

༩༩།

ཐུལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབྲུམ།

ཐུལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཚོན།

ཨེང་ཕྱི་མ་ཕྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་ནི་ཨེང་ཕྱི་ཕྱི་ལྷན་གྱི་འབྲུམ།

། ཅོ །

༄༄ །། རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཆེན་གྱི་གསུང་
བརྒྱུ་མ་བཞུགས་ལོ།།

མཚན་པ་ལོ། རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཆེན།

༡༩༤༤---༡༩༩༧

སེར་བྱེས་རྩིས་མཛོད་དེབ་ལྷིབ་ལྷོ་མངའ་།

SJRB-0375

བཀའ་ཉིས་རྒྱན་པོའི་ཤིང་དབར་གཞིར་བརྒྱུང་ནས་བསྐྱེད་པ།
སེར་བྱེས་རྩིས་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་སྐྱིག་ཁབ་ཉིས་ལྷུ་ལ་དེབ་ཏུ་བཏོགས།
སེར་བྱེས་རྩིས་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༡༩༩༨ ལྷོ་དང་པོར་གསར་ཏུ་བསྐྱེད་པ།

སེར་བྱེས་རྩིས་མཛོད་དེབ་ལྷོ་མངའ་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཉིག་འབྲེལ་དེབ་ལྷོ་མངའ་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

བར་རྒྱན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རྩིས་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

དཀར་ཆག

མཚན་པ་པོ་རྫོང་མདོར་བསྟུན།	v
ལྷ་སྐྱིག་པའི་གསལ་བཤད།	viii
བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་པའི་གྱི་རྒྱུ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ།	1
ལེ་ལུ་གསུམ་པ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་པ།	1
རྫོང་གྲེད་རག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ།	1
བརྗོད་བཞོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།	40
འདོད་བརྒྱས་པར་བཤད་པ།	46
འདོད་བ་སློམ་པའི་ཡོངས་གཙོ་གྱི་དགོས་པ་བཤད་པ།	47
རང་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	73
གཞན་སྡེ་ལུང་དོན་བསྟུན་བྱུང་འདོད་པ་དགག་པ།	72
རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྟུན་བྱུང་འདོད་པ་དགག་པ།	72
ལུང་དོན་བསྟུན་བྱུང་ཡིན་ན་རང་ཉིད་སློམ་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ།	72
ཀུན་བརྒྱས་ལས་སློམ་པའི་རང་ཉིད་འདོད་པ་པའི་གཟུང་ལ་ལྷོས་པ།	73
རང་ཉིད་འདོད་པ་སློམ་པས་ལོག་རྟོག་གཞན་ཡང་ཁོགས་པ།	73
མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་སྤྱི་ལོ་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་པ།	76
མ་བསལ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ།	76
ཡིད་ཆེས་གྱི་བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།	76

གྲགས་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ།	༡༠༠
མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བ་བཤད་པ།	༡༡༥
རྗེས་དཔག་གིས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ།	༡༡༠
དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ།	༡༡༩
ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།	༡༡༧
ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགུར་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་བཤད་པ།	༡༢༩
ཚུལ་གསུམ་པའི་ཉགས་གསུམ་གངས་ཤེས་བར་སྐྱབ་པ།	༡༢༠
གཏན་ཚིགས་ལྟ་སྣང་སྤྱིར་བཤད་པ།	༡༩༩
གཏན་ཚིགས་ལྟ་སྣང་སོ་སོར་བཤད་པ།	༡༩༢
མ་ཤེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ།	༡༩༢
ཁྱད་པར་དང་སྤྱི་མ་ཤེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ།	༢༥༩
སོག་མཉན་བྱ་དང་མཚུངས་བར་སྐྱབ་པ།	༢༥༧
མི་མཚུངས་བར་འདོད་པ་དགག་པ།	༢༦༦
སོག་ལྡན་བདག་གི་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་བཤད་པ།	༢༦༩
འགལ་བ་མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་མ་སློབ་པའི་རྒྱ་མཚོ།	༢༩༩
དཔེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ལོགས་པ་ཡིན་པ་དགག་པ།	༣༧༩
མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཟེལ་གཞོན་ཡན་ལག་སྟན་འབྱེན་བཤད་པ།	༥༠༡
མཚུག་གི་དོན་བཤད་པ།	༥༠༧

ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་གཏེར། ༥༡༥

    དགོས་པ་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཤད་པ། ༥༡༦

    ལེའུ་དང་པོའི་འབྲེལ་བ། ༥༡༧

    ལོག་རྟོག་བཞི་བསལ་བའི་སློན་ལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་བཤད་པ། ༥༡༧

    ཚད་མའི་གྲངས་ལ་ལོག་བར་རྟོག་བ་བསལ་བ། ༥༡༧

        མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་བར་རྟོག་བ་བསལ་བ། ༥༡༠

        ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལོག་བར་རྟོག་བ་བསལ་བ། ༥༡༣

        མངོན་སུམ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་བར་རྟོག་བ་བསལ་བ། ༥༡༤

    ལེའུ་གཉིས་པའི་འབྲེལ་བ། ༥༡༣

སློག་གྲུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་རང་དོན་ལེའུ་བཤད་པ། ༥༡༣

    རྗེས་དཔག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ༥༡༣

    རང་དོན་རྗེས་དཔག་བྱེ་བྱུག་ཏུ་བཤད་པ། ༥༡༤

    གཏན་ཚིགས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། ༥༡༤

        ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་རྟོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ༥༡༧

        མཚན་ཉིད་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའི་སློན་ལ་གྲངས་དེས་སྐྱབ་པ། ༥༡༧

    ལེའུ་གསུམ་པའི་འབྲེལ་བ། ༥༡༧

གཏུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཞན་དོན་ལེའུ་བཤད་པ། ༥༡༧

མཐའ་གཉིས་འཛིན་པའི་དོགས་པ་སེར་བྱེད་སྐྱབ་ངག་བཤད་པ།.....	༥༧༧
རྫོད་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ།.....	༥༧༩
ཕྱགས་བསྟན་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།.....	༥༩༠
རོ་བོ་དང་ཚིག་སྣང་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་.....	༥༩༣
སྐྱབ་ངག་ལྟར་སྣང་བཤད་པ།.....	༦༠༠
མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།.....	༦༠༣
མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།.....	༦༠༥
འགལ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།.....	༦༡༣
སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་དཔེ་བཤད་པ།.....	༦༣༣
མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བྱེད་སྐྱབ་འབྲིན་བཤད་པ།.....	༦༣༣
བར་བྱང་སློན་ཚིག་.....	༦༣༧

མཚན་པ་པོ་དེ་སྟོན་མཛོད་བསྟུན།

དགའ་ལྷན་གྱི་སློབ་གཉེས་པ་རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་རིན་ཆེན་མཚོག་ནི་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་
(ལྷི་ལོ་ ༡༣༦༩)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡབ་སྐོན་པོ་ཟླ་ཡི་རིགས་རྒྱུད་ཉ་དཔོན་པ་དང་།
ཡུམ་རྩོམ་ཤེས་རབ་མ་གཉེས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས།

དགའ་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྟེང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
མཚན་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསོལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་དྲུང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་གྱི་
སོགས་བསྐྱབས། བཀའ་བཞེས་པ་རིན་ཆེན་རྩོམ་དང་། རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སྐྱོ་སྟོན་གྱི་
དང་། ཉ་དཔོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཚོས་དང་རིགས་ཚོགས། མངོན་པ་གོང་འོག །ཚད་མ་སྟེ་
བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་སྟོན་གྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྟུགས་
གྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། དགའ་ལོ་ཉིང་ལྷ་པར་ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་
བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སྐྱོ་སྟོན་གྱིས་ལས་སྟོན། གངས་ཅན་པ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སྟོན་དགེ་འདུན་གངས་ཚང་གི་དབུས་སུ་བསྟེན་
པར་རྩོགས། ས་སྦྱང་དང་། གསང་སྟུགས་ཅེད་ཐང་སོགས་སུ་དགའ་བཅུའི་བླ་སྟོན་མཛད་དེ་མཁས་
པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དགའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་སྟོན། ལོ་རྒྱུས་སྟོན་དགའ་བཅུའི་
བླ་སྟོན་མཛད་པའི་སྟོན་ཡང་སྟོན་མང་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།

འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྟེན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་གསལ་ཅིང་
དབུས་སྟོན་སུ་བླ་སྟོན་དུ་ཕེབས་པ་ལ་ཚོད་པ་དང་དོགས་པ་གཙོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྗེ་
ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གཉམས་སྟོན་ར་གྲོང་དུ་སྟོན་པའི་ཚོགས་བརྒྱ་སྟུགས་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཚོས་གསུང་
བཞེན་པ་དང་དངོས་སུ་མཇལ་ཉེ་མདོ་སྟུགས་ཀྱི་དགའ་གནས་ལས་བཅུམས་པའི་ཉི་བ་དུ་མ་
ལུལ་བ་ལ་རྗེ་བདག་ཉིང་ཆེན་པོས་དགའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་སོགས་མེད་དུ་གནང་བ་

དང་། རྗེ་སྐྱ་མའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དབགས་པར་དགའ་བས་ཡིད་དབང་
མེད་དུ་འཕྲོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ལིང་ཕྱག་བྲས། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སློབ་
མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།

དེ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྐབས་གྱི་བཀའ་ཚོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་
མདོ་སྐབས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་སྟོན་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་བོར་གྱུར། རྗེས་སློབ་
མ་མང་པོ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བྱ་སློབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཚད་སོགས་གྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཀྱང་
མང་དུ་གནང།

རྗེ་སྐྱ་མས་འཕྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤིང་ཕྱག་འདེབས་མཛད་དུས་
ལས་ཁུངས་མཐའ་དག་གི་སྐབས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་མཛད།

རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་བྱ་སློབ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་གདན་འདྲེན་པའི་
དབུས་སུ་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་ལྷ་དང་སྐྱ་བེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་
གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྗེས་བྱ་སློབ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་མཐིན་
གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱང་ལོ་ར་དབུག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ལག་(ཕྱི་
ལོ་༡༧༧༩)ལོར་དགའ་ལྡན་གྲིང་ཐེབས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱངས།

ཁྱིམ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྟེ། མདོ་སྐབས་གཞུང་ཆེན་མའི་འཆད་ཉན་དང་།
སྐབས་ཕྱོགས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསར་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དབྱེས་རྫོང་དུས་འཁོར་རྣམས་གྱི་
ཅ་བཤད། རིམ་གཉེས་གྱི་ཁྲིད་སོགས་རྗེ་སྐྱ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་ཀྱི་
མ་མེད་པའི་སློབ་པ་འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྷ་སྲུང་གྱུར་ཏེ་རྗེས་
སློབ་མ་ཡོངས་གྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བར་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།

མེ་ར་དང་འབྲས་སྐྱངས། གསར་ལྷ། འོལ་ཁ། གནས་སྤྱིང་སོགས་སུ་འང་ཐེབས་ཏེ་གཏུག་
མར་གནས་པ་དང་སྐོགས་ནས་ཐེབས་པའི་དགོ་འདུན་སྟེ་སྟོང་འཛིན་པ་སྟོང་སྐབས་བརྒྱལ་བ་ལ་
ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ། དབུ་མ་ཅ་འདུག །འདྲ་རེས་རྣམ་འབྲེད་སོགས་མདོ་སྐབས་གཞུང་ཆེན་

མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཙོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བའི་འཛིགས་གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྲིད་དང། དབང་ལུང་མན་ངག་རྗེས་གནང་སྟོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྐབ་འཆད་ཉན་གྱི་སློན་ས་ཉིན་མོ་ལྷང་གསལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་སོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞེན་མཁས་གྲུབ་ཚོས་རྗེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིར་བསྐོ་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ལུང་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིམ་བཤག་ཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྐབ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཚུ་གི་(ཕྱི་ལོ་༡༥༣༩)ལོའི་ལྷ་སྐྱིག་པར་ཅེ་སོ་ཏེ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།

སློབ་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྗེའི་དངོས་སློབ་པལ་ཆེ་བ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྲུང་ཅིང། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བགྲིས། བཏུ་ཆེན་བྱམས་པ་གྲིང་བ། རིན་ཆེན་དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་ཏུ་བྱུང།

གསུང་རྩོམ་ལ་ཚང་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཚང་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་གྱིང། ཚང་མ་རྣམ་རེས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཚང་མ་རིགས་ཐེགས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་པོ་ཆེའི་གཉེར་མཛོད། ཚང་མ་རིགས་གཉེར་གྱི་འགྲེལ་བ། མདོན་བ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མདོན་ཉོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ལྷོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་རྣམ་བཤད། ལྷུང་ལྷ་མའི་ལྷོ་ཆེན་པོ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་བ་དང། མདོན་ཉོགས་རྒྱན་གྱི་བསྐྱེས་དོན། ཚང་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྐྱེས་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྐྱེས་དོན། རྗེའི་གསུང་ཟེན་གྱིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་བཅས་ཁྲོན་བསྐྱོམས་གསུང་རྩོམ་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྐྱིག་པས་བཏུས་བསྐྱིགས་བྱས།

༢༠༢༣༠༡༢༡ ལ།

ལྷོ་མིག་པའི་གསལ་བཤད།

ཐོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྷོངས་སྤྲོད་ཕྱོད་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་བྲིན་ལས། ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བརྟན་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཏུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྐོབ་པ་མཁུ་སྤྲོད་པོ་ཞིག་གྱུར་མྱོང་ནའང་། ཏུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཅ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་ཅ་བརྟུག་ཏུ་བྱིན་ཟེན་བ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་ཅ་བརྟུག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བརྟེན་ཏུས་རབས་འདིའི་ཐོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་ཅ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྟེན་དགོས་པ་ནི་ཏུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བརྒྱུག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་གྲེས་རིག་མཚོན་ཆེན་མོའི་ཚོམ་སྐྱིག་ཁང་ནས་ཀྱང་ཅ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཆགས་དང་སྤྱང་སྐོབ་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་ཚོམ་སྐྱིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

དེང་རབས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་སྟབས་བདེ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་བརྟེན་ནས་གསར་ཏུ་ཚོམ་སྐྱིག་གྲུས་པའི་དེབ་དང་འབྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བཅུལ་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྱུན་དང་ལྷོ་མིག་གྲེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཆ་བས་ཆེ་བའི་སྤོད་ཆ་འབྲུང་སྲིད་པས་བསྐྱེད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཛོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་པེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་ལྷང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཚན་ཡིག་འགོད་རྒྱ་ཏུ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འདི་ག་ཚོམ་སྐྱིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་སྤྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་ཚོམ་སྐྱིག་གྲེད་རྒྱ་ཅ་དོན་ཏུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ལུས་ཤིག་སྤྱར་བཞིན་ཡོད།

མ་སྤྱིར་ཡིག་ནོར་མཛོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཚན་གྲིས་གསལ་བཤད་གྲུས་ཡོད་ལ། མ་སྤྱིར་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

མཚན་བཞོན་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་གེལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྐྱར་བྱེད་སྐབས་མཚན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་སྤིང་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གངས་དང་མདུན་རྒྱབ་ཡིག་ཟེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་བྱུང་བ་རེ་རྒྱང་རྒྱང་ཡོད་ན་འད་སྤྲིས་སུ་དཔེ་བསྐྱར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།

ཙམ་སྤྲིག་ཁང་འདི་ནས་ཙམ་སྤྲིག་བྱས་པའི་དེབ་ཚོགས་སྐབས་རེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་རོ་སྤོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཔྱད་སྲིད་སྤྲིད་ལྟགས་[ ]འདིའི་ནང་དུ་བརྟག་པ་ནི་མ་སྤིད་ནང་གི་འོག་མཚན་དང་དཔྱད་སྲིད་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཔྱད་སྲིད་ལྟགས་“འདི་བཞོན་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་བོ་འཕ་ཚིག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞོན་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཚན་གངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཞོན་ཡོད་པས་མཚན་གངས་དེ་དང་མ་བྱུན་པའི་མཐའི་མཚན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྟེན་སྤོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྐྱོད་དང་ཐང་སྤོར་སྤྱངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་རྒྱང་ན་མཚན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཚོགས་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་ཟུགས་”འདི་བཞོན་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཚན་བྲིས་མེད།

མཐའ་མཚན་སྤོག་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་ཆེ་དེའི་མ་སྤིད་བརྒྱང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་སྤི་ཞེས་དང། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགོ་པར་མ་དང། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ། ཞོ་ལ། ལྷ་འབྲུག་ལ། ལྷ་བྱང་པར་མ་རྣམས། ལྷ། བཟ། ཞོ་ལ། ལྷ། ལྷ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཚན་གྱི་ཁོད་དུ་ཟུགས་ཙམ་ *བསྐྱབས་ ལྷ་བྱང་བྱ་མ་སྤིདའི་ཡིག་ལོར་ཞིག་ཞུ་སྤྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་ཟུགས་ * འདིས་ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་ཟུགས་ཙམ་ -བསྐྱབས་ ལྷ་བྱང་ཆེ་བསྐྱབས་ཆད་པ་དང། +བསྐྱབས་ ལྷ་བྱང་བྱ་བསྐྱབས་སྤྲིག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།

དཔེར་ན། མཐའ་མཚན་དུ། མ་སྤི། ༤༤ན། ལྷ། བསྐྱབས་ *བསྐྱབས་ ལྷ། ༡༠༣ན། ལྷ། ༡༡༠བཟ། བསྐྱབས་ ཞེས་པ་ལྷ་བྱང་ཆེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་སྤིའི་ཤོག་གངས་

༤༥མདུན་རོས། ཡིག་ཟེང་༤པ་ན། བསྐྱབ་ཅེས་གྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང། *བསྐྱབས་ ཞི་མ་གྱི་འི་
ཡིག་ལོར་བསྐྱབ་དེ་ཉིད་ལྷ་སྐྱིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཚོན་གྱིད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་
གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་སྐྱེ་བ་གངས་༡༠༩མདུན་རོས། ཡིག་ཟེང་༤པ་ན། ལྷ་སྐྱབ་
པར་མའི་སྐྱེ་བ་གངས་༡༡༠རྒྱ་བ་རོས། ཡིག་ཟེང་༣པ་ན། བསྐྱབས་ཞེས་བཤོད་འདུག་ཅེས་གོ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ལྷ་སྐྱིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འབྱུང་དེ་བ་ཉུ་ལོར་འཇུག་ཤོར་བ་
སོགས་གཟིགས་ཆེ་ཀུན་པན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱ་བ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཁུན་ལྷན་
ཅུས་ནས་འདི་གའི་ཚོམ་སྐྱིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་དོ་སྣོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་དེ་བསྐྱལ་ལྷ་
རྒྱ་བ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྲོགས་ངང་བར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྐྱིག་ལུས་ཏེ་སྤྲུས་
ཀ་རེ་ལེགས་སུ་གཏོང་དེས་ཡིན།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་སྐྱིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠རྗེ་འཇུག་ཀྱི་ལོ་༡༥ལ།

༡༡། །བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་གྱི་རྒྱུ་ཆེན་དགོངས་
བ་རབ་གསལ་གྱི་སྣང་ཆ་བཞུགས་སོ། །

༡༢། །རྗེ་བཙུན་སླ་མ་རྣམས་ལ་བྱུག་འཚལ་ལོ། །གཉིས་བ་རང་གིས་གཞལ་བྱ་
རྟོགས་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ལ་གཉིས། །གཞུང་དངོས་
དང་། །ལེ་ཏུའི་མཚན་ལོ། །

ལེ་ཏུ་གསུམ་ལ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་པ།

དང་ལོ་ལ་གཉིས། །མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བའི་ཡན་ལག་
སྐྱབ་ངག་དང་། །མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡན་
ལག་སུན་འབྲེན་གྱི་ངག་བཤད་པའོ། །

དང་ལོ་ལ་གསུམ། །སྐྱབ་པ་ཡང་དག་དང་། །སྐྱབ་པ་ལྟར་སྣང་དང་། །དཔེ་སྐྱབ་
བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་ལོགས་བ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

དང་ལོ་ལ་གཉིས། །རྗེད་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་། །བརྗོད་བྱ་དོན་
གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། །

རྗེད་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

དང་ལོ་ལ་གཉིས། །གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། །མཚན་ཉིད་སྟོན་
པའི་ཚིག་གི་རྣམ་བཅད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩེ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འདིར་ཚུལ་
 གསུམ་པའི་རྟགས་ཤེས་ཀྱང་བརྗོད་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པའི་བྱིས་པ་དག་རྗེས་སུ་
 བཟུང་བའི་བྱིར་དུ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །གཞན་དོན་
 རྗེས་སུ་དཔག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅི་གང་ཞེ་ན། བྱི་ཚོལ་ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པའི་དོར་
 སྐབས་དང་མཐུན་པར་ཚོལ་བ་ཡང་དག་གིས་གང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་
 བས་ཁྲབ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་སྐྱེ་ཡང་བྱས་སོ། །ཞེས་པའི་དག་ཚོས་ཅན།
 གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་ཚུལ་
 གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་བྱི་ཚོལ་གྱི་སློ་དོར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལྷག་ཆད་
 དང་བྲལ་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་གིས་མཐོང་བས་
 རྒྱུའི་བྱད་པར་དང་། དོན་སློས་པས་བརྗོད་བྱའི་བྱད་པར་དང་། རབ་གསལ་བྱེད་
 སློས་པས་དོ་བའི་བྱད་པར་དང་། བྱེད་ལས་གྱི་བྱད་པར་བསྟན་ཏོ། །གཅད་བྱ་ཚུལ་
 གསུམ་དོན་ལ་ཡོད་ཀྱང་ཚོལ་བ་རང་གིས་མ་དེས་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་མེད་
 པ་དང་། དོན་ལ་ཡོད་ཅིང་ཚོལ་བས་དེས་ཀྱང་། ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བར་ཚུལ་གསུམ་
 གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྣམས་པ་མེད་པ་དམ་བཅའི་བརྗོད་པ་དང་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་
 པ་རྣམས་དེས་པ་བཞིན་དུ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

རབ་རྗོད་བྱེད་ཅེས་མ་སློས་པར་རབ་གསལ་བྱེད་ཅེས་སློས་པ་ནི། ཁྲབ་པ་
 གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ན་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་བསྟན་ཡིན་པ་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་
 ཡིན་གྱི། སྐྱའི་ཤུགས་གྱི་བསྟན་བྱ་ཡིན་ན་སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་སྟོན་
 པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཚོལ་བས་མཐོང་བའི་དོན་ཡིན་

མོད་ཀྱི་འདྲིའི་རྟེན་ལ་བྱ་སྟེ། ཕྱི་ཚོལ་ཀྱི་རོང་རྒྱོག་གྲུང་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་
 ལག་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དཔལ་བཅའ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང། དེ་བརྗོད་པ་སྐྱབ་དག་
 གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོགས་ཚོས་སྲར་ངེས་ཟེན་མ་
 བརྗོད་པ་ལ་བྱུང་བ་སྐྱབ་བའི་ཆེད་དུ་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་དང། བྱུང་བ་ངེས་ཟེན་མ་
 བརྗོད་པ་ལ་སྟོགས་ཚོས་སྐྱབ་བའི་ཆེད་དུ་སྟོགས་ཚོས་བརྗོད་པ་དང། གཉིས་ཀ་
 སྲར་ཤེས་ཟེན་བརྗོད་པ་ལ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་དང། སྐྱབ་དག་དང་ལོར་བཀོད་ནས་
 ཚུལ་གསུམ་གཞི་ནས་སྐྱབ་དགོས་པ་གང་ཡིན་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ག་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་
 མ་ངེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང། དེ་སྟོན་པའི་སྐྱབ་དག་དེ་ཡང་ཕྱི་
 ཚོལ་གྱི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་འོ། །སྐྱབ་དག་གཉིས་རྟེན་ལག་ལ་
 བའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་ཚོས་མ་སྐྱབ་སྟོར་དང། མ་ངེས་པའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་
 བ་ལ་ཚོས་མི་མ་སྐྱབ་སྟོར་འགོད་ལ། ཕྱི་ཚོལ་ཤིན་ཏུ་མོངས་པ་ལ་འི་གཉིས་ཀ་
 བརྗོད་དགོས་པ་དག་ཀྱང་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་རྟེན་གསལ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་སྟོས་པས་ཚོག་
 མོད། རང་གིས་མཐོང་དོན་ཞེས་སྟོས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གིས་མཐོང་དོན་
 ཞེས་སྟོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི།
 ཇི་ལྟར་ཚོལ་བ་རང་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟེན་གསལ་ལས་རྟེན་གསལ་ཅན་རྒྱོག་གྲུང་གྱི་དོན་
 ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་དེ་ལོ་ན་ལྟར་ཕྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་
 རྟེན་གསལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་ནས་དོན་ལ་བྱུབ་
 པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟེན་གསལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདི་ལ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་བཞོད་ཀྱང་ཚོག་གོ། །འདོད་པས་
 ཞེས་པ་ཡན་ཚད་གིས་ཚོལ་བ་རང་གི་རྩལ་གསུམ་ཚད་མས་མཐོང་བ་དང། གཞན་
 ལ་རྟོགས་བ་སྐྱེད་འདོད་གི་རྒྱུའི་བྱུང་བར་བསྟན་ལ། དེ་མན་ཚད་གིས་བརྗོད་བྱ་དང་
 རོ་བོ་དང་བྱེད་པའི་བྱུང་བར་བསྟན་ཏོ། །རྗེས་དཔག་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཚིག་རྗེས་
 དཔག་ཏུ་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། བཏགས་མིང་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གཞན་དོན་རྗེས་
 དཔག་ལ་རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ལ་ཐོས་
 བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཚད་དང། ཕྱི་རྟོགས་གི་རྒྱུད་ལ་
 རྟོག་གྱུར་གི་རྟོགས་པ་ཡང་དག་བསྐྱེད་པ་གཞན་གིས་བསྟན་པ་ལ་བསྟོས་པར་
 ཤེས་པའི་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྗེས་དཔག་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྗེས་དཔག་
 གིས་སྐྱས་བསྟན་པ་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་གིས་མཐོང་དོན་སྟོས་པའི་དགོས་པ་དང། རབ་
 གསལ་བྱེད་སྟོས་པའི་དགོས་པ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། བུན་མོང་དུ་བཤད་པ་དང། སོ་སོར་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། མཚན་སྐྱར་བ་དང། ཅ་བ་དང། དགོས་པ་བཏུས་ཏེ་བསྟན་པར་གོ་བར་
 བྱའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མཐོང་བ་གསལ་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་པ་ཅམ་ཞིག་སྟོས་
 པས་ཚོག་མོད་རང་སྟོས་པ་དང་དོན་སྟོས་པ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཞན་དོན་
 རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་རང་གིས་མཐོང་ཞེས་རང་གིས་
 བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་དང། དོན་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཚོས་
ཅན། རང་གིས་མཐོང་བ་སྟོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་
བ་རང་གི་ཚད་མས་མ་མཐོང་བར་ལུང་ལས་སྤྱི་ཚོལ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བ་ཙམ་ནི་
གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ཡང་དག་དང་། དེ་བཞིན་པ་སྐབས་དག་ཡང་དག་མིན་
པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དོན་སྟོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་མེད་པ་རྟོག་པས་སྐབས་པ་ཙམ་རྟོགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་ཀྱང་
གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟོགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རང་གིས་མཐོང་བ་དང་དོན་སྟོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་ཏེ། རྣམ་
བཅད་ཀྱི་གནས་དེ་དག་ལས་སྤྱི་ཚོལ་གྱིས་སྟོན་གྱུར་གྱི་དོན་འགྲུབ་པ་མིན་
ལོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་གིས་མཐོང་བ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། དོན་སྟོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟོགས་སུ་མ་
བཞེད་པ་དང་། དེ་ལེགས་པར་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྗང་ཉེ་དཔེར་ན་གངས་
ཅན་པ་ཁ་ཅིག་ན་ལེ། ཟེར་བ་ཡིན་ལོ། །དོན་གང་རི་ལྗང་ཟེར་ན་སྤྱི་ཚོལ་གཞན་གྱི་སྟོ་
དོར་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་ནས་སྐབས་ཀྱི་དགོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དེ། སྤྱི་ཚོལ་དེ་ཉིད་
ལ་གྲུབ་པས་ཚོགས་གི་རང་ལ་གྲུབ་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། རང་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་འདོད་མེད་
པའི་སྤྱིར། དེས་ན་སྤྱི་ཚོལ་གཞན་གྱིས་སྟོན་གྱུར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་
སྐབས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་བ་རང་གིས་ཚད་མས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཡང་སྤྱི་ཚོལ་གཞན་

ཕྱིས་ཁོ་རང་ལ་གྲགས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སློང་དང་བདེ་བ་དང་སྐྱབ་བསྐྱེད་དང་བཏང་སྟོངས་ལ་སོགས་པ་ནི་
ཚོས་ཅན། སེམས་པ་མེད་པ་བཅའ་པོ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་ཅན་ནམ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཅམ་ལྟ་བཞིན་ལོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་པ་ནི་དཔེ་དེ་འབྲ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ལོ། །

འདིར་གྲངས་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་འདིའི་བསམ་པ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན། སེམས་པ་
ཅན་ནི་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལུ་ལས་མེད་པས་དེ་ནི་བཅིངས་གྲོལ་ཀུན་གྱི་
གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་འདིག་བྱེད་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་པས་རྟགས་མི་མ་སྐྱབ་
སྟོགས་ལས་སྟོག་པ་སྐྱབ་སྐྱམ་པ་དང་། སྤར་མེད་གསལ་དུ་སྐྱེ་བ་དང་སྤར་ཡོད་མེད་
པར་འགྱུར་བའི་འདིག་པ་རང་ལུགས་ལ་མ་སྐྱབ་ཀྱང་དེ་ཚོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྐྱབ་པ་
སངས་རྒྱས་པ་རང་གིས་ཁས་སྐྱབ་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པ། དེ་དང་བཅས་
པོ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཚོས་གྱི་གཞི་མ་སྐྱབ་དེ་ཅམ་ལྟའི་སྟེང་དུ་སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་
ལུང་ལས་བཤད་པས་སྟོགས་ཚོས་དང་རྗེས་འགོ་བྱི་རྒྲོལ་སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་
ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ་སྐྱམ་པའོ། །གྲངས་ཅན་ཤེས་བྱ་ཉིད་སྤར་གྲངས་ངེས་པར་
འདོད་ཅིང་ཉེར་བཞི་བཅའ་པོར་འདོད་ལ། སློང་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་བཅའ་པོར་སྐྱབ་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལོ། །མགོན་པོ་སྐྱེས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་འདོད་པ་
ཁ་ཅིག་ཁོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱེ་བས་དངོས་པོར་སྐྱེ་བའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་
གང་ཟག་ཚོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟེན་འགྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་
ཚིགས་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱེ་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་མ་

ལྷན་ཅིང་། བྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་རྒྱུ་ཚམ་གྱིས་ལྷན་པ་གཞན་གྲགས་གྱི་གཏན་ཚིགས་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་གྱི་དགོངས་པ་ལས་བྱི་རོལ་ཏུ་ལྷན་
ཅིང་གྲངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་འདི་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡུང་མེད་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །རང་གི་ཚད་མས་མ་ལྷན་བཞིན་ཏུ་བྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་དེ་ཚོལ་ཉིད་གྱི་ཉོགས་
པ་སྐྱེད་པར་འདོད་པའི་ཤིང་རྩ་ཚེན་པོ་ཞི་སྤྱ་ཡང་མེད་པས་རང་ཉིད་ཡང་དག་པའི་
ལས་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་། དམ་པ་རྣམས་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པའི་བྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་གྱི་སྐྱབས་སུ་བྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་
རྒྱུ་ཚམ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། ཐལ་འཇུག་གྱི་དག་དང་མཚུངས་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་འདོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་གིས་
མཚོང་བ་ཞེས་སྟོས་པ་གཞན་དོན་གྱི་ཉོགས་ཚོལ་བས་བཞོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་
གསུམ་བྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་ལྷན་ན་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཉོགས་པ་སྐྱེ་བའི་བྱིས། དེས་ཚོག་
མོད་ཚོལ་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཚད་མས་ལྷན་པ་ཅི་ཞིག་དགོས། ཚོལ་བས་གོ་བྱེད་ཏུ་ཚད་
མས་མ་ལྷན་པར་བྱི་ཚོལ་གྱི་སྟོང་ལོ་བྱེད་ཏུ་མི་འགྱུར་ན། དམས་ལོང་གིས་ལག་
ཏུ་མར་མེ་བ་རྒྱང་བ་ན་མིག་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་སྟོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བར་
བྱེད་མི་རུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ལན་བཞད་པར་བྱསྟེ། ཚད་མས་ལྷན་པའི་
རྣམ་གཞག་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་འཆད་པ་པོས་གཞུང་ལུགས་རྣམ་དག་བཞད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྟོབ་མ་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པའམ། མི་ལྡན་ཡང་རུང་དེ་འདྲ་བའི་གང་
ཟག་ལ་ཚད་མའམ་ཡིད་དཔྱོད་གྱི་གོ་བ་བསྐྱེད་པ་སྤིད་མོད་གྱི། དེ་ཚམ་ཞིག་འདིར་

གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་ཡིན་གྱི་འདིར་ནི་རྣམ་དཔྱད་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་གྲོལ་
 འོན་ཀྱང་གཉེར་གྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་རྟོག་ལྡན་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་
 དང་བཅས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས་གཏུལ་
 བྱ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་རྟོག་ལྡན་གྱི་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་གཏན་ལ་
 འབེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་རྟོགས་ཡང་དག་གི་རྒྱུ་ལ་གསུམ་
 རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་ལ་གཉེས་ཀར་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེས་པར་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
 འདི་རྟོག་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་རྒྱུད་ལ་འདུས་བྱས་རྟོག་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་བདེ་བ་
 དང་། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་འདྲིན་པའི་སྐྱོ་འདོགས་དང་ཐེ་ཚོམ་གཞི་ཚོས་
 ཅན་ལ་སློ་ཁ་སྤོགས་པའི་རྒྱུ་ལ་གྱིས་ལེགས་པར་ཚོད་པ་ལ་ནི། སྐྱོ་འདོགས་ཀྱི་ཞེན་
 ལུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་ཏེ། མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་
 པ་དང་ཐེ་ཚོམ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོ་འདོགས་ལེགས་པར་གཙོད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཕྱི་རྒྱུ་ལ་རྒྱུད་ལ་ཚད་མ་དགོས་མོད། དེས་ཅི་ཞིག་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱུ་ལ་
 བས་སྐྱབ་དག་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་རྒྱུ་ལ་འདུས་བྱས་མི་རྟོག་པར་
 རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེས་པ་ན། རྒྱུ་ལ་བའི་ཚིག་དེ་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་
 ཡིན་པས་དེ་སོས་པ་ཅམ་གྱིས་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནས། འོན་ཏེ་རྒྱུ་ལ་བའི་ཚིག་
 ཚད་མར་ཁས་སྐྱབས་པ་ཅམ་ལས་སམ། འོན་ཏེ་རྒྱུ་ལ་ཚད་མ་མེད་ཀྱང་
 རྒྱུ་ལ་བའི་ཚིག་དེའི་དོན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསམས་ཤིང་གཞིགས་པ་ན་རྒྱུ་ལ་གསུམ་
 ཚད་མས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ནས་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པའམ། འོན་ཏེ་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡིན།
 དང་མོ་ལྟར་ན། ཚིག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་དང་། བརྗོད་བྱ་དོན་ལ་

གནས་མི་གནས་སོགས་མ་བཟགས་པར་ཚིག་ངོ་ཤོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་
ན། སངས་རྒྱས་པ་དང་གངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མི་འཐད་པས། རྫོང་བདེ་སེམས་མེད་གྱི་གཞོན་གྲེད་བཀོད་པ་རུས་པ་མེད་
པར་འགྱུར་ཉེ། དེ་གངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྫོང་བདེ་སེམས་པ་
ཅན་ལ་སྐྱབ་གྲེད་བཀོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཉེ། དེ་སངས་རྒྱས་པའི་
ཚིག་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་གང་དང་གང་བསྐྱབ་པའི་
ཚེད་དུ་རྟགས་བཀོད་པ་ལ་དགོས་པ་རུས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཉེ། དམ་བཅའ་
གང་དང་གང་རང་རང་གི་ཚིག་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྫོང་བདེ་སྐྱབ་གྲེད་གྱི་ཚིག་ཚད་མར་ཁས་གྲངས་པ་ཅམ་
གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཚད་མའི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་རུས་ན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པས།
རྫོང་བདེ་དམ་བཅའི་ཚིག་ལས་ཀྱང་བསྐྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་གྲེད་བཀོད་པ་
དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་དོ། །གལ་ཉེ་སྐྱབ་གྲེད་འགོད་ན་ཡང་། རྫོང་མི་རྟག་སྟེ། མི་
རྟག་པར་ཁས་གྲངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ལས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འདས་པ་ལ་
དགོངས་ནས་འོག་ནས་འདིས་ནི་ངས་ཁས་གྲངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་། ཕྱི་རྫོང་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་གྱི་ཕྱི་རྫོང་གྱི་
རྒྱུད་གྱི་ཚད་མ་དེ་རྫོང་བདེ་སྐྱབ་གྱི་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫོང་བ་
རྟོག་ལྡན་གྱིས་བྱས་པའི་གཞན་དོན་དུ་མི་འགྱུར་ཉེ། དེ་ལ་ནི། ཕྱི་རྫོང་རྟོག་ལྡན་གྱི་
རྒྱུད་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེ་རྫོང་བ་རྟོག་ལྡན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཚད་མ་ལས་

ངེས་པར་སྐྱེས་པ་དགོས་པའི་སྲིད་རྟོ། །དེ་ཡང་། སྲུབ་རྣམས་སྐྱེག་པ་ཚུ་ཡིས་མི་
བཟུ་ཞིང་། །འགོ་བའི་ཉོན་མོངས་སྲུག་གིས་མི་སེལ་ལ། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་
སློ་མིན་གྱི། །ཚོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གོལ་བར་མཛད། །ཅེས་བཤད་པའི་དོན་
དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལྟར་ན་ནི། ཕྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མའི་
འབྲས་བུར་གྲུབ་པ་ལས་མ་འདས་པས་གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་
ཚུལ་གསུམ་རྒྱུ་ཕྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེས་ཀས་གྲུབ་པ་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་ངེས་
པ་གཏིང་ཚུགས་པ་རྙེད་པར་བྱས་ནས་མཁས་པ་གཞན་དོན་བྱེད་འདོད་པ་དག་གིས་
ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བཤོད་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་གྲུབ་པའི་
ཚད་མ་རང་རྒྱུད་ལ་འདུག་མི་འདུག་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ཡོད་ན་དེ་གོང་ནས་
གོང་དུ་རྗེ་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་འབད་བར་བྱ་ཡི། རང་ཉིད་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་
ལྷན་པོ་རེ་བྱས་ནས་གཞན་བསྐྱབས་པར་མི་བྱའོ། །སྤེ་སྟོད་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་
ལས་ལུག་རྗེ་གདམས་ངག་ཐེབས་པ་སྤོའོ་ཞེས་བེར་བ་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་
ཉམ་རྒྱུད་བའི་དུས་སུ་སྐྱེབ་པའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་མཁས་པས་མཆིལ་
མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་རིང་དུ་དོར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །རང་གིས་མཚོང་བ་སློམ་
པའི་དགོས་པ་འདི་དག་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་མ་རྙེད་པའི་རྟགས་སུ་གཞུང་
འདི་དག་ལ་རིང་དུ་འབྲིས་པར་བྱས་པ་དག་ཀྱང་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་ལྷན་པོ་དག་ལ་
རྣམ་གྲོལ་གྱི་འབྲས་བུ་སྟེང་བའི་སྐྱེ་མར་འཛིན་པ་སྦྱང་བའི་སྲིད་རྟོ། །དེ་ཤིག་ལས་ལ་
ཚད་མའི་ངེས་པ་བྲངས་པའི་སློན་ནས་བགྱིར་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་དམན་པ་དག་རྗེ་

ལྷུང་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡིད་ཆེས་བསམ་པ་ལ་གཞོན་པའི་སེལ་བྱེད་ཡིད་ཆེས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཉགས་ཀྱི་ཚུལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚོད་མ་ལ་བརྟགས་ཏེ་དགག་
པ་དང་། ཉགས་རང་གི་རོ་བོ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་མི་གནས་བརྟགས་ལ་
དགག་པའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྷུང་སྐྱབ་
བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་སྒྲངས་ཚམ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། དེ་
ན་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་བའི་ཚོད་
མས་གྲུབ་པ་ལ་བསྟོས་པའོ། །དང་བོ་ལ་གཉེས། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་ལྷུང་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་སྦྱིར་བརྟན་པ་དང་། ཉགས་འདིའི་ཚུལ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་
མི་རུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
ཚིག་ཚམ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། ཚིག་གི་བྲང་པར་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་
དང་། སྐབས་དེར་ལྷུང་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་བོ་ནི། སངས་
རྒྱུ་པའི་ལྷུང་སྟོབ་བདེ་སྐྱེ་འདིག་ཅན་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་འདོད་པ་དེ་ནི་མི་
རིགས་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དབག་པའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ལུལ་
ལ་ལྷུང་གི་ཚིག་སྐྱབ་བྱེད་ཚོད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྦྱིར་རོ། །ཉགས་མ་གྲུབ་ཅེ་ན། ཚོ་
བདེ་སེམས་མེད་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དབག་པ་འཇུག་བྱེད་ཏུ་མི་
འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ལྷུང་སྐྱབ་བྱེད་ཚོད་མ་ཡིན་པའི་སྦྱིར། དངོས་པོ་
སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཚེ་ལྷུང་གི་དོན་ལ་དབྱེད་པ་མ་དག་པས། དེའི་
ཚེ་ལྷུང་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན། ཁས་སྒྲངས་ཚམ་གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །བྲུབ་པ་ཡོད་

བར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆེ་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་མོ་བདེ་སེམས་མེད་ཏུ་སྐྱབ་
པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། །དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དམ་བཅའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་དམ་བཅའི་དོན་གྲུབ་པས་ཁྲུབ་
པའི་ཕྱིར། ལུང་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན། དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་དོན་མེད་པ་སྤྱིར་སྟོན་པ་
ཡིན་གྱི། ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྲར་བསྟན་ཅིང་འོག་ཏུ་ཡང་གཞོང་
བྱེད་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་བསྟན་ཡང་རིགས་པས་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་
ཡང་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཏུས་དོན་གྱིས་བསྟན་མོད་གྱི། གསལ་བར་
འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚིག་གི་ཁྲད་པར་དོན་
ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ཏུ་གཟིགས་པའི་ཉེས་ཟད་ཀྱི་ཚིག་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ལུང་ལྷོགས་ཚོས་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཚྱོད་པ་
འདིའི་བསམ་པ་ནི། ད་ལྟ་མང་པོ་དག་ལ་གྲགས་པ་ལྟར། དགོས་ཤིང་དག་གམ་མཁས་
རྣམས་ཀྱིས། །བསྐྱོགས་བཅད་བརྒྱུད་པའི་གསེར་བཞེན་ཏུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་
ལ་ང་ཡི་བཀའ། །མྱོང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུང་གི་
དོན་ལ་རིགས་པའི་བརྟག་དབྱེད་མི་བྱེད་པར་སྟོན་པས་གསུངས་པ་ཙམ་རྒྱ་མཚན་
ཏུ་བྱས་ནས་དམ་བཅའ་འཛོག་པ་དག་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྗེས་སུ་ཁྲད་པར་ཅན་གྱི་ཚིག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐྱབས་
སུ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་བཤད་ཟིན་ཟན་པར་བྱེད་པ་དང་། མོ་བདེ་སྐྱེ་འདིག་ཅན་
ཏུ་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་

བྱ་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་ཚིག་དང་སྐྱེས་བུས་མ་བུས་པའི་ཚིག་ལ་སོགས་པ་དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་འདི་ལ་སྐྱར་
ལུང་གི་ཚད་མ་བསམ་བར་དགག་པ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། །

གཉེས་པ་ནི། ལུང་འདི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་བར་སྐྱབ་པའི་དངོས་སྟོབས་
ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་དམ་མེད་གངས་ཅན་ལ་ངེས་པས། ཚད་མ་མེད་དེ། ལྟོ་བདེ་སྐྱེ་
འདིག་ཅན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་ཁས་ལྷངས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། ལྟོ་བདེ་སྐྱེ་འདིག་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལུང་གཞན་ལས་
རྟགས་འདིའི་ཕྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་རུས་པའི་ལུང་བར་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་ཡང་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་འདི་ལ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན་ལུང་དེས་བྱབ་པ་ལྟོ་བདེ་སྐྱེ་འདིག་ཅན་པ་རོལ་སངས་
རྒྱས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་བྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་
བ་ཡོད་པར་གངས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་མི་སྐྱ་
བའི་ཚད་མ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མ་དགོས་ཀྱི། ལུང་ཅམ་གྱིས་
མི་རུས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་དུས་དོས་གཟུང་བ་དང་།
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་ཁས་ལྷངས་པའི་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ལུང་དོན་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་པའི་དུས་ཡིན་གྱི། ཚིག་གི་ལུང་བར་
ཚད་མ་མིན་པ་དེས་ནའེ་ཕྱིར། ལུང་བར་ཐལ། སྐྱར་ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལྷངས་ནས་

དེའི་རྗེས་སུ་ལུང་གི་དོན་ལ་བརྟག་པ་འཇུག་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་གྱི་དོན་ལུང་
སྤང་ལུང་གི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་དབྱེད་པ་དག་པ་ན་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་
པའི་ལུང་དེ་གི་ན་ཏུ་སློབ་གྲུང་གི་སྐབས་སུ་སྐྱབ་ཤེད་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་ཕྱི་ཚོལ་གཞན་གྱིས་ཁས་སྤངས་པའི་ལུང་གིས་ནི་སློབ་དེ་སྐྱེ་
འདིག་ཅན་ཏུ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་གི་སྐབས་སུ་ལུང་སྐྱབ་ཤེད་
ཏུ་མི་བྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་གི་སྐབས་སུ་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་
རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་ཤུང་ཡང་མི་བཟུང་སྟེ། དགོས་ཏུས་ཅུང་ཟད་ལུང་མེད་པ་
འོག་ཏུ་འཚད་པར་འགྱུར་འོ། །དཔེར་ན། འདུས་བྲས་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་ལུང་རང་
གི་བསྟན་བུའི་དོན་ལ་མི་སྐྱབ་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་ཤུང་འདིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོལ་བའི་དོར་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་སྐྱབ་ཤེད་མ་ཡིན་པ་
དང། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་སྤང་ཁས་སྤངས་ལུང་དོར་བའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དེ་སེམས་མེད་ཏུ་
སྐྱབ་པ་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་འདི་སློབ་དེ་སྐྱེ་འདིག་ཅན་ཏུ་སྐྱབ་ཤེད་གི་ཚད་
མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་དེ་ལ་གཞོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞན་སློ་
བདེ་སེམས་མེད་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་ཁས་སྤངས་
སོ། །འདོད་པ་ལ་གཞོན་པ་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ནི། སྐྱེ་འདིག་ཅན་དེ་ལས་སློབ་དེ་
སེམས་མེད་འགྲུབ་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་
དེས་བྱབ་པ་ནི་རྟགས་ཚད་མས་བྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དེ་སེམས་པ་ཅན་
བཀའ་བས་སློབ་དེ་སེམས་པ་ཅན་གྱི་རྟོན་ཏུ་གྱུར་པའི་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་

བར་བསམས་ནས་གངས་ཅན་གྱིས་གཏན་ཚིགས་བཞོད་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་
པའི་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཞེགས་ན་སློབ་དེ་སྐྱེ་འདིག་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ཤེད་ཞེགས་པས་
སློབ་དེ་སེམས་མེད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་དོན་ལ་མི་གནས་
ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་དོན་ལ་གནས་པའི་ལན་ནི་འོག་ཏུ་འགོག་པར་འགྱུར་དོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དང་ལྡན་ཅིག་ལུང་དོན་ལ་བརྟག་པ་འཇུག་པའི་ཆེ་
ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་དོར་བ་དང་། གཞན་གྱི་སྲུང་འབྲིན་ལ་རྣ་བ་གཏོད་པར་
བཟོད་པའི་ཆེ་དོར་བ་དང་། ལུང་དོན་དང་འགལ་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་དོར་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉེས། ཚུད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟོལ་བ་ལ་ལུང་དེས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཕྱི་
རྟོལ་ལུང་དེ་ཚད་མར་ཁས་སྐྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ལུང་དེས་ཕྱོགས་ཚོས་འགྲུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། གཉེས་པ་ནི། ཕྱི་རྟོལ་སངས་རྒྱས་པའི་དོར་ལུང་དེ་རྟགས་དེའི་
ཕྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་ཤེད་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། སློབ་དེ་སྐྱེ་འདིག་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ཤེད་ཏུ་
གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་པ་གང་གི་ལུང་གང་ཡིན་ཏེ་དེ་འདྲ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་
པར་ཐལ། དེ་དང་འོ་པོ་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་མེད་ཁས་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཁས་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། དེའི་ཆེ་ཚད་མར་ཁས་སྐྱེད་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། འོ་པོ་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་མེད་དེ། ལུང་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་འདིག་ཅན་དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། དེའི་ཆེ་མ་དོར་ཡང་གཞན་གྱིས་ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པ་བཟོད་
པའི་ཆེ་རྣ་བ་གཏོད་པར་བཟོད་པ་ན་དོར་བ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་སློབ་དེ་
སྐྱེ་འདིག་ཅན་སྐྱབ་ཤེད་ཉིད་ཏུ་ཡང་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སངས་

ཀླུ་ས་པའི་ལུང་གི་དོན་ལ་ཚད་མས་གཞོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་རྫོ་བདེ་
 སེམས་པ་ཅན་ལ་ཚད་མས་གཞོན་ན་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་
 བྲིགས་པས་སྐྱེ་འདིག་ཅན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཡང་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །ཚད་
 མས་གཞོན་ཡུང་རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་ཡིན་པར་འདོད་བར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ལུང་
 དང་དང་པོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ལུང་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མར་
 མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དང་པོར་སྐྱེ་བོ་ལུང་གི་
 ཡན་ལག་མེད་པའི་རེད་ལུང་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་དོན་ལ་བརྟག་པ་
 བྱེད་པའི་ཚེ། ལུང་དོན་རིགས་པས་བྱབ་ནས་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཐལ།
 དེའི་ཚེ་ལུང་དོན་རིགས་པས་བྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་རིགས་པས་གཞོན་པའི་ཉེས་པ་
 གང་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གདོན་གྱིས་བཏབ་པའི་སྐྱེས་བུ་ནི་བརྟེ་བར་བྱ་བ་ཡིན་
 ལ་དེ་དང་འབྲ་བས་ན་ཉེ་མ་ཞེས་སོ། །མི་འདོད་བཞིན་དུ་དབུལ་བར་དཀའ་བའི་བྱབ་
 མཐའ་སྟེ་ལུང་མི་བཟད་པའི་གདོན་དང་འབྲ་བ་འདི་གངས་ཅན་ཁྱོད་ལ་དབང་སྐྱུག་ལ་
 སོགས་པ་སུ་ཡིས་བཞོས་པ་ཡིན་ཏེ་གཏད་པ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་
 རྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ལུང་དེ་ཉིད་གྱིས་བྱབ་པའི་རྟགས་ལས་ལུང་དེ་དང་
 འགལ་བ་རྫོ་བདེ་སེམས་མེད་ཁས་ལེན་པར་ཡང་རི་ལྷར་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་
 འགྱུར་བར་ཐལ། རྫོ་བདེ་སེམས་མེད་དེ་ཁས་སྐྱབས་ན་རྫོ་བདེ་སེམས་པ་ཅན་དུ་
 སྟོན་པའི་ལུང་ལས་སྟོགས་ཚོས་རྟོགས་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་འོ། །དེར་ཐལ། དེ་
 ཁས་སྐྱབས་ན་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་

འགྲུར་གྱི་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལྟར་བསྐྱོད་པའི་སེམས་མེད་
དུ་ཁས་ལེན་པར་རིགས་པས་སྐྱོད་པའི་སེམས་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་སྐྱབ་ཚད་མར་
ཁས་སྐྱབས་པ་ཡོད་ཀྱང་དེའི་ཆེ་འདོད་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་སྐྱབས་ཚམ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གཉིས།
དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་དམ་བཅའ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་
དང་ལྟར་སྐྱབ་གི་རྣམ་དབྱེད་པའི་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅའི་
དངོས་པོ་སྐྱོད་པའི་སེམས་མེད་ལེགས་པར་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་པ་སྟེ། དངོས་པོ་
ལ་མི་གནས་པར་ཐལ། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་སྐྱབས་ཚམ་དེ་ལས་ནི་དམ་བཅའི་དངོས་པོ་
དེ་འདོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱབ་བྱེད་གཞན་མེད་པར་ཕྱི་ཚོལ་དེས་ཁས་སྐྱབས་
པ་ཚམ་གྱིས་ལུང་ཚད་མར་འགྲུར་བ་ཡིན་ལ་ལུང་དེ་ལས་ཀྱང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་
ཚོས་སྐྱེ་འདིག་ཅན་འདོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་ཉགས་གྱིས་སྐྱབ་ཅིང།
ཉགས་ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་ལ་ལུང་འདོད་པས་བྱས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་གཏན་ཚིགས་དེར་སྐྱབ་བ་དག་གི་དེ་
ཉིད་ཚོས་ཅན། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཚམ་གྱིས་རྣམ་པར་འདོག་པར་ཐལ། འདོད་པ་
ཚམ་གྱིས་བཞག་པའི་ལུང་གིས་འདོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དངོས་པོ་ལ་གཏན་
ཚིགས་དང་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པ་ཡང་སོ་སོར་དེས་པ་ཅི་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ།
འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ལྷན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ལ་མཐའ་
གཅིག་དུ་འཇུག་པར་མ་དེས་པའི་ཕྱིར་པོ། །

གསུམ་པ་དེས་ན་གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་དུ་འགྲུར་བ་ཚུལ་

གསུམ་ཚོལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་བསྟོམ་པ་ནི། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཉགས་
 ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ཕྱི་ཚོལ་གཞན་གྱིས་ལུང་ལས་ཁས་
 རྒྱངས་པ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་
 ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཚུལ་གསུམ་དོན་སྤངས་སུ་ཡོད་པའི་དོན་ནི་ཚོལ་བས་ཚད་
 མས་རྟོགས་པ་ལ་བསྟོམ་ནས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 དོན་དང་མ་འབྲེལ་བ་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་ནི་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཉགས་
 ཀྱི་ཚུལ་ཚོལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མི་དགོས་པར་ཕྱི་ཚོལ་ལ་གྲགས་པའི་ལུང་ཙམ་
 གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་ནས་ཚོལ་བའི་
 ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་བསྟོམ་པར་གྲུབ་པའི་དོན་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ལ། ཚོལ་བས་རི་ལྟར་
 གྲུབ་པ་རི་འབྲ་བ་དེ་འབྲ་བ་ཞིག་གི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་དགོས་པར་ཡང་གྲུབ་
 པས། ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀར་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་
 ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྟོགས་རང་གི་ངོ་བོ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་མི་གནས་བརྟོགས་
 ལ་དགག་པ་ལ་གསུམ། རྫོང་བདེ་སེམས་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་ཡང་དག་མེད་པ་
 དང་། སྒར་བཀོད་པའི་རྟོགས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་གསུམ་པོ་གང་ཡང་
 མ་ཡིན་པ་དང་། དངོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྫོང་བདེ་འཇིག་ཅན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་མེད་
 པས་དོན་ལ་མི་གནས་ཀྱང་། བསྐྱབ་བྱ་རྫོང་བདེ་སེམས་མེད་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་
 གནས་སོ་ཞེ་ན། རྫོང་བདེ་སེམས་མེད་ཏུ་རྟོགས་པའི་རྫོང་ཚོས་ཅན། རྫོང་བདེ་སེམས་

མེད་ཡོད་དུ་རྒྱལ་ཡུང་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྫོང་བདེ་
སེམས་མེད་དུ་ཞེན་པ་གང་ཞེག་དེ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་འི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་མེད་
པའི་སྲིད་རོ། །དེར་ཐལ། སྐྱུ་བ་བྱེད་དངོས་པོ་ལ་གནས་པས་མ་གྲུས་པའི་རྟོགས་པ་
མེད་བཞིན་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ལག་ཞེག་ལས་རྫོང་བདེ་སེམས་མེད་དུ་ཞེན་པ་ཅམ་
ཡིན་པའི་སྲིད། ཚོས་ཅན་དང་སྤྲ་མའི་རྟོགས་ལུང་སྤྲ་མ་ཡང་ཁས་སྦངས་སོ། །འདིས་
སྤྲ་བ་གད་པའི་རྟོགས་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ནི། སྐྱེ་འདིག་ཅན་ཚོས་ཅན། རྫོང་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྐྱུ་བ་པའི་རྟོགས་
ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་
སྲིད། ཁྱབ་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་དང་མ་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་དག་
ལས་རྫོག་གྲུར་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་རྟོགས་ཡང་དག་གཞན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བཤད་
ཟེན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། རྫོང་བདེའི་སྤྲེང་དུ་རྟོགས་སྐྱེ་འདིག་ཅན་དེ་དོན་ལ་གྲུབ་བམ་མ་
གྲུབ། དང་པོ་ལྟར་ན། རྟོགས་དེའི་སྲོགས་ཚོས་ཅི་ལྟར་གངས་ཅན་བདག་ཉིད་ལ་མ་
གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་གངས་ཅན་ལ་གྲུབ་རིགས་པར་ཐལ། གངས་ཅན་རྟོགས་དེ་འགོད་
མཁན་གྱི་ཚོལ་བ་གང་ཞེག་སྐྱེ་འདིག་ཅན་དེ་རྫོང་བདེའི་སྤྲེང་དུ་དངོས་པོ་གནས་
ལུགས་ལ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལྟར་ན། རྟོགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་པས་ཀྱང་བསྐྱུ་བ་བྱ་
རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་སྲོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། ཁྱབ་པར་ཐལ།
རྟོགས་ཅོད་གཞི་ལ་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་གྱིས་ནི་པ་རོལ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཡང་རྫོག་གྲུ

ལྷུང་རྟོགས་པར་མི་འཐད་པ་ཉིད་གྱིས་སྲིད།

གཉེས་པ་ཐལ་འགྲུང་གི་རབ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ལ་གཉེས། སྲིད་དོན་
དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྲུང་དོས་བབྱང་བ་
དང་། སྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྲུང་དང་ཚོས་མི་མ་བློན་སྲོང་གི་སྐྱབ་པའག་ཁྱད་མེད་ཏུ་ཐལ་
བ་སྤང་བ་དང་། དཔེར་སློབ་པའི་ཐལ་པའི་ཚོས་ཅན་དོས་བབྱང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུང་གི་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡིན་དགོས་ཏེ།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་གི་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར་དོ། །རྟགས་ཕྱི་རྟོགས་གྱིས་ཁས་སྤངས་པ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚད་
མས་གྲུབ་ན། རང་རྒྱུད་གི་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྲུང་བའི་ཕྱིར་
དོ། །ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་གི་ཁྱབ་པ་ཡང་
མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་ཚོས་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་ཐལ་བ་ནི་སྐྱབ་པའི་ཐལ་
བ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། དེ་ལྟ་ན་སྐྱབ་པའི་ཐལ་བས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དེས་པ་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་པས་ཚོས་མི་མ་བློན་པའི་སྲོང་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། སྐྱབ་པའི་
ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་བསྟན་པས་རང་རྒྱུད་གི་ཕྱོགས་ཚོས་
འཕེན་ཞིང་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བརྒྱུད་ནས་དེས་པ་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་ལོས་ཀྱི། ཐལ་བའི་རྟགས་སློབ་ལྷུང་ཏུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། མི་འདོད་
པ་འཕེན་པ་ཡིན་ལ་རང་རྒྱུད་གི་རྟགས་སློབ་ལྷུང་ཏུ་སོང་བས་ནི། བསྐྱབ་བྱལ་དངོས་
སྤེལ་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ཡང་ཁྱབ་པ་དེས་པ་སློབ་ཏུ་སོང་ན་ཡིན་

གྱི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞི་མ་ངེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། འཐད་ལྡན་དུ། ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། དུ་མ་ལ་ཡོད་པ་ལ་
སོགས་པ་བྲབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དེས་ན། བྲབ་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་སྲུ་
ཐལ་བར་ག་ལས་འགྱུར་ཚད་མ་མེད་པ་ནི་བརྗོད་པར་མི་འཐད་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་
སྲིད་འདིར་བྲབ་པར་བྱེད་པ་མེད་པའི་སྲིད། བྲབ་པར་བྱ་བ་མེད་པར་བརྗོད་པར་
འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །བྲབ་པར་བྱེད་པ་མེད་པ་དེ་ནི་སྲིད་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ལ་ཡང་
གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བྱེ་བྲག་པས་བརྟགས་པའི་ཤར་སྤོགས་ཀྱི་བ་
ལང་གི་གསལ་བ་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་དེ་ཉིད་ལུབ་སྤོགས་ཀྱི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་ལ་
ཡང་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་བ་ལང་གི་སྲིད་ཉལ་པའི་རྣམས་སྲུ་གྱུར་པ་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་སྣོང་པ་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན་དུ་བསྐྱེད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚོས་ཅན་དེ་ཉིད་མ་
གྲུབ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་བརྟེན་པར་འགལ་བས་སྤོགས་
ཚོས་དང་དམ་བཅའ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་དོ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པའི་ཚོད་པ་དེ་
ནི་དེ་ལྟ་རིགས་པ་སྲུ་བར་ཁས་འཆེ་བ་དག་གྱུར་དེ་ཉིད་འཐད་པར་སེམས་པས་དེ་ལ་
ལན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་
དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རང་རྟེན་ལ་
ཞེས་སློམ་པའི་དགོས་པ་བཤད་ན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་བྱེ་བྲག་པའི་ལོག་རྟོག་
དགོས་པ་དང་། གཞོད་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྤངས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་ནམ་མཁའ་རྟག་པའི་རྣམ་དང་སྐྱེ་ལ་
སོགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དུ་ཁས་སྤངས་པ་ན། བྱེ་བྲག་པ་ནམ་

མཁའ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་སྣོས་པའི་སྐྱབ་པ་རང་དབང་པའི་རྟག་རྗེས་སུ་འདོད་
 ལ། སངས་རྒྱས་པ་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་བཅད་ཅམ་ལ་འདོད་པས་ནམ་མཁའི་མིང་
 ཅམ་མ་གཏོགས་དོན་མཐུན་སྣང་དུ་བྱུབ་པ་མེད་ཅིང་། རྗེ་བྲག་པས་བརྟགས་པ་
 ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་ནས་ལོག་རྟོག་བཀག་པས་སྐབས་དོན་འགྲུབ་པར་དགོངས་ནས།
 དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཚོས་ཅན། རྟག་པའི་རྗེས་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ལ་སོགས་
 པའི་ལོན་ཏན་དོན་གཞན་དུ་མི་སྐྱེད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། རྗེ་བྲག་པ་ན་རེ།
 སྤྱིར་གྱི་རྟགས་དེས་ཚོས་ཅན་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་འགགས་པ་ན་ཡ་
 གྲུལ་བཀག་ན་ཚོགས་པ་ཁེགས་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་ཁེགས་པའི་རྟགས་
 སློན་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་དེས་ཚོས་ཅན་འབང་ཞིག་པ་བཀག་པས་སློན་དུ་འགྱུར་བ་
 མ་ཡིན་གྱི། རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གང་ལ་བརྟེན་པར་གྱུར་པའི་གཞི་ཚོས་ཅན་
 ཁེགས་ན་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པའི་སློན་དུ་འགྱུར་བས་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་
 རང་གི་རྟེན་ཚོས་ཅན་ལ་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་གཅིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཞེས་པའི་
 ཚེད་དུ་རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྣོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཅན་འབང་ཞིག་པ་ནི་རྟགས་ཚོས་
 དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མ་གྱུར་བ་སྤར་བརྒྱུད་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཀག་ན་བསྐྱབ་
 བྱ་འགྲུབ་པའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་མི་གཞོད་དེ། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་
 མཁའ་ཁེགས་ན་རྟག་རྗེས་ཡིན་པ་ཁེགས་པས་རྟག་རྗེས་ཀྱིས་སྣོང་བ་འགྲུབ་པ་ལ་
 བན་པའི་སྤྱིར་རོ། །རང་གི་རྟེན་ཚོས་ཅན་ནི། མི་རྟག་པ་བརྟེན་པའི་གཞི་སྐྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་
 ཏེ། སྐྱ་ཁེགས་ན་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཁེགས་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་

གཞོན་པའི་སྲིད་རྟོ། །དེས་ན་རྣམ་པེཅད་ཅམ་གྱི་དགག་པ་ཉགས་དང་བསྐྱུབ་བྱའི་
 ཚོས་སྲུ་སོང་བ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཚོད་གཞིར་བཟུང་བས་སྐྱོན་དུ་མི་
 འགྱུར་ལ། ཐ་སྐད་སྐྱབ་རེ་རེ་ཅམ་མ་གཏོགས་བྱས་པ་ཉླ་བུའི་སྐྱབ་ཉགས་ལ་དེ་མི་
 རུང་བའི་སྲིད་རྟོ། །གལ་ཉེ་ཉགས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་
 པ་གཅིག་མེད་ན་སྐྱོགས་ཚོས་མི་འགྱུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་ཉགས་
 ལ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའི་སྤང་བ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་དེ་སྤར་གྱི་ཉགས་དེ་
 དེས་པའི་གཞི་ཚོས་ཅན་ཡིན་ལ། ཉགས་པ་ལ་སྤྱར་སྤང་བ་བྱས་པར་དེས་པའི་གཞིར་
 མི་རུང་བའི་སྲིད། མི་མཚུངས་སོ། །གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འབའ་ཞིག་གིས་སྐྱོ་
 བཉགས་པ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྐོ་ནས་དགག་པ་བྱེད་པ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་ཚོད་གཞིར་བཟུང་
 དགོས་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་དོན་བྱེད་རུས་སྟོང་གི་ཉགས་ཀྱིས་
 འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ཉགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་
 འགྱུར་ཉེ། དངོས་མེད་དུ་མ་དེས་པའི་སྤར་ལོ་ནམ་མཁའི་དོན་མ་ཐུན་སྤང་དུ་གྲུབ་པ་
 མེད་པའི་སྲིད་རྟོ་ཞེ་ན། རྗེ་བྲག་སྐྱ་བའི་སྐོ་ངོར་ཉགས་དེ་འགོད་ན་ནི་སྐྱོན་དེ་མེད་ལ།
 རྗེ་ཚོལ་གཞན་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་ཞིང་རྗེ་བྲག་པ་ལ་ནི་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་
 ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་བཀག་པའི་སྐོ་ནས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་དངོས་པོའི་
 གཞི་མ་ཐུན་འགོག་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་
 བ་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་བཞེད་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཀུ་ལ་ལ་ཤེ་ལའི་ཞལ་སྤར་
 བས་དབུ་མ་སྤང་བར་བཀོད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

ཚོས་ཀྱི་རྟེན་ནི་བསལ་བའི་སྲིད། །

ཚོགས་པ་བསྐྱབ་བྱུང་མི་འགྲུང་ལ། །

ཞེས་པ་དང།

རང་འདོད་བརྟགས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན། །

དངོས་པོ་རྣམས་རྩོད་མེད་སྲིར་རོ། །

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གཞུང་སྲ་མའི་དོན་ནི་སྲུང་བ་ཤད་
 ཟེན་པ་ལྟར། བསྐྱབ་བྱུང་ཚོས་བརྟེན་པའི་གཞི་ཚོས་ཅན་མི་སྲིད་ན་ཚོགས་པ་བསྐྱབ་
 བྱུང་མི་འགྲུང་བ་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ལ་གཞུང་སྲི་མའི་དོན་ནི་བྱུང་མཐའ་འབའ་
 ཞིག་གིས་སློ་བཟགས་པའི་དོན་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་པ་བྱེད་དགོས་པའི་ཚེ་དེ་གཞིར་
 བཟུང་ནས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་གཞན་ལ་དབྱེད་པ་མི་བྱེད་
 པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་ཡང་རྩོད་པ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདིར་ཁ་ཅིག་
 རང་རྒྱུད་འབའ་ཞིག་བསྟན་པ་དང། གཞན་དག་ཐལ་འགྲུང་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་
 འདོད་པ་སོགས་ནི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྲུང་དང་རང་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་མ་ལ་ཡོད་པའི་གཅིག་བྱ་ནི་ཞེས་པས་ཐལ་འགྲུང་
 བསྟན་ཏེ། འཐད་ལྡན་དུ། འདིས་ནི་ཐལ་བར་འགྲུང་བའི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དུ་མ་
 ལ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གཅིག་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཐལ་བ་འདིར་འགྲུང་རོ། །ཞེས་
 བྱུང་བའི་དོན་ཏེ། ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་མན་ཆད་གྱིས་རང་རྒྱུད་སྟོན་ཏེ་བསྟན་བྱུང་གཙོ་
 པོ་ཐལ་འགྲུང་ཡིན་ཡང་རང་རྒྱུད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་ཐལ་བ་དེ་ཉིད་
 རྗེས་པའི་མཐའ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཚེད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་སློས་པའི་དགོས་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང། ཀླས་

བར་བཤད་པ་དང་། རྩོན་གྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དང་སྐྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། ཐལ་འགྲུར་དང་རང་རྒྱུད་དོས་བཟུང་བ་དང་། ཐལ་འགྲུར་སློམ་པའི་དགོས་
 པ་དང་། དེ་གྲུབ་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉལ་མཆོད་མས་གྲུབ་པ་
 དགོས་ན་ཐལ་འགྲུར་གྱི་ཉལ་མཆོད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཐལ་འགྲུར་གྱི་ཉལ་མཆོད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྤྱི་ཚོལ་གཞན་གྱིས་སྤྱི་ཉལ་དངོས་ཆ་
 མེད་དེ་ཕྱོགས་བརྩམས་ལས་པ་ན་ཡོད་པའི་གསལ་བ་དུ་མ་དང་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་
 འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་བར་ཀུན་བརྟགས་ཤིང་ཁས་སྲུངས་པ་རྟགས་སུ་
 བཀོད་པས་མི་འདོད་པའི་ཚོས་གཞན་ཐལ་བར་སྐྱབ་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པའི་
 གྱིད། དཔེར་ན་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཉལ་དངོས་ཆ་མེད་གཅིག་པོ་ནི་ཚོས་ཅན། དུ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཕྱོགས་བརྩམས་ལས་པའི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རེ་རེ་ནས་
 འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པའི་གྱིད། ཞེས་པ་ཐལ་བའོ། །ཆ་
 མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གཞན་ལ་ནི། ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པར་ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་དང་
 འབྲེལ་བའི་གྱིར་ཞེས་བཀོད་པས་ཀྱང་ཚོགས་པོ། ཐལ་བ་དེས་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་
 དོས་བཟུང་བ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། དུལ་དང་དུས་དང་གནས་སྐབས་ལ་སོགས་པའི་
 རྒྱད་པར་ཅན་བ་ལང་གི་གསལ་བ་གཅིག་ལས་གཞན་དུ་མ་དང་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་
 པར་འབྲེལ་བ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུལ་ཤར་དང་དུས་སྔོན་དང་ཉལ་བའི་གནས་
 སྐབས་ཀྱི་རྒྱད་པར་སོ་སོར་དེས་པའི་གསལ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་བས་རྣམ་
 པར་མ་བཅད་ཅིང་རྒྱད་པར་དུ་མ་གྲུབ་པའི་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ལས་གཞན་དུ་མ་
 ཉིད་གྱིས་སློང་པའི་གྱིད། རྣམ་པར་མ་བཅད་པའི་ཞེས་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་

དུ་མའི་ཁྱད་པར་དུ་སྦྲར་ཉེ། གསལ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་དང་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་
 འབྲེལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་
 གསལ་བ་དུ་མ་དང་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་ན་དུ་མར་འགྱུར་བས་གཅིག་ཁོ་
 བ་དང་འབྲེལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་དུ་མས་སྣོང་ཞེས་པའོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་
 དེ་ཚོས་ཅན། ལྷོགས་བཅུ་མཐའ་ཡས་པའི་གསལ་བ་དུ་མ་དང་རེ་ནས་འཕྲོད་འདུ་
 རྫོགས་པར་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཉེ། དུ་མས་སྣོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ལྷོག་ན་ཁྱབ་པ་
 ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པའི་སློན་ནས་ཁྱབ་པ་དེས་པར་བྱེད་པ་ན། ཅ་བའི་
 རྟགས་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དུ་མས་སྣོང་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་ཡུལ་དང་
 དུས་དང་གནས་སྐབས་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་དེས་བ་ཐ་དད་པ་ཅན་དང་རེ་རེ་ནས་
 འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པའི་འབྲེལ་བ་དང་ལྷན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་ཆ་དུ་
 མས་སྣོང་བ་དང་། གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་མ་སྟན་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་
 ཚད་མ་བསྟན་པའི་སློན་ནས་སྦྲར་གྱི་ཐལ་བ་དེས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་
 སློན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགོས་པ་དངོས་དང་། ཐལ་བ་དེས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་
 རྒྱ་མཚན་དང་། རྟགས་ཚོས་མི་འཁྲུལ་བར་སྦྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་
 གང་ཡིན་པ་རང་རྒྱུད་དེ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། སློས་པ་ལ་
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོས་གཅིག་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་བ་ཁས་ལྷངས་
 བ་ཚོས་གཞན་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་ཁས་ལྷངས་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟེ། ཐལ་བ་དེས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་ཚད་མས་
གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཉག་སྤྱི་ཚོལ་གྱིས་ཁས་སྦྲངས་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་དེ་ཁས་མི་
ལེན་ན་ནི་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་དང་། གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་གཉི་ཀ་
ཁས་ལེན་པ་ལྟོག་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱི་ད།

གསུམ་པ་ལྟེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བར་ཁས་སྦྲངས་ན་
ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པར་ཡང་ཁས་སྦྲང་དགོས་པར་ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་
བར་ཁས་སྦྲངས་ནས་ཅིག་ཤོས་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱ་མི་
ལུས་པའི་སྤྱི་ད། དེར་ཐལ། གཉིས་པོ་དེ་ནི་གཞི་གཞན་དུ་དངོས་སུ་བདག་གཅིག་ཏུ་
འབྲེལ་བའི་སྤྱི་དའོ། །གསལ་བ་རེ་རེ་ནས་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་བ་གཞི་མ་
གྲུབ་པས་དེ་དང་དུ་མ་འཕམ་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་སྟོན་
པ་མ་ཡིན་གྱི། གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་དང་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་བདག་
གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱས་པའི་སྐོ་ནས་ཅིག་ཤོག་གི་ཐལ་བའི་ཉག་སྤྱི་དང་
དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་གཞི་མ་སྤུན་ལ་གཞོད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་གཉིས་འབྲེལ་བ་
གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ནི་རི་ལྟར་ཉག་དངོས་ཀྱི་སྤྱི་མི་སྲིད་ན་དེ་དུ་མར་ཡང་མ་
གྲུབ་པས་དེ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དོན་དུ་མའཕམ་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་
ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལྟེ། སྤྱི་ཉག་དངོས་དེ་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་
འབྲེལ་བས་སྟོང་བར་གྲུབ་པར་ཐལ། དུ་མས་སྟོང་བ་གང་ཞིག་དེ་ཡིན་ན་དུ་མ་གང་
ཞིག་མི་སྲིད་པས་ཁྲུབ་པ་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་སྤྱི་དེ་ལ་མི་སྲིད་པའི་

ཕྱིར་རྟོ། །སྤར་གྱི་ཐལ་བ་དེ་བྱེ་བྲག་པས་བསྐྲོག་པར་དཀའ་སྟེ་ལན་གདབ་མི་བུས་
བར་ཐལ། བྱེ་བྲག་པས་ཐལ་བའི་རྟགས་དེ་ཁས་སྦྲངས་དུ་མར་ཁས་མ་སྦྲངས་བ་གང་
ཞིག །ཐལ་བའི་རྟགས་དེ་ཁས་ལེན་ན་གཞན་དུ་མའམ་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་བ་གཞོན་
མི་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། ཐལ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཚོས་མ་གྲུབ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐོ་
ནས་སྐོན་དུ་འགྱུར་བ་སྤང་བ་དང་། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཚུལ་དང་། གངས་ཅན་གྱིས་
སྤང་བའོད་པ་དེ་དང་མི་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྤྲ་མ་དང་། དེ་
སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་མར་ཁས་མི་ལེན་ན། ཚོས་གཉིས་ཀ་སྐོག་པར་
བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཐལ་བ་བའོད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་པ་ཁྱེད་རང་ལ་ཉེས་བ་
དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། རྟག་དངོས་ཀྱི་སྤྱི་ཆ་མེད་བཀག་པས་སྤྱི་དེ་ལ་ཐལ་བའི་གཏན་
ཚིགས་མ་གྲུབ་པས་ཐལ་བའི་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་ཁྱེད་རང་
གིས་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྦྲངས་བ་དང་འདྲེ་གྱིས་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཁས་
སྦྲངས་པས་སྤྱི་དུ་མར་དམ་བཅའ་བ་ལ་འུ་བུ་ཅག་གཉིས་ཀར་གྱི་ཁས་སྦྲངས་པས་
གཞོན་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་བ་ལང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་མཐོང་བ་ན་བ་ལང་ངོ་སྤྲུམ་
པའི་གཅིག་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྐོ་སྐོ་བར་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་དུ་མ་ལ་རྗེས་
སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དབག་བྱས་ལ་དེས་སྤྱི་དུ་མར་དམ་
བཅས་བ་ལ་གཞོན་པ་ཡིན་ནོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་གཞོན་དེ། གཞི་གང་གི་སྟེང་
དུ་ཡང་དུ་མ་ལ་འཕྲོད་འདུ་རྗེས་པར་ཁས་སྦྲངས་ན། དུ་མར་ཁྱེད་གྱིས་ཐལ་བ་
འཕངས་པས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་དུ་མར་ཐལ་བ་ལ་འཕྲོད་འདུ་རྗེས་པར་འབྲེལ་

ཡང་ཆ་མེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་གཞོན་པའི་སྲིད་
དེས་ན་སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་ཁས་སྐྱབས་པ་སྐྱོན་མེད་པ་ལས་གཞན་དུ་འགལ་བ་
ཁས་ལེན་པར་གནས་པའི་སྲིད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་བ་དེ་ལ་གཞོན་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་པའི་ཐལ་བ་དེ་ལ་ལུང་གིས་མི་གཞོན་
བ་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་མི་གཞོན་བ་དང་། རྟོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྐོན་སྐྱོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་ལ་སངས་
རྒྱས་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་གང་གི་ཡང་ཁས་སྐྱབས་པའི་ལུང་གིས་གཞོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
བྱེ་བྲག་པའི་ལུང་དོན་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་སྲིད། རྟུབ་པར་ཐལ།
ལུང་དོན་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་པའི་དུས་ན་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་འགའ་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
ཁས་སྐྱབས་པ་མེད་པའི་སྲིད་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟུབ་བྱ་ཁས་སྐྱབས་ན་རྟུབ་བྱེད་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
མཐོང་ནས་གཞོན་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པ་དང་། རྟུབ་མཐའ་མི་མ་སྐྱབ་པ་ཅོམ་རྒྱ་མཚན་
དུ་བྱས་ནས་གཞོན་པ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྟུབ་བྱ་ཁས་སྐྱབས་ན་རྟུབ་བྱེད་
ཚད་མས་གཞོན་བཞིན་དུ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསལ་བ་དུ་མ་
དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གང་གཞི་གང་གི་སྣང་དུ་རྟོགས་ནས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་དེ་
ནི་དེ་རྟོགས་ཤིང་ཁས་སྐྱབས་པའི་འབྲུགས་ཀྱིས་འོངས་པའི་དེའི་རྟུབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་
གཞན་ཡང་ཁས་སྐྱབས་པ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟུབ་བྱ་ཁས་སྐྱབས་ན་རྟུབ་བྱེད་མི་
འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་སྐྱོན་མེད་འོད་ཁས་སྐྱབས་
ན་སྐྱོན་མེ་ཁས་སྐྱབས་པ་དགོས་པ་བཞིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐལ་བ་དེའི་རྟགས་ཁས་སྐྱབས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེའི་
ཕྱིར་ལྟ་བུ་སྟེ། སྤྱི་རྟགས་ཚ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལས་གཞན་ཏུ་
གནས་པ་དེ་དང་མི་མ་སྐྱབས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་བྲག་པས་
སྤྱི་ཏུ་མར་ཁས་སྐྱབས་དགོས་པ་དེ་ནི་གསལ་བ་ཏུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་དེའི་
ཁས་སྐྱབས་སུ་རིགས་པས་རྟོགས་ནས་བཞོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་དོན་གང་རྟོགས་པ་དེ་ལས་དོན་གཞན་ཡང་རྟོགས་ཤེ་
ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེའི་སྟེང་ཏུ་གསལ་བ་ཏུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཁས་སྐྱབས་པའི་ཏུས་
དེར་ཚད་ཏུས་དེར་ཚད་ཏུ་མ་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྗེ་སྟེང་
རིགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་ཏུ་ཉེ་བར་གནས་པ་དེ་མཐའ་དག་ཁས་
སྐྱབས་པར་བྱ་བ་རིགས་པར་ཐལ། སྤྱི་དེ་གསལ་བ་ཏུ་མ་དང་ཏུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་
འདྲུ་འབྲེལ་བར་ཁས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱབ་བྱུ་ཁས་སྐྱབས་པ་དེ་ནི་
དེའི་ཁྱབ་བྱེད་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཏུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕྲོ་སྐྱོས་པས་ཡང་ན་ནི་
ཁྱབ་བྱེད་འགའ་ཡང་ཁས་སྐྱབས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱབ་བྱེད་ཁས་ལེན་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་
མེད་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཏུ་ཁས་སྐྱབས་ན་སྐྱོན་ཡོད་པ་དང་། ཁས་སྐྱབས་གྱིས་རིགས་
པ་ལ་མི་གཞོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐལ་བ་དེ་སྤྱོད་ཚུལ་མ་གྲུབ་པ་དང་དམ་བཅའ་
ལ་གསལ་བ་ལྷགས་པ་ལ་སོགས་པར་སོང་བའི་སྐྱོན་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྐྱོན་ཏུ་
འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཁས་སྐྱབས་རྟགས་སུ་བཞོད་ནས་པ་རོལ་པའི་

སྐོར་རྟལ་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཉེ་བར་སྐྱོན་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། པ་
རོལ་པོས་སྲི་གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བར་ཁས་སྐྱེས་པ་གང་ཞིག་གལ་ཉེ་དེ་
ལྟར་ཡིན་ན་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་འདིར་ཡང་འགྱུར་བའམ་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་
མ་ཡིན་ན་ནི་གཉིས་ཀྱི་ཡང་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་པ་ཡིན་
པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བའི་སྐྱོན་ས་
སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐལ་བ་དེའི་རྟལ་དང་དམ་བཅའ་ཚད་མས་
མ་ཐལ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཅིང་ཁས་ལེན་ན་སྲོགས་ཚོས་མ་
གྲུབ་པ་དང་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བའི་སྐྱོན་འདིར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐལ་བ་
དེའི་རྟལ་དང་དམ་བཅའ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མས་ཞེས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། འཕ་གྱི་སྐྱེས་ཐལ་བ་དེའི་ཁུབ་བྱ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་གཏན་
ཚིགས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ཡོད་ན་ནི་སྲོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་
བསལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་པས་ཐོབ་པ་ནི་གདོན་མི་བ་བར་
ཁས་སྐྱེས་བར་འོས་པའི་སྲིད་འོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྩེ་བྲག་པས་སྲི་དུ་མར་ཁས་ལེན་རིགས་པ་ལ་སྲི་གཅིག་ཏུ་
ཁས་སྐྱེས་པས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁས་སྐྱེས་པས་རིགས་པ་ལ་གཞོད་
པར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
སྲིད། ཐལ་བའི་རྟལ་མ་གྲུབ་སྟེ། རིགས་པས་ཐོབ་པར་མི་རུང་རོ་ཞེ་ན། བ་ལང་གི་
སྲི་རྟལ་བ་གཅིག་བྱ་ཆ་མེད་དེ་དུ་མར་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པས་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་

བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསལ་བ་དུ་མ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་
འབྲེལ་བར་ཁས་སྐྱེས་པ་གང་ཞིག་ཁྱབ་བྱའི་ཚོས་གཅིག་ཁས་ལེན་པས་གདོན་མི་
བ་བར་ཁྱབ་བྱེད་གཞན་ཁས་སྐྱེས་པ་དགོས་པ་ནི་རིགས་པས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་
སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤར་བཀོད་པའི་ཐལ་བ་དེའི་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་ན་ཚད་
མས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་གྱི། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་བཀོད་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། ཐལ་བ་འདིའི་གཏན་ཚིགས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད་
ཀྱང་བཀོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐལ་བ་འདི་ནི་རྩ་བའི་སྟེ་འདིས་འཕངས་པའི་
རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁྱབ་པར་བྱ་བ་དུ་མས་སྡོད་པ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་
གསལ་བ་དུ་མ་དང་རེ་རེ་ནས་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་བ་གྲུབ་
པ་མེད་པའི་དངོས་པོ་དང་། ལྷོགས་ཚོས་བྲན་པའི་ལུས་དུ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱབ་པར་བྱེད་
པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། རང་རྒྱུད་ལས་བརྒྱོག་པ་ཐལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་བ་ལང་
གི་སྲི་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཐལ་བའི་གཏན་
ཚིགས་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་སྲིད་པོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་བ་དང་། ལན་མོ། །དང་པོ་ནི། བྱངས་ཅན་པ་ན་རེ།
གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྡོམ་བ་འདིར་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་བཀོད་པ་ལྟར།
བརྒྱོག་པ་ལ་རང་རྒྱུད་འཕངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་སྟེ་བ་དང་ལྡན་པ་སྟོ་
བདེའི་སྟེང་དུ་སེམས་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པོ་ཞེ་ན།
གཞན་གྱི་ཁས་སྐྱེས་རྟགས་སུ་མི་རུང་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དག་ལ་མཚུངས་པ་བྱེད་

བ་པོ་ནི་གྲངས་ཅན་ཡིན་པས་འདིའི་ལན་ནི་དུས་ཀྱི་དོན་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་སྲུ་ཡང་མེད་པ་དང་། བྱེད་འདོད་ཀྱང་མི་
བུས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་མེད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱིས་བཀོད་པའི་སྐྱོར་བ་དེ་རྫོགས་ཚོགས་ལ་རང་རྒྱུད་
འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་
ལྟར་བྱེད་པ་ནི་སྐབས་འདིར་ཚོལ་སྤྱི་ཚོལ་སྲུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་
རྒྱས་པ་སློབ་དེ་སྐྱེ་འཇིག་གིས་སྐྱོང་བར་མི་འདོད་གྲངས་ཅན་པ་སློབ་དེ་སེམས་པ་
ཅན་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ལྷོག་ན་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་
མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་པ་ཅན་དེ་སློབ་དེ་སྐྱེ་འཇིག་གིས་སྐྱོང་བར་སྐྱབ་པའི་
རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་བྱེད་འདོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་བུས་པ་ཉིད་
ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་བ་དང་བརྫོག་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་གཉེས་ཀ་གོ་བར་བྱེད་
པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེར་ཐལ། སེམས་པ་ཅན་དང་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དེ་
གཉེས་འགལ་བར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་ཅན་དང་མི་རྟག་པ་དག་དང་སེམས་པ་ཡོད་པ་གཉེས་ལ་ནི་
འགལ་བ་དེ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འགལ་བ་རྣམས་པ་གཉེས་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགལ་བ་ཡིན་ན་སྲར་གཞོན་བྱ་རྒྱ་མ་ཚད་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་
རྒྱུན་འབྱུང་བ་ལས་གཅིག་གཞོན་བྱེད་ཉེ་བར་ཡོད་པས་གཞོན་བྱའི་རྒྱུན་སྤྱི་མ་མེད་
པར་སོང་བའི་ཕྱིར་རམ་མཚན་ཉིད་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་གྱིས་

འགལ་བར་རྟོགས་དགོས་པ་ཡིན་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་པན་ཚུན་སྤངས་
འགལ་གང་དུ་ཡང་མ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གྲེ་བྲག་པ་ལ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བས་རང་རྒྱུད་འཕེན་མི་རུས་པའི་
སློབ་མེད་པར་ཐལ། བ་ལང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་ཆ་མེད་གཅིག་ལྟ་ལ་ནི་རི་སྐད་བཤད་
པའི་རང་བཞིན་གཞན་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་ཚད་མས་བྱུ་བ་ཅིང་གྲེ་བྲག་པས་ཁས་
ལྷངས་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར། རློགས་བཅུ་མཐའ་ཡས་པའི་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཅན་
དང་རེ་རེ་ནས་འཕྲོད་འདུ་རྗོགས་པར་འབྲེལ་བ་དང་ལྟན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱབ་
བ་རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཁྲུབ་པ་དང་རློགས་ཚོས་གཉིས་ཀ་བྱུ་བ་པའི་ཕྱིར།
ཁྲུབ་པ་བྱུ་བ་པར་ཐལ། དུ་མ་དེར་མེད་པ་དང་དུ་མ་དེར་ཡོད་པ་ནི་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་
གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་
ནི་སྤང་བཤད་པ་ལྟར་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞི་དེ་ལ་བྱུ་བ་པའི་
མཚན་ཉིད་ལྷགས་ན་བྱུ་བ་པ་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ལྷགས་པ་དང་། རུས་པའི་
མཚན་ཉིད་ལྷགས་ན་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ལྷགས་པ་དང་། རློན་པོའི་མཚན་ཉིད་
ལྷགས་ན་སེར་པོའི་མཚན་ཉིད་མ་ལྷགས་པ་དང་། བྱང་རེག་གི་མཚན་ཉིད་ལྷགས་
ན་ཚ་རེག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ལྷགས་པའི་དོན་ཡིན་པས་འགལ་བ་ཐམས་ཅད་པན་
ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་འདུས་ལ། རློ་སེར་ཐ་དད་ཅམ་ཡིན་གྱི་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འགལ་ན་འགོག་རུས་དགོས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་
གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཆེས་
མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་བྱེད་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་འགལ་རྟགས་སུ་

སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་ན་འགོག་པས་བྱུང་བ་གཞུང་འདིའི་དོན་གཏན་ནས་མ་ཡིན་
ལོ། །སྟོ་མེར་མི་འགལ་ན་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ཡང་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་སྐྱས་ན་ལན་ཅི་
ཡོད་བྱས་པས་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་འགོག་བྱས་པའི་ཕྱིར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོན་སྟོན་པོས་
ཡང་བེད་ཀྱི་འདི་ཁ་དོག་གི་སྟེང་དུ་མེར་པོ་འགོག་བྱས་པས་དེ་གཉིས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་
འགལ། གཞི་དེ་ལ་སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མེར་པོར་མ་བྱུང་བར་
རྟོགས་པས་དེ་ལ་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོན་རྟག་མི་རྟག་ཡང་མི་
འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པ་དེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱ་རྟག་པས་
སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡང་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐ་དང་
གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པ་ཉིད་འགལ་བའི་དོན་ལྡོག་ཏུ།

ཚད་མས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྟེ། །

ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབས་ཏེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་
ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་བཀག་པའི་སྟོན་པ་འགལ་བ་དེས་བར་མཛད་དོ། །སྟོ་མེར་
འགལ་བར་མི་འདོད་པ་ནི་རིགས་པའི་བརྟག་པ་ཅུང་ཟད་ཡང་མི་བཟོད་པས་སྟོ་གྲོས་
དང་ཐུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུང་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དང་སྐྱར་བ་ལ་གསུམ། བཞེད་པ་
དགོད་པ་དང་། དེ་རིགས་པས་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་མ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་
སོགས་པ་དག་གིས་ཡང་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན་ལ་ཆ་དུ་མས་སྟོང་བ་ཡང་
ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་འགོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བྲག་

བས་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྒྲངས་ནས་ཡན་ལག་དུ་མ་ལ་བྱུང་བར་
འདོད་པ་དང་། སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྒྲངས་ནས་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་འཕྲོད་འདུ་
འབྲེལ་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སུ་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་བའི་
དོན་འདི་ཉིད་རྣམས་པ་དུ་མའི་སློབས་ཉེ་བར་བཀོད་པ་མཚན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ཡན་ལག་དུ་མ་ལ་བྱུང་བ་དང་། ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་གཞི་
མ་ཐུན་འགོག་བྱས་པར་ཐལ། ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཉིད་དང་དུ་མ་ལ་ཡོད་པ་ནི་འགལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་དང་ཆ་དུ་མ་ལ་ཡོད་པ་གཉེས་ཐ་དང་
ཚོས་གཉེས་ཀ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། བན་ཚུན་
སྒྲངས་པའི་དངོས་སུ་འགལ་བའམ། བརྒྱུད་པའི་འགལ་བ་དགའི་གཞི་གཅིག་གི་
སྤོང་དུ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ན་གཞན་མ་བྱས་པའམ་རྟག་པ་ལྟ་
བུ་ཁས་སྒྲངས་པ་བཏང་བ་མེད་ན་བྱས་པ་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་ཆ་མེད་ཁས་སྒྲངས་ན་བྱེད་རང་
གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་གཞོད་ལ་ཁས་མི་ལེན་ན་གཞི་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་
ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སློབ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྗེ་བྲག་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་དང་ཕྱི་
དོན་གཞན་སོགས་འགོག་པའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་པ་དང་འཇིགས་པ་གང་གི་ཡང་ལུང་
གཞོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལུང་ཕྱིས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་
ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལུང་དོན་ལ་དབྱུང་བའི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ལུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་ཆེ་ལུང་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ནི་ལུང་ཁས་སྒྲངས་པའི་རྗེས་སུ་ལུང་དོན་ལ་དབྱུང་དགོས་ན་ལུང་

སྤར་ཁས་སྒྲངས་ནས་སྤྱིས་ལུང་དོན་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་དོ། །

གཉེས་པ་དོན་སྣོད་པའི་དགོས་པ་ལ་གསུམ། དགོས་པ་དངོས་དང། རྣམ་
བཅད་ཀྱི་གནས་དཔེར་བརྗོད་པ་དང། དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་རྩར་དུ་དོན་ཞེས་
སྣོད་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚུལ་གསུམ་དོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་
མེད་པ་རྟོག་པས་སྣོད་བཏགས་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་པ་
ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདི་ནི་ཚུལ་གསུམ་པོའི་རང་སྟོན་རྟོག་
བཏགས་སུ་འདོད་པ་དང། དོན་བྱེད་རྩུལ་སྟོང་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་གཞི་སྟོན་
རྟོག་བཏགས་སུ་འདོད་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་འཕྲ་དངོས་མེད་གང་
རྟགས་སུ་འགོད་ཀྱང་རྩུང་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གཞི་མཐར་རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་བ་ཅན་
མ་ཡིན་ན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དེ་ལྟ་བུ་
གཅིག་དགོས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ནི། དཔེར་ན་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་དང་མཐུན་པའི་
རྟོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རྩུང་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ནས་མཁའ་བཞེན། འཕ་སྣོད་པས་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་དེའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་
བྱམ་པ་བཞེན། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གང་རྩུང་གི་སྤྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། སྐྱ་
རྟོགས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པས་རྟོགས་ཚོས་བྱུབ་ལ་མཐུན་དཔེ་མཐུན་རྟོགས་
ཡིན་པས་རྗེས་འགོ་བྱུབ་ཅིང། མི་མཐུན་རྟོགས་ལ་གཉེས་ཀ་མེད་པས་རྟོག་པའི་
ཚུལ་ཡང་བྱུབ་པར་བསམས་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འདོད་པས་མ་བཞག་པའི་གང་རུང་གི་སྤྱི་ཉགས་སུ་མི་
 རུང་བ་དང། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཉགས་སུ་མི་རུང་བ་དང། རོན་བསྐྱ་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་བྱེད་དགོས་པ་དང། རྫོག་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པས་བྱས་པར་སྐྱབ་པ་དང། འདོད་པས་མ་བྱས་པ་ལ་
 གཞོད་པ་བསྟན་པ་དང། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་ཏུ་
 འགྱུར་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་སྤྱོད་པས་དང་མ་སྐྱབ་
 སྤྱོད་པས་གང་རུང་ཉགས་སུ་བཞོད་པ་འདིར་གང་རུང་དེ་འདོད་པས་མ་བཞག་པར་
 དངོས་པོ་ལ་ནི་སྐྱ་དང་བྱམ་པ་གཉིས་ལ་སྤྱོད་པས་དང་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་པས་གང་རུང་ཉེ་སྐྱ་
 དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་ལ་བསྐྱལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འོན་ཀྱང་ཉེ་
 རིང་དེ་སྐྱ་བ་པོའི་བརྗོད་པར་འདོད་པས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཉག་
 པར་སྐྱབ་པའི་ཚེ་སྤྱོད་པས་དང་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་པས་གང་རུང་སྐྱ་དང་བྱམ་པ་ལ་བསྐྱལ་སྐྱ་
 དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་ལ་སྐྱབ་མོང་དུ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཉེ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཅིག་ཤོས་ལ་སྐྱབ་མོང་དུ་འཇུག་པ་དེ་བསྐྱལ་འདི་ལ་སྐྱབ་མོང་དུ་འཇུག་
 པ་དེ་ཉེ་བ་བརྗོད་འདོད་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་སྤྱིར། གཉིས་ཀའི་ཉགས་སྐྱབ་པ་ནི།
 ཉགས་སྐྱབ་པར་ཐལ། བརྗོད་འདོད་དེ་མེད་ན་བརྗོད་པར་འདོད་པ་གཅིག་ལ་ཉེ་བ་
 དང། ཅིག་ཤོས་དག་གི་བསྐྱལ་བ་ཉིད་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱར་བྱམ་པ་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་པས་ཡང་གཞན་ཏུ་བྱམ་པ་
 མི་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པར་འདོད་པས་གཞན་ཏུ་མི་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་པས་འགྱུར་བ་
 མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱམ་པ་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་པས་ཡིན་པ་དེ་འདོད་པས་མ་བཞག་པར་

དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་སྲུང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
སུ་བརྗོད་ནམ་ཡང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་འདོད་པས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་
བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དེ་འདོད་པས་བཞག་པ་མ་
ཡིན་པར་དངོས་པོའི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་ཕྱོགས་དང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
གང་རུང་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་
ལྷོག་པ་ངེས་ཤིང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་རྗེས་འགྲོ་ངེས་དགོས་པས་དུས་
ནམ་ཡང་ནམ་མཁའ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་བྱམ་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བ་མི་
མིན་ལ། སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དགོས་
པས་བྱམ་པ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་ནམ་མཁའ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བ་མི་མིན་
དོ། །གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཚོད་གཞི་དང་དབེ་གཉིས་དང་
གསུམ་ག་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་འགྱུར་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་དང་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་དེ་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་དང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་
དེ་གཞི་གཅིག་ལ་དུས་ཅིག་ཅར་ཉེ་བ་དང་རིང་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་
འགལ་བ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་བསྐྱབ་བར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབེ་གཉིས་
དང་ཚོད་གཞི་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ཉེ་བ་འང་ཡིན་བསྐལ་བའང་ཡིན་པའི་གཞི་
མ་ཐུན་དུ་འགྱུར་དགོས་ན་དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་རྟགས་དེ་ལྟར་སྐྱང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་

དང་མ་སྐྱོད་སྤྱོད་གས་གང་རུང་བྱམ་པ་ལ་ཉེ་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་བསྐྱལ་བའི་ཚོས་
འདི་དག་ནི་ཚོས་ཅན། དངོས་སོའི་རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་
བར་བྱེད་པ་སོའི་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷན་པར་ཐལ།
སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་དེ་ནི་དངོས་སོ་དང་མ་སྐྱོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་མི་འཇུག་པའི་སྤྱིར་
རོ། །སྤྱོད་པ་དང་མ་སྐྱོད་སྤྱོད་པ་གང་རུང་དེ་ལས་ནི་སྐྱ་ལ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པའི་
དོན་མི་འགྲུབ་སྟེ། དངོས་སོའི་རང་བཞིན་དག་ལ་མ་སྐྱོད་དཔེ་དང་མི་མ་སྐྱོད་དཔེ་ལ་
ཉེ་བ་དང་བསྐྱལ་བར་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་རྣམ་པར་བརྟག་པའི་སྤྱི་གོ་བྱེད་དུ་གཏན་ནས་མི་འགྲུར་
རམ་ཞེན། གོ་བྱེད་དུ་འགྲུར་བ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་རུང་གི་སྤྱི་ཚོས་
འགའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་དུ་འགྲུར་བ་གང་ཞིག་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ན་ནི་གོ་
བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྲུར་བའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་བ་ལང་དེ་དང་འབྲ་
བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྩ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཚོས་མ་སྐྱོད་པ་མཐོང་ནས་བ་ལང་དང་བ་
མེན་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་ཤིང་དེ་གཉིས་ལ་ཡོད་ཅིང་གཞན་ལ་མེད་པའི་རྩ་ལ་མི་
འཇུག་པའི་ཚོས་མ་སྐྱོད་འགའ་ཞིག་མཐོང་བའི་མགོ་བོ་ཅིག་པའི་ཕག་ཏུ་སོང་བའི་
གོང་བུ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། རྩ་ཅན་ཡིན་ཏེ། བ་ལ་དང་བ་མེན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྗོད་འདོད་ཡོད་པ་ཅམ་ལས་ཞེས་དོན་མི་འགྲུབ་པ་
དང་། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་སོ་ནི། སྤར་བཞོད་པའི་
རྟགས་དེ་སྐྱ་རྟག་སྟེ། རྟག་པར་ངེས་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པའི་དོན་དུ་

སོང་བས་སོ། །དེ་ལྟར་སོང་མོད་དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཅི་སྟེ་ཡང་ངས་སྐྱེ་རྟག་པ་
དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སྐྱབ་དེའི་ཚེ། ཚིག་དེ་ལས་རང་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་ཞེན་དོན་གྱིས་སྟོང་བའི་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཅམ་ཞེག་
འགྲུབ་ཀྱི་ཞེན་དོན་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ངེས་ཀྱི་སྤྱི་མ་དང་
འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། རྟགས་སྤྱི་མ་དེར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་དེའི་འདོད་པ་ནི་འདོད་
བུའི་དངོས་པོ་ལ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་འཇུག་པར་ངེས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེའི་རྒྱ་
མཚན་འདི་ལྟར་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་འདོད་བྱ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཡོད་ན་འདོད་བྱ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཁྲབ་པ་མ་
གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་བྱ་གང་ལ་སྐྱེས་བུ་དེའི་འདོད་པ་ཡོད་པ་དེར་འདོད་
བུའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ནི་བལྟ་བར་རུས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་འདོད་བྱ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པར་
བསྟན་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། སྐྱེ་མི་རྟག་སྟེ་མི་རྟག་པར་ངས་ཁས་ལྡངས་པའི་སྤྱིར་
ཞེས་བུ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་དང་། སྤྱིན་སོགས་ལས་བདེ་བ་
འབྱུང་བར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་སོགས་
བཀོད་པ་ཡང་གཏུན་ཚིགས་ལྟར་སྤྲུང་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་འདོད་པ་
ཅམ་གྱིས་རྟགས་སུ་ཁས་ལྡངས་པ་གང་ཞེག། །སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་འདོད་བྱ་དོན་གྱི་
དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པར་བསྟན་པའི་སྤྱིར། འདོད་པས་བྱས་པ་བསལ་མོད་ལུང་ལས་
གྲུབ་པ་རི་ལྟར་བསལ་ཞེ་ན། སྤྱི་མ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཡང་བསལ་བར་ཐལ།
ལུང་གི་ཚིག་ནི་སྐྱབ་བ་པོའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པའི་སྤྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། རོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རྟོག་པ་ཙམ་དང་། ལྷང་
དེས་བྱས་པ་ནི་འདོད་བྱ་དོན་གྱི་དངོས་སོ་ལ་འབྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རྟོག་པས་སྐྱོ་
འདོགས་པར་བྱེད་པ་སོ་དང་ལུང་དག་བྱེད་པ་སོའི་འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་
བའི་སྲིད། ལྷང་པར་ཐལ། འདོད་བྱའི་དངོས་སོ་འང་སྐྱེས་བྱའི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པ་
ལས་གཞན་ཏུ་ཡོད་སྲིད་པའི་སྲིད། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེད་པའི་ཚིག་གིས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་རབ་གསལ་བྱེད་རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་གིས་
ཕྱོགས་ཚིག་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཚུལ་དང་། ཕྱོགས་ཚིག་
སྐྱབ་དག་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་དང་། ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དགོས་པ་
མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཚོས་བ་རང་གིས་མཐོང་
བར་ལྷང་པར་མེད་པ་ལ་རང་གིས་མཐོང་བའི་སྐྱས་སྐྱབ་བྱེད་འབའ་ཞིག་བཟུང་བ་རི་
ལྷང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་དོན་གྱི་
འབྲུགས་ཀྱིས་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་ནི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བཤད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟོགས་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བར་
སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྷན་གྱི་དག་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
ཡིན་པའི་སྲིད། ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་བརྗོད་ཀྱང་རྣམས་པ་མེད་ལ། ཚུལ་
གསུམ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པས་གཞན་དག་ཕྱོགས་ཚིག་སྐྱབ་
དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷང་ཕྱོགས་བརྗོད་པ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཛོད་

བསྟན་པ་དང། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། རྟོགས་ཚིག་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་ཚིག་སྐྱབ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་དང་
བཏགས་པ་བཤད་ཏུ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། དངོས་སམ་བརྒྱད་པས་རྟོགས་ཚིག་དེ་ལས་
བསྐྱབ་བྱེད་རྟོགས་ཤིང་ལྷན་པ་རྗེས་དཔག་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྟོགས་ཚིག་དང་རྟོགས་ཚིག་དངོས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་
པར་མཚུངས་པ་དང། རྟོགས་ཚིག་དངོས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་སྤོང་བས་ལྷན་པ་
དང། སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་མེད་མི་
མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་བརྗོད་པ་དང་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་
ཚོས་ཅན། དེ་ཤིག་དངོས་སུ་ནི་བསྐྱབ་བྱེད་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་མེད་དེ། བསྐྱབ་བྱེད་
འབྲེལ་བ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩལ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོགས་སྤྱད་རྟོགས་པར་བྱེད་
པའི་ཚེ་རྩལ་བྱའི་དོན་གྱིས་རང་རྟོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་ལྷན་པའི་གཞིར་རྩལ་བྱེད་གྱི་
དོན་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་ལས་ཉེ་རང་གི་ངོ་མོའི་སྐོ་
ནས་རྟོགས་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཉེ། བསྐྱབ་བྱེད་དངོས་སུ་སྐྱབ་པའི་
རུས་པ་མེད་པ་ངེས་ནའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། རྩལ་པའི་དོན་ཉིད་གྱིས་རང་
རྟོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་ལྷན་པའི་གཞིར་མི་རྟོགས་པའི་དོན་གོ་བར་བྱེད་དེ། མི་རྟོགས་པ་ལ་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩལ་པས་སྐོ་མི་རྟོགས་པར་བསྐྱབ་པའི་རྟོགས་དང་གཏན་
ཚིགས་བརྗོད་པ་ནི་ཚོས་ཅན། སྐོ་མི་རྟོགས་པ་དངོས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཉེ། འབྲེལ་
བ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་དོན་བསྐྱས་པ་ནི། རྟོགས་དང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
ཚིག་ཚོས་ཅན། རང་གི་ངོ་མོ་ཉིད་གྱིས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་ནི་སྐྱབ་པར་

བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོགས་དངོས་སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པ་མེད་པ་དེས་མཁའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་རྩོགས་ཀྱི་ཚིག་སྐྱ་མི་རྟག་པ་དངོས་སྤྲུལ་པ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་མི་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་མཐོང་གི་དེས་པ་འདྲེན་པ་མ་ཡིན་པར་སྲོང་བས་བྱུང་པའི་སྲིད། སྐྱ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་དེས་པ་ལ། རྒྱལ་བས་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་རྗོངས་པ་ལ་དེས་པ་ལྟར་སྣང་འདྲེན་པ་སྲིད་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱལ་རྟོག་ལ་ཐེ་ཚོམ་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་རྩོགས་ཀྱི་ཚིག་ཚོས་ཅན། བརྒྱད་པ་ཡིས་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པ་མེད་དེ། བསྐྱུབ་བྱ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་བརྗོད་པའི་སྲིད། དེའི་བྲལ་པ་ནི་གཞུང་སྤྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་དེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བྲས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྤྲུལ་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་ལ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པ་མེད་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྤྲུབ་བྱེད་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྤྲུལ་རྣམ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་ཚད་དང་བྲལ་པའི་དག་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། ཚོས་སྤྲུལ་ལ་བརྒྱད་པས་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྤྲུལ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུབ་པར་བྱ་བ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་བརྗོད་པའི་སྲིད་རོ། །བཤད་མ་ཐག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་ནི་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པ་མེད་ཀྱང་སྤྲུབ་པར་བྱེད་པར་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ལ་སྤྲུག་ཚད་དང་བྲལ་པའི་དག་ཡིན་པའི་སྲིད། ཁ་ཅིག་རྟགས་ཚིག་བརྒྱད་ནས་སྤྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་མི་དེགས་ཏེ། བྱད་ཤིང་གིས་མེད་དང་དུ་

བ་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་ལ་བྱུང་མེད་དེ། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་གཏན་ཚིགས་
 བརྗོད་པའི་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་སྐྱབ་མི་བྱས་པའི་སྲིང་རྟོ། །བརྗོད་པའི་ཚུལ་གཞན་
 ཡང་མི་འབྲུག་ལ། བརྗོད་པ་ཡིས་ཀྱང་བྱས་པ་མེད། །ཅེས་པའི་ཚིག་གི་བྱས་པས་
 རྟགས་ཚིག་བརྗོད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་
 རྟོགས་ཚིག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བཏགས་པའི་དགོས་པ་
 ཡང་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་གིས་ཚུལ་གསུམ་ལ་བྲན་པ་
 བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚུལ་གསུམ་ལ་བྲན་པ་བསྐྱེད་པར་
 བྱེད་པའི་དོན་ཅི། ཚུལ་གསུམ་དེས་ཟིན་མ་བརྗོད་པ་ལ་བར་བར་དུ་གཏན་ཚིགས་
 ཀྱི་ཚིག་བརྗོད་པས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དོན་སྤྱི་ཤར་ནས་བྲན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་རམ།
 ཚུལ་གསུམ་དེས་ཟིན་པར་དུ་བརྗོད་ནས་ཚིག་གིས་བྲན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། དང་པོ་
 ལྷ་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་དེས་ཟིན་མ་བརྗོད་པ་ལ་རྟོགས་ཀྱི་ཚིག་བར་བར་དུ་བརྗོད་
 པ་ལས་བྲན་པར་བྱེད་པའི་སྲིང་། རྟོགས་ཚིག་ཀྱང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྷ་ན་ཡང་མཚུངས་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་དེས་ཟིན་པར་དུ་བརྗོད་པ་
 རྟོགས་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་བྲན་པ་མི་སྲིད་པ་སྐྱས་ཀྱང་བརྗོད་མི་བྱས་པའི་སྲིང་
 རོ། །མི་མཚུངས་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་བརྗོད་པ་བྲན་པ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་བྲན་པ་ལ་
 བལྟོས་པས་དེའི་མ་ཕྱ་ཡིན་གྱི་རྟོགས་ཚིག་གི་མ་ཕྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཚུལ་
 གསུམ་བརྗོད་པ་བྲན་པ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་ལྟོས་མེད་དང་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་
 རྟགས་ལ་སོགས་པ་བྲན་པའི་མ་ཕྱ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཚིག་གི་མ་ཕྱ་མ་ཡིན་པར་ཀྱང་
 བས་མཚུངས་སོ། །འོ་ན་འདིར་རྟོགས་ཚིག་དང་རྟགས་ཚིག་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་དེ་

ཅམ་སྤེ་བ་རི་ལྷར་ཡིན་ཞེ་ན། ལྷོག་ལྷུང་གོ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་
 ལྷོན་མེ་བཞེན་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ལ། ལྷོགས་ཆིག་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན།
 ལྷུ་ལ་དེ་ལྷར་འཇུང་དགོས་ཏེ། ཆིག་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བ་ནི་མེད་
 ལྷུ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཆིག་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཚད་མའི་ལུལ་དུ་འཇུང་
 བའི་ལྷོད། ཆིག་ཅམ་གྱིས་གོ་བར་བུས་ན། ལྷུ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་གང་ཟག་
 གིས་དྲིས་པ་ན་སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་ཡང་མ་
 བརྗོད་པར་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཚད་མའི་ལུལ་དུ་འཇུང་ན། ལྷུའི་སྤེད་དུ་མི་རྟག་པ་གོ་བ་མི་
 རྟག་པ་ལས་སྤོག་པ་གཞན་དུ་ལྷུང་བའི་དོན་ཚོས་གཅིག་སྡོ་ལུལ་དུས་སོང་བ་ལ་
 བརྗོད་ནས་གོ་དགོས་པས་སྐྱར་ད་ཉིད་སྡོ་ལུལ་དུ་སོང་བས་དང་ཉིད་མི་རྟག་པར་གོ་
 བར་འཇུང་ལ། དེ་ལྷན་ཉན་ཤེས་གྱིས་སྐྱ་ཐོས་ཅམ་གྱིས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་
 འཇུང་རོ། །དེས་ན་ལྷོག་ལྷུང་རྟོགས་པ་ལྷུ་ལ་གསུམ་དེས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བ་ལ་
 བརྗོད་ལ། མ་བརྗོད་ན་ནི། དེ་མ་ཐག་བསྐྱབ་བྱེད་པ་དམིགས་པའི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ལ་
 བརྗོད་པ་བརྗོད་དུ་བརྗོད་ན་ནི་ལྷུ་ལ་གསུམ་སྡོན་པའི་ཆིག་ལ་བརྗོད་ནས་བརྗོད་བྱེད་
 ལུས་ལ། ལྷོར་བ་སྐྱོར་གཅིག་པའི་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱེད་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་པ་ལ་
 བརྗོད་ནས་བསྐྱབ་བྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ལྷུ་བྱེད་དེས་པ་སྡོན་དུ་མ་སོང་ན་
 བསྐྱབ་བྱེད་པའི་ལུས་པ་མེད་པས་ལྷོགས་ཆིག་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་
 བློ། དོགས་པའི་གནས་མེད་པའི་ཚོད་ཅམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལྷོགས་ཆིག་གིས་རྟགས་ཆིག་འཇུག་པའི་སྐྱེན་བྱེད་པས་
 ལྷུ་བྱེད་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་དག་ག་བ་དང་། གཞན་ཆིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་

པའི་ལུས་སྟོན་པས་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་ཚིག་དེ་ཚུལ་གསུམ་ཅན་པའི་རྒྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་ཤེད་ཏུ་གདགས་སུ་རུང་ན་ཕྱོགས་ཚིག་དེ་ལས་ཀྱང་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་འཇུག་ལ། དེ་ལས་ཅན་ལམ་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚིག་དེ་ཡང་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པར་བྱས་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་
བ་ལ་གསུམ། ཐེ་ཚོམ་སོགས་ཀྱང་སྐྱབ་ཤེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐལ་བ་དང། དགག་
བྱའི་ཚིག་སྐྱབ་ཤེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐལ་བ་དང། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱས་དང་དེ་ལ་ཅན་
བ་སྐྱེད་ཤེད་དོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་རྟག་མི་རྟག་གི་ཐེ་ཚོམ་དང། ཤེས་
འདོད་དང། རྐྱབ་ཤེད་འགོད་པའི་སྐབས་དེ་དག་ལ་ཡང་སྐྱབ་ཤེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་རྟག་གམ་མི་རྟག་གམ་སྐྱམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
ཤེས་པར་འདོད་པ་སྐྱེ་བ་དང་དེ་ལས་སྐྱབ་ཤེད་འདི་བ་དང་དེ་ལས་སྐྱབ་ཤེད་འགོད་
པའི་སྐབས་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་དེ་དང་ལྡན་
ཅིག་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་ཤེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟོལ་བས་གཞན་ལ་ཤམ་པའི་
ཕྱིར། རྒྱ་རྟག་ཅེས་མི་མཐུན་པ་དགག་བྱ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རྟོལ་ཐེ་ཚོམ་
མ་བཅོམ་གཉེན་པོ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་འཇུག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་སྐྱོད་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་སྐྱབ་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་
དེའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚིག་དང་རྟགས་ཚིག་གཉིས་ཀ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་བྱས་པ་
མེད་དེ། རང་གི་ཡན་ལག་གི་དོན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བའི་བྱས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་

རྟགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཕྱོགས་ཚིག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ལ་བྲན་པ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡང་མེད་དེ། དེ་ལ་བྲན་པ་འཛོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་
ཀྱི་ཚིག་དང་ཕྱོགས་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཏན་ཚིགས་དེའི་ཚིག་འབའ་ཞིག་ལ་
གནས་པའི་སྲིད། དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་དེ་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་
མཚན་ཉིད་པ་དང་། རྟགས་ཚིག་སྐྱབ་བྱེད་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། དེའི་ལན་བཤད་ཟེན་བྲན་པར་བྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མ་བསྟན་ན་གང་ལ་
གཏན་ཚིགས་འགོད་པ་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང་ཐོག་འབབ་པ་ལྟར་གཏན་ཚིགས་འཇུག་
པ་མི་སྲིད་པས་ཕྱོགས་ཚིག་དེས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་སྟོན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱུད་ནས་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་ཅིང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ཚིག་འཇུག་པའི་རྒྱུན་བྱེད་པ་ལས་མ་འདས་ལ་རྟགས་ཚིག་
འཇུག་པའི་རྒྱུན་བྱེད་པས་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚོད་པ་
འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་སོགས་ཀྱང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་
ལན་བཤད་ཟེན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་
གིས་ཕྱོགས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མི་རྟོགས་
པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེ་མེད་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་
དོན་གྲིས་གོ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་པོ། །དེར་ཐལ། གང་རྒྱུང་ཟད་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་མི་
རྟག་པ་ཡིན་ལ་སྐྱ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཕྱགས་ལ་

བསྟན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ནི་ཕྱོགས་ཚོས་དང་ཁྲུབ་པ་གཉིས་གང་ཅུང་དངོས་སུ་
 བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གསུམ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་ལ་
 བསྟུབ་བྱ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་རྟོགས་ཀྱི་
 བསྟུབ་བྱ་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་དེ་ལ་གཞུགས་བྱ་མངོན་གྱུར་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བསྟུས་པ་ནི།
 སྐྱ་མི་རྟོག་པ་འདི་ནི་གདོན་མི་བཟང་སྐྱུབ་དག་ཡང་དག་དེས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་
 བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་དགོས་ཀྱིས་ཅུང་བཟང་གྲང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ལྷ་མཚན་དེས་
 བ་ཕྱོགས་ཚིག་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་དག་ཡང་
 དག་གིས་ཕྱོགས་ནི་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་གྲང་བསྐྱབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་གོགས་མེད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཡན་ལག་ལྡན་པ་དག་ཕྱོགས་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་སྐྱབ་དག་ཡན་ལག་མ་
 ཚང་བའི་སྟོན་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་ཡང་ཅུང་
 བ་ཞིག་མ་སྐྱས་ཤིང་མ་བསྟན་ན་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་སྟོན་དུ་
 འགྱུར་གྱི་ཕྱོགས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་སྟོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པར་རིག་
 པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡན་ཚད་ཀྱིས་སྟོ་སྟོན་དང་དོན་སྟོན་དང་སྐྱ་སྟོན་ལྷགས་
 པའི་དག་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་བསལ་ནས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔལ་གི་མཚན་
 ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་སྟོ་སྟོན་མ་ལྷགས་ན་དོན་སྟོན་
 ལྷགས་པ་མི་སྲིད་མོད་ཀྱི་དོན་སྟོན་ལྷགས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དག་གི་
 ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་དོན་སྟོན་སེལ་བྱེད་ཅུང་དུ་སྟོས་སོ། །སྟོ་དོན་གྱི་སྟོན་
 གཉིས་ཀ་མ་ལྷགས་གྲང་བརྗོད་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་ན་དུང་ཡན་ལག་གི་དཔུང་པ་མ་
 དག་པས་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕམ་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་སྟོན་སེལ་བྱེད་ཅུང་དུ་སྟོས་

བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དོན་རྗེས་དབག་གི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ན། རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་
 གསལ་བྱེད། །ཅེས་སློམ་གྱི་ཕྱོགས་ཚོས་དང་ཁྲབ་པ་གཉིས་གང་རུང་དངོས་སུ་སྟོན་
 ཅིང་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་སོགས་མ་སློམ་གྱང་དོན་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་
 བོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང་ཚུལ་གསུམ་གསལ་བར་མི་བྱེད་པ་སྐྱབ་དག་
 ཡང་དག་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན་གང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་དཔེར་ན་
 བུམ་པ་བཞིན། སྐྱ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་བརྗོད་ཚུལ་ལས་གཞན་མི་རུང་བར་
 རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་སློམ་པ་དོགས་པའི་གནས་
 ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་རྒྱས་པར་སློམ་ལ་དེ་ཅུ་དུ་དོགས་པ་མི་ཆེ་བས་དོན་ཞེས་སློམ་པའི་
 དགོས་པ་ཅུང་ཟད་བསྐྱས་སོ། །འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ཕྱོགས་ཚོས་གྱི་
 རབ་དབྱེ་ནི་གཞན་དོན་རྗེས་དབག་གི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་འདི་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཕྱོགས་སྐྱབ་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་སུ་ཕྱོགས་གྱི་མཚན་
 ཉིད་བསྟན་པ་དགོས་པ་མེད་སྟུང་བ་དང་། སྐྱབ་དག་གི་བསྟན་བྱའི་ཚུལ་གྱི་བརྗོད་ཚུལ་
 སོགས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བརྗོད་བ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཤུགས་ལ་བསྟན་
 བྱ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། དངོས་སུ་བསྟན་བྱ་ཕྱོགས་ཚོས་གྱི་རབ་
 དབྱེ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། །

དང་སོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་བཅོས་སུ་བཤད་པ་དགོས་
 མེད་དུ་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཕྱོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དངོས་སོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྩོགས་སྐྱབ་དག་གིས་
 དངོས་སུ་བརྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལོན་དེ་རྩོགས་དག་གི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་
 འབེབས་པའི་སྐྱབས་སུ་རྩོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བ་སྟེ་བརྗོད་པ་
 དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྩོགས་དེ་དངོས་སུ་བརྟན་པ་མེད་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་
 བརྟན་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནས་སྐྱབ་དག་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་པའི་སྲིར་རོ་ཞེ་ན།
 གཉིས་པ་ནི། བརྟན་བཅོས་སུ་རྩོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་
 ཡིན་ཏེ། རྩོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་བརྗོད་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་
 སྲིར། ལོག་པར་རྟོག་པ་མཐོང་སྟེ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ཞེ་བས་འདོད་པའི་དག་
 ཏུ་མ་སྐྱས་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ལུང་དོན་རྟོག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་
 ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་བ་ཡང་དག་ཏུ་སྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
 ལོག་པར་རྟོག་པ་མཐོང་བའི་སྲིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྲིའི་དོན་དང། ཡན་ལག་གི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
 རྩོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཏ་
 ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང། རྩོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཙད་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། ཚྱོད་སྤང་ངོ། །དང་པོ་ནི། སྲི་ཚོལ་གྱི་ངོར་
 བསྐྱབ་པར་བྱ་བར་འོས་པ་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྤངས་པ་ཞེས་པ་ནི་རིགས་
 ལྡོ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྐྱབ་ཏེ་
 བརྟན་པ་ཡིན་ལ། རོ་བའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྷ་ཚང་བ་ཞེས་པ་ནི་ཚད་མ་ཀྱང་ལས་
 བརྟན་ལས་འབྱུང་བ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚིག་གི་རྣམ་སྲིན་པར་

སློམ་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་དོན་ལྡོག་མི་འབྲ་བ་སོ་སོ་གཉིས་སུ་འགྲུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
 ལྷ་མ་ལ་ཡང་སྤྱི་མའི་དོན་ཚང་བར་ཡོད་ཅིང་། དོན་དེ་ཉིད་བཤད་ན་སྤྱི་མ་ལྷར་
 འགྲུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཚང་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་སློམ་པ་ནི།
 རྩོགས་སྐྱབ་རག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གསལ་ཏེ་
 ལྷོན་ན་ཡང་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 ཡན་ལག་ལྔ་ལྷན་ཏུ་འདོད་པ་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་སོག་རྟོག་
 དགག་པའི་ཚེད་ཏུ་སློམ་སོ། །བསྟན་བཅོས་སུ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་འཚད་པ་ན་
 བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ག་ལ་དགོས། སྐྱབ་རག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྷོན་ན་ཞེས་བརྟག་པ་
 མཐའ་བཟུང་ཏུ་མཚད་པ་ཡིན་ནོ། །རྩོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་
 དང་ལྷན་པ་གཅིག་དགོས་པར་རྟོགས་པ་ན་རྩོགས་སྐྱབ་རག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་
 མི་རིགས་པ་ཡང་ཁོང་ཏུ་ཚུད་པར་འགྲུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་ཚང་མས་མ་གྲུབ་ན་གཞི་
 ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་བསྐྱབ་བྱར་མཚོན་པ་མི་འཐད་ལ་ཚང་མས་གྲུབ་ན་དེ་ལ་རོ་
 བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྷ་ཚང་བ་མི་འཐད་པས་རྩོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དམ་
 བཅའི་མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ལྷ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་དགོས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོལ་དེའི་
 རོར། རོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྷ་ཚང་བས་དེའི་རོར་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དེ་སྤྱི་མི་རྟག་
 པ་ཚང་མས་གྲུབ་ཟེན་གྱི་གང་ཟག་གཞན་གཅིག་གི་རོར་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་སློན་དེ་
 དག་མེད་ལ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞེས་སྐྱབ་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན་གང་ཟག་མི་འབྲ་བ་སོ་སོ་
 ལ་མ་གྲུར་ཡང་སློན་མེད་དེ། ལྷ་མི་རྟག་པ་གྲུབ་ཟེན་མ་བཟེད་པའི་གང་ཟག་དེའི་རོར་

རོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྷ་མ་ཚང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་བར་བྱའོ། །རོ་བོའི་དོན་ལེ་ཕྱི་
 ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཕྱི་ཚོལ་
 དེའི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་
 གྲུབ་པ་ཕྱི་ཚོལ་དེའི་ཚད་མའི་ལྷལ་དུ་མ་ཚང་བའི་སྲིར་རོ་ཞེ་ན། རོ་བོ་ཚད་མའི་རོར་
 རུམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། རུམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་
 འགྱུར་ལ། གཉེས་པ་ལྟར་ན་རུམ་མེད་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མའི་རོར་
 རུམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྲིར། ཞེས་སྐྱས་ན་ལན་ཅི་ཡོད། ཚད་མའི་རོར་
 བམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་རུམ་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། རུམ་མེད་
 ཡོད་པ་དང་རུམ་པ་ཡོད་པ་འགལ་བ་མེད་པའི་སྲིར་རོ་ཞེ་ན། རོ་བོ་སྐྱ་དང་མི་རྟག་
 པའི་ཚོགས་དོན་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱར་མཚོན་དགོས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་དེའི་ཚད་མའི་
 རོར་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཡོད་པ་དང་། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་
 ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་སྲིར་ཏེ། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་
 ཡོད་པ་དང་། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་མེད་པ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་
 སྲིར་དང་། ཡང་དེའི་ཚད་མའི་རོར་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཡོད་པ་དང་། སྐྱ་
 དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་
 མེད་པའི་སྲིར་ཏེ། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་དེའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་། སྐྱ་
 དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་
 འགལ་བ་མེད་པའི་སྲིར། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་
 དོན་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱར་སྐྱབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་དེའི་ཚད་མའི་རོར་རོ་བོའི་དོན་

སོགས་ཚོས་ལྷ་ཚང་ཡང་དེའི་ཚད་མའི་རོང་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་
 རྒྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱར་མ་བྱུང་ཅིང་གཞན་དོན་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མ་ཐོགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱར་ཚད་མས་བྱུང་
 བ། རྗེས་དབུགས་སྐྱེས་ཟེན་པས་སོ། །དེའི་རོང་རོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྷ་ཚང་ན་
 དེའི་རོང་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པ་འགལ་ལོ་ཟེར་བ་ནི། མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་
 དཔྱེ་ལ་ཚོངས་པར་ཟེར་རོ། །དེས་ན་ལྷ་ཚང་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་ལ་རྒྱ་དང་མི་རྟག་
 པའི་ཚོགས་དོན་ཚད་མས་བྱུང་ཟེན་ན་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་
 ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། དེའི་རོང་རྒྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ཡང་
 དེ་བསྐྱབ་བྱར་སྐྱབ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་འགལ། དེའི་རོང་རྒྱ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱ་མི་
 རྟག་པར་སྐྱབ་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཚོ་གྲོས་ཀྱི་འདེའི་ཅེ་མོ་ལྟར་ནོ་བ་རྣམས་
 གྱིས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱར་ཁས་ལེན་པ། དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་གྱི་ལྷ་དུ་
 ཚོས་རིགས་ན་ཚོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་
 མཚན་ཉིད་དུ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བཞག་ཅེ་ན། འིན་ཏུ་མི་མཚུངས་ཏེ། དམ་བཅའ་
 ཚོལ་བའི་ཁས་ལེན་པ་བསྐྱོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོལ་བས་ཁས་ལེན་པས་ཚོལ་བའི་
 དམ་བཅའ་འགྱུར་གྱི། ཚོལ་བས་དམ་མ་བཅས་པ་ཚོལ་བའི་དམ་བཅའ་མི་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོལ་བས་ཁས་མ་ལེན་པ་ཀྱང་ཚོལ་བའི་དམ་བཅའ་འགྱུར་ན། འེས་
 བྱ་མཐའ་དག་ཚོལ་བའི་དམ་བཅའ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་བྱུང་
 བས་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་བཅི་བའི་གཞི་ཡང་ཚོལ་བས་ཁས་ལེན་པ་འབའ་ཞིག་

ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ཞེས་ ཚོལ་
བས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་ཀྱང་། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་དོར་རྗེས་དབག་བསྐྱེད་མི་ལུས་ལ།
དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཞེས་ཚོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འདོད་ཀྱང་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་
དོར་རྗེས་དབག་བསྐྱེད་ལུས་བས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཚོལ་
བའི་ཁས་སྐྱབ་སྐྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཚུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་
ཡང་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན། ཚོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་
ཏུ་ཁས་སྐྱབ་ཀྱང་ཚོལ་བ་ལ་སྲུན་འབྱིན་ཡང་དག་འཇུག་ལ། ཚོལ་བས་ཁས་
སྐྱབ་པའི་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅའི་ཡོན་ཏན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་བ་ནི། དོ་བོའི་དོན་ནི། སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་དེའི་ཚད་མས་མ་དེས་པ་དང་།
ཁོ་ནའི་དོན་ནི། ཚོལ་བས་དབག་བྱར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མ་བཟུང་
བའོ། །རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་
མ་བྱས་པར་སྐབས་ཀྱི་ཚོལ་བ་དེས་འདོད་བའོ། །འདོད་པའི་དོན་ནི། དག་ཏུ་སྐྱས་
སམ་མ་སྐྱས་ཀྱང་རུང་རྟགས་ཀྱི་དབག་བྱར་འདོད་བའོ། །མ་བསལ་བ་ནི་ཚོལ་བས་
དབག་བར་འདོད་པ་ལ་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མའི་བསལ་བ་མ་ཞུགས་བའོ། །དེ་ཡང་
རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་བ་དང་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། གཅན་གྱི་
རིགས་མི་མ་ཐུན་ལ་གཉིས་ཡོད་པས་ཚོལ་བས་ཕྱོགས་སུ་མ་བཟུང་བ་དང་། བཟུང་
ཡང་གྲུབ་བསལ་གང་རུང་ཞུགས་བའོ། །དང་བོ་ནི་འདོད་པས་གཅོད་ལ། ཕྱི་མ་
གཉིས་ནི་དོ་བོ་དང་མ་བསལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་གཅོད་དོ། །གཅན་གྱི་ལོག་རྟོག་ལ་ཡང་
གཉིས་ཏེ། སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལྟ་བུ་ཚོལ་བས་དབག་འདོད་མེད་ཀྱང་རང་གིས་

སྤར་ཚད་མར་ཁས་སྒྲུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁས་ན་པོའི་འདོད་པ་ཡིན་པས་རྙོག་པོའི་ཚེ་དེ་དང་མི་འགལ་བ་གཅིག་བསྐྱུབ་བྱུང་བྱེད་དགོས་སྟེ་པོའི་ལོག་རྟོག་བསམ་པའི་ཚེད་དུ་རང་ཉིད་སྒྲོམ་སོ། །འདི་བཤད་པའི་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་རྟོགས་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ཀྱང་ལེགས་པར་གོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བའི་གནས་སྤྱི་སྒྲུང་ལ། གཞུང་ལུགས་འདི་དག་ལ་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་པ་དག་ཀྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་གསལ་བ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱི་བས་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ད་ལྟོ་སྤྱོད་པས་སྐྱུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཕྱི་རྒྱུ་གྱིས་མ་བྱུབ་ན་རྒྱུ་བས་སྐྱུབ་དགོས་པས་སྐྱུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་ཚེ་ཡང་བསྐྱུབ་བྱུང་གཟུང་དགོས་སམ་སྐྱུབ་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཚེད་དུ་ཁོ་ནའི་ཚིག་སྒྲོམ་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱོད་སྤྱོད་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚད་མ་མདོའི་ཚིག་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལོག་རྟོག་དགག་པའི་དགོས་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡང་དག་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་གང་ཡང་རུང་བ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུབ་བྱའི་ངོ་བོ་ཁོ་ནར་རྒྱུ་བ་པར་ཉིད་འདོད་པ་དང་ཕྱི་རྒྱུ་གྱི་ཚད་མས་མ་བསམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་དགོས་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རྣམ་པར་གཅད་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་དེ་བསམ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་སྤྱོད་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཚོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་

ཡོད་དེ། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་
སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཚེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཀྱི་རྒྱར་སྤྱི་ལོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྤྱར་ཏེ། ཚིག་མདུན་སྒྲོམ་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ལ་རྒྱུ་བས་སྤྱི་བྱེད་ཏུ་བཀོད་བཞིན་པ་
མིན་པ་གཅིག་དགོས་ཞེས་དང་། འདོད་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་
འགྱུར་བ་ལ་དོན་གྱིས་ཏེ་ཞེ་བས་བསྐྱབ་བྱུང་བརྗོད་པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་དང་།
རང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ལ་བསྟན་བཅོས་
མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་ཏུ་མ་གྲུས་པར་ཚོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་བས་
ཁས་བླངས་པ་གཅིག་གཟུང་དོ་ཞེས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཚེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་
འདིར་ཚིག་བཞེས་ཡོངས་གཅོད་སྟོན་ཚུལ་ཙམ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཁ་ཅིག་ན་
རེ། འོག་ཏུ་མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་འཆད་པས་མ་བཤད་དོ་ཟེར་བའི་མི་འཐད་དེ།
འདོད་པ་དང་རང་ཉིད་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་སོ། །དེས་ན་འདིར་ནི་མཚན་གཞི་ལ་
མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པ་ཡིན་ལ། མཚན་གཞི་ལ་ཚད་བསལ་ཞུགས་
ན་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །འོ་ན་ངོ་བོའི་
ཚིག་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཚད་མས་གྲུབ་ཟེན་བསྐྱབ་བྱུང་བྱེད་པ་ལ་ནི་མཚན་
གཞི་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་བསྟན་ས་མེད་པས་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་
དཔྱོད་དགོས་པས་མི་མཚུངས་སོ། །དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཚད་མ་གང་གིས་
གྲང་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་པས་ཚད་མ་མདོར་མ་བསལ་བ་སྒྲོམ་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། དེས་ན་ཕྱོགས་ཡང་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་ཏུ་དོ་བོ་སྒྲོམ་པ་ལ་

དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་དང་མི་ཉམ་པའི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་
 བ་ལ་སྤི་རྒྱུ་གི་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་དཔེར་ན་སྤྱི་མཉམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྲུ་བ་ལྟ་
 བུ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཚིག་སྤང་
 སློལ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ལ་སྤི་རྒྱུ་གིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྒྱུ་
 བས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དཔེར་ན་མ་གྲུབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་དང་དཔེ་
 དག་ཏུ་བཞོན་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་སོ། །ཞེས་དང། འདོད་པ་སློལ་པ་
 ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ལ་ཚོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉེན་ཞེ་བས་བསྐྱབ་
 བྱང་འདོད་ཅིང་སྐྱས་ཚོས་ཅམ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་དང། རང་ཉིད་ཀྱི་
 ཚིག་སློལ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ལ་སྤང་བརྟན་བཙུག་ཁས་
 གྲངས་ཀྱང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་བྱང་གཟུང་བ་མེད་ན་རྒྱུ་
 བའི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྲུ་མི་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་བས་ཁས་གྲངས་པ་མ་
 ཡིན་པ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྲུ་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྲུ་བའི་
 ཚེད་དུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། རང་ཉིད་རྒྱས་པར་
 བཤད་པ་དང། མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །ངོ་པོ་ལོག་ཉོག་གི་གནས་ཉུང་
 བས་དེ་ལ་རྒྱས་པར་མེད་ལ། དེས་གཟུང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞར་ལ་བསྐྱས་ནས་སྟོན་
 པས་རྒྱས་པར་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པས་ཚོག་པ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། དག་ཏུ་མ་སྐྱས་ཀྱང་ཞེ་འདོད་བསྐྱབ་བྱང་རྒྱུ་གས་པའི་དཔེ་དང། འདོད་པ་

སློམ་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་། ལན་ལོ། །

དང་པོ་ནི། དག་ཏུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱུང་འགྲུང་བ་དེ་ནི་སྐྱེས་མ་ཟེན་པའི་
ཕྱིར། ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་པ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་མ་ཚོས་ན་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་
འདོད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་རྟོགས་ཤིང་། གཉིས་པ་ནི། བྱངས་ཅན་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་
ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཆེ་འདུས་ཤིང་བསགས་པ་དེ་
ཚོས་ཅན། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དེ་ཁྲིད་
ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་མི་རྟོགས་པའི་སློན་མེད་དེ། དེ་དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་པ་དང་གྲངས་ཅན་པ་གཉིས་བདག་ཡོད་མེད་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ། སངས་རྒྱས་
པ་ལ་གྲངས་ཅན་ཀྱིས་མིག་སོགས་བདག་ཉལ་པའི་དོན་བྱེད་པ་དེ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་
ཏུ་དེའི་སྐབ་བྱེད་ཏུ་ཁྲིད་བཀོད་པའི་སྐབས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སངས་
རྒྱས་པས་མིག་ལ་སོགས་པ་འདུས་ཤིང་བསགས་པ་རྣམས་གཞན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་
ཡིན་པ་གྲུབ་པ་ན་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་བདག་གི་དོན་ཉིད་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་
ཆེད་ཏུ། མིག་སོགས་ཚོས་ཅན་གཞན་ཀྱི་དོན་བྱེད་དེ་ཞེས་བཀོད་པ་བཞིན་ལོ། །དེ་
ལ་ཡང་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་དག་ཏུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་རྟགས་དེའི་ཞེ་འདོད་
ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དེ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་ཏུ་གྲངས་ཅན་ཀྱིས་རྟག་དེ་
བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྤྲུང་རོ། །

འདོད་པ་སློམ་པའི་ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་དགོས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་སློམ་པའི་ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་།

འདོད་པ་སྣོས་པའི་རྣམ་བཙུན་གྱི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་
བསྟན་པ་དང། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
སྟོན་པའི་བྱུང་དུ་འདོད་པ་སྣོས་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཞེ་འདོད་གྱི་བསྐྱབ་
བྱ་དེ་ནི་དག་ཏུ་མ་སྐྱས་སུ་ཟེན་གྲང་རྒྱུ་ཚོལ་བའི་དམ་བཅར་ཞེ་བས་འདོད་པས་བྱབ་
པའི་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སྣོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱལ་བའི་ཞེ་འདོད་བསྐྱབ་བྱུང་བ་ལྟར་བའི་ཚུལ་དང། རྒྱས་
ཅམ་ཁོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པ་བསྟན་པ་དང། ཞར་ལ་རྒྱང་བན་གྱི་གཉིས་
བཅས་གྱི་སྐྱོར་བའང་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པ་ལེགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང།
ཆོག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མིག་སོགས་ཚོས་ཅན།
གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མལ་ཆ་དང་སྟན་
ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བཞེན་ནོ། །ཞེས་ཚོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཚོས་གྱི་དོ་བོ་ལ་གཞོན་
པ་འབབ་པ་དང། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། གཞན་དོན་
བྱེད་དེ། ཞེས་པའི་དམ་བཅར་ལ་རྟགས་དང་དཔེ་སྲུང་བཞེན་བཞོད་པ་ཚོས་ཅན་གྱི་
བྱེད་པར་ལ་གཞོན་པ་དང། མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་
གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ཚོས་གྱི་བྱེད་པར་ལ་གཞོན་པའི་ཐོལ་སྐྱོར་གསུམ་
བཞོད་པ་ནི་རྣམ་གཞག་ཐ་དང་པ་ཅམ་དུ་ཟད་གྱི། ཞེ་འདོད་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ནི་འདྲ་བ་ཡིན་
ནོ། །འདི་ལ་གཞན་དག་གིས་མིག་གི་སོགས་ཁོངས་ནས་དབང་པོ་བཟུགས་ཅན་
གཞན་བཞེ་འདོན་པ་ཡིན་གྱི། བཅའ་པོ་ཉིད་གསུམ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བས་
ནི། གངས་ཅན་གྱིས་ཐོལ་སྐྱོར་བཞོད་ནས་ཅི་བྱེད་པ་ཡིན་པ་མ་ཤེས་པའི་སྐྱོན་ནོ། །འོ་

ན་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས། མིག་ལ་སོགས་པས་ནི་
 རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། དེར་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་
 སོགས་སྐྱེས་སྤྱད་པར་གསུངས་ཀྱི། དབང་སོ་གཟུགས་ཅན་བཞི་ལས་གཞན་སྤྱད་པ་
 མ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེར་མིག་གི་སོགས་ཁོངས་ནས་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་དང་དམིགས་
 རྒྱེན་གཉིས་སྤྱད་པའི་ཐོལ་སློབ་ལ་བཏགས་པ་བྱེད་ཚུལ་བཤད་དེ། འོག་སྐྱབ་པ་ལྟར་སྤང་
 གི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་དོ། །དེས་ན་མལ་ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པ་དང་མིག་ལ་
 སོགས་པས་སྐྱེས་བུའི་དོན་བྱེད་པར་འདི་ག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིང་གྲགས་པ་ལྟར་
 བསྐྱབས་པས་བདག་ཏུ་གསུངས་པར་བསམས་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེས་བུ་དེ་ཡང་རྩལ་དང་
 རྐྱད་ཅིག་གང་ཡང་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། བཅིང་གོས་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པས་ཏུག་
 བར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་ཙུའང་གངས་པེས་ཤིང་། བེམ་སོ་ཉིང་བཞི་པས་
 རྩས་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་བསྐྱབས་པས་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུའི་དོན་བྱེད་པ་འགྲུབ་
 བར་བསམས་ཤིང་དངོས་སུ་གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་སློམ་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་པ་རྩས་
 གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་འདོད་པས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སློབ་པ་དཔེ་
 ལ་རྩེས་འགྲོ་མེད་པའི་སློབ་དུ་མི་འགྱུར་སྟུང་དུ་བསམས་སོ། །

འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ནི། རྩལ་འདུས་པ་ཡང་མ་ཡིན། རྐྱད་ཅིག་
 འདུས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ལ་ལོངས་སློབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་
 དང་རིག་པ་དང་སློབ་པ་དང་། སེམས་པ་ཅན་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་བདག་ཏུ་གསུངས་པེ་ཉིང་
 དོ། །དེ་ཉིས་པེས་འགའ་ཚོས་ཅན་དང་། པེས་ཚོས་ཀྱི་བྱེད་པར་དུ་གཟུང་བ་ཡིན་ཏེ།
 བུམ་པའི་གཟུགས་པ་ལང་གི་རྩ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། གཟུགས་དང་རྩ་བྱེད་གཞི་

དང་། ལུས་པ་དང་པ་ལང་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་སྲུ་འགྲུང་བ་བཞིན་དུ་འདུས་པ་མ་ཡིན་
 པའི་ལུས་ཅན་མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། མིག་སོགས་ཁྱད་གཞི་
 དང་། བདག་ཉག་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་སྲུ་སྐྱས་བཞོད་པ་ཡིན་ལ། འདུས་པ་མ་ཡིན་
 པའི་ལུས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཁྱད་
 གཞི་དང་། བདག་ཉག་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་སྲུ་སྐྱས་བཞོད་པས་ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་
 གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །མིག་གི་སོགས་སྐྱས་ལེམ་པོ་ཉིང་གསུམ་སྐྱད་པ་
 མི་འཐད་དེ། གཙོ་བོ་དང་ལེམ་པོས་བསྐྱས་པའི་ཚོའི་སོགས་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་
 པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་པ་རང་གི་འཇུགས་ལ་འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་
 རྩོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་ཉག་པ་དེ་མ་གྲུབ་པའི་ཉག་པ་སྲུ་ཁས་ལེན་དགོས་
 པས་འོག་ནས་བསྐྱབ་བྱ་འགོག་ཀུས་སྲུ་བསྐྱབས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
 སོགས་སྐྱས་ན་བའི་དབང་པོ་སྐྱད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། གངས་ཅན་པ་རྣ་བའི་
 དབང་པོ་རང་དང་སྐད་ནས་སྐྱ་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་ལ་དེ་སངས་རྒྱས་པ་
 ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྩོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པར་འགྲུང་རོ། །གྲུབ་མཐས་
 བཏགས་པའི་ཁྱད་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྣ་བའི་དབང་པོའི་དོན་ཚད་མས་
 གྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པའི་ཁྱད་པར་ཚད་མས་མ་
 གྲུབ་ཀྱང་། བདེ་བ་དང་སྐྱག་བསྐྱེད་དང་བཏང་སྐྱོམས་གསུམ་ཤས་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་
 ཆ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ལ་གཙོ་བོར་འདོད་པས་དེའི་ཡང་དོན་དེ་ཚད་མས་
 གྲུབ་པོ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྐྱུ། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ཡོང་རོས་གཉིས་པ་དང་། ཚོོ་དང་ཆེན་
 པོ་རྣམས་རྣམ་གངས་སྲུ་འདོད་པའི་དོན་གཟུང་རྣམ་ཉིད་ལ་འདོད་པ་ཡིན་པས་དེའི་

ལྷན་པར་དུ་སྐྱེས་པ་ཤོད་ཅིང་རྟོག་པས་བཟུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་དོན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་སློབ་ས་འགའ་བ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གཅིག་ཉིད་སྐྱེས་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ལྷན་པར་དུ་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་ཐ་དང་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱེས་ཚོས་ཙམ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་
དང་། དག་ཏུ་མ་སྐྱེས་པ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་མི་འཐད་པ་
དང་། དག་ཏུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་སློབ་ས་བསྐྱབ་བྱར་གྲུབ་པའི་དོན་བརྟུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉགས་ཐམས་ཅད་འགའ་བ་དང་། དཔེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་སྟོང་བ་དང་། སྐྱེས་ཚོས་འབའ་ཞིག་སློབ་ཡོད་མེད་བརྗེ་བའི་གཞིར་
མི་འཐད་པ་དང་། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་ན་སློབ་དུ་ངེས་པར་འདོད་དགོས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་བྱེད་པ་ཙམ་ལས་ལྷན་པར་དུ་གྱུར་བའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་
ཚོས་སྐབས་སུ་བབ་པ་བདག་ཉག་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལས་དོན་གཞན་གཞན་དོན་བྱེད་
པ་ཙམ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཡིན་ན་ངེས་པའི་སྐབས་དོན་གང་གི་འཕེན་པ་ཡིན། ཚུད་
གཞི་མིག་སོགས་ཀྱིས་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེའི་ལྷན་ཚོས་
སོགས་གང་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་ཚོས་གཞན་དོན་བྱེད་ཙམ་གྱིས་འཕེན་ནོ་
ཞེ་ན། འོག་ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
ཀྱིས་བདག་ཉག་པའི་དོན་བྱེད་པ་དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་འཕེན་པར་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་

བར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་འཕེན་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་
སྲིར་རྟོ། །ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ཅི་སྟེ་ཞེ་ན། གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་འགལ་བ་དང་དཔེ་
ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱིས་སྟོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་འཕེན་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་དང་སྟེ་དེའི་སྲིར། ལྷན་བར་ཐལ། མཐའ་
མཚང་བ་མེད་པའི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་ཚོགས་དེ་ཉིད་ནི་འགར་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བ་མེད་པའི་སྲིར་རྟོ། །ཐལ་བ་སྲ་མ་འདོད་ན་ཏྟགས་གང་ལས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱའོགས་
བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྲིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱུས་པའི་ཚོས་དཔེ་ལ་
རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ན་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྐྱོན་འདིར་འགྱུར་གྱི་ཚོས་གཞན་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བ་མེད་པ་ལ་ནི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་དང་སྐྱུས་ཚོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གཉིས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ལ་
སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་མི་འགྱུར་བའི་ལྷན་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་འདོད་དང་སྐྱུས་
ཚོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་བསྐྱབ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་ལྷན་བར་མེད་པའི་སྲིར་རྟོ། །ཞེ་
བས་འདོད་པ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་འགལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་
བར་ཐལ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་པའི་
སྲིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་
ཚོས་ཅན། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ལས་བརྗོད་
བསྐྱབ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་སྲིར་རྟོ། །དེར་ཐལ། ལྷོགས་
ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུང་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་མི་མ་ཕུན་པའི་ལྷོགས་ཁོ་ན་

ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྲུང་བ་ཤད་པའི་རྟགས་དེའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་
ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་སློབ་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རི་སྐྱད་བ་ཤད་པའི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་
ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་གཞོན་པ་ལ་ནི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་
མེད་པའི་སློབ་ཅན་དུ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློབ་དཔོན་དགྲིག་
གཉེན་ཀྱིས་གངས་ཅན་ལ་རི་སྐྱད་དུ་བདག་དེ་སྐྱ་གང་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཅིས་པས་
བདག་དེ་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་སྐྱས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ནི་བདག་དེ་དཔེ་ལ་མ་
བྱུང་བོ་ཞེས་བ་ཤད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་པའི་
གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འགལ་བའི་
གཏན་ཚིགས་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱི་ཚོས་ཀྱང་ཞེ་བས་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་
ཉིད་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་ཡང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དག་ཏུ་མ་སྐྱས་པ་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ན་མི་འདོད་པ་བྱུབ་
ཅིང་འདོད་པ་མ་བྱུབ་པར་ཐལ་བ་དང་། དེའི་དཔེ་དང་། དེ་དོན་ལ་སྐྱར་བཤོ། །དང་པོ་
ནི། ད་ནི་འདུས་ཤིང་བསགས་པས་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཞེ་
འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཏེ་མེད་པར་ཐལ། མིག་སོགས་བདག་དོན་
བྱེད་པ་དེ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་
མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་གངས་ཅན་པ་གང་ལ་སངས་རྒྱས་

བས་བདག་ཡོད་མེད་བརྟུན་བས་ཁྲམས་ཅན་གྱིས་བདག་ཡོད་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་
རྟགས་དེ་བཞོན་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། གཞན་མེད་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱས་ཚོས་གཞན་དོན་
བྱེད་པ་བ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། རྟགས་དེས་ཚོས་པའི་ཞེ་འདོད་སྲིད་ཅི་ལོག་ཏུ་
གྲུབ་པའམ་སྲི་ཚོས་ཀྱི་དོར་སྐྱབ་བྱེད་བཞོན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཚོས་
བས་མི་འདོད་ཅིང་སྲི་ཚོས་གྱིས་གྲུབ་ཐེན་པའི་སྐྱས་ཚོས་གཞན་དོན་བྱེད་ཅམ་
བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་བརྟུན་པའི་སྟོན་པ་ལྟ་ཉི་ཏུ་དེ་ཞེས་པ་ན་དེ། ཤེས་
པར་ལྟན་དང་སྲི་དོན་དང་། །རང་གི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་སྟེ། །དེ་དེ་སྐྱས་བརྟུན་བས་རྟོགས་
པ། །སྲི་ནི་འབྲེལ་པར་རབ་ཏུ་གཞན། །ཞེས་གོ་ཏུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱ་གཅིག་བརྟུན་པ་
ལས་བརྟུན་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་རང་གི་བརྟུན་བུའི་དོན་དང་ག་དང་ཨོ་དང་ལྷ་ལ་
སོགས་པ་དོན་གསུམ་གསུམ་གོ་བའི་རུས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྐྱ་ལའང་ལྟ་
སྲིད་ཞེས་པའི་མིང་གི་སྐྱ་དང་། བ་ལང་ཞེས་པའི་རིགས་ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་འདོད་ལ། དེའི་
སྟོབ་མ་སྐྱ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་ཏུ་ཡོད་པར་སྐྱ་བ་དང་། སྐྱ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་ཏུ་མེད་པར་
སྐྱ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྐྱ་མ་ན་དེ། སྐྱ་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལྟན་མ་ཡིན་གྱི། སྐྱ་
གཉིས་ཀ་ཡང་དོན་ལ་བརྟུན་པའི་སྟོན་དོལ་ནས་སྐྱས་སྲིད་པའི་དོན་གྱིས་ན་
སྐྱས་སྲིད་ཞེས་པ་དང་། འགོ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བ་ལང་ཞེས་སྲི་དོལ་གྱི་དོན་གྱིས་
དོན་ལྟན་ཏུ་མཚུངས་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཕྱི་མ་ན་དེ། རིགས་ཀྱི་སྐྱ་སྲི་དོལ་གྱི་དོན་ལྟན་
ཡིན་ཡང་མིང་གི་སྐྱ་མིང་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་དོལ་ནས་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་
ལྟན་ཡིན་གྱི། སྲི་དོལ་གྱི་དོན་ལྟན་མ་ཡིན་ལོ་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་སྐྱ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་ཏུ་

མེད་པར་སྐྱེ་བས་ཡོད་པར་སྐྱེ་བ་ལ། མིང་གི་སྐྱོད་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལྡན་ཏུ་བྱུང་བ་ན་
 ཞེ་འདོད་དངོས་སུ་སྐྱེས་ན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་དོགས་ནས་ལྷན་བྱིན་ཞེས་པའི་
 མིང་གི་སྐྱིད་པོ་པོ་ཞི་ཚོས་ཅན། མིང་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་སྟེ་བརྟེན་གྱིས་པའི་སྟོན་
 རོལ་ནས་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱིད་གནས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་ལྡན་
 བར་མཚོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རིགས་ཀྱི་སྐྱ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་མིང་གི་སྐྱ་
 རང་གི་དོ་བོ་ཅམ་གྱིས་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
 དག་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ལྷན་བཟུངས་སྐྱེས་ལ། འདོད་ན། ཚོལ་བ་མི་འདོད་པ་ཕྱི་
 རོལ་གྱི་དོན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་འབྱུང་བར་འབྱུང་བའམ་དོན་ལྡན་ཅམ་བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་
 བར་ཐལ། དེ་བའི་དོན་ལྡན་བསྐྱེད་བྱ་མ་ཡིན་དོན་ལྡན་གསུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་
 ལྡན་ཅམ་བསྐྱེད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་གི་སྐྱ་དོན་དང་ལྡན་པར་ཡང་ཕྱི་ཚོལ་
 གྱིས་མཚོང་བ་དེའི་ཕྱིར། སྐྱིད་གནས་བརྒྱུད་ནི། དང་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་དོ་བོ་
 ཅམ་སྟོན་ལ། གཉིས་པ་ལས་སུ་བྱ་བ། གསུམ་པ་བྱེད་ལ། བཞི་བ་དགོས་ཆེད། ལྷ་པ་
 འབྱུང་ལྷངས། ལྷག་པ་འབྲེལ་བ། བདུན་པ་གནས་གཞི། བརྒྱུད་པ་བོད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་ཏུ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཞི་ཚོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་
 བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གཞན་གྱི་དོན་
 བྱེད་པ་ཅམ་གཉིས་ཀས་ལྷན་པར་མེད་པར་བྱུང་བྱང་བདག་གི་དོན་བྱེད་པ་ནི་
 བསྐྱེད་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་ཕྱིན་ཅི་སོག་ཏུ་འབྱུང་བ་བཞིན་
 བོ། །ཉགས་དེ་ལས་ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་མི་འབྱུང་
 བར་ཐལ། དེ་དེའི་བསྐྱེད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་ཚོལ་སངས་རྒྱས་པའི་སྐོ་རོང་སྐྱེ་བ་

བར་བྱེད་པ་བཞེད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩལ་དང་སྐད་ཅིག་དེ་དག་
འདུས་པ་མིག་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཞི་སངས་
རྒྱས་པས་ཁས་སྦངས་ཤིང་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་བྱིང་།

གསུམ་པ་ནི། དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྦྱས་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་ཞེ་བས་འདོད་པས་ཁྲུབ་
པའི་ཚོགས་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་བྱིང་།
འདོད་ན། མ་སྐྱབ་དཔེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱིས་སྒྲོང་པ་དང་དེ་ཚོར་གཞི་ལ་བྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་
འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་མ་སྐྱབ་དཔེ་ལ་མ་ཚང་བ་དེ་དཔེའི་སྒྲོན་དང་ལ་སོགས་
པ་ཚོར་གཞི་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ཡིན་པའི་བྱིང་།

གསུམ་པ་དེས་གཉིས་བཅས་ཀྱི་སྒྲོང་བའང་སྒྲོན་མེད་ཡིན་པ་ཞིགས་པ་ལ་
གསུམ། བསལ་ཁྲུང་པར་བརྗེད་པའི་སྒྲོན་སྐྱོན་དགག་པ་མདོར་བསྐྱབ་པ་དང་། རྒྱས་
པར་བཞེད་པ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྦང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་
སྦྱས་ཀྱང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་སྒྲོན་ཅན་དུ་བསྐྱབ་
པ་འདིས་ནི་རྩ་ལོ་མཛེས་པ་བས་བཞེད་པའི་གཉིས་པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོང་བ་
རྣམས་ལ་ཡང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མ་སྐྱབ་དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པའི་
ཉེས་པ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་རི་སྐད་བཞེད་པའི་སྒྲོན་རྣམས་མཚུངས་པར་
དོན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་བྱིང་། དཔེར་ན་རྒྱུང་པ་བྱིས་ལུས་སེམས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱབས་ན་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱི་ཞིགས་པར་བསམས་ནས་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་
མེད་ཀྱི་ཚན་དང་ཕབས་དང་རྗོད་ལ་སོགས་པ་འདུས་པ་སྦྱིན་པ་ལས་སྒྲོང་བའི་ལུས་

བ་འབྱུང་བ་ལྟར་བ་མའི་འབྱུང་བ་འདུས་བ་མངོན་བར་མི་གསལ་བའི་སེམས་བ་ཅན་
 མྱེན་བ་ལས་མངོན་བར་གསལ་བའི་སེམས་བ་ཅན་འབྱུང་བ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་
 རོ། །ལུས་སེམས་རྗེས་གཅིག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དེས་པས་བྱམ་བ་ནི་ཚོས་ཅན། མངོན་
 བར་གསལ་བའི་སེམས་བ་ཅན་ལུས་དང་རྗེས་གཅིག་པ་ལུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
 རྐྱེས་བྱ་དང་བྱམ་བ་གང་ཡང་རྒྱུང་བས་གཉིས་བ་སྟེ་རྒྱ་དང་བཅས་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་
 ལ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་བྱམ་ལྡན་ཅིག་པ་བཞིན་ལོ་ཞེས་
 བྱ་བ་ལ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་པའི་ཉེས་བ་གནས་
 བར་ཐལ། བྱམ་ལྡན་ཅིག་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ལུས་སེམས་རྗེས་གཅིག་པའི་
 རྐྱེས་བྱས་གཉིས་བ་དང་བཅས་བར་མ་བྱུབ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། དཔེ་དེ་བཞིན་ལོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་བ་དང་།
 གང་རུང་བསྐྱབ་བྱར་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་
 པོ་ནི། འོན་ཏེ་གང་རུང་གི་སྤྱི་བྱམ་བ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བར་འདོད་པའི་སྲིད། ཁྱད་
 བར་བསྐྱབ་བྱར་འཕེན་བ་མ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ལ་བཞོད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་བ་མ་ཡིན་
 ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་བ་ལ་གསུམ། ལྡན་སྤྱི་བརྗོད་ཀྱང་ཁྱད་པར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་
 ཁས་སྐྱབ་དགོས་པ་དང་། དེ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་དང་། ཉགས་ཀྱི་ལུས་བ་འཇུག་
 པའི་ལུས་དུ་ཁས་སྐྱབ་ནས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་ཡོད་མེད་སྐྱོན་ལོན་བཅི་བའི་གཞིར་
 ཁས་མི་ཕེན་བ་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱང་བན་གྱིས་གཉིས་བཅས་སྐྱོར་བའི་
 རྐྱབ་བར་བྱེད་བ་བཞོད་པའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་ཐལ། གཉིས་བཅས་
 རྐྱོར་བ་འདི་ལ་ནི་བྱམ་བ་ལ་ལུས་སེམས་རྗེས་གཅིག་པའི་རྐྱེས་བྱའི་རྒྱ་བཅས་

བསྐྱབ་འདོད་པ་གང་ཞིག་དེ་བསྐྱབ་བྱར་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ནི་མི་འདོད་པའི་
དོན་བྱམ་པ་བྱམ་པ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྲ་མ་དེ་
སྐྱབ་འདོད་ནས་བཀོད་པ་གང་ཞིག་དེ་བསྐྱབ་བྱར་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་བཤད་
ཟིན་ཏོ། །སྤྱི་ཚོལ་གྱི་དོར་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་དགོས་པ་མེད་པ་དང་། ཚོལ་པའི་རང་
འདོད་མི་འགྲུབ་པའི་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཉགས་ཀྱི་རྒྱས་ལུལ་ཡིན་མིན་བཟླ་བ་དང་། རྒྱས་ལུལ་
ཡིན་ན་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་བའོ། །དང་བོ་ནི། གལ་ཏེ་ཉགས་དེས་བྱམ་པ་སེམས་དང་
རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་པ་རྒྱས་ལུལ་དུ་བྱས་སམ་མ་བྱས།
གཉེས་པ་ལྟར་ན་ཅི་ལྟར་ལྟར་ལ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་བོ་ཡིན་པའི་ཉགས་དེས་བྱམ་པའི་
སྤོང་དུ་སེམས་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་ལས་རྗེས་གཞན་དེ་འགྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དེས་རྒྱས་པ་འཇུག་པའི་ལུལ་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་ཉགས་དེས་བསྐྱབ་བྱ་དེ་འགྲུབ་ན་ཡང་ཇི་ལྟར་རྒྱས་པ་འཇུག་པའི་ལུལ་མ་ཡིན་
ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། གཉེས་པ་ནི། དང་པོ་ལྟར་རྒྱས་པའི་ལུལ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་རང་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པའི་རྣམ་པ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་ཇི་ལྟར་མི་རེག་པར་
འགྱུར་ཏེ་ཉེས་པ་དེས་རེག་པར་ཐལ། སེམས་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་དཔེ་གང་ལ་
ཡང་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ནི་འགྲུབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི། ལྷན་ཟེན་པ་མ་ཡིན་ལ་ལྷན་
ཟེན་པ་ནི་གང་རུང་གི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱོད་འབྱེད་འཇུག་པ་ལྷན་ཟེན་གྱི་དོན་
ཡིན་པས་འགྲུབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་སྤྱོད་དབྱུང་བར་བྱ་

བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱུང་པན་གྱི་དམ་བཅའ་འདི་ནི་གསལ་བར་རིགས་པ་མེད་པར་
ནན་གྱིས་འཇུག་པའི་རྒྱལ་པོའི་གྲ་སའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་
པར་བལ། རྒྱུང་པན་དེས་བྱམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལུས་གྱི་རྒྱ་བཅས་འགྲུབ་པ་ནི་
སྤར་བཞོད་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལས་ཉེད་པར་འགྱུར་ཞིང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་དཔེ་
ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་ཅེས་གཞན་སྟན་འབྲིན་པའི་ཚེ་ན་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་
རུས་པས་ཁྲབ་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱུང་ཁས་སྦངས་པ་རི་སྟེད་པ་
དེ་བམས་ཅད་ནི་ཕྱི་རྒྱུས་སྟན་འབྲིན་པ་བརྗོད་པའི་ལུས་ཡིན་པས་ཀྱང་ཁྲབ་པ་
ཡིན་ཏེ། གང་ཉམས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྦངས་པ་དེས་རུས་ལུས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་འགྲུབ་
པ་འཕེན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱམ་པ་ལུས་བྱམ་གང་རུང་གི་སྤྱི་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་
བསྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་དང་། འབྲུགས་གྱིས་ལུས་ལས་རྗེས་གཞན་བསྐྱབ་བྱུང་ཁས་
ལེན་དགོས་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡ་གྲུལ་གང་རུང་ལས་རྗེས་
གཞན་བཀག་པས་གང་རུང་གི་སྤྱི་ལས་རྗེས་གཞན་ཁེགས་པ་དང་། ཡ་གྲུལ་གཉིས་
ལས་རྗེས་གཞན་བཀག་པས་གང་རུང་གི་སྤྱི་ལས་རྗེས་གཞན་ཁེགས་པ་དང་། དེས་
སྤོགས་དང་མ་སྐྱབ་སྤོགས་གང་རུང་ཉམས་ཡང་དག་ཡིན་པའང་ཁེགས་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། བྱམ་པ་ལུས་བྱམ་གང་རུང་ལས་རྗེས་གཞན་རིགས་པས་མི་འཐད་པ་
དང་། ཚོལ་བས་ཀྱང་ཁས་སྦངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་།
དེ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་སྤྱི་ལུས་བྱམ་གང་རུང་ལས་རྗེས་

གཞན་དུ་རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྐྱབ་བ་ཡང་མི་སྲིད་བར་ཐལ། སེམས་དང་རྗེས་
 གཅིག་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་བུམ་པ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་དོ་བོ་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་
 རིགས་པས་མི་འཐད་པའི་སྲིད། ལུས་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་མོད་གང་ཅུང་གི་སྤྱི་
 ལས་རྗེས་གཞན་ཅི་ལྟར་བསྐྱབ་བྱར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། ལྷུང་པ་ཡོད་བར་ཐལ། ལུས་
 བུམ་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལུས་བུམ་གང་ཡང་ཅུང་
 པའི་དོན་གཞན་གྱི་དོ་བོ་མེད་པའི་སྲིད་དོ། །གལ་ཏེ་བུམ་པ་དེ་བུམ་པ་ལས་རྗེས་
 གཞན་དུ་མེད་ཀྱང་ཀ་བ་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་ཡོད་པས་ཀ་བུམ་གང་ཅུང་ལས་རྗེས་
 གཞན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་ལུས་ལ་ཡང་ཡིན་པས་ལུས་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་མེད་པས་
 ལུས་བུམ་གང་ཅུང་ལས་རྗེས་གཞན་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་བུས་ཞེས་རི་ལྟར་བརྗོད་
 ཅེ་ན། དོན་འདི་ལ་རིགས་པ་སྐྱབ་པ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་འཁྲུལ་སྤང་བས་ཐོག་མར་དཔེ་ལ་
 བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། ཀ་བུམ་གང་ཅུང་ལས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ།
 བུམ་པ་ལས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་
 གྲངས་ན་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར། དོན་ཀ་བུམ་གང་ཅུང་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་ན་བུམ་
 པ་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བུམ་པ་ལས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་ན་ཀ་
 བུམ་གང་ཅུང་ལས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་དགོས་པའི་སྲིད། རྟགས་ཁས་གྲངས། འདོད་
 བ། བུམ་པས་མ་ངེས་ལ། མ་ངེས་པ་མེད་དེ་དེའི་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེ་ན། བུམ་པ་ཚོས་
 ཅན། ཀ་བུམ་གང་ཅུང་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་ཏེ། ཀ་བ་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་པའི་
 སྲིད། ཞེས་པའི་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། མི་རིགས་ཏེ། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། ཀ་བུམ་གང་ཅུང་
 དང་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀ་བུམ་གང་ཅུང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་སྲིད་

རོ། །ཀ་བྱུམ་གང་རྒྱུང་རྗེས་སྲུ་མ་གྲུབ་ན་བྱུམ་བ་དེ་དང་རྗེས་ཐ་དད་བར་འགལ་ལ།
 རྗེས་སྲུ་གྲུབ་ན་རྗེས་སྲུ་བ་རང་ཉིད་གྱི་སྤྱེ་བྲག་དང་རང་གི་ཆ་ཤས་སྲུ་གྲུང་བ་རང་
 ལས་རྗེས་གཞན་ཐ་དད་བ་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱུམ་བ་ཀ་བ་ལས་
 རྗེས་ཐ་དད་ཏུ་མ་གྲུབ་ན། ཀ་བྱུམ་གང་རྒྱུང་ལས་རྗེས་ཐ་དད་ཏུ་མ་གྲུབ་བས་ཁྲབ་
 ཅིང་བྱུམ་བ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་ཏུ་མ་གྲུབ་ན་ཡང་ཀ་བྱུམ་གང་རྒྱུང་ལས་རྗེས་ཐ་དད་ཏུ་
 མ་གྲུབ་བས་ཁྲབ་བས་ཀ་བྱུམ་གང་རྒྱུང་ལས་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་ན། ཀ་བ་ལས་ཀྱང་
 རྗེས་ཐ་དད། བྱུམ་བ་ལས་ཀྱང་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་དོན་
 མ་གོ་བར་ཀ་བྱུམ་གང་རྒྱུང་ཡིན་ན་བྱུམ་བ་ར་ཡང་མི་འགལ་ཀ་བར་ཡང་མི་འགལ་
 བ་གཞུང་འདི་དག་གིས་བསྟན་བར་བསམས་ནས་བྱུམ་བ་དེ་ཀ་བྱུམ་གང་རྒྱུང་ཡིན་
 བ་ཀ་བ་དང་བྱུམ་བ་གཉིས་ཀར་མི་འགལ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་མཐོང་ནས་བྱུམ་
 བ་ཡིན་ན་ཀ་བྱུམ་གང་རྒྱུང་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ལ་དེའི་ཤེས་བྱེད་ཏུ་འོག་ནས། འདི་
 ལྟར་རྣམ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཅི་སྤྱོད་གས་ཉིད་ཡིན་གྱི་སྤྱོད་གས་དང་མ་ཐུན་བའི་སྤྱོད་གས་
 དག་ལས་གང་ཡང་རྒྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བ་འདེན་བ་ནི་རིགས་བའི་རྣམ་དབྱེ་
 སྤྱོད་མོ་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་པས་ཚོངས་སོ། །དཔེར་དེ་ལྟར་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ཀ་གཞི་གྲུབ་
 བ་ལ་ཡ་གྲུལ་གཅིག་ལས་རྗེས་གཞན་ཏུ་མེད་ན་གང་རྒྱུང་ལས་རྗེས་གཞན་ཏུ་མེད་
 དགོས་ན། སེམས་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ལྷུས་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། བྱུམ་བ་དེ་
 ལྷུས་བྱུམ་གང་རྒྱུང་ལས་རྗེས་གཞན་ཏུ་མ་གྲུབ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོན།
 ཡ་གྲུལ་བཀག་ནས་ཚོགས་བ་ཞིགས་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཡ་གྲུལ་ཡོད་ན་ཚོགས་བ་
 ཡོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། ལུས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལུས་ལུས་གང་རུང་ལས་རྗེས་གཞན་པ་
 ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་ལུས་གཉེས་ཀྱི་ཁྱོད་དང་རྗེས་གཞན་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོར་སྲིད་
 བ་ལུས་ལུས་གང་ཡང་རུང་པར་རྗེས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཡང་ལུས་
 ལུས་གཉེས་ཀྱི་དེར་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། ལུས་ཀྱང་དེར་མ་གྲུབ་ལུས་པ་ཡང་
 དེར་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། འདོད་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ཉམས་
 སོ། །དཔེར་ན་ལྟ་སྤྱིན་དང་མཚོན་སྤྱིན་གཉེས་ཀྱི་ཟས་ཟ་བ་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་ན་ལྟ་
 སྤྱིན་དང་མཚོན་སྤྱིན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཟེའོ་ཞེས་བྲ་བ་ལྟ་བུ་གང་རུང་གི་སྤྱི་
 དམ་འཆའ་བ་རིགས་པ་ཡིན་གྱི་ལྟ་སྤྱིན་ལྟ་བུ་ཡ་གྲུལ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཟ་
 བར་མི་སྲིད་པའམ་གང་རུང་གཅིག་ཟ་བ་ལ་སྐྱ་བ་པོའི་བརྗོད་པར་འདོད་པ་མེད་ན་
 བྱི་ལྟ་མཚོན་གང་རུང་གཅིག་ཟེའོ་ཞེས་གང་རུང་གི་སྤྱི་དམ་འཆའ་བ་རིགས་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། ལྟ་མཚོན་གང་རུང་གཅིག་ཟ་བ་སྤོན་འདོད་ནས་ལྟ་མཚོན་གང་རུང་གཅིག་
 ཟེའོ་ཞེས་དམ་འཆའ་བའི་སྤྱེས་བྲ་ཚོས་ཅན། ལྟ་མཚོན་གང་རུང་གཅིག་ཟེའོ་ཞེས་
 རྣམ་པར་བརྟག་པའི་སྤྱི་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལྟ་སྤྱིན་ཟ་བ་ཡང་མི་སྲིད་
 དེ་ཟ་བར་སྤོན་པའི་བརྗོད་འདོད་མེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་མཚོན་སྤྱིན་ལ་ཡང་མེད་
 པའི་སྲིད། ལུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དམ་འཆའ་བ་རིགས་ན་ཡ་གྲུལ་ཟ་བ་མ་བཀག་པ་
 དགོས་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཚོལ་བ་རང་གི་ཀྱང་ཁས་མ་སྤངས་པ་དང་། ལུགས་ཀྱིས་
 ལུས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། དེ་ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞོད་པ་
 བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལས་ཀྱང་ལུས་

བྱམ་གང་ཡང་རུང་བའི་སྤྱི་བྱམ་བ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་ངོ་བོར་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་
བ་རྒྱང་བན་རང་ཉིད་གྱིས་བྱམ་བ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་ངོ་བོར་ཁས་མ་རྒྱངས་པའི་
སྤྱིར་དང་དེ་དེ་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །འདིས་བྱམ་བ་ལས་རྗེས་
གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ན་ལྷན་བྱམ་གང་རུང་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྲུབ་པར་
སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། གང་རུང་གི་ཚིག་སྟོས་བ་དོན་མེད་པ་དང་། དམ་བཅའི་
ཚིག་འགལ་བར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱང་བན་གྱིས་བྱམ་བ་ལྷན་བྱམ་གང་ཡང་
རུང་བ་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་ལོ། །ཞེས་ངག་དུ་སྟོས་བ་ནི་དོན་མེད་པར་ཐལ། བྱམ་
བ་བྱམ་བ་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་འགལ་བའི་བྲགས་གྱིས་ལྷན་བྱམ་བ་ལས་དོན་
གཞན་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་ངག་གི་དོན་དུ་རྣམ་པར་གནས་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་བ་ནི། བྱམ་བ་བྱམ་བ་ལས་དོན་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པར་ཐལ། ལྷན་
བྱམ་གང་རུང་བྱམ་བ་ལས་དོན་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག་སེམས་དང་རྗེས་
གཅིག་པའི་ལྷན་བྱམ་བ་ལས་དོན་གཞན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། རྒྱང་
བན་པའི་དམ་བཅའི་ཚིག་འདི་འགལ་བར་འགྱུར་ཞིང་ཚད་མས་གཞོད་པར་ཐལ།
བྱམ་བ་བྱམ་བ་ལས་དོན་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག་བྱམ་བའི་བདག་ཉིད་ནི་
དེ་མ་ཡིན་པར་རང་ལས་དོན་གཞན་གྱི་ངོ་བོར་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །

གསུམ་བ་ནི། བྱམ་བ་དེ་ལྷན་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་པ་རྟགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་བྱམ་བའི་སྤྱིར་དུ་ལྷན་ཁོ་ན་ཉིད་གྱིས་དོན་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཁོ་
ན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་ནི་བྱམ་བ་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན། ལྷན་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ཏེ།

ཞེས་དེ་སྐོད་ཏུ་བརྗོད་རིགས་པར་འགྲུར་ན་དེ་སྐོད་ཏུ་མ་བརྗོད་པའི་སྲིད། འདོད་ན།
བྱམ་པ་བྱམ་པ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཐལ། བྱམ་པ་ལུས་བྱམ་གང་
བྱང་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་བསྐྱབ་བྱར་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག །བྱམ་པ་སེམས་
དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་ཚད་མས་ཁེགས་ཤིང་། དེ་
བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། འདོད་ན། རྒྱུ་བཞུག་གི་རིམ་བཅའི་ཆེ་ག་དེའི་དོན་ལ་
ཚད་མས་གཞོན་ཅིང་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པ་དེ་ལུས་བྱམ་གང་ཡང་བྱང་བ་
ལས་དོན་གཞན་ཡིན་མོ་ཞེས་སློབ་པའི་བྱུགས་ཀྱིས་བྱམ་པ་ཡང་རྗེས་གཞན་དེར་
འགྲུར་བའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱམ་པ་དེ་ལུས་བྱམ་གང་བྱང་ལས་རྗེས་གཞན་སྐྱེས་པ་
ལྟར་སྐྱབ་པ་ཚོལ་བས་ཀྱང་མི་འདོད་པ་དང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་བཞུག་པར་བཞད་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱམ་པ་
ལུས་བྱམ་གང་བྱང་ལས་དོན་གཞན་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང་། རྒྱུ་བཞུག་མེད་པའི་གང་
བྱང་གི་སྲི་སྐྱ་མི་འཐད་པ་དང་། གང་བྱང་ལས་དོན་གཞན་གྱི་སྲི་ལུས་ལུས་ཏུ་མེད་
ཀྱང་ལྷན་པར་ངེས་པ་སྐྱབ་པར་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གསལ་བ་མེད་
པའི་སྲི་མི་སྲིད་པ་མདོར་བསྐྱེད་པ་དང་། དཔེ་དོན་གྱིས་རྒྱུ་བཞུག་པར་བཞད་པ་དང་།
དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་པ་དེ་སེམས་ལས་རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་ལས་ཀྱང་
དོན་གཞན་ཏུ་མེད་བྱམ་པ་ལས་ཀྱང་དོན་གཞན་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་འདིའི་སྲིར་
ཡང་ལུས་བྱམ་གང་བྱང་ལས་རྗེས་གཞན་གྱི་སྲི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱར་
ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བ་ཐམས་ཅད་དམ་བཅས་ཡོད་པ་མི་སྲིད་

ན་གསལ་ལ་བ་བཀག་པ་དེའི་སྤྱི་བསྐྱབ་པར་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་དོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དཔེ་དང། རོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རིགས་ལ་བརྟེན་
པ་དང། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང། དེ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་ལམ་པོ་
ཚེའི་མི་ཚོས་ཅན། མིའི་རིགས་ཉིད་བཟང་ངན་གང་དུ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བྱམ་ཟེ་ལ་སོགས་པ་རིགས་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར།

གཉེས་པ་ནི། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་བདག་
རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་གང་
ཡང་བདག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་བཞིན་ལོ། །ངམ་
སྟོས་པ་ནི་དཔེ་གཞན་སྟོན་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། འདི་ལྟར་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ཚོས་ཅན། མིག་དབང་
གཟུགས་ཅན་པ་བདག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་པོ་དེའི་ཤེས་
པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དེའི་རོན་གསལ་བར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་མིག་དབང་
དེ་འགྲུང་བའི་རྗེས་སུ་འགྲུང་བར་མི་བྱེད་པའི་སྤྱིར་དང། མིག་དབང་དེ་མེད་ཀྱང་
ཁྱོད་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བདག་རྒྱུན་གྱི་སྟོ་
ནས་བརྟེན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣ་བའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་གང་ལ་ཡང་བདག་རྒྱུན་གྱི་སྟོ་ནས་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་
དག་ལ་ཡང་རྒྱ་མཚན་གསུམ་པོ་དེ་དགོད་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་བྱམ་པ་དེ་ལུས་བྱམ་གང་རུང་ལས་རྗེས་གཞན་

རིགས་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། འོན་པ་སྐྱ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྐྱེན་དང་མཚོན་སྐྱེན་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཟན་
སྐྱེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྐྱེན་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་མཚོན་སྐྱེན་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལྷ་བྱ་འདི་གཉེན་ན་ཐུགས་པ་དང་རིགས་པས་འཐད་པ་ཡོད་པ་སྲིད་
དམ་སྟེ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡ་གྲུལ་ཞེགས་པའི་གང་རུང་གི་སྐྱི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚིག་ཕྱི་མ་དེས་ལྷ་
མཚོན་གཉིས་ཟན་སྐྱེན་བྱ་ཡིན་པ་བརྗོག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། མཚོན་སྐྱེན་
འབའ་ཞེག་ལ་ཡང་ཟན་སྐྱེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ལ་ལྷ་སྐྱེན་འབའ་ཞེག་ལ་ཡང་མ་ཡིན་
ནོ་སྐྱུལ་དུ་ཡ་གྲུལ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཟན་སྐྱེན་བྱར་དེས་པ་བརྗོག་པའི་དོན་དུ་བསམས་
པའི་ཕྱིར། འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཡ་གྲུལ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཟན་སྐྱེན་
བྱར་དེས་པ་བརྗོག་པའི་དོན་དུ་དགག་ཚིག་ཕྱི་མ་གཉིས་སྟོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ལྷ་མཚོན་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཟན་སྐྱེན་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོས་པ་ཉིད་གྱིས་ཡ་
གྲུལ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཟན་སྐྱེན་བྱར་དེས་པར་ཐལ་བ་མེད་ཅིང་གང་ལ་བྱིན་གྲང་ཚོག་པར་
ཉོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་ཡང་རུང་བའི་སྐྱ་ཉེ་བར་གཟུང་ན་ཡ་གྲུལ་དེ་དེ་ཁོ་ནར་དེས་
པར་ཐལ་བ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ཀ་ཞེགས་པའི་བྱམ་པ་ལུས་བྱམ་གང་
རུང་ལས་རྗས་གཞན་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡ་གྲུལ་གཉིས་ཀར་མ་ཟད་ཡ་
གྲུལ་གཅིག་ཡོངས་སུ་བརྒྱང་ཡང་བྱམ་པ་ལས་རྗས་གཞན་དུ་མི་འགལ་བ་ཡིན་ན་

བྱམ་པ་དེ་ལྟམ་བྱམ་གང་ཡང་རྒྱུ་དང་བ་ལས་རྣམས་གཞན་ལོ་ཞེས་སྒྲོམ་པ་འདི་བྱམ་
པར་འགྱུར་བའི་སྲིད། དཔེར་ན་ལྷ་སྦྱིན་ལྷ་བྱ་གཅིག་ཟེ་ཡང་ལྷ་མཚོད་གང་ཡང་རྒྱུ་
བ་ཟེ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལས་ལྷ་སྦྱིན་ལྷ་བྱ་
གཅིག་ལ་ཟན་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་མི་སྲིད་ན་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་གང་ཡང་རྒྱུ་
མི་འབྲུག་པ་མ་ཡིན་ནམ་མཚོད་སྦྱིན་ཟེ་བ་ཡིན་ན་ལྷ་མཚོད་གང་རྒྱུ་ཟེ་ཞེས་རྗེ་
ལྷར་བརྗོད། ལྷ་སྦྱིན་མི་ཟེ་བའི་མཚོད་སྦྱིན་ཟེ་བ་སྲིད་པའི་སྲིད་རོ་ཞེ་ན། མཚོད་སྦྱིན་
ཟེ་ན་ལྷ་མཚོད་གང་རྒྱུ་ཟེ་བས་ཁྲབ་ན་གང་ཡང་རྒྱུ་བའི་སྐྱ་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་
ཡིན་པ་མི་འབྲུག་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། ལྷ་མཚོད་གང་
རྒྱུ་གཅིག་ཟེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་འདིའི་ཡུལ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་མ་ཡིན་
པར་རྣམས་པར་བརྟག་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ། །རྣམས་པར་བརྟག་པ་ནི་ལྷ་སྦྱིན་ཟེ་བ་ཡང་
མི་འགལ་མཚོད་སྦྱིན་ཟེ་བ་ཡང་མི་འགལ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་དང་བཞུག་གི་གཉིས་བཅས་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་དེ་
བྱམ་པ་ཁོ་ན་ལས་སེམས་དང་རྣམས་གཅིག་པའི་ལྟམ་ཁོ་ན་གཉིས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ།
རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང་རྣམས་གཞན་པར་ནི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་དང་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་དེ། བྱམ་པ་
ལྟམ་བྱམ་གང་རྒྱུ་དང་ལས་རྣམས་གཞན་བྱུ་དམ་བཅས་པའི་སྲིད། གང་ཡང་རྒྱུ་
སྦྱུར་བ་ནི་གང་སྲིད་པ་དེ་ཁོ་ན་གཞུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ན་སྦྱར་བའདད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་གཅིག་ཀྱང་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱམ་པ་ལྟམ་བྱམ་གང་
རྒྱུ་དང་ལས་རྣམས་གཞན་བྱུ་རྒྱུ་དང་བཞུག་གིས་སྦྱུབ་པར་མི་འོས་པ་ཅམ་བྱུ་ཟེད་པ་མ་ཡིན་

ཉེ། དེས་སྐྱབ་བ་རིགས་བས་མི་འཐད་པའི་ཡང་སྲིད། དེ་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ཅི་ཞིག་སྐྱབ་
 བར་ལུས་ཉེ་མི་ལུས་བར་ཐལ། ལུས་ལས་རྗེས་གཞན་དང་བྱམ་བ་ལས་རྗེས་གཞན་
 གཉིས་གང་རུང་བྱམ་བ་གཅིག་ལ་སྐྱབ་བ་ལ་ལུས་སམ་བྱམ་བ་ལས་རྗེས་གཞན་
 ཡིན་ལོ་ཞེས་རྣམ་པར་བརྟག་བ་དང་། ལུས་ལས་ཀྱང་རྗེས་གཞན་བྱམ་བ་ལས་ཀྱང་
 རྗེས་གཞན་ལོ་ཞེས་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱབ་བ་ཡང་མི་འཐད་བ་ཡིན་པའི་སྲིད།
 དེས་ན་རྒྱང་བན་པའི་དམ་བཅའི་ཚིག་གི་ཚུལ་ནི་གསོག་དང་རྒྱན་བ་དང་མི་ཤེས་
 བས་ཀྱིན་ནས་བསྐྱད་བ་ཡིན་ཉེ། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱས་སྟོང་བཞིན་དུ་བདེན་ཞེན་
 གྱིས་དམ་འཆའ་བའི་ཚིག་ཡིན་བ་དེའི་སྲིད།

གསུམ་བ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྣམ་པར་བརྟག་པའི་ཚིག་ནང་
 ཚོན་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་དང་། དེས་བ་དང་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་འགལ་བའོ། །དང་པོ་
 བེ། གང་ཡང་རུང་བའི་སྐྱ་རྣམ་པར་བརྟག་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྐྱབས་བ་འདི་ནི་ཚོས་
 ཅན། ལྷོགས་དང་མ་སྐྱབ་པའི་ལྷོགས་གང་ཡང་རུང་བ་སྐྱ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པར་
 སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་བ་ཉིད་ཀྱང་བསམ་བ་ཡིན་ཉེ། དེ་ལ་ལྷོགས་ཚོས་
 མཐའ་གཅིག་དུ་དེས་བ་མེད་པར་བསྟན་པའི་སྲིད། དེ་འགོག་བ་ལ་སྐྱ་མ་ཁ་ཅིག་ན་
 དེ། ལྷོགས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པས་རྟགས་སུ་མི་རུང་མ་སྐྱབ་ལྷོགས་ཚོད་གཞི་ལ་
 མ་གྲུབ་པས་རྟགས་སུ་མི་རུང་བས་ལྷོགས་དང་མ་སྐྱབ་ལྷོགས་གང་རུང་རྟགས་སུ་
 མི་རུང་དོ་ཟེར་བ་ནི་མི་རིགས་ཉེ། སྐར་བ་ལང་ངམ་བ་མེན་གང་རུང་གཞི་འགར་དུ་
 ཅན་དཔོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་བཞག་བ་རང་ཉིད་གྱིས་ཁས་སྐྱེས་བ་དང་
 འགལ་བའི་སྲིད་དང་། དེ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱེས་དགོས་པའི་

ཕྱིར་རྟོ། །གཞི་སྐྱོ་ཚད་མས་དེས་ཀྱང་ཕྱོགས་སུ་མ་དེས་པ་ལ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་
ཕྱོགས་གང་རུང་གི་སྐྱེ་ལ་གྲུལ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་ལ་ཉེ་
ཚོམ་ཟ་བ་ན་མ་གྲུབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་དེ་སྐྱེ་ལ་
ཕྱོགས་ཚོས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཉེ། སྐྱེ་དེ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་
ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་སྲིད་པར་མི་འགལ་ན་སྐྱེ་དེ་ལ་གང་རུང་གི་ཕྱོགས་ཚོས་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་འགྱུར་ན་ཡང་། གཉིས་ཀར་སྲིད་པར་མི་འགལ་བ་དེ་ལྟར་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྐྱེ་དེ་ཕྱོགས་སུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་
དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ཡང་རུང་བ་འི་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས། འདི་ལྟར་ཕྱོགས་སུ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་དེས་པ་རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། ཡ་གྲུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་
ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་
ཉིད་ཏུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚད་མས་དེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། ཡ་གྲུལ་
གཉིས་སུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་རྣམས་པར་བརྟུག་པ་དང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སོ་སོར་དེས་པ་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རྟོ། །མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་ནི་ཡ་གྲུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་མེད་པ་ཡིན་
ལ་རྣམས་པར་བརྟུག་པ་ནི་ཡ་གྲུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པས་འགལ་བ་ཡིན་ལོ། །གཞུང་
འདིས་སྐྱེ་དེ་ཕྱོགས་ཁོ་ནར་ཚད་མས་དེས་ན། ཕྱོགས་སམ་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་
ཡིན་ཞེས་ཡ་གྲུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་འགལ་བར་བརྟུན་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཡིན་ན་
ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་མ་ཡིན་པས་རྒྱབ་པར་བརྟུན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཉེ། རྒྱས་

བ་ཡིན་ན་ཀ་བྱམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་ནི་སྡོན་མེད་པ་ཞིག་གོ། ཀ་བྱམ་གང་
 ཡིན་མ་དེས་པར་ཀ་བྱམ་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་ཡ་གྲུལ་གཉིས་
 ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་འབྲེན་པར་བྱེད་ཅིང་ཀ་བ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་མི་འགལ། བྱམ་བ་ལ་
 འཇུག་པར་ཡང་མི་འགལ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཀ་བྱམ་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་ན་ཀ་བ་
 ཡིན་པར་ཡང་མི་འགལ། བྱམ་བ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགལ་བ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་
 དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཡ་གྲུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཡང་གང་རུང་ཚད་མས་དེས་བ་ཡོད་དེ།
 ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་མཉན་བྱ་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་
 གང་རུང་གཅིག་ལ་ཡོད་པར་ཚད་མས་དེས་ཀྱང་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལ་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་
 ཟ་བ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་འདིར་ཡང་ཡ་གྲུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཡང་གང་རུང་ཚད་མས་དེས་
 པས་ཕྱོགས་ཚོས་བྱབ་པོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། འདིར་ཡ་གྲུལ་ཕྱོགས་མི་མ་སྐྱབ་
 ཕྱོགས་སུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་གང་རུང་དུ་ཚད་མས་དེས་པའི་གཞི་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །སྐྱ་ཕྱོགས་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཚོད་གཞི་ཡིན་མིན་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་
 གང་རུང་གི་རྟགས་གྱི་གཞིར་མི་དེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ཁྲུད་པར་ལུས་ལས་རྗེས་གཞན་བསྐྱབ་བྱུང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལ་
 གསུམ། འུགས་གྱིས་ལུས་ལས་རྗེས་གཞན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། ལྷོ་སྐྱས་བྱེ་
 བྲག་གོ་བའི་དཔེ་དང་། ལྷོ་སྐྱས་བྱེ་བྲག་གོ་བ་ཁྲུད་པར་གྱིས་སྐྱས་ཟེན་པ་མི་དགོས་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་བ་དེ་ལུས་བྱམ་གང་རུང་ལས་རྗེས་གཞན་བསྐྱབ་བྱུང་དམ་
 བཅས་པས་བྱམ་བ་ལ་ལུས་ཉིད་རྗེས་གཞན་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི་བྱམ་བ་རྗེས་
 གཞན་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་བྱམ་གང་རུང་ལས་རྗེས་གཞན་

ཡིན་ཏེ། ཞེས་དོན་རྣམས་ལ་སྦྱིར་བརྗོད་ཀྱང་བུམ་པ་བུམ་པ་ལས་དོན་གཞན་ཏུ་
འགལ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་བུམ་ལ་ལུས་རྗེས་གཞན་བསྐྱབ་བྱུང་གནས་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ནི་གཞོན་པ་གཞན་སྟོན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་འགའ་ཞིག་ཟས་ལ་
འོངས་སོ་ཞེས་བྱ་བས་རི་འཕམ་ཤིང་འོངས་པ་ལ་ནི་དོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་
བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་སྐྱ་དང་མ་འབྲེལ་བས་སྦྱི་སྦྱས་ཁྱད་པར་མི་
གོའོ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་གྱི་སྐྱ་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་ཉེ་བར་བུས་པ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་སྦྱིའི་སྐྱ་
རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སློབ་ལུ་རྣམ་པར་འཛོག་ཅིང་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཁྱད་པར་གྱི་སྐྱ་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་བ་འོན་ཀྱང་སྐབས་དང་ཤུགས་ལ་སོགས་པ་
ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་སྦྱི་སྦྱས་བྱེ་བྲག་གོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་བཅས་སྦྱོར་བ་ལ་ཉེས་པ་ཏུ་མ་དང་བཅས་པ་དེའི་ཕྱིར།
བུམ་པ་སེམས་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་དང་བུམ་པ་གང་ཡང་རུང་བའི་སྦྱི་ལས་
དོན་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཞན་ཏུ་གྱུར་པ་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ཀ་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར་འོ། །དོན་གཞན་ཏུ་གྱུར་པ་ཡ་གྲུལ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་
ཏེ། ཡ་གྲུལ་གཉིས་ལས་གཅིག་ཀྱང་རྗེས་གཞན་ཏུ་རིགས་པས་མི་འཐད་ཅིང་ཁས་
མ་སྲུངས་པའི་ཕྱིར་འོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བུམ་པ་རང་ཉིད་རང་
གི་རྒྱ་པོར་འགལ་བས་བུམ་པའི་སྟེང་ཏུ་བུམ་པའི་གཉིས་བཅས་སྐྱབ་ཏུ་མི་རུང་།
ལུས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པས་བསྐྱབ་བྱུང་མི་རུང་བས་གང་ཡང་རུང་བའི་སྦྱི་
བསྐྱབ་བྱུང་མི་རུང་ན། སྦྱི་ལ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པ་ན་ཡང་སྦྱིའི་མི་རྟག་པ་དཔེ་བུམ་པ་ལ་

རྗེས་འགོ་མེད་པས་ཁྲུབ་པ་མི་འགྲུབ་བྱམ་པའི་མི་རྟག་པ་སྐྱེ་ལ་མེད་པས་སྤྱོད་གས་
 ཚོས་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་སྐྱོད་དང་བྱམ་པའི་ཁྲུད་པར་གྱིས་རྟོག་ན་མི་རྟག་པ་ཅམ་ཡང་
 བསྐྱུབ་བྱར་མི་འགྲུར་བས་སྐྱེ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་
 པ་ལོ། དེ་གཉིས་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོད་དང་བྱམ་པ་གང་གི་ཡང་འདྲི་ག་པ་
 མ་ཡིན་པའི་མི་རྟག་པ་ཅམ་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ནི་སྐྱེ་མི་རྟག་པ་དེ་དང་ལྡན་པར་
 བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་ལ་ཁས་ལེན་མི་
 བྱས་ཏེ། བྱམ་པ་དེ་ལུས་སེམས་རྗེས་གཅིག་པའི་ལུས་དང་བྱམ་པ་གང་རུང་གི་སྤྱི་
 ལས་རྗེས་གཞན་དུ་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་བྱས་པར་ཐལ། བྱམ་པ་དེ་དེ་གཉིས་འགའ་
 ཞིག་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པར་ཁས་ལེན་བྱས་ན། དེ་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བ་
 ལས་དོན་གཞན་གྱི་དོ་བོར་གྱུར་པ་སྐྱབ་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཡང་ཡ་གྲུལ་གང་ལས་ཀྱང་
 རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འདོད་པ་སྤོས་པའི་རྣམ་བཙུན་གྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
 མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཞེ་འདོད་གྱི་བསྐྱུབ་བྱ་དོས་གཟུང་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོལ་བའི་ཞེ་བས་འདོད་པའི་སྤྱོད་གས་བསྐྱུབ་བྱར་བརྗོད་པ་འདིས་
 བེ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བྲག་པས་གངས་ཅན་པ་ལ་
 སྐྱེ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབས་པ་ན་གངས་ཅན་པ་ན་དེ། གཞི་སྤྱི་ཉིད་དུ་ཚོས་ཅན་སྤྱི་
 སྤྱི་དོན་གཞན་དག་གིས་ཁྲུད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཚོས་དོན་གཞན་དང་ཚོས་དོན་
 གཞན་གྱིས་ཁྲུད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཚོས་ཅན་སྐྱེ་སྤྱི་དོན་གཞན་དག་འགོག་པས་ཞེ་
 འདོད་ལ་གཞོན་པའི་འགའ་བར་འདོད་པ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱལ་བ་དེས་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་མི་སྐྱུ་བ་པའི་དཔེ་
 དང་། དེ་བཀག་པས་རྒྱལ་བའི་ཞེ་འདོད་ལ་མི་གཞོད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་
 འོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སྐྱའི་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པས་ཁྲུང་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱའི་སྤྱི་
 དོན་གཞན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའམ་སྐྱ་ལ་སྐྱའི་སྤྱི་དོན་གཞན་གྱིས་ཁྲུང་པར་དུ་
 བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་འོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་འདི་ནི་
 རྣམ་བཅད་ཀྱི་གནས་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་བྲག་པས་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་ཅམ་
 བཀག་པ་ན་སྤྱི་རྟག་པ་ཡང་བཀག་པས་སྐྱའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པས་ཁྲུང་པར་དུ་བྱས་
 པའི་སྐྱའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་སྐྱའི་སྤྱི་དོན་གཞན་གྱིས་ཁྲུང་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་
 པ་ཡང་བཀག་པས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་སྐྱུ་བ་བྱ་བཀག་ཅིང་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་
 བསྐྱབས་སོ་ཞེས་གྲངས་ཅན་ཐེར་ཏོ། །སྐྱ་སྐྱད་ཅིག་གིས་འཛིག་པ་མ་ཡིན་པར་
 གཉེས་ཀ་ཡང་འདོད་མོད་ཀྱི་གྲངས་ཅན་ལ་རྒྱུན་གྱི་མི་རྟག་པ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་
 འོ། །དེ་ལ་སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་ལུང་ན་གནས་པས་དགག་པ་མཛད་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། རྩེ་བྲག་པས་སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པ་ཅམ་བསྐྱབས་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་སྐྱ་
 ལ་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་བཀག་པ་ནི་སྟེ་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་བཀག་པའི་སྐྱོན་ས་
 ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབས་བྱ་བ་གཞོད་པའི་འགལ་བར་སོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་
 རྩེ་བྲག་པས་སྐྱ་ལ་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་བསྐྱབས་བྱར་བ་ལུང་བ་མེད་པའི་སྤྱི་དུ། དེར་
 ཐལ། སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པ་ཅམ་བསྐྱབས་བྱར་བ་ལུང་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱ་དོན་
 གཞན་དང་ལྡན་པ་བསྐྱབས་བྱར་བ་ལུང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ།

གསུམ་པ་ནི། དེ་རྟོན་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབས་པའི་ཆེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབས་

བར་མི་འགྲུང་གི་རྒྱ་དེ་མི་རྟག་པའི་རྒྱའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པར་བརྒྱབ་ས་བར་
 འགྲུང་བར་ཐལ། དེའི་ཚེ་རྒྱ་ལ་མི་རྟག་པའི་རྒྱའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པར་རྒྱབ་
 པའི་སྤྱི་དུ། རྟག་ས་ཁས་སྲངས་པ་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་མི་རྟག་པ་ཙམ་
 བརྒྱབ་ས་པ་ན་ཡང་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་བརྒྱབ་ས་པ་དེ་ལྟ་བུར་གྲུང་བར་འདོད་
 པའི་སྤྱི་དུ། དེས་ན་བྱེ་བྲག་པས་རྒྱ་མི་རྟག་པར་བརྒྱབ་ས་པའི་ཚེ་ན། ཚོགས་སྤྱི་དོན་
 གཞན་བཀག་པའི་སློན་ལ་ཞེ་བས་འདོད་པ་ལ་གཞོན་པ་འགའ་ཡང་མེད་པར་ཐལ།
 དེའི་ཚེ་ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ཡང་བརྒྱབ་བྱུང་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། འདིས་
 བི་ཚོལ་བས་ཚོད་པའི་ཚེ་དམ་བཅས་ཚོད་དེ་ཉིད་ལ་ཚད་མས་གཞོན་ན་འགའ་བར་
 འགྲུང་བ་ཡིན་གྱི། དེའི་ཚེ་བརྒྱབ་བྱུང་མ་བཟུང་ཡང་བརྒྱབ་བྱུང་བཟུང་བ་དེའི་ཁྲབ་
 བྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གཞན་ལ་གཞོན་པར་མཐོང་ནས་སྐབས་ཀྱི་བརྒྱབ་བྱེད་ལ་
 ཡང་གཞོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱབ་དག་ཀྱང་སྤོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་འདོད་པ་
 སློས་པས་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་དང་འགའ་བར་འགྲུང་བ་བརྒྱབ་བྱེད་ལ་བརྟོས་པ་
 དང་། འགའ་རྟགས་ལ་ཚོགས་སྤྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་བྱེད་པས་ཁྲབ་པ་དང་། འགའ་རྟགས་
 ཀྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོགས་སྤྱི་དོན་གཞན་བཀག་པས་ཞེ་འདོད་ལ་མི་གཞོན་པ་
 དེའི་སྤྱི་དུ། བྱས་པ་ཚོས་ཙན། ཚོས་ཙན་རྒྱ་ལ་འདོད་པའི་སྤྱི་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པའི་སློན་ལ་
 དེ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དུ་སོང་བཡིན་ཏེ། རྒྱ་ལ་ཚོས་མི་རྟག་པ་འབའ་ཞིག་ཁོ་ན་
 རྒྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སློན་ལ་ཚོལ་བའི་འདོད་པ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ།
 རྒྱ་ལ་རྟག་པ་བརྒྱབ་འདོད་ན་ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པ་འགའ་བའི་

གཏུན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱབ་འདོད་ན་ཚོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱ་
བའམ་བྱས་པའི་སློབ་མ་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ཀྱང་རྗེས་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་
ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། ཡང་ན་གཞུང་སྲ་མ་ལ་བྱས་པ་སྐྱ་མི་ཉག་པ་དང་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་
ཉག་པ་ཡང་དག་དང་འགལ་ཉག་པ་སྲ་བསྐྱབས་ནས་ཚོགས་སྤྱི་སྐྱབ་ན་ཉག་པ་ཡང་དག་
དང་འགོག་ན་འགལ་ཉག་པ་སྲ་བསྐྱར་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཚོས་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའམ་སྤྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཚོད་གཞིའི་སྤྱི་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་པས་སྤྱོད་མེད་
དོ་ཞེས་གཞུང་གི་མ་སྤྱོད་སྤོང་དུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གཞོན་པ་ལ་སོགས་པའི་འགལ་ཉག་པ་
གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཚོགས་སྤྱི་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་བ་
ཡིན་ཞེ་ན། ཚོགས་སྤྱི་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་ཉག་པ་ཡིན་ན། ཚོས་ཅན་
གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གཞོན་པ་ལ་སོགས་པའི་འགལ་ཉག་པ་མི་རུང་བའི་སྤྱོད་མེད་པར་
ཐམས། འགལ་བའི་གཏུན་ཚིགས་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གཞོན་པ་ལ་སོགས་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་ཚོགས་སྤྱི་དེ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པར་ཁོ་ནས་ཁྱབ་པའི་སྤྱིར་
དོ། །འགལ་ཉག་པ་ཡིན་ན་ཚོལ་བའི་ཞེ་འདོད་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་ངེས་པ་མེད་
དེ། གངས་ཅན་གྱིས་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། ཞེ་
འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཡང་འདུས་ཤིང་བསགས་པས་དེ་མི་སྐྱབ་ཅིང་དེ་ལས་སྤྱིན་
ཅི་ལོག་སྐྱབ་པས་ཚོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་། སངས་
རྒྱལ་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་གཞུང་བའི་ཚོ། བྱས་པ་སྐྱ་ཉག་པར་
སྐྱབ་པའི་འགལ་ཉག་པ་ཡིན་ཡང་ཚོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ལ་གཞོན་པའི་འགལ་ཉག་པ་མ་

ཡིན་ཏེ། སྤྲ་ཉུག་པ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱུབ་བྱུང་མ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཚིག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
འགལ་ཉུག་པ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ཉུག་པ་ཡང་དག་ལ་མཚུངས་པའི་
སྐྱོན་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་ནས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་གི་བྱུང་བ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པའོ། །བསྐྱུབ་བྱ་འགོག་ཏུ་ས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་སམ། བསྐྱུབ་བྱ་
ལ་གཞོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་པ་རྣམས་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་བ་དངོས་དང་། ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞོན་པ་འབབ་པའི་
གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁའ་དངོས་པོ་བ་ཚོས་ཅན།
དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ཏུ་ས་པས་སྣོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སམ། མི་ཉུག་སྟེ། བྱས་
པས་སྣོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། ཚིག་ལ་འཆེལ་བ་སློབ་ལོས་ཚུང་དུ་དག་ཡང་རྗེས་སུ་
བཟུང་བའི་ཕྱིར་བཤད་དོ། །ཉུག་པ་ཡང་དག་ཏུ་འགོད་པའི་ཆེ་མི་ཉུག་པས་སྣོང་སྟེ་
ཞེས་བྱའོ། །ཚོས་ཅན་གྱི་བྱུང་བར་ལ་གཞོན་པ་ནི་དཔེར་ན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཡུལ་ཅན་མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞོན་པ་ནི་དཔེར་ན། སྤྲ་ཚོས་ཅན། ཉུག་སྟེ།
བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚོས་ཀྱི་བྱུང་བར་ལ་གཞོན་པ་ནི་དཔེར་ན། མིག་
སོགས་ཚོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་
ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི་སྤང་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་དག་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་དགག་བྱ་བ་ཅད་པ་

ལ་མི་ལྟོས་པའི་དངོས་པོར་འདོད་ཅིང། སངས་རྒྱས་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས། ཉམ་
མཁའ་འོད་ཀྱི་མཐུན་སྤྱང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ལ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་ཉམ་མཁའ་
དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་ནས་བཀག་ན་ཡང་ཚད་མས་ཁྲིགས་པས་
རྟགས་དེའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱུབ་བྱ་ཉིད་ཚོས་ཅན་དུ་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཉམ་མཁའ་
དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཁྲིགས་པའི་གཞི་མི་སྲིད་ན་ཉམ་མཁའ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཡོད་
དགོས་ལ། གཞི་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་ཚོད་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་ཉམ་མཁའ་དངོས་པོར་
གྱུར་པ་བཀག་པས་ཚོག་མོད་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱུབ་བྱ་ཚོད་གཞིར་བརྒྱུད་བས་ཅི་བྱ་
ཞེ་
ན། ལྟོན་མེད་དེ། ཉམ་མཁའ་སྤྱང་བའམ་ཉམ་མཁའ་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་ནས་
དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བཀག་གཞི་ཡང་རུང་མོད་ཀྱི། བྱེ་བྲག་པ་ཉམ་མཁའ་དང་
ཉམ་མཁའ་སྤྱང་བ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཉམ་མཁའ་སྤྱང་བའི་རྟོག་པ་སྐྱབ་འཇུག་
ཏུ་འདོད་ཅིང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཉམ་མཁའ་སྤྱང་བ་ཚད་མས་གྲུབ་དུས་ན་དངོས་པོ་
ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཐོག་མར་དེ་ལ་ཤེས་འདོད་འཚོལ་བ་ལས་ཉམ་
མཁའ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་པོར་གཟུང་ནས་དེ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་
ཡིན་པ་བཀག་པའི་སློན་ནས་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་ན་ཚེགས་རྒྱུང་ངོ། །ཉམ་མཁའ་
སྤྱང་བ་ཚོད་གཞིར་བརྒྱུད་ན་ཡང་ཤེས་འདོད་མི་རྙེད་པའི་སློན་མེད་དེ། སངས་
རྒྱས་པས་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལ་ལན་མེད་ཀྱི་སྐྱུན་འབྲེན་དུ་མ་བརྗོད་པ་ན་དངོས་
པོ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞིང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་འདོད་པའི་ཤེས་འདོད་རྙེད་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ལྟ་
ལྟན་གྱི་གཙོ་པོར་སྤྱང་བ་ཚོད་གཞིར་གཟུང་བ་ལ་ཤེས་འདོད་འཇུག་པ་བཞིན་

མོ། །དེ་དག་ལ་མཚམས་ཉིད་ནི། དེ་རྒྱུ་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ཅིང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་
ཁྲུབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དེས་པ་གང་ཞིག་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱུབ་བྱ་ཚོས་ཅན་ཏུ་སྐྱས་
བཀོད་པ་ཞེས་དང་། ཡང་ན་ཚོས་ཅན་ཀྱི་དོ་བོ་རྒྱུ་བ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ཅིང་
ཁྲུབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དེས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །གཞན་རྣམས་ལ་ཚོད་གཞིའི་སྟེང་ཏུ་
ཚོས་ཅན་ཀྱི་ཁྲུད་པར་དང་ཚོས་ཀྱི་དོ་བོ་དང་ཁྲུད་པར་རྒྱུ་བ་པ་ལ་ཞེས་སྐྱར་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚོས་ཅན་ཀྱི་དོ་བོ་དང་ཁྲུད་པར་
དང་ཚོས་ཀྱི་དོ་བོ་དང་ཁྲུད་པར་བསྐྱུབ་ས་པས་འགལ་ཉམས་སུ་སོང་བ་བཞི་དབྱེར་
ཡོད་ན། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་བསྐྱུབ་ས་པས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་
བཞི་ཅིའི་ཕྱིར་དབྱེར་མི་རུང་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་ནི་གངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་
ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱུབ་བྱའི་ཚོས་ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་ཀྱི་དོ་བོར་བརྩམས་ནས་ཡང་དག་
ཏུ་འདོད་པའི་ཐོབ་སྐྱོར་རྣམས་འགལ་ཉམས་སུ་བསྐྱུབ་པ་དང་། རྗེ་བྲག་པའི་འདོད་
པ་ཉམས་ཡང་དག་གི་ཚོས་ཅན་ཀྱི་དོ་བོར་བརྩམས་ནས་བཀག་པས་པ་དོལ་པོའི་
ལོག་ཉམས་ཁེགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། དགོས་པ་ཡོད་ན་གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་ལ་ཡང་དབྱེར་རུང་བ་མི་འགོག་སྟེ། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉམས་པའི་དངོས་པོ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཚོད་གཞི་ལ་ཚོས་ཀྱི་ཁྲུད་པར་རྒྱུ་བ་པའི་ཡང་དག་
དང་། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉམས་སྟེ། ཞེས་པ་ཚོས་ཀྱི་དོ་བོ་རྒྱུ་བ་པ་དང་། སྐྱ་མི་ཉམས་པར་
རྒྱུ་བ་འདོད་པ་ལ་སྐྱ་མི་ཉམས་པ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། མི་ཉམས་པའི་
སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཚོས་ཅན་ཀྱི་དོ་བོ་རྒྱུ་བ་པ་དང་། ཚོད་གཞི་ལ་ཚོས་ཅན་
ཀྱི་ཁྲུད་པར་རྒྱུ་བ་པ་སྟེ། སྐྱའི་སྐྱོར་ཚུལ་ཙམ་ལོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཚོགས་སྤྱི་སྤྱོད་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ལགས་པ་ཡིན་ན། ཚོས་
ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གཞོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལགས་པ་བཞེས་ཅི་ལྟར་དབྱེར་བྱུང་ཞེ་
ན། ལགས་ཏུགས་སུ་བཞོན་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། ཚོགས་སྤྱི་སྤྱོད་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་
དེས་ལགས་ཏུགས་སུ་ཐ་སྐྱད་དུ་བྱེད་ཀྱང་བཞེས་དབྱེ་བ་མི་ལགས་ཏེ། ཞེ་འདོད་གྱི་
ཚོགས་སྤྱི་སྤྱོད་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་རེས་ལགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གྱི་རོ་བོའི་སྐོ་
ནས་སམ་རེས་ལགས་ཚོས་ཅན་གྱི་རོ་བོའི་སྐོ་ནས་སམ་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་དེའི་ཁྱད་
པར་གྱི་སྐོ་ནས་ཞེ་འདོད་སྤྱོད་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་སྤྱིར།

རང་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉེས་པ་རང་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རང་ཉིད་སློམ་པའི་དགོས་པ་
དང་། ཚད་མ་ཀྱན་ལས་བཏུས་སུ་སློམ་པའི་རང་ཉིད་འདོད་པ་ཁོ་ནའི་རེས་གཟུང་ལ་
བརྟེན་པ་དང་། རང་ཉིད་འདོད་པ་སློམ་པས་ལོག་ཏུ་གཞུག་ཡང་ཞེས་པའོ། །དང་
བོ་ལ་གསུམ། རང་ཉིད་སློམ་པའི་དགོས་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། རོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་བོ་ལ་གཉེས། དགོས་པ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་བོ་ནི། རྩོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སློམ་པ་ནི་ཚོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོས་ཅན་སྐྱ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་རང་རང་གིས་ཁས་ལེན་པའི་བསྟན་
བཅོས་ལས་ཏུགས་མི་ཏུགས་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་མིན་སོགས་ཚོས་དུ་མ་རྣམ་
པར་བཞག་ཀྱང་ཚོད་པའི་ཆེ་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་དམ་བཤག་ཉིད་ཀྱིས་ཞེ་བས་འདོད་པ་
ལྟོགས་སུ་གཟུང་བ་དེ་ཁོ་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་
ལྷངས་སུ་ཟིན་ཀྱང་ཆོལ་བའི་འདོད་པ་ལས་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་

ཡིན་པའི་སྲིད་རྒྱུ་། །ཁྱེ་ལྷན་ཏུ་བཤད་ན་པའི་ལྷན་སྲུང་ཏེ། རང་སྐྱོ་སྐྱོ་ས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱུབ་པའི་ཆེ་རང་གིས་སྲུང་ཁས་སྲུང་ས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་
སྐྱེ་དེའི་བྱང་ཚུལ་མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་བདག་མེད་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་རྣམས་པར་བཞག་
ཡང་སྐྱེ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་སྐབས་དེའི་བསྐྱུབ་བྱ་ཡིན་གྱི་གཞན་དག་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཤེས་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད། ཡང་སྐྱེ་མི་རྟག་པ་དང་སྐྱེ་བམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ཀ་རང་
གིས་ཁས་སྲུང་ས་པའི་བསྟན་བཅོས་གཅིག་ལས་རྣམས་པར་བཞག་ཡང་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་
སྐྱུབ་པའི་ཆེ། རྣམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་གཞོན་པ་མེད་དོ་
ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་སྲུང་རྒྱུ་། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་འདོད་པ་ཞེས་སྐྱོ་ས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་
འདོད་ལུལ་མ་ཡིན་པ་སྟོགས་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཐེན་པའི་སྲིད། བསྟན་བཅོས་
མཁའ་པོའི་འདོད་པ་ཡང་སྟོགས་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པས་དེ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་རང་
ཉིད་སྐྱོ་ས་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཚང་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་དེར་སྟོགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་བྱུང་དུ་འདོད་པ་སྐྱོ་ས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བ་ལས་གཞན་འདོད་པ་རྒྱལ་བ་
པའི་འདོད་ལུལ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་སྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བརྗོད་ཏུ་ཐེན་ཡང་
རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱོ་ས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཐེན་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་བསྟན་
བཅོས་མཁའ་པོའི་འདོད་པ་དེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་འདོད་ལུལ་དུ་བྱེད་དགོས་སམ་སྐྱེས་
པའི་དོགས་པའི་གནས་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བཤད་པའི་སྲིད། དེར་ཐམས་མདོ་
མཚན་པས་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་རང་གི་འབྲེལ་པར་རང་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བ་ནི། བསྟན་བཅོས་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཁས་སྲུང་ས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་

བས་བསྟན་པའི་བྱིར་དེ་ལ་དོགས་པ་ནི་གང་ཡིན་དོགས་པའི་གནས་ནི་རྗེ་རྣམ་ལུ་ཞེ་
 བ། སྐྱེ་ཉལ་མི་ཉལ་ཚོད་པའི་ཆེ་སྐྱེ་མི་ཉལ་པར་སྐྱབ་པའི་ཚོལ་བས་ཀྱང་སྐྱེ་མི་ཉལ་
 བར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤར་ཚད་མར་ཁས་སྤངས་པས་སྐྱེ་མི་ཉལ་བ་བསྟན་
 བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཡིན་པས། དེ་དང་མི་འགལ་བ་གཅིག་བསྐྱབ་བྱུང་བྱེད་
 དགོས་སྟུང་དུ་ཞེ་ལ་བཞག་ནས་སྐྱེ་མི་ཉལ་བ་བསྐྱབ་བྱུང་བ་ལྟར་དགོས་སྟུང་པ་ནི་
 དོགས་པའོ། །རང་གིས་སྤར་ཚད་མར་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ཚོད་པའི་ཆེ་དེ་དོར་
 དུ་མི་བྱུང་སྟུང་བ་ནི། དོགས་པ་སྤེལ་དེའི་གནས་ཉེ་དོགས་པ་དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའོ། །རང་
 ཉིད་སྟོས་པས་དོགས་པ་དང་དོགས་པའི་གནས་གཉིས་ཀ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
 བོ། །འདོད་པ་སྟོས་པས་ནི་རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཉེ། ཚོལ་བས་
 འདོད་ལུལ་དུ་མ་བྱས་པ་ཚོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ཤིང་དེ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཁེགས་ཀྱང་
 ཚོལ་བ་མི་འདོད་པ་ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་མ་ཡིན་མོད། ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་ལུལ་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་སྟུང་དུ་
 གཉིས་ཀའི་གཞི་མ་ཐུན་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་བས་དེ་རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་བར་
 བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་སེལ་ཚུལ་
 རྒྱས་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལོག་རྟོག་སྲིད་པར་བསྟན་པ་དང་། ལོག་
 རྟོག་གི་འབྲས་བུ་དངོས་སུ་མ་ཐོང་བར་བསྟན་པ་དང་། བསལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་དངོས་
 སོ། །དང་པོ་ནི། ལོག་པར་རྟོག་པ་སྤར་བཞག་པ་རྣམས་སྲིད་དེ། །ཁ་ཅིག་བསྟན་

བཙུག་ཚད་མང་ཁས་སྒྲུབ་པའི་སྲིད་དེ་ལས་བཤད་པ་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་ཚོལ་
བའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཅོ་སྐྱམ་དུ་དོགས་པ་སྲིད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། དོགས་པ་སྲིད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྲུང་བཤད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་
བ་ཡང་ཚད་མས་མཐོང་བ་ཉིད་དེ་དེའི་འབྲས་བུ་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་སྲིད། དེ་གཉི་
ཀ་རང་ལུགས་ལ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཅོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྩེ་བྲག་པ་དང་དཔྱོད་པ་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏྱ་
ལ་སོགས་པ་རང་གིས་ཁས་སྒྲུབ་པའི་བསྐྱབ་བཙུན་ལས་བཤད་པ་མཐོང་བ་ནི་
ཚོལ་བའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་ལུང་དོན་དེ་ལ་གཞོན་ན་ཡང་གནས་ཀྱི་
གཏན་ཚིགས་འགལ་བ་དང་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་ཚད་མས་བསལ་བ་དག་གི་
སྐྱོན་ཡིན་ཅོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚེ་སྐྱ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏྱ་ཡིན་པ་ཁེགས་ན་རང་གིས་ཁས་སྒྲུབ་པའི་ལུང་དོན་བཀག་པས་ལུང་དེ་ཚད་
མ་ཡིན་པ་ཁེགས་ལ་དེ་ཁེགས་ན་བསྐྱབ་བཙུན་དེ་ལས་བཤད་པའི་སྐྱ་མི་རྟག་པ་
ཡང་ཁེགས་པས་གཏན་ཚིགས་དེས་ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་བཀག་པས་རྟགས་
འགལ་བ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཅོ། །དེས་ན་གང་
འདོད་ལུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་ཁས་སྒྲུབ་པའི་བསྐྱབ་བཙུན་དེའི་ལུང་དོན་མཐའ་དག་དང་
མི་འགལ་ཞིང་དེའི་རྒྱུ་གཅིག་ཀྱང་མ་བཀག་པ་གཅིག་འདོད་ལུལ་དུ་བྱེད་དགོས་
པ་ཡིན་ཅོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། ལུང་དོན་མཐའ་དག་བསྐྱབ་བྱུང་ཁས་སྒྲུབ་པའི་
ལུགས་སུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དགའ་བ་བྱེད་པ་ནི་དོན་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་ལུ་སྐྱབ་པའི་
གཏམ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་ཚད་ཀྱི་ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་པའི་རང་སྲེ་དང་

གཞན་སྡེ་སྲུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་སྲིད་རྟོ། །

གཞན་སྡེ་སྲུ་ཡང་དོན་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་སྡེ་སྲུ་ཡང་དོན་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་པ་དགག་པ་དང་།
རང་སྡེ་སྲུ་ཡང་དོན་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཡུང་དོན་བསྐྱབ་བྱུང་ཡིན་ན་རང་
ཉིད་ཀྱི་སྐྱོ་སྐྱོས་པ་དོན་མེད་ཏུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་དེས་
དགག་བྱ་གཞན་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་གཞོད་པར་ཐལ་བ་དང་། གཏན་
ཚིགས་གཞན་གྱིས་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་གཞོད་པར་ཐལ་བ་དང་།
དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་མེད་གཞན་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱུང་ལ་མི་གཞོད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་དོན་བསྐྱབ་བ་དང་།
སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་གཞོད་པ་ཁོ་ན་འགལ་ཉགས་སྲུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། འབྲེལ་མེད་ལ་རྒྱོད་པའི་དཔག་འདོད་ཡོད་པའི་སྐྱབ་
བྱེད་དགག་པ་དང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སྲུ་སྲུང་གཞོད་སྐྱབ་ཏུ་འགྱུར་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱས་པས་དེས་ལ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་སྐྱ་མི་ཉག་
པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་འགལ་བར་ཐལ་བ་དང་། སྐབས་ཡིན་མིན་མཚུངས་པ་དང་།
མི་མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་སྲུངས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པ་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་དང་མི་འགལ་བ་གཅིག་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱུང་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྐྱབ་བ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་བྱས་པའི་ཉགས་ཉིད་ཀྱིས་སྐར་
མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ན་དེ་ལ་ཉག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བསྐྱོག་པའི་སྐྱོན་སྐྱ་མི་ཉག་པར་
སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་སྐོན་སྲུང་དོན་གཅིག་

བཀའ་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཁས་སྦངས་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་ཅིང་རྟག་པ་འགོག་པ་
 བ་སྐྱལ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡང་འགོག་བྱས། ཇི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་
 ཡང་འགོག་བྱས་པ་བྱེ་བྲག་པས་ཇི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པ་དང་། སྐྱལ་
 རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པར་འདོད་ལ། སྐྱུང་དང་ཇི་ནམ་མཁའ་དང་སའི་
 རྗེས་ལས་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མི་
 བརྟེན་པར་ཁས་ལེན་ཡང་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་རྟག་པ་སའི་ཡོན་སྐྱུང་
 ཇི་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་པ་ཁས་སྦངས་འགའ་བའོ། །བྱས་པས་སྐྱལ་རྟག་པ་ཚམ་
 བཀའ་པ་བ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡང་སྐྱེད་ཀྱང་བཀའ་པའི་ཕྱིར། སྐབས་
 གྱི་བསྐྱབ་བྱེ་ལ་གཞོན་པའི་རྟགས་འགའ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ལུང་དོན་གཅིག་
 བཀའ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟ་ན་ཇི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀའ་པས་ཀྱང་སྐྱ་
 མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་འགའ་བར་འགྱུར་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱའི་བྱང་ཚོས་ལ་ཚོད་
 པའི་སྐབས་ཡིན་གྱི། ཇིའི་བྱང་ཚོས་ལ་ཚོད་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཀའ་
 པས་སྐྱལ་རྟག་པ་ལ་གཞོན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་ཚོས་ཅན།
 སྐྱལ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀའ་པས་ཀྱང་སྐྱལ་རྟག་པ་ལ་གཞོན་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་དེ་ནི་གཞན་སྐྱལ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡང་
 མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མི་མཚུངས་ཏེ་འདིར་
 ཚོས་ཅན་སྐྱའི་བྱང་པར་གྱི་ཚོས་ལ་མི་མཚུན་པར་ཚོད་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སྐྱ་དང་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་མཚུངས་
བ་དང་། ལུང་དོན་བཀག་པར་ཡང་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་ཅན་སྐབས་སུ་
བབ་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐབས་སུ་བབ་པར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་
ཚོས་ཅན་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ཡང་ཉག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་སྤི་ཚོས་སུ་
དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་སྤི་
ཚོས་སུ་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་བྱེ་བྲག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཁས་སྤངས་པའི་
སློན་པོ་བསྐྱབ་བྱུང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་དེ་བཀག་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་གཞོན་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱ་ལ་ཉག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པ་དང་། དེ་ལ་ཉག་པ་
པའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པ་འདི་གཉེས་ལ་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་གཞོན་མི་གཞོན་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉེས་བཀག་ན་ལུང་དོན་བཀག་པ་དེ་ནི་གཉེས་པོ་
སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོན་ཏེ་སྐྱ་ནམ་མཁའི་
ཡོན་ཏན་ཡང་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚོལ་བས་ཀྱང་དབག་པར་འདོད་པས་ལུལ་
དུ་བྱས་ནས་སྐྱབ་པར་བྱེད་དེ་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་སྤི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱབ་པར་བྱའི་ཚོས་མི་ཉག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྒྱས་པར་བཞད་པ་དང་། བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཉག་པ་དེའི་ཁྱབ་པ་མ་དེས་བ་དང་། ཚོལ་བའི་དབག་འདོད་སྤྱེ་བ་དང་ཉོག་ས་
པའི་ཚུལ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་པར་

བྱ་བའི་སྤྱིའི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟགས་སུ་
 བཀོད་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཚོལ་བའི་དཔག་འདོད་ཡོད་
 བར་སྐྱབ་བྱས་པར་མི་འཇུག་ཏེ། དེའི་ཁྱབ་པ་མ་དེས་པའི་སྤྱིར། མ་དེས་པ་དེ་ཉིད་
 ལྷོན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚོལ་བ་སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་
 དཔག་པར་འདོད་པ་དང་སྐྱབ་བྱེད་འཕོད་པའི་དག་འཇུག་པ་དག་ཏུས་ནམ་ཡང་
 ལྷོག་པ་མེད་པར་ཐལ། ལྷོན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དོན་ནི་ཏུས་ནམ་ཡང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་
 སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་སྤྱིའི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་དེའི་ངོ་བོ་མི་
 འདོད་པའི་སྤྱིར། རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་ཁས་སྦངས་ཤིང་། འདོད་པ་ལ་མངོན་སུམ་
 གྱིས་བསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་སྤྱིའི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་
 ཚོལ་བའི་དཔག་འདོད་རྟོགས་མི་བྱས་པ་དེའི་སྤྱིར་ན་ཚོལ་བའི་དཔག་འདོད་འདི་ནི་
 ཚོས་ཅན། ཚད་མས་མི་རྟོགས་པའི་སྤྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱབ་བྱེད་འདི་བའི་སྐབས་
 འགའ་ཞིག་ལས་ཁྱོད་སྐྱེ་བར་འཇུག་པ་དང་སྐབས་དང་མ་ཐུན་པར་སྐྱབ་བྱེད་འཕོད་
 པའི་སྐབས་དེ་ཉིད་གྱིས་ཁྱོད་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་ཚོལ་གྱིས་སྐྱ་རྟག་
 མི་རྟག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་ངེས་པ་ན་ཚོལ་བས་སྐབས་དང་མ་ཐུན་
 བར་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པའི་ཚེ་སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། ལྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་
 ལྷོན་པའི་དག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ན་རྟགས་དེ་ལས་ཚོལ་བ་འདི་སྐྱ་མི་རྟག་པར་
 འདོད་པར་འདུག་སྐྱམ་ཏུ་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ལོ། །བསྐྱབ་བྱ་
 རྟོགས་ལ་བསྐྱན་པ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། དག་དེས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་ལ་བསྐྱན་པ་ཡིན་

ཡང་དེ་ཤུགས་རྫོགས་མ་ཡིན་ལ། རྫོལ་བའི་དབག་འདོད་ཡོད་པ་ཡང་ཤུགས་
རྫོགས་མ་ཡིན་གྱི། འབྲས་ཉམས་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དབག་གིས་དངོས་སུ་རྫོགས་
པའི་སྲིད་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཚུད་པའི་སྐབས་དང་མི་ལྡན་པ་སྐྱབས་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་ནན་
གིས་རྫོལ་བའི་དབག་འདོད་ཡོད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་པ་ནི་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བར་
སྲོད་པར་ཐལ། སྐྱབས་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་དབག་འདོད་ཡོད་པ་ལས་བརྗོད་པ་
དབག་འདོད་མེད་པར་རྫོལ་བས་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་སྲོང་བས་བྱུབ་པའི་སྲིད་
དབག་འདོད་ཡོད་པ་ལ་དགག་པ་འཇུག་ཀྱང་སྤྲི་ཞིང་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རིགས་པ་མེད་པར་དམ་འཆའ་བ་སྐྱབ་པའི་ཀྱང་སྲོད་
ཡིན་པ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་དང་། འབྲེལ་མེད་ལ་གཞོད་
པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་གཞོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབས་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་
ལ་དབག་འདོད་མེད་བཞིན་དུ་ནན་གིས་ཁྲོད་འདི་ལ་དབག་འདོད་ཡོད་ཅེས་པ་
གསལ་བར་དབང་སྤྲུག་པར་པའི་སྲོད་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་བྱེད་
འདྲི་བའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཡིས་རྫོལ་བའི་རྒྱུད་ལ་དབག་འདོད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
ཞིང་དབག་འདོད་དེ་རྫོགས་པ་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚིག་དེ་དག་གིས་རྫོགས་པ་
གང་ཞིག་ནས་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་དབག་འདོད་ཡོད་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དེ་འདྲ་དང་།
གཞན་ཡང་མེད་པའི་སྲིད་།

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་རྟགས་ཅན་མིན་པའི་ཁྲེད་གིས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་པ་
དེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེ་ལ་བརྗོད་སྲོགས་མངོན་སུམ་གྱིས་

ལྷུ་བ་པའི་འཇུག་པ་ཡིས་ནི་གཞོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བ་གང་ལ་དབལ་ག་
འདོད་ཡོད་པ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་འབྲས་ཏྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པར་
སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལྷུ་བ་པས་སྐྱབས་མཁའའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་དོན་ལ་གཞོན་ཡུང་
གཞན་སྐྱེ་མི་རྟག་པ་ལ་ཅི་ཞེས་གཞོན་དེ་མི་གཞོན་པར་ཐལ། སྐྱེ་མི་རྟག་པ་སྐྱབས་
མཁའའི་ཡོན་ཏན་ལས་ཐ་དད་སྐྱབས་མཁའའི་ཡོན་ཏན་མེད་ན་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པ་དང་
ཚོགས་དོན་མི་འབྱུང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་བ་བྱེད་བཀའ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
གཞོན་པ་དཔེར་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བཀའ་གནས་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་ལྷུ་བ་
པ་ཡང་ཞེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་ན་རྟག་པའི་དངོས་པོ་འགྱུར་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གཞོན་བྱེད་
དུ་མི་འཇུག་པ་དང་། ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དུས་དོས་གཟུང་བ་དང་། དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་ནམ་གཞག་དང་། ཚིག་དོན་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམས་པར་དེས་པ་ལྟ་བུ་
བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས། གཞན་གྱིས་ཚོད་བ་ན་བསྟན་བཅོས་
གཞིར་བཟུངས་ནས་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྐྱ་བ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ལོ་ཞེས་རང་སྤེལ་ཅིག་འདོད་མོད་ཡུང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་
པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤ་རོལ་དུ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དངོས་

ལྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ནི། དེ་སྟོན་པའི་ལུང་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྐྱེ་བར་སྐྱབ་པའི་
 སྐྱབ་བྱེད་གཞན་ཅུང་ཟད་ཡུང་མེད་ལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ལྷན་ཟུང་
 བས་བསྐྱབ་བྱར་བརྒྱུད་བ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་
 ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་
 ཅལ་གི་སྟོན་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་གསུངས་པ་ཡང་ཚོས། གཞན་གྱི་
 སྟོན་པས་རྟག་པའི་དངོས་པོ་སྐྱེས་པ་ཡང་ཚོས་ནས་གང་ཟག་སྐོངས་པ་དག་ནི་དེ་
 གཉིས་གང་ཁས་སྲུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་སྟེ། བྱེད་ཚོས་ཟུང་བ་ཅན་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་
 ཅད་མི་རྟག་ཡིན་པ་ཡིན་པ་འདི་ནི་རང་གི་སྟོན་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་པས་ཁས་སྲུང་
 བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ནོ་སྟེ། མེས་པུ་མེས་པུ་ལྟར་
 རོ། །དེ་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
 དངོས་སུ་མ་བཞུགས་ཡུང་དོན་དེ་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་
 བཞེན་དུ་སྟོན་པའི་གསུང་ཚད་མ་ཡིན་པས་དེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་
 པ་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། སྟོན་པའི་གསུང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་
 ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་ལྟར་དོ་སྐྱེས་དུ་བསམས་ནས་རང་གི་
 སྟོན་པའི་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་ཞེ་ལ་བཞག་
 བས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་
 བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐྱེ་བ་ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པའི་དོན་དང་གཞན་སྟེ་ཁ་
 ཅིག་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་བ་པན་ཚུན་ཅོད་པ་རྣམས་རང་གི་ཅ་བའི་སྟོན་པའི་ལུང་ཚད་
 མ་ཡིན་མིན་ཅོད་པ་ཡིན་པས་རང་གི་ཅ་བའི་སྟོན་པའི་ལུང་ཚད་མ་ཡིན་པ་གོ་ལ་

བའི་དམ་བཅའ་ཡིན་ལ། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་སློབ་འཇུག་ལ་མཁའ་ལོན་ཉན་ཡིན་པ་སོགས་
 དམ་བཅས་པ་ན་ལུང་ཚད་མ་དེའི་སློབ་གཉེན་གཉེན་གཉེན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཚེད་
 ཏུ་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ལ། ཡང་ལུང་དེ་ལས་བཤད་པའི་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དམ་
 བཅས་ནས་དེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་བཤོད་པ་ན་གཏན་ཚིགས་དེས་སྐྱ་ལམ་ལའི་ལོན་ཉན་
 ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་ན་ལུང་ཚད་མ་དེའི་སློབ་གཉེན་གཉེན་གཉེན་གཉེན་གཉེན་
 དེ་བཞག་ན་ཡ་གྲུལ་བཞག་ན་ཚོགས་པ་ཁེགས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་
 གཉེན་ལ་གཞོན་ན་དེའི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་སྐྱབ་བར་འགྱུར་བས་ཚད་མར་
 ཁས་སྐྱབ་པའི་ལུང་དེ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཞག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞག་ན་སྐབས་
 སྐྱ་བབ་པའི་དམ་བཅའ་ལུང་དེ་ལས་བཤད་པའི་སྐྱ་མི་རྟག་པ་བཞག་པར་འགྱུར་
 བས་རྟགས་འགལ་བ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
 ཚོས་གང་དམ་བཅས་ནས་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པ་ན། སྐྱབ་བྱེད་དེས་ཚད་མར་ཁས་
 སྐྱབ་པའི་ལུང་གི་དོན་དེའི་ཆ་ཤས་གཉེན་ལ་ཡང་གཞོན་པ་མ་བྱས་པ་གཉེན་
 དགོས་སོ། །ཞེས་སྐྱ་བ་ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དངོས་སྟོབས་
 རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་ལུང་གི་དོན་ཡིན་པས་ཁུབ་པར་འདོད་པ་དང་། ལུང་དོན་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་སོགས་ནི་འདིར་རིགས་པའི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོས་
 དགག་དགོས་པའི་སློབ་སྦྱོར་སྐྱ་མ་མ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པ་ཤེས་པའི་ཚོལ་བ་རྟོག་ལྟ་
 མཁས་པ་དག་ནི་དེ་ཅུ་ནས་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་
 གྱི། རྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས། དག་སྟོང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བསྐྱེད་བཅད་བརྟུན་
 བའི་གསེར་བཞེན་དུ། །ཁེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཞག་ལ། །སྐྱབ་བར་བྱ་ཡི་གུས་

ཕྱིར་མི་ལ། །ཞེས་མཛད་གཤམ་གྱི་འཕྲིན་ལ་སྤྲུལ་ རྟོན་པ་སོ་སོས་གསུངས་པའི་ཚིག་ཐོས་པ་
 བ་འདི་དག་ལས་གང་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། གང་ཞིག་ནི་ཉེས་པ་བཤད་
 བ་ཡིན་སྟེང་དུ། རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱང་རྟོན་པ་མི་
 འདྲ་བའི་གཞུང་ལས་སོ་སོར་འགྲུང་བས་དེ་དག་ལས་གང་འཐད་ལེགས་པར་
 བརྟགས་པ་ན། ད་ལྟོ་རང་གི་དབང་པོའི་ཤེས་པར་མཐོང་ཞིང་ངེས་པ་འདི་གཞིར་
 བཟུང་ནས་ཁྲབ་བྱ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་ལ་བརྟགས་པ་ན་
 མཐར་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟོག་པས་ཁྲབ་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚོད་མས་བྱུབ་
 བར་འགྲུང་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞལ་བུའི་གནས་གཉིས་དང་། ཡང་གཞལ་བུའི་
 གནས་གསུམ་ག་རྟོན་པའི་ཕྱང་རྣམས་ལ་སྤྱི་འགལ་བ་དང་། དངོས་ཤུགས་
 འགལ་བ་མེད་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱུབ་ནས་དབྱེད་པ་གསུམ་དག་
 བར་འགྲུང་ལ། དེ་ནས་ཤིན་ཏུ་སློབ་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་དེས་གསུངས་པ་སྤྲུལ་མི་སྤྱི་
 བར་རྟོགས་པར་འགྲུང་དོ། །ཚུལ་དེ་སྤྲུལ་བསྟན་པ་ཚོད་མར་བསྐྱབས་ནས་རྟོན་པ་
 ཚོད་མར་བྱུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟོག་
 པས་ཁྲབ་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྟོགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱུང་ཁས་ལེན་
 པ་ན། ཕྱི་ཚོལ་དེའི་སློབ་པར་གི་རྟོན་པའི་ཕྱང་ཚོད་མ་ཡིན་པ་བསྐྱབ་བྱུང་དང་སྐྱབ་
 བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་བཏང་སྟོབས་སུ་བྱས་ནས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པ་དེས་
 སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་དེ་ལེགས་པར་བྱུབ་ན་དེས་ཚོག་པ་ཡིན་གྱི། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་
 ཕྱང་དོན་གཞན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་གཞོད་པར་འདོད་པ་ནི་སྤྲུལ་
 པོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ནོ། །འདི་ཞིབ་དུ་བཤད་ནས་གོ་བའི་ཤུགས་སུ་བྱས་པ་དུ་མ་ཡང་

ལུང་དོན་བསྐྱེད་བྱེད་འདོད་པའི་སྐྱེ་བའི་བསམ་པ་བར་སྤང་རོ། །ད་དུང་ལོག་ཏུ་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་དགོས་ལུས་
མེད་པ་དང་། དགོས་ལུས་ཡོད་པའི་ཚེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་
ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལྟ་
བུ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་རང་གི་སྟོད་ཡུལ་འགྲུབ་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ལུང་ལ་དགོས་
ལུས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དེ་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གང་དུ་
ན་གངས་ཅན་འགོག་པའི་སྐབས་སུའོ། །ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།
དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དེས་གྲུབ་པ་དེ་ནི་ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་མི་སྟོས་པར་སྐྱ་
རོལ་ནས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་
ལྷགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པ་འཇུག་པ་དེའི་ཆེ་བསྟན་བཅས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ལ་
བསྟོས་པ་མ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ཚེད་པ་དོར་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་ཚད་
མ་ཡིན་མིན་འབའ་ཞིག་ལ་ཚེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་
ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་ན་གྲུབ་མཐའ་བཟང་དན་སོགས་ཀྱི་ཚེད་པ་བྱེད་པའི་དོན་མེད་
སྟམ་པའོ། །སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོས་རྐང་པ་སྐྱ་མ་ཚེད་པའི་གཞུང་དུ་མ་སྐྱར་ཏེ།
དེའི་དོན་ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉེས་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སྟོད་པ་དེའི་ཆེ་ལུང་ཚད་
མར་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལུང་ཚད་མར་ཁས་མ་སྤངས་ན་ལུང་

གི་དོན་ལ་ཚོད་པ་དོར་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་རིགས་པ་ཤེས་པའི་
མཁས་པས་ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལྷངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་
ཀྱི་ལུལ་ལ་སྤྱོད་པ་དེའི་ཚེ་ལུང་ཚད་མར་ཁས་ལྷངས་པ་ཡོད་ཀྱང་ལུང་དེ་གཞོན་
བྱེད་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སྟེ་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ལུལ་ལ་སྤྱོད་
པ་འདི་ནི་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཤིན་ཏུ་སློབ་ཀྱི་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐྱབ་
བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཤིན་ཏུ་སློབ་ཀྱི་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་
དག་པའི་ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། དེའི་འཐད་པ་དང་། དེར་ཡང་འབྲེལ་
མེད་ལ་གཞོན་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་གཞོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ལུང་
དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་དུས་ན་ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་ན་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་བསྟན་
བཅོས་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་
ལྷགས་རྗེས་དབག་གི་ལུལ་གཉིས་ལ་དབྱེད་པ་རྣམ་པར་དག་ན་དེའི་ཚེ་དབྱེད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞུག་ལ་ཤིན་ཏུ་སློབ་ཀྱི་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་བྱེད་དང་།
བརྗོད་པོ་གསལ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་རིགས་ཤིང་འདོད་པའི་དུས་
ཡིན་ཏེ། གཞུག་བྱའི་གནས་གསུམ་པར་ནི་དཔྱོད་པ་འཕྲོ་བ་ན་དབྱེད་པ་གསུམ་
གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་དགོས་
པ་མ་ཡིན་ནམ། ལུལ་གཉིས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་དེའི་ཚེ་ཁས་ལེན་པའི་དུས་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། སློབ་མེད་དེ། དབྱེད་པ་གསུམ་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་སློབ་ཀྱི་སྤྱད་

སྟོན་པའི་སྐབས་ལ་འདོད་པ་ལ་སྲ་སྲི་འགལ་བ་དང་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཡོད་
 མེད་དཔྱོད་པ་ཡིན་ལ། ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་སྟོན་པའི་དག་ལ་སྲ་སྲི་འགལ་བ་དང་
 དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་
 པས་ཡུལ་གཉིས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་དབྱེད་པ་གསུམ་ག་དག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
 འོ། །འོན་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཞེས་ཅི་དགོས་ཞེ་ན། བསྐྱེད་པ་བཅད་
 བརྒྱུད་པའི་གསལ་བཞིན་དུ། །ཞེས་དཔེ་ལ་རིམ་བཤུགས་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་
 གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྲ་རོལ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་སྟོན་
 པའི་ལུང་ལ་རྟོག་ཚུལ་གཞན་དགོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་དེའི་ཚེ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་
 པའི་བརྟན་བཙུགས་གྱིས་ནི། སྤྱིན་པས་ཡོངས་སྟོན་ཁྲིམས་གྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་
 ལུང་གིས་བརྟན་པ་ལྟར་མི་གནས་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་གཞོན་པར་འགྱུར་ཏེ།
 དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེས་གྲུབ་པའི་བསྐྱེད་བྱའི་དོན་ལ་དེ་དང་ནི་
 འགལ་བར་སེམས་པ་མི་རུང་ཞིང་འགལ་བ་དམ་བཅས་ན་ལུང་དེས་འགོག་ཏུས་
 པའི་སྤྱིར། དོན་གྱི་འབྲེལ་དབང་བཙུགས་པར་བྱས་ནས་གཞུང་གི་རིམ་བཤུགས་
 བཤུགས་ཀྱི། ཡང་གཞུང་གི་རིམ་བཤུགས་དང་མ་ཐུན་པར་བྱེད་ན་འདི་ལྟར་བཤུགས་དེ། ལུང་
 གཞོན་བྱེད་དང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ནམ་ཡང་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབྱེད་
 པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཚེ་དེ་འདྲའི་ལུང་དེ་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་གི་དོན་ལ་སྐྱབ་བྱེད་
 དང་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་དམ་བཅས་པའི་བརྟོག་ཚུལ་གྱི་དོན་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་
 འཇུག་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གིས་གྲུབ་པའི་

བསྐྱེད་བྱ་ལས་འགལ་བར་སེམས་ཤིང་དམ་འཆའ་བར་མི་རྒྱུང་དམ་བཅས་ན་དེས་
འགོག་པའི་ཕྱིར། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྲུང་གི་སྐབས་སུ་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལྷང་
སྐྱེད་བྱེད་དུ་རིགས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྲུང་ལ་དཔྱོད་པ་འཕོ་བ་དབྱེད་གསུམ་གྱི་དག་
པའི་བསྟན་བཅོས་མིན་པའི་སྐྱེད་བྱེད་མེད། དེ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ལེན་པ་རིགས་པ་དང་
ལྷན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་བསྟན་བཅོས་གཞོད་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ནི་རྟག་པ་མཐའ་
གཟུང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་བཅོས་གཞོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་མོད། གལ་ཏེ་ཁས་
ལེན་ན་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྲུང་གི་སྐབས་སུ་ཁས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་
བ་ནི་མ་འོངས་པའི་མངོན་མཚོ་ལ་སྐྱེད་བ་འདེབས་ཤིང་དེས་ལེགས་སྐྱེད་པའི་ལུས་
རྟེན་བྱེད་པར་ཅན་ལ་སྐྱེད་བ་བཏབ་ནས་དོན་གྱིས་དེས་ལེགས་ལ་ཡང་སྐྱེད་བ་
བཏབ་པར་འགྲུང་བས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་གྱིས་རྒྱུང་རིང་དུ་སྤང་བར་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལྷང་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་
དུས་དེར་ཡང་ཚོས་ཅན། བསྐྱེད་བྱེད་ཚོས་དང་ནི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་ཕྱུལ་
ལ་གཞོད་པའི་རྟགས་ཉིད་སྤང་བར་བྱ་ཡི་གཞན་འབྲེལ་མེད་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་
གྱི་བསྐྱེད་བྱ་ལ་གཞོད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་གཞོད་ན་སྐྱེད་པ་མེད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདིས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་
གསལ་བར་བསྟན་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྷང་ཚོད་མར་ཁས་ལེན་པ་
བསྐྱེད་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་དང་། ལྷང་ཚོད་མར་ཁས་སྤངས་པས་བསྐྱེད་

བྱངས་པའི་གོགས་སུ་མི་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
 ལུང་ཁས་ལེན་པ་ལ་བརྟོས་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། དཔེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ལ་ལུང་དོན་
 ཀྱིས་ཁྲབ་བའེས་བར་བྱས་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་
 ལས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ལུང་གིས་གཞོད་ན་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་
 པས་ལུལ་ཀུན་ལ་ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེན། གཞལ་བུའི་གནས་ལ་དཔྱོད་པ་
 ཀུན་ལ་བརྟན་བཙོས་དག་སྐྱབ་བྱེད་དུ་གཟུང་དགོས་སོ། །ཞེས་པའི་ལུགས་འདི་
 རིགས་པ་གང་གིས་བྱས་ཏེ་རིགས་པས་མ་བྱས་པར་ཐལ། ཐུབ་རྟེན་རིགས་པ་དང་
 བྲལ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་གནག་རྗེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོས་ཅན་དུ་
 བའི་རྟགས་ལས་དུ་སྟོན་ལའི་སྟེང་དུ་མེན་འདིན་ཅིང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
 ལྷན་མཐའ་སྟེ་ལུང་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་ལ་ཚད་མར་ཁས་སྐྱངས་པའི་ལུང་དོན་ཀུན་གྱིས་
 ཁྲབ་པ་བྱུབ་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པ་དང་། ཚོས་ཅན་དེའི་ཚོས་སུ་
 ཚད་མར་ཁས་སྐྱངས་པའི་ལུང་ལས་བཤད་པ་ཀུན་གྱིས་ཁྲབ་པ་བྱུབ་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
 ཁས་ལེན་མི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
 གལ་ཏེ་དཔེ་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གཏན་ཚིགས་གཅིག་ཉིད་ལ་ཚད་མར་ཁས་སྐྱངས་
 པའི་བརྟན་བཙོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་དང་མི་འགལ་ཞིང་ཀུན་གྱིས་ཁྲབ་པ་བརྟན་པ་སྐྱབ་
 བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་སོ་ཞེན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དེ་འདྲའི་སྐྱབ་བྱེད་མི་
 སྲིད་པ་དང་། འབྲེལ་མེད་མ་བྱུབ་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུ་མ་བྱུབ་པ་མི་འཐད་པ་
 དང་། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུ་མ་ཡིན་པ་བཀག་པས་གཏན་ཚིགས་སྟོན་ཅན་དུ་མི་

འགྲུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་འདྲའི་གཏུན་ཚིགས་འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ལྷགས་ཡིན་ཞིང་འཛིག་རྟེན་ན་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བསྐྱབ་ཡུར་རིགས་པས་
ཁྲིགས་པའི་སྲིད། ཚད་མར་ཁས་ལྷན་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་དུ་བ་ལ་སོགས་
པའི་གཏུན་ཚིགས་དེ་དང་འགལ་བ་དུ་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྲིད། བསྟན་བཅོས་
དེ་ལས་བཤད་པའི་འདུས་མ་ཡུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་མི་འགལ་བའི་དུ་བ་ལྟ་
བུའི་སྐྱབ་བྱེད་སྲུང་ཡུར་བརྗོད་མི་ལུས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡུས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྲིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མ་ཡུབ་
པས་མི་རྟག་པ་མ་ཡུབ་པར་ནི་རི་ལྷར་འགྲུར་ཏེ་མི་འགྲུར་བར་ཐལ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་
ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོས་དང་ཐ་དད་དེ་དང་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། སྐྱ་མི་རྟག་པ་དེ་ཡུབ་པ་ཡིན་ན་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་བཀག་ཡུར་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་སྐྱོན་ལྡན་ཅི་ལྷར་ཡིན་ཏེ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་ཀྱི་ཅིག་ཤོས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མ་བརྗོད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ལ་ལུང་དོན་ཀུན་གྱིས་ཁྲབ་པ་ཡུབ་པ་མི་དགོས་ཡུང་ཚོས་
ཅན་སྐྱ་ལྟ་བུ་དེའི་ཚོས་སུ་ལུང་དེ་ལས་བཤད་པ་ཀུན་དང་མི་འགལ་ཞིང་ཀུན་གྱིས་
ཁྲབ་པ་གཅིག་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེ་ན། ཚད་མར་ཁས་ལྷན་པའི་
ལུང་དེ་ལས་བཤད་པའི་ཚོས་ཅན་དེའི་ཚོས་ནི་མ་ལུས་པས་ཁྲབ་པ་དབེར་ཏེ་དབེར་
སྟེང་དུ་བསྟན་བ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་ལ་ཚོས་
ཅན་དེའི་ཚོས་སུ་བཤད་པ་ཀུན་གྱིས་ཁྲབ་པ་བསྟན་བ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ནི་ལུང་མི་
ཤེས་པའི་འགྲོ་བས་ཚིག་དང་དུད་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་

གྲུབ་པའི་གཞིར་སེམས་ལྷན་དང་མེ་སོགས་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།
 གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ལུང་ཚད་མར་ཁས་མ་སྦངས་ཀྱང་རྟགས་ཀྱིས་བརྒྱབ་ཀྱི་
 རྒྱབ་པའི་ཀྱས་པ་མི་ལྷོག་པ་དང་། ཕྱི་ཚོལ་ཀྱིས་བརྒྱབ་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཀྱས་པ་མི་
 ལྷོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རོན་བྱས་པ་ཚོས་ཅན། རྗེ་བྲག་པ་འགའ་ཡི་སྐྱ་བ་སྐྱ་ནམ་
 མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་མི་
 རྟག་པ་སྐྱབ་ཀྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་
 ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་རང་དང་བདག་གཅིག་པའི་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྐྱབ་པར་
 བྱེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
 དུ་བ་ཚོས་ཅན། འགའ་ཡི་སྐྱ་བ་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་
 རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་རྒྱ་མེ་དག་སྐྱབ་ཀྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་
 ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གཞི་དེར་མེ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། མེ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ལུང་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར་ལུང་ཁས་མ་སྦངས་ཀྱང་
 བརྒྱབ་ཀྱི་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཡང་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར་ལུང་ཁས་མ་སྦངས་ཤིང་
 ལུང་དོན་ལ་གཞོན་ན་རྗེས་དཔལ་གྱི་བའི་གོགས་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ལུང་ཤེས་པའི་གང་
 ཟག་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་ཤེས་ཟེན་མ་བཞེད་པ་གཞན་དག་ཚོས་ཅན། གཏན་
 ཚིགས་བྱས་པ་དེས་སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་ཅིང་ཁྱོད་ཀྱིས་ལུང་
 ཁས་མ་སྦངས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་མི་རྟག་
 པ་ཅི་སྟེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཡིན་ཏེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་

བྱས་པ་དེ་ནི་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡི་ཚོས་ཀྱི་དོན་མི་ཉག་པ་དང་མེད་ན་མི་འགྱུར་
བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་དོན་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉེས། ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པ་ཉག་པ་
སྲུ་ཁས་མི་ལེན་པ་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་མི་བྱུང་བ་དང་། ལུང་དོན་ཀུན་དང་མི་
འགལ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་དགོད་དགོས་ན་ཉག་པ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་ལུང་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། རྩེ་བྲག་པ་ཚོས་ཅན། རྫོང་མི་རིགས་པ་གཅིག་གི་
ཞར་ལ་རིགས་པ་བརྒྱ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱལ་རིགས་ངན་པའི་ལུགས་དང་
མཚུངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་རྫོང་གི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་རིགས་པ་མིན་པ་
འགའ་དམ་འཆའ་བས་དེ་བཀག་ན་རིགས་པར་སྐྱབ་པ་གཞན་པ་དག་ཀྱང་དགག་བྱ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དམ་འཆའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ལུང་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་དོར་གཏན་ཚིགས་ཀུན་ལ་བསྐྱབ་བྱ་
དང་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་
ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་དོར་ལུང་དོན་ཀུན་དང་མི་འགལ་ཞེང་ལུང་དོན་ཀུན་གྱིས་
ཁྱབ་པ་གཅིག་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉག་པ་བསལ་ཁས་སྤངས་
ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚད་མར་ཁས་སྤངས་པའི་བསྟན་བཅོས་གཅིག་པོ་དེའི་དོན་
རྣམས་ཐམས་ཅད་གཏན་ཚིགས་གཅིག་གི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་མཚུངས་པར་བྱས་ནས་
སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་སྲུས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཚིགས་སྲུ་བཅད་པ་དག་གོ། །

གསུམ་པ་ལོ། འུས་པ་ཚོས་ཅན། སྐྱ་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་བའི་གཏན་
ཚིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འུས་པར་ཐལ། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་ཉགས་
སུ་བསྐྱབས་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འགལ་ན་འགོག་པས་འུས་པ་གཞུང་འདྲིའི་
དོན་དུ་འདོད་པ་ཞི་མི་རིགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉེས་པ་གཏན་ཚིགས་གཞན་གྱིས་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་
པར་ཐལ་བ་ལ་གཉེས། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པ་
དང་། དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐ་མི་
ཉག་པ་གཞོན་བྱ་དང་སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཀག་པ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སྐ་མི་ཉག་པ་དང་སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཀག་པ་དག་སྐྱ་ལྟ་བུའི་
གཞི་གཅིག་ལས་གཞི་མ་སྐྱུན་དུ་བྱུབ་པ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འགལ་བ་མེད་ཀྱང་
གལ་ཏེ་སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཀག་ན། བསྐྱབ་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་
གཞོན་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཀག་པའི་འགལ་བར་འདོད་ན་འུས་པས་ཐེ་ལ་
ཉག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་སྐ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་འགལ་བར་འགྱུར་
བར་ཐལ། ལྷང་དོན་བཀག་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་ཡུལ་གཞན་ཐེ་ལ་ཉག་པ་སའི་ཡོན་
ཏན་བཀག་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཚོས་བྱུང་གིས་དུང་སྐྱ་ལ་ཉག་པ་ནམ་
མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་ཀྱང་འུས་པས་སྐ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་འགལ་
བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷང་དོན་བཀག་པ་དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཡུལ་གཞན་ཚོས་

བྱུང་གི་དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་ཀའི་རྟགས་དང་བྱུང་བ་
ཁས་སྐྱེད་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་ལོ་ལོ། བྱས་པ་དེས་སྐྱེན་མ་
མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་ན་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་
འགལ་བར་འགྱུར་གྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚོས་བྱུང་གིས་གཞོན་པས་མི་འགྱུར་རོ། །སྐྱ་
ལ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་གཞོན་ན་བྱས་པས་མི་རྟག་པར་
སྐྱབ་པའི་རྟགས་འགལ་བར་འགྱུར་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་བྱི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་
ཡིན་པ་བཀག་པས་ནི་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལོ། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། རྟོད་
གྱིས་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཞེ་
འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་
སྲིད། བྱུང་བར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་ནི་རང་གི་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་བཟོས་ནས་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། རང་གི་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་ལུས་ན་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་མི་ལུས་པ་དང་། མི་
ལུས་པ་ཅན་དུ་མ་ཟད་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་འགོག་ན་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད། གཞུང་
འདིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་ལུས་ན་གཏན་ཚིགས་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་བསྟན་གྱི། གཏན་
ཚིགས་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ན་ཡང་དག་ཡིན་པས་བྱུང་བ་མ་བསྟན་པས་གཏན་
ཚིགས་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་ཡང་དག་དོན་གཅིག་པ་གཞུང་འདིའི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མི་
རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལོ། བྱས་པ་དེ་རང་གི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཡང་སྐྱ་

ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཀག་ན་བསྐྱོད་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་
མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འདོད་པ་ཡིན་ན། ཚེས་བྱུང་ལ་
སོགས་པ་གཞན་གྱིས་དུང་སྐྱབ་ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་ན་ཡང་
བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་དོན་ལ་གཞོན་པ་
དེ་ནི་དེ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང། ལའ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཚེས་བྱུང་ལ་སོགས་པ་
གཞན་གྱིས་ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་ལ་གཞོན་པ་བྱས་ན་ཡང་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་
སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཁོ་ན་ལོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ནི། གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་མོད་ཚེས་བྱུང་གིས་ཚོས་ཅན་གྱི་
ལུལ་གཞན་གྱི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པས་ཀྱང་བྱས་
པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་སྐྱོན་དེ་ཅི་སྟེ་མི་འགྱུར་ཏེ་འགྱུར་བར་ཐལ།
དེ་གཉེས་ཀ་ལུང་དོན་བཀག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་ཁས་སྤངས་
སོ། །སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ནི་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞོན་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ནམ་
མཁའ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཚོས་ཅན་སྐྱ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྱུར་པ་གཅིག་བསྐྱབ་
བྱུང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་འདི་ཉིད་ལ་གཞོན་ན་དམ་བཅའ་སྐྱོན་དུ་
འགྱུར་གྱི། ཇི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་གཞི་བྱུང་ཚོས་གཞན་ལ་
གཞོན་པས་ནི་སྐྱབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཅམ་གྱིས་
དམ་བཅའ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་གྱི་བྱུང་བར་འབྲེད་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་བྱུང་
གིས་ཇི་ལ་རྟག་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་གཞན་དུ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་དམ་

བཅའི་སློན་དུ་ཡང་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཚུལ་བྱུང་གིས་གཞོན་
བར་བྱ་བའི་དོན་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་སའི་ཡོན་ཏན་སློན་པ་ཅན་གྱི་བསྟན་
བཅོས་ཁས་སྐྱབས་བས་ན་དེའི་དོན་ལ་གཞོན་པས་དམ་བཅའི་སློན་དུ་སོང་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་ཐལ་བ་ཀུན་ཁས་སྐྱབས་སོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་ལ་གཞོན་པ་འདི་ནི་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་སློན་དང་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བའི་སློན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རིགས་ཉེ།
འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལུང་དོན་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལ་མི་གཞོན་པ་དེས་ནའི་
ཕྱིར། རྟབ་བར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་ལ་གཞོན་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྟུ་བ་བྱ་ལ་གཞོན་ན། ཉ་
ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྟུ་བ་བྱུར་འདོད་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་རང་སྡེ་ལུང་དོན་བསྟུ་བ་བྱུར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ལུང་ལས་
བཤད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའ་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་གལ་ཉེ་ཚོལ་བས་བསྟན་བཅོས་ཁས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར།
རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་སྐྱབས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པ་མཐོང་བ་ཐམས་
ཅད་བསྟུ་བ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ན། རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་སྐྱབས་པའི་ལུང་
ལས་བཤད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་ཡང་ཚོས་ཅན།
དམ་བཅའ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁས་སྐྱབས་པའི་ལུང་གི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟབ་
བ་ཁས་སྐྱབས། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སྡེ་ལ་ཡང་གཞོན་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི།
འདིའི་ཕྱོགས་སུ་མ་སྟོབ་བ་གཞན་སྡེ་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། གཞན་སྡེས་

འོག་ནས་འཆད་པའི་སྐྱོན་སྐྱོད་ཚུལ་གྱི་དཔེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་རང་ལྟེ་
བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམས་བར་དེས་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྐྱབ་དངོས་
སྐྱོབས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཡང་ཁས་ལེན་པ་གཅིག་གི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟ་ཡང་
རིགས་པ་སྐྱབ་ཁས་འཆེ་བ་དེའི་འདོད་པ་དང་མ་ཐུན་པ་དག་གྱང་མཚོག་ཏུ་སྐྱབ་
སྟེ། སལ་ཆེར་དངོས་པོ་སྐྱོབས་ལུགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ལྷན་སྐྱབ་གྱི་འདོད་པར་
སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ན་ཞེས་
ཆིག་སྟངས་སྐོས་པས་སྐྱབ་གྱི་འདོད་པ་དང་བསྐྱབ་བྱ་གཞི་མ་ཐུན་ཏུ་འབྱུང་བའི་
ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་གྱི་འདོད་པ་གོད་བཞིན་པ་དམ་བཅར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ལྷན་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དག་གིས་
སྐྱབ་གྱི་འདོད་པ་གོད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་
སྐྱོད་ལུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྷན་ན་སྐྱབ་གྱི་འདོད་པ་གོད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་
བརྗོད་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པར་ཐལ།
རིགས་པས་ཐོབ་པ་ནི་དེས་གཟུང་གི་ཆིག་གིས་བརྗོད་པར་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར་
དོ། །དེའི་ལྷན་ན་ཚད་མར་ཁས་སྐྱབས་པའི་ལྷན་ལས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བཤད་
པ་ཡང་བཤད་པ་ལྟར་མི་སྐྱབ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གྲོ་བ་བས་
བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱབས་པ་དང། ཕྱི་གྲོ་བ་ཀྱི་དོར་བྱུང་བསལ་མ་ལུགས་པའི་རིགས་
མི་མ་ཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཚད་ལ་ལྷན་དོན་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱབས་
པས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་རང་ཉིད་སྐོས་པ་ལ་རྣམས་བཅད་ཚུང་ཟད་གྱང་མེད་ཅེར་

ཁས་སྐྱབས་པའི་ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས། ཁས་སྐྱབས་པའི་ལུང་ལས་བཤད་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་བྱུང་ཡང་འགྲུང་བས་ཁོ་
ནའི་རེས་གཟུང་གི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཞི་མ་སྐྱབ་གཙོད་མི་ལུས་པའི་སྲིད། དེས་
ན་ལུང་ལས་བཤད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཚོས་ཅན།
བསྐྱབ་བྱུང་རིགས་ལས་ཐོབ་པར་ཐལ། ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱུང་ཁས་སྐྱབས་ཀྱི་ཚོལ་
ཀྱི་དོར་གྲུབ་བསལ་མ་ལུགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལུང་གཞན་གཉིས་ལ་དགོས་པ་མེད་
པའི་སྲིད་ཞེས་པའོ། །

**ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་སྐྱོས་པ་དགོས་མེད་ཀྱི་
ཐལ་བ།**

གསུམ་པ་ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་སྐྱོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་
བ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་དངོས་དང་། དགོས་པ་གཞན་ཚོག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལུང་དུ་སྐྱོས་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
ནམ་བཅད་སྟོན་པའི་ཚིག་ལས་སྲི་རོལ་དུ་གྲུང་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་
མར་ཁས་སྐྱབས་པའི་ལུང་ལས་བཤད་ཚད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་སྲིད། རང་ཉིད་ཀྱི་
སྐྱས་ཀྱང་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ནམ་བཅད་ལ་དགོས་པའི་དོན་རྒྱུ་ཟད་ཀྱང་
རྒྱས་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ། ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་མི་གཙོད་གཙོད་བྱ་གཞན་
ཡང་མེད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྐྱབ་བཅོས་ཁས་ལེན་པ་ལ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་
པ་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ལུན་མོང་མ་ཡིན་པར་

སྐོ་བཏགས་པ་སྤངས་ནས་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་བྱལ་བའི་ཚོད་གཞིར་
 གཟུང་བའི་དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། དགོས་པ་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལ་ཅིག་ན་ལེ། རང་ཉིད་
 གི་སྐྱ་སྐོས་པའི་དགོས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཚོད་པའི་དུས་སུ་སྤར་ཁས་མ་སྤངས་པའི་
 བསྟན་བཅོས་ཁས་ལེན་འདོད་ཀྱང་འཇུག་བྱ་མ་ཡིན་ནམ། སྤར་ཁས་སྤངས་པའི་
 བསྟན་བཅོས་ཁས་ལེན་མི་འདོད་ཀྱང་འཇུག་བྱ་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་
 བསལ་ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་འདོད་པས་འཇུག་ཅིང་འདོད་པས་སྐྱོག་པར་ཤེས་པའི་
 དོན་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མེད་པ་
 དང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་ལ་འདོད་པས་འཇུག་སྐྱོག་བྱེད་མི་
 རུས་སམ་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་སྐོགས་གི་མཚན་ཉིད་གི་རུང་དུ་
 རང་ཉིད་སྐོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་
 བསྐྱོག་པ་དེའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་གི་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབད་པར་བྱེད་པ་འདོད་
 བཞིན་དུ་འཇུག་བྱ་མ་ཡིན་ནམ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་འཇུག་བྱ་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་པའི་
 དོགས་པ་འདི་རྒྱ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མེད་པའི་སྐྱིད།

གཉིས་པ་ནི། ཚོལ་བ་རྟོག་ལྡན་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ།
 གལ་ཏེ་ཚོལ་བ་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཚང་མས་མ་བསྐྱོག་ཅིང་བྱལ་
 བ་དེ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་རང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སུས་བསྐྱོག་ཅིང་ཚང་མས་
 བསྐྱོག་ཅིང་བཀག་ན་ཡང་སྐྱའི་ཚིག་གིས་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་རུས་ཏེ་
 མི་རུས་པའི་སྐྱིད། མོངས་པའི་དོགས་པ་བསྐྱོག་པའི་དོན་དུ་སྐོས་པ་དགོས་པ་མེད་

པའི་ཚུལ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ཀྱང་འདྲིར་རྩེད་ཟད་བསྐྱུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་མ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷོགས་སྡེ་མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞན་དག་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་ཕྱི་དང་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་མི་མ་སྐྱེན་པའི་གཞུང་
ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ཅན་བདག་དང་གཙོ་བོ་ལ་
སོགས་པ་རྟགས་ཚོས་བརྟེན་པའི་གཞི་མཐའ་སྐྱབ་པའི་ཚོད་གཞི་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་
སྤངས་ནས་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་སྐྱེན་སྤང་དུ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཚོས་ཅན་
གྱི་མཐའ་སྐྱབ་པ་ཚོད་གཞིར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལོ། །ཞེས་འདྲེང་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་ཐེན་གྱི་ཚོས་ཅན་གྱི་
མཐའ་སྐྱབ་པ་ཚོད་གཞིར་གཟུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་སློམ་པ་དགོས་པ་
མེད་པ་དང་། མཐའ་སྐྱབ་པའི་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད་ན་དགག་སྐྱབ་གང་
ཡང་མི་རུས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གྲུབ་མཐའ་བརྟགས་པའི་ཚོས་
ཅན་སྤངས་ནས་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་ཐེན་གྱི་ཚོས་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐྱབ་པ་ཚན་གྱི་ཚོད་
གཞི་དགོས་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་སློམ་པ་འདྲི་ནི་དགོས་པ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོས་པ་གཉིས་པོ་དེ་སྐྱབ་པ་དེ་ལ་ཡང་ཁྱད་ཚོས་ལ་རྣམ་པར་
དམྱོད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་མཐའ་
སྐྱབ་པ་ཅན་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་དོན་རྩེད་ཟད་བཤད་ན། ལྷོགས་སྡེ་
མ་འདྲིའི་འདོད་པ་འཐད་ལྡན་དུ་བཀོད་པ་ནི། འདི་སྐྱེས་དུ་རང་ཉིད་བདག་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་ཅན་ཡིན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །ཉམས་སུ་སྤོང་བ་ནི་

དོན་གྱི་རོ་བོ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ཉམས་སུ་སྤོང་བས་གྲུབ་པ་ནི་རང་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པ་ནི་དོན་གྱི་རོ་བོ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དེས་གྲུབ་པ་ནི་རང་གིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རང་གིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཅན་ལ་འདོད་པའི་ཚོས་གང་ཡིན་པ་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གང་སྐྱས་པ་ནི། ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་རྟེན་ཚོས་ཅན་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་གྲུབ་པ་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཇེས་དབག་གིས་གྲུབ་པ་ཅམ་དང། དངོས་པོ་ལ་མི་གནས་པ་གྲུབ་མཐས་སྟོ་བཏགས་པའི་མཐའ་ཅན་ལས་མེད་ན་དགག་སྐྱབ་གང་ཡང་མི་རུས་པས་དགོས་པ་དེའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །

སྐྱིར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ནི་རང་ཉིད་སྟོས་པ་དགོས་པ་དེའི་དོན་དུ་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོགས་སྲ་མ་སྐྱ་བའི་འདོད་པ་སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སྟོས་པའི་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་ཚོས་ཅན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཇེས་དབག་གིས་གྲུབ་པ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས་ཚོལ་སྐྱི་ཚོལ་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་ཚོས་ཅན་མཐར་ཐུག་པ་མ་ཐུན་སྤང་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་གཅིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་བསྐྱབ་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ཚང་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པ་ཁ་ཅིག་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ལ་སྡོན་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག་ན་ལེ། གཞུང་དང་པོས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་གནས་པ་གྲུབ་མཐས་ཐུན་

མོང་མ་ཡིན་པར་སློབ་བཏགས་པ་སྐྱེས་ཟེན་གྱི་ཚོས་ཅན་ཏུ་གཟུང་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་།
 ཚོས་བ་གཉིས་ཀའི་ཚོད་མས་གྲུབ་པ་གཅིག་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཚེད་ཏུ་རང་སྐྱ་
 སློས་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་དང་། གཞུང་གཉིས་པས་གཞི་མ་གྲུབ་ཚོས་ཅན་ཏུ་
 བཞག་པ་ལ་ཁྱད་ཚོས་གཞི་མ་གྲུབ་གཞན་སློབ་འདོགས་ན་དེ་དགག་པར་གྲུབ་མ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་འགོག་པར་བྱེད་ན་ལ་གྲུལ་གང་རུང་གཅིག་ཁས་སྲུང་དགོས་ལ་དེ་མི་
 རུང་བ་དང་གཞུང་གསུམ་པ་དེའི་རྒྱ་མཚན་ལ་འཆད་དེ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཁྱད་ཚོས་
 གང་གི་ཡང་རྟེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། འོན་
 གཞན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་རྟག་པའི་
 དངོས་པོ་སློབ་འདོགས་པར་བྱེད་ན་དགག་བྱས་སམ་མི་བྱས། དང་པོ་ལྟར་ན་ཁས་
 སྲུངས་འགལ་ཏེ། ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་རྟག་དངོས་དང་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་གང་ཟག་གི་
 བདག་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཞི་གྲུབ་ན་གཞན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་
 བདག་གིས་སློང་པ་སྐྱབ་མི་བྱས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་དངོས་ཚོད་མས་
 དགག་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གང་ཟག་གཞིར་བཟུང་ནས་རྟག་དངོས་ཀྱི་བདག་
 འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འོན་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ཡང་གཞི་ཚོས་ཅན་མཐར་
 ཟུག་པ་གང་ཟག་ལྟ་བུའི་དོན་བྱེད་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པར་གྲུབ་མཐས་
 བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་ན་དགག་སྐྱབ་མི་བྱས་སོ་ཞེས་འཆད་པར་རིགས་ཀྱི།
 གཞི་མ་གྲུབ་ཚོས་ཅན་ཏུ་གཟུང་ནས་དེ་ལ་ཁྱད་ཚོས་གཞི་མ་གྲུབ་སློབ་འདོགས་པར་
 བྱེད་ན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་འཆད་པ་ཇི་ལྟར་རིགས་ཏེ། དེའི་ཡང་

དགག་བྱ་དང་བཀག་པ་གང་རུང་གཅིག་ཁས་སྒྲུང་དགོས་ཤིང་རྒྱས་པའི་སྲིད་
 རོ། །འདི་དག་གི་དོན་སྲུང་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན་མོས་གྱི། འདིར་ཡང་བཤད་པར་
 བྱ་སྟེ། སྲིད་གྲུབ་མཐའ་བཟང་ངན་ཞེས་པ་གང་དམ་བཅས་པ་དེ་གཞོན་པ་མེད་པར་
 བར་མ་ཚད་དུ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་གཞོན་མེད་གཟུང་ལུལ་
 དང་བཅས་པའི་དོན་གྲེད་རྒྱས་པ་ལ་མཐར་ཐུག་པ་བསྐྱབ་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པའི་
 རྒྱད་པར་ཡིན་ལ། གྲུབ་མཐས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྐྱོ་བཏགས་པ་ཚོད་གཞིར་
 དངོས་སུ་གཟུང་ཡང་དེ་འགོག་པ་སྲུང་གི་ཚད་མ་དེ་འདྲ་གཅིག་ལ་ཐུག་པའི་ཚུལ་
 ཤེས་ན་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དེ་འདྲ་མེད་པའི་གཞི་མ་གྲུབ་ཚེས་ཅན་དུ་འཛིན་
 པ་སྐྱོན་དང་བཅས་པའོ། །འདིར་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་སྐྱས་ཟིན་གྱི་ཚེས་ཅན་དུ་གཟུང་
 པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྲུང་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་ཚེས་ཅན་དུ་
 འཛིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་ཚོལ་སྤྱི་ཚོལ་ལྟར་པར་
 གྱི་ཚོས་ལ་དབྱེད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་གཞི་ཚོས་ཅན་མཐར་
 ཐུག་པ་དོན་གྲེད་རྒྱས་པ་གཅིག་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པས་དེ་སྐྱབ་པའི་དོན་
 དུ་རང་ཉིད་སྐྱོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་སྐྱོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱས་ཟིན་གྱི་ཚེས་ཅན་དུ་
 གཞི་གྲུབ་པ་འཕམ་མ་གྲུབ་པ་གང་འཛིན་པ་དེས་ཀྱང་ཚོས་ཅན་དེ་འདྲ་གཅིག་ལ་བརྟེན་
 པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱངས་ནས་ཉག་དངོས་
 སུ་དམ་འཆའ་བ་དེས་ཀྱང་དེ་དག་གི་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་དོན་གྲེད་རྒྱས་པ་གཅིག་ལ་
 བརྟེན་པར་ཁས་ལེན་པ་དེ་འགོག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀག་པ་བརྟེན་པའི་
 གཞི་དེ་འདྲ་གཅིག་དགོས་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །དེ་འདྲ་བཞག་པ་མེད་ན་དགག་སྐྱབ་

གང་ཡང་མི་རུས་པ་རང་གི་འདོད་པས་ཞེས་བས་སྟོན་ལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་
 ཞེས་བས་སྟོན་ནོ། །སྤྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་བ་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པའི་
 ཚོལ་གྱི་ཚོལ་ཚོད་པ་ན། གཞི་ཚོས་ཅན་དེ་འདྲ་གཅིག་མཐུན་སྤང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་
 རྒྱད་པར་གྱི་ཚོས་ལ་ཚོད་པའི་སྤོ་ལ་ཏུ་འབྱུང་གཞི་ལ་ཚོད་དགོས་པས། རྒྱད་པར་
 གྱི་ཚོས་ལ་རྟོག་ལྡན་དཔུང་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འདུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་ཚོས་ཅན་
 མཐུན་སྤང་དུ་གྲུབ་པ་གཅིག་ཡོད་པར་ཤེས་པ་གཞུང་འདིས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་སློ་
 རྩོམ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྣམ་
 འགྲུང་སྟོད་པའི་དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྩ་ཚེན་པོ་སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དབུ་མའི་རྒྱན་
 དུ། དེ་ལྟ་མིན་ན་གཞི་མ་གྲུབ། །ལ་སོགས་ལན་ནི་རི་རྐང་གང་བ། །ཅེས་སོགས་
 གསུངས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་མཐའ་འབའ་ཞིག་གིས་ཉེ་
 བར་བཀོད་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་བཀག་པའི་རྟེན་མཐར་སྤྲུག་པ་དོན་བྱེད་རུས་
 པ་མེད་ན་འགའ་ཡང་བརྗོག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྟེན་མེད་ན་གྲུབ་
 མཐའ་རང་རང་གི་འདོད་པས་བརྟགས་པའི་རྒྱད་པར་ཅན་སྟེས་སུའི་དགོས་པའི་དོན་
 ལ་གཙོ་བོར་ཉེ་བར་སྟོར་བ་མེད་པའི་དོན་དག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གངས་
 ཅན་པ་ལ་སོགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་བསྐྱབ་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་རྟེན་
 ཚོས་ཅན་སྟེས་སུའི་དགོས་པ་སྐྱབ་རུས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རུས་པ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར།
 ཞེས་པ་ཡང་གཞུང་འདིའི་དོན་དུ་སྐྱར་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ་སྟེས་སུ་
 དོན་ལ་ཉེ་བར་སྟོར་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་པར་

དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་བྱ་བ་ལ་ཉེ་བར་སྐྱོར་བ་ཡང་ཉམས་སུ་སྐྱོར་བས་
 གྲུབ་པའི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་རང་གི་འདོད་པས་བཏགས་པའི་ཁྱད་པར་
 དགའི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །གཞི་ཚོས་ཅན། མཐར་ཐུག་པའི་དོན་བྱེད་ལུས་
 པ་མེད་ན་དགག་སྐྱབ་གང་ཡང་བྱ་མི་ལུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་འབའ་ཞིག་
 གིས་རབ་ཏུ་བཀོད་པའི་རོ་བོ་རྟེན་མཐར་ཐུག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་ཐུན་སྒྲུབ་ཏུ་
 མཚུངས་པར་མ་གྲུབ་པ་ཅན་དགའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་
 མ་ཐུན་འཇུག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །འཐད་ལྡན་དུ། གཉིས་ཀ་ལ་དོན་བྱ་བ་
 བཟོད་པར་གྲུབ་པ་རྣམས་པར་དབྱུང་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གྲུབ་ཟེན་གྱི་ཚོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་
 དོན་ཏུ་སྐྱོས་པ་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་ངེས་པའི་ཚོས་ཅན་རང་མཚན་བསྐྱབ་བྱ་མ་
 ཡིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཏུ་སྐྱོས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་།
 ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱོས་པའི་དགོས་པ་ནི། འོན་ཏེ་ཚོད་གཞི་ཚོལ་གྱི་
 ཚོལ་གཉིས་ཀར་གྱི་ཚོད་མ་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པ་དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྐྱན་
 པའི་སྐོན་ས་གྲུབ་ཟེན་པའི་ཚོས་ཅན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་ཏུ་
 བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚིག་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ཟེན་
 པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱི་ཚོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟེན་གྱི་ཚོས་ཅན་བསྐྱབ་
 བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ། རང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་སྐྱོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་སྐོས་ཀྱང་
 བསྐྱབ་བྱའི་རང་གི་རོ་བོ་ཁོ་རྟེན་བསྐྱན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་བཅད་གྱི་

དོན་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། དེར་ཐལ། ཕྱི་རྟོགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཟེན་པ་དང་། སྐྱུལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་
བོར་བསྟན་ཅིང་བཀོད་བཞིན་པ་བསྐྱུལ་བྱ་ཡིན་པར་དོགས་ན་དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་
བསྐྱུལ་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྟོས་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་
འགྲུང་བའི་ཕྱིར། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་ཕྱི་
རྟོགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཅན་ཚོད་གཞིར་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་བར་མ་བཟོད་ན་སོ་སོར་
དེས་པའི་ཚོས་ཅན་རང་མཚན་ཉིད་བསྐྱུལ་བྱར་བྱེད་པར་འགྲུང་བས་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་
དང་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལྷ་བྱ་སོ་སོར་དེས་པའི་རང་མཚན་ཕྱི་རྟོགས་པ་
གྲུབ་པ་བསྐྱུལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྟོས་སོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ།
ཕྱི་རྟོགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སོ་སོར་དེས་པའི་ཚོས་ཅན་རང་མཚན་བསྐྱུལ་བྱ་ཡིན་པ་
རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པས་བཅད་ཟེན་པ་དང་། དེ་སྟོགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་གཅད་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཅད་ངོས་གཟུང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་
སོར་དེས་པའི་ཚོས་ཅན། རང་མཚན་བསྐྱུལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་
ཉིད་སྟོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་སྟོས་ཀྱང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་
ཡིན་པར་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གང་དུ་བཤད་ཟེན་ན།
དེ་མིན་རང་བཞིན་ལས་སྟོགས་པའོ། །ཞེས་པའི་སྐྱབས་སུ་འོ། །དེའི་དོན་ནི། དུ་བའི་
རྟོགས་ལས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་ཅེས་ཞིག་རྟོགས་ཀྱི་ཅེས་བྱུང་བ་དང་སོགས་པ་ལས་

བྱང་བའི་མེ་དང། གསལ་བ་དང་ཆེར་འབར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་བར་སོ་སོར་
ངེས་པའི་རང་མཚན་རྟོགས་མི་རུས་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དེས་ན་སློབ་གྲུང་དོན་ཐམས་ཅད། །

ཁྱད་བར་དུ་ནི་རྟོགས་མི་འགྲུབ། །

ཞེས་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་དེའི་འགྲེལ་བར་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སློབ་
གྲུང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །རྗེས་དཔག་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པས་རྟོགས་
སོ་ཞེས་པའི་ཟེར་རྒྱས་པོངས་པར་གསལ་ལོ། །སོ་སོར་ངེས་པའི་ཚོས་ཅན། རང་
མཚན་རྟོགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐམས། རྟགས་གྱི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་མ་
བྱུང་བའི་ཚོད་གཞི་ཚོས་ཅན་ཡོད་པར་རྟོགས་ཡང་དག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ན་སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་འགྲུང་ན་ཡང་ཚོས་ཅན་བསྐྱབ་
བྱ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན་པས་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
འདི་ནི་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་སྟེ།

ཚོས་ཅན་བསྐྱབ་ན་བྱ་རྟོགས་དོན་མེད། །

ཅེས་བཤད་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་དོན་མེད་ལ་དེ་ཚོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱར་མི་རུང་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་
བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དེ་སྐད་མ་བརྗོད་ཀྱང་རྟོགས་གྱི་མཚན་
ཉིད་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་ལ་སོགས་པའི་འགལ་བ་རྩུང་ཟེད་ཀྱང་མེད་པར་ཐམས། དེ་
བཅད་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་སློབ་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དེ་བ་དང་། དེས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་
སོ་སོར་དེས་པའི་ཚོས་ཅན་རང་མཚན་ཉིད་བསྐྱབ་བྱུང་བྱས་ན་དེ་ལ་ཉེས་པ་ཅིར་
འགྱུར་དེས་པའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དེས་པའི་གཞན་གྱི་ལན་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སོ་སོར་དེས་པའི་ཚོས་ཅན་རང་མཚན་དེ་ནི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་བྱས་སོ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེན། སོ་སོར་དེས་པའི་ཚོས་ཅན་རང་མཚན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་
དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་དགོས་ན་དེ་མི་བྱང་སྟེ། གཏན་ཚིགས་ནི་སོ་སོར་དེས་པའི་
ཁྱད་པར་རང་མཚན་གྱི་ཆ་གཅིག་དང་སྟན་ཅིག་མ་སྟན་དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་དོ་ཞེན། འདིའི་དོན་ནི། སོ་སོར་དེས་པའི་རང་མཚན་གསལ་ལ་འབར་
བའི་མེ་ལྷ་བྱ་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན། དེའི་ཆ་གཅིག་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་འགྱུར་
དགོས་ལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་དང་གཏན་ཚིགས་གཉེས་ཀ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་དགོས་
པ་ལ་དེ་མི་བྱང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས།
ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའི་སྐྱོན་གཏན་ལ་
དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ཕྱོགས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ཕྱོགས་སྟར་སྐྱེད་ཏུ་མཚོན་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་བྱུབ་ཟེན་པའི་སྐྱ་མཉན་བྱུར་དམ་བཅས་པ་ན། ཚོལ་
པའི་དམ་བཅའ་སྐྱོན་ཅན་དང་། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་བྱུབ་ཟེན་པའི་ཆ་དེའི་སྐྱོན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་བསལ་ཟེན་པ་དམ་བཅས་པ་ན་སྐྱ་རྟག་པའོ་ཞེས་དམ་བཅས་

བ་སྐྱོན་ཅན་དང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་བསལ་ཐེན་བ་སྐྱོན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཡང་
ཤེས་བར་བྱའོ། །

གཉེས་བ་ལ་རྟགས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་སུ་
གཟུང་བྱ་དེ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་དུ་མཚོན་བར་བྱེད་པའི་མཚོན་བྱེད་སྟུན་མོང་
མ་ཡིན་པའོ། །

གཉེས་བ་ནི། བྱས་བ་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དང་ཁྲབ་པ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་ངེས་པ་ནི་དེའི་སྐྱོན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དང་། ཁྲབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཆ་སྐྱོན་ལོ། །མིག་གི་གཟུང་
བྱ་སྐྱའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྟུན་པར་མ་བྱུབ་པའི་ཆ་མིག་གི་གཟུང་བྱས་སྐྱ་མི་
རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་། གཏན་ཚིགས་དེ་སྐྱོན་ཅན་དང་། དེ་
སྐྱའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྟུན་པར་བྱུབ་པའི་ཆ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་བྱུབ་
པའི་རྟགས་སུ་མཚོན་བར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱའོ། །སྤར་བ་ཤད་བ་དེ་
དག་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་བ་དང་། མ་བྱུབ་པའི་རྟགས་སོ་སོའི་སྐྱོན་དུ་ཡང་ཤེས་
བར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཁྲད་ཚོས་དང་དེའི་སྐྱོན་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། གང་དག་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་འདོད་བ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་དང་སྐྱོན་མ་བྱེད་
བསལ་ནོངས་ལ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་གསུམ་པོ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་དུ་
འདོད་བ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྐྱོན་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་དགོས་བ་དང་།
བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པའི་སྐྱོན་ལོ། །གཏན་ཚིགས་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་
ཡང་དག་གཅིག་དུ་འདོད་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་འགལ་

ཡང་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་
མིག་དང་རྣ་བ་འགལ་ཡང་མིག་ལྡན་དང་རྣ་བ་དང་ལྡན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་
འོ། །རྟགས་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་སྐྱོན་ཅན་འགལ་ན། འགལ་རྟགས་དེ་སྐྱོགས་ཚོས་གྲུབ་
བའི་ཚན་པ་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། སྐྱོགས་ཚོས་ཡོན་ཏན་ཅན་
དུ་ནམ་སོང་བའི་ཆེ་ཡང་དག་ཁོ་ནར་འགྱུར་བར་ཁས་ལྡང་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་མིག་
དང་ལྡན་ཞིང་རྣམ་བཤོན་བའི་མི་ཡོན་ཏན་ཅན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །སྐྱོན་ཡོན་
གཉིས་ཀ་ཚོགས་བའི་མི་ཡོད་ན་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་མི་རུས།
འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ཆེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེ་སྐྱོན་རྣམས་ནི་དཔེ་ལྟར་སྤང་
གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱ་བར་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་སྐྱོགས་སྐྱོན་དུ་
མི་རུང་བ་དང་། སྐྱོགས་སྐབས་མི་རུས་པས་དེའི་སྐྱོན་དུ་འདོད་པ་དགག་བ་དང་། དམ་
བཅས་ཅམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཁོ་ན་སྐྱོགས་སྐྱོན་དུ་བརྟན་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གཏན་ཚིགས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་དང་། དཔེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་སྤོང་བ་
འདི་ནི་ཚོས་ཅན། སྐྱོར་བ་སྐྱོར་གཅིག་པོའི་སྐྱོགས་ཀྱི་ནི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྐྱོར་བ་སྐྱོར་གཅིག་པོའི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་དག་གི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩབ་
པར་ཐལ། སྐྱོར་བ་སྐྱོར་གཅིག་པོའི་རྟགས་སྐྱོན་ཡིན་ན་དེའི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་
བའི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་སྤུ་མ་དམ་བཅའ་དང་ཕྱི་མ་དཔེ་རྟགས་ཏེ། ཡན་
ལག་སྤུ་ཕྱི་དེ་དག་ལྡན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ནི། སྐྱབ་རག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡན་ལག་
ལྡན་པ་དང་མཐུན་པའི་ཐ་སྣང་བྱས་པ་ཅམ་སོ། །རང་ལུངས་ལ་དམ་བཅའ་ཡན་

ལག་སྲ་མར་མི་འདོད་ན་དེ་དང་ཐ་སྙད་མ་སྟུན་པར་བྱེད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྲར་བཤད་
བ་ལྟར། རྩོགས་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་མོད། རྩོན་ན་ཡང་མཚན་
ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་དུ་
མཛད་པའོ། །

གཉིས་བ་ནི། རྩོན་འདིས་ཀྱང་རྩོགས་འབྲུབ་པའི་གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
རྩོགས་རྩོན་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་རྩོགས་རྩོན་དུ་འདོད་ན། གཏན་ཚིགས་
དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་རྩོན་མཐའ་དག་ཚོས་ཅན། རྩོགས་ཀྱི་རྩོན་ཡིན་པར་འབྲུང་
བར་ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་དུ་རྩོགས་ཉིད་འབྲུབ་པ་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་བ་ནི། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའི་རྩོན་རྩོགས་རྩོན་དུ་མི་རུང་གི་དམ་
བཅས་པ་དེ་ཙམ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཁོ་ན་རྩོགས་ཀྱི་རྩོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་
བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ནོ། །སྲུམ་པ་རྟག་གོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཙམ་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བའི་
རྩོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། རྩོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཅད་གཅོད་ཚུལ་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དང་། བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
བཤད་པའི་དགོས་པ་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྩོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་དུ་སློམ་པའི་རང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་གཅད་བྱ་རྣམས་ཀྱང་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སློམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྟགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་

བ་མེད་པར་སྟོགས་ལ་མ་ཁྲབ་པ་དང་སྟོག་པ་ཁྲབ་ཆེས་པ་དག་ནི་སྤང་བའི་སྲིར་ཏུ་
སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། ཚིག་གང་གིས་མ་ཁྲབ་པ་དང་ཁྲབ་ཆེས་པ་གང་སེལ་བར་བྱེད་
ཅེ་ན། སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྟོས་པའི་བདག་ཉིད་དང་ཚིག་སྤང་དུ་ངོ་བོའི་
སྤྲུལ་བསལ་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྟོས་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྟོགས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཁྲབ་པ་ལས་སྟོག་པ་ཁྲབ་ཆེས་པ་སྤྲད་མི་ཉམ་པའི་ཚོགས་
དོན་སྟོགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་ན། ཚིགས་དོན་དེ་རྒྱུ་བས་འདོད་
ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། སྤྱབ་བྱེད་
དུ་བཀོད་བཞིན་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱི་རྒྱུ་ཀྱི་ངོར་བྱུབ་བསལ་ཞུགས་པ་ཡིན་པ་
རྣམས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཚིག་ཚོགས་སྤྲད་པའི་སྲིད་སྟོགས་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་ཁོ་ནའི་འདོད་པ་ཡིན་པ་སོགས་
སེལ་བར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་ཀྱི། དོན་ལ་ནི་སྤྲད་མི་ཉམ་པའི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་
སྟོགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཚེ། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྡོང་བ་
མཚན་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྟན་པར་བྱུབ་པས་མཚན་གཞི་དེའི་སྟེང་
དུ་བསལ་བུ་སོ་སོར་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་
སྤྱིའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྟན་པར་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེས་གཞི་བྱས་པའི་སྟེང་
དུ་སྤྲུ་མི་ཉམ་པར་སྤྱབ་པའི་མ་བྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ཀྱི། མ་བྱུབ་པའི་ཉམ་པ་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཉམ་པ་ཡང་དག་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
པའི་སྲིད་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྟོགས་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་བྱུབ་པའི་ཉམ་པ་ཀྱི་

སྤོང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྐྱེན་བར་གྲུབ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། བྱས་པས་སྐྱེ་ལ་
རྟོག་པ་འགོག་པ་ན། སྤོང་སྤོང་དུ་གྲུབ་དགོས་ལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་མ་
གྲུབ་པས་དེ་རྟོག་པ་ཡིན་པ་མི་འཕགོག་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདོད་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་ཚེས་
ཅན། ཁྱོད་སློམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིར་ཀྱི་ཚོགས་དོན་དེ་
སྤྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་བར་བྱེད་པའི་ཚོ། ཚོགས་དོན་དེ་ཚོལ་བའི་ཞེ་འདོད་
ཀྱིས་མ་ཁྲུབ་པའི་སྐྱས་ཚོས་ཅམ་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱིར།

གཉེས་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་ཚིག་འདི་དག་མ་ཁྲུབ་པ་དང་ཁྲུབ་ཚེས་པ་བཅད་པའི་
ཚེད་ཡིན་ན། སློབ་དཔོན་སྤྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། དེགས་མི་མ་སྐྱེན་སེལ་བའི་སྤྱོགས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གང་ཞིག་མངོན་བར་བཞེད་ཅེ་ན། དེགས་མི་མ་སྐྱེན་སེལ་བ་ལ་
སློམ་པའི་སྤྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྤྱོན་མེད་བར་ཐལ། དེགས་མི་
མ་སྐྱེན་གཙོ་བོར་སེལ་བ་ལ་བསྟོན་ནས་སློབ་དཔོན་སྤྱོགས་སྤང་གིས། ཚོལ་བ་རྟོག་
ལྡན་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱར་འོས་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྤངས་པ་སྤྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་དུ་བཞེད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་དེགས་པའི་སློམ་སྤང་། བསྐྱབ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་
པ་ནི་སྤྱོགས་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སྤྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་དོ། །འདི་ལ་ཡང་འདོད་པ་
དང་འོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་རེ་རེ་ནས་ཟུར་བྱིན་བར་སློམ་པ་མེད་ཀྱང་དོན་
ལེགས་བར་ཚང་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དེགས་མི་མ་སྐྱེན་སེལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་
རོ། །དེས་གཟུང་གི་ཚིག་ཟུར་བྱིན་བར་སློམ་པ་མི་དགོས་པ་ནི་འཆད་བར་འགྱུར་
རོ། །འདིར་སློམ་པ་རྣམས་འགྲེལ་མཚན་པའི་བཞེད་པ་དང་ཚིག་ཟུར་ལྟ་ཚང་བར་སློམ་
པ་མངོན་མཚན་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བྱིན་ཅེ་ལོག་ཏུ་ཤེས་བར་བྱ་

སྟེ། མདོ་མཛད་པའི་བཞེད་པ་ཉིད་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་འཇུག་མེད་དུ་རྒྱས་པར་
 གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོ། །ཅིའི་སྲིད་རིགས་མི་མ་སྤུན་སེལ་བའི་
 མཚན་ཉིད་འདི་ལ་ལོག་རྟོག་ལྟ་སོའི་ཞེན་ཡུལ་བཅད་པའི་དོན་ཚང་ཞེན། ཚད་མས་
 བསལ་ཟིན་སོགས་དེ་རྣམས་ལ་ཞི་སྤྱོད་ལའང་དག་ཉིད་མེད་དེ། སྤྱི་རྒྱུ་ལྱི་ཚད་
 མས་བསལ་བ་སྤྱོད་སྤྱི་མཚན་པའི་མཚན་གཞི་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པ་དང་། སྤྱི་
 རྒྱུ་ལྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་མེད་དུ་བཞེད་བཞེན་པ་དང་། ཞེས་འདོད་མེད་
 པའི་སྤྱོད་པ་ཅུང་དང་། རྒྱུ་ལྱི་ལྱི་འདོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལྷག་མ་བཞི་ལ་
 ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པ་མེད་ཀྱང་སྤྱོད་ལའང་དག་གི་མཚན་ཉིད་བསྐྱུབ་བྱར་
 འོས་པ་རྒྱུ་ལྱི་ལྱི་ལྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་པ་དེ་འཇུག་པ་མེད་པའི་སྲིད་
 རྟོ། །དང་གི་སྤྱོད་སོ་སོར་བཅད་པ་ནི། སྤྱོད་མ་མཚན་གཞི་ལ་ཚད་མའི་བསལ་བ་
 ཞུགས་པ་ས་རྩ་བ་བཅད་པ་ལྟར་སྤྱོད་ལའང་དག་གི་མཚན་ཉིད་འཇུག་མི་འཇུག་
 དཔུང་མི་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་བཞི་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པ་མེད་
 པས་མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་བཞག་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལའང་དག་ཡིན་པ་འགོག་པར་
 བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། སྤྱོད་སྤྱོད་ཉིད་འདིར་ཞི་སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ལྱི་སྤྱོད་སོས་བདག་ཉིད་ལྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པར་མཛད་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
 ལོག་པར་རྟོག་པ་མཛོང་བས་དེ་བསལ་བའི་ཚེད་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ལ་བཞེན་ནས་
 ལོག་རྟོག་སེལ་བྱས་པར་ཐལ། ལྱས་པས་སྤྱོད་སྤྱོད་མཁའ་ཡོན་པ་ལ་གཞོད་པས་སྤྱོད་སྤྱོད་
 རྟོག་པར་སྤྱོད་བའི་རྒྱུ་ལྱི་ལྱི་ལྱི་འདོད་པ་གཞོད་པ་མེད་པར་སྤྱོད་པ་དང་དེ་ལ་

སོགས་པའི་ལུང་དོན་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་དང་། དེ་ལ་གཞོན་པས་
ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་ལ་གཞོན་ན་སྟོན་སྲུག་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།

ཀུན་བརྩམ་ལས་སྟོས་པའི་རང་ཉིད་འདོད་པ་ངེས་གཟུང་ལ་ རྟོས་པ།

༩ གཉེས་པ་ཀུན་ལས་བརྩམ་སུ་སྟོས་པའི་རང་ཉིད་འདོད་པ་ངེས་གཟུང་ལ་
སྟོས་པ་ལ་གཉེས། ངེས་གཟུང་སྟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཀུན་ལས་བརྩམ་དང་
རིགས་སྐོ་གཉེས་ཀྱི་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་
ཚོལ་བ་རང་ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། རང་ཉིད་འདོད་པའི་
ཚིག་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་སྐྱངས་པ་ཡིན་པས་ངེས་གཟུང་
སྟོས་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཀུན་ལས་བརྩམ་ཀྱི་སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་
སྐབས་འདིར་ཚོས་ཅན། བསྟན་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་མ་འབྲེལ་ན་རང་ཉིད་དང་འདོད་
པའི་སྐྱ་དག་གིས་ངེས་པར་གཟུང་བའི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚིག་དེ་དག་ཚོལ་
བ་རང་ཁོ་ནའི་འདོད་ལུལ་བསྐྱབ་བྱར་འབེན་པའི་སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ནམ་
བཅད་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་སྲིད། དོན་དེ་རྟོགས་ཀྱང་ངེས་གཟུང་གི་ཚིག་བཤད་
པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པ་ན་བསྐྱབ་བྱར་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་
བྱས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་
ཡིན་ནས་སྐྱ་མི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་དེ་བཅད་པའི་སྲིད་བཤད་
པ་ཡིན་པའི་སྲིད། ངེས་གཟུང་མ་སྟོས་ན་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་

བ་བསྐྱུབ་བྱུང་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་ནམ་སྐྱུལ་བའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། མ་
 འོངས་པ་ལ་ཡང་འཁྲིད་བའི་བྱེད་པ་དང་ལྷན་བའི་མཐའ་ཅན་བསྐྱེད་བྱ་བ་ཁྲུང་གཞི་
 དང་རང་ཉིད་འདོད་པ་ཁྲུང་ཚོས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཁྲུང་གཞི་དང་ཁྲུང་ཚོས་གཉིས་
 ཁྲུང་བར་གྱི་གཞི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ་བསྐྱེད་བྱའི་སྐྱེ་ཡང་བྱུང་བེན་པ་དང་འགྱུར་བར་
 འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་བར་བྱ་བ་ལ་ཡང་འཇུག་པས་ཁྲུང་གཞི་དེའི་དབང་
 གིས་རང་ཉིད་འདོད་པའི་དོན་ཡང་རང་ཉིད་བསྐྱུབ་བྱུང་འདོད་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་
 འཇུག་པས་ད་ལྟ་སྐྱུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་མ་འོངས་པ་ནི་བསྐྱུབ་བྱུང་འདོད་
 བར་འགྱུར་བ་ཡང་ད་ལྟ་སློབ་པས་ཡང་དག་ཡིན་ནམ་སྐྱུལ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་བས་
 དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་དེས་གཟུང་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཁོ་ནའི་དེས་གཟུང་ཡང་
 དུས་གསུམ་ག་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། བསྐྱེད་བྱ་བ་ཁྲུང་གཞིར་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། དེས་གཟུང་སློབ་པས་ཀྱང་དོགས་པ་མི་ཁེགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་
 དེ། བསྐྱུབ་བྱ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་དེས་གཟུང་གིས་སྐྱུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་དང་།
 སློབ་པས་ཡང་དག་གཞི་མཐུན་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་བཀག་པ་ནི་དུས་ནམ་ཡང་གཞི་
 མཐུན་སྲིད་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་ཁོ་ནའི་དེས་གཟུང་སློབ་པ་མི་དགོས་ཏེ། འདོད་པའི་སྐྱད་
 ཀྱི་བྱིངས་ཨི་ཎ་ཞེས་པ་ལ་ནི་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟའི་རྒྱུན་བས་ཨི་ཎ་ལྟར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་
 འདོད་པར་གྱུར་བ་ཞེས་པར་སོང་བས་དེས་ཚོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཀུན་
 ལས་བརྒྱས་པ་འདིར་ནི་ཚོས་ཅན། འདོད་པའི་སྐྱད་ཀྱི་བྱིངས་ཨི་ཎ་ལ་ནི་ལྟ་འི་རྒྱུན་
 རྒྱུན་པས་མ་འོངས་པ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བསྐྱེད་བྱ་

བ་ཁྱད་གཞིར་འབྲེལ་བའི་ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་བསྐྱབ་བྱར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་
 མྱིལ། རོན་བསྐྱབ་ན། གུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་
 བྱར་འདོད་པར་གྱུར་ཟེན་འབའ་ཞེག་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་
 འབྲེལ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་བྱར་དུ་སྟོས་པའི་འདོད་ཚིག་ཡིན་པའི་མྱིལ།
 འབད་པ་མང་པོས་ཉེས་པ་སྤང་དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་སྟོས་པ་ཅི་ཞེག་བྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཅད་སྟོན་པའི་ཚིག་འབའ་ཞེག་སྟོས་པས་ཚོག་མོད་ཅེ་ན། སྟོན་
 མེད་དེ། ལུང་རོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དང། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཞི་མ་ཐུན་འདོད་པ་
 དང། དམ་བཅའ་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་
 དུ་རེད་ཀྱི་ལྟར་ན་ནི་དམ་བཅའ་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་མོད་
 ཀྱི། སྟོན་པར་བྱེད་ན་ཡང་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་
 ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རིགས་པའི་སྐོར་ཡང་ཁོ་ནའི་ངེས་གཟུང་
 དངོས་སུ་སྟོས་དགོས་སམ་སྟུམ་ན། རིགས་སྐོར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་བྱར་
 དུ་ངེས་གཟུང་མ་སྟོས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཚིག་དེས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་བ་དང་དཔེ་མ་
 གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པར་ཐལ། རིགས་སྐོར་
 སྟོས་པའི་འདོད་པའི་ཚིག་གི་བྱིངས་ཨི་ཏཱ་ལ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་བ་ཁྱད་གཞིར་མ་འབྲེལ་
 བས་མ་འོངས་པ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་པའི་མྱིལ། རིགས་སྐོར་ནི། འདོད་
 བ་ཁྱད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱ་ཁྱད་ཚོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་རྒྱན་མཁས་པོས་
 གཞུང་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་རིགས་སྐོར་འབའ་ཞེག་གི་དོགས་གཅོད་ལ་འཆད་པ་དང་ཚུལ་
 གསུམ་མཛད་དོ། །

རང་ཉིད་འདོད་པ་སློབ་པས་ལོག་རྟོག་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ།

གསུམ་པ་རང་ཉིད་འདོད་པ་སློབ་པས་ལོག་རྟོག་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་ལ་
 གཉིས། འདོད་པ་སློབ་པས་ཚོལ་བ་མི་འདོད་པ་དང་འདྲེས་པའི་དོན་ཚོལ་བའི་འདོད་
 ཡུལ་ཡིན་པ་ཁེགས་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་གིས་སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་ཚོལ་བའི་
 རྩོགས་སུ་བྱེད་པའང་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སེལ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་།
 བསལ་བྱ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཡུལ་
 རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རྩོགས་ཡང་དག་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན།
 ལོག་རྟོག་གཞན་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚོལ་བ་མི་འདོད་པ་དང་འདྲེས་པའི་བསྟན་
 བཅས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཡང་ཚོལ་བའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབས་
 ཤིང་བསྟན་པའི་སྲིད། ཚོལ་བ་མི་འདོད་པ་དང་འདྲེས་པའི་འདོད་ཡུལ་དེ་ལ་གཞོན་
 བ་ཡང་ཚོལ་བའི་རྩོགས་པས་ལ་དང་གཏན་ཚིགས་འགལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོན་ཏུ་
 འགྱུར་བ་མེད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་བཀག་ན་ཡང་ཚོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་ཅི་ལྟར་
 བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་བཀག་པ་མེད་པར་བྱུབ་པའི་སྲིད་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚོལ་བའི་མི་འདོད་པ་དང་འདྲེས་པ་ནི་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
 ཚེ་སྤིང་སྟེང་ཏུ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཉིད་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་མི་རྟག་པ་
 ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་མི་འདོད་པ་དང་འདྲེས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཚད་མས་
 བཀག་གུང་སྐྱ་ལ་དེ་མེད་པར་ཡང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བཞིན་འོ། །སྐྱ་ནམ་མཁའི་
 ཡོན་ཏན་ཡང་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན་པས་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དང་མི་རྟག་པ་
 གཉིས་དོན་སྐྱ་གཅིག་པོ་ལ་འདུ་འབྲེལ་བྱུབ་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་གསུམ་རྗེས་ཐ་དང་

པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་འདོད་པས་བྱུང་བའི་ཕྱི་རྟེན་དོན་གཞན་མི་སྲིད་པས་དེ་
བཀག་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཀླུ་ས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་
བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་པ་བསལ་བ་བྱུང་
པ་དང་། བསལ་བྱའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་
དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་རྗེས་སུ་དབག་པའི་དུས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ལ་མི་
བརྟེན་པར་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོས་ཅན། རྟོལ་བྱི་རྟོལ་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་གཏོགས་
ཤིང་བབ་པ་མ་ཡིན་པ་རྟོལ་བའི་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་པ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྷང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་པ་མི་དུང་བར་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཚོས་ཅན་སྲོང་བས་བྱུང་པའི་སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པའམ་རྟག་
པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚོད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཚམ་སྐྱབ་འདོད་པ་ན་
བྱེ་བྲག་པས་སྐྱའི་གསལ་བ་རྣམས་ལས་རྗེས་ཐད་པ་ཉན་པའི་དབང་པོས་གཟུང་
བར་བྱ་བའི་སྐྱ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྐྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་མི་རྟག་པ་ཉིད་
དང་། སྐྱ་ལྟན་པས་དེ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་བསལ་བའོ། །སྐབས་སུ་
མ་བབ་པ་དམ་འཆའ་བའི་ལོ་གཏོག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པ་ཚམ་སྐྱབ་
པའི་སྐབས་སུ་བྱེ་བྲག་པས་སྐྱའི་གསལ་བ་ལས་རྗེས་ཐད་པའི་སྐྱའི་སྐྱི་དང་དོན་
གཅིག་ལ་འདུ་བའི་མི་རྟག་པ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པའི་ཕྱིར། དབང་
པོས་གཟུང་བ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི། སྐྱའི་སྐྱི་རྗེས་གཞན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བའི་སྐོ་
ནས་སྐྱའི་བསལ་བ་རྣམས་ལ་སྐྱ་སྐོ་འདུག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་ཕྱོགས་སུ་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་
 སའི་ཚུལ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་སའི་ཆེ་ཡང་སྐབས་
 སུ་མ་བབ་པ་དམ་འཆའ་ན་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་།
 དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱང་བྱེད་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་དང་མ་ཐུན་པར་ཚོལ་བས་ཕྱོགས་
 སུ་བྱེད་པ་རིགས་པ་དང་། ཕྱི་ཚོལ་ཤེས་འདོད་མེད་པ་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོལ་བས་ལུང་གི་དོན་དེ་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་རིགས་
 སའི་སྐབས་ཡོད་དེ། སྐབས་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་པའམ་ཕྱི་ཚོལ་བ་དེ་བསྟན་
 བཅོས་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་རྟོགས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་ན་ནི་ལུང་གི་དོན་དེ་ཚོལ་
 བས་ཀྱང་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་པ་རིགས་སའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། བྱེད་ཀྱི་
 བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་སའི་མི་རྟག་པ་དེ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཇི་ལྟར་བཤད་ཅེས་འདྲི་
 བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉེས་པ་ནི། ལུང་གི་སྐབས་བྱེད་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཕྱི་ཚོལ་ལུང་དོན་ལ་
 དོན་གཉེར་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚོལ་བས་ལུང་དོན་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་ན་ཕྱི་ཚོལ་
 གྱིས་རྣ་གཏད་པར་མི་བྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཚོལ་བ་འདི་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་དང་མ་
 འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་སའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉེས་ཀ་སྐབས་བྱེད་དང་དེ་ལས་བཤད་མ་བཤད་
 སོགས་བསྟན་བཅོས་ལ་མི་བརྟེན་པར་སྐྱ་ལ་རྟག་མི་རྟག་སོགས་ཁྱད་ཚོས་འགའ་
 ཞིག་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ན་ཚོལ་བས་ལུང་དོན་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་སའི་བོ་སྐབས་ཅི་ཞིག་

ཡོད་དེ། མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་ཚོགས་སུ་བྱེད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་མ་ཡིན་
པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱེད་པར་གྱི་སྲི་འཕེན་པ་མི་འབྲང་པ་དང་། སྲི་ལ་དོན་
གཉེར་ཡོད་ན་བྱེད་པར་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པར་མ་འཇུག་པ་དང་། བྱེད་པར་སྐྱེ་ཉིད་གྱི་
སྲི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་མི་ཅུས་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་
པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བྱེད་པར་གྱིས་སྲི་འཕེན་པའི་སྲིད། བྱེད་པར་
ལུང་དོན་གྱི་མི་རྟག་པ་དེ་གྲུབ་ན་འདོད་པ་ཉིད་གྱི་སྲི་མི་རྟག་པ་ཚམ་ཡང་འགྲུབ་པ་མ་
ཡིན་ནམ། བྱེད་པར་གྲུབ་པས་སྲི་གྲུབ་ན་ཡང་མི་རྟག་པ་ཚམ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ན་
མི་འདོད་པ་དང་འབྲེས་པའི་བྱེད་པར་ཡང་ཤེས་པར་འདོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱི་ཚོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་དང་མ་ཐུན་པར་དམ་འཆའ་བ་སྐབས་
སུ་བབ་པ་དང་། བྱི་ཚོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་དང་མ་ཐུན་པར་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པའི་དག་
ལས་ཚོལ་བའི་འདོད་པ་རྟོགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་པར་གྱིས་སྲི་འཕེན་ཞིང་སྲི་
ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་ན་བྱེད་པར་ལ་དཔག་འདོད་ཡོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་
པར་འདོད་པ་པོ་ཉན་པ་པོའི་ཤེས་འདོད་དང་མ་ཐུན་པར་དཔག་པར་འདོད་པ་ནི་
སྐབས་སུ་བབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚོལ་བས་སྐབས་དང་མ་ཐུན་པར་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་
བྱེད་འགོད་པའི་ཚིག་གི་སྐབས་ཀྱིས་ཚོད་གཞི་སྲིད་སྲིད་དུ་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་བྱེད་
ཚོས་སུ་འདོད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྲུང་བརྗོད་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱི་ཚོལ་
གྱི་ཤེས་འདོད་དང་མ་ཐུན་པར་ཚོལ་བས་དམ་འཆའ་བ་སྐབས་སུ་བབ་པ་དེ་ཉིད་གྱི་

ཕྱིར། གང་དུ་བརྗོད་ན། གནས་སྐབས་ལགའ་ཡིས་འདོད་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་
སྐབས་སུའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ལྷབ་པ་མ་དེས་པ་དང་། སྤྱི་ལ་ཚོད་པ་ལ་ལྷད་པར་ལ་
ཚོད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་དང་། སྤྱི་རྟག་མི་རྟག་ཚོད་པ་བསྟན་བཅོས་ཁས་སྤངས་པའི་
སློབས་ཚོད་པ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ས་དོན་བྱེད་པ་ལྷད་པར་གྱི་མཐར་ཐུག་
པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤིང་གིས་གཙོ་སྤྲེག་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཤ་བ་ལ་
སོགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་བཞིན་ལོ། །དེས་ན་སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པའི་དོན་གཉེར་ཡོད་ན་
སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་མི་རྟག་པ་ལ་འདང་དོན་གཉེར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པ་ཚམ་གྱི་དོན་གཉེར་ཡོད་ན་སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་
མི་རྟག་པ་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པའི་ལྷབ་པ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་ན་
ནི་གདོན་མི་བ་བར་སོ་སོར་དེས་པའི་ལྷད་པར་དོན་དུ་གཉེར་བར་འགྱུར་བས་ལྷབ་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་ཚམ་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་ན་ཤ་བ་ལ་སོགས་
པའི་ལྷད་པར་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པའི་ལྷབ་པ་མ་དེས་པ་དཔེ་ལ་ཡང་སྤྱོད་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། སྤྱི་རྟག་མི་རྟག་ཚོད་ན་སྤྱི་ལ་བཤད་པའི་ལྷད་པར་ལ་དེས་པར་ཚོད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་རྟག་མི་རྟག་ཚམ་ལ་ཚོད་ན་སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་
བའི་མི་རྟག་པའི་ལྷད་པར་གཞན་ལ་ཚོད་པ་མེད་པ་ཡང་སྤིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་
དུ་དཔེ་ལ་ཡང་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་རྟག་མི་རྟག་ཚོད་པ་སྤྱི་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སློབས་ཚོད་པ་
ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་རྟག་མི་རྟག་ཚོད་པ་དེའི་ཚེ་བསྟན་བཅོས་སྤྱི་བྱེད་དུ་

ཁས་སྐྱབས་པ་དེ་མེད་ན་ཚོད་པ་དང་། ཚོད་པ་བསྐྱོག་བྱས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྐྱ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་མི་རྟག་པ་ལ་
དོན་གཉེར་ཡོད་ཀྱང་སྐྱབ་མི་བྱས་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པ་ཡང་སྐྱབ་བསམ་ཐེན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་དང་། བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་དང་མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིའི་སྤྱིའདུ་སྐྱ་
ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་
ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་
བའི་མི་རྟག་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚོས་ནི་གཞུང་ལུགས་ལ་གྲགས་པ་ཚམ་ཡིན་གྱི་
དཔེ་འགང་ཡང་ནི་རྗེས་འགོ་བྱེད་པ་མི་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་འདྲའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་མི་འབྲུལ་བ་ཚན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་བྱེད་པར་ཉན་པ་པོ་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐབས་
དེར་ཚོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྲིད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པར་གྲུབ་ན་སྤྱི་
གྲུབ་ཀྱང་སྤྱི་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་ན་བྱེད་པར་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡོད་དེ། བུས་པ་ཚོས་ཚན། བུས་པ་
དང་གསལ་བ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པ་ཉན་པའི་དབང་པོས་བརྒྱུང་བར་བྱ་བའི་སྐྱ་ཉིད་ཀྱི་
སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་མི་རྟག་པ་དང་ལྟན་པའི་སྐྱ་གང་རུང་གི་གཉིས་པ་དང་

བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་ཀ་བ་བཞིན་ནོ། །བྱས་བ་གང་རྒྱུ་གི་སྲི་
དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱུང་ཅིང་བྱས་པ་བྱས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་འགལ་བའི་ཤུགས་
ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབས་པོ་ཞེས། དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་དེ་གཉིས་བཅས་སྦྱོར་
བའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། གཉིས་པ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བ་དག་གྲང་
རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་སྐར་བསལ་ཟེན་པའི་སྲིད་ཏེ། ཡ་གྲུལ་ཁེགས་པས་གང་
རྒྱུ་གི་སྲི་མི་སྲིད་པར་བསྐྱབས་ཟེན་ནོ། །དེ་འདྲའི་གཉིས་བཅས་སྦྱོར་བ་མཐའ་དག་
བསལ་ཟེན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དག་གྲང་ཞེས་མང་ཚིག་སྟོས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མ་བཟང་བསྟན་བཅོས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དུས་སུ་ཡང་སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་ཏེ།
སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་གྲང་སྐབས་ལས་འདས་པ་དམ་འཆའ་ན་ཉ་ཅང་
ཐལ་བའི་ཉེས་པ་བཤད་ཟེན་པའི་སྲིད། གང་དུ་ན། དེར་ཡང་བསྐྱབ་བྱེད་ཚོས་དང་
ནི། མེད་ན་མི་འབྱུང་ལ་གཞོན་ཉིད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་ལོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱབ་པ་ནི། སྐྱ་རྟག་མི་རྟག་ཚོད་པའི་ཆེ་སྐབས་སུ་གཏོགས་པ་
སྐར་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་མི་རྟག་པའི་ཚོས་ཅམ་ཉིད་ཚོལ་བས་སྐྱ་ལ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྲི་ཚོལ་གྱིས་ན་བཏད་པར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་སྲི་ལ་
ཤེས་འདོད་ཡོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཤེས་འདོད་མེད་པ་དེའི་སྲིད། སྲི་ཚོལ་གྱིས་བྱིས་པ་
དང་མ་ཐུན་པར་དམ་འཆའ་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ནི་ཚོལ་བ་ཚར་གཅད་པར་བྱ་བའི་
གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། མི་འདོད་པའི་ཚོས་གཞན་དམ་བཅས་པས་བྱིས་པའི་སྐབས་
དོན་ལན་འདེབས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་འགོ་བའི་སྲིད།

**མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མདོར་
བསྟན་པ།**

གསུམ་པ་མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མདོར་
བསྟན་པ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མ་བསལ་བའི་རང་
བཞིན་དང་། བསལ་བ་ཕྱོགས་སུ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བསལ་བྱ་ཚད་མས་
གཞོད་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་བསྐྱབ་བྱར་འོས་པ་བསྐྱབ་བྱར་
ཁས་སྐྱངས་པ་དེ་ཡང་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཚད་མས་
བསལ་བ་ཕྱོགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཚྲོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱང་བར་འོས་པ་མདོན་སུམ་གྱིས་དོན་རང་
མཚན་གཞལ་བའི་སྟོབས་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཇེས་སུ་དཔག་པས་སློབ་
གྲུང་དག་པ་པ་གཞལ་བའི་སྟོབས་དང་ཡིད་ཆེས་ཇེས་དཔག་གིས་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་
གཞལ་བའི་སྟོབས་དང་གྲགས་པའི་ཇེས་དཔག་གིས་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་
སྟོབས་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བ་ཞིག་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡིད་ཆེས་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ངག་སྐྱས་ཅམ་ནས་ངག་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པར་ཡིད་
དཔྱོད་གིས་གོ་བའི་དམ་བཅའ་དེ་འདྲ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་
ཁས་སྐྱང་གིས་བསལ་བར་འགྲུང་བ་ལྟར་རོ། །ཅ་ཚིག་འདི་ཚད་མ་མདོའི་ཚིག་སྣ་
བསྐྱས་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་མདོར་ནི།

མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔལ་དང་། །

ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ། །

ཞེས་འབྱུང་བས་མ་བསལ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་ཤིང་གཞི་གང་ལ་མ་བསལ་
བ་དགོས་ན། བསྐྱབ་བྱར་རང་གི་རྟེན་ཚོས་ཅན་ལ་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་
བསྟན་པ་འདིར་མ་སྟོས་ལ། རྣམ་འགྲེལ་དུ། རང་རྟེན་ལ་མ་བསལ་བ་དགོས་པ་རྒྱས་
པར་བཤད་ཀྱང་འདིར་མ་བསྟན་པ་ནི་ཅུང་ཟད་བསྐྱུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །སྐབས་དེ་དང་གཞན་ཡང་སྐབས་འགའ་རེ་མ་གཏོགས་བསྟན་བཅོས་འདིར་
རྒྱས་པར་གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྩ་ཚིག་གིས་རྒྱས་
པར་འཆད་པའི་དབང་དུ་ཡང་བྱས་པའོ། །ཅུང་ཟད་བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི་རིགས་པ་
དཀྱུས་ཀྱི་དོན་རྩ་ཚིག་ལ་བལྟོས་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚིག་དོན་དང་། གཞན་དག་འདོད་པའི་མངོན་སུམ་ལ་དོན་
སྟོས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚང་མ་གང་གིས་ཀྱང་བསལ་བ་མ་ཞུགས་པ་ཞིག་
ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚང་མས་བསལ་བ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་
མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་མོད་ཀྱི། གལ་ཏེ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་དུ་ཚུགས་ན་ཡང་ཚང་མས་བསལ་བ་ལ་
སོགས་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སྟོན་ན་ཡང་ཚང་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་
བསལ་བའི་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྲུངས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་བྱེད་པ་
འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་ལ་བལྟོས་པ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་
ཡང་དག་ཡིན་ན་ཚང་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཕྱོགས་ཡང་དག་

ཡིན་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་
 པ་དང་ཡིད་ཆེས་པ་དག་དང་གྲགས་པས་མ་བསལ་བ་དགོས་པའི་སྲིད། ཡིད་ཆེས་ལ་
 གཉིས་ཚིག་སྟོས་པ་ནི། ལུང་དང་རབ་ཚིག་གཉིས་ཀར་གྱིས་མ་བསལ་བ་དགོས་པར་
 ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚིག་དང་གྲགས་པ་
 དང་མི་འགལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚིག་དང་གྲགས་པ་
 གཞོན་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བུ་ལིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་བརྒྱུ་ཕྱོགས་ཀྱི་
 དོན་དམ་འཆའ་བ་ལ་ནི། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་འབའ་ཞིག་གིས་
 གཞོན་པའི་སྲིད་ལོ། །དཔེར་ན་རྟོག་པས་བདེན་ཞེན་གྱིས་གཞལ་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་
 མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན། རང་ཚིག་འགལ་བ་ཞུགས་པའི་དམ་བཅའ་སྟོན་
 ཅན་ཡིན་ཀྱང་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་
 པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གཞལ་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་
 གཞོན་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་
 སེལ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་པ་
 དང་། སེལ་བྱེད་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་ཚིག་རང་ཉིད་སྐྱུས་ཅམ་ནས་ཚིག་
 དངོས་ལྷགས་དང་སྲ་སྲི་འགལ་བར་ཡིད་དཔྱོད་གྱིས་ངེས་པའི་དག་སྟོན་ཅན་དེ་འདྲ་
 ཡང་མིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འཐད་ལྡན་དུ་ཡང་། འདིར་ཚད་
 མ་མ་ཡིན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་དང་གྲགས་པ་ཡང་གཞོན་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་ལ། ཞེས་
 བ་ཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཤེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མཉན་བུ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་

འགའ་ཞིང་། མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཉེང་དུ་
 མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་གཞོན་པ་བཞིན་དུ་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་དོན་གྱི་སློན་ལ་དོན་
 གཞན་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་རོ་བོས་ནི་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནམ།
 ཅིའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གཅིག་གྲུ་ལ་དོན་ཞེས་སློན་པའི་ཞུ། མངོན་སུམ་ལ་དོན་སློན་པ་
 བྱི་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རླ་བ་གཉིས་སྤང་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་
 ཁ་ཅིག་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱ་བཤའ་དུ་ཡོང་གུང་གཟུང་ལུལ་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པས་སེལ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
 དེ་སེལ་བྱེད་ཡིན་པ་དེ་སྤངས་ནས་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ལུལ་གཞོན་བྱེད་དུ་ཡོངས་
 སུ་གཟུང་བའི་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །འདི་སློན་གྱི་རྣམ་བཤའ་བྱེད་པ་ལ་ཆེར་
 གྱིས་སློབ་དཔོན་གྱི་རང་ལུགས་སུ་མངོན་མོད། སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་སློབ་
 དཔོན་དབང་ལྷན་སྤྱི་འདོད་པ་ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་སུན་དཔྱུང་བའི་ཚད་
 དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་བ་ལྟར་བདག་གི་སྐྱ་མ་རྣམས་ཀྱང་བཞེད་པས་དེ་
 ལྟར་འདོད་པར་བྱའོ། །ཤོག་ཏུ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་དོན་ཞེས་བཤའ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་
 ཡང་སྐྱ་མི་མ་དག་པར་གསལ་ཏེ། ཚོས་མཚོག་གི་འགྲེལ་བ་དག་པ་ཁ་ཅིག་ལས་མི་
 འབྱུང་ཞིང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཡང་ཡང་གི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གིས་དོན་སློན་
 པའི་དགོས་པ་སྐྱ་མ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགོས་པ་ཕྱི་མ་འདི་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་པ་གཞུང་གི་མ་འདིའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཡང་གི་སྐྱས་སྐྱ་མ་སྤྱད་པར་འདོད་པ་ནི་
 རང་གིས་རང་ལ་ཚོ་བའི་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ། དེ་ལྟར་ཡང་དེའི་
 ཕྱིར་ཡང་དོན་སློན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དོན་སློན་པའི་དགོས་པ་གཞན་ཉིད་འཆད་པར་

འགྲུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་གཞན་དག་གིས་དོན་སློབ་པའི་
 དགོས་པ་འདི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འདི་
 བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཚུལ་གསུམ་པ་གཞན་
 དག་གིས་ངེས་པར་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ཅན་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཉེ་བར་
 བཀོད་ནས་སྟུན་སྦྱང་བ་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་དབང་སྟུག་ལྡེས་ཚུལ་གཉིས་
 པའི་ངེས་གཟུང་གིས་མི་མ་སྟུན་ཕྱོགས་ལས་སློབ་པ་སྟུབ་ཀྱང་མེད་ལ་མེད་པར་
 ངེས་པ་ཞེས་ཚུལ་གསུམ་པ་ལོགས་སུ་སློབ་པའི་དགོས་པ་ནི་སློབ་ལུལ་ངོས་གཟུང་
 བའི་སློབ་པ་སྟུན་པ་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཚེད་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ཕྱོགས་སུ་
 མ་བཀོད་ནས་སྟུན་སྦྱང་བ་དང་འབྲ་བར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཡང་དག་ཚད་
 མས་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་ན་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཚད་མས་བསལ་བ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་
 གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན་ནོ། །འོ་ན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སློབ་
 ཡིན་གྱི་དམ་བཅའི་སློབ་མ་ཡིན་པས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ནས་བསློབ་
 པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསློབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
 གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་
 མས་བསལ་བ་ཚོས་ཅན། ཕྱོགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་
 བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ལུལ་དུ་མི་རུང་བའི་
 ཕྱིར། ལྟབ་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་བྱེད་པ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་
 ཐེ་ཚོམ་ཅན་ལ་འཇུག་པར་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་

གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་དུས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དུས་ན་ཡིན་པར་བསྟན་གྱི་
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དགོས་
པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་སྲུང་གང་གི་ངོར་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་
བ་མེད་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་པའི་ངོར་ནི་སྐྱབ་བྱེད་མ་དེས་
པས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ངོར་
ནི་ཁྱོད་ལྟར་ན་སྤྱོད་ཚེས་སྲུ་སོང་བས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་དགོས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མས་བསལ་བ་ནི་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
དེའི་བསྐྱོད་སྤྱོད་སྐྱོ་བའི་ཚད་མའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཉེན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཚད་མ་
དག་གིས་བསྐྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རང་ལས་བསྐྱོད་པ་ལ་ཚད་མ་
ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྲ་མ་ལ་ཁུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱ་མི་ཉལ་བ་དང་ཉལ་བ་
དངོས་སུ་འགལ་བ་དག་ནི་སྐྱ་མི་ཉལ་བ་ཚད་མས་སྐྱབ་ན་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དག་
པའི་ཤེས་པ་འཇུག་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མས་བསལ་བ་ལ་ནི་ཚོས་ཅན།
དེ་སྤྱོད་ཚེས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ་ཡུལ་ཅན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་བྱེད་པ་
འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱོད་སྤྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་
བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རམ་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྐོ་ནས་སྤྱོད་ཚེས་
ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚད་མས་བསལ་བ་སྤྱོད་ཚེས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཐེ་
ཚོམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་

ཡིན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་ཏུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་སྲིད།
 མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང། །
 ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་མ་གྲུབ་པ། །
 གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ལ་བརྗོད་སྲིད། །
 གྲུབ་པ་གཏན་ཚིགས་རྟེན་མ་ཡིན། །
 རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །
 གྲུབ་པ་དེ་ནི་རྣམ་བཞིར་བཤད། །

ཅེས་པ་ཡང་དོན་གྲིས་འཕྲོལ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བསལ་བྱ་ལ་ཚད་མས་གཞོན་པའི་དབྱེ་བ་དངོས་དང།
 རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དང།
 འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་གང་ལ་འགལ་རྒྱ་ཚད་མས་བསྐྱབས་པའི་སྐྱོན་ས་ཅིག་
 འོས་སེལ་བར་བྱེད་དགོས་ལ། སེལ་བྱེད་གཉིས་སུ་མ་དེས་ན་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་
 བྲངས་དེས་ཉམས་ལ། གཉིས་སུ་དེས་ན་བསལ་བྱ་བསལ་བ་བཞིར་ཡོད་པ་ཉམས་
 སོ་ཞེ་ན། བསྐྱབས་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཀྱང་དབྱེ་བ་བཞིར་འགྱུར་བ་མི་འགལ་
 འོ། །གཞོན་པ་ཞེས་པ་གཞོན་བྱེད་ཀྱིས་གཞོན་བྱ་བཀག་པ་བྱ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་
 ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདིས་གཞོན་པ་བྱེད་པ་དང་འདི་ལ་གཞོན་པ་ལས་སུ་གྱུར་པ་
 གཉིས་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་གཞོན་བྱ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་
 ཉེ། དེ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པས་དེ་ལ་བཞིར་མེད་པའི་སྲིར་རོ། །དེས་ན་བྱེད་པ་དང་བྱ་བ་
 ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་འགྲུབ་པ་ཡང་དགག་བྱ་མི་འདྲ་བ་བཞིའི་སྲི་རྟོག་པ་ལ་

ལེགས་པར་ཤར་བ་ལ་བསྟོན་དགོས་ཏེ། དགག་བྱའི་སྤྱི་ལེགས་པར་མ་ཤར་ན་
བཀག་པ་ཚད་མས་མི་ངེས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོན་པས་ལ་བསྟོན་ཡང་དག་མ་ཡིན་
པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ཡང་དགག་བྱ་སེལ་བར་བྱེད་པ་བྱེད་པའི་རོ་ལོ་དང་། དགག་བྱ་
བསལ་བ་བྱ་བའི་རོ་ལོ་འབབ་ཞིག་ལ་བསྐྱབས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་
སྟོན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབས་པ་ལ་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཞོན་
པ་ཞེས་པ་ཡང་གཞོན་བྱ་ལ་ཆིག་གི་བརྗོད་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་བཞིར་ཉི་འདོད་པ་ཁོ་
ནའོ། །དེས་ན་ཚད་མའི་གཞོན་བྱ་ལ་ཚད་མས་གཞོན་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་
བཞིར་བཤད་དུ་རུང་སྟེ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཚད་མ་ལ་
གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ཡིས་དེ་ལྟར་དབྱེར་རུང་བའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མའི་དགག་བྱ་ལ་སྟོན་ཤི་གཞོན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་
བཞིར་བསྟན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཚད་མ་ལ་གསུམ་དུ་
དབྱེ་བ་ཡིས་དེ་ལྟར་དབྱེར་རུང་བའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མའི་དགག་བྱ་ལ་སྟོན་ཤི་གཞོན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་
བཞིར་བསྟན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཚད་མ་ལ་རྣམ་པ་
གསུམ་དུ་བྱེ་བས་ན་རྣམ་པ་བཞིར་ཡོད་པའི་སྤྱིར། རྗེས་དབག་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་
དེའི་ཉེན་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་རག་ལས་ན། གསུམ་པོ་དེ་བསྐྱབ་བྱའི་སྟོན་ས་
སམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་ས་ཡིན་ཞེ་ན། ལྷ་མ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ལྷི་མ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཡིན་ན་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཀུན་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཉུགས་སུ་འགྱུར་
དགོས་ཏེ། དེ་དག་མཐར་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་ཚུལ་རྣམས་བྱབ་པ་

ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་གིས་སྐབ་དགོས་ན། ཚུལ་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་དབག་དེའི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་རྟེན་གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་གིས་སྐབ་དགོས་པས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་དགོས་ན་ཡང་སྐབ་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པོ་ཞེ་ན། ཚུལ་སྐབ་བྱེད་རྗེས་དབག་འབའ་ཞིག་གིས་སྐབ་དགོས་ན་བདེན་ཡང་མཐར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་སྐབ་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །འོན་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་སྐབ་བྱེད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་སྐབས་པས་པོ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་སྐོན་པ་ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་ཀྱི་རིགས་པོ་སོར་མི་འབྱེད་པར་སྐབ་པ་ཁོ་ནའོ། །དེས་ན་གྲགས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་སྐོགས་ཚོས་དང་བྱབ་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་སྐབ་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་ཕྱོས་ཤིག། དེའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་བྱའི་སྐོན་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྟེ། ཤིན་ཏུ་སྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་སྐོག་གྱུར་ཅོམ་ལ་ཡང་འདོད་པ་ཅོམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དང་། མི་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནེ། །དང་པོ་ལ་ཁས་སྐྱོངས་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཅོམ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཁས་སྐྱོངས་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་འདིར་སྟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་

བཤོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་ཡང་དག་གམ་ལྟར་སྤང་གང་ཡིན་ཀྱང་རྩུང་སྟེ། རང་གི་ཞེ་
 འདོད་ཀྱི་དོན་དེ་གཞན་ལ་བསྟན་པར་འདོད་ནས་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཚིག་སྒྲིམ་པ་ན་
 ཁོ་བོས་དོན་འདི་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཚད་མས་རྟོགས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་
 སྒྲིམ་པ་ཡིན་པས་ཁོ་བོའི་ཚིག་འདི་དོན་ལ་འབྲེལ་ཞིང་མི་སྦྱ་བའི་ཚིག་ཚད་མ་ཡིན་
 བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ན་སྤི་རྒྱལ་ཁ་ཅིག་ནི་ཚིག་སྒྲིམ་པའི་
 རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ཅོ་སྟམ་དུ་ངེས་པ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་ལ་རྒྱལ་
 བ་རྟོག་ལྡན་མཁས་པའི་ཚིག་ཡིན་ན་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་འབྲེལ་ཞིང་མི་སྦྱ་བའི་
 ཚིག་ཚད་མར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། ཚིག་དེ་བརྗོད་བྱའི་དོན་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་
 ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་བལྟོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་
 བས་ཚིག་དེ་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་ཁས་སྤངས་ཤིང་སྤི་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་
 ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་རྫོམ་པ་ལ་དགོངས་ནས།
 འཐད་ལྡན་དུ། དེ་འབྲ་བ་ཡང་སྦྱ་བ་པོའི་ང་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་
 བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཀུན་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་ལོག་པར་
 རྟོག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །དེ་འབྲ་བའི་ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བ་ཞེན་
 རོ་ལ་བལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཏུ་སྤང་བ་ཡང་ཁས་སྤངས་འབྲས་རྟགས་སུ་སྐབས་འདིར་
 བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་སྤར་རྒྱལ་རྟོག་ལྡན་མཁས་པས་སྤི་རྒྱལ་རྟོག་ལྡན་ལྟུང་གྱི་
 དོན་རྣམས་སྦྱབ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱས་པའི་རྫོགས་བཀྲིང་རྩུང་
 བ་དེ་ལ་མ་སྦྱེ་བ་པའི་སྤར་རོལ་ཏུ་རྒྱལ་བ་རྟོག་ལྡན་མཁས་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་
 ཚོས་བསྟན་པ་ན་དོན་དེ་དག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཅམ་ཞིག་སྦྱེད་པར་བྱེད་

སའི་གཞན་དོན་སྐྱབ་ཚུལ་ཡང་སྐབས་འདིར་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་སྟོན་པ་མང་ད་
བཞེད་པ་ཡིན་ལོ། །ཚོལ་བ་རྟོག་པ་དང་མི་ལྡན་པས་སྐྱས་སའི་ཚིག་ཞེན་སའི་བརྗོད་
བྱེད་མི་འབྲུལ་བའི་ངེས་པ་མེད་ཀྱང་སྐྱབ་པ་པོས་ནི་མི་འབྲུལ་བར་ཞེན་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ལོ། །གཞན་གྱི་ཕྱི་ལོན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཚུལ་
གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱར་ཡོད་པ་ཡང་འདིར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཚུགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་མ་བསལ་བ་དགོས་སའི་གཙོ་བོའི་དོན་ནི་
འདི་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་སའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྐབས་འདིར་བཤམ་པ་
ནི། ཚུགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་
བསྟན་བཞེད་པས་སེལ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་སའི་ཡན་ལག་དང་། ཚད་མ་བཞིས་
བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཤེས་སའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཡང་
དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་
ངེས་པར་བྱེད་པ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། རང་དན་ལེའུའི་སྐབས་སུ་བབས་པས་ཡིད་ཆེས་དང་
གྲགས་སའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་རི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི་སྐབས་དེར་
བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་གཉིས་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན་རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་
དགོས་སམ་མི་དགོས་སྟུང་སའི་མེ་ཚོམ་ཅམ་ཡང་མི་འཇུག་པ་ནི་རིགས་པ་སྤྱིའི་
རྣམ་གཞག་མ་ཚགས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རིགས་སའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མངོན་

བར་མཐོ་བ་དང་ངེས་བར་ལེགས་པ་རིགས་པས་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་
 མི་ཤེས་ཤིང་སྐབས་འདིའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པས་ཡིད་
 ཆེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་ན་ལུང་རྣམ་དག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་རང་གི་བསྟན་
 བུའི་དོན་སྐྱབ་བྱེད་དང་བརྗོད་ཕྱོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་འོས་མེད་ཏུ་
 བྱས་ནས་ཁ་ཅིག་ལུང་རྣམ་དག་དེ་ལས་རང་གི་བརྗོད་བུའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་
 དང་། ལུང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་དེ། དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་འགོད་པའི་ཆེ་
 བོ་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤོད་འབྱུང་སྟེ། དེ་འབྱུང་བར་ལུང་རྣམ་དག་ལས་
 གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་ལ་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་
 མེད་པར་འདོད་དགོས་པའི་རྟགས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། ཁ་ཅིག་ལུང་རྣམ་དག་ལས་
 དོན་མ་ལྡན་ཏུ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་འགོད་པར་བྱེད་
 དོ། །གཞན་དགའི། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཆད་མར་འཛོག་པ་ཡང་
 ཁས་སྐྱོང་བར་བུའི་ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་གསུང་གི་ཚུལ་ཏུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཤིན་
 ཏུ་སློག་གུང་སྟོན་པའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བུ་དང་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིད་
 ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ལས་གཞན་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་
 དག་ཡོད་ན་ཡང་སྲར་གཞན་དག་ཟེར་བ་ལྟར་རྟགས་འགོད་དགོས་ལ་དེ་འབྲེལ་རྟགས་
 ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་སྐྱབ་པོ་མིན་པ་སྤུ་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་ལུང་ཡང་དག་དང་ལྟར་
 ལྟར་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བུའི་བརྗོད་ཕྱོགས་ལ་གཞུགས་བྱེད་ཅམ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡིད་ཆེས་པའི་ཆད་མ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་སྐྱབ་པ་འགོད་ཚུལ་མི་
 མཁས་པ་དེ་དག་ནི་དགག་པར་སྐྱབ་པས་རེ་ཤིག་བཞག་གོ། །གང་དག་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་

ཚད་མ་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ལ་འདི་འདི་བར་བྱ་སྟེ། བཙུག་ལྷན་འདས་གྱིས་
 ལེན་ཏུ་སློབ་གྲྲུང་གི་དོན་ལོག་རྒྱུར་གི་དགྱིལ་འཁོར་ནས་རི་རབ་གི་བར་གི་གནས་
 པའི་རིམ་པ་དང་། ཚད་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་དང་། འདོད་ལྷ་རིགས་རྒྱལ་དང་
 སུམ་ཚུ་ཅ་གསུམ་ཡན་ཚད་གི་འདོད་པའི་ལྷ་དང་དེའི་གནས་གི་ཚད་དང་མིའི་
 འདིག་ཉེན་ལ་ཡང་བྱང་གི་སྐྱ་མི་སྐྱུན་ལ་སོགས་པའི་གྲིང་གི་ཚད་གསུངས་པ་དང་།
 དེ་བཞིན་ཏུ་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་རྒྱལ་གསལ། བཅུ་བདུན་དང་། དེར་
 གནས་པའི་ལྷའི་ལུས་གི་ཚད་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་ཚེའི་ཚད་ལ་སོགས་པ་
 གསུངས་པ་དེ་དག་ཚད་མས་མ་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་སྐྱ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
 བཤ། འོན་ཏེ་རང་ཉིད་དུ་མ་ཟད་སྤུ་གང་གིས་ཀྱང་དེ་དག་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་
 རིགས་སོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནཤ། ཅིས་ཉེ་དེ་དག་ཡོད་པར་གསུངས་
 པ་ནི་གདུལ་བྱ་རེ་ལོག་བྱང་བའི་དོན་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དངོས་སོ་ལ་
 དེ་དག་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད། དང་པོ་ལྷར་ན། རང་ཉིད་ལེན་ཏུ་
 རྒྱན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་སོས་སྐྱས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་འབའ་ཞིག་ཡིན་གྱི་རྒྱ་
 མཚན་ཡང་དག་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོག་ལྷན་མཁས་
 པ་དག་ནི་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་རང་གི་ཚད་མས་དམིགས་ནས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་
 ལ་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ན་ཡང་དམིགས་བྱེད་གི་ཚད་མ་བཀག་པའི་སྐོ་
 བས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚད་མས་བྱུབ་པར་སྐྱ་རྣམས་གྱི།
 དོན་གྱིས་བསྐྱོག་པ་ཉིད་ལས་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །ཚང་མས་མ་དམིགས་བཞིན་དུ་ཡོད་ཅེས་ཁས་
 ལེན་བར་རིགས་ན་ཚང་མས་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་སྐྱུར་བ་
 འདེབས་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཁས་མ་སྐྱེས་པར་མཚོན་བྱ་དམ་འཆའ་
 བར་རིགས་པའི་སྲིད། དེ་ལྟ་ན་མཐར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བུར་གི་ཚོས་
 ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་དགོས་པར་འགྱུར་རྟོ། །རང་གི་ཚང་མས་མ་དམིགས་
 གྱུར་ཡོད་ཅེས་དམ་འཆའ་བར་རིགས་ན་མི་སྐྱེད་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་
 ལ་སྐྱུར་བ་བཏབ་པས། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མཐའ་དག་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་
 དགོས་པའི་སྲིད། ཚང་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་ལུང་ཟད་དོ་ཞེས་རྒྱུད་པན་གྱི་གཞུང་
 བཅུགས་པར་འགྱུར་རྟོ། །དེས་ན་རང་ཉིད་མཁས་པར་རྫོམ་པ་དག་དོན་གང་ཡོད་དོ་
 ཞེའམ་མེད་དོ་ཞེས་དམ་འཆའ་བར་བྱེད་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་དེ་དག་ཡོད་པར་རྟོགས་
 པའི་ཚང་མ་སོགས་འདུག་མི་འདུག་ལེགས་པར་རྟོགས་ལ་སྐྱོས་ཤིག །བརྟག་པ་
 གཉིས་པ་ལྟར་ན་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ལས་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་དང་
 ལྷུག་བསྐྱེད་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་རིགས་ཤིང་ལས་འབྲས་སྲིན་ཅི་མ་ལོག་
 པར་ཚང་མས་དེས་ཤིང་ཡིད་ཆེས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་མཁོད་
 ལྟར་ན་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་མེད་པའི་སྲིད། ཡོད་པ་བ་ནི་བདེ་འགྲོར་འགྲོ། །མེད་པ་བ་
 བྱི་རན་འགྲོར་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་མངོན་
 པར་མཐོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ནི། རྣམ་འགྲེལ་དུ།

གཙོ་པོའི་དོན་ལ་མི་སྐྱེའི་སྲིད། །
 གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དབག་བ་ཉིད། །

ཅེས་བདེན་བཞི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་བས་སྐྱབ་པའི་རྗེས་སུ་ལིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་གི་དོན་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བར་གསུངས་ཀྱི། ལིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་པས་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་རིགས་སོ་ཞེས་ནི་མ་གསུངས་སོ། །དེས་ན་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ལ་ཚད་མའི་དེས་པ་རྟོན་པར་བྱས་ཏེ། འདོད་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁུལ་བ་སྐྱབ་པའི་ལུས་རྟེན་བྱུང་པར་ཅན་གཞི་ཚུགས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །བརྟག་པ་གསུམ་པ་ལྟར་ན་ན། རྣམ་མི་འོང་བའི་ཚིག་སྟེ། གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ལིང་རྟ་ཚེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྒྱང་པན་གྱི་འདོད་པ་སུན་འབྲིན་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པའི་ཚོགས་དུ་མ་ལ་འབད་པར་མཛད་ལ། རྫོང་ནི་རྒྱང་པན་གྱི་གཞུང་བཙུགས་ནས་ཕྱི་མའི་མངོན་མཚོ་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཚོས་སྐྱད་པ་ལས་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་པས་སྐྱེ་བ་སྲ་ཕྱི་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་པས་འབྱུང་དོ། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འདོད་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་པས་སྤྱིན་སོགས་དཀར་ཚོས་སྐྱད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་དམ་བཅས་པ་དང་། རྒྱང་པན་གྱིས་མི་འབྱུང་བར་དམ་བཅས་པ་གཉིས་སྐྱར་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་དམ་བཅའ་བཟང་རན་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལྟོད་སྐབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་ནས་ཅི་ཞིག་སྐྱབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། ཡང་ལིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་གི་དོན་དག་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཚད་མས་དམིགས་མ་དམིགས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་མཁུལ་གྱིས་གཟིགས་མ་གཟིགས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་གཞལ་

བྱེད་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལབའ་ཞིག་མངོན་སྲུང་དུ་གཟེགས་པས་ཀུན་མཁྱེན་དུ་
 ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་གཟེགས་མོད། ཁོ་པོས་ཚད་
 མས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་སྤྲུང་བ་འདེགས་
 དགོས་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་སྤང་ཡང་འོང་བ་ཡིན་ལོ། །དེས་ན་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་དེགས་པ་སྤྲོ་བར་ཁས་ལེན་བཞེས་ཏེ་བཞེན་དུ་ཕྱིན་ཏུ་ཕྲོག་གྱུར་ཚོགས་པའི་
 ཚད་མ་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ནི་མཚེལ་མའི་ཐལ་བ་བཞེན་དུ་རྒྱུང་རིང་དུ་དོར་བར་
 བྱུང་། །དེས་ན་ལྡར་ལེ་ཏུ་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་པ་སྤང་ཚོགས་པར་བྱ་ཞིང་ཡང་ན་
 གང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ན་རང་གི་བརྟན་བྱེད་དོན་ལ་མི་སྦྱབས་ཁྲུབ་སྟེ།
 དཔེར་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞེན་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལྟ་བུའོ། །སྤིང་
 བཞེ་རི་རབ་ཀྱི་ཚད་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་དེ་ཡང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་ཡིན་ལོ། །ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལས་དེས་པར་
 བྱུང་། །ཀུན་མཁྱེན་དག་སྤྲོ་བ་མི་སྤིང་ན་ནི། དཔྱོད་པ་བས་དག་སྤྲོ་བའི་ཉུགས་ཀྱིས་
 དག་སྤྲོ་བའི་སྤྱེས་བུ་པ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མིན་པར་སྤྲོ་བ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་
 དག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བས་ཀུན་མཁྱེན་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་
 ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་དེས་ཚོས་ལེགས་པར་གསུང་བ་ཡང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་
 ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་སྟེ། མངོན་སྲུང་ལེ་ཏུ་འོ་སྤྲོ་བས་སུ་མདོ་ཅམ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་
 བརྒྱུ་བ་བྱ་བྲུ་བ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། རི་པོང་ཅན་རྒྱ་བའི་སྤྲུམ་བརྗོད་རུང་དུ་བརྒྱུ་བ་པའི་
 ཕྱོགས་ཚོས་རང་རིག་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་འགྲུབ་ཅིང་ཁྲུབ་པ་གྲགས་པའི་གཏན་

ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་སྟེ། གང་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ན། རོན་
བམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་བྱུང་བས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྣམ་རྟོག་རང་དགའ་བ་བཞིན།
རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཡང་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་འགྲུབ་ཅིང་། གཏན་ཚིགས་འདིའི་ཚུལ་གསུམ་ནི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་
ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རྗེས་དཔག་
གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་རིགས་གང་དུ་སྤྱད་པ་ཡིན་སྟུམ་ན་གྲོལ་བ་རྟོག་
སྟན་མཁས་པས་སྦྱས་པའི་ཚིག་ཚོས་ཅན། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དཔོག་པའི་ཁས་
ལྷངས་པའི་འབྲས་ཉགས་ཞེས་གདགས་སུ་བྱུང་སྟེ། རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་
འཇུག་ཞིང་དོན་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཚེད་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྱས་པའི་ཚིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་སམ་གྲགས་པའི་ཉགས་གང་ལ་རྩོད་
པའི་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་འདྲའོ། །འདི་ནི་དངོས་པོ་ལ་ཡིད་ཚེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་
སྤང་ཡིན་ཀྱང་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་བ་གྱི་བའི་རིམ་པ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པ་
ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཚོས་ཅན། མྱིང་བཞི་དེ་རབ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་
སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྦྱབ་བར་སྦྱབ་པའི་
ཁས་ལྷངས་པའི་འབྲས་ཉགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་དེ་སྦྱབ་ཀྱི་
གྲགས་པ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེན་པའི་བརྗོད་
བྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་དེ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་འཇུག་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བ་སྤྲ་མ་ལས་སྦྱེས་པས་འབྲས་བུར་ཡང་འགྱུར་

ཞེད་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྐྱ་བ་ནི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཁ་ཅིག་
མེད་དགག་ཀྱང་ཡོད་པས་དེའི་ལྟར་ན་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་
དེའི་འབྲས་བུར་བཏགས་པའོ། །འགོ་བ་ལ་གྲགས་པ་སྐྱོད་ཀྱི་ཡིན་ལ། རྟོག་པའི་ཡུལ་
ན་ཡོད་པ་ཚོས་ཅན། རི་བོང་ཅན་ལྷ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་རུ་སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
རྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ལ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་ལྷ་བའི་སྐྱས་
བརྗོད་རུང་དང་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཐད་ལྡན་དུ། བཏགས་པའི་འབྲས་བུ་
དང་རང་བཞིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཁས་སྤངས་པའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་
བ་ནི་འབྲེལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་
དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པར་མི་
གནས་པ་སྟེ། དངོས་པོའི་དབང་གིས་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་མཐུག་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་ནི་ཚོས་ཅན།
སྐྱིན་པས་ཡོངས་སྟོང་གི་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། ཞེས་པའི་ཡུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་
སྐྱ་བར་སྐྱབ་པའི་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་པ་ལ་
འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་བཤའ་བ་ལྟར་
ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་སྐྱར་རོ། །གྲགས་པ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ནི་ཚོས་ཅན། རི་བོང་
ཅན་ལྷ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་རུ་སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྟོགས་ཡང་
དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མ་བསལ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤའ་བ།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་དོན་བཤའ་བ་ལ་བཞི། ཡིད་ཆེས་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་

དང་། རྒྱགས་པ་དང་། མངོན་སུམ་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་མ་བསལ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་རྒྱུར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་རྒྱུར་བསྟན་པ་དང་། ལྷང་དང་རང་ཚིག་གཞི་དགོན་གོགས་ཐ་དད་ཏུ་བཞག་པའི་ཚུལ་དང་། ལྷང་དང་རང་ཚིག་གཞི་དགོན་གོགས་མཚུངས་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷང་དང་རང་ཚིག་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་མཚུངས་པར་བཞད་པའི་རྒྱ་མཚན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེར་བཞེད་འདྲ་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་སྐྱས་པའི་ཚིག་དོན་ཀྱི་འབྲས་བུར་བཞག་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་རང་འགལ་དམ་བཅའི་དོན་ཀྱི་བརྗོད་སྟོན་ལ་གོགས་བྱེད་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཚིག་སྐྱ་བའི་རྟོག་ལྡན་མཁས་པ་བདག་གམ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཚོམ་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་ནི་ཚོས་ཅན། ཡིད་ཆེད་པའི་གནས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བཞེད་བྱའི་དོན་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཏུ་ཚད་མས་རྟོགས་ཤིང་མཐོང་བའི་སྐོན་ས་ངག་འཇུག་པར་འདོད་པ་སྟེ། དེའི་སྐོན་ས་ངག་སྐྱ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་དེའི་ཚིག་ནི་ཚོས་ཅན། བཞེད་བྱའི་དོན་དེའི་འབྲས་བུར་གདགས་སུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་ན་དེ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་ཚད་མེད་པར་བྱེད་ཏུ་མེད་ན། བྱོད་མི་འཇུག་པས་དོན་ཀྱི་འབྲས་བུར་བཏགས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། འཐད་ལྡན་དུ། གང་གི་ཕྱིར་དེའི་ཚིག་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་

རོན་གྱི་དངོས་པོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་མེད་ན་མི་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར། རོན་དེའི་
 འབྲས་བུར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཚིག་ལ་རོན་གྱི་འབྲས་བུས་ཁྲབ་
 པས་རོན་གྱི་འབྲས་བུར་དམ་འཆའ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ལྡན་མཁས་པའི་ཚིག་
 །ཀྱང་རོན་གྱི་འབྲས་བུར་མ་ངེས་ཏེ། མེད་དགག་སྟོན་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
 བརྗོད་བྱའི་རོན་མེད་ན་དེ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མི་འབྱུང་དེ་མེད་ན་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་
 ཚིག་མི་འབྱུང་བས་རོན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་ན་དེའི་ཁྲབ་བྱའི་ཚིག་མི་འབྱུང་བ་ལ་དེའི་
 འབྲས་བུར་བཏགས་པའི་རོན་ཡིན་ནོ། །བརྗོད་བྱའི་རོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལས་
 ཚིག་སྐྱེས་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། བརྗོད་བྱའི་རོན་མངོན་སྲུང་གྱིས་
 རྟོགས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་ལྟར་སྤང་ནམས་ལ་ནི་སྤྲོ་བ་པོས་བདེན་ཞེན་
 གྱིས་སྤྲུས་ཀྱང་རོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་སྲིད་མཐའ་ཅས་དུ་ཟད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བརྗོད་བྱའི་རོན་དངོས་པོ་བ་རང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཆེས་པའི་
 ཚིག་གིས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་བདེ་འགྲུའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཚད་མས་མ་
 གྲུབ་བཞིན་དུ་དམ་བཅས་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། རང་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཁས་སྤངས་
 ཤིང་དམ་བཅས་པའི་རོན་ལ་གོགས་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གཞི་གཅིག་གི་སྣང་དུ་བྱུང་ཚོས་
 དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་སྟོབས་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་
 འཐད་ལྡན་དུ། འདིར་གོགས་བྱེད་པ་ཉིད་གནས་པར་འགྱུར་བའི་སྟོབས་ཡིན་ཏེ། ད་
 ལྟ་ནི་རེ་ཤིག་གཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རོན་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རོན་
 དུ་བྱས་ནས་ལུང་རྣམ་དག་ཡིན་ཀྱང་གོགས་བྱེད་ཅམ་ཡིན་གྱི་རང་འགལ་དམ་
 བཅའི་རོན་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་ལ། འོག་ནས་གཞོན་བྱེད་དུ་བཤད་པ་

ཡང་སློབ་དཔོན་སློབ་ཤིང་གི་སློབ་མ་སྤྱི་བས་པ་དག་གི་ལུང་བཀོད་པ་ཡིན་
ལོ་ཞེས་བརྟན་བཅོས་འདིའི་རྗེ་ག་ཤེད་པ་སྡོན་གྱི་སློབ་དཔོན་མཁས་པ་དུ་མས་
མཛད་པ་ནི། འཕྲད་པར་མི་སེམས་ཉེ། གཞལ་བྱ་ལོན་ཏུ་སློབ་གྲུང་གི་དོན་ཚད་མས་
མ་གྲུབ་ན་སྤར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་ཏུ་འགྲུང་བའི་སྲིར་དང། ཚད་མས་གྲུབ་
དཔུང་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་
ལོང། དེས་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་ལ་མི་གཞོན་པ་མི་སྲིད་པའི་སྲིར་རོ། །

འདིར་འཕྲད་སྟན་དུ་བཤད་པ་ནི། སྲིན་པས་ལོངས་སྡོད་ཁྲིམས་གྱིས་
བདེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལུང་རྟགས་ཡིན་ན་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྲལ་བརྟན་ཚོད་དེའི་
སྤྱི་བུ་ཤེད་རྟགས་ཡང་དག་དང། སློབ་སློབ་གྲུང་གི་དོན་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འགྲུང་
ཞིང། ལོགས་ཤེད་ཅམ་ཡིན་ཉེ། ཀྱུ་མཚན་ཡང་དག་གཞན་མ་མཐོང་བར་གཞོན་
བྱེད་ཡིན་ན་ནི་སྤྱི་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་ཀྱང། སྤྱི་རྟག་པ་ལ་གཞོན་པར་འགྲུང་
རོ། །ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྲལ་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་བསྐྱབས་ནས་ལུང་དེ་
གཞོན་བྱེད་དུ་འགྲུང་རོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་སྤྱི་བུ་ཤེད་མངོན་སུམ་ནི་མེད་པས་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་དགོས་ལ་ལུང་དེ་ཉིད་སྤྱི་བུ་ཤེད་ཡིན་ན་ནི་སྲིན་པ་ལས་ལོངས་
སྡོད་དང། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་མཐོ་ངེས་འབྲུང་སྟེ། དེ་ལྟར་སྡོན་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་
སྲིར། །ཞེས་པར་འགྲུང་ལ་དེ་ནི་འདིར་ནི་ངས་ཁས་སྲུངས་པའི་སྲིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྱི་སྡོར་བ་དང་ལུང་ལས་གྲུབ་པ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་
ལོ། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ་ལེགས་པར་བཀག་ཟེན་ཏོ། །དེ་འདྲའི་ལུང་དེ་ཅོད་
གཞིར་གསུང་ནས་རང་གི་བརྗོད་བྲལ་དོན་དང་འབྲེལ་ཞིང་དེ་ལ་མི་སྤྱི་བུ་ཤེད་བྲུང་

བྱས་ནས་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པ་སོགས་དེ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་གཏན་
 ཚིགས་སུ་འདོད་ན་ཅི་དེ་ཉམ་རིགས་མོད་གྱི། ཚོད་གཞིར་གཟུང་བའི་ལུང་དེ་རང་
 གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་བརྗོད་བྱའི་བརྗོད་ཕྱོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པ་བཀག་
 ཟེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྐྱབ་དགོས་པར་བརྟན་པ་ཉིད་
 གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིགས་དེས་སྐྱ་རྟག་པ་བཀག་ཟེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཁས་
 གྲུང་དགོས་པ་བཞིན་ལོ། །ལུང་རྣམ་དག་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱར་བརྟན་ཚོད་དེ་སྐྱབ་
 བྱེད་ཡང་དག་དང་། ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་ན་ལུང་རྣམ་དག་
 ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་ལྡོག་གྱུར་གྱི་དོན་སྐྱབ་བྱེད་དང་། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་
 མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་མ་གཟུང་ཞིག །དཔེར་ན་བྱས་པ་དུ་སྤྲོན་ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་པའི་
 རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་ན། དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་པ་དང་།
 སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། བྱས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་
 ཁྲབ་པར་འདོད་པ་སོགས་དང་འབྲ་སྟེ། རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་མ་བྱེད་པ་འདིས་རིགས་
 པ་སྐྱབ་དུ་མ་ལ་འབྲུལ་བ་བསྐྱེད་སྤྲང་ངོ། །

དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲང་པོའི་སློབ་མ་ལུང་གཞོན་བྱེད་དང་གོགས་
 བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་གྱུར་བ་ཡང་སྤར་སྤངས་པའི་ལུང་དེ་ལྟ་བུ་རང་གི་
 བརྗོད་བྱའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་དང་གོགས་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་
 སོ་སོར་བྱེས་པ་ཡིན་གྱི། ལུང་ཡིན་ན་གཞི་གང་ལ་ཡང་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་
 པར་འདོད་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་ངོ། །ལུགས་དེ་གཉིས་ནི། གོགས་བྱེད་དུ་འདོད་
 པའི་ཕྱོགས་འཐད་ལྡན་ཡིན་ལ། དེ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ན་ཡིད་ཆེས་གྱི་གཏན་ཚིགས་

ཡང་དག་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་བ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡན་ཚད་
སྤྱི་འགྲོར་བྱས་ནས་མཚམས་འདི་ནས་ལུང་གཞོན་གྲེད་དུ་འདོད་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་
འཚད་པ་ནི་དོན་མ་ཡིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། བསྟན་བཅོས་དང་རང་ཚིག་གཉེས་སེལ་གྲེད་སྤྱོད་པ་
གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བསྟན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་
རང་གི་ཚིག་རྣམས་དག་དང་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་གྱིས་བསམ་ལ་བ་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བསམ་ལ་བ་ཞེས་བསྟན་ཏེ་ཡིད་ཆེས་བསམ་ལ་བ་
སེལ་གྲེད་ཅེས་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་མེད་
ན་མི་འབྱུང་བར་ཁས་སྐྱེས་པའི་སྐོར་ནས་གཞོན་གྲེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཡིད་ཆེས་གྱི་
ཚིག་ཏུ་དེ་ལྟར་མཚུངས་པས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མཚུངས་
པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྟན་པས་བ་དེའི་ཕྱིར། རང་ཚིག་ནི་དངོས་སྟོབས་དང་
གྲགས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་སྐོག་གྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་སྟབས་གྲེད་འགོད་པ་ལ་སོགས་
པའི་རྒྱལ་བའི་ཚིག་རྣམས་ལ་ཡང་འདྲའོ། །

གཉེས་པ་ནི། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྒྱལ་བ་རང་
གི་ཚིག་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་བསམ་ལ་བ་སེལ་གྲེད་ཅེས་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་
བརྗོད་པར་མཚན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རི་ལྟར་རྒྱལ་བ་བདག་ཉིད་གྱི་ཚིག་ཚད་
མར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ན་ཅོད་པའི་སྐབས་སུ་ཚིག་མི་འཇུག་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་བསྟན་
བཅོས་ཚད་མར་ཁས་སྐྱེས་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་བསྟན་བཅོས་དེར་གྲགས་པ་ཤིན་
ཏུ་སྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་དེ་ཉིགས་པའི་དོན་དུ་དབྱེད་པ་མི་འཇུག་གོ་ཞེས་མཚུངས་

བར་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚེད་ཡིན་པའི་བྱིད། རྟོག་ལྡན་མཁས་པའི་ཚིག་ཡིན་ན་
 རང་གི་བརྗོད་པའི་དོན་ལ་འབྲེལ་ཞིང་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཚད་མར་བྱས་པ་དེ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་
 བ་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚོད་པའི་
 སྐབས་སུ་ཚིག་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་ན་ཚིག་མི་འཇུག་པ་བཞིན་དུ། སིན་ཏུ་སློག་
 གུར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་མི་ལེན་ན་དེ་ལ་དཔྱད་པ་མི་
 འཇུག་པ་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐབས་ཀྱི་རྟེན་ཚོས་ཅན་
 སྐྱིན་སོགས་ཉིད་ལ་བདེ་བ་མི་སྟེར་བར་དམ་བཅས་པ་ལ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་
 དག་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁས་པའི་གཞུང་
 ལོག་པར་འཆད་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཚེན་པོ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཁ་ཅིག་མཚུངས་པ་
 དགུ་སྟོར་བྱེད་པ་ནི་རྫོངས་པ་ངོ་མཚར་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཉིས་ཀའི་དཔེ་སྐྱེན་མོང་བ་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་དཔེར་
 ཅུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སེལ་བྱེད་རང་ཚིག་
 དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་པོ་འདི་ལ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་
 བསལ་པའི་དཔེར་བརྗོད་པ་ཡང་སྐྱེན་མོང་དུ་འབྲེལ་བར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 འདི་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དུ་མཚུངས་པར་གོ་བའི་ཚེད་དུ་ཡིད་ཆེས་པའི་སེལ་
 བྱེད་དུ་གསུངས་པ་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིད། འདིར་
 འཐད་ལྡན་དུ། གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི།
 གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་དོན་དང་ལྡན་པའི་ཚད་མ་དག་མེད་པའོ། །དེ་དག་གིས་རྟོགས་
 པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་དོ། །ཞེས་དོན་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་ཅམ་ནི་

མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཉམས་སྲུང་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམས་སྲུང་སྤོང་མས་གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་ན་ཡིད་ཆེས་བསམ་སྲུང་སྤོང་མ་གཞལ་བའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་བཅས་ན་ཡིད་ཆེས་བསམ་སྲུང་སྤོང་མ་གཞལ་བར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ཡོད་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བའི་མཁས་པའི་དབང་པོའི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་ཤིང་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྲུར་དུ་གསལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ལྷ་མ་ཡང་ཡིད་ཆེས་བསམ་སྲུང་སྤོང་མ་གཞལ་བར་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཡོད་པར་དངོས་སྟོབས་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་འདིའི་དཔེ་ནི། ཚད་མ་ཅོད་གཞི་ཡིན་ལ་གཞལ་བའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་པ་བསྐྱལ་བའི་ཚོས་སྲུང་སྤོང་མ་ཡིན་པས། ཚད་མ་ཚོས་ཅན། གཞལ་བྱ་འཇམ་བྱེད་དུ་མེད་དེ། ཞེས་པ་དཔེར་སྟོས་པ་ཡིན་གྱི། གཞི་ཚོས་ཅན་ཚད་མ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་དམ་བཅས་དཔེར་སྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་ལ་ནི་ལྷུང་དང་འགལ་བ་དང་། རང་ཚིག་སྲ་སྲི་དང་དངོས་ལྷགས་འགལ་བའི་སྟོན་གང་ཡང་མེད་ཅིང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་འབའ་ཞིག་གིས་བསམ་སྲུང་སྤོང་མ་གཞལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཅོ། །འདི་རང་ཚིག་འགལ་བར་འགྲུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྲུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་ཉིད་རང་ཚིག་འགལ་བ་དང་ལྷུང་ཚིག་འགལ་བ་གཉིས་ཀའི་དཔེར་རུང་སྟེ། དམ་བཅས་དེས་ཚིག་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་དེས་བར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ལྷགས་ལ་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག་ཚིག་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་དེས་བར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་རྣམས་མེད་ན་བསྟན་བཅོས་དང་ཚིག་དག་

གང་ཡང་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྣ་བའི་ཚད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང། ཚིག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང། ལྷང་དང་འགལ་བ་དང། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་ངོས་བརྒྱུད་བ་དང། དེ་དག་སྐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་
ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་མི་བརྟེན་པར་བདེན་
ཞེན་གྱིས་སྐྱུས་པ་ན་སྤྱི་དང་དངོས་ལྷུགས་གང་རུང་གི་འགལ་བ་ཚིག་སྐྱུས་ཅམ་གྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་སློ་ཡུལ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་པའོ། །འདི་ནི་ཚིག་རང་ཉིད་བདེན་ཞེན་གྱིས་
སྐྱུས་པའི་སྤྱི་བྱེད་དངོས་ལྷུགས་ལ་དམ་བཅས་པའི་དག་གི་དམ་བཅའ་འགལ་བ་ལ་
ཡིད་ཚེས་བསལ་བ་ཞེས་བཞག་པ་དེའི་དོན་ཡིན་གྱི་ཚོས་ཅན་ཚད་མའི་སྟེང་དུ་གཞལ་
བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང། མེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་དངོས་སོ་སྟོབས་ལྷུགས་གྱི་
ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཚད་མ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་ལྟ་བུའི་
ཚད་མས་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་མ་བྱུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་
མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། རང་ཚིག་དངོས་ལྷུགས་འགལ་བ་དང། སྤྱི་བྱེད་འགལ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། སྤྱི་དབེར་བརྗོད་པ་སྟེ། གཞི་ཚོས་ཅན་ཚད་མའི་སྟེང་དུ་གཞལ་བྱ་འཇལ་
བྱེད་དུ་མེད་པ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅས་པ་ན། དངོས་གྱི་དམ་བཅའ་དེ་དང་
ལྷུགས་ལ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་དམ་བཅས་པས་
ཚད་མ་གཅིག་པའི་སྟེང་དུ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང། གཞལ་བྱ་འཇལ་
བྱེད་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་དངོས་ལྷུགས་གྱི་དམ་བཅའ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་

བརྗོད་བྱ་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཤུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་
དེ་ཚིག་དེའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྲིང་དང། ཚིག་དེའི་བསྟན་བྱ་ཡང་ཡིན་ལ་དེ་
གཉིས་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་མོད་ཀྱི་གང་ཟག་སུ་སྤྲི་མི་མཁམས་པ་
ཡིན་ཀྱང་དངོས་འགལ་ཚིག་དེའི་ཤུགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་ཚིག་མེད་པའི་
སྲིང་རོ། །

གཉིས་པ་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་དམ་བཅས་པ་ནི། བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁོ་བོའི་མ་མོ་
གཤམ་མོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན་ཚོས་ཅན་བྱུང་མེད་གཅིག་པོ་དེ་ལ་བྱ་སྐྱེད་པའི་
རྒྱས་པ་ཡོད་པར་སྔར་དམ་བཅས་པ་དང་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཕྱིས་དམ་བཅས་པ་
གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཚོས་ནི་བདེ་བ་སྐྱེད་
བྱེད་མ་ཡིན་རོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་སྟེ། ཚོས་ཅན་སྦྱིན་སོགས་གཅིག་པོའི་སྐྱེད་བྱ་
བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་དང། མེད་པ་གཉིས་སྔ་ཕྱིར་དམ་བཅས་པ་འགལ་
བ་ཡིན་རོ། །ཚིག་ལྟར་སྔར་གསུམ་པོ་དེ་དག་སྤྲི་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་པའི་
ཚིག་ཏུ་གཟུང་ནས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྤྲིས་པ་ན་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་སློ་ངོར་ཚིག་དེ་དག་གི་
དོན་འགལ་བར་ངེས་པའི་ཚད་མ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཚིག་སྤྲིས་ཅམ་ནས་འགལ་བ་ཞུགས་
འདུག་སྟེ་དུ་ཡིད་དཔྱོད་ཚུན་ཚོད་ཀྱིས་ངེས་རྒྱས་པའི་ཆ་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་
བསམ་བ་ཞེས་བྱ་ལ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་དམ་བཅས་པའི་ཆེ་དེ་ལྟ་བུའི་འགལ་
བ་ཡང་མ་ཞུགས་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིད་ཆེས་བསམ་མ་
བསམ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཡིད་ཆེས་པ་དག་དང་ཞེས་མང་ཚིག་གིས་གསུངས་

སོ། །འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྦྱོམ་པ་ལ་བལྟོས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་
བཞག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྩི་མ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་ཡིན་དུ་ཚུགས་པ་ལང་སྲ་མ་
གཉིས་དངོས་པོ་སྦྱོབས་ལྷགས་ཀྱི་བསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱིན་སོགས་
དཀར་པོའི་ཚོས་ཡིན་པ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་དེའི་སྦྱོག་
སྦྱོགས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་ཡིན་ཀྱང་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་སྤྲུང་དུ་བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་
དང་མི་སྐྱེད་པ་སྲ་ཕྱིར་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ན་འབྲུག་ཚོས་དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པ་
དངོས་སྦྱོབས་ཀྱི་ཚད་མས་འགལ་བར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞི་ཚོས་ཅན་ཚད་མའི་སྤྲུང་དུ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་
དངོས་སྦྱོབས་ཀྱི་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་
དུ་མེད་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཚོས་ཅན་བྱུང་མེད་གཅིག་པོ་དེའི་སྤྲུང་དུ་བྱ་
སྐྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པར་དངོས་སྦྱོབས་ཀྱི་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་སྦྱོབས་
ཀྱིས་བྱ་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་མེད་པ་སེལ་བར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ནི་དངོས་
སྦྱོབས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁོ་ནའོ། །འོན་དངོས་པོ་སྦྱོབས་ལྷགས་ཀྱི་བསལ་བར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་བལྟོས་ནས་འདོད་པ་ཁོ་ནའོ། །སྦྱིན་པ་
གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་ཅོད་གཞིར་གཟུང་ནས་ཆེ་འཕོས་ནས་བདེ་བ་
སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་མིན་ཅོད་པའི་ཆེ་བ་ནི་དེ་གཉིས་ཅོད་གཞིར་གཟུང་བའི་སྤྲུང་དུ་བདེ་
བ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་གིས་བྱུབ་པས་དེ་སྦྱོག་སྦྱོགས་ཡིད་ཆེས་
བསལ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་སྦྱོབས་ལྷགས་ཀྱི་བསལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། བེན་ཏུ་སྐྱོག་གྱུར་སྦྱོབ་པའི་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་རུང་དེ་དག་གི་དོན་ལ་

ཚོད་པའི་ཆེ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བ་མེན་པའི་ཚོལ་བའི་རང་ཚིག་དངོས་
 །ལྷགས་འགལ་བ་དང་སྲ་སྲི་འགལ་བའི་ཡིད་ཆེས་པའི་བསལ་བ་དུ་མ་འབྱུང་བས་
 །གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་ཡོད་པར་
 །ཤེས་པར་བྱའོ། །འོན་ཤིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རང་འབྲས་བུ་
 །བ་འབྱུང་སྟེ། ཁྱོད་ལས་དེ་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་ཅུས་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 །བཞོན་པས་ཚོགས་མོད་ཅེ་ན། ཞེ་འདོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་
 ཚོས་ཅན་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཚོད་གཞིར་གཟུང་བ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་
 །གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །སྤྱིན་པས་ལོངས་སྟོན་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་
 །པའི་ལུང་ཚོས་ཅན། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དངོས་པོ་བ་སྲ་མ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ།
 །དབྱུང་བ་གསུམ་ཀྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་ཡང་འགོད་ཚུལ་
 །ལ་རུང་མོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ནི་སྲར་ལྟར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དེ་ལུང་འགལ་གྱི་དཔེར་སྟོས་པ་སྟོན་མེད་པ་དང་།
 །ལུང་འགལ་གྱི་དཔེ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་ཚོས་ཅན། གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་
 །དུ་མེད་དེ། ཞེས་པའི་དམ་བཅའི་ཚོས་ཅན་ཚད་མ་དེ། ལུང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་
 །པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་ལུང་འགལ་གྱི་དཔེར་
 །རུང་ཞེ་ན། ཚོལ་བས་བདེན་ཞེན་གྱི་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་
 །ཞེས་སྐྱུས་པའི་ཚིག་ཚོས་ཅན། རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བ་ལ་ནི་བསལ་བའི་དཔེར་
 །བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ་དངོས་ཀྱི་
 །དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་ལྷགས་ལ་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཚོལ་བའི་ཚིག་ཡིན་པའི་

སྲིད། དཔེ་འདི་ཚོས་ཅན། ལུང་འགལ་ལ་ནི་གསལ་བའི་དཔེར་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྲོགས་ཅམ་ཞིག་འདྲ་བར་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་དཔེ་ཅམ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྲིད།
ལུང་འགལ་གྱི་སྲོགས་ཅམ་མཚོན་ཏུ་རུང་སྟེ། ལུང་འགལ་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་ཚོས་
ཅན་བསྟན་བཅོས་གྱིས་བྱུང་བ། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བར་དམ་བཅས་པ་དེ།
ལུང་འགལ་ཏུ་སྲོད་གྱིས་མཚོན་ཏུས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་འགལ་འདི་ལ་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི་གང་ཞེ་ན། སྲིད་སོགས་
དཀར་པོའི་ཚོས་ནི་ཚོས་ཅན། ཚེ་འཕོས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་དེ་ཚོས་ཅན། ལུང་འགལ་གྱི་བསལ་བའི་
དཔེ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གིས་བྱུང་བའི་དོན་ལ་
དེས་གཞོད་པ་སྲ་སྲིད་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གཞོད་བྱེད་ཏུ་
བསྟན་པ་དང་། རང་ཚིག་གོགས་བྱེད་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་
པའི་ལུང་གཞོད་བྱེད་ཏུ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལིན་ཏུ་ལྷོག་ལྷུང་གྱི་སྐབས་
སུ་དེ་འདྲའི་ལུང་གཞོད་བྱེད་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། ཚོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་གྱིས་བྱུང་
པའི་སྐབས་སུ་ལུང་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། ཅ་བའི་སྐབས་སུ་ཡིད་
ཚེས་རྗེས་དབག་རྗེས་དབག་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ལིན་ཏུ་ལྷོག་ལྷུང་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
དང་། ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྲིད་སོགས་དཀར་པོའི་ཚོས་ནི་འཕོས་ནས་
བདེ་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིར་ཅི་ལྟར་བསྟན་བཅོས་གྱིས་

གཞོན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཚོས་ཡིན་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ལ་
 བྱི་གཞོན་མི་ཟ་བར་དབྱུང་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་
 མར་འགྱུར་དགོས་ཏེ། ཚོས་ཅན་སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཚོས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་
 རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ངེས་པར་དབྱུང་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་
 སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་དེས་བསྐྱབས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དབྱུང་པ་གསུམ་གྱིས་
 དག་པའི་ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་རུང་ན་སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཚོས་གྱི་སྤྱིང་དུ་བདེ་
 བ་སྤྱིང་བ་དང་མི་གཉེར་བ་གཉིས་གོགས་བྱེད་དུ་ཡང་མི་རུང་བར་ཐལ། སྤྱིན་
 སོགས་དཀར་པོའི་ཚོས་དེ་ལ་ཚད་མས་གཞོན་པའམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་གོགས་
 གུ་སའི་གཞི་མེད་པས་ཁྲུང་པར་གྱི་ཚོས་ལ་དཔྱོད་པ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདི་ནས་
 ག་ལུང་སྟེ་བསྟན་བཅོས་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་ཞེས་པ་ལ་ཐུག་པའི་ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་
 འདོད་པའི་ལུགས་སྟོན་པ་གཞན་གཞུང་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཆད་པ་ནི་ཉ་ཅང་རྣམ་པར་
 མི་འཚམ་སྟེ། སེལ་བྱེད་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་གྱི་སེལ་བྱེད་ཐ་དང་དུ་
 བཤད་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་སོགས་འགྲེལ་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཤད་མ་ཐག་པའི་གཞུང་འདི་ཡང་ལུང་གང་ཡང་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་རུང་ན་
 ཚོས་ཅན་དཀར་པོའི་ཚོས་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པས་དངོས་འགལ་སྲ་ཕྱིར་དམ་བཅས་པ་
 གཞོན་བྱེད་ཡིན་པ་ལྟ་ཞོག་གོགས་བྱེད་དུ་ཡང་མི་རུང་བ་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་
 ལེན་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལུང་
 དང་རང་ཚིག་གཞོན་གོགས་མི་མཚུངས་པ་དང་མཚུངས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་
 རྟོགས་པར་རུས་ཤིང་དེ་དག་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡང་བཅམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དོ། །དེས་ན་ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་འདོད་པ་སྲ་རབས་པའི་ལུགས་ནི། སྤྱིན་པས་ལོངས་
སྤོང་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་།
ལྷོག་སྤོགས་དམ་བཅས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ལུང་གཞོན་
བྱེད་དུ་ཁས་མ་སྐྱབས་ན་དེ་མི་རུང་སྐྱམ་པ་སྟེ། མི་འཐད་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་
ལས་བྱུབ་པའི་ཚོས་ཅན་ལ་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་དམ་བཅས་ན་བསྟན་བཅོས་
ཀྱིས་གཞོན་པ་དེ་ནི་རི་ལྷར་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས།

- སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་གནས་པའི་སྤོང་། །
- འཇུག་དོགས་ཁྲུས་ཀྱིས་དག་མི་འགྲུབ། །
- དེ་ནི་ལན་བརྒྱར་ཁྲུས་བྱས་ཀྱང་། །
- ཆང་བྱམ་བཞིན་དུ་གཙང་མི་འགྲུབ། །

ཞེས་སོགས་འཇུག་དོགས་སུ་ཁྲུས་བྱས་པ་དང་མེ་ལྷ་བསྟེན་པ་དང་། མདུང་ཅེ་
གསུམ་གྱི་ཁ་ལ་མཚོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་མ་ཡིན་པ་སྤིག་པ་དག་པར་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ཁས་སྐྱབས་པས་དེ་ལ་དེད་ཀྱི་ལུང་ལས།

- གརྒྱའི་སྒོ་ན་ཀྱུ་ལ་འབྲིལ། །
- སེལ་བ་ཅན་དང་སྤོན་པོའི་རིགས། །
- ཀ་ནི་ཀ་ལའི་འཇུག་དོགས་སུ། །
- ཁྲུས་བྱས་ཡང་འགྲུང་སྲིད་མ་ཡིན། །

ཞེས་ཁྲུས་བྱས་པས་ཡང་སྲིད་མི་ལེན་པར་བཤད་པའི་ལུང་གིས་ཀྱང་གཞོན་

བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།

གཉེས་བ་ལ་གསུམ། དེ་འབྲེལ་ལུང་གཞོན་གྱི་དུ་ཁས་མ་སྒྲངས་བ་དང་། ཁས་
སྒྲངས་ཀྱང་གཞོན་གྱི་དུ་མི་བུང་བ་དང་། གཞོན་གྱི་ལུང་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉེས། དེ་འབྲེལ་ལུང་ངོན་བཀག་ཀྱང་སློན་མེད་བ་དང་། རང་གིས་ཁས་
སྒྲངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་ན་སློན་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷས་སྡིག་བ་དག་
གྱི་དུ་འདོད་བ་བཀག་བ་ལ་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་གཞོན་པའི་སློན་ཡོད་བ་མ་ཡིན་
བར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་དང་གྲགས་བསམ་མ་མཐོང་བ་ལིན་ཏུ་སློག་གྱུར་གྱི་དོན་
ཉོགས་ཤིང་སྟོན་པར་གྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཐམས་ཅད་ལྷས་སྡིག་བ་དག་
གྱི་དུ་ཡིན་ལོ་ཞེས་དེ་སྐད་མི་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་བ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ལས་དེ་སྐད་མི་བརྗོད་ཀྱང་འགའ་ཞིག་
ལས་འབྱུང་བས་ལྷས་སྡིག་བ་དག་གྱི་དུ་ཡིན་བ་བཀག་བ་ལ་དེས་གཞོན་དོ་ཞེ་ན།
ལིན་ཏུ་སློག་གྱུར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་བ་རང་གིས་ཁས་ལེན་པའི་རྟེན་
གྱི་དབྱེད་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་ཁས་སྒྲངས་ན་གཞོན་
བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འབྲེལ་བསྟན་བཅོས་ལིན་ཏུ་སློག་གྱུར་གྱི་དོན་སྐབས་གྱི་དང་དེའི་
སྟོག་སྟོགས་གྱི་དོན་ལ་གཞོན་གྱི་དུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། ལྷས་སྡིག་བ་དག་གྱི་དུ་
དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ནི་བཀག་ཀྱང་ཁས་སྒྲངས་འགལ་བའི་སློན་ཡོད་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲེལ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉེས་བ་ལ་གཉེས། མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྒྱས་བར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ལྷས་སྡིག་བ་དག་གྱི་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་

ཡང་། དེ་བཀག་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ལྷུས་ཀྱིས་སྤྲིག་པ་དག་པར་སྤྲོ་བའི་བསྟན་
བཅོས་དེའི་རང་གི་ཚིག་གིས་ཡང་ཁས་སྤངས་པའི་དོན་དེ་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མངོན་མཐོ་དང་ཐར་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ལས་ཚོས་མ་ཡིན་པ་སྤྲིག་པ་ནི་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
རྩ་བ་ཅན་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་ལ་བཞག་ཅིང་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལྷུས་ཀྱིས་སྤྲིག་པ་དག་པར་བཤད་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་ཆགས་
སོགས་སྤྲིག་པའི་རྩ་བར་མ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལས་ཡང་དོན་གྱིས་ཆགས་
སོགས་སྤྲིག་པའི་རྩ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་མ་ཆགས་པ་དང་སྤང་བ་མེད་པ་དང་
མ་སྤོངས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་ནི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲིག་པ་མེད་པར་ཁས་ལེན་
ཅིང་སྤྲིག་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་བཅོས་དེའི་རང་ཚིག་གིས་རང་གི་
དོན་ལ་རི་ལྟར་གཞོད་ཅེ་ན། རང་གིས་ཁས་སྤངས་པའི་བསྟན་བཅོས་གཅིག་གིས་
ཆགས་སོགས་སྤྲིག་པའི་རྩ་བར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེས་ནི་ཡང་ལྷུས་ལ་སོགས་པས་
སྤྲིག་པ་དག་པར་བྱེད་པར་སྤྲོ་བ་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷུས་ཀྱིས་སྤྲིག་པའི་རྒྱ་ལ་མི་
གཞོད་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། ལྷུས་ཀྱིས་སྤྲིག་པ་བྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲིག་པའི་རྒྱར་
ཁས་སྤངས་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཉལས་རང་
རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བྱུང་སྟེ། ལྷུས་བྱས་པས་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་རྒྱུར་
དུ་མི་འགྱུར་བར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲིག་པའི་གཉེན་
པོར་འདོད་པ་དེས་སྤྲིག་པའི་རྒྱ་ལ་མི་གཞོད་པར་ཚད་མས་བྱུང་བས་ཆགས་སོགས་
སྤྲིག་པའི་རྩ་བར་སྤྲོ་བ་དང་ལྷུས་ཀྱིས་སྤྲིག་པ་དག་པར་སྤྲོ་བ་ཁས་སྤངས་ནང་འགལ་བ་

ཡིན་ལོ། །སྤྲིག་པའི་རྒྱལ་མི་གཞོན་ནུ་སྤྲིག་པ་ཟད་བྱེད་མ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱལ་མ་ཟད་ན་འབྲས་བུ་མ་སྤོག་པའི་སྤྲིར། དཔེར་ན་བད་ཀན་དང་ཡོན་ཏྲན་མཚུངས་པའི་ཁ་བས་མངར་བ་དང་། བསིལ་བ་དང་སྐྱམ་པ་ཚོས་པ་དག་གིས་བད་ཀན་བསྐྱེད་ཅིང་བད་ཀན་ལས་གྲུང་པའི་ནད་ཀྱི་རྒྱལ་མི་གཞོན་པའི་སྤྲིར། བད་དེ་ཞི་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལུང་གང་ཡང་རུང་བ་གཞོན་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། དབྱུང་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གཞོན་བྱེད་ཏུ་གཟུང་བར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དག་ལ་ནི་ནང་འགལ་ཡོད་མེད་སེམས་པ་སྐབས་སུ་བབ་ཅིང་དེ་ཡང་སྐྱོན་ཏུ་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་པལ་ཆེར་ནང་འགལ་བ་བརྗོད་པར་མཐོང་བའི་སྤྲིར། དེར་ཐལ། ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་པལ་ཆེར་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཅིའི་སྤྲིར་དེ་ལྟར་སེམས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་མེད་བསམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་གང་ཞིག་དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུང་གི་སྐབས་སུ་གཞོན་བྱེད་ཏུ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྲིར། དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞི་ན། འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་བ་མངོན་སུམ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་སྟོན་པའི་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུགས་པའི་ཆོད་མས་མི་གཞོན་ཅིང་གྲུབ་པ་དང་མ་མཐོང་

བའི་ལུལ་ལིན་ཏུ་སློབ་གྲུར་སྟོན་པའི་སྐབས་དག་ལ་སྡེ་སྲི་འགལ་བ་དང་དངོས་
 ལྷགས་འགལ་བའི་རང་ཚིག་གིས་མི་གཞོད་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་སྲིད། མངོན་སུམ་
 ཀྱི་ལུལ་ལ་མཐོང་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་རིགས་མོད་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་རྗེས་
 དཔག་གི་ལུལ་ལ་མཐོང་བ་ཞེས་ངེ་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། མེ་བཞིན་དུ་རེས་འགལ་མངོན་
 སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་སྲིད་དང་། མིག་དབང་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་རྟེན་མཐོང་བས་
 གྲང་མཐོང་བར་བརྗོད་དོ། །རང་གིས་མངོན་གྲུར་དུ་འདོད་པ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་
 མངོན་གྲུར་དུ་བརྟན་པ་དང་གཞན་དག་གིས་མངོན་གྲུར་དུ་འདོད་པ་སྲི་དོན་གཞན་
 ལ་སོགས་པ་མངོན་གྲུར་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་པ་
 དང་། རང་གིས་སློབ་གྲུར་དུ་འདོད་པ་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སློབ་གྲུར་དུ་
 བརྟན་པ་དང་། གཞན་དག་གིས་སློབ་གྲུར་དུ་འདོད་པ་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་
 གྲུ་སློབ་གྲུར་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་
 གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། ལིན་ཏུ་སློབ་གྲུར་སྟོན་པའི་སྐབས་ལ་སྡེ་སྲི་དང་དངོས་
 ལྷགས་འགལ་བ་མེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ལུང་དེ་གཞོད་བྱེད་དུ་གཟུང་བར་གྲུ་
 བ་ཡིན་ནོ། །ལིན་ཏུ་སློབ་གྲུར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་སྲིན་སོགས་དཀར་ཚོས་
 ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དང་། མི་འབྱུང་བ་ལུང་གི་རྒྱན་གཅིག་ལ་སྡེ་སྲིར་དམ་བཅས་
 བ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་འགལ་བར་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་
 ཏེ། གཞི་ཚོས་ཅན་དཀར་ཚོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེ་བ་འབྱེན་པ་དང་མི་འབྱེན་པའི་ཡ་
 གྲུལ་གང་དུང་གཅིག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་གཞི་ཚོས་ཅན་ཁ་ཟས་
 རོས་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བ་

མི་སྤྲེད་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་ཤིང་། དེ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཅིག་ཤོས་ཡོངས་གཙོ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྟོན་པ་བསྟན་བཅོས་
ལ་ཡང་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྲི་ལགལ་བ་ཡོད་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་
རྟོགས་དགོས་པ་ལ་ལུང་རྣམ་དག་གི་སྟེང་དུ་དེ་འདྲའི་འགལ་བ་མེད་པར་དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་རྟོགས་ཀྱིས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་ཚིག་འགལ་བ་མེད་པ་
ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཀླུ་ས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་
བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་
དང་འགལ་བ་དམ་བཅས་ཀྱང་ལུང་གིས་མི་གཞོད་པ་དང་། དེའི་དབའོ། །དང་པོ་ནི།
ཚོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་དང་འགལ་བ་དམ་བཅས་ན་
སྟོན་ཅིང་འགྲུང་ཞེ་ན། ཚོས་ཅན་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་དེ་ལ་མི་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་སྤྲི་
ལྟ་བུ་ལ་ནི་སྤྲི་རྟག་པ་ནམ་མཁའའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་ལྡན་
པར་འགལ་བ་སྤྲི་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་བརྗོད་
ཀྱང་བསྟན་བཅོས་དེས་ཅིག་ཤོས་ལ་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་དུ་
གོགས་བྱེད་པར་འགྲུང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེ་གཉིས་ཀ་
རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པར་གཞི་གཅིག་ལ་ཚོས་དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པའི་
སྟོབས་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབེར་ན་ཚོལ་བས་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁོ་བོའི་མ་ཚོ་གཤམ་མོ་
ཞེས་སྐྱེས་པའི་རང་གི་ཚིག་སྤྲི་གོགས་བྱེད་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱ་བ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཚེ་རང་ཚིག་
 འགའ་པར་བསྟན་པ་དང། རྒྱ་བ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཚད་མ་མེད་པ་ལ་གཞོད་པ་
 དང། དེས་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་ཅན་དངོས་
 ལྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་ནི་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དམ་བཅས་
 པ་ལ་སྐྱ་ནམ་མཁའའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཁས་སྤངས་པས་
 གཞོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་སྐྱ་ནམ་མཁའའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་
 བཅོས་དང་ནི་འགའ་ཞིང་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཚེ་སྐྱ་ནམ་
 མཁའའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཁས་སྤངས་པས་གཞོད་པ་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་སྐྱ་ནམ་མཁའའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་ནི་
 འགའ་ཞིང་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཚེ་སྐྱ་ནམ་མཁའའི་ཡོན་ཏན་
 ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེའི་རང་གི་
 ཚིག་དང་འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོན་ནི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཚོས་ཅན་
 དངོས་ལྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚེ། སྐྱ་ནམ་མཁའའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་
 བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཁས་སྤངས་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་ཡང་དམ་བཅས་ན་འགའ་
 བ་གཉིས་སུ་ཕྱིར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ཚོས་ཅན། ཚོལ་བ་དེའི་རང་གི་ཚིག་
 དང་འགའ་བ་ཡིན་གྱི། བསྟན་བཅོས་དང་འགའ་བ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོས་ཅན་
 དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་གཞི་གཅིག་ལ་འགའ་བ་སུ་
 ཕྱིར་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་གཉིས་ལ་གྲུལ་གང་རུང་འེ་འེ་
 ལ་ཟེར་བ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་གཉིས་ཀ་དམ་བཅས་པ་གོགས་བྱེད་
 དུ་འགྱུར་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་ལ་
 སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ཅི་ལྟར་གོགས་བྱེད་པར་
 འགྱུར་ན། དེས་དེ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་
 མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། ལྲབ་པར་ཐལ། ཚོས་དངོས་འགལ་དམ་
 བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་དག་ལས་གང་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད་པ་དེ་ནི་གཞན་
 ཚད་མ་མེད་པ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་མེད་པས་ཚད་མ་ཅན་ལ་
 གོགས་བྱེད་པ་ཡང་མི་རུང་བའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་
 དམ་བཅས་པ་དང་། སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་
 དམ་བཅའ་བ་སྟོབས་མཚུངས་པའམ་བསྟན་བཅོས་དེས་ཅིག་ཤོས་ལ་གཞོན་པར་
 ཐལ། དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཚོས་དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པ་གང་ཞིག་
 ཚད་མ་ཅན་གྱིས་ཚད་མ་མེད་པ་ལ་གཞོན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས་
 རྒྱངས། འདོད་ན། དམ་བཅའ་སྟོབས་མཚུངས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པའི་རྟགས་
 ལས་སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྒྱབ་རྟེན་རྗེས་སུ་དབག་པ་དང་ལྡན་པ་
 དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་གྱི་དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དམ་
 བཅའ་དེ་ལ་བསྟན་བཅོས་དེས་རི་ལྟར་གཞོན་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
 བསྟན་བཅོས་དེ་རྒྱབ་རྟེན་རིགས་པ་མེད་པའི་དམ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པ་

བཀག་པ་བྲན་པར་བྱེད་པ་དང་། ལུང་གཞོན་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པའི་ཚེ་དེ་དང་འགལ་ན་
སློན་ཏུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་ལུང་རྣམས་གཞོན་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཡང་བཀག་ཟིན་
པའི་ཕྱིར། གང་ཏུ་ན་ལེ་འུ་གཉིས་པར་རོ། །

གཉིས་པ་ན། ལུང་གཞོན་བྱེད་ཏུ་ཁས་སྐྱེས་ནས་དཔྱོད་དགོས་པ་དག་ལ་ལུང་
དང་འགལ་བ་ཁས་སྐྱེས་ན་ལུང་གིས་གཞོན་པའི་སློན་འདྲིར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་
ལྟར་གོང་ཏུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་རྗེས་དབག་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་སྤོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞོན་བྱེད་མ་
ཡིན་ཅིང་། གཞོན་པར་བྱེད་པར་འོས་པ་གཞོན་བྱེད་ཏུ་ཁས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དཔྱོད་པ་གང་ཏུ་བསྟན་བཅོས་ལ་གདོན་མི་ཟ་བར་བརྟེན་དགོས་པ་དེ་ལ་
དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞོན་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
ཁས་སྐྱེས་པའི་རྗེས་དབག་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་མ་ཡིན་ཡང་
དེ་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བྱས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་
བསྟན་པའི་ཚེད་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་དབག་པ་ནི་ཚད་མར་ཁས་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་ཀུན་ཏུ་དེས་
བྱུང་པའི་དོན་གཞོན་བྱེད་དང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་གིས་བྱུང་པའི་དོན་ནི་གཞོན་
བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བ་བསྟན་བཅོས་ཁས་སྐྱེས་པའི་དུས་ལ་བཟོས་པས་གཞོན་ཡུལ་གྱི་
ཁྱད་པར་དང་། ཡང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་གི་གཞལ་བུ་ནི་ལུང་ཁས་སྐྱེས་པས་

བསྐྱབས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང། དངོས་སྟོབས་ཇི་སྲིད་དཔག་གི་ཡུལ་ནི་དེ་ལས་
 ལ་མི་སྟོས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་གྱི་དགེ་
 བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གསལ་བའི་དགེ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་
 དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ན། སེལ་བྱེད་ཅ་བའི་དགེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་དངོས་པོ་
 སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཇི་སྲིད་དཔག་གི་
 གསལ་བའི་དགེ་བ་ཡང་བསྟན་དགོས་པ་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
 སྐབས་དེར་ཡིད་ཆེས་ཇི་སྲིད་དཔག་ཇི་སྲིད་པས་ལོགས་སུ་བྱས་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་
 དགེ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཇི་སྲིད་དཔག་གི་གསལ་བའི་
 དགེ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་དེ།
 ཇི་སྲིད་དཔག་གསུམ་པོ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཇི་སྲིད་དཔག་གི་ནང་དུ་འདུས་པའི་
 ཕྱིར་ལོགས་སུ་བསྟན་མི་དགོས་པོ་ཞེ་ན། འམ་སྟོས་པས་སྟོན་སྟོང་གི་ལན་སྟོན་པ་
 བེ་སྐབས་དེར་ཡིད་ཆེས་ཇི་སྲིད་དཔག་ཚོས་ཅན། ཇི་སྲིད་དཔག་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་
 བྱས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཇི་སྲིད་དཔག་གི་ནང་དུ་འདུས་པའི་
 ཕྱིར། གསུམ་ག་ཁས་སྒྲངས་སོ། །ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གོང་དུ་བསྟན་པ་དངོས་སྟོབས་ཇི་སྲིད་
 དཔག་ཡིན་མེད་ཀྱི་དང་པོ་ནས་དངོས་སྟོབས་ཇི་སྲིད་དཔག་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བྱས་
 པ་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེག་དངོས་སུ་སྟོར་བ་ནི་མ་འབྲེལ་ལོ། །ལོགས་
 ཤིག་ཏུ་མ་བྱས་ན་ནི་དངོས་སྟོབས་ཇི་སྲིད་དཔག་དང་གཞོན་ཚུལ་གཅིག་པར་དོགས་
 པར་འགྱུར་རོ། །

གཉེས་པ་རང་ཆེག་གོགས་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ལོགས་སུ་བྱས་པ་རྒྱ་

མཚན་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་ན་རིགས་སྐྱོར་རང་ཚིག་བསྟན་བཅོས་ལས་ལོགས་སུ་
བྱས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། རིགས་སྐྱོར་རང་གི་ཚིག་བསྟན་བཅོས་ལས་
ལོགས་ཤིག་ཏུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ཡང་རྒྱ་བ་རྟེན་ཚད་མ་
མེད་པའི་ཚིག་ཅུམ་བརྗོད་པ་རང་གི་ལྡོག་སྤོགས་ལ་གོགས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་གཞོན་
བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མེད་པའི་ཚིག་
གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཡང་རང་འགལ་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གོགས་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གོགས་བྱེད་པ་གཞི་ལ་བལྟོས་པའི་དཔེ་དང་། གོགས་བྱས་
པའི་གཞི་མེད་ན་གོགས་བྱེད་དུ་མི་འབྲད་པ་དང་། དེས་ན་བསྟན་བཅོས་གཞོན་བྱེད་
ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅའ་མན་ཚུན་གོགས་བྱེད་ཡིན་ན་གཞི་ཚད་མས་གྲུབ་
པ་ལ་བལྟོས་དགོས་ཏེ། གོགས་བྱས་པའི་གཞི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན་དམ་བཅའ་
མན་ཚུན་གོགས་སུ་འགྱུར་བ་འབྲད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་མེད་ན་དེ་ལྟར་མི་འབྲད་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་སྤོང་བས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཅན་གཅིག་གི་སྤྲེང་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་
བཅས་པའི་གཞལ་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལ་དངོས་སུ་
དམ་བཅས་པའི་ཚད་མ་གཞལ་བུ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། རྒྱགས་ལ་དམ་བཅས་
པའི་ཚད་མ་གཞལ་བུ་འཇལ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དག་མན་ཚུན་གོགས་བྱེད་པ་དང་
མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱད་མེད་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་ཁོ་བོའི་མ་མོ་གཤམ་
མོ་ཞེས་བུ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཚོས་བུ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་

མེད་པ་དག་པམ་ཚུན་གོགས་བྱེད་པ་བཞིན་ལོ། །འདིར་ཡང་དམ་བཅའ་གཉིས་
འགལ་བར་འཛོག་པ་འདྲའོ། །དཔེ་སྲ་སྲི་གཉིས་ལ་གཞི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་ཏུ་
གོགས་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཚོས་ཅན་སྤོང་བས་གྲུབ་པའི་སྲིད། ཞེས་
བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་ཚོས་ལ་སྤྱོད་པ་གང་ཏུ་གཞི་ཚོས་ཅན་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་དེར་
གང་ལ་གང་གིས་གོགས་བྱ་སྟེ་གོགས་བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེར་གོགས་
བྱེད་པའི་སྐབས་ཚོས་ཅན་ཉིད་མེད་པའི་སྲིད་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞི་མེད་ན་གོགས་བྱེད་ཏུ་མི་འཐད་ཅིང་ལེན་ཏུ་སློབ་གྲུང་གི་
སྐབས་སུ་གོགས་བྱེད་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་གཞོན་བྱེད་ཏུ་ཁས་སྲུང་དགོས་པ་དེས་
ན་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་སྐབས་བྱེད་ཚད་མར་རྣམ་པར་འཛོག་
པ་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོས་ཅན་སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཚོས་ཡོད་པར་རྣམ་
པར་འཛོག་པ་རིགས་པའི་སྲིད། འདོད་ན་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་
བཅོས་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། ལེན་ཏུ་སློབ་གྲུང་གི་སློབ་སྲོགས་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་
གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་རིགས་པ་དེས་ནའི་སྲིད། དེས་ན་སྤྱིན་པ་
བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་པ་ལས་མཐོ་རིས་མི་ཐོབ་
པར་ཁས་ལེན་པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ནི་སྲར་གོང་ཏུ་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ལན་ལེགས་
པར་ཐོབ་ཅིག །དེ་དག་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་ན་ནི། བཤད་ཐེན་པའི་གཞུང་འདི་དག་
རང་ལུགས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་མ་སྲི་ཞིག །ཁྱེད་ལྟར་ན་སེལ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་
སྟོན་པའི་ཅ་ཚིག་གྱུང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་རང་གཞུང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་རང་

འབྲེལ་རང་གཞུང་མེན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཅམ་མཚོང་བ་ཁ་ཅིག་ན་ཤེ། འདི་དག་རང་
གཞུང་ཡིན་ཏེ། གཞན་གཞུང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཚིག་གི་ཚོགས་འདི་ཅམ་མི་འབྲུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མང་དུ་ཚོས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་སྟེ། དབུ་མ་སྤང་བར་
གཞན་གྱི་ལུངས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བམ་པོ་གཅིག་བཀོད་ནས་དེ་ལ་དགག་པ་མཛད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལུང་དང་རང་ཚིག་གཞོན་གོགས་མཚུངས་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་ལ་
གསུམ། ལུང་དང་རང་ཚིག་གཞོན་གོགས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཕྱོགས་
སྟོན་དུ་འདོག་པ་མི་འགལ་བ་དང་། རྱེད་པའི་དབྱེ་བ་མེད་ན་ལུལ་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་
པར་ཐལ་བ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས་དང་། དབྱེ་བ་སོ་སོར་
བཞག་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པ་དང་། གོགས་ཤེད་དུ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་
ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་གཞོན་ཤེད་དུ་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བི་བ་དང་།
ཟིམ་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་འཐད་ལྡན་དུ། དེ་ནི་བསྟན་བཅོས་རང་
གི་ཚིག་དང་མཚུངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐབས་ཚོམ་པར་བྱེད་པ་ནི། ཞེས་བཤད་
པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་འདི་མན་ཚད་རང་ལུགས་སྟོན་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་དེའི་དོན་ནི། གཞུང་དེ་ཡན་ཚད་ལ་བརྟེན་ནས། སྟོན་པས་
ལོངས་སྟོན་གྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་སྐབ་
བྱེད་དང་། ཕྱོགས་ཕྱོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་རྟོགས་ཟིན་ནས་ད་དེ་ལ་
དགག་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་ཚོམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ལུང་དེ་སྐབ་བྱེད་དུ་
བཀོད་ནས་རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་བསྐབ་བྱར་བྱེད་ན་ནི་དེ་འདྲའི་རྟོགས་ཡང་

དག་མི་འཐད་པ་སྤར་བཤད་ཟིན་ལ་ལུང་དེ་རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྲུ་ལ་ཚད་མ་
 ཡིན་པ་བསྐྱེད་བྱུང་བྱས་ནས། དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་
 སྐྱེས་བྱེད་དུ་འགོད་ན་ནི། ལྷ་མཚན་དེ་ཉིད་གྱིས་ལུང་དེ་རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྲུ་
 སྐྱེས་བྱེད་དང་ལྷོག་ལྷོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཟིན་ལ་དེ་ལྟར་
 ཁས་ལེན་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་མེད་པས་དེ་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་དེ་རང་གི་
 ཞེན་པའི་བརྗོད་བྲུ་སྐྱེས་བྱེད་དང་ལྷོག་ལྷོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོན་བྱེད་ཚད་མ་མ་ཡིན་
 བ་སྟེ་ཚད་མར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཁས་སྐྱོངས་ཚམ་གྱིས་ཚད་མར་འཛོག་དགོས་
 པ་ཡིན་ནོ། །འཛོག་དགོས་པ་འོན་ནི་རི་ལྷར་ཚོས་ཅན་སྦྱིན་སོགས་དཀར་ཚོས་
 ཚད་མ་གང་གིས་རྣམ་པར་འཛོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་འདི་ན་བྱེད་ལ་ལན་ཅི་ཡོད་
 ལུང་དེ་དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་ཅིང་ཚད་མར་ཁས་སྐྱོངས་པའི་
 ལྷར་རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྲུ་སྐྱེས་བྱེད་དང་ལྷོག་ལྷོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོན་བྱེད་
 ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྷ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པར་བྲུ་བ་ཡིན་གྱི་སྤར་བྲངས་པའི་ལུང་དེ་ལྟ་བུ་
 དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དང་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྲུ་ལ་འབྲེལ་ཞིང་མི་སྦྱ་
 བར་རང་ལུངས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་པས་དེ་དང་ལྷོགས་སྤྲ་མའི་ལུགས་ལེགས་པར་
 བྱེད་པར་བྱའོ། །འདི་དག་གི་དོན་མ་ཉོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་བཅའ་ལྷར་སྤང་གི་
 དོན་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ལུང་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་རང་གི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་བཅོས་
 ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུང་ཚད་མར་ཁས་སྐྱོངས་པ་ཚམ་གྱིས་ཚད་མར་འཛོག་པར་
 བྱེད་པ་འོན་ནི་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱོངས་པ་ཚམ་ཉིད་གྱིས་ཚོས་ཅན་སྦྱིན་སོགས་དཀར་

ཚོས་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འཛོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོས་ཅན་དེ་ཉིད་རང་ཉིད་
 བརྗོད་བྱུང་བྱེད་པའི་ལུང་གིས་སྐྱབ་ཅིང། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ཚད་མར་ཁས་སྐྱེད་ས་
 པ་ཅམ་གྱིས་ཚད་མར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉམས་ཁས་སྐྱེད་ས། འོ་ན་རྣོལ་བས་བདེན་
 ཞེན་གྱིས་སྐྱས་པའི་རང་ཚིག་དང་དེའི་དོན་ཡང་ཚད་མར་ཁས་སྐྱེད་ས་པ་ཅམ་གྱིས་
 ཚད་མར་འཛོག་ལུས་པར་ཐལ། སྐྱིན་སོགས་དཀར་ཚོས་དང་དེ་སྟོན་པའི་ལུང་ཁས་
 སྐྱེད་ས་པ་ཅམ་གྱིས་ཚད་མར་བཞག་པ་གང་ཞིག་ཁས་སྐྱེད་ས་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་
 འདི་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱིན་སོགས་དཀར་ཚོས་སྐྱེད་པ་ལས་བདེ་བ་
 མི་འབྱུང་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་
 བ་ལས་ཐ་མི་དད་པར་རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོས་ཅན་སྐྱིན་
 སོགས་དཀར་ཚོས་ལུང་རྣམ་དག་གི་ཉམས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་གྲུབ་ཅིང་ཚོས་གཞན་
 རང་ཚིག་དེ་ཡང་ཚད་མར་ཁས་སྐྱེད་ས་པ་ཅམ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཚད་མར་འཛོག་པའི་
 ཕྱིར། ཉམས་སྐྱེད་དང་ཐལ་བ་ཁས་སྐྱེད་ས་སོ། །

དེས་ན་སྐྱེད་བྱེད་ས་པའི་ལུང་ལྟ་བུ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ཕྱོག་ཕྱོགས་ལ་
 གོགས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གཞོད་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞོད་བྱེད་ཏུ་
 འདོད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཁས་སྐྱེད་ས་པ་ཅམ་ལས་མེད་ཁས་སྐྱེད་ས་པ་ཅམ་ལ་རི་སྐྱད་
 བཤད་པའི་ཉེས་པར་འབྱུང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཡང་ཐལ་བ་སྐྱེ་མ་འདོད་པ་ལ་འདི་
 ལྟར་བཤད་དེ། ཚོས་ཅན་སྐྱིན་སོགས་དཀར་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེད་ཏུ་ཚོས་གཞན་བདེ་བ་མི་
 སྐྱེད་པ་ཡང་ཁས་སྐྱེད་ས་ཅམ་དེ་ཉིད་གྱིས་འཛོག་ལུས་པར་ཐལ། གཞི་ཚོས་ཅན་
 ཁས་སྐྱེད་ས་ཅམ་གྱིས་འཛོག་ལུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་

རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བ་ལས་ཐམི་དད་པར་ཐལ། དཀར་ཚོས་ལས་བདེ་བ་མི་
སྣེར་བ་ཚིག་ཅམ་གྱིས་འཛོག་བྱས་སྲིས་ཀྱང་རང་ཚིག་ཅམ་གྱིས་དེ་སེལ་བར་ཡང་
བྱས་པའི་སྲིད། ཞེས་བཤད་དོ། །རྟགས་སྣ་སྲི་གཉིས་ཀ་ཁས་སྦངས་སོ། །སྲི་ག་གྲེད་
བ་དག་གིས་རང་ཚིག་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་དང། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང་
བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་ཁྱད་པར་མ་གྲེད་སྣང་བས་ལེགས་པར་བསམ་པར་བྱ་བ་
ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། གཞོད་གོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པ་དང་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་
པར་ཡོད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོལ་བས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་
པའི་རང་ཚིག་དང། སྲིན་པས་ལོངས་སྡོད་ཁྲིམས་གྱིས་བདེ། ཞེས་པའི་ལུང་
གཉིས་རང་འགལ་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གོགས་གྲེད་ཡིན་གྱི་གཞོད་གྲེད་མ་ཡིན་པའོ་
ན་དེ་འདི་དག་ལ་དབྱེ་བ་ཅི་ཡོད་དེ་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་རང་
འགལ་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གཞོད་གྲེད་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ།
དེ་ལ་གོགས་གྲེད་ཅམ་དུ་མཚུངས་པའི་སྲིད།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་བ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གོགས་གྲེད་དུ་མཚུངས་
པ་ལོ་ན་རི་ལྟར་བསྟན་བཅོས་ལས་རང་ཚིག་ལོགས་ཤིན་དུ་སོ་སོར་བརྗོད་ཅེ་ན།
གཉིས་བ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
གཉིས་གོགས་གྲེད་དུ་མཚུངས་ན་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་གཉིས་ཀྱི་བསལ་བྱ་དག་གི་འགལ་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་མི་འདྲ་བ་དེ་ལྟར་འགྲུར་
པའི་སྲིད། འདིར་འཐད་ལྡན་དུ། དག་ཐ་དད་པ་ལས་ནི་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་

ཡིན་ལ། དག་གཅིག་ལ་ནི་རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 དོན་དག་སྲ་སྲི་ཐ་དད་པའི་འགལ་བ་ཡིན་ན། བརྟན་བཙུགས་དང་འགལ་བས་ཁྲབ་
 པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་སྲ་སྲི་འགལ་བའི་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡོད་པའི་སྲིར་
 རོ། །བརྟན་བཙུགས་དང་འགལ་བ་ལ་ཁས་སྐྱེས་སྲ་སྲི་འགལ་བས་ཁྲབ་པར་སྟོན་པ་
 ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཡང་སྲིད་པའི་སྲིར་རོ། །དེས་ན་རང་ཚིག་
 དང་འགལ་བ་དང་ཁས་སྐྱེས་དང་འགལ་བ་ཞེས་གཉིས་སྲ་སྲི་བའི་ཁྲད་པར་སྟོན་པ་
 ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྲ་སྲི་བའི་ཡ་གྲུལ་གྱི་ཁས་སྐྱེས་འགལ་བ་ལ་ཚོས་ཅན། དངོས་
 སྟོབས་སུ་ལུང་གང་གི་གྲུབ་ཀྱང་རུང་སྲ་སྲི་འགལ་བས་ཁྲབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱེས་འགལ་བ་ལ་ལུང་འགལ་གྱིས་ཁྲབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་
 བ་རྒྱས་བཤད་དུ་རང་ཚིག་སྲ་སྲི་འགལ་བའི་དཔེ་མི་སྟོན་པར་དངོས་ཤུགས་འགལ་
 བའི་དཔེ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པ་མི་རིགས་པའི་སྲིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁས་སྐྱེས་འགལ་བ་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་པ་དང་། རང་
 ཚིག་འགལ་བ་དཔེ་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁོ་པོའི་མ་མོ་
 གཤམ་མོ་ཞེས་སྐྱས་པ་དང་། སྲིན་སོགས་དཀར་ཚོས་ལས་བདེ་བ་མི་འབྲིན་ནོ་
 ཞེས་སྐྱས་པའི་ཚིག་ཚོས་ཅན། ཁས་སྐྱེས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དག་སྲ་མས་
 བཞག་པ་སྲི་མས་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་དམ་བཅའ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་སྲིར། ཚད་མ་
 མདོར། སྲར་ཁས་སྐྱེས་པ་དང་འགལ་བ་ཞེས་ཁས་སྐྱེས་འགལ་བའི་དཔེ་སྟོན་པ་
 བ་སྲར་གྱི་སྲ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། གཉིས་སྲ་སྲི་བའི་ཁས་སྐྱེས་འགལ་བ་
 ལ་སྲ་སྲི་འགལ་བས་ཁྲབ་པས་སྲར་གྱི་སྲ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་གྱི་སྲིར།

གཉེས་པ་ནི། དག་སྲ་ཕྱི་ལགལ་པའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་
 ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཚོས་ཅན། རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ།
 དག་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཤུགས་ལ་འོངས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་དངོས་སུ་དམ་བཅས་
 པའི་རང་གི་དོན་དང་འགལ་བ་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རྗེས་
 སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་
 བཅས་པའི་དག་དེ་བརྗོད་བ་ན་ཤུགས་གྱིས་རང་གི་དོན་ལ་མི་འབྲུལ་བར་བསྟན་བ་
 ཡིན་ལ། ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེ་དཔོག་པའི་སྟོ་དེ་འབྲ་བ་ཡང་སྐྱབ་བ་པའི་ང་
 རྒྱལ་གྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མར་ཁས་སྦྱངས་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གོགས་བྱེད་དུ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལྷང་ལུལ་
 ཀུན་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་ཚད་མར་འཛོག་པ་
 སྤྲད་པའི་གནས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་བྲངས་
 པའི་ལྷང་དེ་ལྟ་བུ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་གཞི་དཀར་
 ཚོས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་དང་མི་སྐྱེད་པ་གཉིས་དམ་
 བཅས་པ་གོགས་བྱེད་པར་ངེ་ལྟར་འགྲུར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྗོད་བྱའི་
 དོན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་གོགས་བྱེད་དུ་བསྟན་བ་དང་། ཚད་མས་གྲུབ་ན་སྟོག་
 རྩོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་
 སོགས་དཀར་ཚོས་སུ་དམ་བཅས་པ་དང་། དེ་ལས་བདེ་བ་མི་འབྲུང་བར་དམ་
 བཅས་པ་ཚོས་ཅན། ཕན་ཚུལ་གོགས་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཚོས་
 དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་སྟོབས་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་

ཐལ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཚོས་དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཐ་དང་
གང་ཞིག །གཉིས་ཀ་རྒྱ་བ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པར་མཚུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད། ཉགས་
ཀྱང་ཁས་ལྷངས་ཉེ་དེ་མ་གྲུབ་ན་ཁས་ལྷངས་ཅམ་གྱིས་འཛོག་པ་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཉེ་དེ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་ཚད་མས་གྲུབ་ན་གོགས་བྱེད་
དུ་མི་འགྱུར་ཉེ། གལ་ཉེ་དེ་ལ་སྦྱིན་སོགས་དཀར་ཚོས་སྦྱུད་པ་ལས་བདེ་བ་འགྱུར་བ་
དང་མི་འགྱུར་བ་གཉིས་གཞོན་བྱེད་དང་གཞོན་བྱར་གྲུབ་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་གྱི། སན་
ཚུན་གོགས་བྱེད་པར་ནི་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཅིག་ཤོས་དང་དངོས་འགལ་སྦྱིན་
སོགས་དཀར་ཚོས་སྦྱུད་པ་ལས་བདེ་བ་འགྱུར་བ་གཅིག་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་
སྲིད་རོ། །འབྲུབ་པར་ཐལ། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་དེ་དང་དངོས་འགལ་ཚད་མ་
མ་ཡིན་པའི་དོན་ལ་གཞོན་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་ངེས་གཞལ་
བྱའི་གནས་གསུམ་ག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ཁས་ལྷངས་པའི་སྲིད།
གཞལ་བྱའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་ཡིན་པས་གཞལ་བྱའི་
གནས་གསུམ་གའི་ལྗོགས་སྟོགས་དམ་བཅས་པ་ལ་ལུང་གིས་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཁོ་
ནའོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཚད་མར་ཁས་ལྷངས་པར་འབྲུད་པར་མེད་ཀྱང་རི་ལྷར་
གཅིག་བསྟན་བཅོས་ནི་གཞལ་བྱའི་གནས་ཀུན་ལ་ཚད་མ་དང་། ལྗོགས་སྟོགས་ལ་
གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་གཞན་རང་ཚིག་ནི་དེ་ལྷར་མ་ཡིན་ཉེ་ཡིན་པར་ཐལ།
བསྟན་བཅོས་ཁས་ལྷངས་པ་གྱིས་ཡུལ་ཀུན་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་རང་
ཚིག་ཀྱང་ཚད་མར་ཁས་ལྷངས་པའི་སྲིད། བསྟན་བཅོས་ཡུལ་ཀུན་ལ་ཚད་མ་ཡིན་

ལོ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་འདི་ནི་གྲིན་སྟེ་རྩུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ལེན་པའི་བརྗོད་བྱས་སྟོང་པའི་ཚིག་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་དེ་ཡུལ་ཀུན་གྱི་སྟོག་སྟོགས་ལ་གཞོན་གྲེད་དུ་ཁས་མ་སྒྲངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞོན་གྲེད་ཡིན་ནལ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཞོན་གྲེད་དུ་བཞག། །དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི་བསྟན་ཟེན་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། བསྟན་བཅོས་འདིའི་ཚད་མ་ཉིད་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་པ་སྟེ། ལྟར་སྒྲངས་དུ་ཐལ། སྟེས་བུའི་འདོད་པས་ཚད་མར་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྟོགས་སྟོན་དུ་བཞག་པ་མི་འགལ་བ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཉེ་རང་གི་ཚིག་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་བ་དག་ལ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་གོགས་གྲེད་པའི་སྟོན་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་དེ་ལས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནར་ཟད་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གཉིས་པོ་རྗེ་ལྟར་སྟོགས་གྱི་སྟོན་ཡིན་ཉེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་དེ་ནི་སྟོགས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་བསྟན་པ་སྟོགས་ཡང་དག་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བརྗོད་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་སྟོགས་སྟོན་དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དོན་སྟོན་ལྟགས་པའི་སྟོན་སྟོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། སྐས་སྟོན་ལྟགས་ན་ཡང་དག་སྟོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྐས་པ་དང་། དཀར་པོའི་ཚོམ་ལས་བདེ་བ་སྟེར་བ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྐས་པ་དེའི་ཚིག་ལས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་དེས་པ་མི་སྐྱེ་

བའི་ཕྱིར་ཉེ། དེས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དམ་བཅའི་ཚིག་སྐྱོན་ཆགས་པར་
བཞག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཉེ། འོན་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། འོན་གང་ཞེ་ག་དམ་བཅའི་ཚིག་གི་ཆ་རི་
ཅམ་གྱིས་བསྟན་པའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དེ་སྐྱབ་མི་ལུས་ཤིང་མི་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་ཚིག་དེ་སྐྱོན་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། དམ་བཅའི་ཚིག་གཉེས་པོ་དེ་སྟོགས་ཚིག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཚིག་དེ་གཉེས་ཀྱི་དོན་དེ་རྟགས་གྱིས་སྐྱབ་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་པའི་ཚིག་ཡང་དག་གིས་ནི་སྐྱབ་པོ་རང་གི་བསམ་པའི་དོན་ཚད་མའི་ལུལ་
དུ་སྲིད་པར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཅིང་བསྟན་པར་ལུས་པས་རྒྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་
མ་དེར་ཐལ། དམ་བཅའི་ཚིག་གཉེས་པོ་དེ་ནི་གཞི་གཅིག་གི་སྟངས་དུ་ཚོས་དངོས་འགལ་
སྤྱད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། སྐྱ་རྟག་པར་དམ་བཅའ་པ་ལ་རི་ལྟར་
ཚད་མས་གཞོད་ན་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་དུ་གཞི་གཅིག་ལ་འགལ་
བ་ཉེ་བར་སྤྱད་ན་ཡང་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་སྐྱོན་ལྷགས་ཀྱང་དོན་ལ་སྐྱོན་མ་ལྷགས་ན་དམ་བཅའི་ཚིག་
སྐྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་དབག་པར་ནི་དོན་གྱི་སྐྱོན་ལྷགས་
པ་ཅམ་གྱིས་ནི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཉེ། ཚིག་གི་སྐྱོན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་སྟེ།
དེའི་ཆ་ནས་སྐྱོན་ཡོན་ཏུ་འགྱུར་བ་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་སྐྱོན་མ་
ལྷགས་ཀྱང་བརྗོད་ཚུལ་སྟག་ཚད་ཅན་གྱི་དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པས་
སྐྱབ་པོ་ལ་གཞན་གྱི་སུན་འབྲིན་གྱི་སྐྱོན་གང་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་གི་སྐྱོན་
ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་གཞན་དོན་ལེ་ཅུའི་སྐབས་ཀྱང་ལ་ཟེར་བ་མ་ཡིན་གྱི། གཞན་

དོན་རྗེས་དབག་ལ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྐྱོན་མ་ལྷགས་ཀྱང་དག་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་
ལས་སྐྱབ་དག་འགོད་པའི་རྒྱལ་བ་པམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོག་སྐྱོན་དང་
དོན་སྐྱོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོག་སྐྱོན་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་སྐྱོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྐྱབ་
དག་འགོད་པའི་ཆེ་སྐྱ་སྐྱོན་ལྷགས་ན་དོན་སྐྱོན་ལ་རྟོག་པའི་སྤོང་ལ་གཙོ་བོ་ལམ་རྗེ་
ཐོག་མར་སྐྱ་སྐྱོན་ལྷགས་པར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སུན་སྤང་བར་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་
འོ། །གང་དག་གཞན་གྱིས་སུན་འབྱེན་བརྗོད་པའི་ཆེ་ཆོག་སྐྱོན་ཡིན་གྱི་སྐྱོན་རྣམས་
མིན་ནོ་ཞེས་སྐྱ་བ་ནི་དབྱུང་བ་མ་དག་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། དེགས་པའི་
དབང་སྐྱབ་གིས། དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཀྱང་དོན་སྐྱོན་དང་སྐྱ་སྐྱོན་ཀྱང་དང་བྲལ་བ་
གཅིག་དགོས་པར་གསུངས་ལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་ཆོག་
དང་འགལ་བ་དང་ཁས་སྐྱེས་པ་དང་འགལ་བ་དག་ལ་གོགས་བྱེད་ཅན་དུ་མཚུངས་
པས་གནོད་བྱེད་ཡིན་མིན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅི་ཡང་མེད་ན་འོན་པར་ཆོག་དང་འགལ་བ་
དང་སྤར་ཁས་སྐྱེས་པ་དང་འགལ་བའི་གོགས་བྱས་སའི་ཡུལ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་
ཚོད་མས་བྱབ་པ་དང་ལྷང་གིས་བྱབ་པའི་བྱེ་བྲག་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཚུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚོད་བ་དེའི་དོན་ནི་དེ་གཉིས་ལ་གོགས་བྱེད་ཡིན་མིན་གྱི་བྱེད་
པའི་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། གོགས་བྱས་སའི་ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་ཡང་མེད་པར་
ཐལ། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གོགས་བྱས་སའི་ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་འདོད་པའི་མདོའི་

འབྲེལ་བྱེད་སྲ་མའི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་
སའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་ཅན་འབྲུག་པ་གཞུང་ལུགས་འགའ་ཞིག་ཁས་ལྷངས་པ་ལ་མ་
བརྟེན་པར་བྱེད་པར་གྱི་ཚོས་གང་ལ་དཔྱོད་པ་མི་འབྱུག་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། གོགས་
བྱེད་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་ལུང་ཁས་ལྷངས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ཁས་
ལྷངས་པ་མེད་ན་དཔྱོད་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་རང་ཚིག་
དང་འགལ་བ་དང་ལུང་དང་འགལ་བའི་གོགས་བྱས་སའི་གཞི་བྱེད་པར་མེད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ལུང་དང་འགལ་བ་འདིའི་གོགས་བྱེད་པའི་ལྷུལ་ནི་ཚོས་ཅན་ལུང་གིས་བྱུབ་
པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ་རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བ་ནི་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་བྱུབ་པ་དང་ལུང་
གིས་བྱུབ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གོགས་བྱེད་དུ་བརྗོད་པ་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་
སྲ་རབས་པའི་ལུགས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ལུགས་དང་འགལ་བས་དགག་པར་
བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁས་ལྷངས་པ་དང་འགལ་བ་འདི་ལ་ཡང་གོགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་
གཞན་ལུང་གིས་བྱུབ་པ་ཁོན་ལ་གདོན་མི་ཟ་བར་བརྟེན་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་
ཐལ། ཚོས་ཅན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་གོགས་བྱེད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོས་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁོ་བོའི་མ་ཚོ་གཤམ་མོ་ཞེས་དམ་
བཅས་པའི་དོན་དེ་གཞན་གྱི་ཁ་ནས་བྱུང་བའི་ལུང་ཁས་ལྷངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲ་
འཐད་ལྡན་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ནས་ཕྱིས་ཡང་རང་ཚིག་གིས་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་ཚོས་ཅན། ལུང་གིས་བྱུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་བསྟོན་
ནས་གོགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷོང་བས་བྱུབ་པའི་གཞི་ལ་ཡང་གོགས་བྱེད་

དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རོན་བསྐྱུས་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དེའི་དག་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་
ལོ། །སྤར་གྱི་ཚོད་པ་དེའི་ལན་རང་གི་ལུགས་ནི་ཁས་སྦྱངས་དང་འགལ་བ་དང་རང་
ཚིག་དང་འགལ་བ་གོགས་བྱས་སའི་གཞི་ཚོས་ཅན། ལུང་གིས་གྲུབ་པ་ལ་བསྟོས་མི་
སྟོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་གོགས་བྱས་སའི་ལུང་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤ་
མ་དག་སྤ་མས་བཞག་པ་ཕྱི་མས་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ལ་གོགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་
ལ་ཕྱི་མ་དག་གཅིག་དངོས་ལུགས་འགལ་བའི་གཞི་ལ་གོགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ལན་འདི་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་པས་གོ་བར་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ལ། འཐད་
ལྟན་དུ། ལན་དེ་ལྟར་མཛད་དོ། །ཕྱོགས་ཡང་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་བས་མ་བསལ་བའི་
ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

གྲགས་པས་མ་བསལ་བའི་རྒྱལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གྲགས་པས་མ་བསལ་བའི་རྒྱལ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་
ལག་གི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམ་
པར་བཞག་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤར་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་དག་གྲགས་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་ཏེ། རི་
བོང་ཅན་ལྷ་བཞེས་པའི་སྤྲས་བཟོད་རུང་དུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་དོན་གང་
ལ་ཡང་དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་གང་ཡང་གདགས་སུ་མི་རུང་བས་མིང་གང་
ལས་ཀྱང་དོན་གོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་
ལོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་བཟོད་རུང་དེ་ཉིད་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། ཕྱི་མ་
ལྟར་ན་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཚད་

མས་ཀྱལ་ལུང་དང་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིད། འདོད་ན། རི་བོང་
 ཅན་དེ་རྩ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཆ་དང་རྩ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་དོན་དེའི་
 རྗོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་གཉིས་དོན་དང་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་གྱིས་ཀྱལ་པའི་སྤོད་ལུགས་སུ་འགྱུར་བས་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པར་
 ཀྱལ་བ་དང་སྤྱོད་ཉོག་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །བརྗོད་
 རུང་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བྱེད་ན་འདོད་པ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་བརྗོད་
 རུང་དེ་ཉིད་སྤོང་བས་མི་ཀྱལ་པའི་བྱིར་རྟགས་ལ་བརྟེན་དགོས་ལ་རྟགས་གཞན་
 གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཀྱལ་པའི་བྱིད། གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་པེས་པར་ཁས་
 ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གྲགས་པ་དངོས་སྟོབས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་གཞོད་པ་
 དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནད་པའི་གཞལ་བྱ་མེད་ན་རྟོག་པས་
 བཏགས་པའི་གཞལ་བྱས་དབུལ་བ་སུ་ཡང་མེད་པས་སོ་ཞེས་གསུང་བ་ཡང་དབྱུང་
 པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལུགས་འདིར་མདོ་སྤེལ་བ་དང་སེམས་ཅམ་པའི་
 ལུགས་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་ཆེ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་དོན་བྱེད་རུས་པ་
 བཞག་ཏུ་མི་རུང་མོད། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ལ་ཚད་མས་ཀྱལ་པའི་རྣམ་གཞག་
 ལེགས་པར་འཛོག་མི་ཤེས་ན་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ཀྱལ་བ་དང་ཀུན་
 རྗོད་ཏུ་ཀྱལ་པའི་རྣམ་གཞག་རི་བོང་གི་རྒྱུ་གཉེར་མ་བཞེན་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དཔེར་ན་
 འབྲས་བུ་སྤྱེད་པ་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་གཞི་མ་སྤུན་རང་ལུགས་ལ་ཚད་
 མས་ལེགས་པར་འཛོག་མི་ཤེས་ན། མགོན་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་
 མི་རྟོགས་པ་བཞེན་ནོ། །པེས་ན་ཀྱལ་མཐའ་གོང་ལོག་གི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་བརྒྱའི་

འདབ་མ་ལྟར་མི་འབྲེས་པར་བྱེད་པར་བྱའོ། །གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
 །ཡང་རང་དོན་གྱི་ལེ་ལུའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་།
 འདིར་ནི་གྲགས་པའི་རྟགས་གྱིས་བྱུབ་པའི་དོན་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་རྒྱས་པར་
 ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །ཁ་ཅིག་གྲགས་པ་ལ་བརྟེན་གྱིས་པ་དང་ཐ་སྙད་གྱི་
 གྲགས་པ་གཉིས་སུ་སྤྲོ་ནས་མཚོན་ཉིད་གྱིས་མཚོན་བྱ་སྐབས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་
 གྲགས་རྟགས་སུ་འདོད་པ་ནི་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོབས་འབྲུགས་གྱི་
 རྟགས་ལ་གསུམ་དུ་སྤྲོ་བའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གྱི་དཔེར་རང་བཞིན་མ་
 དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་སྟོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཤིང་ཤ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་པར་
 དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པར་གསུངས་པ་ཡང་ཤིང་གི་སྐྱས་
 བརྗོད་མི་རུང་ལ་གཞོད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཤིང་ཤ་བ་ཤིང་དུ་མངོན་
 ལུ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། གྲགས་པ་ནི་འདིག་རྟོན་གྱི་ཚུལ་ལུགས་ལ་བྱུབ་པའི་བརྗོད་པའི་
 ཐ་སྙད་དོན་མ་སྐྱེན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ནང་གི་བརྗོད་པ་རྣམས་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་
 གཏིང་ཚུགས་པ་རྣམས་དང་། རྒྱ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
 སོ། །ལྗོག་སྟོགས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི་བརྗོད་རུང་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་གྲགས་པས་བྱུབ་པས་
 དེས་གཞོད་པ་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པར་བཏགས་པའོ། །རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་རི་ཐོང་
 ཅན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱ་དེའི་རང་
 གི་མཚོན་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པའི་སྟོན་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་
 ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་གྱིས་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ཤིང་ཡིད་གཏད་ན་དེས་རུང་གི་

དོན་ཡིན་པས་ཉན་ཤེས་དེས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་ལ་རི་བོང་ཅན་གྱི་དོན་སྤྱི་
འཆར་དགོས་པར་འགྱུར་དོ། །དོན་དེ་དག་མ་རྟོགས་པར་རྣམ་འགྲེལ་བྱ།

ཚིག་སོགས་ཀྱི་བཏགས་དངོས་མེད་ལ། །

ཞེས་པས་ཚིག་ཡིན་ན། དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་བསྟན་འདུག་སྟེ་ལྷན་ལས་
ལྷན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རི་བོང་ཅན་སྤྱི་དེས་བརྗོད་དུ་
བྱང་བ་ཡང་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བྱུང་གྲགས་པའི་སྤྱི་ལེགས་
པར་འཆར་བ་ན་དེས་པར་སྤྱི་སྤྱི་ཤར་ནས་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་གང་ཡང་བྱང་བའི་ཡུལ་
ཅན་དུ་བྱང་བའི་སྤྱི་དེས་པར་འཆར་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་སྤྱི་བ་པ་ལ་རྟོག་པའི་ཡུལ་
ན་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་སྤྱབ་པ་ཡིན་པས་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་
མེད་ཅིང་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་ཡང་མ་བཏགས་པའི་ཆེ་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་སྤྱི་
བརྗོད་དུ་བྱུང་བ་ལ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཚིག་པས་
བརྗོད་གྲགས་རྟོགས་དང་དུས་ལྷིས་དངོས་མིང་བཏགས་ནས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་བྱ་བྱང་
སྤྱབ་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་དེས་པ་ཅན་རྟོགས་སུ་དགོད་དགོས་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་རྟོགས་
སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་རིགས་པར་མི་སེམས་སོ། །གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་བསྐྱབས་
པའི་དགོས་པ་ནི་གཞན་སྡེ་དག་སྤྱི་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པ་དང་།
རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མིང་རང་མཚན་དུ་འདོད་པ་བཀག་ནས་ཤེས་
བྱ་མཐའ་དག་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱང་ཞིང་རྟོག་པའི་སྤྱང་བ་དེས་མེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་
དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། འདོད་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་དང་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཞེས་གཉིས་སུ་བྱེ་

བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱུ་མེད་དེ། འུམ་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་དེ་ལྟོ་ལྟེན་ཞེས་ཞབས་ཞུས་པ་ལ་
ལྟོས་ཏེ། ཀླུ་མཚན་ཅན་གྱི་རྒྱ་དང་དོན་གཞན་ལ་འདོད་ཀླུ་ལ་པའི་རྒྱར་རྩུང་བའི་ཕྱིར་
དོ། །དབེར་ན་སེལ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་དེ་དུགས་ཀྱི་ཀླུ་ལ་སོ་ལ་དངོས་མིང་དང་དོན་
གཞན་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་གོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཚད་མ་མདོའི་ཡུང་གི་རྒྱོན་ས་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་སོ་ལ་གཉེས། རྒྱ་རྩུང་གྲགས་པ་
གཞོན་གྱེད་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་དགག་མི་རུས་པར་རྒྱབ་
བའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ། དམ་བཅའ་དང་། དེའི་རྒྱབ་གྱེད་དགོད་པ་དང་། རྒྱ་རྩུང་
གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པའི་རྒྱས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་གོ། །དང་སོ་ནི། རྒྱ་ལས་རྩུང་
བའི་གྲགས་པ་དེ་སོང་ཅན་རྒྱ་བའི་རྒྱས་བརྗོད་རྩུང་ཡང་ཚོས་ཅན། རང་དང་འགལ་
བའི་དོན་གྱི་དམ་བཅའ་བ་ལ་གཞོན་པར་གྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་
གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། རྒྱ་བ་ཞེས་སོགས་འདོད་པའི་རྒྱའི་བརྗོད་པར་གྲུབ་རྩུང་བ་ཉིད་
ནི་ཚོས་ཅན། བརྗོད་བྱའི་དོན་རྣམས་ལ་ཁབ་གྱེད་དུ་ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་རྣམས་
ལ་ཁབ་གྱེད་དུ་ཡོད་པ་དགག་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐམ། རྒྱས་བྱའི་འདོད་པ་
ཅམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱོན་ས་དོན་ཀུན་ལ་ཁབ་གྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་སོང་ཅན་རྒྱ་བའི་རྒྱས་བརྗོད་རྩུང་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། རྩོད་གྱིས་རྒྱ་
རྩུང་གྲགས་པའི་ལྟོག་སྟོགས་ལ་གཞོན་པ་ལ་གྲགས་པས་གཞོན་ཅེས་རྒྱོན་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། རྩོད་རྒྱ་རྩུང་གྲགས་པའི་ལྟོག་སྟོགས་ལ་གཞོན་གྱེད་ཡིན་པ་ལ་རྩོད་ལ་

གྲགས་པའི་སྐྱེས་བཏགས་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བྱོད་ལ་གྲགས་པའི་སྐྱེས་བརྗོད་པ་ལ་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱོད་གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་སྤྱིའི་ཐ་སྙད་ལས་སྤྱེས་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་ཚོས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྲེལ་དུ།

མངོན་སྲུང་སོགས་ཀྱི་གཞུག་བྱ་ཡང་། །

འཇམ་བྱེད་སྐྱོག་བཏགས་ནས་བརྗོད། །

ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞིར་བྱེད་ཀྱི་དོ་བོ་གཞུག་བྱ་ཡུལ་ཅན་གྱི་
མིང་གིས་བཏགས་ནས་དེས་གཞོད་པ་ལ་མངོན་སྲུང་དང་རྗེས་དཔག་གིས་གཞོད་
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་བརྗོད་རུང་གིས་གཞོད་པའི་གྲགས་པས་གཞོད་
ཅེས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་ཅན་མངོན་སྲུང་སོགས་ལ་
གནད་བྱེད་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཆད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཅི་ལྟར་སྐྱེས་བརྗོད་རུང་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་དགག་མི་
རུས་ཤེ་ན། བ་ལང་ཞེས་པ་དང་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན། དོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་སྤར་བརྗོད་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་སྤྱར་
འབྲུང་དུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ཅོམ་གྱིས་འཇུག་པའི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་མོང་
ཅན་རྒྱ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྤར་བརྗོད་བའམ་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་བརྗོད་
འབྲུང་བར་འབྲུང་པའི་སྤྱིའི་རུང་བ་ཉིད་དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་འགོག་པ་ལ་རྟོག་ཡུལ་གྱི་
དོན་ཅོམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དེས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བྱོད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ལུང་གི་འབྲེལ་དགོད་པ་དང་། ལུང་ཅང་བ་དང་། ལུང་གི་

དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན། ཉེས་
ལུལ་དང་དེ་ལ་རྗོད་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་གྲགས་པ་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བརྗོད་རུང་རུ་
སྐབ་བར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དངོས་སུ་
ན་དོན་དེ་ལ་བརྗོད་རུང་རུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་འབྲེལ་བར་ཐལ། ཉེས་ལུལ་ཀྱི་དོན་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་རུ་རུང་བའི་སློབས་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བརྒྱས་སུ་གང་ལ་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་མེད་ལ། སྐྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་ཀྱིས་ན་བསལ་བ་
དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ལུང་སྐྱ་ཕྱི་འདི་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ་སློབ་དཔོན་
ཚོས་མཚོག་གིས་ལུང་དང་པོས་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་འགྲམ་རྒྱའི་ཚད་མ་མེད་པར་
དངོས་སུ་བརྟན་པས་འབྲུགས་ལ་དངོས་པོ་སློབས་འབྲུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་
གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་དུ་ངེས་པར་བརྟན་ལ། ལུང་གཉིས་པས་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་
སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པས་བརྟན་པར་བཞེད་ལ། སློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སློ། ལུང་སྐྱ་མ་དང་
པོས་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་མེད་པ་དང་། ལུང་གཉིས་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་
པར་བརྟན་པར་བཞེད་ལ། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས། ལུང་སྐྱ་མས་གཞོན་བྱེད་
མེད་པ་གཙོ་བོ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པ་ཐལ་བའི་ཚུལ་དུ་བརྟན་ལ། གཉིས་པས་དེ་
ལས་བརྗོད་ཉེ་བརྟན་པར་བཞེད་དོ། །སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པར་བརྟན་ན་གཞོན་བྱེད་མེད་
པ་དེས་སྐྱབ་པས་ཕོགས་སུ་བརྟན་པ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་ཀྱང་
ཕོགས་ཕོགས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་འགལ་རྒྱའི་ཚད་མ་ཡང་ཡོད་དམ་སྟེ་དུ་དོགས་པ་བཅད་

པའི་ཚེད་དུ། གཞོན་བྱེད་མེད་པ་ལོགས་སུ་བསྟན་ལ། གཞོན་བྱེད་མེད་ཀྱང་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱང་མེད་དམ་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཚེད་དུ་སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པ་ལོགས་
སུ་སློམ་སོ། །དེས་ན་ལུང་དང་པོ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
སུ་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་འགྲན་རྒྱའི་ཚད་མ་མེད་པར་བསྟན་པའི་སློན་ནས་ཤུགས་ལ་
དངོས་པོ་སློབས་ཤུགས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། ལུང་གཉིས་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པའི་
སློབ་སློབས་ཚད་མའི་བསལ་བར་བསྟན་པའི་སློན་ནས་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་
ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། མདོ་མཛད་པ་རི་བོང་ཅན་རྣམས་སྐྱབ་པའི་དོན་གྲགས་རུང་ལ་བཞེད་ཀྱི་
གྲགས་ཟེན་ལ་མི་བཞེད་པ་དང་། ལུང་དང་པོས་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་
མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། ལུང་དང་པོས་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་དངོས་འགྲན་རྒྱའི་ཚད་
མ་མེད་པར་བསྟན་པའི་སློན་ནས་ཤུགས་ལ་དངོས་པོ་སློབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་བོང་ཅན་རྣམས་
སྐྱས་བརྗོད་རུང་གིས་གཞོན་པའི་སློབས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་མ་ཐུན་
སློབས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ལྷུལ་གྱི་དོན་གང་ལ་ཡང་
རྣམས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་མ་ཡིན་པར་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེར་ཐལ། མདོ་མཛད་པ་
དོན་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྗོད་རུང་གིས་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཀྱི། གྲགས་
ཟེན་དུ་མི་བཞེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཡང་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་མ་བརྟེན་པས་སྐྱ་

བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གཞོན་པའི་གཏན་ཚིགས་རི་བོང་ཅན་འདོད་ཀླུ་ལ་བའི་ཟླ་བའི་སྐྱུ་ས་
བརྗོད་དུ་མི་རུང་སྟེ། རྟོག་ལུལ་ན་ཡོད་པའི་སྲིད་ཞེས་པ་བཞོན་པ་ནི་མ་སུན་ཕྱོགས་
ལ་མི་འཇུག་པའི་སུན་མོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤད་ནས་ཏྲགས་དང་ཏྲགས་སྐྱབ་ལྟ་
མ་ལྟར་རོ། །

གཞུང་འདི་བཞོན་པའི་དགོས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱིས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་
དོན་ལ་གྲགས་པས་གཞོན་པར་གསུངས་པ་ནི། གྲགས་རུང་ངམ་བརྗོད་རུང་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་གྲགས་ཟིན་ལ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་བརྗོད་པས་
སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་བཞོན་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་
མི་འཇུག་པའི་སུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རིགས་པ་ལ་སུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
ཡིན་པའི་སྲིད་ཏེ། ཟླ་བར་གྲགས་མ་ཟིན་པའི་དོན་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྲིད་རོ། །ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །བརྗོད་རུང་གི་དོན་ལ་སློབ་དཔོན་བཞེད་པར་སྣང་བསྐྱབས་ཟིན་
པས་ཚིག་དོན་དེ་ལྟར་བཤད་གྱི། བསྐྱབས་ཟིན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་གྱི་སྲིད་
ཞེས་པ་དེ་ཉིད་གྱི་ཚེད་དུ་ཞེས་པར་བཤད་ནས་གྲགས་པས་གཞོན་པའི་དོན་གྲགས་
རུང་ལ་བཞེད་གྱི་གྲགས་ཟིན་ལ་མི་བཞེད་པ་བསྐྱབ་བྱུང་བྱས་ནས་གཞུང་གི་དུམ་བུ་
སྲི་མ་གཉིས་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་དགོད་དོ། །གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་བརྗོད་པས་རི་བོང་
ཅན་འདོད་ཀླུ་ལ་བའི་ཟླ་བའི་སྐྱུ་ས་བརྗོད་རུང་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་བཞོན་པ་ཡིན་ལ། རི་
བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། ཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་སྲིད། ཞེས་པ་ནི་དངོས་དབང་གིས་ཟླ་
བའི་སྐྱུ་ས་བརྗོད་རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བཞོན་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་
གྱིས་ནི་བསྐྱབ་བྱུ་ལ་གྲགས་པས་གཞོན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་དབང་

བཀོད་པ་ཡིན་ལ་དཔེ་དེ་གཉིས་ལ་ཚོད་པའི་ལན་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དམ་
བཅའ་ལྟར་སྤྱད་གི་དཔེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གཏམ་ཚིགས་ལྟར་སྤྱད་གི་དཔེ་སློམ་
པའི་དགོས་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞུང་འདིས་ཀྱང་ལུང་དང་པོའི་དོན་དོན་
གྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་ལས་ལྷུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསལ་
བ་དེ་ཡང་སྤྱོད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སློམ་པར་དེགས་ཀྱི་ལུང་དང་པོ་སློམ་པ་ལ་དགོས་
པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གང་ལ་སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དབག་པ་མེད་ལ་ཞེས་
དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པས་ནི་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱ་ལྷུང་གྲགས་པ་འདི་དགག་
བར་མི་བྱས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདི་ལ་འགོག་གེད་ཡོད་ན་རྗེས་
དབག་གིས་འགོག་དགོས་པ་ལ་འདི་འགོག་གེད་ཀྱི་རྗེས་དབག་མེད་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། གཞུང་འདིས་ལུང་དང་པོའི་དོན་སྐྱ་ལྷུང་གྲགས་པ་ལ་གཞོན་གེད་མེད་པ་
མདོར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དམ་སློམ་པ་ནི་དགོས་པ་འོག་མ་སྤྱད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལུང་དང་པོ་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པས་ནི་ཚོས་ཅན་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
སྐྱ་ལྷུང་གྲགས་པ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྐྱབ་གེད་ཀྱི་རྒྱ་པོའི་ཚོད་མ་མེད་པ་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་སློན་པ་དངོས་པོ་སློབས་ལྷུགས་རྗེས་དབག་གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་དེས་པར་ལྷུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་སློབ་དཔོན་ཚོས་
མཚོག་གིས་རྣམ་འགྲུལ་དུ།

རྗེས་དུ་དབག་པས་བསྐྱབས་རྣམས་ལ། །
འགལ་བ་འཇུག་པ་མེད་པ་ཅན། །

མེད་པར་སྟོན་ཡིན་དེ་ལྟ་བུའི།

ཟླ་བའི་རྗེས་དཔོན་གྱི་ལོ་ལྷན་པོ།

ཞེས་པ་དང་སྐྱེན་མོང་བ་དོན་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས། དེའི་དོན་སྟོབ་དཔོན་ལྟ་
 དབང་སྟོབ་ས། སྐྱ་བུང་ཟླ་བའི་ལ་ལ་འགྲུག་རྒྱའི་ཚད་མ་མེད་པར་བསྟན་པས་ཟླ་བའི་
 སའི་རྗེས་དཔོན་གྱི་གཞུང་གི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་སའི་དོན་ཏུ་བཤད་པ་ལ་དགག་
 བ་མཛད་དེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གཞུང་འདིའི་རྒྱ་ས་བཤད་དེས་ན་ཚད་མས་དེས་པར་
 བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་དང་གིན་ཏུ་འགའ་བས་མི་འཐད་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་
 ཚད་མ་མཛད་འགྲུབ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས་གཞུང་ཏུ་འཆད་པ་སོགས་ཀྱང་མི་འཐད་
 པར་བསྟན་ནས། རང་གི་ལུགས་ནི་ལུང་དང་པོས་སྐྱ་བུང་ཟླ་བའི་ལ་ལ་འགྲུག་པ་ལ་
 མི་འཐད་པའི་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། སྐྱ་བུང་ཟླ་བའི་ལ་
 གཞོན་བྱེད་ཡོད་ན་དངོས་པོ་སྟོབ་ས་ལུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གཞོན་དགོས་པ་
 ལ་དེས་མི་གཞོན་པར་བསྟན་པས་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་སྟོབ་ས་ལུགས་རྗེས་དཔོན་
 གི་གཞུང་གི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུགས་བསྟན་ཡིན་པ་ལ་
 དགོངས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུང་དོ། །ནམ་
 འགྲུལ་གྱི་གཞུང་དེའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལུང་དང་པོའི་དོན་སྐྱ་བུང་ཟླ་བའི་ལ་ལ་གཞོན་བྱེད་མེད་
 པར་བཤད་པ་དང་། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་སྐྱ་བུང་ཟླ་བའི་ལ་ལ་སྐྱེན་བྱེད་ཡོད་པར་
 བཤད་པ་དང་། ལུང་དང་པོའི་ལུགས་བསྟན་གྱི་དོན་རྒྱ་ས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
 ལ་གཉིས། སྐྱ་བུང་ཟླ་བའི་ལ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡོད་ན་རྗེས་དཔོན་གྱིས་འགོག་དགོས་

བ་དང་། དམ་བཅའ་ཉམས་སྤང་གི་དཔེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གཏན་ཚིགས་ཉམས་སྤང་
 གི་དཔེ་སློབ་པའི་དགོས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རི་བོང་ཅན་ལྷ་བའི་སྐྱེས་བཞེད་རྒྱང་
 འགོག་གྲེད་ཡོད་ན་དེ་འགོག་པ་ནི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལས་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། མངོན་
 སུམ་གྱིས་ནི་དེ་འགོག་ན་ལྷ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱེས་བཞེད་རྒྱང་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་ལ་
 ཉམས་དགོས་པ་ལ་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྤང་བས་དབག་དགོས་ལ་རི་བོང་ཅན་ལྷ་བ་
 ཞེས་པའི་སྐྱེས་བཞེད་དུ་རྒྱང་བ་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བར་མ་ངེས་པའི་
 ཕྱིར་དོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་དེ་འགོག་ན་དོན་གཞན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱགས་ལ་
 དབག་པར་བྱར་མེད་པས་ཡོད་ན་སྤང་དུ་རྒྱང་བ་ལ་མི་སྤང་བས་དབག་དགོས་ན་
 ཉམས་རྒྱང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤང་བ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་
 དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྐྱོད་མངོན་སུམ་གྱི་ཕྱགས་རྟོགས་སུ་ཡང་མི་རྒྱང་
 བར་སྟོན་པ་མི་འཐད་དོ། །རྗེས་དབག་གིས་འགོག་གོ་ཞེ་ན། དེས་མི་འགོག་སྟེ། དེ་
 འགོག་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་
 སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་ལྷ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་
 ཚིགས་དེས་མི་གཞོད་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་གཞན་གྱིས་གཞོད་དོ་ཞེ་ན། བསྐྱབ་བྱའི་
 ཚོས་གང་ལ་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དཔེར་
 སློབ་པ་དེ་ལ་ནི་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་
 ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་
 སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་དཔེ་དེ་

དཔེར་བརྗོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དམ་བཅའ་ལྷན་སྐྱེས་གི་དཔེ་འཆད་པའི་
སྐབས་སུ་གཏན་ཚིགས་ལྷན་སྐྱེས་གི་དཔེ་སློབ་པ་དགོས་པ་འདི་ཡིན་ཞེས་རྟོགས་
པའི་དོན་ཏུ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར་སྐྱེ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་
གྱིས་ན་བསལ་བ་དེ་ཡང་སྤོགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
རྗོད་བྱེད་གི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཏུ་བྱུབ་པ་དག་ནི་རྟོག་ལུལ་གི་དོན་གང་ལ་ཡང་མ་བྱུབ་
པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྗོད་བྱེད་སྐྱེའི་བརྗོད་
རུང་དོན་གང་ལ་ཡང་མ་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་གི་སྐྱེ་བའི་དོན་བརྗོད་པ་
བརྟན་པ་བརྟན་པ་ཡིན་ལ་བརྟན་སྐྱོར་བ་དེ་ཡང་འདོད་པ་ཅན་ལ་བརྟན་པ་ཡིན་པ་དེས་
ནའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་གི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་མི་འཇུག་
བ་མེད་པ་འབྲུགས་ལ་བརྟན་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་མོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་
རྒྱ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རྗེས་དབག་མེད་པར་འབྲུགས་ལ་བརྟན་པ་
བཤད་པ་དང་། དེ་ལྷན་བཤད་པས་བྱུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་
བརྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བརྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་དང་པོ་
ཚོས་ཅན། རྗོད་གིས་དོན་གི་འབྲུགས་གིས་གོ་བས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་དབག་པའི་
ཡུལ་ལ་འགལ་བ་མི་འཇུག་པ་ཅན་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྗོད་གིས་དངོས་
སྟོབས་རྗེས་དབག་གི་གཞལ་བུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚད་མས་དེས་པར་བརྗོད་པའི་
སྤྱིར། དེར་ཐལ། རྗོད་གིས་སྐྱེ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་ན་དངོས་སྟོབས་

རྗེས་དབུག་གིས་གཞོན་པར་བསྟན་པའི་སྐོན་ས་གཞོན་གྱི་སྟོབས་སྟུན་དུ་བརྗོད་པ་
 དེས་ནའི་ཕྱིར། སྤྲོ་མ་ལ་ཁྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷོག་ཕྱོགས་སྐྱབ་གྱི་གིགས་
 ཡོད་པར་དོགས་པ་རྣམས་ནི་རྟགས་མི་མ་སྟུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བས་
 གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ན་དེ། ཚུལ་གསུམ་
 པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབུག་ལ་འགྲན་རྒྱ་དང་བཅས་པ་དང་འགྲན་རྒྱ་མེད་པ་
 གཉིས་ལས་འགྲན་རྒྱ་མེད་པའི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་ཅིག་
 ལོས་ལ་ངེས་པ་མེད་པས་རྗེས་དབུག་ཡིན་ན་འགལ་བ་ལ་མི་འཇུག་པ་མེད་པས་
 ཁྲུབ་པར་ཅི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབུག་ལ་
 འགྲན་རྒྱ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྗེས་དབུག་གཅིག་
 ལ་འགལ་བ་མི་འཇུག་པ་སྲིད་པ་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་དབུག་
 གཞན་ལ་ཡང་ཀུན་མཁུན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཙམ་གྱིས་འགལ་བ་མི་འཇུག་པ་དེ་
 མེད་པར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དབུག་གཞན་ལ་འགལ་བ་མི་འཇུག་པ་མ་མཐོང་
 བས་མེད་པར་འགྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། དུན་དུང་པོར་མ་མཐོང་བ་
 རྣམས་ལ་ཡང་དུས་ཤིས་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀ་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་
 པར་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། འགྲན་རྒྱའི་གཏན་ཚིགས་གཙོད་གྱིད་
 ཚུལ་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ཡོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་
 སྟོབས་རྗེས་དབུག་གི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པས་འགལ་བ་མི་འཇུག་པ་
 མེད་པར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དབུག་པ་དག་གྱང་

འགའ་བ་མི་འཇུག་བ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། གཉེས་ཀ་ཡང་གཞལ་བྱ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཚད་མར་གྲགས་པ་དང་བྱང་པར་མེད་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཀྱང་རྗེས་དབག་ལ་དེ་
ལྟར་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་ཡང་འགའ་བ་མི་འཇུག་བ་ཅན་དེ་ལྟར་འགྱུར་
བར་ཐལ། མངོན་སུམ་དང་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལྷགས་པར་བྱང་པར་མེད་པ་དང་
ལྷན་པ་གཅིག་ལ་འགྲན་ལྷ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉེས་བ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལྷགས་པར་བྱང་པར་མེད་ཀྱང་མངོན་སུམ་
གྱིས་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་འདོག་པའི་བྱང་པར་གཞན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
རྗེས་སུ་དབག་པ་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་
གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་འདོག་པའི་བྱང་པར་དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གང་ཞིག་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་ངེས་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་ཚད་མར་འདོག་པ་ལ་ཚད་
མའི་མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དང་བའི་བྱང་པར་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། ཕྱོགས་སྐྱ་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་ཅན་གཅིག་ཏུ་གཉེས་སུ་མེད་པ་ཚུལ་གསུམ་
ལས་གཞན་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རླུང་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་
འགའ་བ་མི་འཇུག་བ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། འགྲན་ལྷའི་གཏན་ཚིགས་མ་བསྟན་བ་སྟེ།
བསྟན་པར་མི་བྱས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྗེས་དབག་ཚམ་ལ་འགྲན་ལྷ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་

མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་ཡོད་པ་དགག་པ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པའི་
 རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་ལ་འགྲན་རྒྱའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་ཅན་གྱི་དོན་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་
 དང་། མཚན་ཉིད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་
 ལ་གཉིས། འགྲན་རྒྱ་དོན་ལ་མེད་པ་དེའི་དོན་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང་། འགྲན་རྒྱ་མ་མཐོང་
 བ་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གྲངས་གཅིག་
 པ་ཅན་གྱི་དོན་དང་དེ་འགྲན་རྒྱའི་གཉེན་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནམ། མ་མཐོང་བ་ཡིན།
 གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་དེ་ཚད་མས་དེས་དགོས་སོ། །དང་པོ་ནི། བྱོད་ལྟར་ན་དེས་མི་
 ལུས་ཉེ། རྗེས་དབག་ཚད་མའི་བྱེད་པར་འདི་ལ་འགྲན་རྒྱ་མེད་དོ་ཞེས་འདི་འབྲ་བའི་
 དེས་པ་སྲིད་པ་ཡོད་དམ་སྟེ་འགྲན་རྒྱ་མི་སྲིད་པར་དེས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་
 དབག་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལྷགས་པ་གཅིག་ལ་འགྲན་རྒྱ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་
 བསལ་ཁས་སྤངས། བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་བྱེད་པར་མེད་པ་གཅིག་ལ་
 ཉེས་པ་མཐོང་བ་ནི་དེ་དང་མཚན་ཉིད་བྱེད་པར་མེད་པ་གཞན་ལ་སྐྱོན་སྒྲོག་པར་དེས་
 པར་བྱེད་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར་འོ་ཞེས་ལེ་ལུ་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་འགྲན་རྒྱ་མ་མཐོང་བ་དེས་ལུས་ཀྱང་དེ་
 འགྲན་རྒྱ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རིགས་པ་ནི། འགྲན་རྒྱ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་
 འགྲུབ་པར་ཐལ། སྐྱེས་ལུའི་སྐྱེའི་ལུས་པ་ཆེ་ཚུང་གི་སྐྱོབས་པའི་དབང་གིས་ཚད་མ་
 དག་གི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཞེ་ན། དེར་

ཐལ། གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པས་ཚད་མར་འགྲུང་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྐྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ལྷགས་པ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་ཡང་དེ་
 ལྟར་ངེས་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་
 དཔག་ལ་འགྲན་ལྗེའི་ཚད་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་ཁས་སྐྱེས། གཉིས་པ་
 བེ། ཚུལ་མཚན་དེས་ན་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་
 ལྡན་པའི་རྟགས་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཐ་སྙད་དུ་བྱུང་མི་རུང་སྟེ།
 རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་བཞིན་
 བོ། །དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འགྲན་ལྗེའི་རྟགས་མི་སྲིད་
 པར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ལ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་རྒྱུར་དུ་
 ལྡོམ་པའི་ཡང་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་
 མི་རུང་བར་ཐལ་བ་ལ་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་དགོད་དོ། །སྔ་མ་ཁཅིག་གིས། གཞུང་
 འདི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་དུག་ཏུ་འདོད་པ་དག་གིས་ཚུལ་དུག་པ་ཚུལ་ལྡ་པོ་
 ཚད་མས་ཤེས་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། འདི་ནི་རྟགས་ཡང་
 དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པ་
 ཡིན་ཏེ། གང་དུ་སྟོམ་ན་གང་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་དང་། མེད་ལ་
 མེད་པར་ངེས་པ་ཞེས་པ་དེར་རོ། །

གཉིས་པ་བེ། འགྲན་ལྗེའི་ཚད་མ་མེད་པར་ངེས་མི་རྒྱས་ན་ཁྱེད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
 ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ལ་འགལ་བ་མི་འཇུག་པ་ཅན་

མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པར་ངེ་སྐྱད་དུ་བཤད་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་དེའི་མཚན་
ཉིད་ལྷགས་པ་ཅན་གྱི་འགྲུབ་རྒྱུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་ཚང་གཏན་ཚིགས་
ཡིན་ན་དེའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་མི་སྲིད་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་ཅན་གྱི་བསལ་བྱ་འགལ་
བ་མི་འཇུག་པའི་གཏན་ཚིགས་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བརྗོད་
པར་འདོད་པ་གངས་གཅིག་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱང་དངོས་པོ་སློབས་ཤུགས་རྗེས་དབག་གི་
ཡུལ་འདི་ལ་སློབ་དཔོན་མི་འདོད་ཅིང་འདོད་པ་མི་རིགས་པ་ཉིད་དེ་དེའི་གཞལ་བྱ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་སློབས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མི་སྲིད་ཀྱང་འགལ་བ་མི་
འཇུག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་འདིའི་ཡུལ་ནི་
ཚུལ་གསུམ་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྐབས་སུ་སྲིད་པར་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་གི་
སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། དངོས་པོ་སློབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དབག་དེ་ལ་གཞལ་
བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བརྗོད་པ་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟར་བཤད་པ་དེ་
ལྟར། དངོས་པོ་སློབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དབག་ཚད་མ་དག་སློབས་དང་ལྡན་པའི་
གཞོན་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་པ་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚད་མས་སྐབ་
པ་ལ་དངོས་འགལ་སྐབ་བྱེད་མེད་ཅིང་བརྗོད་པར་འདོད་པ་གངས་གཅིག་པ་ཅན་
རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་སྐྱེས་འདོད་ན། དངོས་པོ་
སློབས་ཤུགས་རྗེས་དབག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་གཉེན་པོ་ལྷོག་ཕྱོགས་སྐབ་བྱེད་ཚུལ་

གསུམ་ཚང་བའི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་ཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་དང་བཅས་པ་སྲིད་པ་
སེལ་བར་བྱེད་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གཞལ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པར་བྱེད་
པ་རིགས་པ་དེས་ནིའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་སུམ་ཚང་མ་
ལྟར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་མི་འཇུག་པ་ཅན་ནི་མེད་
པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལྡོག་སྟོགས་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་རྒྱ་བའི་སྐྱུ་བ་བརྗོད་རུང་རུ་
སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་
སྣང་གི་དཔེ་གཉིས་ལ། ཚོད་པ་སྣང་བ་དང་། དེས་བྱུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དགོས་པ་དམ་བཅའ་བ་དང་། དེ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་དང་པོའི་དོན་
སྣང་བཤད་པ་ལས་ཡང་ན་དོན་གཞན་སྟོན་པ་ནི། ལུང་དང་པོ་ཚོས་ཅན། སྐྱོས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྐྱུ་བ་
བརྗོད་རུང་སྐྱབ་པ་ལ་རྗེས་སུ་དབག་པ་མེད་པར་བརྗོད་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གྲགས་
པའི་རྗེས་དབག་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལས་ཡུལ་ཐ་དང་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་རྟོགས་པར་འགྲུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མཚན་དེས་ན་
གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བསྟན་ནས་རྟོགས་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་དངོས་
ཀྱི་གཞལ་བྱར་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལས་

གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་ཡུལ་ཐ་དང་པ་ཅན་ཉིད་དུ་ལུང་དང་པོ་འདིས་བསྟན་པ་
 དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་གཉིས་པས་ཀྱང་། རི་བོང་ཅན་ཚོས་
 ཅན། རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་འདིའི་བསྐྱུབ་བྱ་འགོག་པའི་
 རོན་འཆད་པ་ལ་སྒྲོར་ན་རི་ལྟར་ཞེ་ན། ལུང་གཉིས་པས་རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་
 གིས་རྩ་བའི་སྐྱུས་བརྗོད་རུང་དུ་སྐྱུབ་པའི་སྐྱུབ་བྱེད་མེད་དེ། དེ་ཡོད་ན་རྗེས་དབག་
 གིས་སྐྱུབ་དགོས་པ་ལ་དེས་མི་སྐྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་དེ་འགོག་པ་ནི་རྗེས་སུ་
 དབག་པ་ལས་འགྲུང་ཏེ། ཞེས་པ་དེ་སྐྱུབ་པ་ནི་ཞེས་པར་བསྐྱུར་ལ་བཤད་དོ། །རྟགས་
 དེས་མི་སྐྱུབ་ཀྱང་གཞན་གྱིས་སྐྱུབ་པོ་ཞེ་ན། གང་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་སོགས་དང་དེ་
 ལ་གཞོན་བྱེད་ཡོད་པ་ནི་སྐྱ་ནི་བརྗོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་སོགས་ལུང་གཉིས་པ་
 ལ་སྐྱུར་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྲོད་སྐྱང་དངོས་དང་། བརྗོད་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་དོན་
 གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། དཔེ་དང་པོ་ལ་ཚོད་པའི་ལན་དུ་སྐྱུར་བ་དང་དཔེ་གཉིས་པ་ལ་ཚོད་པའི་ལན་
 དུ་སྐྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྐྱང་བ་དང་། རྩ་བར་
 གྲགས་ཟེན་དཔེར་དགོས་ན་ཡང་དཔེ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་བོང་ཅན་
 ཚོས་ཅན། རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་འདི་མི་མ་སྐྱུན་སྐྱོགས་
 ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ཅིང་མ་སྐྱུན་སྐྱོགས་ལ་མེད་པའི་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་
 རྟགས་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་ཅེ་ན། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་དེ་རི་བོང་ཅན་འདོད་
 རྒྱལ་བའི་རྩ་བའི་སྐྱུས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྐྱུབ་པའི་རྟགས་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པར་

བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟགས་དེ་ལ་མ་སྐྱུང་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་དཔེ་
 དོན་ལ་མེད་ཅིང་མི་མ་སྐྱུང་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་རྗེས་སུ་དབག་པའི་དཔེ་བརྟེན་
 ལྡོད་པའི་སློབ་མེད་པ་ལ་བསམས་ནས་རྟགས་སྐྱུང་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་
 ཡིན་པ་དེས་ཀྱི་རྟེན་ཅིའི་སྤྱིར་བཏོན་པའི་སློབ་མེད་དཔེ་དེ་མེད་ཅེ་ན། དེའི་འོང་
 འི་འོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་པ་བརྗོད་ཅུང་དུ་སྐྱབ་པའི་མ་སྐྱུང་དཔེ་མེད་
 པར་ཐལ། བརྗོད་པ་དེ་སྐྱེས་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་འོང་ཅན་ཡང་འདོད་
 རྒྱལ་བའི་དབང་གིས་སྐྱེས་པར་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག། །དེ་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱེས་པ་
 བརྗོད་ཅུང་དུ་མི་འདོད་ན། གྲགས་པའི་དབང་གིས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་པ་བརྗོད་ཅུང་གཞན་
 གང་ཞིག་འདོད་པར་འགྱུར་ཉེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདོད་པ་དེའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཉེ་འདི་གཉེན་ཅན་སྐྱེས་པ་གཉིས་མེད་པས་འོང་ཅན་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་པ་
 བརྗོད་ཅུང་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སྐྱུང་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་སྟར་ན་
 གྲགས་པ་མ་ཐལ་དག་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བརྗོད་པའི་སློབ་མེད་ལ་བསྟོས་ནས་
 རྟགས་སྐྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། འོང་ཅན་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་པ་བརྗོད་མི་
 ཅུང་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་གཅིག་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གཞོན་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས་ལྷུང་དང་པོ་སློབ་པར་ཐལ། འདི་གཉེན་ཅན་སྐྱེས་པ་གཉིས་མེད་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་འོང་ཅན་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་པ་བརྗོད་ཅུང་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སྐྱུང་མོང་མ་ཡིན་
 པ་ལྷུང་དང་པོས་བཤད་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས་སྐྱེས་པའདོད་ན། དམ་བཅའ་སྟར་སྟངས་
 གི་དཔེ་གཅིག་པོ་དེ་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གཞོན་པ་ཉིད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གང་ལ་
 སྐྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཞེས་སོགས་དེ་སྐྱེས་པའི་མ་ཡིན་ཉེ། གང་གི་སྤྱིར་ན་དེ་ལ་

གྲགས་པས་གོད་པ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གཞན་ལ་ཡང་གྲགས་པས་གོད་
དོ་ཞེས་གྲགས་པས་གོད་པའི་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སློམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གཞན་ལ་ཡང་གྲགས་པས་གོད་པར་ཐལ། འདི་ལྟར་
ཤིང་ཤ་བ་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱུ་བརྗོད་རྒྱུར་མ་ཡིན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅའ་པ་ལ་ཡང་
གྲགས་པས་གོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་སྐྱུ་བརྗོད་རྒྱུར་དུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེར། རྩ་
བར་གྲགས་ཟིན་དགོས་སོ་ཞེས་སྐྱབ་པ་འདིར་ཡང་ཚོས་ཅན། རྟོག་ལུལ་ན་ཡོད་པ་དེ་
མ་ཐུན་དཔེ་མེད་པའི་རྟོགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདི་ག་
རྟོན་ན་ག་ལུང་དང་དུལ་ལ་སོགས་པ་ལ་སློམ་སྦྱོར་དང་གསེར་འགྱུར་ཅིའི་བསྟན་
བཅོས་ལས་རྩ་བའི་བརྗོད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེ་དང་པོ་ལ་བརྟུན་པའི་ལན་
གྱིས་ཀྱང་གཞུང་གི་ཚིག་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། གཉིས་པ་དཔེ་གཉིས་པ་
ལ་ཅོད་པའི་ལན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཡང་སྤྲ་མ་ལྟར་གསུམ་ལས་དང་བོ་ནི། རི་བོང་ཅན་
ཚོས་ཅན། རྩ་བ་ཡིན་ཉེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གྲུབ་པའི་བརྗོད་བྱ་བཞིན། །ཞེས་
མ་ཐུན་དཔེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནལ། ཅི་ལྟར་རི་བོང་ཅན་རྩ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཅེ་ན། རྟོག་ལུལ་ན་ཡོད་པ་དེ་རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གི་རྩ་
བའི་སྐྱུ་བརྗོད་རྒྱུར་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། རྟོགས་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དབའ་བའི་མ་ཐུན་དཔེ་མེད་པ་ཡིན་པས་རྟོགས་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་རྩ་བའི་
སྐྱུ་བརྗོད་རྒྱུར་དུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་མེད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་པ་དེ་རྩ་བར་

ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་དེ་ལོང་ཅན་ཡང་དངོས་དབང་གིས་སྐྱབ་པའི་སྐྱུས་བརྗོད་ཏུ་
རུང་བར་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག །དེ་མི་འདོད་ན། དངོས་དབང་གིས་སྐྱབ་པའི་སྐྱུས་
བརྗོད་ཏུ་གྲགས་པ་གཞན་གང་ཞིག་འདོད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདོད་
པ་དེའི་སྲིད། གཉེས་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་སྤྲོ་མ་ལྟར་བཤད་དོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྫོང་གྲེང་
ཀྱི་སྐྱ་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་པ་འགའ་ཡང་མེད་པར་ཐལ།
བར་ལས་འཇུག་ཅིང་བར་འདོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་སྲིད། གལ་ཏེ་དེ་ལ་སྐྱ་
བའི་སྐྱ་དེ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་ཏུ་དུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དོན་
འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་འཇུག་ཏུ་དུ་སྐྱབ་པའི་སྲིད། ལྲབ་པར་ཐལ། ག་སྲུང་
སོགས་ལ་སྐྱབ་པའི་སྐྱ་གྲགས་པས་སྐྱབ་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི་དེ་ལོང་ཅན་ལ་ཡང་
གྲགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མི་སྣོག་པའི་སྲིད་པོ། །

གཉེས་པ་ནི། ག་སྲུང་སོགས་ལ་དཀར་བ་དང་བསིལ་བ་དང་ཡིད་ཚིམ་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱབ་པའི་སྐྱ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ཡོད་པས་གྲགས་དབང་གིས་སྐྱ་
བའི་སྐྱུས་བརྗོད་ཏུ་དུ་སྐྱབ་པའི་མ་སྐྱུན་དཔེར་མི་རུང་གོ་ཞེ་ན། འོན་ཏེ་ལོང་ཅན་ལ་
རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ལོང་ཅན་ལ་ཡང་སྐྱབ་པའི་སྐྱ་དེ་རྒྱ་
མཚན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་བརྗོད་ཏུ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལོང་ཅན་གྱི་
དངོས་པོ་ལ་སྐྱབ་པའི་སྐྱ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་དཀར་བ་དང་བསིལ་བ་དང་ཡིད་ཚིམ་
པ་དེ་སྐྱབ་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལྟར་ན། དེ་ལོང་ཅན་སྐྱབ་པའི་སྐྱ་འཇུག་པ་བརྗོད་ཀྱང་གྲགས་པས་

གཞོན་པའི་སྐྱོན་འགའ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། རྒྱ་བའི་སྐྱ་དེ་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་ཡིན་པ་
གང་ཞིག་རི་ཤོང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱ་བའི་སྐྱ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་དཀར་པོ་
སོགས་དེ་མེད་པའི་སྤྱིར། སྤྱ་མ་འདོད་ན། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་རྒྱ་བར་གྲགས་ཟིན་
སྐྱ་བ་ན་ཡང་མ་སྐྱོན་དཔེ་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་འདོད་ན། སྐྱ་
བྱུང་གྲགས་པ་བཀག་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །

གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། དངོས་པོ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་མ་ཡིན་
པའི་བརྟེན་ལྡན་པའི་རྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྐྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་བརྫོང་དུ་དུང་
བ་ནི་ཚོས་ཅན། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲབ་གྲེད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་སྟེ་རྟོག་
ཡུལ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲབ་གྲེད་དུ་འཇུག་པ་ལ་ལོགས་གྲེད་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་
པོ། །དེར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་ཡུལ་དེས་པ་ཡིན་ཡང་། འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱ་
ཡུལ་དེས་པ་མེད་པ་དེའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཤད་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། རི་ཤོང་ཅན་དངོས་དབང་གིས་
རྒྱ་བའི་སྐྱས་བརྫོང་དུང་དུ་སྐྱབ་པའི་རྗེས་དབག་མེད་པར་བརྫོང་པ་འདིས་ནི་ཚོས་
ཅན། བརྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྐྱ་རྣམས་དོན་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་འགའ་ཡང་མེད་ལ།
རྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྐྱ་འདི་དག་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་དེ་ལ་འཇུག་དུང་འགོག་ན་ཡང་གྲགས་པ་
དང་འགའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྐྱ་རྣམས་ནི་བརྟེན་རྗེས་
སྤྱི་གྲེད་པས་དོན་གང་ལ་ཡང་འཇུག་ཏུ་དུང་བར་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལ་གཉིས། ལྟའི་བརྫོང་གྲེད་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཞིགས་
པར་བསྟན་པ་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་རྗེས་དབག་ལས་ལོགས་སྤྱི་བསྟན་པའི་

དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲིའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ནམ་འདོད་རྒྱལ་
 བའི་སྐྱ་རྣམས་ཀྱི་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དོན་དམ་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་གཞོད་
 པ་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། བདེའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་རྗོད་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་
 བརྗོད་བྱའི་དོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་འགལ་བར་བསྟན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། སྤྲིའི་
 བརྗོད་བྱའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱིས། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྲིའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་པས་ཀྱང་
 གཟུགས་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་གསལ་བར་མཐོང་བ་
 ལ་མིག་གི་དབང་པོ་དགོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་དོ། །སྤྲིའི་བརྗོད་བྱ་
 དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་རྣམས་སེལ་བས་འཇུག་པ་འདི་ནི།
 གཞན་གྱི་སྤེ་པ་ལས་ཁྱད་ལྷགས་པའི་རིགས་པའི་གསང་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་
 དོན་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་ན་སྤོ་འདོགས་མ་ཚོད་པ་ལ་ཚོད་སྟམ་པ་དང། ཚོད་པ་ལ་
 མ་ཚོད་སྟམ་དུ་དོགས་ནས་ཐར་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་གོགས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་
 འོ། །འདི་ལ་ཚོད་མས་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་མ་ཤེས་པས་ནི་མཐའ་དག་
 ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་དགོས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་ཚོས་ཅན། རྗེས་དབག་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་
 ལྷུང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞོད་བྱེད་ཚད་མ་གང་ཞིག་མདོན་སུམ་དང་འགལ་བ་དེས་ནའི་
 ཕྱིར། གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་རྗེས་དབག་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ལྷུང་པ་མ་ཡིན་ཡང་སེལ་
 བྱེད་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་རྗེས་དབག་ལས་ལོགས་སུ་ཐ་དད་དུ་
 བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

ཏུ་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་སྤྱིར། སྤྲུལ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་རྗེས་དབག་ལས་ལོགས་
 སུ་བཤད་པ་བཞིན་ལོ། །ཤུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་གི་གཞལ་བུ་
 བྱི་འདོད་པ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་གི་གཞལ་བུ་
 བྱི་དངོས་པོའི་དབང་གིས་བྱུབ་པའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཞལ་བུ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
 གྱི་ཚོས་མི་འདྲ་བ་བསྟན་པར་སོང་གི། །གསལ་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་སྤྱིར་མ་སོང་
 བས་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་ན། ཏུ་ཅང་ཐལ་བ་དང་ལོགས་སུ་
 བྱས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་གཉིས་འདིར་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཡིད་ཆེས་དང་
 གྲགས་པ་གཉིས་ཀ་བཤད་པའི་དགོས་པ་གཞན་རྣམ་འགྲེལ་དུ་འདིའི་མཇུག་ཏུ་
 གསུངས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་བསྐྱས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་འདིར་མ་གསུངས་
 སོ། །གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ནི་སྤྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་ །རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་
 མིང་ཚིག་སོགས་ཉག་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་དག་དོན་དང་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པའི་
 འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱིའི་ཚངས་པ་ཉག་པར་སྦྱ་བ་སོགས་དང་། རང་སྤྱོད་ཁ་
 ཅིག་ །སྤྱིའི་བཛོད་བུ་རང་མཚན་དུ་འདོད་པ་སོགས་འགོག་པ་དང་། བཀག་པས་བྱུབ་
 པའི་དོན་གྱི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པ་
 ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བུ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་
 ལོ། །སྤྱོགས་ཡང་དག་ལ་གྲགས་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་བཤད་བྱིན་ཏོ། །

མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་བསལ་བའི་
 དཔེ་དང་། དོན་སྟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། མཉན་བུ་སྟོས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་

མི། མངོན་སུམ་དང་འགལ་བར་གྲགས་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བ་ཡང་མཐོང་སྟེ། དཔེར་
 བ་སྐྱའི་མཉན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་དམ་འཆའ་བ་མཐོང་བའི་སྲིད།
 ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་དམ་འཆའ་བར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །དེ་བཤད་
 བ་ལ་གཉིས། སྐྱའི་སྟེང་གི་ལྷོག་ཚོས་སྣ་ཚོགས་བཀག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་
 གཞོད་པ་དང་། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་མཚན་བཀག་པ་གཞོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 སྐྱའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་སོགས་ལྷོག་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་
 དང་། སྐྱའི་སྟེང་དུ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པའི་རང་བཞིན་གང་ཞེས་གཉིས་སུ་མེད་པར་
 ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོར་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་
 དོར་སྐྱ་དང་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཐ་དད་པ་
 གཞན་སྣང་བ་མེད་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། སྤྱི་གསལ་ཐ་དད་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་
 སྣང་བའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་སློ་མཐོང་བ་མེད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཤེས་ཤེས་པ་ལ་སྤྱི་གསལ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་མེད་པར་སྣང་བ་
 མཉན་བྱ་དེ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་སྟོང་ན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱལ་མཉན་
 བྱ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་ས་གཞལ་བའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལ་དོན་གྱི་སྐྱས་སྟོན་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར་སེལ་བྱེད་མངོན་སུམ་འཆད་པའི་སྐབས་
 སུ་མངོན་སུམ་དོན་དང་། ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། མཉན་བྱ་དེ་
 ཉིད་སྐྱའི་སྟེང་དུ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོང་ན་མངོན་སུམ་གྱི་གཞོད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་
 དུ་སྟོས་པ་དེའི་སྲིད། འདིར་ཚོས་མཚོག་གི་འབྲེལ་བ་ཅི་རིགས་པར་ཡང་གི་སྐྱ་སྟོས་

པ་ཞི་མ་དག་པར་གསལ་ཏེ། འོན་མེད་པའི་དགོས་པ་སྤར་བ་ཤད་པ་ཞི་རང་ལུགས་
མ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་དབང་ལུགས་སྤེའི་འདོད་པར་བཤད་པའི་སྤྱིར་དང་། ཡང་གི་
སྤྱི་བཞུགས་ཡང་བསྟན་ཏེ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། སྤྱིའི་རང་བཞིན་མཉན་བྱ་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན། འོན་ཞེས་པའི་སྤྱི་ས་
སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་ཞིང་གཞུགས་པའི་སྟོན་པ་སྤྱི་དེ་ལ་
འོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། ལྷག་མ་སྤྱད་མཉན་བྱ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་སྤྱིའི་བྱས་
མི་རྟག་ཐ་དད་པའི་ཆ་རྣམས་ཚོས་ཅན། སྤྱི་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་
དངོས་སུ་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་རྟོག་
པས་བཏགས་པའི་སྤྱིའི་ཚོས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་དེ་དག་ནི་ཚོས་ཅན། དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྤྱོད་ལུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་སྤྱིར། སྤྱི་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བའི་ངོར་སྤྱི་བྱས་
མི་རྟག་པ་གསུམ་གསུང་ཡང་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་སྤྱང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་དུ་
སྤྱང་ན་རྗེས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། གཅིག་ཏུ་སྤྱང་ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་
པས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང་ཕྱོགས་ཚོས་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །རིགས་པ་
སྤྱི་མོ་ལ་ཞིག་ཏུ་མ་སྤྱངས་པའི་སྤྱོད་ལུལ་གྱིས་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་ཅིང་བ་ཁ་ཅིག །འདི་
དག་གིས་སྤྱི་ཡིན་ན། དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་བསྟན་འདུག་སྤྱི་ལ་དུ་བསམས་
ནས་རང་ཉིད་དེ་སྤྱད་སྤྱི་ཞིང་གཞུགས་པ་ཡང་དེ་སྤྱད་སྟོན་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཚེན་པོའི་
རིགས་པ་ལ་ཚོ་འདྲི་བར་ཟད་དེ་དགག་པ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། དགོས་པ་དངོས་དང་དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤྱང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

མངོན་སུམ་བསལ་བའི་དབང་སྐྱེ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པོ་ཞེས་མཉན་བྱའི་སྐྱོས་པ་
 ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་ལ་ཉན་ཤེས་གྱིས་གཟུང་ཞིང་གཞལ་བ་དེ་སྐྱེ་ལ་མེད་དོ་
 ཞེས་སྐྱོང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་བྱལ་བ་དང་
 བདག་མེད་པ་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོང་ཡང་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་
 མེད་དོ་ཞེས་མཉན་བྱ་སྐྱོས་པས་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་
 ལ་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོང་ཡང་ཉན་ཤེས་དབང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དེའི་ལྷོག་
 རྟོགས་གཞལ་བའི་སྐྱོ་ནས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་
 དང་དེ་དག་ཐ་དད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིའི་ཚོས་རྣམས་ནི་ཉན་ཤེས་དབང་བའི་
 མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་
 དེས་ནའི་ཕྱིར། སྤྱིའི་ཚོས་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོས་ན་སྐྱ་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་བདག་མེད་
 སོགས་སུ་མེད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་བསལ་བར་དོགས་པ་སྐྱེ་བས་མཉན་བྱར་མེད་དོ་
 ཞེས་སྐྱོས་སོ། །སྐྱེ་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོས་ན་ཡང་བྱད་གཞི་བྱད་ཚོས་ཐམས་ཅད་འགོག་
 བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པར་དོགས་པར་འགྱུར་ལ། སྐྱ་མཉན་བྱར་མེད་དོ་
 ཞེས་སྐྱོས་ན་ཉན་ཤེས་གྱིས་གཟུང་ཞིང་གཞལ་བྱ་དེ་འགོག་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་
 གཞོད་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱིའི་ཚོས་འགོག་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་པོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། མཉན་བྱའི་སྐྱས་ཀྱང་སྤྱི་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཉན་ཤེས་དབང་
 བའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱོད་ཡུལ་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་མཉན་བྱ་བཀའ་
 བ་ལ་གཞོད་ན་སྤྱིའི་སྤྱི་བཀའ་བ་ལ་ཡང་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱས་བསྐྱས་པའི་སྤྱི་དང་
 གསལ་བ་ཐམས་ཅད་མཉན་བྱ་ཞེས་པའི་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །སྐྱ་

མཉན་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པས་སྐྱས་བསྐྱས་པའི་སྤྱི་དང་གསལ་ལ་བ་ཀྱུན་མེད་
 དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་མངོན་སུམ་བསལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མཉན་
 བྱ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱས་སྐྱས་བསྐྱས་པའི་སྤྱི་དང་གསལ་ལ་བའི་རྣམ་པ་ཀྱུན་བརྗོད་བྱའི་
 དངོས་པོར་བྱས་པའི་སྐྱོན་སྤྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་མིན་པའི་
 ཕྱིར། འོན་སྐྱེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོས་པས་ཚོགས་མེད་ཅེ་ན། མཉན་བྱའི་
 སྐྱ་སྐྱོས་པའི་དགོས་པ་གཞན་སྟོན་པ་ནི་སྐྱ་མཉན་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་མཉན་བྱའི་སྐྱས་ཉན་
 ཤེས་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་སྐྱ་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་ཤེས་
 དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུབ་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མཉན་
 བྱའི་སྐྱས་བསྐྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཉན་ཤེས་དབང་པོའི་
 མངོན་སུམ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞོན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་པ་དང་པོ་
 རང་མཚན་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་
 གསལ་ལོ། །སྤྱི་ལྟེང་དུ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་དངོས་སུ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་པན་ཚུན་སྤང་
 འགལ་ནི་མཉན་བྱ་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཉན་ཤེས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་
 པན་ཚན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་གི་
 དམུས་དང་དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་དམ་བཅས་ལྟར་སྤང་གི་དོན་ལ། མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་
 སོགས་ཀྱིས་གཞོན་པར་བསྐྱར་བ་ནི་གཞལ་བྱ་དེ་ཉིད་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་གཚོ་བོ་ཡིན་པས་
 ཡུལ་ཅན་གྱི་མིག་གིས་བཏགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་
 ཚོགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ། །སྤོགས་ཡང་དག་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་
 བཤད་ཟིན་ཏོ། །

རྗེས་དབུག་གིས་མ་བསལ་བའི་རྩལ་བཤད་པ།

བཞི་བ་རྗེས་དབུག་གིས་མ་བསལ་བའི་རྩལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོར་
བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྗེས་དབུག་གི་བསལ་
བའི་དཔེ་དང་། ཉག་པར་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་དང་། འབྲུལ་བ་སེལ་བྱེད་གི་རིགས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་བྲུལ་བ་ཉག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་དམ་བཅས་པའི་དོན་རྗེས་
སྤྱད་དབུག་པ་དང་འགལ་བ་སྟེ། ལྡོག་ཕྱོགས་རྗེས་དབུག་གིས་གཞལ་བའི་སྟོན་ས་
དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་མེད་པར་ཉོག་ས་པའི་སྤྱིར། ཡང་སྟོན་པ་ནི་བསལ་བ་གཞན་
གི་དཔེར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྲུལ་བ་ཚོས་ཅན། གངས་ཅན་པ་ཁྲིད་ཉག་པ་དེ་ལྟར་འབྲུལ་བར་
འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྲིད་ལ་དབྱེ་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་བདེགས་པ་
བཟོད་པར་མཚོང་བ་དག་ལས་གངས་ཅན་པ་ཉག་པར་འབྲུལ་བའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བྲུལ་བ་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། ཉག་པ་ཡིན་མི་སྲིད་དེ། སྐྱེ་བ་དང་ལྡན་
པ་དང་བྲུས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་བྲུལ་བ་སྤར་མདོན་སུམ་གྱིས་མཚོང་
བ་འགགས་པའི་ཞིག་ནས་མེད་པ་བཞིན་དུའོ། །དོན་ནི་བྲུལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་
དང་ལྡན་པ་ནི། དུས་གཉིས་པར་ཞིག་ནས་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ཁྲུབ་པས། ཉག་
པར་འབྲུར་བ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ལོ་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་མ་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་
པའི་དོན་ཡོད་ན་གངས་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྡེའི་ཚིག་དོན་གྱི་གཅིག་ཐ་དང་བཞག་
པ་ལ་གཞོད་པ་དང་། གངས་ཅན་གྱིས་བཏགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དགག་

བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་རྩོད་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 གལ་ཏེ་སྲུང་ཡོད་དུས་གཉིས་པར་མེད་པར་འགྲུར་བའི་མི་ཉག་པའི་བྱམ་པ་ནི་
 འགལ་ཡང་མེད་དེ། བྱམ་པ་ཡིན་ན། ཉག་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པོ། །འོ་ན་བྱམ་པ་སྲུང་
 ཡོད་ཀྱི་དུམ་དུ་སོང་ནས་མ་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཀྱི་དུམ་དུ་སོང་བའི་
 གནས་སྐབས་དེར་ཡང་མངོན་སྲུང་ལ་མངོན་པར་གསལ་བ་ཕྱིས་བསྐྱལ་བ་ཡིན་གྱི།
 བྱམ་པའི་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉམས་པ་མེད་པས་དཔེ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། གཉིས་
 བ་ལ་གཉིས། བྱམ་པ་སྲུང་ཡོད་མེད་པའི་དོན་གངས་ཅན་གྱིས་ཁས་སྐྱེས་པ་དང།
 ཞིག་བསྐྱལ་གྱི་མིང་ཐ་དད་ཅམ་ལ་ཞེན་པ་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་
 གྱིས་བྱམ་པ་སྲུང་ཡོད་མེད་པའི་དོན་ཁས་སྐྱེས་པར་ཐལ། བྱམ་པ་སྲུང་སྤང་
 དང་རྩེ་རྒྱུར་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པར་ཡོད་པ་དེ་བཏང་ནས་དེའི་གནས་སྐབས་མ་ཡིན་
 བ་ནི་བྱམ་པ་མི་ཉག་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྲུང་བའི་ཕྱིར། ཉག་པ་བསལ་ཁས་སྐྱེས།
 བྱབ་པར་ཐལ། བྱམ་པ་དེའི་གནས་སྐབས་ནི་མངོན་སྲུང་ལ་བཟུང་དུང་ཞིང་རྩུང་
 རྒྱུར་བའི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱམ་པ་ཞིག་པའི་ཕྱིར་རམ་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་མིང་ཐ་
 དད་ཅམ་ལ་ནི་འདིར་མངོན་པར་ཞེན་ནས་བྱམ་པ་གྱོ་དུམ་དུ་སོང་བའི་དུས་ན་བྱམ་
 པའི་རང་བཞིན་མ་ཉམས་པར་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པའི་
 གནས་སྐབས་དེ་ནི་བྱམ་པ་ཞིག་ཅིང་འགགས་པ་དག་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚིག་དོན་ལ་གཞོད་པར་བསྟན་པ་དང། དེའི་རྒྱ་མཚན་
 དང། དམིགས་དུང་མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་སུ་འགྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།

དམ་བཅའ་དང། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་གྱིས་བུམ་
བ་འདིའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་དབུས་ད་ལྟར་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཡང་སྡོན་འཛིན་དུས་
དང་གྲོ་དུམ་དུ་སོང་བའི་སྤྱི་མའི་མཐར་ཡང་མ་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་སྐྱབས་པས་ནི་
རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་པ་སྐྱེས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྐྱབས་པས་ནི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྡི་
ཚིག་གི་དོན་གྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བྱ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་
གཞོན་པའི་སྤྱི་དུ།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་རྗེས་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན།
རྗེས་ཐ་དད་པ་མི་འདོད་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི་སྤྱིར་སྤྱོད་པས་བདེ་བ་དང་རྒྱལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་
ལུན་པ་བཏང་སྤོམས་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་དང་སེམས་པ་ཡོད་པ་ཤེས་རིག་
གི་སྐྱེས་བྱ་དག་སྐྱ་མ་བཅས་པོ་དང་སྤྱི་མ་རིག་པར་བཞག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་པ་ནན་ཚུན་རྗེས་གྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པར་མི་རྒྱུང་བའི་སྤྱིར་
པོ། །རྟགས་བསལ་ཁས་སྐྱེད་སྤྱོད། གཉིས་པ་ནི། གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བྱ་རྗེས་ཐ་དད་པ་
རྣམ་པར་བཞག་པ་མི་རྒྱུང་བར་ཐལ། གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བྱ་དེ་ལ་ཡང་རྗེས་སྤྱུག་བྱ་བ་
པན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མི་དམིགས་པ་ལས་མ་གཏོགས་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་རྣམ་
པར་བཞག་པའི་རྒྱབ་ཉེན་ཚད་མ་གཞན་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ལ་སྤྱང་རྒྱུང་མ་དམིགས་
པས་མེད་པ་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱི་དུ། རྟགས་སྤྱི་མ་དང་ཐལ་བ་ཁས་སྐྱེད་སྤྱོད། །

གསུམ་པ་ནི། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྤྱད་གངས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
དེའི་སྤྱི་དུ། དེ་ལྟར་ཞོ་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། འོ་མ་དང་འཛིན་གོང་གི་
རང་བཞིན་དག་ལ་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མ་

དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་མ་ཡང་ཞོ་དེ་ལ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
 བྱི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
 གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྒྱའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དགག་པ་
 དང་། རྒྱའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་རི་པོང་གི་དུ་སྐྱེ་བ་དང་མཚུངས་
 པ་དགག་པ་དང་། གཙོ་པོའི་མིང་ཅན་གྱི་རུས་པའི་རང་བཞིན་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཞོ་ལ་སོགས་པ་འོ་
 མ་ལ་སོགས་པ་རྒྱའི་རང་བཞིན་དག་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡོད་པ་ཉིད་
 དེ་ཞོ་དང་རྗེ་བུམ་འོ་མ་དང་འཇིག་གོང་གི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ལས་དེ་
 དག་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེད་མི་རུས་ལ་འབྲས་བུ་
 སྐྱེད་མི་རུས་པ་ལས་མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་འོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དེ་རྟགས་ཀྱི་
 རུས་ཡུལ་དུ་མི་འབྲུང་བ་དང་། སྤང་རུང་གི་རང་བཞིན་བརྟགས་པ་ཅོམ་འཇིག་པའི་
 དོན་ཡིན་ན། ཁས་སྤངས་འགལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞོ་འོ་
 མའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཞོ་
 འོ་མའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དེ་འབྲུ་བའི་དངོས་པོ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་རུས་པའི་
 ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འབྲུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞོ་དེ་ནི་འོ་མའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་
 བ་བལྟར་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཤམ་ཏེ་ཡོད་ན་ཞོའི་དབྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞིན་དུ་
 འོ་མའི་དུས་ན་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་འབབ་
 ཞིག་སྐྱབ་ན། ཞོ་ཚོས་ཅན། འོ་མའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་དེ། འོ་མའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་
 བ་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དུས་ན་ཞོ་ཡོད་ན་དམིགས་

རུང་དུ་གངས་ཅན་མི་འདོད་པས་ཕྱོགས་ཚོས་ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཅེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཉུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཁས་ལྷངས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཚད་མས་
 སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། མངོན་དུ་སྐྱབ་པའི་ཚོལ་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་
 དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ན་དེ་དང་འབྲུད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཚོལ་སྐྱ་དུས་ན་
 ཡོད་ན་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་སྐྱང་རུང་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གངས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་
 མངོན་གསལ་གྱི་ཚོལ་ཡོད་ན་སྐྱང་རུང་དུ་ཁས་ལྷངས་ལ་དེ་དང་མངོན་པར་མི་གསལ་
 པའི་ཚོལ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཚ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལྷངས་པས་གངས་ཅན་ལ་ཁས་
 ལྷངས་ཀྱིས་སྐྱབ་དགོས་ན་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གངས་ཅན་ལ་འདི་མ་དུས་ན་སུམ་
 པ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚེའི་དུས་ན་ཡང་འོ་མའི་སྐྱང་རུང་གི་རང་བཞིན་བཏང་བ་ཡིན་
 གྱི། གཏན་ཞིག་པ་མ་ཡིན་ཚོ་ཞེ་ན། ཚེའི་དུས་ན་འོ་མ་ཞིག་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་འོ་
 མ་དེའི་སྐྱང་རུང་གི་མཚན་ཉིད་གསུང་དུ་བཏང་བ་གང་ཞིག་དེ་བཏང་བ་ཉིད་འོ་མ་
 དེའི་འདིག་པ་སྟེ། ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚོ་དང་འོ་མ་རྣམས་གཞན་ཡིན་ཏེ།
 རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པ་སོ་སོར་མངོན་སུམ་ལ་སྐྱང་བའི་ཕྱིར། རྩབ་པར་
 ཐལ། དེ་ཡང་རྣམ་རྣམས་ཐ་དད་པ་ནི་རྣམ་འགལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་འོ་ཞེས་མང་དུ་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེད་རུས་པས་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བཤད་
 ཟེན་ཏེ་ཞེ་ན། འོ་མ་ལས་སྐྱེས་ན་འོ་མའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་རྩབ་པ་མེད་པར་ཐལ།
 འོ་མ་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་རྒྱ་འོ་མ་དེ་ཚོ་དེ་སྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འགྲུབ་ཀྱི་ཚོ་

འོ་མ་དེའི་འོ་བོར་ནི་འབྲུག་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཉེ་འབྲས་བུ་རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་ན་ཅིའི་སྲིད་འོ་མ་ལས་ཞོ་སྐྱེ་ལ། རི་བོང་གི་
རྩ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཉེ། རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པར་ཁྲད་པར་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་མི་སྐྱེའི་ཁྲད་པར་
ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་པ་དགའི་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མེད་པའི་སྐྱེ་གྲུ་
སྐྱེ་བར་འདོད་ཀྱི་དེའི་དུས་ན་ཡོད་པ་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་པའི་སྲིད་འོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་རྣམ་དགེ་
སོ་སོར་དེས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་སྐྱ་མ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་དང་། རི་བོང་གི་རྩ་མི་སྐྱེད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ལོ། །དང་པོ་ནི། འོ་མའི་དུས་ན་ཞོ་དང་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་པར་མཚུངས་
ན་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ཡང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དེའི་དུས་ན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཞོ་སྐྱེད་
ལ་རི་བོང་རྩ་མི་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་འོ་མའི་རུས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་སྲིད་འོ། །དེར་
ཐལ། འོ་མ་ཞོ་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་ཞོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ་རི་བོང་གི་རྩ་སྐྱེད་
པར་མི་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འོ་མ་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་གྱིས་རྒྱུའི་རང་བཞིན་ཁྲད་པར་དུ་འབྱུང་
བ་མ་ཡིན་ན་རྒྱུ་དེའི་རུས་པ་སོ་སོར་དེས་པ་དེ་གང་ལས་ཞེན་རྒྱུའི་རུས་པ་སོ་སོར་
དེས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་སྐྱེན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཉེ། རང་གི་
རྒྱ་ལས་སོ་སོར་སྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། སྐྱེད་བྱེད་དེ་ཡང་རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་སྐྱེན་
པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཉེ། དེ་ཡང་དེ་ལྟར་དེའི་རྒྱུའི་རང་བཞིན་སོགས་མ་མེད་པ་
ནས་བརྒྱུད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། འོ་མ་སོགས་གང་ལས་ཀྱང་རི་བོང་གི་རྩ་མི་སྐྱེ་སྐྱེ། དེ་སྐྱེད་པར་
བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་མེད་པའི་བྱིར། ཞོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རྒྱ་ལས་
སྐྱེས་ཏེ། ཞོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་ནི་རང་གི་རྒྱ་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་དག་སོ་
སོར་ངེས་པ་འབྲུག་དེ། རང་གི་རྒྱ་ལས་སོ་སོར་སྐྱེས་པ་དེའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཁྱི་བ་དང་། ཁྱིས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅིས་
དེ་ཡང་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་དེ་
ཉིད་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་དེ་ལས་རྗེས་གཞན་ཅུང་ཟད་གཅིག་ཡིན་འདི་ལྟར་ཁྱིས་པ་ནི་
གངས་ཅན་པ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། གཙོ་བོ་མིང་གི་རྣམ་
གངས་སུ་འདོད་ལ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་འགྲུར་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་གནས་ལུགས་
དང་དོན་དམ་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་མཐོང་བའི་ལྷུལ་དུ་ནམ་ཡང་མི་འགྲོ་ཞིང་དེ་
ཉིད་ཉག་དངོས་དང་ཆ་མེད་གཅིག་སུ་དང་བྱེད་པ་སོར་འདོད་དོ། །དེས་ན་ཞོ་སྐྱེད་
པའི་རྒྱས་པ་ཞོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཁྱིས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དགག་པ་དང་། རང་བཞིན་གཞན་
དགག་པ་དང་། དེས་ཞོ་ལ་འོ་མའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཡང་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འོ་མའི་སྐྱེད་གི་ཞོ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཞོའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། ཞོ་མངོན་སུམ་
གྱིས་དམིགས་པ་ཅི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཞོ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡང་ཞོ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་
དམིགས་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། ཞོ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་ཞོའི་རང་བཞིན་གཉིས་ཁྱད་
པར་མེད་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཉགས་དངོས་སུ་ཁས་སྐྱབས་འདོད་
ན། རྒྱས་པ་ནམ་ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་མི་འགྲུར་བ་ཉམས་སོ། །དེ་གཉིས་ལ་

མཚན་ཉིད་མི་མ་སྐྱུན་པའི་ཁྲུང་པར་གཞན་ཡོད་ན་ཡང་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་ཆ་མེད་
གཅིག་ཏུ་མི་འབྲེད་པར་ཐལ། རྗེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་མ་སྐྱུན་པ་ནི་རྗེས་གཞན་ཡིན་
པར་བརྗོད་ཅིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རོ་སྤྲེད་པའི་རྒྱས་པ་ཞོ་ལས་རང་བཞིན་གཞན་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཅི་
ལྟར་འོ་མ་ལ་ཞོ་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་དོན་གཞན་ཡོད་ན་ཞོ་དེ་ཡོད་པར་འགྱུར་
ཏེ། ཡོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་གཅིག་ཡོད་ན་གཞན་ཡོད་
པར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འོ་མ་ལ་ཟོ་ཡོད་པ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ།
རོ་སྤྲེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་ལ་ཞོ་ཡོད་པར་གདགས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར། །

གསུམ་པ་ནི། འོ་མ་ཞོའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། ཕྱི་མ་ཞོ་ལ་
འོ་མ་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
མཚུངས་པས་སྡུ་མ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་འདི་ཡང་རྟོགས་པར་རྒྱས་པའི་སྐོ་ནས་
བསལ་བའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་གཞི་ཚོས་ཅན་གྱི་སྤྲེད་དུ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞོད་པ་འབབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོས་ཀྱི་ཁྲུང་
པར་ལ་གཞོད་པ་འབབ་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་སྐོ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བས་འདིར་མ་བརྗོད་ལ། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྐོས་པའི་དགོས་པ་སྤྱོད་པ་ཡང་
དག་ཡིན་ན་གཞི་ཚོས་ཅན་གང་ལ་མ་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡང་རྣམ་འབྲེལ་
དུ་གསུངས་ཀྱང་རྩེད་ཟད་བསྐྱས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་འདིར་མ་གསུངས་
སོ། །དེས་ན་གངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྟག་དངོས་
འགོག་པའི་རིགས་པ་བོད་འོག་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་ལྟ་བུ་

དཀར་ཉམས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐོག་མར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་ཉམས་
བར་རྟོགས་པ་ལ་མཁམས་པར་བྱའོ། །དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཉམས་པ་དོན་
བྱེད་ལུས་པ་རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་འདོད་མོད་ཀྱང་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སྡོ་
སེར་ལྟ་བུ་སྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་ཉམས་དངོས་འདོད་པ་ནི་ཚོས་འདི་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་
གྱུར་པ་འབའ་ཞིག་གི་ལུགས་ཡིན་པས་མཁམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་ལ་དབྱེད་པར་བྱ་
ཡི་མིང་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལ་འབྲུལ་བར་མི་བྱའོ། །ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་
ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ།

ཚད་མ་ཉམས་པ་ཉིད་ཡོད་མིན། །

ཞེས་པས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཉམས་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་
ནི་ཉམས་པའི་དངོས་པོའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཟེར་རྒྱས་པོངས་པར་གསལ་ཏེ། ལུ་སྟེགས་
དབང་སྐྱབ་པས་དབང་སྐྱབ་ཉམས་པ་རང་གྱུར་གི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དོན་དམ་པར་
བྱུང་བའི་ཚད་མར་ཁས་སྐྱངས་པ་ལས་པ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་
ཉམས་པའི་དངོས་པོ་ཁས་སྐྱངས་པ་སུ་ཞིག་ཡོད་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་
ཡང་དག་ལ་རྗེས་སུ་དབག་པས་མ་བསལ་བའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། །

དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ།

༘ གཉིས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་བྱ་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་
གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་
པ་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགུར་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་
ཚིགས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྐྱབ་པའོ། །

སྤྱོད་མ་ཚེས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྤྱད་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ཚད་མ་མདོར།

གང་གི་རྒྱུ་གཏན་ཚིགས་དག་དང་ནི། །

དེར་སྤྱད་པལ་ཆེར་སྤྱོད་མ་ཚེས་ཉིད། །

དེས་ན་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤྱད་གི། །

སྤོབ་དུ་དེ་དབྱེ་བ་སྤྱད་པར་གྲ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱོད་མ་ཚེས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མདོ་མདོར་བསྟུན་ནས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
སྤྱོད་མ་ཚེས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ལ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྲིད་པ་སྤྱོད་མ་
ཚེས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགུར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་
སྤྱོད་མ་ཚེས་ཅན་དགུར་བསྟུན་ནས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་
དཔག་གི་བསྟན་བྱ་མ་སྟན་སྤྱོད་མ་ལ་ཁུབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་ཆ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་སུ་དེས་པ་བདེ་སྐྱོད་ཏུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་ དོན་བསྟུན་ན། སྤྱོད་མ་ཚེས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་
མདོ་མདོར་བསྟུན་ནས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཏྲགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་
དུ་དེས་པ་དང་དེ་མ་སྟན་སྤྱོད་མ་ལ་ཁུབ་པ་དང་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་གཉིས་སུ་
དེས་པ་བདེ་སྐྱོད་ཏུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ སྤྱད་མ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་
གི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱོད་མ་བསྟན་གྱི་དོན་རྣམས་བཤད་ནས་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་

མ་བཤད་བས་དེ་ལ་སློབས་ཚོས་གྱི་དབྱེ་བ་འཆད་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སློབས་ཚོས་
ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་བ་ལ་དགོས་བ་ཅི་ཡོད་སྟུང་ན། སློབས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་
ཚིགས་གྱི་སྐབས་གང་ལ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྲིད་བ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་གི་ཚུལ་གསུམ་དུ་གངས་དེས་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ་འཆད་བར་
འགྲུང་རོ། །

གཉིས་བ་ནི། སློབས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཚོས་ཅན། རྣམ་བ་གསུམ་དུ་
དེས་ཏེ། མཐུན་སློབས་ལ་ཁུབ་བྱེད་དུ་ཡོད་བ་དང་ཁུབ་བྱེད་དུ་མེད་བ་དང་རྣམ་
གཉིས་སུ་འཇུག་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པོ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཚོས་ཅན།
རྣམ་བ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་སློབས་ལ་ཁུབ་བྱེད་དུ་ཡོད་བ་དང་མེད་བ་
དང་རྣམ་བ་གཉིས་སུ་འཇུག་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་བ་ལ་གསུམ། སློབས་ཚོས་གྱི་དོན་བཤད་བ་དང་། སློབས་ཚོས་ཅན་
དགའའི་གངས་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་སྦྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
སློབས་ཚོས་གྱི་སློབས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། གཏན་ཚིགས་དེའི་ཚོས་ཡིན་ན་གསུམ་
མོང་མ་ཡིན་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་།
དགོས་མེད་གྱི་ཚོད་བ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སློབས་ནི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་
གྱི་ཚོགས་དོན་ཡིན་བས་དེའི་ཚོས་གང་ཡིན་བ་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན།
ཚོགས་དོན་མ་གྲུབ་ན་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པར་འགྲུང་ལ། དེ་གྲུབ་ན་ཡང་བསྐྱབ་
བྱ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བ་དགོས་བ་མེད་བས་ཅི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
ཚུལ་དང་པོ་འཆད་པའི་སྐབས་གྱི་སློབས་སྐྱ་ཚོགས་དོན་ལ་འཇུག་ན་ཉེས་བ་དེར་

འགྲུང་ཡང་དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནི་ཚོས་ཅན། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་
དང་ཚོགས་དོན་དང་བསྐྱེད་བྱའི་ཚོས་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པ་ལ་སྤྱི་མ་གཉིས་གང་
དུ་ཡང་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་
ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར། དགོས་པ་མེད་པར་གཙོ་བོ་
ཡི། །སྐྱོད་ལས་འདས་འདོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་དེའི་མིང་ཉེ་བར་
གདགས་པར་མི་བྱའོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དང། དེ་ཉིད་བརྒྱལ་ལན་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དགོས་
པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་དེར་ཉེ་བར་གདགས་སུ་རུང་པའི་ཚོས་ཅན་དུ་རྟོགས་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷན་སྤྱིའི་ཕྱོགས་གཅིག་
ཚིག་པས་སྣམ་སུ་ཚིག་པར་འདོགས་པ་བཞིན་ལོ། །ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་
རུང་གི་ཚོས་ཅན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚྱོད་གཞི་དང་མཐུན་དཔེ་དང་
མི་མཐུན་དཔེའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་གང་རུང་གི་ཚོས་སུ་གྲུབ་ན་ཚུལ་དང་པོ་
གྲུབ་བམ་སྣམ་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མིག་
གིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྟགས་སུ་བཞོད་པ་ཚུལ་དང་
པོ་གྲུབ་པ་སྐྱངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་
པ་རྣམས་བཅད་ཡོངས་གཙོ་བོ་དུ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་དང་སྤྱི་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྣམ་བཅད་ཀྱི་གནས་ཉེ་བར་གཟུང་བས་ཉེ། རྟགས་ཚོད་གཞི་ལ་མེད་ཀྱང་
མ་ཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་བས་ཕྱོགས་ཚོས་བྱུང་བམ་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་སྤངས་པའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཉེ་བའི་རིགས་པས་ཚོད་གཞི་ལས་གཞན་ལ་གོ་བ་སེལ་
མི་བྱས་པ་དང་། རྣོས་པའི་རིགས་པས་ཚོད་གཞི་ལས་གཞན་ལ་གོ་བ་སེལ་མི་བྱས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཡ་ཉེ་ཚོས་ཞེས་བརྗོད་
པའི་སྐྱ་ནི་གཞི་ཚོས་ཅན་དང་འབྲེལ་བ་གོ་བར་བྱེད་པས་ཚོས་ཅན་དངོས་སུ་མ་
བརྗོད་པར་ཚོས་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་གཞི་ཚོས་ཅན་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པར་
ལྟ་འགྲུབ་སྟེ་འདིར་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཞེས་སྟོས་པ་ན་ཚོས་ཅན་ཞེས་ཚིག་ལྟག་པོ་
སྟོས་པའི་འབྲུགས་ཀྱིས་ཚོད་གཞི་ཁོ་ན་ལ་ཉེ་བའི་ཕྱིར། ཚོས་ཅན་རང་མིང་གིས་
སྟོས་པས་ཀྱང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་པར་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་
གིས་བཏགས་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་སོན་གནས་ཞེས་པའོ། །

གཉེས་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཚོས་ཅན་གྱི་
ཚོས་ཞེས་པའི་ཚོས་ཅན་གྱི་མིང་ཚོད་གཞི་ཁོ་ན་ལ་ཉེ་བ་མ་ཡིན་ཉེ། དཔེའི་ཚོས་
ཅན་ཡང་དེའི་མིང་ཅན་དུ་ཉེ་བའི་ཕྱིར་པོ། །དེས་ན་ཡང་གཟུང་བར་ཐལ་བས་མིག་
གིས་གཟུང་བུ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་བྱུང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་པོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་མཚུངས་ལ་ཡོད་
ཅེས་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྟགས་ཡོད་པར་བརྗོད་པས་མ་ཐུན་དཔེའི་ཚོས་ཅན་ལ་
ཡོད་པར་བྱུང་བེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཞེས་པས་མ་ཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་
པར་བརྗོད་ན། རྣོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྣོས་པར་གོ་བའི་འབྲུགས་ཀྱིས་ཚོས་ཅན་

ཀྱི་ཚོས་ཞེས་རང་མིང་གིས་བརྗོད་བས་བསྐྱབ་བུའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་
གཟུང་ངོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཤད་དཀའ་བ་ཡང་སྟོགས་ཀྱི་མིང་གིས་
སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་དཀའ་བ་ཡང་སྟོགས་ཀྱི་མིང་གིས་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་ཚུལ་དང་པོ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སྟོགས་ཀྱི་མིང་གིས་
གདགས་རིགས་ཀྱི་ཚོས་ཅན་རང་མིང་གིས་སྟོས་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚོས་
ཅན་རང་མིང་གིས་སྟོས་པ་ལ་སྐྱེ་འགལ་བ་དང་སྟོས་པ་ལ་སོགས་པས་ཚོས་ཅན་
གཞན་ལ་ཡོད་པ་སེལ་བ་དེ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ་འབད་བ་མང་པོ་དགོས་པ་དེ་
ནི་སྟོགས་ཞེས་བརྗོད་བས་བདེ་སྐབས་ཏུ་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐལ་ཚོས་སྐྱ་མ་ལ་ཚོས་ཅན་ཞེས་པའི་ཚིག་ལྟག་པོ་བརྗོད་པའི་
ལྷུགས་ཀྱིས་ཚོད་གཞི་ཚོས་ཅན་ལ་དོན་གོ་དགོས་ན་རྟོགས་དཀའ་བར་འགྱུར་བར་
རྟོགས་དཀའ་བ་ཡང་སྟོགས་ཞེས་བརྗོད་བས་བདེ་སྐབས་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་
ངོ། །འདིར་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། ལྷུག་ཟེན་པ་ལན་དུ་མི་རུང་སྟེ། ལྷུག་ཟེན་
བསྐྱེད་ནས་སྟོན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མཐུན་སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་པས་མི་མཐུན་
སྟོགས་ལ་མེད་པ་ལྷུག་ཟེན་གྱི། ཡང་མེད་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ཞེས་སྟོས་པས་ལྷུག་
ཟེན་པ་ལན་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེར་ནི་དགོས་པ་གཞན་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དགོས་པ་
གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་ལྷུག་ཟེན་པ་ཚོད་གཞི་ཁོ་ན་ལ་གོ་བ་མི་
འཐད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །ཡང་ཚོད་གཞི་ཚོས་ཅན་དང་མཐུན་དཔེ་ཚོས་ཅན་དང་
མི་མཐུན་དཔེ་ཚོས་ཅན་གསུམ་ལ་ཚོས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་འགྲུག་པས་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཞེས་
སྟོས་ན་མཐུན་དཔེ་ཚོས་ཅན་དང་མི་མཐུན་དཔེ་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་ལྷུག་པའི་མ་ལྷུག་

སའི་གཏན་ཚིགས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་པར་དོགས་པ་སྐྱེ་ན་སྟོགས་ཀྱི་
 སྐྱེ་ཡང་ཚོགས་དོན་དང་རྩོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གསུམ་ལ་འཇུག་པས་ཚོགས་
 དོན་གྱི་ཚོས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་
 འབའ་ཞིག་ལ་ཡང་སྟོགས་ཚོས་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་བཞོད་ནས་ལན་འདེབས་པ་
 བྱི་དོགས་སའི་གནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུང་བས་འདིར་མ་བཤད་དོ། །བརྟན་བཅོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
 བྱི་སྐྱའི་སྐྱོན་ཡོན་ལེགས་པར་བརྩི་ཤེས་ཤིང་བརྟན་བཅོས་དེ་ནས་བཤད་པའི་དོན་གྱི་
 འགའ་འབྲེལ་ཡང་དཔྱོད་སའི་རུས་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་
 ཉིད་བརྟན་བཅོས་སུ་གཏན་ལ་པལ་པའི་ཚེ་སྟོགས་ཀྱི་སྐྱེ་རྩོད་གཞི་ཚོས་ཅན་ལ་འབད་
 མེད་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྟགས་སྟོགས་
 ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ཏུ་གྲུབ་པ་གཅིག་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ན་རྩོད་གཞི་དེའི་བྱུང་བར་ལ་བརྟོས་
 བས་རྩོད་གཞིས་བྱུང་བར་ཏུ་བྱས་པ་རྩོད་གཞི་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
 ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་ན་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ནི།
 བྱས་པ་ཚོས་ཅན། སྐྱས་བྱུང་བར་ཏུ་བྱས་ན་སྐྱེ་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུར་སྐྱས་མ་འབྲེལ་བ་རྣམ་
 བར་གཅོད་པས་ནི་བྱུང་བར་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དཔེར་ན་སྲིད་སྐྱབ་འཕོང་སྐྱེན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུར་སྐྱས་གཞན་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པས་ནི་བྱུང་བར་ཏུ་བྱས་
 པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མང་ཏུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། རྟགས་ཀྱི་སྟོས་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་།

གཏུན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཕྱོགས་ཁྲབ་ཚད་མས་དེས་པ་ལ་བརྟོས་མི་རྟོས་དབྱེད་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་རུང་སྟེ།
མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་ཁྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་རྣམ་པ་གཉི་
ཀ་སྟེ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་ནི་ཚོས་
ཅན། རེ་རེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་མི་མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་
ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་ཁྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་
དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་མི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དང་། མི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་སྐྱུན་
པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་རུང་གི་སྤྱི་ས་ཚོས་མཚུངས་པ་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ལྟར་ཚོས་མི་མཚུངས་པ་མི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
དོ། །ཁ་ཅིག་གཞུག་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་རྣམ་མ་
མེད་དེ། ཕྱོགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྟན་དུ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་དང་
རྟག་པར་ཚོས་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སྐྱ་བཤད་འཇུག་གི་
ཁྲད་པར་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་བཤད་ན་ཕྱོགས་ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྟན་
དུ་མཚུངས་པ་ཞེས་བར་འགྱུར་གྱི། སྐྱ་འཇུག་པ་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་དེས་པ་མེད་
དེ། སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་མཚོ་སྐྱེས་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་
ལྟ་བུ་རྟགས་དེའི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་སུ་ཤེས་བར་བྱའོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་པ་

བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ལ་མི་སྦྲུང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་
རྱང་ཡང་ཡིན་ལ། སྤྱི་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་སྤྱོད་དེས་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་སྤྱོད་པར་
སྤོང་བ་དང་མི་སྤོང་བ་ལ་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་དབེར་མཚོན་ན་མི་རྟག་པས་སྤོང་བ་བྱས་
པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མེད་པ་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་དང་། འདུས་མ་བྱས་གི་ནས་
མཁའ་ལ་སོགས་པ་འགའ་བ་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་དང་། ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་
གཞན་ལ་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་སོ། །འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ལ་དབེར་མཚོན་ན། མེས་
སྤོང་བ་ནི་དུ་བས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་པའི་མེད་པ་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་དང་། ཟང་རེག་
འགའ་བ་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་དང་། རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་གཞན་པ་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་
སོ། །མདོར་ན་གཏན་ཚིགས་གཅིག་པོ་དེའི་རྩོད་གཞིའི་སྤོང་དུ་གང་ཞིག་བཀག་པ་ཙམ་
གིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སྤྱོད་དུ་ངེས་ལུས་པའི་དགག་བྱའི་ཚོས་དེ་ནི་མེད་པ་མི་མ་སྤྱོད་
ཕྱོགས་དང་། དེ་སྤོང་ངེས་མི་ལུས་ཀྱང་དགག་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་རྱང་དེ་ཡིན་གྱི།
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་རྱང་དེ་མ་ཡིན་པ་ནི་འགའ་བ་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་དང་། སྐྱབ་
ཚུལ་དང་མ་སྤྱོད་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གིས་སྤོང་བ་ཡིན་ཡང་། དེ་ཡིན་ན་སྐྱབ་ཚུལ་དང་
མ་སྤྱོད་པར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གིས་སྤོང་བ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པ་ནི། གཞན་པ་མི་མ་སྤྱོད་ཕྱོགས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། བུམ་པ་ཚོས་ཙན། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་སྤྱོད་པའི་
ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་གི་སྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་སྤྱོད་པའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་གི་
ཕྱིས་དོན་མ་སྤྱོད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པ་བརྟེན་པའི་གཞིར་

མེད་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་རང་ལྡོག་ནི། མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་སྡོན་གྱི་
མཁམ་པ་དག་གསུང་བའི་ཅུང་ཟད་མི་བདེའོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁམ་ཚོས་
ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་ཚུ་ལ་དང་མ་ཐུན་པའི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་དོན་མ་ཐུན་པ་དེར་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚྱོད་པ་དང། ལམ་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནི་རི་ལྟར་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་བཀག་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་དེ་ནི་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་ལ་གཏུན་ཚིགས་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དོ་
ཞེས་རི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཚྱོད་པ་འདིའི་བསམ་པ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་སྣང་བ་
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱབ་པ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་བཀག་ཅམ་འབའ་ཞིག་མི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་སུ་མཐོང་ནས་གཞལ་བྱ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་བཀག་
ཅམ་འབའ་ཞིག་ལ་ཡོད་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁམ་སོགས་ལ་མེད་པར་འགྱུར་
བ་དང། དུ་བས་དུ་ལྡན་ལའི་སྤྱིང་དུ་གང་རེག་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
ལ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་རེག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཅམ་ནི་དངོས་མེད་ཡིན་པས་དེ་
འབའ་ཞིག་ལ་དུ་བ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྣམ་བ་སྟེ། རང་སྡོག་གཞི་སྡོག་མ་
སྤྱིང་པའི་ཚྱོད་པ་དང་དགོས་མེད་རྟགས་ཡོད་པའི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཚྱོད་པ་སྟེ།
ཡོད་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་རིགས་པའི་དབང་སྤྲུག་གི་བཞེད་པར་འདོད་པ་
ཡང་ཕྱོགས་སུ་མ་འདི་ཉིད་ལ་གནས་པའོ། །

གཉེས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་བཀག་པ་ཅམ་འབའ་ཞིག་ནི་མི་མ་ཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ལ་ཡིན་པར་ཐལ། འོ་ན་ཅེ་ཞེ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མཚུངས་པས་བརྗོད་བྱའི་

མེད་པར་དགག་པ་དང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཐམས་ཅད་མི་མ་སུན་པའི་ཕྱོགས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་མ་སུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
 མཚུངས་སུ་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་བཤད་ཅིན་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །བསྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་སུན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་རུང་གི་སྦྱིས་དོན་
 མི་མ་སུན་པ་དེ་ནི་མ་སུན་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་མ་སུན་ཕྱོགས་ལས་བརྒྱུག་
 པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཚུངས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལས་
 དངོས་མས་ཤུགས་ཀྱིས་ལྡོག་པར་རྟོགས་པ་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་ཐམས་
 ཅད་ལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་དང་འགལ་བ་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བའི་རུས་པ་དང་
 བསྐྱབ་བྱ་འགོག་པའི་རུས་པ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་དང་ཕྱོགས་ཚོས་ངེས་
 ཤིང་ཁྲབ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་
 བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་འབྲེན་བ་ཕྱོགས་ཚོས་ངེས་པ་ལ་བལྟོས་ཤིང་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་
 ཡོད་མེད་དུ་ངེས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང་། དོན་སློན་མ་ཞུགས་ཀྱང་སློན་ཞུགས་པའི་
 གཏན་ཚིགས་སློན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དག་ལ་
 ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྟོགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་སྐྱབ་
 པར་བྱེད་པ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མ་རི་ལྟ་བུ་དག་གིས་ངེས་པར་གཟུང་བ་ལ་བལྟོས་ཏེ།
 རང་ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བའི་རྟོགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་དགུ་པོ་འདིའི་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ། ཕྱོགས་ཚོས་ངེས་པ་དང་མ་སུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་
 དང་མི་མ་སུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྲབ་བ་

ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རང་བཞིན་ལ་དེས་པ་སྐྱེས་ན་འདོད་པ་གསལ་བར་བྱེད་
 པ་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན་བརྟེན་ཅི་ལོག་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཅན་གྱི་སྐྱ་སྐྱར་པ་བཞིན་ནོ། །ལ་
 སོགས་པ་འགལ་བའི་གཏུན་ཚིགས་དག་ལ་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་སྟོགས་ཚོས་དེས་ཤིང་ཁྲུབ་པ་ཕྱིན་
 ཅི་ལོག་ཏུ་ཚད་མ་རི་ལྟ་བུ་དག་གིས་དེས་པར་གཟུང་བ་ལ་བལྟོས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིན་
 ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་སྟོགས་ཀྱི་ཚོས་འདིའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེས་པ་དང་མ་ཐུན་
 པའི་སྟོགས་ལ་མེད་པར་དེས་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དེས་པ་
 ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ཁྲུབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རང་
 བཞིན་དུ་དེས་པ་མི་འདོད་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དག་ནི་བསྐྱབ་བྱ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
 རྟོགས་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བརྟེན་ཅི་ལོག་དང་ཐེ་ཚོམ་
 གྱི་རྟོགས་པ་ཅན་གྱི་སྐྱ་སྐྱར་བས་དོན་རྣམ་མ་མི་གོ་བ་བཞིན་ནོ། །གཏུན་ཚིགས་ཡང་
 དག་དང་སྟོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏུན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གཉིས་པོ་རི་ལྟར་རིགས་པར་གོ་
 བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་དེས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམ་མར་གོ་བ་དང་།
 འགལ་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོག་པར་གོ་བ་དང་། མ་དེས་པས་ཐེ་ཚོམ་འབྲེན་པར་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་སྟོགས་ཚོས་ལ་བལྟོས་པ་
 དང་། སྟོགས་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་དུ་དེས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་མ་
 མཐོང་བའི་སྟོགས་ཚོས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་དེས་པའི་གཏུན་

ཆོགས་ནི་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཆོམ་འདྲེན་པ་སྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གྲུབ་པ་ལ་
བལྟོས་ཏེ། ཚེད་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བ་སྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་
ཆོམ་གྱིས་ཉོགས་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དེས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་ལས་མ་འདས་པ་དང་།
མ་དེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། མི་འགྱུར་ན་ཉ་ཅང་
ཐལ་བའོ། །དང་བོ་ནི། མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེད་པ་
མ་སུན་པའི་སྟོགས་དང་མི་མ་སུན་པའི་སྟོགས་ལ་ཡོད་པར་དེས་པའམ་མེད་པ་ཉིད་
དུ་དེས་པ་ལ་བལྟོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོགས་གཉེས་ལ་ཡོད་མེད་དུ་དེས་པ་ལ་ཡང་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྐོ་ནས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་
ཆོམ་སྐྱེད་པ་དེ་ནི་སྟོགས་གཉེས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་དེས་པ་ལ་ཡང་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། སྟོགས་གཉེས་ལ་ཡོད་མེད་དུ་མ་དེས་པའི་སྟོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་
གཏན་ཆོགས་ལ་མ་དེས་པའི་སྐྱོན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་བརྗོད་པ་ཡང་ཆོས་ཅན།
འདིར་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྲབ་པ་མ་ཚང་བ་ལ་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་རྣམ་
མར་བརྗོད་པའི་སུན་འབྲིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལས་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ན་ཕྱི་རྒྱལ་
ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པས་བྱིས་པ་རྣམས་བས་སྟོགས་གཉེས་ཀ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའམ་
མི་མ་སུན་སྟོགས་གཉེས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའམ་ཚུལ་གཅིག་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་ཏུ་གྱུར་བ་
རྗེས་འགྲོ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་བརྗོད་པའི་སྐྱབ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རྒྱལ་ཤེས་འདོད་

དང་ལྷན་པའི་རོང་སྐྱབ་དག་ཏུ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་པ་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་ཞིང་སྐྱབ་འབྲིན་པ་འཇུག་པའི་ལུལ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐྱབ་པ་ཉྱར་སྐྱང་པ་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་དང་རྟགས་ཕྱི་མ་ཁས་སྐྱངས། དེ་སྐྱབ་པ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་དེ་ཉྱ་ལུ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་ལུས་པ་མེད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་དེགས་པས་སྐྱབ་པ་དང་། ལུང་དང་སྐྱར་
བ་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་དངོས་དང་། དཔེའོ། །དང་པོ་
ནི། ལྷ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་སྟོགས་ཚོས་སུ་སོང་བའི་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པ་མཉན་བྱ་
ཡང་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་གྲུལ་གཉིས་ཀ་ལ་སྟོག་པར་དེས་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རྟག་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་མི་རྟག་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་
གྱུར་པའི་གཉིས་ཀ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཉིད་དེ་སྟོགས་ཚོས་གྲུབ་མ་སྐྱབ་སྟོགས་ལ་འཇུག་པ་དང་མི་མ་སྐྱབ་
སྟོགས་ལས་སྟོག་པ་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ཐེ་ཚོམ་བ་བར་
ཐལ། སྟོགས་ཚོས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་ལས་སྟོག་པར་མ་དེས་ལ་གྲུལ་གཉིས་ལས་མི་
རྟག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
མ་སྐྱབ་སྟོགས་མི་མ་སྐྱབ་སྟོགས་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཡོད་པར་དེས་པ་ཡིན་ཡང་ཡ་
གྲུལ་གཉིས་གང་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་དེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་འགལ་ཏེ་ཡ་གྲུལ་
བཀག་པའི་གང་རུང་གི་སྐྱི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ལྷོན་མེད་དེ། མ་སྐྱབ་སྟོགས་
ལ་ཡོད་པར་དེས་པར་ཐལ། མ་སྐྱབ་སྟོགས་མི་མ་སྐྱབ་སྟོགས་གང་རུང་གཅིག་ལ་

ཡོད་པར་ངེས་པ་གང་ཞིག །མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པའི་སྲིད་ཞེ་ན་ནི།
འབྲུག་པ་མ་ངེས་པ་དཔེ་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་ལོ། །མ་སྐྱུན་སྟོགས་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་
རུང་ལ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་ལ་མེད་པའི་སྲིད། ཞེ་ན་ཡང་འབྲུག་པ་མ་
ངེས་ཤིང་རྟགས་སྲི་མ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། གཟུགས་དང་ལང་ཚོ་དང་བྱུང་མེད་ལ་མངལ་འདོག་པའི་རྣམས་པ་
དང་ཆགས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཚུངས་པའི་སྐྱེས་བུ་གཉེས་སུ་ངེས་པ་
ལས་ཡ་གྲུལ་གང་གིས་མངལ་བཞག་པར་མ་ངེས་ཤིང་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལ་གཉེས་པོ་
ལས་གཞན་ལས་མངལ་མ་བྱུང་བར་ངེས་པ་ཡིན་ཞིང་མངལ་ཆགས་པར་ངེས་པ་
སྲིད་པའི་བྱུང་མེད་ཀྱི་མངལ་བཞིན་ནོ། །ཡ་གྲུལ་གང་གིས་བཞག་པར་མ་ངེས་ཀྱང་
གང་རུང་གཅིག་གིས་བཞག་པར་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ལུང་བྲང་བ་དང་། ལུང་གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་
རྟེན་ཏུ་ཚད་མ་མདོར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གྲུང་པའི་སྐྱུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། མ་སྐྱུན་སྟོགས་
མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་ཀྱི་འབྲུག་པར་ངེ་སྲིད་ཀྱིས་ཤེས་བུ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེས་པ་དེ་ལ་ཐེ་
ཚོམ་ཟ་བའི་རྒྱ་ནི་ཡིན་ཏེ། སྟོགས་ཚོས་གྲུབ་སྐྱེ་རྟག་བའམ་མི་རྟག་པ་གང་སྐྱབ་པ་ལ་
སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སོང་བ་དེ་དང་ལྡན་པ་རྟག་མི་རྟག་དེས་ཤེས་བུ་ཐམས་ཅད་
བསྐྱེས་པའི་སྲིད་དང་། རྟག་བའམ་མི་རྟག་པ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་
སྟོག་པའི་སྲིད་པོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉེས་པ་ནི། དེ་དང་ལྡན་པ་དེས་བསྐྱེས་པའི་སྲིད་ཞེས་བུ་བས་ནི་ཚོས་ཅན།

རྟལ་མི་རྟལ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་གང་ལ་དངོས་པོའི་ཚོས་མཉན་
བྱ་འདི་གནས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟལ་པ་དང་མི་རྟལ་པའི་རྣམ་པའི་
ཁྱད་པར་དག་ལས་སྤྱི་ལོ་ཉུ་གྲུང་པའི་ཤེས་བྱ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱི་
ཞེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཅིག་ཉུ་དེས་པ་ལྡོག་པའི་སྤྱིར་དོ། །ཞེས་བྱ་བས་
ནི་ཚོས་ཅན་མ་སྟན་ཕྱོགས་སམ་མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་
བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་སྟན་ཕྱོགས་སམ་མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་གཅིག་གི་དངོས་པོར་
རྟོགས་པའི་སྐབས་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷ་མས་གཉིས་ཀ་
ལས་ལྡོག་པ་མ་དེས་པ་དང་། སྤྱི་མས་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པར་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་གྲུབ་པ་དང་། ལྡོག་པ་དེས་ན་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་ཉུ་ཐལ་བ་རྫོགས་མི་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་རྟལ་བའམ་མི་རྟལ་པར་
སྐབས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་པོ་འདི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་མཉན་བྱ་ལྟ་བུ་
གཅིག་ལ་བསྐྱས་པས་ནི་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་འདྲེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མཉན་བྱས་སྐྱལ་རྟལ་བའམ་མི་རྟལ་བ་སྐབས་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ལྡོག་པ་དེས་ན་ཁྱད་པར་རྟལ་མི་
རྟལ་གཉིས་ཀ་སྤྱི་ལྟེང་དུ་རྣམ་པར་གཙོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ཡིན་པ་གང་གིས་
རྫོགས་ཅེས་རྫོགས་མི་བྱས་པར་ལེ་ཉུ་གཉིས་པར་བཤད་ཟེན་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། སུན་འབྲེན་ཡང་དག་ལ་ཚོལ་བའི་
 འདོད་ལུལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པས་མ་བྱེད་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་
 ཚིགས་ཁོ་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་འགལ་ཉགས་ཁོ་ན་འདོད་ལུལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
 འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷོགས་སྡེ་མ་དང་། དེ་སུན་དཔྱད་བའོ། །དང་པོ་ནི།
 མ་སུན་ལྷོགས་མི་མ་སུན་ལྷོགས་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མ་དེས་ཀྱང་ཐེ་
 ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མ་དེས་བར་འགྱུར་ན་བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་
 བ་ལྟ་བུ་དོན་ལ་གོ་བྱེད་དུ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་ཚོལ་བས་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་དོར་
 ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་པ་ལ་དེས་པ་བསྐྱེད་པའི་སློབས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མ་སུན་
 ལྷོགས་མི་མ་སུན་ལྷོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བས་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་
 འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་མི་རིགས་ཉེ། དེ་ཡང་དོན་དམ་པར་ཡང་དག་པའི་གཏན་
 ཚིགས་ཡིན་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པར་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ནི་མ་
 ཡིན་ལོ། །ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མ་དེས་པ་ཡིན་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དེའི་
 ཕྱིར། མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེའི་དོ་བོ་དེས་པ་ནི་སྤར་བསྐྱབ་པའི་མ་དེས་པའི་
 ཡོན་ཏན་དེས་པ་ཉིད་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སུན་མོང་བ་ལ་ནི་མ་སུན་ལྷོགས་དང་མི་
 མ་སུན་ལྷོགས་དག་ལ་ཡོད་པ་མ་དེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། སུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་
 བྱི་དེ་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཞིང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལ་ནི་དེ་
 གཉིས་ཀྱི་གཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལོ། །ཡོན་ཏན་དེ་ཡང་ཚད་མས་དེས་
 བ་ལ་བསྐྱོས་པས་ཡོན་ཏན་ཚད་མས་དེས་པ་མེད་པར་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་
 ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དོན་རྗེས་དབག་ཏུ་ཁས་སྐྱངས་པ་

ལ་དོན་སྐྱོན་འབའ་ཞིག་གིས་སུན་འབྲིན་འཇུག་པར་མ་ངེས་པ་དང་། རྫོང་སྐྱོན་གྱིས་
ཀྱང་སུན་འབྲིན་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་ཁས་སྐྱེད་པའི་གོང་པ་ལ་དངོས་
པོའི་ཚོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེད་པའི་དོན་སྐྱོན་ལྷགས་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྐོན་ས་
སྐྱོན་བརྗོད་པར་ནི་མ་ཟད་དེ་འོན་ཀྱང་སྐྱེད་པའི་སྐྱེད་སྐྱོན་ལྷགས་པས་ཀྱང་སུན་
འབྲིན་ཡང་དག་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་ནི་དོན་སྐྱོན་འབའ་
ཞིག་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་སྐྱེད་ས་
ནས་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ་བརྗོད་པ་དང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡོད་ཀྱང་བརྗོད་པ་མེད་
དང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྫོང་བས་སྐྱེད་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་སྐྱེད་ས་ནས་མ་
ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་ཚོས་ཅན། སུན་འབྲིན་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་འཇུག་པ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྫོང་བ་དེས་ཚུལ་གསུམ་ཚང་མས་ངེས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཡོན་
ཏན་བརྗོད་པར་ཁས་སྐྱེད་ས་ནས་གཞན་དུ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཁྱོད་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་སྤྱོད་པའི་ཀྱི་ཚོས་
ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་རྫོང་བ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་སུན་
འབྲིན་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ནི་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་
འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྫོང་བའི་འདོད་ཡུལ་སྐྱེད་ཅུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་
པར་ཁས་སྐྱེད་ས་ནས་འདོད་པ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚྱོད་པ་སྤང་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉེས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་ས་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བ་དང་ཚོམ་པ་
 གཉེས་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་བརྗོད་པ་ལ་སྲུན་འབྲིན་བརྗོད་པས་
 བློ། ཚོམ་པའི་འདོད་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཡང་མེད་པ་མ་
 ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་སྲུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཡིན་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ནི། སྲུན་འབྲིན་
 གྲིས་ཚོམ་པའི་འདོད་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ནི་སྲུན་འབྲིན་པ་
 ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཚོམ་པས་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་གང་
 བཞོད་ཀྱང་ཚོམ་པའི་སློང་འོང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རུས་པ་བཅོམ་པའི་སློ་
 བས་སྲུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །སྐྱབ་དག་གི་རྟེན་ཚོམ་པ་དང་སྲུན་
 འབྲིན་གྱི་རྟེན་ཕྱི་ཚོམ་ཡིན་པས་ཚོམ་པས་ཕྱི་ཚོམ་གྱི་འོང་སྐྱབ་དག་ལྟར་སྤང་གང་
 བརྗོད་ཀྱང་ཚོམ་པའི་སློང་འོང་ཕྱི་ཚོམ་གྲིས་སྲུན་འབྲིན་ཡང་དག་བརྗོད་རུས་པ་ཡིན་
 བོ། །ཕྱི་ཚོམ་གྲིས་བརྗོད་པའི་སྲུན་འབྲིན་ཡང་དག་གིས་ཚོམ་པའི་འདོད་ཡུལ་ཕྱིན་
 ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པས་མ་བྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྐྱ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་
 གཞལ་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དག་མ་དེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་བཞོད་པ་ལ་ཡང་སྲུན་
 འབྲིན་ཡང་དག་འཇུག་ཀྱང་ཚོམ་པའི་འདོད་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཞོད་པ་མ་གྲུབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་ལ་ཡང་
 སྲུན་འབྲིན་འཇུག་ཀྱང་ཚོམ་པའི་འདོད་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་
 རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚོམ་པའི་འདོད་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་རུས་པ་
 འགལ་རྟགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱང་འགལ་རྟགས་ཡིན་ན། དེས་མ་བྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་

བས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་འདོད་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་བཞོད་ཀྱང་སྐྱ་མི་
རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་སྤར་བ་འདད་ཟེན་ཏོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚྱོད་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་ངེས་པ་དང་
མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དེར་ཡང་ཚོལ་བས་ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་བྱི་ཚོལ་གཉེས་ཀ་
ལ་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ལ་གཉེས་ཀ་ལ་མ་ཉེས་པ་བྱི་ཚོལ་གྱིས་
བརྗོད་པས་ནི་ཚོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེན། གཉེས་པ་
ནི། འོན་ཏེ་ཚོལ་བས་ཕྱོགས་ཚོས་ལ་ཐོ་ཚོམ་ཟ་བ་དང། ཕྱོགས་ཚོས་གང་རུང་ལ་
མ་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པ་འདིར་ཡང་ཚོས་ཅན། བྱི་ཚོལ་གྱི་སྟན་འབྱེན་གྱིས་
ཚོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་ཀྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚོས་ཚོལ་
བ་གཉེས་ཀ་ལ་ངེས་པར་བསྟན་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ལ་ཚོལ་བས་མ་ངེས་པ་བརྗོད་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཁོ་ན་ཚོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་སྐྱབ་ནས་བ་
དང་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་ཚོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱས་པའི་
སྐོན་སུན་འབྱེན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། སན་འབྱེན་ཡང་དག་ལ་ཚོལ་བའི་
འདོད་ཡུལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པས་མ་ཁྲབ་པར་བསྟན་པ་དེའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཐེ་
ཚོམ་ཅམ་ལས་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་
མས་ངེས་པ་དང། འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཕྱོགས་ཚོས་ངེས་ཤིང་ཁྲབ་པ་བྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་ངེས་པ་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སོ་སོའི་སྤྱོད་པ་དཔེར་བརྗོད་པ་ལ་གཉེས། དངོས་དང། ཚྱོད་པ་སྤར་

བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་
ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་
དགུ་བརྟན་པའི་སློབ་མ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་རྒྱ་ཚེན་པོ་ཚིག་ཉུང་དུས་བདེ་
ཟླ་ཉུ་ཁོང་དུ་ཚུད་བུས་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགུ་པོ་དེ་དག་ནི་གང་ཞེན། མ་སུན་
ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཚོས་ཅན། རྣམ་
བ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱ་གཞུང་གྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉག་གོ། །བྱས་པའི་ཕྱིར། མི་ཉག་
གོ། །དུང་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་ཕྱིར། ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་བ་མི་མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་
ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། མི་མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་
སུ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་
གཏན་ཚིགས་ཚོས་ཅན། རྣམ་བ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཉག་
གོ། །གསོན་པའི་ལུས་ནི་བདག་དང་བཅས་བ་ཡིན་ཏེ། མོག་ལ་སོགས་བ་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དུང་སྐྱ་ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཉག་གོ། །ཞེས་བ་ཕྱོགས་ཚོས་
ཞེས་བ་མན་ཆད་སྲ་མ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་བ་ནི། མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་
གཏན་ཚིགས་ཚོས་ཅན། རྣམ་བ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དུང་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་ཕྱིར། ཚེས་
བ་ལས་མ་བྱུང་བའོ། །མི་ཉག་སྟེ། ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཉག་སྟེ། ལུས་ཅན་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་མི་མ་སུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཞེས་བ་སྲ་མ་ལྟར་

དོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་དང་པོ་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་གས་མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་གས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲུབ་བྱེད་
དུ་འཇུག་པ་དང་། ལྷ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་དང་། དགུ་པ་གཉིས་
ཀ་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའོ། །དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་
འཇུག་པ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། འདི་ན་སྤི་ཚོལ་གྱི་འདོད་པ་ལ་ཡང་བཟོས་པ་སྟེ། མ་སྐྱུན་
སྤྱོད་གས་ཀྱི་སྤྱོད་གས་གཅིག་ནམ་མཁའ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་ཐོན་ཉུག་པ་
ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་གས་ཀྱི་སྤྱོད་གས་གཅིག་སེམས་པའི་ལས་ལ་
འཇུག་ཀྱང་བྱམ་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ལྟ་བུའོ། །མ་ངེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་གཞན་ཡང་
ཡོད་མོད་ཀྱི། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་བཞི་དང་། སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
དང་། ཉུགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་། འགལ་བའི་གཏུན་ཚིགས་གཉིས་སྣོས་པ་ནི་
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་བསྟན་བྱ་སྤིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་དུ་ཡིན་
ཏེ། འཆད་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་གས་ལ་བཟོས་ནས་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་
ཚོད་སྤང་དང་། མ་སྐྱུན་སྤྱོད་གས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཚོད་སྤང་ངོ་། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་གས་ཚོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་མི་
མ་སྐྱུན་པའི་སྤྱོད་གས་ལ་བཟོས་ནས་ཡོད་པའམ་མེད་པར་དབྱེ་བ་རི་ལྟར་རིགས་པར་
འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོར་མེད་པ་ནི་གཞི་སྟེ་ཚོས་གཞན་བརྟེན་པའི་རྟེན་གྱི་བྱས་པ་དང་
ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་གས་དངོས་མེད་ལ་
ཉུགས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་མེད་ཉུགས་
འཇུག་པ་དང་སྤོག་པ་གང་དུ་ཡང་མི་རུང་བའི་ཚོད་པ་འདི་ལ་སྤར་མེད་པ་ལ་ཅི་ལྟར་

འགོག་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟེན་པའི་སྲིད་དང་། མི་མ་སྐྱུན་པའི་སྲོགས་ནི་
མ་སྐྱུན་སྲོགས་དེ་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལོ་ཞེས་བཤད་ཟེན་པའི་སྲིད་
གཞན་པ་དང་འགལ་བ་མི་མ་སྐྱུན་སྲོགས་ལ་ཡང་མི་མ་སྐྱུན་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ལྷགས་པས་མི་མ་སྐྱུན་སྲོགས་ལ་དངོས་མེད་ཀྱིས་མ་ཁྲབ་ཅིང་ཁྲབ་ཀྱང་སྐྱོན་དེ་
དག་མེད་པའི་དོན་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་བ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མ་སྐྱུན་བ་མ་སྐྱུན་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ནས་མ་སྐྱུན་
བ་མ་སྐྱུན་སྲོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལས་སློབ་པ་མི་མ་སྐྱུན་སྲོགས་སུ་འགྱུར་བས་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་སློབ་པ་ཐ་དང་བ་འདི་མི་མ་སྐྱུན་པའི་སྲོགས་ཡིན་ན་མི་མ་སྐྱུན་
སྲོགས་ལས་སློབ་པ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་བྱམ་བ་ལ་སོགས་པའི་
སློབ་ཚོས་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་ལྡན་པའི་སྲིད་རོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ།
སློབ་ཚོས་གཞན་དང་ལྡན་པས་མི་མ་སྐྱུན་སྲོགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་དཔེ་དང་། དེ་
ལྟར་འགྱུར་ན་མ་སྐྱུན་སྲོགས་གཏན་མེད་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། དེས་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་
སློབ་པ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་མ་སྐྱུན་སྲོགས་སུ་མི་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། བྲམ་ཟེ་
ཡིན་མིན་གཞི་མ་སྐྱུན་ཏུ་བྱབ་བར་ཐལ་བ་དང་། བྲམ་ཟེའི་རིགས་ལྡན་ཀྱི་སྤྱི་ས་སུ་
བྲམ་ཟེའི་སློབ་པ་ཡིན་པ་འགོག་ཏུ་ས་ཀྱང་བྲམ་ཟེ་ཡིན་པ་འགོག་མི་ཏུས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་སློབ་པ་ཐ་དང་ཡིན་ན་མི་མ་སྐྱུན་སྲོགས་སུ་མི་འགྱུར་
ཏེ། བྲམ་ཟེ་ལས་སློབ་པ་ཐ་དང་ཡིན་ན་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བས་མ་

ཁྲུ་བ་བཞེན་དུ་ཡིན་པའི་སྲིད། བྲམ་ཟེ་ལས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ན་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པར་
འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། བྲམ་ཟེའི་རིགས་མ་ཉམས་པའི་སྣ་ཚོགས་བཙོན་འགྲུས་དེ་ཉིད་ཚོས་
ཅན། བྲམ་ཟེ་ཡིན་པར་ཐལ། བྲམ་ཟེ་དེའི་རིགས་དང་ལྡན་པས་ཁྲུད་པར་དུ་བྲམ་པའི་
སྲིད་ཀྱི་ཡིན་པའི་སྲིད། ཐལ་བ་ཁས་སྦངས་ཀྱང་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། བྲམ་ཟེ་མ་
ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པར་ཐལ། བྲམ་ཟེ་ལས་ལྷོག་ཚོས་གཞན་གཅེན་སྣ་ཚེ་བ་སོགས་
དང་འབྲེལ་བའི་སྲིད། འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྲམ་ཟེ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀའི་གཞི་
མ་ཐུན་འཛིག་རྟེན་ན་རྟོགས་པ་མེད་ཅིང་ཚང་མས་ཁེགས་པའི་སྲིད། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་
བྲམ་ཟེ་ལས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ན་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་པར་ཐལ། བྲམ་ཟེར་
བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རིགས་ཀྱི་ཚོས་བྲམ་ཟེའི་མཚན་ཉིད་མི་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་
ཡིན་ན་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། བྲམ་ཟེའི་རིགས་མི་བརྟེན་པ་དེ་ཡང་བྲམ་ཟེའི་ལྷོག་པ་བཀག་པའི་
ཡུལ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། བྲམ་ཟེ་ལས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་བྲམ་ཟེའི་ལྷོག་པ་ཡིན་པ་
ཁེགས་ཀྱང་བྲམ་ཟེ་ཡིན་པ་ཁེགས་པས་མ་ཁྲུབ་པར་ཐལ། བྲམ་ཟེའི་ལྷོག་པ་དགག་
པའི་ཡུལ་བྲམ་ཟེ་ལས་ལྷོག་པ་གཞན་ཡིན་ཡང་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་སྣ་སྲོང་བ་
ནི་ལྷོག་པ་དགག་པའི་ཡུལ་ལས་རྣམ་པར་སྲེ་ནས་བྲམ་ཟེའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་
དགག་པའི་ཡུལ་དུ་གྲུར་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ན། མི་མཐུན་སྲོགས་
སུ་འགྲུར་བ་དེ་ལྟར་ཡང་ཚང་མས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མཐུན་དཔེ་ལ་
མཐུན་པའི་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་འགལ་བའི་སྲིད། མཐུན་སྲོགས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་གལ་ཏེ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ལྗོན་ཁོ་ན་ས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ན་
ཞེས་ཁས་སྐྱབས་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་འགའ་ཡང་མེད་པར་འགྲུང་
བར་ཐལ། གཞི་ཐ་དད་པ་གཉིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་ལྗོན་པ་ཁོ་ན་ས་མཚུངས་པའི་
ནུས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མ་སྐྱབ་དཔེ་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་སུ་འགྲུང་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་ལས་ལྗོན་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་སུ་འགྲུང་བས་མ་བྱལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྗོན་པ་གཞན་ཡིན་པ་མ་སྐྱབས་པ་བྱམ་པ་
ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་
ལྷེད་རིགས་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་དང་
འབྲེལ་བའི་ཚོས་ཀྱི་མི་སྣོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་སོགས་དེར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་ལས་ལྗོན་པ་ཐ་དད་ཡིན་ན་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་སུ་འགྲུང་ན་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་མི་
སྲིད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་ལས་ལྗོན་པ་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་སུ་ཚད་མས་
རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྗོན་པ་གཞན་མ་སྐྱབས་
པའི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲུང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། སྐྱབ་ཚུལ་
དང་མ་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་གཞན་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་སུ་གཟུང་ཡང་ལྗོན་
པ་ཅན་ཀྱི་རྟོགས་མེད་པའི་སྣོན་མེད་པར་ཐལ། མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཡིན་ན་སྐྱབ་ཚུལ་

དང་མ་ཐུན་པར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེས་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་དག་ནི་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་བཀག་པའོ། །

ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགུར་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགུར་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་སྲིད་དེ་ལྟར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ལ་དུ་མར་ཡོད་བཞིན་དུ་སྐབས་འདིར་དགུར་བྱེ་ཞེ་ན། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐབས་མདོར་བསྐྱས་ནས་བརྗོད་པ་ན་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཅི་སྟེད་ཡོད་པ་བསྟན་པར་བྱའི་གཞན་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་སྟུམ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགུར་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་རྩ་བས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དགོས་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་ལྡོག་པ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་སྟོས་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་པ་མི་འབྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གསུམ་དུ་གྲངས་པེས་པ་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་བཞི་སྟོས་ཅི་དགོས་ཤེ་ན། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། གོ་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ན་འགལ་རྟགས་གཉིས་པོ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་ན། ཡང་དག་ཏུ་འཇུག་དགོས་པ་

ལ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་མི་བྱས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཐད་བསྐྱབ་བྱ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་གཉིས་ལོ་དེ་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲུང་དུ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བའི་བྱས་པ་
ལྡོག་པར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་པས་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ལྡོག་པར་ཤེས་པའི་དོན་
དུ་ཡང་དག་གཉིས་སྣོས་སོ། །འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་གྲུབ་མོད་ཀྱི་
རྟོགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གསུམ་དུ་ངེས་པ་རྗེ་ལྟར་གྲུབ་ཅེ་ན། རྣམ་འབྲེལ་དུ།

- རྒྱ་དང་འོ་བོ་ལྡོག་ཉིད་ཀྱིས། །
- དོན་ལྡོག་པར་ནི་བརྗོད་པ་ལས། །
- མི་དམིགས་དཔེ་ནི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །
- ཐ་དད་པར་ནི་མ་བཤད་དོ། །
- དེ་ལ་འང་སྐྱེས་བུ་མཐོང་མེད་ལ། །
- ལྡོག་སོགས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །
- གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཤད་པས། །
- བལྟར་བུང་དོན་ལ་དེ་ཞེས་བསྟན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་དངོས་པོའི་དབང་གི་
འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱི། འདོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་
རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་བསྐྱབས་པའི་འབྲས་ལ་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཚིགས་གཉིས་འབད་མེད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་དེ་གིས་ཀྱི་དཔེ་འདིར་དངོས་སུ་
མ་བསྟན་པ་ཡིན་འོ། །རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་ཡང་དངོས་སུ་

མ་བསྟན་ཡང་འུགས་ལ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། འཆད་པར་འགྲུར་རོ། །དེ་གཉིས་ལ་འུགས་
རྟོགས་དང་འུགས་བསྟན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་
པོ་རྣམས་མ་སྐྱབ་ན་ཡང་དག་དང། རྫོགས་པ་སྐྱབ་ན་ལགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་
དུ་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་བཞི་སྟོས་ཞེས་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་ཚིག་དོན་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་།
སྐབས་འདིར་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགུ་འབའ་ཞེག་སྟོས་པས་ཅེ་ཞེག་བྱེད་པ་མ་ཤེས་པའི་
རྣམས་འགྲུར་རོ། །སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བསྐྱབས་པས་དགག་རྟགས་འབད་མེད་
དུ་ངེ་ལྟར་བྱུང་ཅེ་ན། འདི་ནི་རྣམས་འབྲེལ་དུ།

གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཉིད། །

མེད་ན་མི་འགྲུང་ངེས་ཕྱིར་དོ། །

ཞེས་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཏན་ཚིགས་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་ཏེ།
མི་རྟག་པ་དང་ཐ་དད་མི་རྟག་པ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྟོག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་
ཕྱི་མ་སྐྱབ་པ་ན། མི་རྟག་པ་ལོག་པ་ཚོས་ཅན། བྱས་པ་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། རིམས་དང་
ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱབ་དགོས་པས་
རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྟོག་བསྐྱབས་པ་ན་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཚིགས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་
འབྲས་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྟོག་བསྐྱབས་པ་ལས་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཚིགས་འབད་པ་མེད་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་སྟོག་ལྡན་དང་སྐྱི་གཞུང་བུ་
དག་སྟེ་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གཉིས་སྟོས་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་

ལྷོགས་ཚོས་གྲུབ་ན་རྗེས་འགོ་མེད་ཀྱང་ལྷོག་པ་གཅིག་ཤུས་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་ཁ་
 ཅིག་རྗེས་འགོ་གཅིག་ཤུས་འགྲུབ་པར་ཚོད་པའི་སྲིད་ལོག་རྟོག་དེ་བཟག་ནས་
 རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚོན་ཉིད་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་གངས་
 དེས་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད། ལྷོགས་ཚོས་མཚོན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་དགོས་པ་
 ལ་ཚོད་པ་མེད་ལ། ལྲུབ་པ་གཉིས་པན་ཚུན་མི་འཇུག་པར་བསྐྱབས་པའི་སློན་ནས་
 ཚུལ་གསུམ་ག་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་དངོས་ཀྱི་མ་དེས་
 པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་སློན་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟགས་ཡང་དག་ལ་
 ལྷོག་ལྲུབ་གཙོ་བོར་གྲུབ་པ་དགོས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བརྟན་པའི་སློན་ནས་ཚོད་གཞིའི་
 ཉིད་དུ་མི་མཐུན་ལྷོགས་མཐའ་དག་བཅད་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་རུས་པ་འཇུག་པའི་
 དུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་སྲིད། བར་པ་གཉིས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་གི་
 སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་འཆད་ལ་ལྷག་མ་གསུམ་འདིའི་རྒྱས་བཤད་དུ་འཆད་པར་
 འགྲུང་རོ། །དོན་བསྐྱབས་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚོན་གཞི་ལ་གསུམ་དུ་གངས་དེས་
 སྐབ་པ་དང་། མཚོན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གསུམ་དུ་གངས་དེས་སྐབ་པ་དང་། ཚོད་གཞི་
 ལ་མི་མཐུན་ལྷོགས་མཐའ་དག་བཅད་པ་རུས་ལུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལྷོགས་
 ཚོས་ཅན་བཞི་དང་གཉིས་དང་ལྷག་མ་གསུམ་སློན་དགོས་ཀྱི་དེ་ལས་མང་བ་མི་
 དགོས་པས་དོན་དེ་དག་ལ་ལྷོགས་ཚོས་ཅན་དགུང་གངས་དེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
 ལྷོག་གྲུང་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་འགོད་པ་ནམས་ཀྱི་མཚོན་གཞི་
 གསུམ་དུ་དེས་པར་བྱས་ནས་མཚོན་ཉིད་དེ་དང་ལྟན་པ་གཅིག་སྐྱབ་དག་གིས་ལྷག་
 ཆད་དང་བྲལ་བར་བརྟན་པར་བྱས་ན་རྟགས་ཀྱི་རུས་ལུལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་

ཡིན་ནོ། །སྐྱབ་ཉམས་གཉིས་དངོས་སུ་སློབ་པ་ནི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་བསྟན་
བྱ་གཏན་ཚིགས་དེ་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་
པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཚེད་དུ་ཡང་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་གཉིས་དང་འགལ་བ་གཉིས་སློབ་པའི་དགོས་
པ་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་སློབ་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་ཁ་འབངས་
པ་དང་། ལྷག་མ་གསུམ་སློབ་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། དུང་སྐྱ་ཚོས་ཅན།
མི་ཉག་སྟེ། བཅའ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
གཉིས་དང་། ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་བཅའ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བའི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་བསྟན་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་མ་གོ་བར་བྱེད་པ་དང་། བརྗོད་ན་ཕྱིན་ཅི་
འོག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་ནས་ཉོགས་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་དང་བརྗོད་ན་ཕྱིན་ཅི་འོག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་དག་ལོན་ཁྱབ་བྱེད་དང་བདག་ཉིད་དམ་རང་
བཞིན་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་སློབ་
པའི་དགོས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། སྐྱབ་ཉམས་གཉིས་སློབ་པའི་དགོས་པ་དང་། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་

གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་མ་བསྟན་པའི་སློབ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་གཏན་ཚིགས་སློབ་པའི་དགོས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་སློབ་
པའི་དགོས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་སློབ་པའི་དགོས་པ་བསྟུན་ཏེ་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
དོན་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་ཉགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་མི་
འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཚོལ་བྱང་འབྲས་ཉགས་ཀྱང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་
སུ་འཇུག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལས་གཞན་འབྲས་བུའི་
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ནི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་དེ་རྒྱ་
ཚམ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པའི་སྲིད་རྟོ། །འབྲས་བུ་དུ་བཞི་ཚོས་ཅན། དུ་ལྟན་ལ་ལ་
མེ་སྐྱབ་པའི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འཇུག་
པ་གང་ཞིག་ཁྲབ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་དེའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཚོལ་བྱང་ཉན་ཤེས་དེ་ནི་དུང་སྐྱ་ཉན་པའི་ཤེས་པ་རང་རྒྱ་སྐྱ་མི་
ཉག་པ་སློབ་དུ་སོང་བར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཆ་རྣམ་པ་གཉིས་གནས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མི་ཉག་པ་ཡིན་པ་ཚམ་གྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲས་བུ་རྒྱེན་བཅའ་མ་
ཐག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཚོལ་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲས་ཉགས་མ་དེས་པ་སྤང་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་
ཉགས་མ་བྱབ་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁྲབ་པ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མདོར་
བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་
པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚོལ་བྱང་གིས་མི་ཉག་པ་སྐྱབ་པ་འབྲས་བུའི་གཏན་

ཚིགས་སམ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཉན་ཤེས་ནི་
 དམིགས་རྒྱུན་མི་རྟག་པ་སྟོན་དུ་སོང་བས་ཁྱབ་པར་སྐྱབ་དགོས་ན་དེ་ནི་རྟག་པ་སྟོན་
 སོང་ལ་ཡང་སྲིད་བས་རྒྱུན་བརྩམ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བའི་དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་པའི་
 ཤེས་པ་རང་རྒྱ་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ལྟར་རྟོགས་ཏེ་མི་
 རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
 ཚོལ་བས་སྐྱའི་ངོ་བོ་སྤར་ཡོད་གསལ་བར་བྱས་པ་ཚམ་ཡིན་གྱི། སྤར་མེད་གསལ་དུ་
 སྐྱེད་པ་མིན་པས་ཚོལ་བུང་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི།
 དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ནི་ཚོས་ཚན། དེས་པ་ཁོ་ནར་རྒྱུན་བརྩམ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་
 བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོལ་བའི་སྤར་རྟག་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱ་ཐོས་པའི་
 ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས་དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཚོས་ཚན།
 རང་རྒྱ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། ཚོལ་བས་པན་བཏགས་པའི་སྐྱ་ངེས་འགའ་
 ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་པའོ། །ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱའི་ངོ་བོ་རྟག་
 གུང་ཉན་ཤེས་ངེས་འགའ་སྐྱེད་པ་ཚོལ་བ་ངེས་འགའ་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་སོ་ཞེ་
 བ། ཚོལ་བས་སྐྱ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་འགའ་རྒྱུན་སྐྱབ་པ་སེལ་བར་བྱེད་དམ། སྐྱ་དེ་ཉན་
 ཤེས་སྐྱེད་དུང་དུ་པན་འདོགས་པར་བྱེད། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་ཚོལ་བས་སྐྱ་
 རྟག་པ་ཐོས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་སེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་རྟག་པས་ཉན་
 ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པ་མི་སྲིད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཚོལ་བས་སྐྱ་རྟག་པ་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་དུང་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་
 དམ་དབང་པོ་སྐྱ་ཐོས་དུང་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ནས་བརྒྱུད་ནས་པན་འདོགས།

གཉེས་ཀ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་རྒྱ་བའི་
དབང་པོ་དང་སྐྱའི་དོ་བོ་དག་ལ་རྩོལ་བས་ཐན་པ་ཉེ་བར་སྐྱོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྒྱུན་རྒྱུ་ལ་བས་སྐྱ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་ལ་བྱང་བར་
མི་སྐྱེད་པ་དང་། དབང་པོ་དང་སྐྱའི་དོ་བོ་ལ་ཐན་མི་འདོགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
སྐྱ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་མི་སྲིད་པ་དང་། སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཐོས་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་སྲིད་
ཡང་བྱལ་བ་མ་དེས་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་དང་། སྐྱ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་མི་སྲིད་
པའི་དོན་བསྐྱུ་བལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་མི་སྲིད་པ་
དང་། སྲིད་ཡང་ཉན་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་རྒྱོག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། བྱང་བར་མི་
སྐྱེད་པ་གོགས་དང་མཐུན་རྒྱུན་གང་དུ་ཡང་མི་རུང་བལོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་རྟག་པ་དེ་
ལ་དམིགས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པའི་སྐྱིབ་པ་ནི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་
རྟག་པའི་རྒྱས་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། སྐྱིབ་བྱེད་འགའ་ཞིག་ཡོད་དུ་རྒྱག་ཡང་སྐྱ་རྟག་པས་ཉན་ཤེས་
སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་རྒྱོག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེའི་དོ་བོ་ཉམས་པར་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་
ཕྱིར། བྱང་བར་ཐལ། རྟག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ཉམས་པར་མ་བྱས་པར་འབྲས་བུ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་བརྒྱོག་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐྱིབ་བྱེད་ཅིག་སོགས་ཚོས་ཅན། སྐྱ་རྟག་པ་ལ་ཐན་གནོད་ཀྱི་
བྱང་བར་རྩལ་མད་ཡང་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་བྱང་བར་སྐྱེད་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་རྟག་པ་གང་གིས་སྐྱིབ་པར་བྱེད་པ་འཕ་གཞན་མཐུན་
རྒྱུན་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཐན་གནོད་ཀྱི་བྱང་བར་རྩལ་མད་མི་བྱེད་པ་

ཡང་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟག་པ་ལ་སྐྱིབ་བྱེད་མི་
སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་སྐྱིབ་པར་བྱེད་པར་འདོད་པའི་ཚིག་པ་ལ་སོགས་པས་
བྱམ་པས་བྱམ་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱམ་
པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་བྱམ་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་
པའམ་ཉམས་པར་བྱེད་དེ་མི་བྱེད་པའི་སྲིད། འདོད་ན། མི་རྟག་པས་དབང་ཤེས་
བསྐྱེད་པ་ལ་སྐྱིབ་བྱེད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་འོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱིབ་བྱེད་
ཀྱི་ཐ་སྐྱད་འཐད་པ་དང། སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་
བརྟན་པ་དང། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚིག་པ་ལ་སོགས་པས་རང་དང་
དུས་མཉམ་པའི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་ཕན་གཞོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་
བྱེད་པར་ནི་མི་སྤྲ་ཡི། འོན་ཀྱང་སྐྱིབ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱིབ་
བྱེད་ཡོད་པའི་ཆེ་བྱམ་པས་བྱམ་འཛིན་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེད་པས་བྱམ་པའི་སྐྱད་ཅིག་
བར་ཚོད་ཡོད་མེད་ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཤེས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད།
བར་ཚོད་མེད་པའི་ཆེ་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་བར་ཚོད་ཡོད་པའི་ཆེ་མི་སྐྱེད་པས་སྐྱིབ་
བྱེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་བསྐྱེད་པར་བྱུབ་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚིག་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱིབ་བྱེད་མེད་པའི་ཆེ་དབང་ཤེས་
བསྐྱེད་པ་དང། སྐྱིབ་བྱེད་ཡོད་པའི་ཆེ་མི་སྐྱེད་པ་དང། དེས་ན་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱིས་ཁྱད་
པར་བསྐྱེད་པར་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕན་ཚུན་རྟུག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་བྱམ་པ་
དང་མིག་གི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དབང་བར་གྱི་སྤང་བ་དག་ཚོས་ཅན། བྱམ་འཛིན་

ནམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། སན་ཚུན་བྱུང་བར་ཅན་གྱི་རིགས་ལང་སྐྱད་ཅིག་གཞན་སྐྱེད་པའི་སྐོན་མ་ལུ་ལ་འཛིན་ནམ་ཤེས་ལ་སན་འདོགས་པའི་སྤྱིར། དབང་པོས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལྷུལ་དང་སྐྱང་བས་སན་འདོགས་པར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་ཚོས་ཅན། གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལྷུལ་དང་སྐྱང་བ་ལ་བལྟོས་པར་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་བསྐྱེད་པ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སན་གདགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། །འདོད་ན། མིག་དབང་གིས་གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རུས་པའི་རང་བཞིན་ལྷུལ་དབང་གཉིས་མེད་པའི་རུས་རྟུ་རྟུ་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་བའམ་ཡང་ན་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཆེ་ཡང་མི་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་བདག་རྒྱུན་གང་ཞིག་དེ་སྐྱེད་པ་ལྷུལ་དང་སྐྱང་བ་ལ་བལྟོས་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷུལ་དང་དབང་པོ་དང་སྐྱང་བ་དེ་དག་ཀྱང་ཐོགས་པར་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བར་རུ་མ་ཚོད་ན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་སན་ཚུལ་སན་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བར་རུ་མ་ཚོད་པའི་ལྷུལ་རུང་བ་ན་གནས་པ་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་བྱུང་བར་ཅན་དེ་དག་གི་སྣེན་ཅིག་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷུལ་དབང་བར་གྱི་ཅིག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྷུལ་གྱིས་ལྷུལ་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་སྤྱིར་བྱེད་རུ་ཐལ། ཅིག་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཚོད་ཡོད་ན་ལྷུལ་གཞུགས་ལ་དམིགས་པ་དེའི་དབང་པོའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་རུས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་སྐྱད་ཅིག་གཞན་མི་སྐྱེ་བའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་དེ་སྣང་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མེད་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལྷུལ་དབང་བར་གྱི་ཅིག་པ་ལ་སོགས་པ་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་

སྐྱེ་བ་ལ་འདོད་དེ། དེ་བར་དུ་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མ་
ཚང་བས་དབང་ཤོའི་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་སྐྱིད། དེར་ཐལ། ཅིག་པ་ལ་སོགས་པའི་
བར་ཚོད་གསར་དུ་ཞུགས་ན་སྤར་སྐྱེས་པའི་བྱས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འགགས་པའི་
སྐྱིར་དང་བར་ཚད་མེད་པའི་རྒྱ་མེད་པས་དེ་གཏོད་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་བྱས་པ་ཁྱད་
པར་ཅན་གཞན་ཡང་མ་སྐྱེས་པའི་སྐྱིད། དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་དབང་བར་གྱི་ཅིག་
པས་དབང་ཤེས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རུང་བའི་གོགས་ཤེད་པའི་སྐྱིར་ནི་སྐྱེ་བ་ཤེད་
དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེད་རུང་དེ་ནི་དབང་ཤེས་མ་སྐྱེས་པར་
དུ་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་བྱས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་མི་འཕོ་བའི་སྐྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་
པས་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་བོ་ལ་གཉེས། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གནས་མ་
ལུས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མདོན་སུམ་གྱི་སྐྱོད་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ཤེད་
གྱིས་བསྐྱེ་བ་བྱ་ལ་ཐན་གཞོད་སྐྱེད་པར་སྐྱེ་བ་འོ། །དང་བོ་ནི། ཡུལ་དབང་དང་དེའི་
བར་གྱི་ཅིག་པ་སོགས་དུས་མཉམ་པ་རྣམས་པན་ཚུལ་ཁྱད་པར་མི་སྐྱེད་པ་དང་།
ཡུལ་རུང་བ་ན་མི་གནས་པའི་ཡུལ་དབང་གིས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་ཐན་གཞོད་གྱི་
ཁྱད་པར་མི་སྐྱེད་པ་ལས་ཡང་ན་དངོས་པོ་སྐྱེད་ཅིག་མ་རྣམས་ནི་ངེས་འགའ་ཐན་
ཚུན་པན་འདོགས་པ་སྲིད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། པན་འདོགས་པ་སྲིད་ཀྱང་རྒྱ་དང་རྒྱེབ་གྱི་
བྱས་པ་མ་ལུས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པས་མདོན་སུམ་གྱིས་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སྐྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། དེས་ན་གལ་ཏེ་དབང་བོ་དང་ཡུལ་གྱི་བར་ན་གནས་པའི་ཅིག་པ་

ལ་སོགས་པའི་སློབ་པས་དེ་གཉིས་ལ་དབང་སོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་མི་
 མཐུན་པའི་བྱེད་པར་ཆེས་ཆེར་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སློབ་པའི་སྲབ་མཐུག་གི་བྱེ་
 བཤུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བར་སྐོས་པའི་བྱིར་རོ། །སློབ་པ་
 བྱི་རེ་ལྡེ་དང་སྐྱམ་བུ་དང་ཅིག་པ་ལ་སོགས་པའོ། །འདིར་སློབ་བྱེད་ཀྱིས་བྱེད་པར་
 སྐྱེད་པ་དང་མི་སྐྱེད་པའི་འཆད་ཚུལ་གཉིས་མཛད་པའི་སྣ་མ་ནི་ཡུལ་དབང་གཉིས་
 དེའི་བར་གྱི་སློབ་བྱེད་དང་རྣམ་མཉམ་པ་ལ་ནི་སློབ་པས་བྱེད་པར་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་
 ཏེ། རྒྱ་འབྲས་རྣམ་མཉམ་རིགས་པས་མི་འབྲད་པའི་བྱིར་རོ། །འཆད་ཚུལ་སྣ་མའི་
 གཙོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དང་དབང་སོ་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་
 རྣམ་པ་མེད་པའི་ཡུལ་དབང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་རི་བོ་ལ་སོགས་པ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
 དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་སུ་བར་གྱི་སློབ་བྱེད་དེས་ཡུལ་དབང་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྣང་
 སྐྱེད་རྒྱུ་དུ་ཡོད་པ་གསུང་བུ་སྐྱེད་མི་རྒྱུ་དུ་བྱས་པའི་སློབ་སློབ་བྱེད་བུ་སོང་བ་
 མ་ཡིན་གྱི། རྣམ་མཐུག་སོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཞུགས་པ་ཅ་མ་ལ་སློབ་པར་བརྗོད་
 པ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་དབང་དེ་གཉིས་སྣང་དབང་ཤེས་སྐྱེད་མི་རྒྱུ་དུ་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་
 ལས་མ་འཛོལ་བ་ཡིན་ནོ། །འཆད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི་བར་དུ་སློབ་བྱེད་མཐུག་སོས་
 ཚོད་པའི་ཡུལ་དབང་མན་ཚུན་པན་འདོགས་པ་དང་། སློབ་བྱེད་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་མན་
 གཞོད་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་སྲིད་མོད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཡོད་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་དངོས་
 ལྡོགས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་ཡོད་ན་ཀུན་མཁའ་ཀྱི་མངོན་སུམ་
 ཀྱི་སྐྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་ཡིན་གྱི། རྣམ་པ་ཡོད་པར་ཀུན་
 མཁའ་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟིགས་པར་ཁས་ལྷངས་ནས་རང་གི་ཚད་མས་མ་

ལྷན་པར་འདོད་པ་ནི་རིགས་པ་དང་འགལ་བའོ། །རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ཀུན་
མཁུན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱོད་ལུལ་ཡིན་པ། རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་
པ་རང་སྐྱོག་གཞི་སྐྱོག་གི་ཁྲད་པར་རྣམས་སྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་
འཆད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི་བར་ཚད་ཡོད་ན་ལུལ་དབང་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་མི་
སྐྱེད་ལ་མེད་ན་བསྐྱེད་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་དེས་ལུལ་དབང་ལ་ཁྲད་པར་སྐྱེད་པ་འཐད་པར་
སྐྱོན་པ་ཡིན་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁྲད་པར་མི་སྐྱེད་ན་གོགས་ཡོད་ཀྱང་མེད་པ་དང་ཁྲད་
པར་མེད་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ་དང་། སན་གཞོད་བསྐྱེད་པ་སྐྱིབ་བྱེད་དུ་འཐད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བར་གྱི་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱིས་ཁྲད་པར་སྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཞེས་ཁས་
ཚངས་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་ལུལ་དབང་བར་གྱི་ཚིག་པ་སོགས་ཚོས་ཅན། ལུལ་
དབང་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་དུ་ཡོད་ཀྱང་མེད་པ་དང་ཁྲད་པར་
མེད་པར་ཐལ། ལུལ་དབང་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་སན་གཞོད་གང་ཡང་
ཚུང་བྱང་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུལ་དབང་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་
པ་འདིའི་སྐྱིབ་བྱེད་འདི་སྟེ་ཁྲོད་ཡིན་འོ་ཞེས་བསྐྱིབ་བྱ་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཉེ་བར་
བརྟུ་བ་ནི་རྣམ་པར་ཉོག་པས་སྐྱུམ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱིབ་
བྱེད་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུལ་དབང་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་དུ་
བཞག་པ་གང་ཞེག་སྐྱིབ་བྱེད་དུ་ཡོད་ཀྱང་མེད་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷོ་
བཏགས་པ་འདོད་ན་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉོག་
པས་ལྷོ་བཏགས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་

ལ་མིང་ཉེ་བར་བཏགས་པས་ནི་བྲམ་ཟེའི་བྲེའུས་འབྲས་ལ་སོགས་པ་འཚོད་པ་སྐྱེ་བ་
བར་བྱེད་བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱིབ་བྱེད་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་དེ་ཡོད་ཀྱང་དེས་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་
དངོས་པོར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱོ་བཏགས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་མི་རུས་པ་དེའི་
ཕྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་རྗེ་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་པའ་གཞོན་སྐྱེད་པའི་རང་
བཞིན་དུ་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། བཞག་གཞོན་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ་དངོས་པོར་
མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བར་གྱི་སྐྱིབ་པ་ཡོད་ཀྱང་ཡུལ་དབང་གཉིས་ཀྱིས་དབང་པོ་ལ་
སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱིབ་པས་མཉམ་གཞོན་གྱི་བྱེད་པར་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཡུལ་དབང་གཉིས་ཀྱིས་རུས་ལྡན་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་
དེས་ནའི་ཕྱིར། སྐྱིབ་བྱེད་དེས་བྱེད་པར་བྱས་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བཞག་གཞོན་གྱི་
བྱེད་པར་མ་བྱས་ན་དེ་མེད་པར་ཡང་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟ་ཡང་མ་
ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐྱ་རྟག་པ་ཚོས་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་མི་སྲིད་པའི་དོན་བསྐྱེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྐྱ་
རྟག་པ་ཚོས་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྐྱ་རྟག་པ་རྣམས་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པས་
རྐྱེན་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་བྱེད་པར་ཉམས་པའི་སྐྱེ་བ་རུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟག་པ་ལ་འགའ་རྐྱེན་གྱི་བྱེད་པ་མི་འཇུག་པ་དེས་ན་གལ་ཏེ་སྐྱ་དེ་དག་ཚོས་ཅན།
སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་
ཅད་བསྐྱེད་པར་ཐལ། རྟག་པ་གང་ཞིག་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན་དུས་ནམ་ཡང་སྐྱེས་བུ་གང་ལ་ཡང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་འགའ་ཡང་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་གང་ཞིག་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྟག་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ལ་འགྲུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་དབང་པོ་དང་སྐྱ་ལ་མན་མི་འདོགས་པ་ལ་གཉེས། ལྷོགས་སྐྱ་མ་དང་། དེ་སྙན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་སྐྱམ་དུ་བར་གྱི་སྐྱིབ་པས་སྐྱས་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་གསར་དུ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་འགའ་ཐོས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་སྐྱ་ཐམས་ཅད་མ་ཐོས་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་སྐྱ་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་རྩོལ་བས་དབང་པོ་ལ་མན་འདོགས་པའམ་ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུན་རྩོལ་བ་ལས་གཞན་ཡང་རུང་ལྟན་ཅིག་གྲེད་པ་སྐྱ་སོ་སོ་ལ་བལྟོས་ནས་སོ་སོར་དེས་པ་རུང་ཟད་གཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུན་ཉེ་ན་སྐྱ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་སྟོང་བ་ལ་སོ་སོར་དེས་པ་ཞེས་སྐྱོས་སོ། །ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུན་དེ་དེས་འགའ་སྐྱ་འགའ་ཞིག་ལ་མན་གྲེད་དུ་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་འདི་དག་གི་དུས་དེས་འགའ་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཐོས་པ་ནི་ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུན་ཚང་མ་ཚང་དེས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་སྐྱམ་ན་སྐྱའི་ངོ་བོ་ལ་བྱད་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱང་དེས་འགའ་ཐོས་པ་མི་འགའ་ལོ་སྐྱམ་པ་དཔྱོད་པ་བའི་འདོད་བའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུན་རྩོལ་བས་སྐྱ་རྟག་པ་ལ་དངོས་སུ་མན་འདོགས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། དེས་དབང་པོ་སྐྱ་རྟག་པའི་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཞིགས་པ་དང་། དབང་པོ་ལས་བརྒྱུད་ནས་མན་འདོགས་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྒྱས་

བར་བཤད་བ་དང། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བ་ལྟན་
 ཅིག་གྲེད་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་འཐད་བ་དང། རྟག་བ་ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་
 མི་འཐད་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་པོ་ཅག་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་
 བས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པའི་ལྟན་ཅིག་གྲེད་པའི་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་
 སྐྱོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རོན་ཀྱང་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་རྣམས་ནི་ནས་ཀྱི་
 ལྷ་གྲུ་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་དོན་ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུ་
 ལ་བལྟོས་པ་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུ་དེ་ལས་ཁྱད་པར་
 ཐོབ་པའི་ཉེར་ལེན་ནས་ཀྱི་ས་བོན་དག་འབྲས་བུ་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་ལ་ཕན་བ་ཉེ་བར་
 སྐྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུ་ཀྱིས་ཁྱད་པར་སྐྱེད་ན་མི་རྟག་པར་
 ཐལ་བ་དང། ཁྱད་པར་མི་སྐྱེད་ན་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་བལྟོས་པར་མི་འཐད་བ་དང་
 ཕན་བ་དོན་གཞན་གྲེད་བ་ལ་ཉེས་བ་བཤད་བེན་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བོན་གྱིས་ལྷ་
 གྲུ་སྐྱེད་བ་ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་སྐྱ་ཡང་ཚོས་ཅན།
 ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་གྲེད་ན་གྲེ་བྲག་ལ་རྟག་སྟེ་སྐྱར་གྱི་རྟག་
 བ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ལ་ངེས་བ་ཞེས་བ་དེ་ལྟར་ནི་མི་འགྲུང་བར་ཐལ། ལྟན་ཅིག་
 གྲེད་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་ལ་བལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་གྲེད་པའི་ཕྱིར། རྟག་དངོས་ཀྱི་རང་
 བཞིན་དུ་ལ་ངེས་བར་ཐལ། རྟག་དངོས་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་ཉམས་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། ལྟོས་པར་བྱ་བའི་རྒྱུ་ཚོལ་བའམ་ཚོལ་བས་སྐྱ་ཐོས་དུང་དུ་ལེགས་པར་
 བྱས་པའི་དབང་པོ་འམ་ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱར་མེད་གྱི་རང་བཞིན་ཐོབ་

པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་གསུམ་པ་འདི་དག་གིས་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཉག་དངོས་སུ་ཁས་
སྐྱེད་ས་ནས་མཉམ་གཞག་གིས་མཐོང་བ་དེས་འགའ་བར་འདོད་པ་ཡང་ལེགས་པར་
བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱའི་ངོ་བོ་ལ་པན་མི་འདོགས་ཀྱང་རྒྱུན་ལ་བལྟོས་པ་ཅི་འགའ་ཞེ་
ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་རྒྱུན་དོན་གཞན་ལ་བལྟོས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྒྱུན་གྱིས་པན་འདོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་ལེ་ལུ་གཉིས་
པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱུན་གྱིས་སྐྱའི་ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱང་པན་པ་དོན་གཞན་
ལྟེན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། པན་པ་འདི་ནི་སྐྱ་དེའི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་
མེད་པ་དང་པན་པ་ལྷན་པ་མེད་པར་ཐལ། སྐྱ་དེའི་པན་པ་སྐྱ་ལས་དོན་གཞན་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། པན་པ་དོན་གཞན་ལྟེན་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དང་ལྷན་
པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་ཡང་ལེ་ལུ་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་
འདྲིན་ཉན་པའི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། སྐྱ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་སྐྱོན་སེལ་བྱ་མ་
ཡིན་པར་ཡང་འགྲུར་བར་ཐལ། སྐྱ་དེ་ལས་ཁྱོད་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བར་པན་པ་དོན་
གཞན་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་གྱིས་ཁྱད་པར་སྐྱེད་ན་མི་ཉག་པར་འགྲུར་ལ་མ་སྐྱེད་ན་
བལྟོས་པར་མི་འཐད་ཅིང་པན་པ་དོན་གཞན་ལྟེན་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དེའི་ཕྱིར། སྐྱ་འདི་
ནི་ཚོས་ཅན། དབང་སོའམ་དབང་དོན་སྤད་སའམ་གང་ཟག་གི་བདག་གམ་གཞན་
ཚོལ་བ་ཡང་རུང་སྟེ། དང་གི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་ལྟེན་

རྒྱུ་འགའ་ཞིག་ལ་བསྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཁྲིད་ལ་མན་པའི་བྱང་པར་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་རྟག་པས་སྐྱ་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
བཀག་པ་འདི་ས་ནི་ཚོས་ཅན། ཚོལ་བས་དབང་པོ་དང་སྐྱལ་པན་པ་ཉེ་བར་སྐྱོར་བའི་
ཕྱིར་རྒྱུ་ཚོལ་བ་སྐྱ་རྟག་པའི་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་
རྒྱུ་ལ་བསྟོན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚོལ་བས་སྐྱལ་དངོས་སུ་མན་མི་འདོགས་ཀྱང་དབང་པོ་ལ་པན་
འདོགས་པས་སྐྱའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚོས་ཅན་སྐྱ་མ་ལ་ཚོལ་
བས་དབང་པོ་ལ་པན་བཏགས་པའི་སློན་པས་སྐྱ་རྟག་པ་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དུ་
འགྱུར་བ་དེ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ལ་པན་བཏགས་པས་ཀྱང་རྟག་པར་
གྱུར་པའི་སྐྱའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པར་འགྱུར་ན་རྟག་པ་རྒྱུ་ལ་བསྟོན་དགོས་པ་ལ་སྟོན་
པ་མེད་པར་བསྟན་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལ་གཉིས། སྐྱ་རྟག་ཏུ་ཐོས་པར་ཐལ་བ་དང་། འབྲུ་བ་སྐྱུ་བ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོལ་བས་སྐྱ་རྟག་པ་ཐོས་པའི་འགའ་རྒྱུ་སེལ་བ་དང་། དངོས་
དང་བརྒྱུད་པའི་སློན་པས་མ་ཐུན་རྒྱུ་སྐྱུ་བ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། སྐྱ་དེ་
ཚོས་ཅན། ཉན་ཤེས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉན་ཤེས་ཀྱི་
གཟུང་དོན་ཀྱི་སློན་པས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་རང་བཞིན་གང་ཞིག་དུས་ནམ་ཡང་རང་
གི་རང་བཞིན་ལས་མ་འཕྲོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲུ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག་རྒྱུ་

འགའ་ཞིག་ལས་ཀྱིས་པ་གསུང་དུ་འཛོལ་བའམ་ཉམས་པར་མི་འགྲུང་བ་དེ་ཉལ་ན་དེ་
ཉལ་པར་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པར་འགྲུང་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་
ཤེས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ཉན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྣམས་པ་དེ་ལས་དོན་གཞན་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །རྟགས་སྤྱི་མ་དེར་ཐལ། སྐྱུས་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྣམས་པ་སྐྱུ་ལས་
དོན་གཞན་ཡིན་ན་ཡང་སྐྱེད་པའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྲུང་
བའི་སྤྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་ནི། དུང་སྐྱ་ཚོལ་གྲུང་དུ་མ་
གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དུང་སྐྱ་དེའི་བདག་ཉིད་ལ་ཚོལ་བ་འདི་པན་པའི་ཁྱད་
པར་ཅུང་ཟད་ཤེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། ཚོལ་བ་འདི་དུང་སྐྱའི་
ཤེད་པ་ལོ་ཡིན་པའི་ཚོས་མཐོང་བའི་སྤྱིར་དོ། །དེ་མཐོང་སྟེ། དུང་སྐྱ་འདི་དུང་འཕྲད་
པའི་ཚོལ་བ་སྤང་མ་བཅུམས་པ་དང་གསུང་དུ་ཆད་པ་ན་ནི་ནམ་ཡང་སྐྱེ་བར་མ་
དམིགས་ལ། དེས་འགའ་ཚོལ་བ་ལས་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་དེས་ནའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱེད་བྱ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྐྱེད་བ་དང་། སྤྱིའི་
དོན་བསྐྱེད་བའོ། །དང་པོ་ནི། བཅུམས་མ་ཐག་ཏུ་འཕྲུང་བའི་སྐྱ་ཚོས་པའི་ཉན་པའི་ཤེས་
པ་རང་རྒྱ་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སྤྱིའི་འབྲས་ལུང་གྲུབ་སྟེ། དེ་སྐྱེད་གྱི་
ཕྱོགས་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དོན་ཚན་བཞིས་འཆད་པས་ཐལ་བ་དགོངས་པ་ནི། དུང་སྐྱ་ཚོས་
པའི་ཉན་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྒྱུན་བཅུམས་མ་ཐག་ཏུ་འཕྲུང་བར་དེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཚོལ་བའི་སྤང་རྟག་པར་ཡོད་པའི་སྐྱ་ཚོས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེའི་ཁྱབ་པ་

མ་དེས་པ་སྐང་བཞི། ལྲབ་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཚོལ་བ་དེ་སྐྱེ་ཉག་པ་ཐོས་པའི་སྐྱིེ་བ་བྱེད་
 མེས་པ་དང་། དབང་པོ་དང་སྐྱེ་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཉམ་པ་ཉེ་བར་སྐྱོར་བ་མེད་པའི་
 ལྱིར་རོ། །དེས་བྱུབ་པའི་ཐལ་བ་བསྐྱུས་པ་ནི། ཏུང་སྐྱེ་ཚོས་ཅན། ཏུས་དེས་འགའི་ཚེ་
 འབྲས་བུ་མི་བྱེད་པ་འགལ་བར་ཐལ། ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག་དེ་སྐྱེད་པ་རྒྱུན་ལ་
 བརྟེས་པ་མེད་པའི་ལྱིར། ཉག་ལ་ཡང་དག་ཏུ་བྱུབ་པའི་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། ཚོལ་བྱུང་ཉན་
 ཤེས་དེ་ཏུང་སྐྱེ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་རང་རྒྱ་སྐྱ་མི་ཉག་པ་སྐྱོན་ཏུ་སོང་བར་སྐྱུབ་
 པའི་ཉག་ལ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་བྱུབ་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་
 ཉན་པའི་ཤེས་པ་འདི་འབྲེས་འགའ་བའི་སྐྱའི་འབྲས་བུར་བྱུབ་པའི་ལྱིར། ཞེས་བྱ་
 བ་ནི་བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ། ཚོལ་བྱུང་འབྲས་ཉག་ལ་རྒྱས་པར་གཏན་
 ལ་པའི་དགོས་པ་ནི། གཞན་སྡེ་དག་ཡི་གའི་སྐྱད་དོད་ཨ་སྐར་ཞེས་པ་འགྲུར་
 མེད་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པ་ལ་གདངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འབྲ་བ་གཞན་ཏུ་མི་འགྲུར་བའི་
 དོན་ཡིན་པ་མ་གོ་བར་ངོ་མོ་མི་འགྲུར་བའི་དོན་ཏུ་བཟུང་ནས་སྐྱེ་ཉག་པར་འདོད་
 ཅིང་། སྐྱའི་ཚངས་པ་སྐྱེ་བ་ཁ་ཅིག་ནི། ཡི་གེ་ཉིད་བཅིངས་ཕྱོལ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྲུར་
 པའི་ཉག་དངོས་སུ་འདོད་དོ། །དེ་དག་བཀག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པ་མཚུངས་
 པས་དངོས་པོ་ཉག་པ་མཐའ་དག་ཞིགས་པར་འགྲུར་བའི་ཚེད་ཏུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་
 དང་ཡང་དང་ཏུ་གཏན་ལ་པའི་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་པར་གཏན་ལ་
 ཐེབས་པ་ཕྱོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་གཞི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་གཙོ་བོ་བཞི་ཡོད་པའི་
 བང་ནས་ཐོག་མའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ་བཤད་ཟེན་ཏོ། །གང་དག་དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཉག་དངོས་ཁས་སྐྱེད་ནས་དེའི་སྐྱེ་གསུང་ཕྱགས་ཀྱི་ཡི་གེ་འབྲུག་གསུམ་ཉག་དངོས་

སྲུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མེད་ཐ་དང་ཅ་མ་མ་གཏོགས་དོན་གཞན་སྡེ་དེ་དག་དང་ཁྱད་
བར་ལྷུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་གཉེས་ཀ་སྣོས་པའི་དགོས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མ་སྐྱེན་
སྤྱོད་པ་ལ་ཁྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དཔེ་ལོགས་སྲུ་སྣོས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཁྱབ་
བྱེད་དང་ཆ་གཉེས་སྲུ་འཇུག་པ་གཉེས་ཀ་སྣོས་པའི་དགོས་པ་དང་། མ་སྐྱེན་སྤྱོད་པ་
ལ་ཆ་གཉེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དཔེ་དངོས་སྲུ་མ་སྣོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། གཤམ་ཏེ་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་གཉེས་ཀའི་དཔེར་བརྗོད་ཚོལ་
བྱུང་ལ་རུང་བར་འོག་ནས་འཆད་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ལོགས་སྲུ་སྣོས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན།
འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་མཚན་གཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱེན་སྤྱོད་པ་ལ་ཆ་
གཉེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏོགས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་
ཡང་འབྲས་བུའི་དཔེར་བརྗོད་པ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་ལོགས་
ཤིག་ཏུ་དཔེར་བྱས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དཔེར་མ་སྣོས་ན་རྟགས་ཡང་
དག་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་པ་ལ་ཆ་གཉེས་པར་དོགས་པར་འགྱུར་བས་རྟགས་ཡང་
དག་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་པ་ལ་ཆ་གཉེས་སྲུ་འཇུག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་རྟོགས་
པར་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉེས་པ་ནི། རང་དོན་དུ་ཚུལ་གསུམ་དང་མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྣོས་པས་ཡང་འདིར་སྣོས་པ་མི་རིགས་ལ། དབྱེ་བ་འཆད་ན་
མཚན་ཉིད་ཀྱང་འཆད་དགོས་ཤིང་དེ་རང་དོན་ལས་དེས་ན་དབྱེ་བ་ཡང་དེས་པས་

དབྱེ་བ་སློབ་སྦྱོར་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཞེ་ན། རང་དོན་དུ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་དང་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད་ཀྱང་གཞན་དོན་དུ་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
 གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སྐྱོད་དཔག་པར་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་བརྗོད་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་བརྗོད་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པའི་བྱིས་པས་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་པ་ལ་ཆ་
 གཉིས་པ་དང་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་གཏན་ཚིགས་སྟོན་པའི་སྐྱེབ་དག་གི་བརྗོད་
 ཚུལ་གྱི་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་གཏན་
 ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཙམ་ཞེས་བཤད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 བརྗོད་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པས་དེ་ལ་མཁས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སློབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་
 མི་མཁས་པས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་མ་སློབ་པའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་འདིར་སློབ་དཔོན་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་ནི་རང་དོན་དུ་བཤད་པ་དེ་ཉིད་
 ཡིན་ལ། མི་མཁས་པས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། བརྗོད་ཚུལ་
 ཟུན་ཅི་མ་ལོག་པ་གཞན་དོན་ལེ་འུའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས་
 འདིར་སློབ་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། མ་སྐྱེན་སྤྱོད་པ་ལ་ཁྲབ་པའི་རང་བཞིན་དཔེར་བརྗོད་ཀྱང་མ་སྐྱེན་
 སྤྱོད་པ་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་དཔེར་མ་བརྗོད་པས་བརྗོད་པའི་ཆེ་དེ་གོ་བྱེད་
 མ་ཡིན་པར་དོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལྷན་པས་འདིར་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་པ་ལ་ཆ་གཉིས་
 པའི་རང་བཞིན་གྱི་དཔེ་མ་སློབ་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་
 ཀྱི་དཔེར་ཚོལ་བྱུང་བརྗོད་པ་འདིས་ནི་མ་སྐྱེན་སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་བརྟེན་
 པའི་རང་བཞིན་ཡང་བཤད་པར་རིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀའི་དཔེར་བརྗོད་པ་

ཡང་འབྲེལ་བར་ཉེ་སྤྱོད་མོང་དུ་གསུངས་ཉེ་ཚོལ་བྱུང་གཉིས་ཀའི་དབེར་སྒྲོམ་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཀ་གོ་བའི་དབེར་དུང་སྟེ།
བརྩམ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བའི་གསལ་བ་ཤེས་པའི་ཚོས་དང་བརྩམ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེ་བ་
དག་ལ་སྤྱོད་མོང་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དུང་སྐྱེ་ཚོལ་བ་ལས་བར་ཆད་མེད་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བརྩམ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་
ཡིན་ལ། བྱུང་བ་ཡང་དུང་སྐྱེའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཕམ་དུང་སྐྱེ་གསལ་བ་གཉིས་ལ་འཇུག་
སྟེ། མ་གསལ་བ་ནི་མ་བྱུང་བ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བརྩམ་མ་ཐག་ཏུ་
བྱུང་བ་ནི་ཤེས་པ་དང་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་ནི་དུང་སྐྱེའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ་ཤེས་
པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་བ་གཉིས་ཀ་སྒྲོམ་པའི་དགོས་པ་བསྐྱུས་ཉེ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ཡོངས་
གཚོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་
ན་གཞན་ཁས་སྐྱངས་པ་དོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་བ་ཡོད་པ་ཚོས་ཅན། བང་
མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་མེ་ལ་མི་འཇུག་བ་ཡིན་ཉེ། དེ་ལ་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པ་དང་འཇུག་བར་མི་འབྱུང་ཉེ།
དེ་རང་དང་བདག་ཉིད་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པ་ཅན་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷུབ་
རྟགས་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་
ངེས་པ་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུང་བའི་གཞིར་བསྐྱུབ་བུའི་ཚོས་དང་འཇུག་བར་
མི་འབྱུང་ཞེས་བུ་བའི་དོན་དུ་དེ་གཉིས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་པ་ཅན་དང་འདུ་བ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་གཞན་ཡང་

ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ལྷན་པ་ཅན་དང་འདྲ་བ་
ཅན་སོགས་གང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་དག་ཡང་དག་མིན་ཞེས་དོན་
གྲིས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པར་དོན་གྲིས་
བསྟན་པའི་སྲིད། དེ་དག་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པར་ཐལ། གཉིས་སོ་དེ་
འབྲེལ་འབྲེལ་བ་མ་གཏོགས་འབྲེལ་བ་གཞན་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། ལྷན་འདྲུ་སོགས་པ་ཡང་འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ་དེ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་འབྲེལ་བ་སྤང་སྲུང་བཏགས་པ་དོན་མེད་
པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་སློབ་སྐྱུང་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་
ལག་ཏུ་སྐྱུང་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ་ལས་མ་གཏོགས་
པའི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ། གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ངེས་པ་དེ་ཡང་མེད་ན་མི་འབྱུང་
བའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ་ལས་ཡིན་ལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ་གང་ཡང་ངེས་པ་མེད་པ་
སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་པའི་སྲིད། ཀྱང་པ་དང་སོ་བཞིས་ཡོངས་གཙོ་དེ་གོས་པ་
དང་། དེ་ནས་བཞིས་འབྲེལ་བ་གཞན་གྲིས་མི་རུས་པ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་གྲིས་
གཉིས་ལས་གཞན་མི་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱི་དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་
ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།

གཉིས་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་མ་བསྟན་པའི་སྐྱོན་
མེད་པ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་སོ་ནི། གལ་ཏེ་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་
གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་མི་དམིགས་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འབྲས་རང་ལས་གཞན་
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གསུམ་པ་མ་ཡིན་ནམ་དེ་ཅིའི་སྲིད་སྟོགས་ཚོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་

སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་དཔེར་མ་བརྗོད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་
དང། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་མི། རྒྱ་དང་ཁྲབ་ཤེད་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ནི་ །ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་བཤད་ཟེན་ལ། རང་
བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། ཤུགས་ཚོས་ཀྱི་དབྱེ་
བའི་སྐབས་འདིར་དོན་གྱིས་དཔེར་བརྗོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། །ཤུགས་བསྟན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཏན་ལ་
ཕབ་བ་དང། བེབས་ནས་གཞན་ལ་རྟོགས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དང། བསྐྱབ་བྱ་ལ་
བསྟོས་ནས་དགག་རྟོགས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མི་འཐད་པའི་ཚོད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང། སྤང་རུང་དང་མི་སྤང་བ་
མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལས་ལོགས་སུ་
དངོས་སུ་སྟོས་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང། མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་ཀྱི་ཚུལ་ངེས་
པར་ཤེད་པའི་ཚད་མ་བཤད་པ་དང། དགག་གཞི་དང་བྲལ་བའི་དགག་པ་འཇམ་
བའི་ཚད་མ་རང་རྒྱད་པས་ཟུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དང། སྤྱི་དེ་དོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་
བསྐྱབ་བྱར་བསྟན་པ་དང། ཁྲབ་པ་མི་འཁྲལ་བར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
མཚམས་སྐྱར་བ་དང། ཅ་བ་དང། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་མི། རང་བཞིན་དུ་འདུས་
པས་དཔེ་དངོས་སུ་སྟོས་མི་དགོས་པ་འདི་ལྟར། གཉིས་པ་མི། ལྟོ་སྤྱིར་བ་ཡོད་ན་

དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་དེ་རྒྱ་མཚན་ཏུ་ཡོད་པ་ལས་རང་སྲོགས་ཀྱི་ཚོས་སྲུ་
བྱུང་བའི་གཞིར་དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་བྱམ་པ་མེད་པའི་སྐྱོ་ཤེས་འཇུག་རུང་འབའ་
ཞིག་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་དམིགས་རུང་གི་བྱམ་པ་མེད་པ་དག་ལ་ནི་ལྷོ་ལྷིང་བ་
ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་སྣང་རུང་གི་བྱམ་པ་མེད་པ་ཉིད་གོ་
བར་བྱེད་པའི་དོན་ལྡོག་གཞན་མེད་པ་དེས་ནའི་སྲིད། ར་སྣང་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཏུ་གོ་
བར་བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། སྐྱབ་པའི་ཚེ་བྱམ་པ་མེད་པ་རུང་བས་ཚོགས་པས་སྐྱོར་བ་
འཆད་པ་དང་དོན་མི་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། ཡོད་ན་བསྐྱར་རུང་བའི་རང་བཞིན་བྱམ་པ་མེད་པ་ནི་ལྷོ་ལྷིང་བ་
དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་གཞག་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་ལྡོག་ཡོད་ལྷོ་
ལྷིང་བ་དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དེའི་དོན་ལྡོག་མ་ཡིན་པའི་སྲིད།
དོན་ལྡོག་དེ་རྟགས་སྲུ་བྱུང་བས་ནི་རང་སྲོགས་ཀྱི་ཚོས་སྲུ་བྱུང་བའི་གཞིར་དེའི་རྒྱ་
མཚན་ཅན་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དང་སྐྱའི་ར་སྣང་བྱ་རུང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། དེ་སྣང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བཤད་ཟེན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་
པའི་ས་སྲོགས་ནི་རྒྱ་ཡིན་ལ། ར་སྣང་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་རྒྱ་མཚན་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་
མཚན་ཅན་ཡོད་པར་ངེས་པ་མེད་པའི་སྲིད། རྒྱ་འབྲས་བུ་ལ་འབྲུལ་བས་རྒྱ་ལས་
འབྲས་བུ་དེ་སྣང་རྟོགས་པར་ངེ་སྣང་འགྱུར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་།
འབྲེལ་བ་དང་། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་པ་མེད་པ་དེ་ལྷོ་ལྷིང་བ་དམིགས་
རུང་མ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་གཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང་དམིགས་རུང་མ་

དམིགས་པ་དེ་ལས་ནི་བྱམ་པ་མེད་པའི་སྐོ་སྐྱ་འཇུག་རྒྱུ་མེད་པར་འགྲུབ་
པར་འགྲུར་ཉེ། ཡོད་ན་བསྟར་རྒྱུ་མ་མཐོང་བ་ལ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་སྟད་འཇུག་
པས་ཁྲུབ་པ་འདི་གཞག་རྗེས་པར་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་ཁྲུབ་དཔེ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་། དཔེ་ལ་གྲུབ་ན་ཚོད་
གཞི་ལ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དེས་ན་སྤྱི་ཁྲུབ་བསྐྱབ་མི་དགོས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ལྷ་མཚན་གང་གི་ཁྲུབ་པ་དེས་པ་མེད་པར་འགྲུར་བ་དཔེའི་སྟེང་དུ་མེད་པའི་
ཐ་སྟད་ལ་གདོད་གཞུག་པར་བྱ་བའི་མ་ཡིན་ཉེ། འོན་ཀྱང་བསྟར་རྒྱུ་མེད་པའི་དངོས་པོ་
མ་མཐོང་བ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་དཔེ་ལ་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། དཔེ་ལ་གྲུབ་ན་ཚོད་གཞི་ལ་ཡང་གྲུབ་པར་འགྲུར་རོ་ཞེན། དཔེ་
ལ་སྤང་རྒྱུ་གི་དོན་ཡོད་པར་ཉེ་བར་བརྗོད་པ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་དཔེ་དག་ལ་མེད་
པའི་ཐ་སྟད་གྲུབ་ན་ཚོད་གཞི་ལ་གྲུབ་པས་མ་ཁྲུབ་པར་ཐལ། དཔེ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྟད་
དེ་རྟོགས་ཀྱང་ཚོད་གཞི་ལ་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་སྟར་མེད་པའི་ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་
དམིགས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཡོད་ན་ཡང་ཡུལ་ཅན་མེད་པའི་ཐ་སྟད་མི་
འན་པ་དེ་རྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འན་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་ལ་རྟོགས་ཚོས་འདི་དག་གི་འབྲེལ་བ་མ་
གྲུབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་མ་ཡིན་ཉེ། མེད་པའི་ཐ་སྟད་ལ་གང་དུ་ཡང་དམིགས་
རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་ལས་དོན་སྟོབ་གི་ལྷ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་འདིས་སྤང་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་དཔེ་ལ་དབྱེད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚོད་གཞི་ལ་བལྟར་རྒྱུ་བ་མ་མཐོང་བར་གྲུབ་ན་དེའི་རྒྱ་མཚན་
 ཅན་མེད་པའི་ཤེས་པ་དང་སྐྱོད་ཀྱི་ཐ་སྐྱོད་ཏུ་རྒྱུ་བ་ཉིད་ཚོད་གཞི་དེ་ལ་ཡང་ཐེ་
 ཚོམ་མེད་པ་འགྲུབ་པ་ཉིད་དེ་འབྲེལ་བ་དཔེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་གྲུབ་ཐེན་པ་དེའི་
 སྲིད། དཔེར་ན་བ་ལང་ཆེན་པོ་དང་ཁ་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བ་ལང་གི་ཐ་སྐྱོད་ཞུགས་
 སུ་ཐེན་གྱང་རྫོངས་པས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་བ་ལང་གི་རྒྱ་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་
 བར་སྐོ་བཏགས་ནས་བ་ལང་རྒྱུ་བ་ལ་བ་ལང་གི་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་བསམས་ཏེ།
 བ་ལང་གི་ཐ་སྐྱོད་འཇུག་པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ། བ་ལང་རྒྱུ་བ་སྐོ་བཏགས་ལ་
 སོགས་པ་གྲུབ་ན་བ་ལང་གི་ཐ་སྐྱོད་ཏུགས་གྱིས་བྲན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་འོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཐ་སྐྱོད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཏུ་བསྐྱོད་པ་དང་། དེའི་དཔེ་དང་།
 གཙོ་བོའི་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་པ་གཞན་དག་འཛིན་གོང་འདྲིར་
 རུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྐྱོད་འཇུག་པའི་ཡུལ་རུམ་པ་དམིགས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་གྲུབ་
 ཐེན་ཏུ་ཡོད་ན་ཡང་རུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྐྱོད་རྗེས་སུ་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 གཞི་དེར་དེའི་རྒྱ་མཚན་རྫོངས་པས་མ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེས་ན་འཛིན་
 གོང་དེར་དཔེ་ལ་རུམ་པ་དམིགས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་གྲུབ་པ་དང་ནི་ཚོས་མཐུན་ཏུ་
 བསྐྱོད་པ་ལས་རུམ་པ་མེད་པའི་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྲི་ཁྱབ་
 དཔེ་ལ་གྲུབ་ཐེན་གྱང་རུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྐྱོད་ཚོད་གཞི་ལ་ཏུགས་གྱིས་བསྐྱབ་
 དགོས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། ཅི་ལྟར་མེ་ཏུ་མཐོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བའི་དག་
 འཛིན་མཐོན་སུམ་ལས་པན་འདོགས་བྱེད་ཏུ་ཡོད་མེད་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲོ་ལྡོག་རུམ་ས་

དང་བྱེད་པ་ལོ་རྟགས་སུ་བཞོན་པ་ལས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་བསྐྱབ་པ་བཞིན་
ལོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ལས་རྒྱ་འབྲས་དཔོག་པ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཏུ་ཐལ།
རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱས་ས་དང་བྱེད་པ་ལོ་དེ་གཉིས་ལ་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལོགས་ཀྱི་
དངོས་མིང་གི་སྐྱ་ཐ་སྙད་ཚོར་ཡང་བའི་དོན་དུ་བཞོན་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེ་ཉིད་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་
འཛོག་གི་རྒྱ་ལས་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་སྐྱབ་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཚིགས་དངོས་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། རྟོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་
བཤགས་པ་ལ་རང་བཞིན་ལས་ཐ་དད་པར་ནི་དབེར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པས་འུགས་ལ་བསྟན་པའི་སྲིད།
ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་བྱབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་དུ་རྒྱག་མོད། རང་
བཞིན་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པར་རི་ལྟར་འགྲུང་ཞེ་ན། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཚིགས་དངོས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།
སྤང་རུང་གི་བྱམ་པ་མི་དམིགས་པ་ལས་ནི་རང་རྟོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱབ་པའི་གཞིར་
ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་རུང་བ་ཉིད་བསྐྱབ་པ་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་སྲིད། ཁྱབ་པ་ཚད་
མས་མ་བྱབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱབ་པ་ཡང་གཞན་དུ་དབེ་ལ་བྱམ་པ་སྤང་རུང་
མ་དམིགས་པ་ལ་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཅེས་ལས་བྱབ་པས་དེ་དང་ཚོད་གཞི་
ལ་བྱབ་པ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་བྱབ་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་སྲིད་རྟོ། །དབེ་ལ་མཛོན་སུམ་

གྲིས་གྲུབ་ན་རྩོད་གཞི་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྲིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་
བར་ཐལ། བྱམ་པ་སྣང་རུང་མི་རིགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མེད་པ་གྲུབ་ན་
དོན་གྲུབ་པས་རྩོད་གཞི་ལ་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྣང་རྟགས་གྲིས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བཤད་ཟེན་པའི་བྱིད།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སློབས་ཚོས་
མངོན་སུམ་གྲིས་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་དང་། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞན་
གྲིས་སྐྱབ་དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྗེ་བ་དང་། དེའི་ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་སྣོ་སྒྲིར་བ་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པའམ། བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་ཞེས་རྟགས་སུ་རྗེ་ལྟར་འགོད་
ཀྱང་ལུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བཀག་པའི་མེད་དགག་རྟགས་སུ་སོང་བ་ལེགས་པར་ཁོང་
དུ་རྒྱད་ནས་འདྲི་བ་ཡིན་ནོ། །སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་གང་གིས་ཅི་
ལྟར་གྲུབ་ཅིང་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་ན་རྟགས་ཐུག་མེད་དུ་བརྒྱུད་དགོས་ལ་མངོན་
སུམ་གྲིས་གྲུབ་ན་མེད་དགག་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སློབས་
གྲུབ་དགོས་ན་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་མངོན་སུམ་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱར་ཡང་རྗེ་ལྟར་
འགྱུར་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་ཀྱི་སློབས་ཚོས་
ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཉེས་པ་གཉེས་པོ་དེ་ནི་མེད་དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མེད་པར་
དགག་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ལྷགས་ལ་རྟོགས་པའི་བྱིད། འདི་ལྟར། གཉེས་པ་
ནི། ལྟོ་སྒྲིར་བ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་

མས་སྐབ་པར་ཐལ། གཅིག་ལྟོ་མྱེར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དངོས་སུ་དམིགས་
 པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་དང་ཉམས་སུ་སྲོང་བའི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་
 ལས་ལྟོ་མྱེར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འདི་ནི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའམ་ལྟོ་མྱེར་བ་
 འདི་ནི་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་སྐབ་པ་དང་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་
 རྟོག་སློབ་གཉིས་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། དགག་སྐབ་ཀྱི་
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ནི་རང་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དེ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་
 རྟུང་བར་དུ་བྱས་པ་དང་། སྐབ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་རྟུང་བར་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱའི་
 རྟོག་པ་གང་ཞེག་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དང་སྐབ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཞེས་པས་
 མཚོན་མི་རུས་ཏེ། རྐབ་པ་མ་དེས་པའི་སྲིད་རྟོ། །ཁ་ཅིག་རང་བཞིན་མ་དམིགས་
 པའི་རྟོགས་སུ་ས་ཕྱོགས་དང་མངོན་སུམ་སོང་བར་བསམས་ནས་རྒྱ་ཚོགས་པ་
 གངས་ཚང་གིས་འབྲས་བུ་འབྱུང་དུང་སྐབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཞོ་ཞེས་ཟེར་བ་
 བེ་ཏ་ཅང་རྣམ་པར་མི་འཚམ་སྟེ། དགག་རྟོགས་གང་ཡིན་ཞེས་འདི་ནི་སྐབ་རྟོགས་
 འདི་འོ་ཞེས་པར་འགྱུར་བའི་སྲིད་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་འབྲུབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པས་དཔེ་
 དངོས་སུ་མ་སློམ་པ་ལ་འཆད་དགོས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ནང་དུ་འདུས་
 པར་བཤད་ན་མི་འབྲེལ་བའི་སྲིད་རྟོ། །ས་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་དང་བཅས་པ་དང་
 དགག་སྐབ་ཀྱི་རྟོག་པ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་བསྐྱབས་པ་ནི་ཕྱོགས་ཚོས་འཇལ་བྱེད་
 ཀྱི་ཚད་མ་གཏན་ལ་འབྲེལས་པ་ལ་དེས་པར་དགོས་པའི་སྲིད་རྟོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་འགྱུར་བ་དགག་གཞི་དམིགས་པའི་ཚད་མ་ལ་

བཏོས་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་མ་ཏོས་པར་དགག་པ་རང་དབང་དུ་མི་འགྲུབ་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་མ་ཏོས་པར་དགག་བྱ་དམིགས་
 པའི་ཚོལ་བཀག་ཅམ་གྱིས་སྟོབས་ཚོས་མི་འགྲུབ་པ་དང་། དག་འཛིན་མངོན་སུམ་རང་
 རིག་གིས་གྲུབ་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་གཞན་ལ་བཏོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་པའོ། །དང་
 པོ་ལ་གཉིས། དགག་བྱ་འཛིན་པའི་ཚོལ་བཀག་ཅམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པ་དང་། དག་
 འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུ་མཚན་གང་ལས་ལྟོ་ལྟོར་བ་མེད་
 པའི་ཐ་སྐད་དུ་འགྱུར་བ་ལྟོ་ལྟོར་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ཅན་
 གྱི་ཤེས་པ་མེད་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་ལྟོ་ལྟོར་བ་འདི་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དེས་པ་
 དེ་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེན་ལྟོ་ལྟོར་བ་རང་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་
 གྱི་དེས་དག་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉིད་འཐུག་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་
 ལྟོ་ལྟོར་བ་སོགས་དོན་ཐམས་ཅད་མ་རྟོགས་ཤིང་རྟོགས་པའི་སྐོ་མེད་ན་ཡང་ལྟོ་ལྟོར་
 པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞེན་མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཚོས་དག་འཛིན་
 མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། ལྟོ་ལྟོར་བས་དག་པའི་ས་སྟོབས་འཛིན་པའི་དབང་
 པོའི་མངོན་སུམ་དང་དེ་སྟོང་གི་རང་རིག་མངོན་སུམ་འགའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་
 བ་མངོན་སུམ་དེའི་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་སྟོབས་དག་པ་བ་འདི་ནི་དམིགས་སོ་
 ཞེའམ་གཞན་ལྟོ་ལྟོར་བ་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 གཉིས་འདྲེན་ཞིང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའམ་དགག་བྱ་དམིགས་

པའི་སྒོ་བཀག་ཅམ་གང་རུང་ལས་སྤྱི་མ་མི་འཐད་པ་དེའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཅིག་དམིགས་པ་ལས་རྟོགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཚོགས་མོད།
ཉམས་སུ་སྤྱོད་པ་ལས་རྟོགས་སོ་ཞེས་རི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ལྟོ་ལྟོར་བ་འཛིན་པའི་
ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་མེད་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་
ལོ། །གཅིག་དམིགས་པ་ལས་སྤྱོད་ཞེས་བརྗོད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པ་
ལས་སྤྱོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་གི་སྤྱིར་ན་ལྟོ་ལྟོར་བ་ལས་
དོན་གྱི་བྱུང་པར་དེས་དག་པའི་ས་སྤྱོགས་རྟོགས་པ་ནི་སྤྱོད་པའི་བྱུང་པར་དག་
འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལས་ཡིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱུང་པར་རྟོགས་པ་ནི་དག་
འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་
རང་རིག་མངོན་སུམ་ལས་ཡིན་ཞིང་དེས་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་སྒོ་མེད་པ་ཤུགས་ལ་
རྟོགས་པའི་སྤྱིར། རང་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པའི་
བྱུང་པར་དག་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནི་ལྟོ་ལྟོར་བས་དག་པའི་དོན་གྱིས་ལྟོ་
ལྟོར་བས་དག་པའི་ས་སྤྱོགས་ཀྱི་དོན་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་འཇམ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ། ས་སྤྱོགས་དག་པ་བ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་ལྟེ་དེ་སྤྱོད་རང་རིག་
མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་དེས་ནའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དག་འཛིན་མངོན་སུམ་རང་རིག་གིས་བྱུབ་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ས་
སྤྱོགས་དག་པ་བ་དང་དེ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་འཇམ་བྱེད་ལྷག་པ་མེད་པར་འགྲུང་
བར་ཐལ། སྤྱོད་པའི་བྱུང་པར་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡང་རང་རིག་གིས་མ་བྱུབ་
པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་གཞན་གྱི་བྱུང་པར་ལས་བྱུབ་དགོས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་ན་དེའི་ཡང་

འཇལ་བྱེད་སྤོང་བ་རྗེས་གཞན་ལས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ས་སྤྱོད་གས་དང་ལུལ་
ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་མཐར་སྐྱབས་པར་གྱུ་བ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་
དེའི་སྤྱིར།

གཉེས་པ་ནི། གཞི་དག་འཛིན་རང་གི་ས་གྲུབ་པ་ལྟར། གཞི་དག་པ་བ་ཡང་རང་
གི་ས་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ས་སྤྱོད་གས་དག་པ་བ་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་འཛིན་
མངོན་སུམ་ལ་མ་སྣོས་པར་སྤྱི་ལོ་གྱི་དོན་ནི་རང་གི་ཡོད་པ་ཅམ་དང་དོན་གྱི་ཁྱད་
པར་དག་གིས་དེ་དག་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དོན་ཡོད་པ་ཅམ་རང་
ལས་མི་འགྲུབ་ན་ཁྱད་པར་ལྟ་གཤམ་འགྲུབ་ཅེས་པའོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་དེར་ཐལ། ས་
སྤྱོད་གས་ཅམ་གྱི་རང་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དང་ཁྱད་པར་ས་
སྤྱོད་གས་དག་པ་བ་འཇལ་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དག་གིས་གྲུབ་པ་དེས་ནའི་
སྤྱིར། དོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་ཁྱད་པར་རང་གིས་མ་གྲུབ་པར་གཞན་གྱིས་རྟོགས་དགོས་
པ་དེ་བཞིན་དུ་སྤོང་བ་མངོན་སུམ་ནི་སྤོང་བ་རྗེས་གཞན་གྱི་ཡོད་པ་དང་ཁྱད་པར་
དག་ལས་དེ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་རང་རིག་གིས་མ་གྲུབ་པར་རྗེས་གཞན་
གྱིས་སྐྱབས་དགོས་ན་དོན་དང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
བའི་སྤྱིར་འོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་
ནི། དོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་ཁྱད་པར་རང་ལས་མི་འགྲུབ་ཅིང་། ཤེས་པའི་ཡོད་པ་དང་
ཁྱད་པར་རང་སྤོང་ལས་གྲུབ་པ་དེའི་སྤྱིར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་གས་ཚོས་
མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའོ། །

གཉེས་པ་ནི། ས་ཕྱོགས་ཙམ་དང་བྱམ་པ་ལས་རང་བཞིན་བྱུང་པར་ཅན་ལྟོ་
 ལྡིང་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པའི་
 ས་ཕྱོགས་དག་པ་པ་ལས་གཞི་དེར་གཞན་ལྟོ་ལྡིང་བ་བསལ་བ་ནི་གྲུབ་བདེ་གཞན་
 མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉེས་བདག་ཉིད་ཐ་མི་དད་ཅིང་ཚད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་
 དུལ་དུ་མི་འབྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་ལྡིང་བ་དེ་མི་དམིགས་པ་དེ་དམིགས་བྱེད་
 མེད་པ་ཡང་ལྟོ་ལྡིང་བ་དེ་ལས་བྱུང་པར་ཅན་དེས་དག་པ་དམིགས་པའི་དབང་པོའི་
 མངོན་སུམ་ཉིད་གྲུབ་བདེ་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། སྣ་མ་གཉེས་གྲུབ་བདེ་གཞན་མ་ཡིན་པ་
 དེའི་ཕྱིར་ལྟོ་ལྡིང་བ་དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་འདི་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
 པ་ཡིན་ཏེ། ལྟོ་ལྡིང་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྤོང་
 བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ལྟོ་ལྡིང་བ་ཡོད་
 བ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་རུང་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་
 བ་ལས་དེ་དམིགས་བྱེད་མེད་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་
 ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་། དོན་བསྐྱེད་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་
 པའི་དོན་བསྐྱེད་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྟོ་ལྡིང་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་
 ཉམས་སུ་སྤོང་བ་དེས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སོ་སོར་དེས་པའི་
 དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བུ་ལྟོ་ལྡིང་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་དེ་ལས་
 གཞན་ལྟོ་ལྡིང་བ་བསལ་བ་ནི་གྲུབ་བདེ་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་ཉིད་

བ་མི་དང་ཅིང་ཚད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་
 བཞིན་དུ་ལྟོ་ལྟོར་བ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ལྟོ་ལྟོར་བས་དག་པའི་
 ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཞེས་ཇི་ལྟར་འོས་པར་སྐྱར་ཏེ། རོན་
 བསྐྱུས་ན་ལྟོ་ལྟོར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ལྟོ་
 ལྟོར་བ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མེད་པ་གྲུབ་བདེ་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་
 ཉིད་བ་མི་དང་ཅིང་ཚད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་
 ལྟོར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། ས་
 ཕྱོགས་དེ་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་ངེས་པ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་ན་གཞན་གཞི་དེར་ལྟོ་ལྟོར་བ་
 མེད་པ་འབྲུགས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་ཡང་འབྲེལ་བར་བྱེད་དེ། ས་
 ཕྱོགས་དེ་ཉིད་ནི་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ནས་ངེས་པ་འབྲེལ་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེ་སྲོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། དག་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་
 སུམ་དེ་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་ངེས་པ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་ན་གཞན་སྲོང་བ་ལྟོ་ལྟོར་བ་
 འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མེད་པ་འབྲུགས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་
 མེད་དོ་ཞེས་ངེས་པ་འབྲེལ་བར་བྱེད་དེ། དག་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་ནི་
 དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ནས་ངེས་པ་འབྲེལ་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཟང་
 དག་མངོན་སུམ་ལ་འབྲུགས་རྟོགས་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་ནི་མངོན་སུམ་ལ་
 མེད་དགག་གི་རྣམས་ལ་འདར་བ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། ཡང་ན་ས་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་
 ས་ཕྱོགས་སུམ་པས་སྲོང་ཞེས་པའི་མེད་དགག་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་
 ཞེས་ཡོད་ན་མི་རྟག་པས་ཁྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ཞིང་མཁས་པ་ལ་གྲགས་པའི་རྟག་པ་

ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་མི་ཤེས་པ་རིགས་པའི་ལམ་མཐའ་དག་
ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རོན་གཞན་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་
དམིགས་པ་བྱགས་ལ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ལྟོ་ལྟོར་བ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་
ཡང་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱགས་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་སྤྱོད་སྤྱོད་དག་པ་པ་
གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཚུ་ལ་དུ་དམིགས་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་དེ་སྤོང་བའི་
རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ནི་གཞན་སྟོ་ལྟོར་བ་དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་ངེས་པ་
དང་སྟོ་ལྟོར་བ་དེ་མེད་པའི་ཐ་སྲུང་འགྲུབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
གཞི་དག་པ་བ་དམིགས་པ་མེད་པར་སྤྱན་ཁུང་དུ་བྱམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དགག་
པ་དང་། གཞི་དག་པ་བ་དམིགས་པ་མེད་པར་རྐྱེན་གཞན་གཉིས་རུས་ལྡན་དུ་ཚང་
བའི་བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་ལས་བྱམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚམ་
དང་བྱམ་པ་རང་ལས་ཁུང་བར་ཅན་གྱི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་མེད་ཀྱང་
བྱམ་པ་མེད་པའི་སྟོར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་མེད་རྟོགས་པ་
དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྟོས་ཅི་དགོས་དཔེར་ན་སྤྱན་ཁུང་དུ་བྱམ་པ་ཡོད་མེད་
རྟོག་པའི་ཆེད་དུ་ལག་པ་བྱུགས་པ་ལས་བྱམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱན་ཁུང་དུ་
ལག་པ་བྱུགས་པ་ལས་བྱམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྟོས་
པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་ཁུང་དེར་ཡང་དེ་སྟུང་བྱུགས་པའི་ལག་པའི་ནང་གི་རིག་

པའི་ཁྱད་པར་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པའི་རེག་པ་རགས་པ་དང་བལ་བའི་
རྒྱུད་གི་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པ་ལས་གཞི་དེར་
གཞན་བུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་རྣམ་གྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
གྱིས་ནི་འདུས་མ་བུས་གྱི་ནམ་མཁའ་འགྲུགས་ལ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལག་པ་བྱུག་དགོས་སྟམ་པའི་སློ་ལ་གནས་པའི་རྩོལ་བ་ལས་
ལག་པ་བྱུགས་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི་
དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྩོལ་བ་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་སླ་སྟེ་
སུན་ཁྱད་དུ་ལག་པ་བྱུགས་པ་ལས་བུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དག་འཛིན་མངོན་
སུམ་ལ་བསྟོས་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡོད་མེད་རྟོག་པའི་ཆེད་དུ་འདི་ལག་པ་བྱུགས་སོ་
ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཉིད་ལས་བུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལག་པའི་ནང་གི་རེག་
པའི་ཁྱད་པར་དམིགས་པ་རེག་འཛིན་མངོན་སུམ་གང་ལས་གཞན་བུམ་པ་མེད་པར་
རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དག་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་མེད་ན་གཞི་དེར་བུམ་
པ་མེད་པར་ལྷོང་བའི་སྟོབས་གྱིས་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སུན་ཁྱད་དུ་ལག་པ་
བྱུགས་པ་ལ་རྩོལ་བ་ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩོལ་བ་མེད་ཀྱང་སུན་
ཁྱད་དུ་ལག་པ་བྱེན་དུ་འབྱེད་སྟེ་གཉིད་རྩོམ་པའི་དུས་སུ་ལག་པ་སྐར་དུ་སྐྱེད་བ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་བོ་ནི། གལ་ཏེ་བུམ་པ་མེད་
པར་རྟོགས་པ་དགག་གཞི་དམིགས་པ་ལ་སྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བུམ་པ་དམིགས་པའི་
རྒྱུད་དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་རྣམས་ཀྱས་ལྡན་དུ་ཡོད་པ་ན་བུམ་པ་དམིགས་སུ་རུང་

བ་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་གྲུབ་པོ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་གཉིད་ལོག་པ་དང་བརྒྱལ་བ་
 ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལགའ་ཞིག་མེད་པར་རྟོགས་
 པར་མི་འགྱུར་ཉེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་དུས་དེ་ན་དབང་པོ་རྣམ་པ་མ་ཉམས་པ་ལ་སོགས་
 པ་བྱམ་པ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཁྱད་པར་གྱི་དགག་
 གཞི་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དུས་དེར་བྱམ་པ་ལགའ་ཡང་མེད་པར་མ་རྟོགས་པ་
 བི་མ་ཡིན་ནོ། །མ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་པའི་རྒྱུ་གཞན་
 གཉིས་རྣམས་ལྡན་དུ་ཡོད་པ་དང་། བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་ཉིད་མེད་
 པས་བྱམ་པ་མེད་པར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
 རྒྱུ་གཞན་རྣམས་ལྡན་དུ་ཡོད་པ་ལ་བསྟོས་པས་དགག་གཞི་དམིགས་པ་ལ་བསྟོས་
 པར་གྲུབ་པ་དང་། བྱམ་མེད་གྲུབ་པ་བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་ལ་བསྟོས་
 པས་དགག་གཞི་དམིགས་པ་ལ་བསྟོས་པར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་མེད་འགྲུབ་
 པ་དགག་གཞི་དམིགས་པ་མེད་ཀྱང་བྱམ་པ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་གཞན་གཉིས་རྣམས་
 ལྡན་དུ་ཡོད་ཅིང་བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དང་རྟོགས་པ་ལས་གྲུབ་པོ་
 ཞེས་འདོད་པ་འདིར་ཡང་ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་དམིགས་པའི་རྒྱ་རྣམས་ལྡན་དུ་ཡོད་པ་ན་
 ཞེས་བྱ་བས་དགག་གཞི་དམིགས་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་
 ཡིན་ཉེ། དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དབང་པོའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་
 ལ་རྣམ་པ་ཉམས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཆེ་བྱམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
 རྟོགས་བསལ་ཁས་སྦངས་སོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་དབང་པོ་གཟུགས་
 ཅན་པ་དང་། ཡིད་བྱེད་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཆེ་དེ་

དག་ཅུས་པ་མ་ཉམས་པར་འགྲུང་བའི་སྲིད། དེའི་ཆེ་བུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་
 ཡང་དགག་གཞི་དམིགས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་གང་
 ཞིག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཅུས་པ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པའི་སྲིད།
 རྟོགས་བསལ་ཁས་སྦངས། གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་དམིགས་སུ་རུང་བ་མ་དམིགས་
 པས་བུམ་མེད་འགྲུབ་པར་ཁས་སྦངས་པས་ཀྱང་ས་སྟོགས་ཅམ་དང་བུམ་པ་ལས་
 འབྲེད་པར་བུམ་པས་དག་པའི་ས་སྟོགས་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
 དགག་གཞི་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཁས་སྦང་དགོས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་
 ཚིགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རྒྱུ་གཞན་ཅུས་ལྡན་དུ་ཚང་བ་དང་། བུམ་པ་དམིགས་
 རུང་མ་དམིགས་པ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་མེད་རྟོགས་པར་ཁས་སྦངས་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད་པ་ནི། བུམ་པ་ལས་རང་བཞིན་འབྲེད་པར་ཅན་བུམ་པས་
 དག་པའི་ས་སྟོགས་དམིགས་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་བུམ་པ་
 མི་དམིགས་པའི་བུམ་པ་མེད་པ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
 ཀྱིས་དེ་དང་བུམ་འཛིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་
 པ་དེའི་སྲིད། ཐ་སྐྱད་ཚོར་ཡང་བའི་ཆེད་དུ་བུམ་པ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཞེས་བཤད་ཀྱི་
 དོན་དུ་ན་ལྟོ་སྒྲིབ་བ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་རྟོགས་ཞེས་སམ་བུམ་པ་དམིགས་
 རུང་མ་དམིགས་པ་རྟོགས་ཞེས་བཤད་དོ། །བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་
 རྟོགས་ན་བུམ་པ་མེད་པར་མ་རྟོགས་པ་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ས་སྟོགས་
 འབའ་ཞིག་གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་
 སུམ་གྱིས་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མེད་པ་འུགས་ལ་རྟོགས་

ཀྱང་བྱམ་པ་མེད་པ་འབྲུག་ས་ལ་མ་རྟོགས་པས་བྱམ་པ་དམིགས་རྒྱང་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཀྱིས་བྱམ་མེད་བསྐྱབ་དགོས་པ་རྒྱང་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་
སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ནི་ཚོད་གཞིར་ཡང་ས་ཕྱོགས་འབའ་ཞིག་གི་རྣམ་པ་ཅན་
ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་ས་ཕྱོགས་ཚོད་གཞིར་
བྱའོ། །གཞུང་འདི་དག་གིས་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་པ་བྱེད་པ་དང་མེད་དགག་
འགྲུབ་པ་དགག་གཞི་དམིགས་པ་ལ་ངེས་པར་བལྟོས་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་
མེད་དགག་ཡན་འགར་བ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ལུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་པས་དངོས་
པོར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་དོན་དུ་མ་བསྟན་པའི་དགག་རྟགས་ཀྱི་གནད་དུ་མ་
སྐབས་འདིར་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་ཕྱོགས་སུ་བྱམ་
མེད་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱམ་པ་ལས་གཞན་དུ་རྟགས་ཀྱིས་
བསྐྱབ་དགོས་ན་ཞེས་ཁས་སྐྱབས་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་ས་ཕྱོགས་སུ་བྱམ་མེད་སྐྱབ་
པ་སྐྱབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱམ་པའི་དོན་མེད་པ་ལྟོ་ལྟོར་བ་དམིགས་
རྒྱང་མ་དམིགས་པ་ཉིད་ནི་ལྟོ་ལྟོར་བའི་ལུལ་ཅན་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མི་
དམིགས་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་དགོས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལྟ་ན་ལྟོ་ལྟོར་བའི་ལུལ་
ཅན་བཀག་པའི་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལུལ་ཅན་བཀག་པ་རྟགས་
སུ་བཀོད་པས་མ་དམིགས་པ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སུ་མ་
ཁས་སྐྱབས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལྷོང་བ་མེད་པ་རང་གིས་བྱམ་

ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོ་ལྷིང་བ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མེད་པ་ཡང་མྱོང་བ་
 མེད་པ་དེའི་ཡུལ་ཅན་བཀག་པའི་གཏན་ཚིགས་གཞན་གྱིས་བྱུང་བའོ་སྲིད་པར་ཐལ།
 ལྷོ་ལྷིང་བ་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་པར་གཤམ་ཏེ་ལྷོ་ལྷིང་བ་རང་
 གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་ལྷོ་ལྷིང་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་
 འགྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་ཕྱོགས་སུ་བྱམ་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཐུག་པ་
 མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷོ་ལྷིང་བ་དེ་མེད་པ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་
 གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ལྷོ་ལྷིང་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་
 བྱམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷོ་ལྷིང་བ་འཛིན་པའི་སྐྱོ་མེད་པ་ནི་རང་གིས་བྱུང་བས་སྐྱབ་མེད་
 ཏུ་མི་འགྱུར་འོ་ཞེ་ན། ལྷོ་ལྷིང་བ་འཛིན་པའི་མྱོང་བ་མེད་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་རང་གིས་བྱུང་མ་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པས་ཡུལ་ལྷོ་ལྷིང་བ་
 མེད་པ་ལ་ཡང་རང་གིས་བྱུང་བའི་སྐྱོན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །ལྷོ་ལྷིང་བ་
 འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དང་དེ་མེད་པ་གཉིས་རང་གིས་བྱུང་མ་བྱུང་གིས་ཁྱད་པར་
 མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མྱོང་བ་མངོན་སུམ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་མྱོང་
 བའི་རང་རིགས་མངོན་སུམ་གྱི་བྱུང་བས་དེ་ལས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གཞན་མེད་པ་
 ཡིན་གྱི་མྱོང་བ་མེད་པ་ནི་རང་རིག་གིས་བྱུང་བ་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དགག་གཞི་དང་བྲལ་བའི་དགག་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རང་རྒྱད་
 པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སུ་མ་དང་། དེ་སྟན་དབྱུང་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་སྐྱབ་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་འདིར་འགྱུར་བ་

ལྟོ་ལྟོ་བ་རང་གི་ལྷུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་མེད་པའི་རྟོགས་ལས་ལྟོ་ལྟོ་བའི་དངོས་པོ་
 མེད་པར་བྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་འདྲེད་པ་ལྟར་ས་སྟོགས་ཅམ་དང་ལྟོ་ལྟོ་བ་
 རང་ལས་ཁྲུང་པར་ཅན་གྱི་དག་འཛིན་མངོན་སྲུང་གྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ལས་ཀྱང་ལྟོ་
 ལྟོ་བ་མེད་པར་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལོ། །འོན་ཅི་ཞེན། རྣམ་པ་དམིགས་པ་མེད་ཅེས་
 བྱ་བ་བྱམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་བྱམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་
 པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལས་བྱམ་པ་མེད་པ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ་མེད་དགག་གི་རྣམ་པ་
 ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་ཡང་གཉིས་པོ་དེར་མ་འདུས་པའི་ཚད་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་
 བ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། དངོས་མེད་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་མ་རང་རྒྱུད་པ་མི་འཐད་པ་དང་།
 མངོན་སྲུང་གྱི་རིགས་འབྲས་བུ་མ་ཚད་མ་རང་རྒྱུད་པར་མི་འཐད་པ་དང་། རྣམ་པ་
 བཅད་ཤེས་དེར་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་
 བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་མེད་གྱིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པ་དང་།
 རྒྱུན་ལ་བལྟོས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། དངོས་མེད་ལས་སྐྱེ་ན་དངོས་པོ་ལས་སྐྱེ་བ་
 བཀག་པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་རང་རྒྱུད་པ་དེ་རྟོགས་ལ་མི་བརྟེན་པས་
 རྗེས་དབག་མིན་ལ་མེད་དགག་གི་རྣམ་པ་ཤར་བས་མངོན་སྲུང་ཡང་མིན་པས་དེ་
 རྒྱ་གང་ལས་སྐྱེ་བྱིས་པས་མེད་དགག་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་
 བ་ནི་འོན་དངོས་པོ་མེད་པ་མེད་དགག་རྟོགས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་གང་ལས་
 མེད་དགག་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཉེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་
 པོ་མེད་པ་ནི་འབྲས་བུ་འགའི་ཡང་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་མེད་ལ་

དོན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ནི་དངོས་པོའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་མེད་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་ཏྟག་ཏུ་
འགྲུང་བར་ཐལ། དེ་ལས་འགྲུང་བ་གང་ཞིག་དེ་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་མེད་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་ཏྟག་ཀྱང་རྒྱུན་ལ་བསྟོས་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན།
དངོས་མེད་ཚོས་ཅན། རྒྱུན་ལ་བསྟོས་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུན་
ལ་བསྟོས་པ་མེད་པའི་སྲིད། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་མེད་པར་མི་འགྲུང་བར་ཐལ། རྒྱུན་
ལ་བསྟོས་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་སྲིད། ལྲབ་པར་ཐལ། རྒྱུན་ལ་བསྟོས་པ་ནི་ངོ་བོ་
སྲིད་མེད་ཀྱི་ལྷན་པར་གསལ་དུ་ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད་དང། ངོ་བོ་
སྲིད་མ་འདོར་ཞིང་སྲི་མ་གསལ་དུ་ཐོབ་པ་དེ་ཡང་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་
པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་མེད་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེདོ་ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅས་པས་
ནི་དངོས་པོ་ལས་མི་སྐྱེདོ་ཞེས་རྒྱ་ཚམ་ལ་དགག་བ་བྱས་པར་འགྲུང་བར་ཐལ།
དངོས་མེད་གྲིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དངོས་
པོ་བཀག་པ་དེས་ནའི་སྲིད། དེ་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པས་འབྲས་བུ་བྱེད་ཅེས་པས་ནི་
དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པས་དོན་བྱེད་ཅེས་པར་འགྲུང་ལ་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པས་དོན་བྱེད་
པ་མི་སྲིད་པས་རྒྱ་ཚམ་ལ་དགག་བ་བྱས་པར་འགྲུང་ལ། གལ་ཏེ་དོན་བྱེད་རྒྱས་ན་
དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་ཉིད་འགའ་ཞིག་མིང་གཞན་
གྲིས་བརྗོད་པར་འགྲུང་བར་ཐལ། དངོས་མེད་གང་ཞིག་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། དགག་གཞི་དང་བལ་བའི་མེ་དགག་རྟོགས་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན།
ཚད་མ་རང་རྒྱད་པར་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་སྣ་བར་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ལ་ཟེར་ན་སྣོན་པོ་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དེ་མ་ཐག་པ་སྣོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཡང་
ཚོས་ཅན། ཚད་མ་རང་རྒྱད་པར་མི་འགྲུར་བར་ཐལ། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྣ་
མས་རྟོགས་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་བས་
དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི། བཅད་ཤེས་ལ་འཚད་ན་ཡང་མི་རུང་བ་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། རང་སྣོ་བས་གྱིས་ཡུལ་དཔྱོད་པའི་མཐུ་མེད་པ་ཚད་མར་
མི་རུང་བ་དང་། རྩོད་བ་དང་རྟགས་ལ་མི་བརྟེན་པ་ཚད་མར་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ལྟོ་ལྟོར་བས་དག་པའི་ས་སྟོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྣོ་བས་
གྱིས་དངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དབང་དུ་
ཡུལ་གཅོད་པའི་མཐུ་མེད་པར་ཚད་མ་དེའི་སྣོ་བས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྲབ་བ་སྐྱབ་པ་ནི། འདྲེན་བྱེད་མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་ས་སྟོགས་ཀྱི་སྣོ་བའི་སྐྱེས་པའི་མེད་པ་
ཚད་མ་འགྲུར་བར་ཐལ། དེ་ཉིད་ལ་དེ་ལ་སྣོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་ལུས་པའི་མི་
སྣ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱེས་པས་དག་པའི་ས་སྟོགས་འཇུག་པའི་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེས་ས་སྟོགས་དེའི་རྣམ་པར་གཞལ་ཞིང་རང་སྣོ་བས་གྱིས་
གཞི་དེར་སྐྱེས་པའི་དེས་པའི་ལྷགས་གྱིས་གཞན་གཞི་དེར་སྐྱེས་པ་ཡོད་འཛིན་པའི་
སྣོ་འདོགས་གསར་དུ་སྣོ་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ས་སྟོགས་དེར་སྐྱེས་
པའི་རྣམ་པ་གཞན་དང་འདྲེས་ནས་སྟོགས་དེར་སྐྱེས་པ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྣོ་

འདོགས་གསར་དུ་གཙོད་པ་དེ་མེད་པའི་སྲིད་འོ། །

གཉེས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་གྱིས་བྱངས་པའི་བྱམ་པ་མེད་དོ་སྟུམ་པའི་
མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་
དབང་དུ་ཡུལ་གཙོད་པ་དབང་པོ་སྟེ་སྲོང་བ་མངོན་སུམ་དང་རྟགས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་
སྲིད། དེར་ཐལ། ཚད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཅམ་དུ་བྱད་པའི་སྲིད། དེར་
ཐལ། རྟོགས་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་དེའི་སྲིད། ལྷ་མཚན་གང་གིས་བྱམ་པས་དག་
པའི་ས་ཕྱོགས་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དེ་མ་ཐག་པར་ས་ཕྱོགས་འདི་ནི་
དམིགས་སོ་སྟུམ་པ་དང་། བྱམ་པ་འདི་མ་དམིགས་སོ་སྟུམ་པའི་སྐབ་པ་དང་དགག་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པར་འགྲུང་བ་དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། རྗེས་
དཔག་གིས་བྱངས་པའམ་ཚད་མ་རང་རྒྱད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་ཕྱོགས་མཐོང་བའི་
མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་པའི་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་གཡུའི་ཁ་
དོག་སྟོན་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ན་ཁ་དོག་འདི་ནི་སྟོན་པོ་ཡིན་གྱི་སེར་པོ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བཅད་ཤེས་གྱིས་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉེས་པ་ནི། ལྷར་བཤད་པའི་སློབ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་མ་
ཡིན་ཏེ། གསར་དུ་མི་སྐྱ་བར་མི་རུང་བ་དེའི་སྲིད།

གཉེས་པ་སྣང་རུང་དང་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྱི་ཁྱད་པར་
ལ་གཉིས། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་སྐབ་མི་རུས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་
གྱིས་རུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྱིས་མེད་
ངེས་ལས་གཞན་དུ་སྤྱི་རྒྱུ་གྱི་དོར་ཡོད་ངེས་དམ་བཅའ་བར་རིགས་པར་བཞག་པ་

འགོག་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི། ཅིག་ཤོས་སྐྱབ་མི་བྱས་པར་ཐལ། མི་སྣང་བ་མ་
དམིགས་པའི་ཉལ་གྱིས་རང་སྟོབས་ཀྱི་ཚོས་སྐྱབ་པའི་གཞིར་མེད་པར་དེས་པ་
སྐྱབ་པར་མི་རུང་བའི་སྲིད། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་མེད་དེས་སྐྱབ་པའི་
ཉལ་མེད་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་དང་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་
མ་དམིགས་པས་མེད་དེས་སྐྱེ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ལོ། །འདིས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཁྲུང་པར་ཅན་བརྟན་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །མེད་དེས་སྐྱབ་མི་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཚིགས་དེ་དག་ཚོས་ཅན། ཡོད་དེས་ལས་སྟོག་པ་མེད་དེས་སྐྱབ་པར་བྱས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་བསྐྱལ་དོན་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་དེས་པ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་
པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་མེད་དེས་སྐྱབ་པར་གང་གིས་བྱས་ཤེ་ན་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཚིགས་ལ་མེད་དེས་སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཉེ། མེད་དེས་
སྐྱབ་པ་མ་དམིགས་པ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། དེས་
མེད་པར་དེས་པ་སྐྱབ་བྱས་པའི་སྲིད། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་
པ་དག་གོ། །

གཉིས་པ་གཏན་ལ་ཐེབས་ནས་གཞན་ལ་མ་དམིགས་པ་ཉལ་སྐྱོར་བའི་
ཚུལ་ལ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དགག་ཉལ་སྐྱོར་ཚུལ་
དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དགག་ཉལ་སྐྱོར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་དམིགས་པ་རང་གི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་

སྐྱོར་བ་དག་ལ་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མ་དམིགས་པ་དེའི་འབྲེལ་
 ཡུལ་བཀག་པའི་དགག་པ་རང་གི་རོ་བོ་རྟགས་སུ་སྐྱོར་བའམ་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་
 དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་འགལ་རྒྱའི་རོ་བོ་རྟགས་སུ་སྐྱོར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་སྲིད་
 དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་དང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
 ཚིགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་སྲིད་ སྲི་མ་ཡང་དགག་རྟགས་སུ་འཇུག་ཏེ། གཞོད་བྱ་
 གང་རེག་རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཡོད་པ་ན་གཞོད་བྱེད་མེ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལས་
 གཞོད་བྱའི་རྒྱན་མེད་པར་སོང་བ་ལས་འགལ་བར་མཚོང་བའི་སྲིད་རམ་སྲོས་པས་
 དགག་རྟགས་སྲ་མ་དང། གཞོད་ཚུལ་གཞན་སྤྱད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྐྱོར་བའི་ཚུལ་དང།
 འགལ་དམིགས་རྟགས་སུ་སྐྱོར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཚེ་མེད་པར་རེས་
 པའི་འབྲས་བུ་ཅན་དགག་བྱའི་ཚོས་ལ་ཡོད་དེས་ལས་སྟོག་པ་རྒྱབ་པའི་འབྲེལ་ཡུལ་
 མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཚོས་ཅན། རྟགས་སུ་རབ་ཏུ་སྐྱོར་བ་དེའི་ཚེ་དགག་
 པ་རང་གི་རོ་བོ་རྟགས་སུ་སྐྱོར་ཏེ། འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པའི་སྐྱོན་ས་དགག་བྱ་རང་
 ཉིད་མེད་པ་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་སྐྱོ་འཇུག་བས་དག་པའི་
 གཞི་འདི་ན་ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་དུང་བ་ལས་མི་དམིགས་
 པའི་སྲིད་རོ། །ཞེས་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང། ཤིང་གིས་དག་པའི་གཞི་འདི་
 བ་ཚོས་ཅན། ཤིང་ལ་བ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་སྲིད་རོ། །ཞེས་པ་ཁྲབ་བྱེད་མ་
 དམིགས་པ་དང། མེ་མེད་ཀྱི་མཚོ་འདི་ན་ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་སྲིད་
 རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའོ། །སྐྱོས་པ་གཞན་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉེས་པ་ནི། འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པ་ལས་ཡང་ན་དགག་ཉམས་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་འགལ་རྒྱའི་
 རོ་བོ་ཉམས་སུ་ཉེ་བར་བཀོད་པའི་སྐོ་ནས་གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་སྐྱོར་བ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དཔེར་ན་མེས་ཁྲབ་པར་འོན་པའི་གཞི་འདི་ན་ཚོས་ཅན། གངས་པའི་རེག་པ་
 རྒྱན་ཚགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ། མེས་ཁྲབ་པར་འོན་པའི་རྩལ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་སྤར་ལེའུ་གཉེས་པར་དཔེར་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ལྟན་ཅིག་མི་
 གནས་པའི་འགལ་བ་དེ་ཡང་ཇི་སྟར་ཉོགས་ཤེ་ན། གཞི་འགལ་ཞིག་ཏུ་གཞོན་བྱ་རྒྱ་
 མ་ཚང་བ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ལས་དེ་ནས་གཞན་གཞོན་བྱེད་ཉེ་བར་ཡོད་ན་དེའི་
 ལྟོབས་ཀྱིས་གཞོན་བྱའི་རྒྱན་མེད་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་འགལ་བར་ཉོགས་ཏེ། དཔེར་
 བ་གང་པའི་རེག་པ་དང་རོ་བོའི་རེག་པ་བཞིན་ནོ། །ཚ་གང་སྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
 དུ་བལ། རྒྱན་གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ལས་སྤར་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་
 འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཚ་གང་གཉེས་ཀ་སྤང་དུང་གི་གཞིར་དང་པོར་གང་
 རེག་རྒྱན་ལྟན་དུ་འབྱུང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་མེ་དང་སྤང་བ་
 དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་གང་རེག་སྟོབས་རྒྱུང་བ་དང་མེ་སྟོབས་ཅན་དུ་སོང་བ་
 དམིགས་དེའི་རྗེས་སུ་གང་རེག་རྫོག་ཅིང་མེས་ཁྲབ་པ་དམིགས་པ་ལས་སྟན་ཅིག་
 མི་གནས་འགལ་དུ་གྲུབ་པ་ནི། རོ་བོ་ཅམ་སྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་སྲིད་ཀྱང་རྒྱན་ལ་
 བཟོས་ནས་སྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྤང་སྟན་དང་
 མཚོང་ལམ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ལ་ཚོས་བཟོད་དང་། དེའི་རོ་སྐལ་གྱི་སྤར་བྱའི་ས་མོན་ནི་
 སྤང་ཅིག་གཅིག་ཅམ་ཡང་སྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་མི་སྲིད་ཀྱང་དངོས་ཀྱི་གཞོན་བྱ་

གཞོན་བྱེད་དུ་འཐད་པས་འདི་དག་རྒྱན་གཞོན་པར་འདོད་པ་ནི་མཐའ་མ་ཚོད་པར་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་སྒྲུབ་ཐེངས་བཞག་གནས་
 སྒྲུབ་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ན་དུས་གསུམ་གྱི་བརྟག་པ་བྱེད་པ་མངོན་གྲུབ་ལ་
 ཡིན་གྱི། ས་བོན་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་ས་བོན་དུས་གཅིག་
 ཏུ་ཡོད་པས་ད་ལྟར་བ་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་བ་
 ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་གཞོན་བྱེད་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་
 གྱི་གཞོན་པ་བྱེད་ཚུལ་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ས་བོན་ལ་གཞོན་པ་ལ་ཡང་
 གཞོན་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ག་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གི་
 རྣམ་པར་བཞག་པ་རྒྱས་པར་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སློབ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔང་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་གྱིས་
 མཛད་པའི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་གྱི་
 དཔེ་དང་། བརྒྱད་འགལ་ལ་བརྟེན་ནས་འགལ་བྱུང་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་གྱི་
 དཔེའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མེ་ཡོད་ཚོས་ཅན།
 མེ་མེད་དང་མན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་དང་
 བ་དད་ཁྱེད་གཉེས་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད་ལྷགས་པ་དེར་ཅིག་ཤོས་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་
 ལྷགས་པས་མཚན་ཉིད་བ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་སློབ་སློབ་ངོར་སྤང་གསུམ་གྱི་དོགས་པ་
 ཞེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བརྟན་དངོས་དང་ནི་འཛིག་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་གྱི་སྟེང་ན་
 གཉེས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་མེད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཚོག་གི་གཞི་འགར་གཅིག་རྣམ་

བཅད་ལ་ཁྲིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་གཙོད་ལ་རྟོགས་ལུས་པ་སྐོ་
དོར་ལུང་གསུམ་གྱི་དོགས་ལ་སྐོག་པ་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚ་གང་ལྟ་བུ་པན་
ཚུན་སྤངས་འགལ་ཅམ་དང་། དངོས་འགལ་ཅམ་ཞིག་ཡིན་མོད་ཀྱང་། པན་ཚུན་
སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་དེ་གང་རེག་ཡིན་པ་རྣམ་བཅད་ལ་
ཁྲིགས་ཀྱང་ཚ་རེག་ཡིན་པ་ཡོངས་གཙོད་ལ་རྟོགས་མི་ལུས་ཏེ། རེག་བྱ་བཏང་
སྟོམས་པ་སོགས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ལུང་གསུམ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལས་ཡང་ན་དེ་ཚོས་ཅན། མེ་མེད་དང་
པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཏན་
ཚིགས་ནི་རྩ་བ་ལྟར་དོ། །དཔེར་ན། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་བཞིན་ནོ། །དངོས་འགལ་
འདི་ལ་ནི་གཅིག་རྟགས་སུ་བཞོད་ནས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་
མིན་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྟག་པ་ཚོས་ཅན།
སྐྱ་ཁྲོད་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཁྲོད་མ་ཡིན་དང་ཚད་མས་གཞོད་
འགལ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ཁྲོད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་སྐྱ་ཁྲོད་མ་ཡིན་དུ་འདྲིན་པའི་སྐྱ་
འདོགས་ཀུན་བཏགས་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ནི་འགལ་བ་སྐྱ་མར་མ་
ཟད་པའོ། །གཞུང་འདིས་བསྟན་པའི་འགལ་ཁྲུབ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ནི་
དཔེར་ན་སྐྱ་ཚོས་ཅན། རྟག་པས་སྟོང་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །དཔེར་ན་
སེར་སེར་འཇུག་བ་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཚོན་དོན་གཞན་ལ་བལྟོས་བཅས་དང་ནི་བྱུབ་ཅམ་
ནས་སེར་སེར་དེས་པའི་དངོས་པོ་བཞིན་ནོ། །ཕྱིས་བྱུང་གི་ཚོན་སེར་སེར་བལྟོས་

ནས་མེད་པོར་འགྲུང་རུང་གི་སྐྱམ་བུ་དཀར་པོ་ཚོད་གཞིར་གཟུང་ནས་བརྟོས་
 བཅས་ཀྱིས་དེས་དངོས་འགོག་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ་འཛིག་བར་འགྲུང་བ་
 ཟུམ་བུར་གི་རྒྱ་ལ་བརྟོས་པས་འཛིག་དེས་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཡང་འཛིག་དེས་དང་
 དེ་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ནི་ལྷོག་ནས་
 གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པའི་སློབ་ནས་འགལ་བར་དེས་དགོས་པས་བརྒྱད་
 པའི་འགལ་བ་ཡིན་གྱི། འདི་དང་ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་འགྲེས་གྱི་འགྲུང་རུང་མི་འད་
 བའི་ཚིག་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་དང་། ཚད་མ་གཞན་
 གྱིས་གཞོད་པའི་གལ་བ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་སྔ་མ་དངོས་འགལ་དང་མྱི་མ་བརྒྱད་
 འགལ་ལ་བྱེད་པ་ནི་རྫོངས་པ་ངོ་མཚར་སྐྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཅོ། །ལྟན་ཅིག་མི་
 གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་གྱི་འགལ་བ་ཡང་བརྒྱད་
 འགལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བྱང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པས་སྣོང་བ་
 དང་། མེའམ་མེས་བྱུང་བར་ལོན་པ་འགལ་བ་གཉིས་གང་ལ་ཡང་བརྟེན་པའི་དངོས་
 འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འགལ་
 བ་གཞན་དུ་བྱེ་བའི་དགོས་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བན་ཚུན་སྤངས་
 འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ལས་ཡང་ན་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་རྟག་པ་དེའི་རྟགས་
 ཡང་དག་དང་ཡང་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་འགལ་བར་འགྲུང་ཏེ། གལ་ཏེ་སྐྱ་རྟག་འཛིན་
 གྱི་སློབ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་
 མས་དངོས་སུ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གཞོད་པ་

བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། རང་བྱུང་པའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་པར་དུ་རང་གི་གཞོན་པ་སྐྱོ་
འདོགས་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཙུག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྐྱ་མི་རྟག་རྟགས་
ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་བྱུང་བའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་ཀྱང་སྐྱ་རྟག་འཛིན་ལྟ་སྐྱེས་མངོན་
གྱུར་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལོ། །རྟག་འཛིན་ཀྱུན་བཏགས་ནི། རིགས་པའི་དབྱེད་པ་ཞུགས་
ནས་སྐྱ་རྟག་སྐྱམ་པ་དང་། སྐྱ་རྟག་པར་འབྲུག་སྐྱམ་པའོ། །དཔེར་ན་སྤྱི་སྤྱི་བྱུང་གི་
འཛིན་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་དང་གྲུབ་ཚམ་ནས་འཛིན་པར་དེས་པའི་དངོས་པོ་བཞིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཚད་མས་གཞོན་འགལ་གྱི་ཐལ་བ་དགོངས་པ་དང་། འབྲུབ་པ་
མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་དང་། རིགས་ཚན་གཞན་ལ་ཡང་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས།
དངོས་དང་། འབྲུབ་པ་སྐྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མས་གཞོན་འགལ་གྱི་འབྲུབ་པ་དེས་
པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དངོས་པོ་འཛིན་པ་དེའི་རྒྱུ་ལྱིས་བྱུང་དུ་སྐྱ་བ་
རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་དང་ལྟན་པར་ཁས་སྤངས་པའི་དངོས་པོ་དག་ནི་ཚོས་ཅན།
འཛིན་པར་དེས་པ་མེད་པར་ཐལ། འཛིན་པ་དེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ལྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུ་
གཞན་ལ་བལྟོས་པར་ཁས་སྤངས་པའི་ལྱིར་རོ། །ལྟ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། རང་རྒྱུད་འཕེན་
པའི་ཐལ་བར་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ལྱིས་བལྟོས་བཙུག་པའི་འགོག་པར་འདོད་པ་ནི་
འབྲུག་པར་མི་སེམས་ཏེ། འཛིན་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྐྱ་རོལ་ཏུ་ལྱིས་བྱུང་གི་
འཛིན་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པ་ཞེས་དགོས་པའི་ལྱིར་རོ། །འདི་ནི་བཞེས་པ་གཞོན་པ་ཅན་
ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཐལ་བའི་དཔེ་ཚམ་ཡིན་གྱི། རྟག་ཡང་དག་འདོད་ན་ཅ་བར་
བགོད་པའི་དཔེ་བཞུགས་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། འབྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཞེས་གང་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ལྱིས་

བྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་བལྟོས་པར་ཁས་སྦྱངས་པ་རིགས་པ་དེ་ལ་ནི་གྲུབ་ཅམ་ནས་
དེའི་འོ་པོར་ངེས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་གོས་སེར་
པོར་འགྱུར་བ་ལ་སྲིས་བྱུང་གི་ཚོན་ལ་བལྟོས་ན་གྲུབ་ཅམ་ནས་སེར་པོའི་འོ་པོར་མ་
ངེས་པ་བཞིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚེད་པ་དང། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྲིས་བྱུང་གི་འཛིག་པ་
དེའི་རྒྱ་རྣམས་ཀྱང་འཛིག་པ་དེར་བསྐྱེད་པར་ངེས་པའི་སྲིད། བལྟོས་བཅས་ཡིན་
ཡང་ངེས་དངོས་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་
དངོས་དང། དེའི་ལན་དགག་པ་དང། རང་ལ་ཉེས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་
པོའི་རྒྱ་ལས་སྲིས་བྱུང་གི་རྒྱ་དེ་དག་ཚོས་ཅན། དངོས་པོའི་འཛིག་པ་སྐྱེད་ངེས་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེད་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུ་ཚང་བ་དང་འགལ་རྒྱུ་གྱི་གོགས་མེད་པར་མ་
ངེས་པའི་སྲིད་པོ། །དངོས་པོ་འཛིག་པ་སྲིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
པོ་དེ་ཡོད་ན་རང་གི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་ཚོགས་པ་སྐྱོན་ཏུ་སོང་བ་ལ་རག་ལས་
པ་དངོས་པོའི་འཛིག་པ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་མངོན་ཏུ་སྟོགས་པ་སྲིས་བྱུང་གི་འཛིག་རྒྱ་
གཞན་དག་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། སྲིས་བྱུང་གི་
འཛིག་རྒྱ་རྣམས་དངོས་པོའི་རྒྱ་ལ་རག་མ་ལས་པའི་སྲིད་པོ། །ཡང་ན་དངོས་པོ་
འཛིག་པ་སྲིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་རག་མ་ལས་པའི་སྲིད་པོ། །

གཉེས་པ་ནི། འཛིག་བྱེད་གཞིག་བྱ་སྐྱེས་པ་ལ་རག་ལས་པས་གཞིག་བྱའི་རྒྱ་
སྐྱོན་ཏུ་སོང་བ་ལ་རག་ལས་སོ་ཞེ་ན། དངོས་པོའི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ལས་དངོས་པོ་དེ་རྒྱད་
ཅིག་མ་ཉིད་ད་གྲུབ་པར་འདོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱད་ཅིག་མ་དངོས་པོ་དེའི་ཁྲུབ་

མཉམ་གྲུབ་བདེ་ཇུས་གཅིག་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་སྲིད། གཞིག་བྱ་གྲུབ་དུས་ན་འཛིག་
བ་གྲུབ་ན་སྐད་ཅིག་མར་ཇི་ལྟར་འགྲུར་ཏེ། དངོས་པོ་གནས་པའི་དུས་མེད་པའི་སྲིད་
རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། སྲིས་ཀྱང་འཛིག་པ་མེད་པར་ཐལ། སྲར་རང་རྒྱ་ལས་
འཛིག་པར་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་སྲིད་རོ། །ཁྲབ་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལ་སྲར་མི་
འཛིག་པའི་ཇུས་ཡིན་ལ་སྲིས་འཛིག་པའི་ཁྲད་པར་མེད་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་ལས་མི་གནས་ན་འཛིག་པའི་རྒྱ་མི་འདོད་པར་ཐལ་
བར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། ཁྲད་ཀྱི་ལྟར་མི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་འཛིག་པའི་རྒྱ་ཚུང་ཟད་ཀྱང་
མི་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྲུམ་པ་འཛིག་པ་དེའི་རོ་བོ་འཕམ་སྲུམ་པའི་རྒྱ་སྲུམ་པའི་
འཛིག་པ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་ཅི་སྟེ་མི་འདོད་དེ། འདོད་དགོས་པར་ཐལ། སྲུམ་པ་
དེ་འཛིག་པ་འཕམ་སྲུམ་པ་དེའི་རྒྱ་སྲུམ་པའི་མི་ཉག་པ་སྐྱེ་བྱེད་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་དེ་
ཉིད་སྲུམ་པ་མི་ཉག་པར་དེས་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་སྲིད། སྲུམ་པའི་རྒྱ་
ལས་སྲུམ་པ་དང་དེ་ལས་འཛིག་རྒྱ་དང་དེ་ལ་འཛིག་པ་སྐྱེ་བའི་བརྒྱད་པས་ཅི་ཞིག་
བྱ་སྟེ་སྲུམ་པ་སྐྱེས་ཅོམ་ནས་འཛིག་པ་རོ་བོར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་ཐལ། མཐར་
སྲུམ་པ་དེའི་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་རྒྱ་ལས་འཛིག་པ་དེའི་རོ་བོར་རུས་པའི་སྲིད་རོ། །ཁྲབ་
བར་ཐལ། མི་འཛིག་པའི་རོ་བོར་སྐྱེས་ན་མཐར་ཡང་འཛིག་པ་མི་སྲིད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། འཛིག་པར་དེས་མ་དེས་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་བསྟོན་བཅས་དང་
དེས་དངོས་བརྒྱད་འགལ་དུ་སྐྱུབ་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། དོན་གཞན་
དག་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱ་བར་བཞག་དེ། འཛིག་པ་དེས་འགལ་བའི་རོ་བོ་དང་། སྲིས་
བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་སྟོན་པ་མེད་པ་དག་འགལ་བར་དེས་པའི་ཚད་མ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་

བར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཁྲབ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚེད་པ་དང། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བལྟོས་བཅས་
དང་ངེས་དངོས་ཀྱི་འགལ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཀྱང་འགལ་བར་འདོད་ན་པན་ཚུན་སྤངས་
ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ནས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅི་སྟེ་ཞེ་ན། འཇིག་པ་ངེས་པ་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་འཇིག་ངེས་སུ་འཇིན་པའི་སྣོ་འདོགས་ལ་དངོས་སུ་
གཞོད་པས་འཇིག་པ་ངེས་པ་མེད་པས་ངེས་པ་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མ་དེ་
བལྟོས་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ནི་འཇིག་ངེས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་འཇིག་པར་མ་ངེས་པ་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །འཇིག་ངེས་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་པ་ནི་བལྟོས་བཅས་ཀྱི་རྟགས་
ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་འཇིག་པར་མ་ངེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བལྟོས་
བཅས་དང་ངེས་དངོས་ཚད་མས་གཞོད་པས་འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་པས་པན་ཚུན་
སྤངས་འགལ་ལས་ལོགས་སུ་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་བྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པ་
ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ལྷོགས་སྡེ་མ་འདི་ནི་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ལ་དངོས་འགལ་ཀྱིས་
ཁྲབ་པར་འདོད་པ་དག་དང་འདོད་པ་གཅིག་པ་ཡིན་པས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་
རིགས་པ་ཁས་ལེན་པ་དག་ལྷོགས་སྡེ་མའི་ནང་ན་འདུག་མི་འདུག་ལེགས་པར་
རྟོགས་ཤིག །གཉིས་པ་ནི། འགལ་རྒྱ་འཇིན་པའི་སྣོ་འདོགས་ལ་དངོས་འགལ་ངེས་
པའི་ཚད་མས་གཞོད་པ་བདེན་ཏེ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཀྱི་དངོས་འགལ་ལས་
ལོགས་སུ་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་དབྱེར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགག་བྱའི་
ཚོས་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་རང་བཞིན་ཀྱི་གཏན་

ཚིགས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་དུ་ན་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་བརྒྱད་ནས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་
 གྱིད། བཞུ་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ལས་སོགས་སུ་ཚད་མས་གཞོད་
 འགལ་དབྱེ་འདོད་ནས། ཚད་མས་གཞོད་པའི་གྱིར་ཡང་སྟེ། །ཞེས་དེ་སྐད་བརྗོད་པ་
 ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེས་འཕངས་པའི་རྟགས་དེ་ཉི་བར་བཀོད་པས་དགག་རྟགས་
 བཅུ་གཅིག་པ་མཉམ་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི། འགལ་ཁྲབ་དམིགས་པའི་
 རྟགས་ཀྱི་མི་དམིགས་པའི་སྐྱོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚད་
 ཡིན་པའི་གྱིད། དཔེར་ན་དཔེར་བརྗོད་མ་ཐག་པའི་བལྟོས་བཅས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་དེ་ཉིད་
 བཞིན་ནོ། །རང་ལུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དཔེ་ནི་ཅ་བར་སྐྱོས་ཟེན་ལ། བལྟོས་
 བཅས་ཀྱིས་འཛིག་ངེས་འགོག་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་གནས་མ་བྱ་པའི་
 རྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་ནི་ཐལ་བའི་སྐྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་
 དང་། ཐལ་སྐྱོག་དང་ཐལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་དུ་འདོད་པ་ཡིན་
 བོ། །མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཁྲབ་པ་ལ་སྐྱོག་ན་གཞོད་
 བ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་སྟོན་པ་ནི། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་འགལ་བ་སྟོན་པ་འདི་
 ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱབ་སྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པའི་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་གཞི་
 མ་ཐུན་ལ་གཞོད་པ་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་ཐ་དད་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པ་འགལ་
 བའི་དོན་ལྟོག་ཏུ་རིགས་པའི་གསང་ལ་ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་པས་འགལ་བ་
 དང་གཞོད་བྱེད་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་རིགས་པ་ཅིང་པོར་སྐྱབ་པའི་རྗེས་སུ་འགྲང་
 བར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བལྟོས་ནས་རྟགས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མི་འཐད་པའི་ཅོད་

བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདྲི་ནི་སྤར་ལེུ་གཉིས་པར་
 བསྟན་པ་དག་གི་ཡང་ཚྱོད་སྤང་དུ་བཤད་ལ། དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་
 སྐྱབ་ཚུལ་ལ་བསྟོས་ནས་ཁྲིད་ཀྱིས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀུན་ཡོད་དེས་འགོག་པ་
 དང་། མེད་དེས་སྐྱབ་པ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་ཁས་སྤངས་པ་ཁས་སྤངས་ནང་འགལ་
 ལོ་ཞེས་ཚྱོད་པ་ཡིན་པས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སྤྱིའི་ཚྱོད་སྤང་དུ་སྐྱར་རོ། །གངས་
 ཚན་པ་ན་རེ། ཅི་ལྟེ་རྟགས་གཉིས་སུ་དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཚོགས་ཀྱི་སྤང་བོས་གཙོ་བོ་
 ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་ཚོས་ཅན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་དམིགས་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེས་
 བྱ་བ་གཉིས་པོ་དེར་དེས་པ་མི་འཐད་དེ། རྟགས་དེ་ལ་ཅི་ལྟར་མེད་པའི་ཐ་སྙད་སྐྱབ་
 བའམ་ཡོད་པར་དེས་པའི་ཐ་སྙད་བཀག་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་མི་
 འགྱུར་རོ། །ཅི་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན་གཙོ་བོ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དམ་
 བཅའི་ཚིག་དེ་རང་ཚིག་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཙོ་བོའི་དོན་དེ་
 ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དགག་པ་ལ་ཚོས་ཅན་གཙོ་བོ་བརྗོད་པའི་ཚིག་སྐྱར་བ་
 དེགས་པར་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། གཙོ་བོ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་གཙོ་བོ་ཡོད་
 པ་དེ་མ་བཀག་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དགག་མི་རུས་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་ཡུལ་དགག་གཞི་མེད་
 པའི་བཀག་པ་མི་རུང་བའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདྲིའི་ཚོགས་སྤྱི་མ་འོངས་ནས་དེ་ལེགས་
 བར་ཞེགས་པ་ནི་མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཤིན་
 ཏུ་གནད་ཆེ་བར་ཡོད་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ལ་སྐྱ་དོན་ཁས་སྤངས་
 བས་ཚོགས་གི་གཙོ་བོ་རང་མཚན་མི་དགོས་པ་དང་། སྐྱ་དོན་དགག་པར་མི་དེགས་

བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་
 བ་ཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙོ་བོ་མེད་ན་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་པའི་
 སྐྱོན་འདི་ནི་མེད་དེ་འདི་ལྟར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་མཚན་མེད་ཀྱང་སྐྱོན་ལ་
 བརྟེན་ནས་སྐྱ་སྐྱོར་བ་དང་། སྐྱོན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། ཚོས་ཅན་མེད་པས་སྤྲོགས་
 ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙོ་བོ་རང་མཚན་མེད་ན་གཙོ་བོ་
 ཞེས་པའི་སྐྱ་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་མེད་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པའི་
 རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་སུ་བསྐྱབས་ཤིང་སྐྱོ་
 བཏགས་པའི་སྐྱ་དོན་བརྗོད་བྱུང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱ་སྐྱོར་བའི་ཕྱིར།
 རྟོག་པའི་གཟུང་ལུལ་སྐྱོ་བཏགས་སུ་འཛོག་པའི་ཚུལ་ལ་ཁ་ཅིག །གཟུང་རྣམ་ལ་ཕྱི་
 རོལ་ཏུ་སྐྱོ་བཏགས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སྐྱོ་བ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་བཀག་
 བ་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྟོག་པ་ལ་རྒྱངས་ཚད་ཏུ་སྤང་བ་འདི་རྟོག་པའི་
 གཟུང་ལུལ་དང་སྐྱ་དོན་དང་། སྐྱོ་བཏགས་ཡིན་ལ་རྟོག་པ་རང་རྒྱ་ལས་སྐྱོ་བཏགས་
 འཛིན་བྱེད་ཏུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལོ། །འདིས་སྐྱ་དོན་སྤེལ་བརྗོད་བྱུང་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱ་
 དོན་ཚོས་ཅན་ཟེར་དགོས་པར་སྟོན་པ་མིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་དོན་ཚོས་ཅན། ཚོས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ཏུ་ཡོད་དེ། དངོས་པོར་
 ཡོད་པ་བྱུང་བ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་བྱུང་མེད་དང་། ས་སྤྲོགས་བྱུང་མེད་ལྟ་བུ་
 གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ལུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ལ་
 གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་ལྡན་ཏུ་སྤང་བ་དེ་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོའི་དངོས་པོའི་
 ཉེར་ལེན་ཅན་མིན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་སྤྲོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་

སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོར་རི་ལྷོད་སྤང་བ་དེ་ལྟ་བུར་
 དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་དེ་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོར་སྤང་བ་དེ་ནི་གཙོ་
 བོ་དངོས་པོ་པའི་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་མེད་པར་སྤྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་
 ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་ཅན་གྱི་དོན་ནི། གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་
 ལྡན་གྱི་སྤང་བ་འདི་གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་རོལ་ན་ཡོད་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཉེ་
 བར་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། གཙོ་བོ་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཉེ་བར་ལེན་རྒྱ་དང་གཙོ་
 སྤང་དེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དོན་ནོ། །ཤངས་ཅན་རང་གི་ཞེ་འདོད་འགོག་
 བར་བྱེད་ནི། གཙོ་བོ་ཚོས་ཅན། རྣམ་འགྲུང་སྣ་ཚོགས་ཉེར་ལེན་དུ་མེད་དེ། ཉེར་
 ལེན་དུ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་པར་
 བྱའོ། །གཙོ་སྤང་དེ་ཉིད་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་སྐྱོར་བ་མཐོང་
 པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཙོ་བོའི་སྐྱ་དོན་སྐྱོ་བཏགས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་། རང་
 མཚན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་སྤོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་
 མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། སྐྱ་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་།
 ཚོས་ཅན་མེད་པས་གཏན་ཚིགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཏན་
 ཚིགས་དགོང་བ་དང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། རྟོག་པ་ལ་མི་སྤང་བ་སྐྱ་དོན་དུ་མི་འཐད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙོ་བོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་འདི་དག་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་ལྡན་
 གྱི་གཙོ་བོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་
 གྱིས་རྟོག་པའི་བག་ཚགས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་གཙོ་བོའི་སྐྱ་

དོན་འབའ་ཞིག་བརྗོད་བྱའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་བདག་གིར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། གཙོ་པོའི་སྐྱོད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་སྐྱོད་དེ་ནི་འཆད་པ་སོ་དང་
ཉན་པ་སོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུང་བྱ་ཡིན་ཏེ། འཆད་པ་སོའི་རྟོག་པ་
ལ་ངེ་ལྟར་སྣང་བའི་དངོས་སོ་བསྟན་པར་འདོད་པས་སྐྱོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་པ་
སོའི་རྟོག་པ་འཆད་པ་སོའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་དེའི་སྣང་བ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལྷན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཉེ་བར་ལེན་པ་འཆད་པ་སོ་དང་འབྲས་
བུའི་ཤེས་པ་ཉན་པ་སོའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ནི་རྟོག་པ་དེའི་
གཟུང་ཡུལ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། སྐྱོད་དེ་ནི་དངོས་སོ་དང་དངོས་སོ་མེད་པ་དང་གཉེས་ཀའི་རྣམ་
པར་ཤར་བའི་ཚོས་ཞེས་བརྗོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་དེ་ལ་སྣང་བའི་
རྣམ་པར་ཞེན་པའི་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ནི་དངོས་སོར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉེས་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་སོར་
ཡོད་པ་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་དང་། དངོས་སོར་མེད་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་
པའི་སོགས་དང་གཉེས་ཀ་ཚོགས་པས་ཕྱོགས་བྱས་སྟོང་སོགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐྱོད་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་སོ་དང་ཚོལ་བྱེ་ཚོལ་གཉེས་ཀ་ལ་མ་ཐུན་
སྣང་དུ་བྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་པོའི་ཉེད་ལེན་ཅན་དུ་མེད་པར་
སྐྱབ་པའི་ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ཚོས་ཅན་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཚོས་

ཅན་གཙོ་སྤང་དེ་མ་སྤྱོད་སྤང་དུ་གྲུབ་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ནི་སྤྱི་གཙོ་ཞེས་པའི་སྤྱིའི་
 བདག་རྒྱུན་ལས་རྫོགས་པ་ལ་སྤང་བའི་དོན་གཙོ་སྤང་འདི་གཙོ་བོ་དངོས་པོའི་ཉེ་བར་ལེན་
 པ་ཅན་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན་ཞེས་དེར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་སེམས་པར་བྱེད་
 པའི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོའི་སྤྱོད་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། གཙོ་བོ་
 དངོས་པོའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་མ་ཡིན་པར་སྤྱུབ་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཏེ།
 ཕྱི་རྒྱལ་ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པའི་དོར་རྒྱལ་བས་དེ་སྤྱུབ་ཀྱི་བསྤྱུབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་དཔག་
 གཞིར་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་སྤང་དང་གཙོ་བོ་རང་མཚན་གྲངས་ཅན་པ་གཅིག་
 ཏུ་ཞེན་པས་ཤེས་འདོད་ཀྱི་གཞིར་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་དེ་མེད་དོ་ཞེས་སྤང་བར་
 དོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫོགས་པ་སོ་སོ་རང་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུ་མ་
 གྱིས་འབྲུགས་ལ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དེ་སྤང་དོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྤྱུབ་བྱའི་
 ཚོས་བརྟེན་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་མཚན་ཡིན་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། ཐལ་
 འབྲུང་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་དེ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་
 བོ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་མི་རུས་ཏེ། མ་ཐོབ་བ་མ་འོངས་པ་དང་འགགས་པའི་དོན་ལ་
 རྫོགས་པ་དག་ལ་ཡང་སྤྱོད་གཟུང་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་དེ་མི་སྣོག་པའི་ཕྱིར། ཚོས་སྤྱ་མ་
 ལ་རྫོགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གཞན་སྟོན་པ་ནི་གནས་ཚུལ་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 གི་རྣམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སུ་སྟེགས་བྱེད་གཞན་གྱི་སྤྱ་རྫོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་
 ལ་ཡང་དེའི་སྤྱོད་གཟུང་ལུལ་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་སོ་སོར་དགོད་པ་དང་། དོན་བསྤུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

ལྷ་བའི་བྱེ་བྲག་མི་མ་སྐྱེན་པ་གཞན་དག་གིས་སྐྱ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ནི་
རྟག་པ་དང་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་རྣམས་དག་འཇུག་པ་གཟུང་དོན་གྱི་རྒྱ་མེད་
པ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་རྟོག་པ་མི་འཇུག་
བར་ཐལ། ཚིག་འགའ་ཞིག་གྱུར་རྒྱུན་པ་ཡི་དོན་ཅན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟོག་
པ་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་གཟུང་ལུལ་འཛིན་པ་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་སོ་སོ་ལ་རྟོགས་དེ་ཉིད་བཀོད་ནས་རང་རྒྱུད་འཕེན་པར་
ཤེས་པར་གྲུབ། །

གཉེས་པ་ནི། རྟོག་པ་འདི་དག་ཚོས་ཅན། རྫོ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་
དོན་གྱི་གཟུང་ལུལ་ཅན་དུ་འདོད་རིགས་ཡིན་ཏེ། གཟུང་ལུལ་འཛིན་པ་གང་ཞིག་དེ་
ལས་གཞན་དུ་ན་སྤར་བཤད་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེད་པའི་ཚིགས་
སུ་བཅད་པ་དག་གོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་རི་ལྷར་འདོད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཙོ་སྤང་
དེ་གཙོ་བོ་དངོས་པོ་བའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལ་ཚོས་
ཅན་མེད་པས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ལྷར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྱི་
ཚོས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྐྱེན་
པའི་ཕྱོགས་ཚོས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱ་དོན་དགག་མི་ཅུས་པ་དང་། བགག་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་བོ་ནི། མཚན་ཉིད་ལྡུ་ལྡུན་གྱི་གཙོ་
བོ་ཡོད་མེད་དུ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་སྐྱའི་བདག་སྐྱེན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་སྐྱོན་དེ་ཉིད་ལ་མེད་དོ་ཞེས་བསྟོན་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཉེ། རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་དོན་དེ་སྐོ་ལ་བཞག་པའི་དོན་ཏུ་སྐྱ་སྐྱོར་བའི་ཕྱིར། ལྷན་པར་
ཐལ། སྐྱོན་དེ་མེད་ཅུ་སྐྱ་སྐྱོར་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། རང་རིག་མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། སྐྱ་སྐྱོར་བ་མཚོང་བའི་རྟོགས་ལས་སྐྱ་
དོན་འགོག་པ་མི་འཐད་པ་ལས་གཞན་ཡང་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་སྐྱབས་སུ་སྐྱོན་
ཡོད་པ་ལ་བསྟོན་ཏུ་མེད་པ་སྟོན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་བསྟོན་མི་
རིགས་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་དོན་མཐུན་སྤང་ཏུ་མ་གྲུབ་ན་ལྷན་པར་གྱི་ཚོས་
ལ་དཔྱོད་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བཙོ་བསྐྱེད་དོན་གཉེར་གྱིས་སྐྱེས་བུ་མའི་སྐྱོན་
མེད་དོ་ཞེས་བསྟོན་པ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མའི་སྐྱོན་ཡོད་མེད་དཔྱད་དགོས་པ་མ་
ཡིན་ཉེ། མེ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་སྐྱ་རོལ་ནས་རྟོག་པ་ལ་མེད་སྤང་བ་གྲུབ་ཟིན་པ་
བརྗེད་པའི་ཕྱིར། མའི་སྐྱོན་ལ་མི་བསྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་ཡོད་མེད་གྱི་ཕྱོགས་
གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱེ་ནས་མའི་དངོས་པོ་ཉིད་ནི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། བཙོ་བསྐྱེད་
དོན་ཏུ་གཉེར་བ་གང་ཞིག་མེ་དེ་ལས་བཙོ་བསྐྱེད་གི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་རག་ལས་
པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གཞལ་བུ་ལ་དངོས་པོས་ལྷན་སྟེ། དགག་
རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་ནི་དངོས་པོ་འགོག་པ་ལ་མི་སྐྱབ་བ་དང་། སྐྱབ་རྟོགས་ལ་
བརྟེན་པའི་ཚད་མ་ནི་དངོས་པོ་སྐྱབ་བ་ལ་མི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་སྐྱ་མའི་གཞལ་བུ་མ་
ཞིགས་ན་བསྐྱབ་བར་འབྱུང་ཞིང་གྱི་མའི་གཞལ་བུ་མ་གྲུབ་ན་བསྐྱབ་བར་འབྱུང་བས་

དངོས་པོ་ཉིད་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚོལ་གཉེས་སུ་སྤྱོད་པའི་དོན་ནི་དེ་ཡིན་
ལོ། །ཞེས་གསུང་བའི་རིགས་པའི་དབྱུང་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཟོད་པ་གཅིག་སྣང་སྟེ།
རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །མཚན་གྱི་ཅམ་བཟོད་ལ། རྒྱ་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དེས་མེད་ཀྱི་མཚོ་ལ་དུ་བ་མེད་དོ་
སྟུང་དུ་ངེས་ན་ནི་དེ་ཉིད་གཞལ་བྱ་ཡིན་གྱི། དགག་བྱ་འཇམ་བས་ཅི་ཞིག་གྱ། དེ་ལ་
དུ་བ་ཡོད་དོ་སྟུང་དུ་ཞེན་ན་ནི་གཅད་བྱ་སྣོ་འདོགས་དང་ཞེན་སྣངས་མ་ཐུན་པ་གཞོད་
བྱ་གཞོད་གྱི་དུ་སྟུང་ཀྱང་སྦྱབ་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གཞན་
ཡང་ཞེགས་པས་འིན་ཏུ་བཞག་པར་དགའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྐྱོད་ཀྱིས་སྦྱེས་བུ་ལ་ཐན་གཞོད་མི་སྦྱིད་པ་དང་།
འབྲས་བུ་འདོད་ན་དངོས་པོ་དོན་དུ་གཉེར་རིགས་པ་དང་། དོན་གྱི་མི་རུས་པ་དོན་
དུ་གཉེར་མི་རིགས་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དོན་ནི་ཡོད་ཀྱང་བཙོ་བསྐྱེག་དོན་
གཉེར་གྱི་སྦྱེས་བུའི་དོན་ཅུང་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་ལྟར་མེར་མངོན་པར་
ཞེན་པའི་རང་བཞིན་རྟོག་པ་ལ་མེར་སྣང་བ་མེད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཡོད་
དམ་མེད་ཀྱང་དུང་བཙོ་བསྐྱེག་དོན་གཉེར་གྱི་སྦྱེས་བུའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་ཉམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོད་ཀྱིས་དོན་གྱི་མི་རུས་པ་གང་ཞིག་དོན་གྱི་
མི་རུས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅི་ལྟར་བཞེན་འདོད་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ན་མེད་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཅི་ལྟར་བཞེན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། སྐྱོད་བཀག་པ་ལ་དགོས་རུས་མེད་པ་དེའི་སྤྱིར། དུས་དང་
གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོ། བཙོ་བསྐྱེག་དོན་གཉེར་གྱིས་མེ་འདི་ཡོད་པ་དང་

མེད་པར་དཔྱོད་པ་འཇུག་པ་ན་མེར་རླུང་པར་རྟོག་པའི་སྤང་བ་མེ་རྟོགས་པའི་ཚད་
མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པ་སྤངས་ཏེ་མེ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པར་རིགས་ཏེ། གང་ལ་སྐྱེས་
བུའི་བཙོ་བཏེན་གྱི་དོན་འདི་འབྲེལ་ཞིང་བསྐྱབ་རྒྱས་པ་མེའི་དངོས་པོ་ཉིད་ལ་རག་
ལས་ནས་གནས་པར་བྱེད་རིགས་པའི་སྲིད། ཅི་ལྟར་གང་བ་མེལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་
མེ་བཞིན་ལོ། །དེ་ལ་སྐྱའི་དོན་ནི་བཙོ་བཏེན་གྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྲུགས་ལ་ཉམས་སུ་སྤོང་བ་སྟེ་རྟོགས་པར་གྲུང་ཡང་དེ་
དངོས་པོར་མེད་པའི་སྲིད་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། བཙོ་བཏེན་གྱི་དོན་བྱ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུ་འདིས་ཚོས་
ཅན། བཙོ་བཏེན་གྱི་དོན་དེ་མི་རྒྱས་པ་ལ་ཆེད་དུ་གཉེར་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེས་སྤོང་གི་འདོད་དོན་སྐྱབ་པར་མི་རྒྱས་པ་དེའི་སྲིད། འཁྲིག་པ་དོན་གཉེར་གྱི་
འདོད་པ་དང་ལྡན་པ་བྱུང་མེད་དག་གིས་ཚོས་ཅན། འཁྲིག་པའི་འདོད་དོན་དེ་སྐྱབ་
པའི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་བྱང་འདྲ་བའི་མ་ཞིང་ཁྱད་གཞིར་གཟུང་ནས་ཁྱད་ཚོས་
གཟུགས་བཟང་བ་དང་རན་པ་བརྟག་པ་ལ་སྐྱུར་ལེན་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེས་སྤོང་གི་འཁྲིག་པའི་འདོད་དོན་དེ་སྐྱབ་མི་རྒྱས་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཡང་ཁྱེད་སྐྱ་དོན་
དགག་བྱར་མི་འདོད་ན་མདོ་མངོན་པས་འདི་སྐྱད་དུ་བཏགས་པས་ཚོས་མི་དམིགས་
པ་ཞེས་སྐྱ་དོན་མེད་པར་བཤད་པ་དེའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། སྐྱའི་དོན་
ཉིད་ཚོས་ཅན། བཏགས་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་
གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་བཏགས་པའི་ཚོས་སུ་གསུངས་པའི་སྲིད། བཏགས་

པའི་ཚོས་མི་དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལེ་སྤྲོད་མེད་པར་སྟོན་
པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་ལ་བརྟེན་པར་དམིགས་ཅུང་མི་དམིགས་
པ་ཉིད་ནི་སྤྲོད་དེའི་ཚོས་ཡིན་ལོ་ཞེས་པའི་དོན་འདི་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རིགས་པའི་
དབང་རྒྱུག་གིས། ལུང་འདིའི་དོན་སྤྲོད་མེད་པར་གོ་བ་ལ་དམིགས་སྤྱུག་པའི་
དགག་པ་མཛད་བཞིན་དུ་རྟོག་བཏགས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་རྣམས་མ་མིན་ཞིང་ཚད་
མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པར་འདོད་པ་དགོངས་པ་ལས་སྤྱི་
རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་ཆེས་གསལ་བ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་བཤད་ཟིན་ཅན་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོགས་ཚོས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྟོན་
པའི་སྐབས་སུ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་དངོས་སུ་མ་
སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་ཡང་དོན་གྱི་འབྲུགས་ཀྱིས་དཔེར་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་དངོས་སུ་མ་སྟོས་པའི་
སྤྱིར། ཅིག་ཤོས་དཔེར་བརྗོད་པས་དེའི་དཔེ་བྱི་བ་ཡང་གོ་བར་ཐལ། རང་བཞིན་མི་
དམིགས་པ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ནི་དོན་ལ་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དཔེ་གོ་བ་དེའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་ནང་དུ་འདུས་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ།
རྟགས་ཀྱི་རོ་པོ་བརྗོད་པའི་སྐྱུས་ཁྲུད་པར་གྱི་བྱེ་བྲག་སྟོ་ཡུལ་དུ་འབངས་པ་ལ་
བལྟོས་པའམ་དེ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ།

ཞེས་ལེ་ཏུ་གཉིས་པར་བརྗོད་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེ་འདིག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་
པ་དང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཉིད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་ལོ། །འདི་སྐྱེ་མའི་དོན་
བསྐྱེའི་འགྲོས་དང་། ཚོད་པ་འོག་མའི་སྐབས་དགོས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱུར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ལྷོགས་སྐྱ་
མ་རྗོད་པ་དང་། དེ་སུན་དཔྱད་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྐྱུར་བའི། རང་བཞིན་གྱི་
གཏན་ཚིགས་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཞེས་བའོ། །ཚ་བའི། གངས་ཅན་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་
ཡོད་པ་སྐྱེ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་
ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་བྱ་མིན་ཏེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཙོ་བོ་ཡོད་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་
ལ་བྱེད་གྱིས་ཡོད་ཅམ་གྱུ་བེན་ཡོད་པའི་བྱེད་པར་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་སྐྱོན་
གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། ཡོད་ཅམ་གྱུ་བེན་ཡོད་པའི་བྱེད་པར་དཔེ་ལ་
རྗེས་འགོ་མེད་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་ཡོད་པ་གཏན་ཚིགས་དང་
བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཀ་དག་ཏུ་འགལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་ཡོད་པ་གཏན་ཚིགས་
ཡིན་ན་གཙོ་བོ་ཚོས་ཅན། ཡོད་དེ། བྱེད་པར་རྣམས་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་པའི་ཉགས་ལས་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ཡང་ཉགས་གྱིས་སྐྱབ་ལུས་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། །གངས་ཅན་གྱི་གཞུང་ལས།

- བྱེད་པར་ཚད་ཕྱིར་རྗེས་འགོའི་ཕྱིར། །
- ལུས་པ་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །
- ཀྱུ་དང་འབྲས་སུའི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །
- འདིག་ཉེན་སྐྱ་ཚོགས་དབྱེར་ཡོད་ཕྱིར། །

མི་གསལ་བ་ཡི་རྒྱ་ཡོད་དོ། །

ཞེས་གཙོ་བོ་སྐྱབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་ལྷ་བཞོད་པའི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་
 བྱི་བདེ་སྐྱབ་གཏང་སྟོ་མས་གསུམ་ཚེ་མི་མཉམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དེ་ཅམ་ལྷ་ལ་རྗེས་འགོ་
 གྲེད་པ་མཐོང་བས་དེ་གསུམ་ཚེ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། སྐྱ་མ་
 ཁ་ཅིག་གིས་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་རྗེས་འགོ་གྲེད་པ་མཐོང་ཞེས་འགོད་པ་ནི། གངས་
 ཅན་གྱི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ནི། གངས་ཅན་པ་བ་དེ། གལ་ཏེ་
 ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ལ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དམ་བསྐྱབ་བྱ་གཞན་ལ་གཏུན་ཚིགས་ཡིན་ན་ཡོད་པ་
 གཙོ་བོ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བར་ཡང་ཅི་སྟེ་མི་འདོད། འདོད་རིགས་པ་ལ་ཁྱེད་སངས་
 རྒྱས་པས་གཙོ་བོ་དེ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཡོད་ཅམ་བསྐྱབ་པ་ལ་
 དགོས་པ་མེད་པས་གཙོ་བོ་དེ་རྟག་གཅིག་སོགས་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་ཁྱད་པར་ཅན་
 ཏུ་བསྐྱབ་དགོས་པར་འགྱུར་ན་དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་ནི་གཙོ་བོའི་སྟེང་ཏུ་བསྐྱབ་པར་
 ལུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པའི་སྲིར་རོ་ཞེས་ཁྱེད་སངས་
 རྒྱས་པར་སྟོན་བརྗོད་པར་གྲག་སྟེ། ཅི་ལྟར་གྲག་ན། ཚད་མའི་ཡུལ་མ་ཤེས་པའི་
 སྲིར། །བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱང་སྐྱབ་པར་གྲེད། །རྒྱས་པའི་ཚིག་ཡིན་མ་བརྗོད་
 དོ། །གཙོ་དང་རྗེས་འགོ་རྗེས་འགོ་མིན། །ཞེས་ཅི་སྐད་ཏུ་གངས་ཅན་གྱིས་རྗེས་
 དཔག་ཚད་མའི་ཡུལ་སྲི་ཡིན་པ་མི་ཤེས་པར་རྟག་གཅིག་སོགས་མཚན་ཉིད་ལྷ་
 ལྷན་གྱི་ཁྱད་པར་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱར་འདོད་པའི་སྲིར་རོ་ཞེས་བཤད་པ་སོས་
 པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་དོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཁྱད་པར་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་ཏུ་འགལ་བར་ནི་
 མ་ཟེད་དོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་ཁྱད་པར་སྐྱའི་ཡོད་པའམ་སྐྱའི་དངོས་པོ་གཏུན་ཚིགས་སུ་

བྱེད་དགོས་ན་ཁྱེད་པར་གཏན་ཚིགས་སུ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། ཇི་ས་འགོ་མེད་པའི་སྐྱོན་
 མཚུངས་པའི་སྲིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་ཇི་ས་སུ་འགོ་བ་མེད་པ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་
 ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྲིར་རོ་ཞེ་ན། ཚད་པ་
 འདིའི་དོན་བསྐྱས་ན་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་ཡུལ་གྱི་ཐོན་པོ་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་ལ་འདི་གཞི་
 བ་དངོས་མིང་དུ་གྲགས་ལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གངས་ཅན་གྱིས་རྣམ་འགྲུའ་ཐམས་ཅད་
 གྱི་བྱེད་པ་པོ་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། དེ་ཡང་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་ཆ་མེད་གྱི་
 གཅིག་ལྟ་དང་བདེ་བ་དང་སྐྱབ་བསྐྱལ་དང་བཏང་སྟོམས་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་སྐྱབ་
 འདོད་ནས་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་འབྲའི་ཁྱེད་པར་ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་
 བའི་ཚོས་སུ་གང་དུ་ཡང་མ་གཟུང་བར་སྐྱིར་གཙོ་བོ་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྐྱབས་པ་ཅམ་
 གྱིས་གངས་ཅན་གྱི་འདོད་དོན་མི་འགྲུབ་ཅིང་སངས་རྒྱས་པས་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་
 ཡོད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་སྲིར། ཡང་གངས་ཅན་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་
 གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་རྟོག་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོར་སྣང་བ་ཚོས་ཅན།
 ཡོད་དེ། ཞེས་བསྐྱབས་པས་གང་གངས་ཅན་གྱི་འདོད་དོན་ཅུང་ཟད་གང་མི་འགྲུབ་
 སྟེ། གཙོ་བོའི་སྐྱོདོན་ཡོད་པར་བསྐྱབས་པས་གངས་ཅན་འདོད་པའི་གཙོ་བོ་འགྲུབ་
 པ་ལ་མི་ཐན་པའི་སྲིར་དང། སངས་རྒྱས་པས་གང་གཙོ་བོའི་སྐྱོདོན་ཡོད་པར་གྲུབ་
 ཟིན་མ་བཟེད་པའི་སྲིར། དེས་ན་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་
 དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོར་སྣང་བ་ཚོས་ཅན། དངོས་
 པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྐྱབ་ན་དངོས་པོའི་ཁྱེད་པར་བསྐྱབ་བྱུང་འགྲུའ་བས་རྟགས་དེའི་
 ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ན་ཇི་ས་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་ཇི་ས་ཁྱབ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་

པའི་གཞོན་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །གཙོ་བོ་ཚོས་ཅན་ཏུ་བརྒྱངས་ནས་མཚན་ཉིད་ལྟ་
ལྟན་གྱི་ཡོད་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱེད་ན། དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་གཞོན་པ་
སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །རང་ལ་སྤྱི་དངོས་པོ་གཏན་ཚིགས་སུ་མ་བརྒྱང་བར་དངོས་པོ་
ཅམ་གཏན་ཚིགས་སུ་གཟུང་ན་ཡང་སྟོན་མེད་པའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། བསྐྱབ་བྱའི་ངོས་ནས་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་ངོས་ནས་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་པོའི་བྱང་པར་
བསྐྱབ་བྱའི་འདོད་དགོས་པ་དང་། བྱང་པར་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པ་བསྟན་པ་
དང་། དངོས་པོ་ཅམ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་སྟོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
མཚན་ས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་དང་གཏན་
ཚིགས་གཉེས་མཚུངས་པའི་སྟོན་འདི་ནི་མེད་དེ། འདི་ལྟར། གཉེས་པ་ནི། མཚན་
ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱི་གཙོ་བོར་སྤང་བ་དངོས་པོར་སྐྱབ་པའམ། གཙོ་བོར་སྤང་བ་མཚན་
ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱི་དངོས་པོར་སྐྱབ་ཀྱང་རུང་། དངོས་པོའི་བྱང་པར་གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་
ལྟ་ལྟན་ཅམ་ཞིག་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱངས་ཅན་གྱིས་དེ་སྐྱབ་འདོད་ནས་
སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་གང་ཞིག་མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱི་གཙོ་བོར་སྤང་ངམ། གཙོ་བོར་
ཅམ་ཡོད་པར་བསྐྱབས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིའི་ཚོས་ཅན་
གཙོ་བོར་ལ་ཡོད་པ་ཅམ་སྐྱབ་ན་ཚོལ་བའི་མཛོན་པར་འདོད་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་
ཀྱང་འབྱུང་བར་མི་འབྱུང་ལ། སྤྱ་དོན་དེ་འདྲ་བ་ནི་སྤྱི་ཚོལ་སངས་ཀྱས་པས་ཀྱང་
བགག་པ་མེད་པར་བྱུང་བའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཡོད་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་ཡོད་པའི་བྱང་པར་སྐྱབ་དགོས་

བ་སྐྱིར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་དང་། གངས་ཅན་གྱིས་ཁས་
ལེན་དགོས་པར་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏུན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པ་སྐྱབ་ན་
ཡོད་པའི་བྱང་པར་བསྐྱབས་པར་འགྱུར་བ་དགོས་པོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། གངས་ཅན་གྱི་གཏུན་ཚིགས་འདིར་ཡོད་པ་བསྐྱབས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པས་
ཡོད་པའི་བྱང་པར་བསྐྱབ་དགོས་པོ་ཞེས་ཐམས་པ་འཕེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གངས་ཅན་གྱི་གཏུན་ཚིགས་འདིར་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བཀའ་
པའི་སློན་པ་བསྐྱབ་བྱ་འགོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཙུག་ལྷན་གྱི་ཚོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་དོ་
ཞེས་དངོས་པོ་ཅམ་གྱི་བྱང་པར་མ་བསྟན་པ་སྐྱ་དོན་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ཅམ་ལ་
འགའ་བ་མེད་པས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཉག་པ་དང་གཅིག་ཤུ་ཡིན་པའི་གཙུག་ལྷན་གྱི་ཚོས་འགའ་
ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་གཙུག་ལྷན་གྱི་ཚོས་འདིའི་བྱང་པར་འགའ་ལ་ཡང་མ་རེག་པར་དམ་འཆའ་བ་
མི་རིགས་པར་ཐམས་ཅད། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པས་གོལ་བ་རང་གི་འདོད་དོན་དང་ཕྱི་གོལ་གྱི་མི་
འདོད་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་གཙུག་ལྷན་དམ་གཙུག་པོའི་སྟེང་དུ་ཉག་གཅིག་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་གྱིས་ཟེན་པ་ཉིད་
སྐྱབས་འདིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཡང་ན་གངས་ཅན་འདིས་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གངས་ཅན་གྱིས་གཙུག་ལྷན་གྱི་ཚོས་འདོད་པར་བསྐྱབ་པའི་སྐྱབས་འདིར་ཉག་གཅིག་སོགས་ཀྱི་
བྱང་པར་གྱིས་ཟེན་པ་བསྐྱབ་བྱེད་བྱེད་དགོས་པར་ཐམས་ཅད། གངས་ཅན་དེ་ལྟར་སྐྱབ་

འདོད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པ་གང་ཞིག་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པ་
 ལྟ་བུ་ལུགས་ལ་འཕེན་པའི་ཚིགས་ཀྱང་མེད་པའི་སྲིད། འདོད་ན། གངས་ཅན་གྱིས་
 བཞོད་པའི་གཏན་ཚིགས་འདིར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པར་འགྱུར་
 བར་ཐལ། ཏྲག་གཅིག་སོགས་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་གྱི་དངོས་པོ་དཔེ་སྲུ་ལ་ཡང་རྗེས་
 འགོ་མི་བྱེད་པའི་སྲིད། ཡང་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་གྱི་གཙོ་སྣང་དངོས་པོར་སྐྱབ་ན་ཡང་
 རྒྱད་པར་བསྐྱབས་པར་འགྱུར་བས་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་རྗེས་འགོའི་ཁྲབ་པ་མེད་པར་
 འགྱུར་བར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་དེའི་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་
 བསལ་བའི་སྲིད། ཐལ་བ་དང་ཏྲགས་སྲ་མ་ཁས་སྐྱངས་སོ། །སྐྱབས་འདིར་གཙོ་
 བོའམ་གཙོ་སྣང་ལ་ཡོད་པ་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་ན་འབྲུག་པར་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་ལེན་
 དགོས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་འཕེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གངས་ཅན་དེ་ལྟར་
 སྐྱབ་འདོད་པ་གང་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བསྐྱབས་པ་དགོས་པ་མེད་པ་དེས་ནའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་མཚུངས་པ་
 སྣང་བ་རྒྱས་པར་བཞད་པ་དང་། མི་མཚུངས་པའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་བོ་ལ་གཉིས།
 དངོས་པོའི་འབྲུག་པར་རྗེས་འགོ་མེད་པ་དང་། ཡོད་ཅེས་རྗེས་འགོ་གྲུབ་པས་དགོས་པ་
 མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་གྱིས་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་འདིར་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་ནི་དཔེ་ལ་དེ་ལྟར་རྗེས་སྲུ་འགོ་བ་མེད་པར་ཐལ། གངས་ཅན་
 གཙོ་བོའི་གཙོ་སྣང་ལ་གཙོ་བོ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏྲག་དངོས་རྣམས་པ་ཅི་ལྟ་ཡང་
 རུང་བས་འབྲུག་པར་དུ་གྱུར་བ་བསྐྱབ་པར་འགྱུར་བའི་སྲིད། ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
 ཚོས་ཅན་གཙོ་བོའམ་གཙོ་སྣང་གི་སྲིད་དུ་གཙོ་བོའི་མཚན་ཉིད་གཙོ་བོ་དེ་གཅིག་ལུ་

དང་རྟག་པ་དང་བདེ་བ་དང་སྐྱབས་པ་སྐྱབས་དང་བཏང་སྟོམས་ལ་སོགས་པའི་བདག་
ཉིད་དམ་ཁྱད་ཚོས་གཞན་ཡང་རྩེ་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པའི་ཁྱད་ཚོས་དེ་དག་དཔེ་
ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གང་ཡང་ཡོད་པ་ཅམ་དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དེ་གྲུབ་པས་ནི་
འདོད་དོན་ཅུང་ཟད་གྲང་གྲང་མེད་པར་ཐལ། ཚོལ་པའི་འདོད་དོན་དང་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་མི་
འདོད་པ་གང་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་བོ་ནི། གལ་ཏེ་གཙོ་བོ་ཡོད་
བར་སྐྱབས་པ་ལ་བརྟག་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབས་པ་ལ་
ཡང་སྟོན་དུ་ཐལ་བར་འགྲུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་ཡང་མེ་ཅམ་ཡོད་པ་
ལ་ནི་ཚོད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པར་གྲུབ་ཟེན་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
ཚོད་གཞིའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་ལ་མེའི་ཚོགས་པ་བསྐྱབས་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱེད་ན་ནི་
དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱབས་བྱ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་
གསུམ། ཚོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་མེ་ཅམ་བསྐྱབས་བྱ་ཡིན་པ་དང་། གངས་ཅན་གྱི་སྐྱོར་བ་
ལ་དེ་མི་རྩུང་བ་དང་། ཚོགས་དོན་བསྐྱབས་བྱའི་ཚོས་སུ་བྱེད་པ་མི་རིགས་པའོ། །དང་
བོ་ནི། དུ་བ་དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་དུ་ཚོད་གཞི་དེས་མེ་དེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་བསྐྱབས་པ་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཅམ་མི་ལྡན་པ་ནམ་བར་གཙོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དུ་ལྡན་ལ་དེར་ནི་མེ་དེ་དང་
མི་ལྡན་པ་ནམ་བར་བཅད་པས་སྐྱི་ཉིད་བསྐྱབས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། དུ་ལྡན་ལ་ལ་ལ་
མེའི་ཚོགས་དོན་བསྐྱབས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བསྐྱབས་བྱ་མ་ཡིན་པ་གོང་དུ་བཤད་

ཟིན་པ་དེའི་སྐྱེད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གངས་ཅན་ལ་ཚད་མས་བྱུང་བའི་གཞི་ཚོས་ཅན་མེད་པ་
དང་། སྐྱོན་དོས་པོ་རང་མཚན་གྱི་ཉེན་དུ་མི་རིགས་པ་དང་། ལ་ལ་མེ་སྐྱུབ་པ་ལ་
སྐྱོན་དེ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཅམ་སྐྱུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་གངས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འདིར་ཡང་
ཚོས་ཅན། ཚད་མས་བྱུང་བ་ལགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་ཅམ་སྐྱུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་ཚོད་གཞིར་གཟུང་བ་གང་ཞིག་དེ་ནི་བསྐྱུབ་བྱ་དང་
ཁྱད་པར་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྐྱེད། དེར་ཐལ། གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུས་བརྗོད་
པར་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་དོན་ཉིད་འགའ་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚོད་གཞི་དེ་ཅི་ལྟར་
མེད་དེ་དེ་ཡང་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་ཤེས་ནས་སྐྱུས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ཞིང་བརྗོད་ནས་ཚད་མས་དེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཤེས་བྱ་དང་གཞུག་བྱ་དང་
བརྗོད་བྱ་ཉིད་དུ་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེ་དང་དོན་འགའ་ཞིག་མ་འབྲེལ་རྣམས་གཙོད་
དུ་བསྐྱུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཅི་དེ་ནི་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྐྱེད་
བརྗོད་བྱ་ཤེས་བྱར་ཡོད་དེ་ཞེས་ཏེ། དེ་ཤེས་བྱར་འགྲུབ་པར་འགྲུར་རམ་བྱུང་བ་ལ་
དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཚོལ་བའི་འདོད་དོན་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་
འགྲུར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱེད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱོས་སྐྱེད་ཅིར་
བཏགས་པའི་རྣམ་པར་ཉོག་པ་ལ་སྐྱུང་བ་ནི་སྐྱེད་དོན་ཡིན་ལ་དེ་ནི་ཚོད་གཞིར་གཟུང་

གཙོ་བོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་
 འདོད་དོན་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཀླུ་ས་པར་བཤད་
 པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། དེས་ཀྱང་གངས་ཅན་གྱི་འདོད་དོན་མི་
 འགྲུབ་པ་དང་། གཙོ་བོའི་སྐྱོན་དོན་གཙོ་བོ་རང་མཚན་གྱི་ཉེ་བར་ལེན་ཅན་དུ་མ་གྲུབ་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་དུ་ཟད་མོད་འོན་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་
 སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་དེ་ཡང་སྐྱའི་དོན་ཅམ་དུ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་
 གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་རྟེན་གང་དུང་ཡིན་པ་གང་ཞེས་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་
 མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་མ་བཞིན་དུ་
 གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྐྱའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འགའ་ཞེས་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བར་
 འགྲུང་གྱི། མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། དེ་མི་སྲིད་པ་གང་
 ཞེས་སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་སྐྱོན་དོན་ཅམ་དུ་གནས་པ་དེ་ལྷ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི་གཙོ་བོའི་སྐྱའི་དོན་རང་ཉིད་ནི་ཚོས་ཅན། རྟག་དངོས་སོགས་ཡོན་
 ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞེས་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།
 ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཚོས་གཙོ་བོ་རང་མཚན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་བྱ་དེ་དག་ལ་
 འདོགས་པ་ཡིན་ཞིང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འཁྲུགས་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་
 ཅན། མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོའི་རྟེན་དུ་མི་སྲིད་དེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་མཚན་ཉིད་
 ལྷ་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་
 ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་དེས་ན་གཙོ་བོའི་སྐྱོད་ནོར་
དེ་དག་ལ་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོའི་དོན་གྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་ཉིད་ཏུ་བསྐྱུབ་
པ་ནི་དོན་མེད་པར་ཐལ། གཙོ་བོའི་སྐྱོད་ནོར་ཡོད་པ་ཅན་ཉིད་ཏུ་སྐྱུབ་ཀྱིས་པ་ཡིན་གྱི་
དོན་གྱི་ཁྱད་པར་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་སྐྱུབ་ཀྱིས་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་
དེར་ཐལ། སྐྱོད་ནོར་འདི་དག་ནི་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོའི་ཁྱད་པར་ལེན་པ་ཡིན་
པའི་སྤྱི་དུ།

གསུམ་པ་ནི། གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྐྱུབ་པ་ལས་གཞན་ཏུ་ནི་ཏུ་ལྡན་ལ་ལ་མེའི་སྤྱི་
མེ་ཅན་དེ་ཉིད་བསྐྱུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལ་གྲུབ་ཟེན་བསྐྱུབ་པས་པའི་སྤྱོད་མེད་པར་
ཐལ། གཞི་དེར་མེ་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱུབ་དགོས་པའི་སྤྱི་དུ།

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་
རྗེས་འགོ་མེད་པས་སྐྱུབ་མི་རུས་ན་གལ་ཉེ་ལ་མེ་ལྡན་ཏུ་སྐྱུབ་པ་དེར་ཡོད་ལ་དེ་དང་
མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་ལ་མེའི་ཚོགས་སྤྱི་དང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་མ་ཡིན་
ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཚོགས་དོན་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཏུ་བསྐྱུབ་བྱ་མ་ཡིན་པ་
དང་། དེ་སྤོན་ན་དམ་བཅའ་སྐྱུབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། ལྷང་དང་སྐྱར་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚོགས་དོན་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཏུ་སྤོན་མི་རིགས་པ་དང་།
བསྐྱུབ་བྱའི་ཚོས་ཅན་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཏུ་བསྐྱུབ་པས་སྐབས་དོན་འགྲུབ་པ་དང་།
ཚོགས་དོན་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཏུ་བསྐྱུབ་པ་དགོས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཏུ་ལྡན་
པའི་སྤྱི་དུ་ཏུ་ལྡན་ལ་དང་མེའི་ཚོགས་དོན་བསྐྱུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོགས་དོན་
དེ་ལྟ་བུས་ནི་རྟགས་དེའི་དཔེ་འགའ་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་བྱེད་པ་མེད་པའི་སྤྱི་དུ།

གཉིས་བཞི། ཕྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་དུ་བའི་ཉམས་ལས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པས་ནི་སྐྱབ་པར་འགོད་པའི་ཆེ་ཆོག་ས་དོན་ཉམས་ཀྱི་ཁྲབ་བྱེད་དུ་བསྟན་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྲབ་བ་སྟོན་པའི་ཆེ་གང་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་ན་མེ་ཡོད་དོ་
ཞེས་དུ་བ་མེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་ཅམ་གྱིས་ཁྲབ་བ་བསྟན་པས་སྐབས་དོན་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཕྱོགས་ཆོས་
དང་མེ་ཅམ་གྱིས་ཁྲབ་བ་གྲུབ་པ་དེས་གཞི་གང་དུ་དུ་བ་རང་ཉིད་སྣང་བ་དེ་ཉིད་དུ་མེ་
ཉོགས་པའི་རྫོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལ་མེའི་ཆོག་ས་དོན་བསྐྱབ་བྱར་རིགས་
བའོ། །དང་བོ་ནི། དེ་ལ་སྐྱབ་པར་འགོད་པའི་ཆེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉམས་ཀྱི་ཁྲབ་བྱེད་
དུ་བསྟན་པས་ནི་ཅི་ཡང་མི་དགོས་ཤིང་དགོས་པ་མེད་དེ། ཚོད་གཞི་དེ་ལ་ཉམས་
མཐོང་བ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་བསྟན་པ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་འབྲུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱབ་བྱ་དེ་མ་བསྟན་ན་ཡང་རྗེས་འགོ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་པར་
ཐལ། ཅི་ལྟར་ཉམས་ཆོག་ས་དོན་དེའི་ཁྲད་པར་ཅན་གྱིས་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ཞི། དུ་ལྡན་ལ་དེ་མེ་ཅམ་དང་ལྡན་ལ་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་
བརྗོད་རིགས་ཏེ། དུ་བས་ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་དུ་བ་འདི་མེ་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བར་གྲུབ་པའི་འུགས་ཉིད་གྱིས་མེ་ཕྱོགས་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་དེ་དང་མི་
ལྡན་པ་ནས་པར་གཙོད་པའི་ཚུལ་དུ་ཉོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིམ་པ་དེ་ལྟར་གོང་
དུ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་འདིའི་ཁྲབ་པ་ནི་རྟགས་ལ་བསྐྱབ་བྱས་ཁྲབ་པ་
དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བཞོན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་ནི་སྐྱབ་
ངག་ཡང་དག་འདི་ལ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ། །རྟགས་མ་སྐྱབ་ན།
དམ་བཅའ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ལས་སྐྱབ་སྐྱོག་པར་བྱེད་
དེ་བསྐྱོག་མི་བྱས་པར་ཐལ། སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན་བསྐྱབ་བྱ་དེ་བརྗོད་པ་སྟོན་
དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད། དམ་བཅའ་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ན་སྐྱབ་ངེས་ཉིད་
སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྐྱེད་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་ཡང་སྟོན་དཔོན་སྟོགས་ཀྱི་སྐྱེད་པོས་བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་
ཀྱི་ཁྲབ་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་མི་རིགས་ཀྱི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་རྟགས་ཀྱི་ཁྲབ་བྱེད་དུ་བསྟན་
པས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱས་པ་བསྟན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་ཁྲབ་པ་
བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་བའི་རྟགས་ནི་ཚོས་མེ་དང་མི་འབྲུལ་བར་གཞན་
དུ་དཔེ་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད་དང་། དེ་དང་དུ་བ་དུ་ལྟན་ལ་
དེ་ལ་རབ་དུ་བྱུབ་པའི་སྟོགས་ཚོས་གཉིས་ལས་ཚོས་ཅན་དུ་ལྟན་ལ་མེ་དེ་དང་ལྟན་
པར་རྟོགས་པར་འགྲུང་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་མི་མཚུངས་པའི་དོན་བསྐྱབ་པ་ནི། དུ་ལྟན་ལ་ལ་མེ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་
པ་བཞིན་དུ་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཡང་སྟོན་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཚོ་བ་མེད་པ་ནི་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བོད་དུ་མི་མཚུངས་པར་རྒྱས་པར་བསྟན་ཟེན་པ་དེའི་སྲིད།

གསུམ་པ་དངོས་པོ་ཅམ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཞོན་པ་ལ་སྟོན་མེད་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་
དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་དེའི་ཁྲད་པར་སྐྱའི་དངོས་པོ་སོགས་རྟགས་

སུ་གཟུང་བ་མེད་པར་དངོས་པོ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་པ་ལ་
རྟགས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ཡི་ཚོས་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཉམས་པའི་སྐྱོན་མེད་
པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་དངོས་པོ་ཙམ་གྱི་ཁྲབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱའི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁྲད་པར་རྟགས་སུ་
ཡོངས་སུ་མ་གཟུང་བར་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྲབ་པ་བསྟན་པ་ལ་རྗེས་སུ་
འགོ་བ་ཉམས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱ་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་
པ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་
དེ་ལ་གཤོན་མི་ཟ་བར་སྐྱའི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཁྲད་པར་རྟགས་སུ་ཡོངས་སུ་
གཟུང་བར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་ཡོད་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ན་
ཡང་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །གཙོ་བོ་ལ་ཡོད་པ་ཙམ་བསྐྱབ་པར་
བྱ་བ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱབས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་དོས་ནས་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ལ་གསུམ། མཚོམས་
སྐྱར་བ་དང། ཚ་བ་དང། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙོ་བོ་ཡོད་
པར་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་དོས་ནས་ཉེས་པ་གཞན་ཡང་སྟོན་པ་ནི། གཉིས་པ་ནི།
གཙོ་བོ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་སུ་ཡོད་ཚོས་དང་མེད་ཚོས་དང་གཉིས་
ཀའི་ཚོས་གང་འགོད། ཡོད་ཚོས་དོན་བྱེད་རུས་པ་སོགས་འགོད་ན་གཞི་དངོས་པོ་
དང་དངོས་མེད་གང་ལ་འགོད། གཉིས་པ་མི་རུང་སྟེ། ལྷོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་སྟར་ན་དངོས་པོར་དེས་པའི་གཞི་ལ་སྐྱབ་ན་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་
གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དངོས་པོར་མ་དེས་ན་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་པར་དངོས་པོའི་ཚོས་

གྲུབ་པ་མི་འཐད་བར་སྟོན་པ་ནི། དངོས་པོར་ཡོད་པའི་ཚོས་གཙོ་བོ་དངོས་པོར་སྐྱབ་
 པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་
 ཡང་ན་མཚན་ཉིད་ལྡ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་འཕམ་གཙོ་སྤང་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་སྐྱབ་པ་ལ་
 དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་མ་གྲུབ་པར་
 ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་གང་གི་སྟེང་ཏུ་ཡང་འགོད་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་
 པར་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་ཤེས་བྱ་
 དང་། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཚོད་གཞི་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་དངོས་པོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་
 དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲུབ་པ་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་འཁྲུལ་
 པའི་ངེས་པ་མེད་དོ། །གཞི་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་ལ་དེ་དག་ཏུ་ཤེས་ན་གྲུབ་
 པས་ལ་བྱུང་བས་ཤེས་འདོད་མེད་ལ་དེ་དག་ཏུ་མ་ཤེས་ན་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྐོ་
 བས་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་ལ་རྟོག་པ་ལ་སྤང་ཅམ་གཞིར་བཞག་ནས་དེ་ལ་ཕྱོགས་
 ཚོས་གྲུབ་ན་གྲུབ་པ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོར་མེད་པའི་ཚོས་དོན་
 བྱེད་རྒྱས་པས་སྟོང་བ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གྲུབ་པ་འགལ་བར་
 འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་མཚན་ཉིད་ལྡ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་འཕམ་གཙོ་སྤང་དངོས་
 པོར་ཡོད་པ་དེ་ཅི་ལྟར་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་
 རྟགས་སྤྱི་གང་འགོད་ཀྱང་འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་པོ་གང་
 ཏུང་ལས་མི་འདའ་བའི་སྤྱིར། དོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཡང་མི་རྟག་
 པའི་ཚོས་རྟགས་སྤྱི་འགོད་ན་མ་གྲུབ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀའི་ཚོས་མ་ངེས། རྟག་པའི་
 ཚོས་འགལ་བས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱུང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་

མཚུངས་ཏེ། མི་ཉག་པའི་ཚོས་བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་ཉག་ས་སུ་འགོད་
བས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། ཅིག་པོས་ལ་དེ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་གཞི་གཉིས་པོ་གང་ལ་ཡང་དངོས་པོ་ཉག་ས་ཡང་
དག་གི་བསྐྱབ་བྱར་མི་རུང་བ་དང་། དངོས་པོ་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་
རུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོལ་
བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོད་གཞི་གཉིས་དངོས་པོ་དང་ཚོགས་པ་ཉག་ས་ཡང་དག་གི་
བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་དེའི་
གཏན་ཚིགས་སུ་གང་བཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་གྱི་རིགས་གསུམ་གང་རུང་ཡོད་པ་
ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དང་ཁྲབ་པ་འཁྲལ་བ་
དང་འགལ་བ་གསུམ་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་པོའི་ཚོས་ཉག་ས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། གཉིས་ཀའི་
ཚོས་ཉག་ས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཚོས་ཉག་ས་སུ་མི་རུང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་པོའི་ཚོས་སྐྱབ་ནས་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མི་འཐད་
པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་གལ་ཏེ་དངོས་པོའི་རྣམ་སྲུ་གྲུར་
པའི་ཚོས་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་ན་ནི་ཞེས་ཁས་སྤངས་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་དངོས་
པོའི་རྣམ་སྲུ་གྲུར་པའི་ཚོས་ཚོད་གཞི་གཉིས་གང་རུང་ལ་དངོས་པོ་དེ་སྐྱབ་པའི་
ཉག་ས་ཡང་དག་ཏུ་ཅི་ལྟར་འགྲུར་ཏེ་མི་འགྲུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་དངོས་པོར་
ཡོད་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། གང་ཞེག་དངོས་པོའི་རྣམ་སྲུ་གྲུར་པའི་
ཚོས་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་པ་གྲུབ་པའི་གཞི་དེ་ཅི་ལྟར་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་མི་

འདོད་དེ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ལྷས་བྱིན་གྱི་རིམ་བཞེས་པ་ལྟར་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཇུས་
ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱོར་བ་མ་ཡིན་ནམ། དངོས་པོའི་ཇུས་སྤྱུ་གྲུར་པ་དངོས་པོའི་ཚོས་
སྤྱི་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན་དངོས་པོའི་ཇུས་སྤྱུ་གྲུར་པ་དངོས་པོའི་ཚོས་སྤྱི་མི་རྩུང་བའི་
སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཇུས་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་བྱང་པར་འགའ་ཞིག་
ལ་བསྐྱོས་ནས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུར་པ་འགའ་ཞིག་ལ་དངོས་པོའི་
ཚོས་ཞེས་ཚོས་ཅན་ལས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇུས་གཅིག་ལ་
ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རྩུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གཅིག་གི་ཚོས་
དང་ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐྱེ་དག་གི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ་ནི་བྱང་པར་གཞན་སྤོང་མི་
སྤོང་མ་གཏོགས་པ་ཇུས་ལ་བྱང་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདི་ནི་ཚད་
མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བསྐྱབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་གཉེས་ཀའི་ཚོས་
གཏན་ཚིགས་སྤྱི་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། གཉེས་ཀའི་ཚོས་སྤྱི་
གྲུར་པའི་དགག་པ་ཉགས་སྤྱི་མི་རྩུང་བ་དང་། སྐྱབ་པ་ཉགས་སྤྱི་མི་རྩུང་བ་དང་།
གཉེས་ཀའི་ཚོས་སྤྱི་ཁས་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་འཇུག་བ་དོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉེས། རྒྱས་པར་བཞད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། གཉེས་ཀའི་
ཚོས་དངོས་མེད་ལ་ཡང་འཇུག་པ་དང་། དགག་སྐྱབ་དོན་སྤྱི་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་
འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། དངོས་དང་། ཚེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གཉེས་ཀའི་ཚོས་དངོས་པོ་ལ་མི་བརྟེན་པའི་སྤོག་པ་ཅམ་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་

ཚོད་གཞི་ལ་དངོས་པོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དངོས་པོར་
མེད་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པ་མི་འགལ་བའི་སྲིད་ཏེ། དངོས་པོར་མེད་པ་མེད་དགག་མ་
ཡིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུས་མེད་པ་
ཉིད་ནི་ཉེ་བར་བརྗོད་པ་མེད་པ་དངོས་མེད་ལ་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་
ལོ། །དཔེ་ཅན་དེ་ཉིད་དཔེར་བཞག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཉེ་བར་བརྗོད་པ་མེད་པ་
ནི་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྲིད། འདི་ལས་ལྡོག་ཅེས་པའི་འབྲུང་ཁུངས་དང་། འདི་ལ་མེད་
ཅེས་པའི་དགག་སྐྱེག་ཡང་མི་རུང་བའི་སྲིད། དགག་པའི་སྐྱེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་
ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཅི་དེ་ནི་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་དངོས་པོར་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་སྐྱབ་
པའི་སྐྱེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་སྐྱེ་མི་འཇུག་
པའི་སྲིད། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཅི་ལྟར་དགག་པའི་སྐྱེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་
ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་སྐྱེ་མི་འཇུག་པའི་སྲིད། ཁྲབ་པར་ཐལ། དགག་པ་ཡིན་ན་ནི་
སྐྱབ་པ་ལོག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་སྲིད་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དགག་པའི་སྐྱེ་
ནི་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་སྐྱེ་མི་མེན་པ་གིང་ཟས་མི་ཟ་བ་ཚུ་མི་ཟ་བ། ཀླུ་པོའི་བཙུན་
མོའི་གདོང་ཉི་མ་མི་མཚོང་བ། མ་ཞིང་མ་ཡིན་པ་ལ་ཨ་ཚོ་ཞེས་པ་ལྟ་ཁོ་ན་ལ་གནས་
པར་འདོད་པ་དེའི་སྲིད། ཉེ་བར་བརྗོད་པ་དངོས་པོ་ལ་ནི་ལུས་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་དགག་སྐྱེ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འཛིག་རྟེན་
དོན་གཞན་ལ་ཡང་དགག་སྐྱེ་སྟོར་བ་བརྗོད་མི་རུས་པ་དང་། བརྗོད་པའི་དགོས་

བ་དོན་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་འགོག་ན་བརྟེན་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་སུ་བརྟེན་བ་དང་སྤྲོད་པའི་སྤྱིར་གཞན་ས་སུ་གྱུར་བས་ན་གྲེ་མ་
ཞེས་སོ། །བརྟེན་སྤྱོད་པ་བརྟེན་པ་གྱུར་བ་འདོད་པ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་དགག་སྐྱ་
འཇུག་པའི་དོན་ལྟ་ཁོ་ན་རང་ལ་བརྟེན་པའི་འབད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ཉོན་
མོངས་པ་འདི་ནི་འདོད་དོན་མི་འགྲུབ་བཞིན་དུ་ཆེགས་ཆེན་པོས་སྐྱབ་དགོས་པའི་
དགའ་བས་འཚོ་བ་ཁོ་ན་སྟེ་བརྟེན་སྤྱོད་པ་དེའི་བྲང་བརྟེན་པ་ལིང་ཚོས་དེས་བཏབ་
གྲང་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ལས་གཞན་ལ་དགག་སྐྱ་སྤྱོད་བ་མི་ལྡོག་པའི་སྤྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེར་ཐལ། ཉེ་ལ་ཡང་བོང་བུ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་དགག་སྐྱ་བརྟེན་
སྤྱོད་སྤྱིར་བ་བཞིན་དོན་རྟོགས་པའི་སྤྱིར། ལྷབ་པར་ཐལ། སྐྱ་སྤྱིར་བའི་དགོས་པ་
ཡང་དོན་གོ་བ་དེ་ཅམ་དུ་ཐད་པའི་སྤྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། བརྟེན་པས་འཇུག་གྲང་ལྟ་པོ་ཁོ་ན་ལ་དགག་སྐྱ་སྤྱིར་བས་
དོན་རྟོགས་ཀྱི། གཞན་ལ་དགག་སྐྱའི་བརྟེན་གྲང་གྲང་དོན་མི་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། དགག་
སྐྱ་ལྟ་པོ་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱ་གཉིས་གར་ཡང་དོན་མི་རྟོགས་པར་ལྷན་པར་
མེད་པར་ཐལ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དགག་སྐྱ་ལས་དོན་མི་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་
དགག་སྐྱ་ལས་དོན་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དང་། བརྟེན་པ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་
པར་ལྷན་པར་མེད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་ལྟ་ལས་གཞན་ལ་དགག་སྐྱ་སྤྱིར་བས་དོན་མ་
རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱ་གང་ལས་གྲང་དོན་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་སྤྱིར་དོ། །ཐལ་བ་སྐྱ་མ་ལ་ལྷབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དགག་སྐྱ་ལྟ་པོ་དེ་ལས་
དོན་རྟོགས་པ་ཡང་བརྟེན་པ་བརྟེན་པའི་སྤྱིར་ཡིན་ལ། དོན་ལ་བརྟེན་སྤྱོད་བ་དེ་ནི་གཞན་

དུ་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དགག་སྐྱེལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགག་སྐྱེལ་དུ་མ་ལ་འཇུག་པ་དེས་ན་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེ་
མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གཙོ་བོ་དངོས་པོར་སྐྱབ་པའི་མི་མ་སུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་
སྲིད་པའི་དོགས་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སློན་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཚོབ་པའི་གོ་བར་བྱེད་པ་
ཉིད་བདག་གིར་བྱེད་པར་ཉ། གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་རྗེ་ལྟར་འགྱུར་ཉེ་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བཟོད་པར་བྱ་བ་ལུས་ཅན་དེ་རྣམ་པར་
བཅད་པ་ཅམ་དེ་ནི་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཡོད་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཉིད་དང་གཞུག་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་རྣམ་པར་བཅད་
པ་དགག་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་སྐྱབ་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཚོས་ཅན། གཙོ་བོ་དངོས་
པོར་སྐྱབ་པའི་ཉམས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་
འཇུག་པའི་སུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། ཅི་ཞིག་
ལྟར་དངོས་པོ་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་འཛིན་སྟངས་མ་འཇུག་པའི་སློན་རྣམ་པར་འཛོག་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཚོས་དགག་པ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། གཉིས་ཚོས་དགག་པ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་འདིས་
གཉིས་ཚོས་སྐྱབ་པ་དེ་དག་ཀྱང་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རང་ཚིག་འགལ་བ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་ཕོ་
ནི། བྱངས་ཅན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཅི་ལྟར་སློན་པ་མ་ཡིན་ཉེ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་
དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་ཚོས་གཙོ་བོ་དངོས་པོར་སྐྱབ་པའི་ཉམས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་
ལྡངས་པའི་ཕྱིར། ལྱབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དམ་འཆའ་བའི་རང་གི་ཚིག་གིས་དངོས་པོ་

ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་ཚོས་སུ་སྐྱས་པས་རྟགས་འདི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལས་གཞན་
ལ་ཡང་འཇུག་པ་དང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་མི་འཇུག་བར་བདེན་ཞེན་གྱིས་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་སྲ་མ་དང་། དེ་སྟུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མ་སྟུན་
རྟོགས་མ་ཡིན་པ་ལ་རྟགས་འཇུག་པས་འཇུག་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཀྱི་
འཇུག་པ་ནི་མི་མ་སྟུན་པའི་རྟོགས་ལ་འཇུག་པས་ཡིན་ཏེ། མི་མ་སྟུན་རྟོགས་ལ་མི་
འཇུག་ན་མ་སྟུན་རྟོགས་མ་ཡིན་པ་ལ་རྟགས་ལྷགས་ཀྱང་མི་འཇུག་བར་འགྱུར་བ་
དེས་ན་སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་དང་མ་སྟུན་རྟོགས་
གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བ་དང་། རྟག་སྟེ། རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་དང་
མ་སྟུན་པའི་རྟོགས་གང་ཡང་རུང་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་མི་མ་སྟུན་
རྟོགས་དང་མ་སྟུན་རྟོགས་མ་ཡིན་པ་ཚོད་གཞི་གཉིས་ཀའི་ཚོས་ཡིན་ཡང་རྟགས་
འཇུག་བའི་རྫོན་མེད་དེ། མི་མ་སྟུན་པའི་རྟོགས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཚོད་གཞི་
མ་སྟུན་རྟོགས་མ་ཡིན་ན་དེ་ལ་རྟགས་ལྷགས་པས་འཇུག་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡང་
རྫོན་མེད་དེ། མ་སྟུན་རྟོགས་མ་ཡིན་པའི་ཚོད་གཞི་ལ་རྟགས་ལྷགས་ཀྱང་རྟོགས་
ཉིད་ནི་འཇུག་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་མ་སྟུན་རྟོགས་འི་
བ་དང་། འིས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལ་རྟགས་ལྷགས་པས་འཇུག་
བར་འགྱུར་བ་འདིར་གང་ཞིག་མི་མ་སྟུན་པའི་རྟོགས་སུ་གཏོགས་ཞེས་འིས་པས་
བསྐྱབ་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལ་མེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་མ་སྟུན་རྟོགས་ལ་མི་འཇུག་པ་གཉིས་ཀའི་ཚོས་སུ་

འགལ་བ་དང་། རྩོམ་སྐྱོ་བ་ལྡན་པ་དེ་ལ་རྟགས་ལྷགས་ཀྱང་མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རོན་ཅི་ལྟར་རྩོམ་སྐྱོ་བ་དང་མ་ཐུན་རྩོམ་སྐྱོ་བ་གང་རུང་གི་གཏན་
ཚིགས་མ་ཐུན་རྩོམ་སྐྱོ་བ་དང་མ་ཐུན་རྩོམ་སྐྱོ་བ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའི་ཚོས་སྐྱོ་བ་འགྲུར་ཏེ་
མི་འགྲུར་བར་ཐལ། མི་མ་ཐུན་པའི་རྩོམ་སྐྱོ་བ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཚོད་གཞི་མ་ཐུན་
རྩོམ་སྐྱོ་བ་དང་མི་མ་ཐུན་རྩོམ་སྐྱོ་བ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ལྷགས་ཀྱང་མི་མ་ཐུན་
རྩོམ་སྐྱོ་བ་ལ་ལྷགས་པར་མི་འགྲུར་སྐྱེ་བ་སྟེ། མ་ཐུན་རྩོམ་སྐྱོ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་ལྷགས་ན་
མི་མ་ཐུན་རྩོམ་སྐྱོ་བ་ལ་ལྷགས་པ་འགལ་ཏེ། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་
དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
དོན་ལ་གནས་པ་རྩོམ་སྐྱོ་བ་ལྡན་པའི་རྩོམ་སྐྱོ་བ་ལ་རྟགས་ལྷགས་པ་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་
མེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། འདོད་པས་རྩོམ་སྐྱོ་བ་ལྡན་པ་ལ་རྟགས་ལྷགས་
ཀྱང་མི་འཇུག་པར་ཐལ་བ་དང་། འདོད་པ་ལ་གཞོན་པ་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
ཐུབ་པ་རྩོམ་སྐྱོ་བ་ལྡན་པ་ལ་མི་སྟོས་པ་དང་། ཚོད་གཞི་ལས་གཞན་པའི་རྟགས་ཁོན་ལ་
ཐུབ་པར་ངེས་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མི་
འཇུག་པ་སོགས་དང་མ་ཐུན་རྩོམ་སྐྱོ་བ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བ་ལ་སྟོས་པར་ཐལ། རྩོམ་སྐྱོ་བ་ལས་
གཞན་པའི་མི་མ་ཐུན་རྩོམ་སྐྱོ་བ་མི་འཇུག་པ་ཅམ་གྱིས་གཏན་ཚིགས་མི་འཇུག་པར་
འགྲུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས་འདོད་ན། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མི་འཇུག་པ་འདོད་
པས་བྱས་པའི་རྩོམ་སྐྱོ་བ་དང་མ་ཐུན་པའི་རྩོམ་སྐྱོ་བ་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་སྟོས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། ཐུབ་བྱ་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་མི་འཇུག་པ་དངོས་པོར་ཏེ། དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པ་

ཡིན་པའི་སྲིད་རོ། །དེས་ན་སྟོགས་ལས་གཞན་པའི་མི་མ་སུན་སྟོགས་ལ་མི་འཇུག་པས་
མི་འཇུག་པ་མི་འཐད་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། ལྷན་པ་སྟོན་པའི་ཚེ་སྟོགས་མ་གཏོགས་པའི་རྟགས་ལ་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་ལྷན་པ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོད་གཞི་མ་སུན་
སྟོགས་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་རྟགས་ཞུགས་པས་ལྷན་པ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྲིད།
རྟགས་ཁས་སྤངས་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འགྱུར་བ་རྣམ་
པར་བཞག་པ་མྱི་ཚོལ་ལ་སྟོན་པའི་ཚེ། སྟོགས་མ་གཏོགས་པའི་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་
རྟག་པ་ཡིན་པས་ལྷན་པོ། །ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཅི་ཞེན་གང་
ཅུང་ཟད་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་འོངས་
པའི་ལྷན་པ་ཉིད་ཚོད་མས་ཀྱུ་བ་དཔེ་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། སྤྱི་ལྷན་
དེ་ལྟར་ཀྱུ་བ་ན་ཚོད་གཞི་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེའི་གོ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་
དུ་ཚོད་གཞི་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ལ་ཚོས་ཀྱི་ལྷན་པ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གོ་བྱེད་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པར་འགྱུར་བའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། སྟོགས་ལས་གཞན་པའི་མི་མ་སུན་སྟོགས་ལ་མི་འཇུག་པས་
རྟགས་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་ན་ཚོལ་བ་ལ་རྟགས་འཇུག་པའི་གཞོན་པ་སྲུས་ཀྱང་
བསྟན་མི་རུས་པར་ཐལ། ཚོལ་བས་སྟོགས་སུ་གཟུང་བ་དེ་ལ་རྟགས་ཞུགས་ཀྱང་
འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་གང་ཞིག །གང་ཞིག་ཚོལ་བའི་སྤྱིས་བྱས་སྐྱབ་པར་འདོད་
པའི་གཞི་སྟོགས་ཡིན་པས་ན་གང་རྟགས་འཇུག་པའི་ལྷན་པ་དུ་མ་ཐོང་བ་དེ་ཉིད་ཚོལ་
བ་དེས་སྟོགས་སུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་སྲིད། རྟགས་སྤྲ་མ་ཁས་སྤངས། ཚོད་གཞི་ལ་

རྟལ་ས་ལྷུག་ས་ཡུང་འཁྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ན་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་དེ་རྒྱལ་བས་སྤོགས་སུ་
བྱེད་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱི་ས་བུའི་འཇུག་པ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་དབང་མ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་དོ། རྟོན་ནི། རྟལ་བ་ཚོས་ཅན། མི་རྟལ་སྤྱེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་
པའི་རྟལ་ས་དེ་མི་འཁྲུལ་བར་ཐལ། སྤོགས་སུ་གཟུང་བ་ལས་གཞན་པའི་མི་མ་སྤུན་
སྤོགས་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་རྟལ་ས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། སྤོགས་
ཚོས་བྱུབ་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། རྗེས་དབལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པར་
ཐལ་བ་དང། གཞོད་བ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཚང་བའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟལ་ས་ལ་
གཞོད་པ་སྲིད་པ་དགག་པའོ། རྟལ་ས་དབལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་ཚད་
མའི་གཞོད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་དེ་རྟལ་ས་མི་རྟལ་ས་སྐྱབ་པའི་རྟལ་ས་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྤོགས་འཁྲུལ་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྲུང་ས་ན་གཞོད་པ་དེར་
འགྱུར་ཞེས་པའོ། འདོད་ན། རྗེས་སུ་དབལ་བའི་ཡུལ་ལ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་
པས་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་ན་གཞོན་བྱ་
དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་དོ། རྟལ་ས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གཅིག་
ལ་གཞོད་ན་དེའི་མཚན་ཉིད་ལྷུག་ས་བ་ཐམས་ཅད་སུན་སྤྱང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
ལེ་ལུ་གཉིས་པར་བཤད་ཟེན་པའི་སྤྱིར། འདི་ས་ནི་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་གྱི་ཚད་མའི་
གཞལ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་མཁྲེན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཚད་མ་མེད་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་མེད་མི་ངེས་པ་དང། དེས་ན་ཤེས་

འདོད་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་ལ་གཞོན་
པ་སྲིད་ཀྱང་ཚུལ་རྒྱག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་ལ་གཞོན་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། ཚང་
མས་གཞོན་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རླང་དུ་དགོས་པ་
ཡིན་ན་ནི་ཞེས་ཁས་སྐྱབས་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་དེ་ལྟར་ཡང་རྟགས་དེ་སྤྱི་ཚོལ་དེའི་
དོར་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཚོལ་གྱིས་དེའི་མཚན་ཉིད་དམ་
བཅའ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པ་མ་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྒྱབ་པ་ཁས་སྐྱབས།
གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པ་གང་གི་དོན་དུ་མི་འཇུག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསམ་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱི་ཚོལ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པར་མ་ངེས་ན་རྟགས་
སུ་མི་རུང་། དེས་ན་སྐྱབ་མི་དགོས་པས་རྟགས་གང་ཞིག་གང་གི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱབ་པ་ཡོད་མེད་དོན་ལ་གནས་པ་དང་།
འདོད་པ་ལ་བཟོས་ན་མི་འཇུག་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུའི་
འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་གི་དངོས་པོའི་ཚོས་རྣམ་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དངོས་པོ་ལ་རྟགས་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཚོས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གང་
གིས་རྒྱབ་པ་གྲུབ་པ་དེ་བསྐྱབ་བྱེད་པའི་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡང་དག་ཡིན་ལ། མ་རྒྱབ་པ་དེ་
གོ་བར་བྱེད་པ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱོད་ཚོས་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་ན་
སྲུང་བཤད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གང་རུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚང་མ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་
པའི་ཚང་མ་སྟེ་བཞད་གང་དུ་བྱ་བར་འོས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་རྟགས་

བསྐྱུབ་བྱའི་ཚོས་ལ་འབྲུལ་བའི་ཡུལ་འདི་སྐོག་ས་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་མི་འབྲུལ་ལ་
གཞན་གྱི་ཚེ་སྐོག་ས་སུ་གཟུང་བ་ནི་དེས་འབྲུལ་བའི་སྲིད། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་ཚད་
མར་འགྲུང་ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཚོས་རྟགས་སུ་མི་རུང་བ་ནི་དངོས་པོ་ཅམ་
ཁྲབ་པའི་དོན་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཚོས་
གཙོ་བོ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྐྱུབ་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་ན་ནི་ཞེས་ཁས་
ལྷངས་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་དེའི་གཏན་ཚིགས་ཁྲབ་པ་འགལ་བར་འགྲུང་ཉེ། དངོས་
པོ་རྣམ་པར་བཅད་པ་དངོས་པོར་མེད་དེ་ནི་དངོས་པོ་འགལ་ལ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་སྲིད་
དང། དངོས་པོ་མེད་པ་མཐའ་དག་ལ་ཡོད་པའི་སྲིད་པོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། མཚན་ཉིད་ལ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་
རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་ཚོས་སོགས་རྣམ་པ་འདི་
གསུམ་ཡང་གཙོ་བོ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྐྱུབ་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་གཏན་ཚིགས་གྱི་
མཚན་ཉིད་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། རྒྱས་པར་བསྐྱུབས་ཐེན་པ་དེའི་
སྲིད། ཐལ་བ་སྐྱ་མ་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གསུམ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་ཡང་དེ་
སྐྱུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་དངོས་པོ་ཅམ་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱུབ་བྱེད་དུ་རུང་བ་ནི། དངོས་པོ་དེ་
ཅམ་ནི་སྐྱ་ལ་རང་ལ་ཁྲབ་པའི་དངོས་པོའི་ཚོས་རྟག་ཅིག་མ་སྐྱུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་འདི་
སྐྱུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་ནི་བསྐྱུབ་མི་བྱས་པའི་ཐལ་བ་དེར་མི་འགྲུང་བར་
ཐལ། དེ་སྐྱུབ་གྱི་རྟགས་སུ་བཞོད་པ་གང་ཞིག་མ་གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་འགལ་བ་དང་

མ་དེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དང་པོ་བྱུང་བར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡོད་པར་བྱུང་
པའི་ཚོས་ཅན་སྐྱེ་བ་སྲིད་དངོས་པོ་ཅམ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་མ་
བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཉམས་སྲིད་མ་གཉིས་བྱུང་བར་ཐལ། དངོས་པོ་གལ་ཏེ་རྣམ་
པ་ཅི་ཞིག་ལྟར་སྐྱེ་བ་པའི་ཚོས་སྐད་ཅིག་མ་དེས་ཁྲུབ་པ་རྣམ་མར་དེས་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྲོགས་ཚོས་ཅན་དགའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་
སྐབས་སུ་ཡང་དག་གཉིས་དང་འགལ་བ་གཉིས་ཏེ་སྲོགས་ཀྱི་ཚོས་རྣམ་བཞི་བཤད་
བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
གྱི་ཉམས་ཡང་དག་གི་རྣམ་པ་འདི་གཉིས་ནི་རང་གི་བསྐྱེད་བྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་
ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཁྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལས་སྐྱོག་པ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལ་འགལ་བ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བསྟན་ནས་ཉམས་ཡང་དག་གི་མཚན་
གཞི་གསུམ་དུ་གྲངས་དེས་སྐྱེ་བ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ཁྲུབ་པར་དང་སྲིད་སྲོས་པའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་ཁ་འཕངས་པ་
ནི། ཁྲུབ་པར་དང་སྲིད་མ་དེས་པ་གཉིས་པོ་དག་ཀྱང་སྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
རྗེས་སུ་འགོ་སྐྱོག་གི་ཁྲུབ་པ་ཡ་གྲུལ་རེ་རེ་ཁོ་ན་དེས་པར་སྐྱེ་བ་བསལ་ནས་ཉམས་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་དེས་སྐྱེ་བ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
སྲིད། དེ་ཡང་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱས་པར་འཆད་པ་གཏན་ཚིགས་
ལྟར་སྤང་བའི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་སྐྱབ་མ་གསུམ་སྲོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མདོར་
བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཚོད་གཞི་ལ་མི་མཐུན་སྲོགས་མཐའ་དག་

ནམ་པར་བཅད་པ་ཉགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྫོགས་
ཚོས་ཅན་དགའི་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་རྫོགས་ཀྱི་ཚོས་ལྷག་མ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་
བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ལྷོག་པ་གཙོ་བོར་བསྐྱབས་ནས་
ཚོད་གཞི་ལ་མི་མཐུན་རྫོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྒྱལ་
ཡུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ལྷག་མ་གསུམ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་མི་རྫོགས་པ་
དང། ལྷོག་ལྷབ་གཙོ་བོར་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་པ་དང། ལྷོག་ལྷབ་གཙོ་བོར་
གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྗེས་འགོ་གྲུབ་ཅམ་གོ་
བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང། རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་ཆ་མཉམ་པ་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང།
རྗེས་འགོ་གཙོ་བོར་གྲུབ་པ་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་མཐུན་
རྫོགས་ལ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་གྲུབ་ཅམ་གྱི་སྐོ་ནས་ནི་གཏན་ཚིགས་བསྐྱབ་
བྱ་འཁྲུལ་མེད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལྷག་པ་དུང་སྐྱ་ཚོལ་མ་གྲུང་དུ་
སྐྱབ་པའི་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་མི་ཉགས་པ་ཉིད་ལས་དུང་སྐྱ་ཚོལ་བ་
ལས་གྲུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་མི་རྫོགས་པའི་སྲིད་རོ། །དེ་ནི་མི་མཐུན་རྫོགས་ལ་
ལྷབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་དགོས་པ་མི་ཁེགས་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་བ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་འདི་
ལས་ནི་ཚོལ་མ་གྲུང་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ལྷོག་པ་མེད་པས་རྗེས་སུ་འགོ་བ་
འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྲིད། རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་ཆ་མཉམ་པ་ལས་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། གཉེས་པ་ནི། འོ་ན་རེག་པར་བྱ་བ་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། སྐྱ་ཉག་གོ་

ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་དང་རྗེས་སུ་འགོ་ཕྲོག་ཆ་མཉམ་བ་ཚང་བའི་ཕྱིར།
གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལས་ནི་རྟོགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་གཙོ་བོར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་འགོ་
གཙོ་ཆེ་བ་ལས་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་བརྟམ་མ་ཐལ་ཏུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ།
གཏན་ཚིགས་འདིར་ཕྱོགས་ཚོས་བྱུང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་སྟོབས་དང་ལྷན་ཞིང་ཕྲོག་པ་
སྟོབས་ཚུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མ་སྟན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་དང་
མི་མ་སྟན་པའི་ཕྱོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་སོགས་འགའ་ལ་མེད་ཀྱང་དེ་པོ་
སོགས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་དེ་ཡང་
མི་མ་སྟན་པའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་མ་ལོག་པའི་ཕྱིར། གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་གང་བྱས་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་རྟག་པ་
མཐའ་དག་ལ་རྣམ་པར་བཅད་པས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྷག་མ་
གསུམ་ཕྱོགས་ཚོས་བྱུང་ཀྱང་ཕྲོག་ཁྲབ་གཙོ་བོར་མ་གྲུབ་བས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་
མི་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་རྣམ་
པར་བཅད་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཕྲོག་ཁྲབ་གཙོ་བོར་གྲུབ་པའི་མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་
མཐའ་དག་ལས་ཕྲོག་པར་བསྟན་པར་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་འདི་རྗེས་འགོ་ཡོད་པ་ཙམ་དང་
རྗེས་སུ་འགོ་ལྡོག་ཆ་མཉམ་པ་དང་། རྗེས་འགོ་གཙོ་ཆེ་བས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ལོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལྡོག་ཁྲུབ་གཙོ་བོར་གྱུ་བ་པ་ལ་བརྟོགས་པ་དེས་
ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགོ་བ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ལྡོག་པས་
ཁྲུབ་པ་གྲུབ་ན་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དུང་སྐྱ་མི་
རྟག་སྟེ། ཚོལ་བ་ལས་གྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྲུ་བ་ལྟ་བུ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཚོལ་བ་
ལས་གྲུང་བ་དེ་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་དེ་ལྟར་དུང་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་རྣམས་པར་བཅད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཚོལ་གྲུང་གི་གཏན་ཚིགས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
བསྐྱབ་བྲུ་གོ་བའི་རུས་པ་རྗེས་འགོ་གཙོ་བོར་གྱུ་བ་པའི་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་པར་ལྡོག་པ་
ཁྲུང་པར་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཚོད་གཞི་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་། ཚོགས་
པ་ཁེགས་ན་བསྐྱབ་བྲུ་འགྲུབ་སྟེ། ཚོད་གཞི་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་ཚོགས་པ་ཁེགས་
པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་ཚོགས་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱ་དང་དུ་བ་
དང་ལྡན་པའི་ས་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པར་རྟག་པ་དང་མེ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པར་
བཅད་པས་ཚོད་གཞི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པ་རྟོགས་ན་སྐྱབ་བྲེད་
འགོད་པའི་དག་འདིའི་རུས་པ་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚོད་གཞི་ལ་དགག་

བྱེད་ཚེས་བཅད་པ་ཅམ་གྱིས་དགག་བྱེད་ཚེས་དེ་དག་ལས་ཐ་དད་པ་ཅམ་ནི་གོ་
བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅད་བྱ་ཁེགས་ཀྱང་ཡོངས་གཙོ་མི་རྟོགས་པའི་སྲིད་
འོ། །འོན་ཀྱང་སྐྱེད་ལེ་མི་རྟོགས་པ་འདི་ཉིད་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་གཞན་རྟོགས་པ་ཞི་བྱུང་བ་
མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པའི་ཚོགས་སྐྱིད་ཉིད་མི་མ་སྐྱེད་ལེ་སྐྱེད་ལེ་དང་མ་
འདྲེས་པར་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ལེ་ཅམ་
གྱིས་རྟོགས་པ་མི་ཁེགས་པ་དང་། རྟོགས་པ་བཀག་ཅམ་གྱིས་མི་རྟོགས་པ་མི་འགྲུབ་པ་
དགག་བྱེད་ཚེས་དང་བསྐྱེད་བྱེད་ཚེས་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཙོ་མི་དངོས་འགལ་བ་
ཡིན་པར་འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཅམ་རྟོགས་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱེད་ལེ་
རྟོགས་པ་རྟོགས་ཀྱིས་པར་ཐལ། རྟོགས་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་གལ་ཏེ་སྐྱེད་ལེ་དེ་དག་གཞོན་མི་ཐ་
བར་གཞན་རྟོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པར་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། རྟོགས་པར་ཐལ།
སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་གོ་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་མི་རྟོགས་པར་གོ་བའི་འབྲས་བུ་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་སྲིད། རྟོགས་པའི་རྟོགས་ལས་སྐྱེད་ལེ་དེ་དག་གི་གཞན་རྟོགས་པ་དང་
མ་འདྲེས་པ་ཉིད་གོ་བར་བྱ་བར་འགྱུར་མོད། དེ་གོ་ཡང་སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པར་མི་གོ་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེད་ལེ་མི་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པ་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཙོ་མི་དངོས་
འགལ་ཡིན་པའི་སྲིད། སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པ་ལས་ལོག་པར་གོ་ཡང་མི་རྟོགས་པར་མ་གོ་བའི་བར་
དེ་ན་ཐེ་ཚོམ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོད་ལེ་ཡོད་ན་དངོས་འགལ་ཉམས་པར་འགྱུར་
འོ། །དེས་ན་སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པར་གོ་བ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པར་གོ་བུས་
པར་ཐལ། སྐྱེད་ལེ་རྟོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པར་གོ་ཡང་ཅིག་ཤོག་གོ་མི་བུས་པའི་བར་གྱི་སྐྱེད་

མི་རྟག་པའི་ཚོགས་པའི་སྤྲིས་ཅི་ཞིག་ཀྱི་ཞེས་ལྟོག་པ་སྟོབས་ལྡན་རྟགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ་སྟོགས་ཚོས་ཅན་གསུམ་པོ་དོན་དེ་ཡང་སྟོན་པར་བྱེད་
པའི་བྱིང་། ཡང་ན་སྐྱ་རྟག་པ་དང་མ་འདྲེས་པར་གོ་ཡང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་མི་གོ་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་མི་ཐེ་བའི་བར་གྱི་སྤྲིས་ཅི་ཞིག་ཀྱི་ཞེས་ལྟོག་པ་གཙོ་བོར་སྐྱབ་པའི་
རིགས་པས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བྱིང་རྣམས་བཅད་ཡོངས་གཙོ་བོར་གྱི་བར་ན་སྐྱབ་གསུམ་
ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །

ལྷན་གསུམ་པའི་རྟགས་གསུམ་གྲངས་ངེས་པར་སྐྱབ་པ།

གསུམ་པ་ལྷན་གསུམ་པའི་རྟགས་གསུམ་གྲངས་ངེས་པར་སྐྱབ་པ་ལ་གཉིས།
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་
གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་གསུམ་དུ་མ་འདྲེས་པ་དགག་པ་དང་། འབྲས་བུའི་རྟགས་གྱི་
ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་གསུམ་དུ་མ་འདྲེས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྗེ་བ་
དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་འོ་ན་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་
རྒྱ་རྒྱས་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཅི་ལྟར་
གཏན་ཚིགས་རྣམས་པ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འདུ་སྟེ་འདུ་བ་མི་འཐད་དེ། རྒྱ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པས་འབྲས་རྟགས་མ་ཡིན་ལ་རྟགས་ཚོས་རྗེས་ཐ་དང་པས་གཏན་ཚིགས་
གཞན་གཉིས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་བྱིང་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། དེའི་
དོན་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱས་པའི་རྒྱ་རྒྱས་གྱི་
ས་བོན་དང་རྒྱ་ལྷན་དོན་གཤེད་གྱི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ཡིས་རང་སྟོགས་གྱི་ཚོས་སུ་
བྱབ་པའི་གཞིར་རང་འབྲས་ནས་གྱི་སྐྱ་བུ་སྐྱེ་བར་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་

བ་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། ཚོགས་པ་ཚང་བ་དེས་རང་
 འབྲས་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་པ་རྒྱ་རྒྱུན་དོན་གཞན་ལ་མི་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་
 རུང་བ་ཚོགས་པ་དེ་ཙམ་ལས་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དོན་ནོ། །འདིར་རྒྱ་ཚོགས་
 གངས་ཚང་གི་ལྷོག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་གཞི་དེ་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ངེས་
 བ་ནས་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་ཀྱིང་དུ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་བས་ཤེས་འདོད་རྙེད་པར་
 དཀའོ། །དེས་ན་ནས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ཚུ་ལུང་བོད་གཤེར་གྱི་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་
 དེ་ཕྱིད་དུས་ཀྱི་ཞིང་ཤར་མ་ལྷ་བྱ་ཚོས་ཅན། རང་འབྲས་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་རུང་སྟེ།
 བ་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་གངས་ཚང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་
 རྟགས་སུ་འདོད་པར་བྱའོ། །འོ་ན་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་ས་བོན་བྱ་རོག་གིས་ཐོས་པ་
 ལས་ལྷ་གྲུ་མི་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཁྲབ་བ་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། ལྷོན་
 མེད་དེ། དེ་ནི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེས་པའི་སྤོང་ན་ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་མེད་བས་ནས་ཀྱི་ས་བོན་
 སོགས་ཀྱིས་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་རུང་དགག་མི་བྱས་ཤིང་དུས་ཀྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་
 པའི་གཞོན་པ་ལྟར་སྤང་རོ། །ཚོགས་པ་ཚང་ན་སྐྱེ་རུང་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཀྱི་སྐྱེ་རུང་དུ་
 ལྷུབ་པ་ལ་ཚོགས་པ་ཚང་བ་རྟགས་སུ་དགོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་པ་མ་
 ཚང་བར་སྐྱེ་རུང་བ་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་མ་ཤེས་པར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཐར་པའི་ཚོགས་ཚང་བ་མེད་བས་ཐར་པ་བོལ་རུང་ཙམ་དུ་ཡང་སྤྲིའི་མ་བྱས་
 ལྷུམ་དུ་འཁྲུལ་བ་དུ་མ་སྤང་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོགས་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་དཔོག་པ་རང་བཞིན་དུ་
 འདུས་པ་དང་། ཚོགས་པས་འབྲས་བུ་དཔོག་མི་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་ཁ་ཡར་བས་

འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་དཔོག་པ་སྟལ་ལྷན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་གྱི་སྐྱ་གྲུ་སྐྱེ་
 རུང་འདི་ཡང་ཚོས་ཅན། རྣམ་གྱི་སྐྱ་གྲུའི་རྒྱ་ས་པོན་ལ་སོག་པའི་ཚོགས་པ་ཚང་
 བའི་འོ་པོ་དེ་ཅམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། ཅི་ལྟར་ཚོགས་པ་ཉེ་
 བ་ལས་གཞན་ལ་མི་སྟོས་བས་དེའི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྲབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ལ་ནི་རྣམ་གྱི་ས་པོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་གྱི་སྐྱ་གྲུ་
 སྐྱེད་པར་གྱུར་བ་ཉིད་འབའ་ཞིག་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཡང་ཚོས་
 ཅན། རང་སྟོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་དེ་དཔོག་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་གྱི་སྐྱ་གྲུ་བསྐྱེད་པར་
 རུང་བ་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་གྱི་ས་པོན་སོགས་ཚོགས་པ་ཅམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དེའི་
 བདག་གཅིག་པའི་ཁྲབ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རུས་
 པ་ཚོགས་པ་དེ་ཅམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར།
 ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཚོགས་པ་གྲངས་ཚང་བ་ལས་རུང་བ་ཅམ་དཔོག་པར་བྱེད་ཀྱི།
 འབྲས་བུ་ཁོ་ན་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་མི་བྱེད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲས་བུ་དཔོག་
 མི་རུས་པ་དང་། རུང་བ་དེ་དང་མི་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་གྱི་ས་པོན་ལ་
 སོགས་པའི་རྒྱའི་རྣམ་ཚོགས་པ་དག་ཁོ་ནར་ཏེ། རྣམ་གྱི་ས་པོན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
 ཚོགས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་གྱི་སྐྱ་གྲུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ཁྲབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 གང་གི་ཕྱིར་ན་འབྲས་བུ་རྣམས་གྱི་སྐྱ་གྲུ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་ནི་ཚོགས་པ་རིགས་འདྲ་སྲ་མ་
 ལས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ཅན་གྱི་རུས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གོང་ནས་གོང་དུ་འབྲེལ་

བར་འགྲུར་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་བར་ཐལ། རུས་པ་འགྲུར་བའི་བར་འདྲིར་
 གོགས་ཕྱེད་པ་སྟེ། རས་ཀྱི་ལྷ་གྲུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ཡང་ཡིན་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་མི་སྐྱེད་
 བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་སྐྱེན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟགས་དེ་ལས་འབྲས་བུ་ལྷ་གྲུ་
 རྗེས་སྤྱད་དཔག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་མི་དེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དག་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུའི་
 རྐྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བས་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པར་ཁས་སྐྱོངས་ནས། སྐྱེད་དེས་སྤྱུ་ཁས་
 མི་ལེན་པ་ནི་རིགས་པ་དང་འགལ་ཏེ། དེ་སྐྱེད་དེས་སྤྱུ་ཐལ། དེ་སྐྱེད་པར་ཚད་མའི་
 རྟོབས་ཀྱིས་དེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་སྐྱེད་པ་ཉམས་སོ། །འབྲེལ་བ་མེད་དེ། ཚད་
 མའི་རྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་པར་དེས་ཀྱང་དོན་ལ་སྐྱེད་པར་མ་དེས་སོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཞེན་
 དུལ་ལ་འབྲེལ་བའི་ལོག་ཤེས་སྤྱུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྲུར་རོ། །དོན་རྐྱེན་ཚོགས་པ་
 ཚང་བ་དེས་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྒྱུ་ཀྱི་གོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱེད་
 དེས་མིན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གོགས་སྲིད་པའི་དོན་ནི། རས་
 ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ཡང་ཡིན་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་མི་སྐྱེད་པ་ཡང་
 ཡིན་པའི་གཞི་མ་སྐྱེན་སྲིད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེས་སྐྱེད་པར་དེས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། དེ་
 ཡིན་ན་སྐྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་མ་དེས་པ་ཅེ་ཞིག་འགལ། གང་དག་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུའི་རྐྱེན་ཚོགས་
 གངས་ཚང་གི་རང་སྟོན་རྟགས་སྤྱུ་འདོད་པ་དེའི་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་རང་སྟོན་ཀྱི་ཚོས་སྤྱུ་
 གྲུབ་པའི་གཞིར་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་དཔོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
 འགྲུར་ཏེ། སྟོན་ཚོས་གྲུབ་ནས་འབྲེལ་བ་རྣམ་མཐར་དེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྤྱི་མ་མ་གྲུབ་
 རྟེ། རས་ཀྱི་ལྷ་གྲུའི་རྐྱེན་ཚོགས་གངས་ཚད་ཡང་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེས་པའི་སྤྱོད་པ་ས་
 བོན་བྱ་རོག་གི་ས་ཚོས་པའི་གཞི་མ་སྐྱེན་མཛོན་སྤྱུ་མ་དུ་མཚོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཏན་

ཚོགས་འཁོར་ཏུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ལས་ཀྱི་ལྷན་ཀྱི་སྐྱེས་པའི་སྤོངས་ལ་སོན་བྱུང་བའི་གཞི་གཤིས་འདོན་
 བར་འགྲུང་བའི་ལས་དང་རྒྱ་ལུང་བོད་གཤེད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
 ལས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་སྐྱེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
 བསལ་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་སོ། །ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་
 དགོས་པར་འགྲུང་རོལ་ཞེས། ཤེས་འདོད་མེད་པས་སྤོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པར་བཤད་ཟེན་
 ཏོ། །འོན་ལྷན་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ཡིན་ན་ལས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་སྐྱེད་ཏུ་ཡིན་
 པའི་ཁྱབ་པ་ཡང་མ་ངེས་པར་འགྲུང་ཏེ། ཚོགས་པ་ཚང་བ་ཡང་ཡིན་ན་ལས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་སྐྱེད་
 སྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་སྤུན་ཚད་མས་གྲུབ་པས་གཞི་མ་སྤུན་ངེས་ལས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་
 སྐྱེད་པ་ཁེགས་པ་ན་སྐྱེད་པར་ཏུང་བ་ཡང་ཁེགས་པར་འགྲུང་རོལ་ཞེས། འོན་ཏེ་གཞི་ལྷན་
 ལ་ཡོད་ན་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱེས་པ་རྫོང་ཏུང་གི་ཁྱབ་པ་ཁེགས་པར་ཐལ། རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་
 སྐྱེས་པ་རྫོང་པའི་ཁྱབ་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚོགས་པ་ཅམ་ནི་རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་
 སྐྱེད་ཏུང་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་སྐྱོས་པ་གཞན་ནི་རྣམ་
 འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཏུ་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཏུང་བ་དཔོག་ཏུས་པ་དང་། ལྷན་
 མཚན་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་ཀྱི་ས་སོན་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་
 པ་ཚང་བས་རང་སྤོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་ལས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་སྐྱེད་ཏུང་རྗེས་སུ་
 དཔོག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། ལས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་སྐྱེད་ཏུང་བ་ཉིད་ནི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་
 ཅམ་ནས་རོ་བོ་གྲུབ་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ལས་རྗས་གཞན་ལ་མི་སྐྱོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལས་ཀྱི་ས་སོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཚོགས་པ་འདི་ཏུས་པ་སྤྲུམ་

སྲ་མ་ལས་སྲི་མ་སྲི་མ་འགྲུང་བས་འབྲས་བུ་ནས་ཀྱི་སྲ་བྱ་བསྐྱེད་པར་བྱས་པ་ཡིན་
ཏེ། བྱས་པ་འགྲུང་བའི་རྒྱུ་ལ་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ཙམ་ལས་བཟོས་པར་བྱ་བ་དོན་
གཞན་མེད་པའི་སྲིང་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་ཚོགས་པའི་རྒྱང་བ་ཉིད་ནི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ཙམ་ལས་
གཞན་ལ་མི་ཚོས་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱས་པ་སྲི་མ་སྲི་བའི་རང་གི་རིགས་སྲ་མ་ཙམ་གྱི་
རྒྱ་ཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིང་།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དཔེ་དགོད་པ་དང་། དཔེ་དེ་ཉིད་
སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་ཀྱི་སྲ་བྱ་སྐྱེད་རྒྱང་བ་ཉིད་ཀྱང་རྒྱ་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་
སོགས་པ་ཚོགས་པ་དག་ཁོ་ནས་རང་སྟོགས་ཀྱི་ཚོས་སྲ་བྱབ་པའི་གཞིར་རྗེས་སྲ་
དཔོག་པར་བྱེད་དེ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྲིང་། བྱས་ཀྱི་ས་བོན་ནམ་ཚུ་
ལུང་གང་རྒྱང་དང་བྲལ་བའི་མ་ཚོགས་པ་དེ་ལས་འབྲས་བུ་ནས་ཀྱི་སྲ་བྱ་མི་དཔོག་
པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ནས་ཀྱི་སྲ་བྱ་སྐྱེད་རྒྱང་ཡང་རྗེས་སྲ་དཔོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ཚོགས་
པ་དེ་ལ་ནི་ནས་ཀྱི་སྲ་བྱ་སྐྱེད་པ་ལ་འིན་ཏུ་བྱས་པ་མེད་པའི་སྲིང་།

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་དེ་མི་མ་ཐུན་པའི་སྟོགས་ལ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་ཡང་གོ་
བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་སྲིང་། དཔེར་ན་ལུས་རྒྱས་པ་
དང་དབང་པོ་དྲངས་པ་དང་རྫོགས་ལ་བ་དག་ལས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་
ལྷས་བྱེན་ལ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སྲ་དཔོག་པ་བཞེན་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བདག་འདྲིན་དང་བྲལ་བའི་ལུས་སོགས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་
རྒྱ་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་པའི་སྟོགས་ལ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་ཡང་ལྷག་

ལྷན་དུ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་འཛིན་དང་བྲལ་བའི་ལུས་སོགས་འདོད་ཆགས་
 གི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་དང་བདག་གིར་མངོན་
 བར་ཞེན་པ་སྡོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ཡིན་ཏེ། ང་དང་ངའི་ཞེས་མ་མཐོང་
 བ་ལ་རང་སྤྱོད་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་སྤྱོད་ལ་ཁོང་ཁོ་བ་མེད་པའི་
 སྲིད་རོ། །དེར་ཐལ། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་བ་ཞེན་མ་ཡིན་པ་
 ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་རྣམས་མི་སྐྱེ་བའི་སྲིད་རོ། །གང་
 ཟག་རང་རྒྱ་སྐྱབ་པའི་རྗེས་ཡོད་དུ་ཞེན་པ་བདག་དུ་འཛིན་པ་དང་། དེའི་དབང་བསྐྱར་
 རྒྱུར་ཞེན་པ་བདག་གིར་འཛིན་པ་ཆགས་སོགས་གི་རྒྱ་བྱེད་པ་དག་བཙོམ་པ་རྣམས་
 གིས་ཀྱང་ཟད་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ལུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ང་
 དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་ཅོམ་ནི་དག་བཙོམ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུས་ལ་སོགས་པ་ཚོས་གསུམ་ལྷན་འདོད་ཆགས་གི་རྒྱ་ཉིད་
 ཡིན་ཡང་དེ་ཡིན་ན་འདོད་ཆགས་བསྐྱེད་པའི་ཁྲབ་པ་མ་དེས་པར་ཐལ། བདག་
 འཛིན་དང་བྲལ་བའི་ལུས་ལ་སོགས་པ་འབའ་ཞིག་པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་སྐྱེད་
 པའི་རྣམས་པ་མེད་པའི་སྲིད་རོ། །སྤང་བའདད་པའི་རྟགས་འདི་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལ་
 ལ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་དུ་ཟེན་ཀྱང་ལྷག་མ་དང་ལྷན་པའི་འཇུག་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ།
 སྤྱོད་ལ་ཚོས་བྱབ་མཐུན་སྤྱོད་ལ་མཐོང་ཡང་མི་མཐུན་སྤྱོད་ལ་མ་མཐོང་ཅོམ་
 དུ་ཟད་པའི་སྲིད། རྒྱ་སྐྱབ་དང་བྲལ་བའི་ནས་གི་ས་པོན་ནས་གི་སྐྱུ་གྲུའི་རྒྱ་མ་ཡིན་
 ཡང་ནས་གི་ས་པོན་ནས་གི་སྐྱུ་གྲུའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་དུང་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་དང་ཚོགས་པ་གཅིག་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་གི་

རྟེན་རྟགས་གཞན་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་བྱུང་བར་གཞན་རྟགས་
གསུམ་ལས་གཞན་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། རྟགས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་འོ་ན་རྟགས་ཚོས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་མ་གྱུར་
བས་འབྲས་རྟགས་མ་ཡིན་ལ་རྗེས་གཞན་ཡིན་པས་རང་བཞིན་དང་མ་དམིགས་པ་
ཡང་མ་ཡིན་པ་བྱ་རམ་གྱི་རོ་ལ་སོགས་པས་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་གསུམ་དུ་གྲངས་
ངེས་པ་ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། རོ་འི་རྟགས་ལས་རང་དང་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་རྗེས་དཔག་
སྐྱེས་པ་ན་དེའི་རྟེན་དུས་མཉམ་དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལས་འོས་མེད་
སྟམ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྤྲེང་བ་དང་། ར་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྗེས་དཔག་དེ་ཡང་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ནི། གཉིས་པ་ནི། ཁ་
ནང་བྱ་རམ་གོང་བུའི་སྟེང་དུ་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བྱ་རམ་གྱི་རོ་འི་རྟགས་
ལས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱ་རམ་གྱི་རོ་འི་གོང་བུ་དེའི་
སྟེང་དུ་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་དཔོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཞི་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་
བར་ཐལ། རྗེས་དཔག་དེ་ནི་གོང་བུ་དེའི་སྟེང་དུ་བྱ་རམ་གྱི་རོ་ལྷ་མས་བྱ་རམ་གྱི་
གཟུགས་སྟེང་པའི་བྱས་པ་དཔོག་པའི་རྒྱ་ཚོས་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བྱ་རམ་གྱི་རོ་འི་རྟགས་ལས་གོང་བུ་དེའི་སྟེང་དུ་
རྒྱུའི་ཚོས་དཔགས་པས་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱང་རྟོགས་བྱས་པར་ཐལ། བྱ་རམ་གྱི་རོ་
གཟུགས་གཉིས་དངོས་རྒྱ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རབ་ལུས་པའི་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར།

བྱ་རམ་མོའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ལྡན། བྱ་རམ་གྱི་རོ་སྤྲོ་མ་ཡིན་ལ་རྒྱུ་ལོ་ཚོས་ནི་དེ་དང་ལྷན་བཞེས་རྒྱུ་གཅིག་པ་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྐྱེད་པའི་རྣམས་པའོ། །དེ་དངོས་སྤྱད་པའི་སྤོངས་ཀྱིས་རྟོགས་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་གཞན་དུས་མཉམ་དཔོག་པ་རྟོགས་ཡང་དག་ཅེས་དང་རྒྱ་ཚོས་རྗེས་དཔལ་གྱི་འབྲས་རྟོགས་སྤྱད་པའི་རྣམས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའོ། །དཔེར་ན་དུ་བ་དང་ལྷན་པའི་ལ་ཚོས་ཅན། མེས་བྱུང་ཤིང་གི་འཇུག་བ་སྐྱེད་པའི་རྣམས་པ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་དུ་བས་བསྐྱེད་བྱ་དེ་དངོས་སྤྱད་པའི་སྤོངས་ཀྱིས་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་བྱུང་ཤིང་གི་འཇུག་བ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔལ་སྐྱེས་པ་བཞིན་ལོ། །དཔེ་ལ་ཡང་སྤྲོ་མ་ལྡན་སྤྱད་པོ། །བྱུང་ཤིང་གི་འཇུག་བ་ནི། ཐམས་པ་དང་དུ་བ་དང་སོལ་བའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མདོར་སྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་རམ་གྱི་རོའི་རྟོགས་ལས་ཁ་ནང་བྱ་རམ་གྱི་ལོང་བྱའི་སྐྱེད་དུ་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་རྟོགས་པ་དེར་ཡང་རྗེས་གཞན་དུས་མཉམ་དཔོག་པའི་རྟོགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་དཔལ་དེ་ཡང་རྒྱུ་ལོ་ཚོས་དེ་ལྟ་བུ་ལོ་ན་རྗེས་སྤྱད་པའི་འབྲས་རྟོགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མི་འབྲུག་པའི་འབྲེལ་བ་སྐྱེད་པ་དང་། རྟོགས་ཀྱི་དཔལ་བྱའི་ཁྱད་པར་རོས་གཞུང་བ་དང་། དོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་རམ་གྱི་རོའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱ་རམ་གྱི་རོ་སྤྲོ་མ་ནི་ཚོས་ཅན། བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་

ལུ་རམ་གྱི་རོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་
 ལུ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྐྱེད་པའི་རྣམས་པ་ལྷགས་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་ལུ་
 རམ་གྱི་རོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར། ལུ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྤྲ་མས་ལུ་རམ་གྱི་རོ་སྐྱེད་
 པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡང་དོན་གྱིས་བསྟན་པས་དེ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་
 བྱའོ། །དཔེར་ན་མེས་བུ་དེ་ལོང་ལྷུང་པའི་ལྷན་པར་སོལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་
 པའི་རྒྱའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་བྱས་ནས་བུ་དེ་ལོང་ལྷུང་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་
 ཞིང་དུ་བའི་ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་སྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་
 འདི་ལྟར་ལུ་རམ་གྱི་རོ་རང་གི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ལུ་ལུ་རམ་གྱི་རོ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་
 ལ་མངོན་དུ་སྤོགས་པ་མེད་ན་ལུ་རམ་གྱི་རོ་མེད་པའི་ལུ་རམ་གྱི་རོ་སྤྲ་མ་དེ་ཉིད་ཚོས་
 ཅན། ལུ་རམ་གྱི་གཟུགས་དང་མ་ཚོགས་པར་ལུ་རམ་གྱི་རོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
 ཏེ། ལུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པའི་ལུ་རམ་གྱི་
 གཟུགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ་ལུ་རམ་གྱི་རོའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར། ལུ་རམ་གྱི་རོའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་འཇུག་པ་ཅན་ལུ་རམ་གྱི་རོ་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན།
 ལུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལ་ལྷོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་
 ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་འཇུག་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དོན་བསྟན་ན་ལུ་
 རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་དངོས་རྒྱ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པར་བཤ། བན་ཚུལ་
 གཉིས་ཀའི་གཅིག་གི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱིས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་
 རྒྱུ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུ་རམ་གྱི་རོ་སྤྲ་མའི་རྒྱ་རི་ལྟ་བུ་ལས་བྱུང་བའི་ལུ་རམ་གྱི་རོས་

གོང་བུ་དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱའི་ཚོས་དེ་ལྟ་བུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ན་བུ་རམ་གྱི་
གཟུགས་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྟན་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
རྟགས་དེ་ལ་ཡང་རང་དུས་ན་འདས་པ་དང་ན་འདས་པ་དང་དུས་གཅིག་པ་རྣམས་
རྟགས་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་ཀྱི་མ་འོངས་པ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
ལོ།

གསུམ་པ་ནི། བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན།
རྟགས་ཡང་དག་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་རྟགས་ལས་སྐྱེས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱ་ཚོས་རྗེས་དཔག་གི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི་གྲོག་མ་སློང་དང་བཅས་
ཏེ་མཚང་འཕོ་བ་དང་ཉ་རྗེང་བུ་སྤངས་ཏེ། འཕར་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ལས་ཚར་
བ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ཡང་རྟགས་གཞན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་
ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཚོས་རྗེས་དཔག་གི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐྱེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པར་
ཐལ། དེ་ལ་ཡང་ཚར་བའི་རྒྱ་འབྲུང་བ་འབྲུང་བ་འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་གྲོག་མ་ལ་སོགས་
པ་འཇུག་པ་དང་ཚར་འཕོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྡོན་པོ་ལ་སོགས་
པའི་ཁ་དོག་གི་གཟུགས་ལས་འབྲུང་བའི་རེག་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ནི་
ཚོས་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་རྟགས་ལས་
སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐྱེས་ལ་སོགས་

བ་འབྱུང་གྱུར་ནི་འབྱུང་བ་བཞིའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་
ཚིགས་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སློན་དུག་ཤར་བ་ལས་སྤར་མ་དཔོག་པ་དང་སྐྱེག་པ་
ཁ་རལ་ལས་མདུན་གྱི་ཡ་སོ་མེད་པ་དང་མཚུ་དུ་ལས་བྱས་པ་ལས་གཤོག་པ་
དཔོག་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོགས་པ་ལས་ཚོགས་པ་ཅན་སྣ་མ་དཔོག་པ་འབྲས་
རྟགས་སུ་བསྟན་པ་དང་། ལུ་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ལས་འོག་གཞི་དཔོག་པ་འབྲས་
རྟགས་སུ་བསྟན་པ་དང་། ལུ་སྐྱུར་ལས་ལུ་དཔོག་པ་འབྲས་རྟགས་སུ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་གསུམ་དུ་འདུས་པ་
འོ་ན་བ་ལང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཅན་ནོ་ཞེས་གང་ཡིན་པ་དེ་རྟགས་གསུམ་པོ་ཅི་ལྟར་
ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱུར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཡང་རྟགས་བཞི་བར་ཐལ་བའི་སློན་མེད་པར་སློན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུས་པའི་དུལ་ཇུས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཚོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་རང་ཅོམ་བྱེད་ཀྱི་གཞུགས་སྣ་མ་དཔོག་པའི་འབྲས་
རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ད་
ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། ཚོགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་ཅིང་ཅོམ་པ་ཡི་རྒྱ་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་
སྣ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཅོམ་བྱེད་ཡ་གྲུལ་སྣ་མ་དེ་དག་མེད་ན་དེས་
བཅམས་ཤིང་སྐྱེད་པའི་ཚོགས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བ་ལང་ཉིད་ལས་རང་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་རང་རྒྱ་དུ་སྣ་མ་དཔོག་པ་ཅན་བཞེན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བ་ལང་གི་ཚོགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་དུ་

སྐད་ཅིག་སྲ་མའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྩ་དང་སློབ་གཤམ་སོགས་སྐད་ཅིག་སྲ་མས་
 བན་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དུས་མཉམ་པའི་སློབ་གཤམ་དང་རྩ་ལ་སོགས་པའི་
 ཚོགས་པ་ནི་བ་ལང་ཡིན་པ་དེའི་སྲིད། རྩ་སྐད་ཅིག་སྲ་མ་དེ་མེད་ན་བ་ལང་གི་
 ཚོགས་པ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་རྩ་སྐད་ཅིག་སྲ་མའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་འབྲས་བུ་ཡིན་
 པའི་སྲིད་དང་བ་ལང་གི་ཚོགས་པ་ཡོད་ན་རང་གི་རྒྱ་མཚན་རྩ་སྲ་མ་སློབ་དུ་སོང་
 བར་ཉེ་བར་སློབ་པར་བྱེད་པའི་སྲིད། རང་སྲོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་བ་
 ལང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ལས་རྩ་སྲ་མ་སློབ་དུ་སོང་བ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་
 དཔག་ནི་ཚོས་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་
 རྟགས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། འདི་ནི་ཚོགས་པས་ཡ་གྲུལ་སྲ་མ་སློབ་དུ་སོང་
 བར་སྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ནི་སུ་
 རྟེན་གས་བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། བྱམ་བ་ཚོས་ཅན། དགས་པའི་ཆ་མེད་དུ་ཐལ།
 སྲི་དོན་རགས་པ་གང་ཞིག་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་བྱུང་པའི་ཆ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་
 པའི་སྲིད། རྟགས་སྲི་མ་ཁས་སྤངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་
 པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷུ་མི་འཕོ་བྱིལ་ལེར་གནས་པ་དང་།
 དེའི་འོག་གཞི་གཉིས་རྣམས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པས་དེ་ལས་འོག་གཞི་དཔོག་པ་
 གཏན་ཚིགས་གསུམ་ལས་གཞན་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། ལྷུའི་བདག་ཉིད་མི་གཡོ་བར་
 གནས་པ་དེ་འབྲ་བ་ཚོས་ཅན། རང་སྲོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར། འགོ་གཞི་
 དཔོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བཞི་པར་ཐལ་བའི་སློབ་མེད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་
 ཀྱི་ལྷུ་གསུམ་གང་ཞིག་འོག་གཞི་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་སྲིད། རྟགས་སྲི་མ་དེར་

ཐལ། འོག་གཞི་ལས་འོ་ཐོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འོག་གཞིས་སྐྱེད་པར་སྐྱབ་པ་དང་། ལྡན་པ་དོན་གཞན་གྱིས་གནས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་ཉགས་སུ་སྐྱབ་པ་དང་། རོ་ཐོའི་ཕན་པ་མི་བྱེད་པ་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་དང་། ཕན་པ་དོན་གཞན་བྱེད་ཅ་ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་བརྟན་པ་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་མཐོང་ནས་གཉིང་མ་མཐོང་ཡང་རྩ་མི་གཡོ་བར་གནས་པའི་ཉགས་ལས་རྩ་མི་གཡོ་བར་གནས་པའི་རྩིང་བྱ་དེར་འོག་གཞི་ཡོད་པར་རྩིས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། ཉགས་ཡང་དག་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་ཉགས་ལས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཉགས་ཚོས་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། རྩའི་བདག་ཉིད་མ་གཡོ་བར་གནས་པ་དེ་འབྲ་བ་ནི་འོག་གཞི་དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྩ་ལ་འོག་གཞིས་ཕན་བཏགས་པ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེན། རྩ་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ཚོས་ཅན། འོག་གཞིས་ཕན་བཏགས་པར་ཐལ། འོག་གཞི་དེ་ལས་ཁྲོད་རང་གི་འོ་ཐོར་གྲུར་པའི་མི་གཡོ་བར་གནས་པའི་གནས་སྐྱབས་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྩབ་པར་ཐལ། འོག་གཞི་དེ་ལས་ཕན་པ་ཉགས་སུ་ཁྲོད་བ་མེད་པར་ནི་དེ་ལས་རྩ་མི་གཡོ་བར་གནས་པའི་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྲུང་པར་ཐོབ་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། །

གསུམ་པ་ནི། འོག་གཞི་རྩ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཕན་པ་བྱེད་ཀྱི་རྩ་ལ་ཕན་མི་འདོགས་སོ་ཞེན། དེ་ལྟར་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྩས་བུས་པའི་འབྲས་བུའི་ཕན་པ་འབྲས་བུ་ལས་དོན་གཞན་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དེའི་ཕན་པ་ཞེས་འབྲེལ་བ་མི་འབྲུབ་

བ་དང་། དེ་ལ་ཡང་མན་པ་དོན་གཞན་གྱི་དུས་ལྷན་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་ལེ་ཏུ་གཉིས་
བར་བཤད་ཟེན་པའི་སྲིད། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོགས་སྣ་མ་དང་། དེ་སྲུང་དབྱེད་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཉེ་གཞི་དེ་ལས་ཚུ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྐྱེས་པའི་སྲིད་ཚུ་མི་གཡོ་བ་དེ་ལྟར་
གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེན་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ལས་ཚུ་མི་གཡོ་བར་
འབྲེལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཚོས་གཉིས་པ་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གཞན་ལས་ཚུ་
མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྡན་པའི་དོན་བྱི་བ་དང་།
བྲིས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་ལྟར་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་
དེ་གཞི་ཚུ་དེ་དག་གི་ལྡན་པ་ཡིན་ཉེ་དེ་དག་གི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་ཚུ་དེ་
དག་ལས་སྐྱེས་པའམ་དུས་མཉམ་པ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་སྲིད་དེ་དག་གི་ལྡན་པ་ཡིན་
ཉེ་དེ་དག་གི་སློབ་པ་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ལྡན་པ་གཞན་གྱི་སློབ་པ་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྡན་
པ་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། རྣམ་ཐ་
དད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བས་ཁྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞི་ཚུ་
རེ་རེ་ཁོ་ནས་ལྡན་པ་ལ་མན་འདོགས་རྒྱས་པར་ཐལ་བ་དང་། རེ་རེས་མན་མི་
འདོགས་ན་ཚོགས་པས་ཀྱང་མན་འདོགས་མི་རྒྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྡན་པ་དོན་
གཞན་དེ་ཅི་ལྟར་ཚུ་གཅིག་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའམ་ཚུ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་མི་
འགྱུར་ཉེ། འགྱུར་བར་ཐལ། གཞིའི་སྐྱེད་དུ་ཚུ་མི་གཡོ་བར་གནས་པར་གྱེད་པའི་ལྡན་
པ་རྣམས་གཞན་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཉུག་པའི་ཡིད། འདོད་ན། ཚུ་ལྡན་མཁའ་འཕངས་པའི་ཚེ་

ན་ཡང་མི་གཡོ་བར་གནས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གནས་པའི་རྒྱ་མཚོན་ལྡན་པ་རྗེས་
གཞན་ཚུ་ལོན་ལ་གནས་པའི་སྲིད། དེ་བཞིན་དུ་གཞི་ལ་ཡང་རྗེ་རྩ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེད་
བར་བྱའོ། །དེ་ལ་སྐྱེས་པ་ནི་སྲ་སྲི་བ་ཡིན་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ནི་དུས་མཉམ་
པའོ། །ལྡན་པས་གཞི་ཚུ་ཁ་ཡར་དང། ཚོགས་པ་ལ་པན་འདོགས་མི་འདོགས་བརྟག་
པ་བྱེད་པ་ནི་གོ་རྒྱུ་ལ་ཡིན་འོ། །དོན་བསྐྱེས་ན་ལྡན་པ་དོན་གཞན་ཡོད་པས་ཚུ་མི་
གཡོ་བར་གནས་པ་ཡིན་ན། ཚུས་དེ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནམ་ཚུ་ལ་དེ་འཕྲོད་པ་འདུ་བས་
ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་གཞིས་སྐྱེད་པའམ་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཡིན། གཉིས་ཀས་སྐྱེད་པའམ་
གཉིས་ཀ་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཡིན། བརྟག་པ་བྱེད་པ་ཡིན་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་འོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་ཚུ་ལ་གྲུལ་རེ་རེ་
བ་དེ་ལ་ལྡན་པ་དོན་གཞན་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་དང་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་མེད་པའི་སྲིད་ཞེ་
ན། གཉིས་པ་ནི། གཞི་ཚུ་དེ་ནི་ཚོགས་ཀྱང་ལྡན་པ་དོན་གཞན་བསྐྱེད་པའམ་དེ་འཕྲོད་
པ་འདུ་བའི་རུས་པ་མེད་པར་ཐལ། ལྡན་པ་དོན་གཞན་དེ་ལ་སོ་སོར་སྐྱེད་པ་དང་
འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་རུས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག་ལྡན་པ་དོན་གཞན་ཉག་པའི་སྲིད། འདོད་
ན། གཞི་ཚུ་ལྡན་པ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པས་གཞིའི་སྤྲེང་གི་རྒྱ་གཡོ་བར་གནས་པ་དེ་
དང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་སོ་སོར་རུས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག་
ཚོགས་ཀྱང་རུས་པ་མེད་པ་དེ་འདྲ་བ་ལོན་ཡིན་པའི་སྲིད། རྩབ་པར་ཐལ། གཞི་ཚུ་
ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་གང་གིས་ཀྱང་ལྡན་པ་དོན་གཞན་ལ་པན་འདོགས་པར་བྱེད་
པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་འོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་ཚུ་ཁ་ཡར་བ་དེ་

ལས་གཞན་པའི་གཞི་ཚུ་དུས་ལྷན་ཅིག་པ་ནི་ཕན་ཚུན་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་
ལས་ཚུ་མི་གཡོ་བར་གནས་པའི་རྒྱས་པའི་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པ་དོན་
གཞན་ལ་ཕན་པར་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ལྷ་འབྲས་མ་ཡིན་པ་
ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། དེ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་ཕན་པ་བྱེད་ན་དེ་ལ་
ཕན་པར་མི་འཐད་པ་དང་། ཕན་པ་དོན་གཞན་དང་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་གང་ཡང་མི་
བྱེད་ན་ཕན་འདོགས་པར་མི་འཐད་པའོ། དང་པོ་ནི། དུས་མཉམ་པའི་གཞི་ཚུ་ཚོས་
ཅན། ཕན་ཚུན་ཕན་བཏགས་པས་ཚུ་མི་གཡོ་བར་གནས་པའི་ཕན་པ་དེ་གང་ཞིག་
ཡིན་ཏེ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དུས་མཉམ་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་
ཟིན་པས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། འོག་གཞིས་ཚུ་ལ་ཕན་པ་དོན་གཞན་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཚུའི་ཕན་པ་ཚུ་ལས་རྗེས་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་བྱེད་ན་ཡང་ཚུ་དེ་ལ་ཕན་
འདོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དུས་མཉམ་པའི་གཞིས་ཚུ་ལ་ཕན་པ་རྩལ་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་
ཐལ། ཚུའི་ཕན་པ་ཚུ་ལས་དོན་གཞན་དང་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་གཉེས་ཀ་ལྟར་བྱེད་
པ་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞིས་ཚུ་ལ་ཕན་པའི་འདོགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་
དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཕན་པ་རྩལ་ཟད་མི་བྱེད་པ་ཉིད་གྱིས་ཕན་འདོགས་
པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་

བ་དང་། ལྷན་པ་དོན་གཞན་ཁས་སྐྱེད་ས་པ་དགོས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རྣམས་གཞན་གྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ།
དངོས་པོ་ཐ་དད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ལས་རྣམས་
པར་བཞག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་བུ་སྲུ་མ་གྲུང་པའི་
མན་འདོགས་པ་མི་སྲིད་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་། གསལ་བུ་
གསལ་བྱེད་སོགས་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱ་འབྲས་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་དོན་གཞན་གྱི་གསལ་བུ་གསལ་བྱེད་སོགས་མེད་པར་ཐལ། རྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་མན་པ་མི་འབྲ་བ་ཉེ་བར་སྐྱོར་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་དབང་གིས་རྣམས་
པར་དབྱེ་བ་ཅུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཁར་གཞོང་དང་ས་གཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་
འདི་ཡང་ཚོས་ཅན། རང་ནང་གི་རྒྱ་འབྲས་དང་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐོ་
ནས་རྟེན་གྱི་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འཁར་གཞོང་དང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དང་འོག་གཞི་དང་དེའི་སྐྱེད་
གི་རྒྱ་མི་གཡོ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ལ་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་
དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྐྱེད་ལ་སོགས་པ་གདགས་སྲུ་རུང་བ་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་པ་དོན་གཞན་
ཡོད་ཀྱང་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དེ་དག་རྒྱ་འབྲས་སྲུ་གྲུབ་པ་དེ་མེད་ན་མི་
འབྲུང་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྷན་པ་དོན་གཞན་དེ་ལས་རྟེན་དང་
བརྟེན་པར་ཁས་ལེན་པའི་བརྒྱུད་པར་རྟོག་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེར་ཐལ། རྒྱ་

ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དོན་གཞན་གྱི་ཉེན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གྲུབ་ཟེན་གནས་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞི་ཡིན་གྱི་སྲར་མ་གྲུབ་པ་གསུང་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
ནི་གཞི་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྲར་བཤད་པའི་རིགས་པས་
ཁྲིགས་པ་དང། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོག་གཞིས་རྒྱ་གྲུབ་ཟེན་གནས་
པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དུས་མཉམ་པའི་གཞིས་རྒྱའི་གནས་པ་རྒྱ་ལས་དོན་
གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་གང་ཡང་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་ཉིད་ནི་ཕན་པ་དོན་གཞན་
དགག་པར་བཤད་ཟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོག་གཞིས་རྒྱ་ལ་བྱང་
པར་ཅུང་ཟད་མི་སྐྱེད་ཀྱང་རྒྱ་འཕུར་དུ་སྐྱེད་པའི་གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གནས་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གནས་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །གོགས་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་
ཡིན་པས་རྒྱ་ལས་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་བརྟག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། དོན་བསྐྱ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གོགས་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་རྒྱའི་དངོས་པོ་འཇམ་རྒྱ་ལས་རྗེས་གཞན་
གྱི་དངོས་པོ་འཇམ་འོན་ཏེ་རྒྱ་གྲུབ་དུ་སྐྱེད་པ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ཡིན་ལ། དེ་འོག་
གཞིས་བྱེད། དང་པོ་སྟར་ན། འོག་གཞིས་རྒྱའི་གནས་པ་སྐྱེད་པར་ཐལ། རྒྱ་གནས་
པར་བྱེད་པ་པོས་རྒྱ་གྲུབ་དུ་སྐྱེད་པའི་གོགས་བྱས་པ་གང་ཞིག་དེའི་སྐྱེད་པའི་གོགས་
བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱ་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་རྒྱ་དང་གྲུབ་བདེ་རྗེས་
གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལྟར་དོན་གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་ལོ། འོག་གཞིས་ཅི་ལྟར་ཚུ་ལྟར་བའི་
གོགས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུ་ལས་རྗེས་གཞན་གྱི་གོགས་དེ་ཉིད་ཁོ་
ན་ལ་པན་པ་ཉེ་བར་སྤོར་བའི་བྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། གོགས་གྱི་དོན་ལ་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་། འོག་
གཞིས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྟར་བ་བཀག་པའི་མེད་དགག་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། འོག་
གཞིས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྟར་བར་མི་བྱེད་པ་འདོད་པ་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གོགས་
བྱས་ཀྱང་གོགས་མེད་པའི་ཚུ་སྤར་དུ་ལྟར་བ་དང་བཀྲལ་བརྟག་མཚུངས་པ་དང་།
གོགས་ལས་ཚུ་ལ་བྱེད་པར་བྱུབ་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ཚུ་སྤར་དུ་མི་ལྟར་བར་བྱས་པ་
གཞན་གྱིས་གོགས་བྱས་པའི་དོན་དུ་ཁས་མ་ལྷངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོག་གཞིས་
ཚུ་སྤར་དུ་ལྟར་བའི་གོགས་བྱས་པ་ཉིད་གྱིས་སྤར་དུ་མི་ལྟར་བར་འདོད་པའི་ལུགས་
ལ་ཡང་འོག་གཞི་དེས་གོགས་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་བྱས་སུ་ཟིན་ཀྱང་ཚུ་དེ་གོ་སྟེ་ཚུ་
དེ་ནི་ཅི་སྟེ་སྤར་དུ་མི་ལྟར་ཞེས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྟར་བ་དང་བཀྲལ་ཞིང་བརྟག་པ་མཚུངས་
པར་ཐལ། ཚུའི་དངོས་པོ་གོགས་མེད་ན་སྤར་དུ་འགྲོ་བའི་ཚོས་ཅན་གང་ཞིག་འོག་
གཞིས་ཚུའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱུང་པའི་སྤར་དུ་ལྟར་བའི་བྱེད་པར་ཉམས་པ་དང་མི་གཡོ་
བར་གནས་པའི་བྱེད་པར་སྤྲེས་པ་མེད་པའི་བྱིར། གཞུང་སྲ་མའི་འགྲོས་དང་སྤར་ན་
འོག་གཞིས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྟར་བའི་གོགས་བྱས་ཀྱང་ཚུ་སྤར་དུ་ལྟར་བར་ཐལ། འོག་
གཞིས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྟར་བའི་གོགས་ཚུ་ལས་རྗེས་གཞན་ཁོ་ན་ལ་པན་བརྟགས་པའི་
བྱིར། བྱུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ཚུ་གནས་བྱེད་གྱིས་ཚུ་ལས་དོན་གཞན་ཁོ་ན་ལ་པན་
བརྟགས་ན་ཚུ་གནས་པར་མ་བྱས་པར་སྤར་དུ་ལྟར་བར་ཐལ་བ་དང་། བཀྲལ་ཞིང་

བཏག་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། གོགས་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བ་ལས་ཁྲུང་
བར་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། གོགས་ལས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བ་ལས་ཁྲུང་བར་འགྲུབ་དུ་ཚུག་ན་
ཡང་གོགས་ཡོད་ཡུང་ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བར་ཐལ། ཚུའི་དངོས་པོ་གོགས་མེད་ན་སྤར་
དུ་ལྷུང་བ་དེའི་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གོགས་དེ་ཡང་ཚུ་ལས་བདག་ཉེས་
རྗེས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོགས་གྱིས་བྱས་པའི་ཁྲུང་བར་གྱིས་ཡུང་ཁྲུང་བར་
གཞན་བྱེད་ན། འོག་གཞིས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བའི་གོགས་བྱུང་བ་སྤྲུལ་བ་མེད་པར་
འགྲུབ་བར་ཐལ། འོག་གཞིས་ཚུ་ལས་རྗེས་གཞན་གྱི་གོགས་བྱེད་དེས་ཡུང་དོན་
གཞན་གྱི་གཞན་གྱི་གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོག་གཞིས་ཚུ་སྤར་དུ་མི་ལྷུང་བའི་དངོས་མེད་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན།
སངས་རྒྱས་པ་གཞན་དག་ཚུ་སྤར་དུ་མི་ལྷུང་བའི་དངོས་མེད་དེ་ལྟ་སྤར་གྲུབ་པའི་
བདག་ཉིད་གསར་དུ་བྱས་པ་ལ་ནི་གོགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། སྤར་དུ་མི་ལྷུང་བ་
སྐྱེད་ན། ཚུའི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། མེད་དགག་རྒྱས་བྱེད་ན་དངོས་པོར་ཐལ་བ་དང་། གོགས་
དངོས་མེད་བྱེད་ན་ཉེས་པ་སྤར་མར་འགྲུབ་བ་དང་། དགོས་མེད་རྒྱས་བྱེད་ན་དངོས་
པོའི་བྱ་བ་བཀག་པར་ཐལ་བའོ། །དང་བོ་ནི། ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བ་མེད་པའི་མེད་དགག་
བྱེད་པ་གོགས་བྱེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ན་ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བ་མེད་པ་དེ་ཚོས་ཅན།
ཅི་ལྟར་རྒྱ་འགའ་ཞིག་གི་བྱེད་དེ་མི་བྱེད་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར།
དངོས་པོ་མེད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལྟར་རྒྱས་བྱས་པ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞེག་འོག་གཞིའི་
བསྐྱེད་བྱར་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གོགས་ཡོད་ཀྱང་ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བ་དང་
ལྷག་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་སྲ་མ་བཞིན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བ་མེད་པའི་མེད་དགག་རྒྱས་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ནི་དངོས་པོ་རྒྱའི་བྱ་བའི་ལུལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱས་དངོས་
མེད་བྱེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལྷངས་ན་དངོས་པོ་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། དངོས་མེད་མི་བྱེད་པར་ཐལ། དངོས་མེད་བྱ་བའི་ལུལ་དུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོག་གཞིས་ཚུ་དེ་སྤར་དུ་ལྷུང་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་
ལྷར་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། འོག་གཞིས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བའི་གོགས་ཚུ་
ལས་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་། དངོས་མེད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འོག་གཞིས་ཚུ་སྤར་དུ་ལྷུང་བར་མི་བྱེད་པ་དེད་ཀྱི་ཡང་འདོད་པ་གྲུབ་པར་
ཐལ། དེ་ཡང་དེད་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུ་དེའི་ལྷུང་བ་འོག་གཞི་དེས་བྱས་
པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གོགས་མེད་ན་རང་ཉིད་ལྷུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གོགས་མེད་ན་
སྤར་དུ་ལྷུང་བའི་ཚོས་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བོང་བ་གནམ་དུ་འཕངས་པ་
རང་འཁྱུགས་ཀྱིས་སྤར་དུ་ལྷུང་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཉེར་ལེན་སྲ་མ་དང་ལུལ་གོ་ས་
མཚུངས་པར་སྐྱེད་པ་སྤར་དུ་ལྷུང་བའི་གོགས་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འོག་གཞི་དེ་ཚོས་ཅན། ཚུ་དེ་ལ་སན་པ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ། བན་པ་ཚུ་

ལས་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་སྲིད། འདོད་ལ་ཅི་
ལྟར་རྒྱུ་དེ་མི་གཡོ་བར་གཞན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་
སྲིད། འདོད་ལ་རྒྱ་འདི་ནམ་ཡང་གཞན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གོགས་མེད་ལ་སྲུང་
དུ་ལྷུང་བའི་ཚོས་ཅན་གང་ཞིག་སྲུང་དུ་ལྷུང་བ་ལ་གང་གིས་ཀྱང་གོགས་བྱས་པ་མེད་
པའི་སྲིད། རྟགས་སྲི་མ་དེར་ཐལ། འོག་གཞིས་རྒྱ་གཞན་པར་མ་བྱས་པ་དེའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། འོག་གཞིས་རྒྱ་སྲུང་དུ་ལྷུང་བའི་གོགས་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་ཀྱང་
རྒྱ་ལ་ཐན་འདོགས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱའི་དངོས་པོའི་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉེ་
བར་ལེན་པ་སྲ་མ་དང་ཡུལ་གོ་ས་མཚུངས་པར་རྒྱའི་སྐྱད་ཅིག་གི་མ་རྣམས་སྐྱེ་བར་
བརྗོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། གོགས་བྱེད་པ་འཐད་པ་གང་ཞིག་དོན་
གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་དེའི་སྲིད།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེ་བ་ནི། རྒྱའི་མི་གཡོ་བར་གཞན་པ་དེ་འདྲ་བ་ནི་འོག་གཞི་
ལས་སྐྱེ་བར་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་བསྐྱེ་བས་ཐེན་པ་དེའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་དང་། དེགས་ཅན་གཞན་ལ་སྲུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་སྐྱུང་རྒྱའི་འབྲས་བུར་ཐལ། དོན་གཞན་གང་ཞིག་དེ་ལས་རྒྱ་
དཔོག་པའི་སྲིད་རོ་ཞེ་ན། དཔྱིད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དཔག་ཚད་དུ་མང་ཚད་པའི་སྲུང་བ་གི་
མཐར་ལུས་མ་ཉམས་པར་རང་དབང་དུ་ཡུན་རིང་དུ་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྱིང་བའི་རྒྱ་སྐྱུང་
གཞན་པའི་ས་སྤྱོགས་ཚོས་ཅན། རྒྱ་ཡོད་དེ། དེ་འདྲའི་རྒྱ་སྐྱུང་ཡོད་པའི་སྲིད། ཞེས་
པའི་རྟགས་དེ་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། སྤྱོགས་ཚོས་བྱུང་བ་གང་ཞིག་དེ་
འདྲའི་རྒྱ་སྐྱུང་ཡང་གཞན་པ་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྲར་གཞི་བརྟེན་པ་དཔོག་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་དེའི་འབྲས་
བུ་ཞེས་བཤད་པ་འདིར་ཡང་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་འབྲས་ཉམས་སུ་
གོ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ཉམས་སྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་འབྲའི་ཚུ་སྐྱེད་ཀྱི་གནས་པ་ནི་ཚུ་ལ་
བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུ་དེ་ལས་ཚུ་སྐྱེད་ཀྱི་ལུས་གནས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སྲར་བཤད་
པའི་ལུས་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་ཚུ་སྐྱེད་ལ་བལྟོས་ནས་རང་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་ཚུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲའི་ཚུ་སྐྱེད་ཚུ་དེའི་
འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྲར་བཤད་པའི་གོ་བྱེད་ཡང་དག་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཕྱོགས་དང་རིགས་པ་འདིས་འདིར་དཔེར་མ་བཟོད་པའི་གོ་བར་བྱེད་པ་གཞན་དག་
ལ་ཡང་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་གཞན་
པའི་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་མེད་དེ། འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ།
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ནི་བསྐྱབ་བུའི་ཚོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་ངེས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །སྐྱབ་པ་ཡང་དག་བཤད་ཟེན་ཏོ། ། །

གཏན་ཚིགས་ལྟ་སྐྱེད་སྐྱེད་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྐྱབ་པ་ལྟར་སྐྱེད་ལ་གཉིས། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྐྱེད་སྐྱེད་པ་
དང། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚ་བ་དང། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལྟར་སྐྱབ་པ་ཡང་དག་བཤད་ནས་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག་བཞོད་ན་ཕྱི་གོལ་གྱི་སྐོ་
ངོར་ཉམས་པ་བསྐྱེད་མི་རུས་པ་ཚོས་ཅན་དང་ཉམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་

དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་གསུམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟེ་བའི་མ་གྲུབ་
 པའི་གཏུན་ཚིགས་ལྟར་སྒྲུབ་དང་། མ་སྐྱེས་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མི་མ་སྐྱེན་
 ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟེ་བ་དང་། དེ་ལས་གོ་ལྡོག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟེ་བ་
 དང་། གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པ་དང་། མ་སྐྱེན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་ཅིང་མི་མ་སྐྱེན་
 ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་དང་། དེ་ལས་གོ་ལྡོག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་གཉིས་པ་
 དང་། མི་མ་སྐྱེན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མཐོང་ཞིང་མ་སྐྱེན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་མཐོང་བ་གང་
 ཡིན་ཡང་སློབ་ལྗང་གོ་བའི་རུས་པ་མེད་པར་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱེད་པ་ནི། ལྷོ་ལོ་ལྷོ་
 རོར་བའོད་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གཤམ་གང་རུང་དོན་ལ་མ་གྲུབ་བམ་
 མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟེ་བ་སློབ་ལྗང་རྟོགས་པར་འདོད་པ་པོའི་སློབ་ལྗང་གྲེད་ཡང་
 དག་མིན་ཏེ། སློབ་ལྗང་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་
 གཞལ་བུ་སློབ་ལྗང་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ལྷི་ལ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་པ་གཏུན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་
 པ་དང་། དེའི་སྐྱེབ་བྱེད་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་མ་གྲུབ་
 པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟེ་བ་སློབ་ལྗང་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ།
 སློབ་ལྗང་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཚུལ་གསུམ་ཚད་
 མས་གྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་གང་གིས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ལྷི་ལ།
 དཔེར་ན་བརྟམ་བྱས་པ་དང་། བརྟམ་ལྷི་ལ་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱུར་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟེ་བའི་སྐྱ་
 ལས་དོན་རྣལ་མར་མི་གོ་བ་བཞིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏུན་ཚིགས་ཡང་དག་ནི་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་སློབ་ལྗང་གྱི་དོན་

གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གོ་བ་ཕྱོགས་ཚོས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་བལྟོས་པའི་
ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚོས་ལ་བལྟོས་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་ན་ཚང་མང་དུ་མཐོང་བའི་དུ་
བ་ལས་རྒྱ་མཚོར་མེ་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་རྩོད་གཞི་དང་རྟགས་མ་འབྲེལ་བ་ལས་
མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་ལ་བལྟོས་ཏེ། ལྡོག་གྲུར་རྟོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་
ཡོད་པ་གང་ཞིག་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེར་
ཐལ། འབྲེལ་མེད་ལས་རྟོགས་ན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་ཡང་རྟོགས་
པས་དོན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་ཐལ་བར་འགྲུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚོས་ཅན་དང་འབྲེལ་བ་ཕྱོགས་ཚོས་དང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་
ལྡོག་པའི་ཁྲབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཕྱི་ཚོལ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཚོལ་བ་དག་ལ་
མ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཚོས་གཏན་ཚིགས་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་
ཏེ། ལྡོག་གྲུར་གོ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱུས་པ་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་ཅིང་ཚད་
མས་རྟོགས་པ་ལ་བལྟོས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་མ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ལྟར་
སྤང་དུ་སྟོན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཕྱོགས་ཚོས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་
བལྟོས་ཏེ། གཅིག་ཕྱོགས་ཚོས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་མ་གྲུབ་པའི་
གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ལྡོག་པ་
གྲུབ་པ་ལ་བལྟོས་ཏེ། དང་གི་སྐྱས་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་གཅིག་ལྡོག་པ་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་

བའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་འབྲུལ་བ་ཅན་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྗོན་གྱི་བྱུང་བ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་
བརྟེན་ཏེ། རྟོགས་ཚོས་གྲུབ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྗོན་གྱི་བྱུང་བ་གཉིས་མ་གྲུབ་པ་སྟེ། ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་ན་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྐྱབ་ཚོས་སྣ་མ་ལ་
གཏན་ཚིགས་ནི། རྟོགས་ཚོས་གྲུབ་འམ་གྱི་སྐྱས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྗོན་གཉིས་ཀ་ཐེ་
ཚོམ་ཟ་ན་འབྲུལ་བ་ཅན་སྟེ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དང་གི་སྐྱས་ཚོས་སྣ་མ་ལ་གཏན་ཚིགས་ནི་ལྟོགས་ཚོས་གྲུབ་མི་མ་སྟུན་
ལྟོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མ་སྟུན་ལྟོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་འབྲུལ་བའི་ལྷག་ལྡན་ཏུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར།

གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་སོ་སོར་བཤད་པ།

གསུམ་བཤ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་དང་
ཁྲད་བར་གྱི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། དངོས་སོ་སྟོབས་
ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་མི་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནོ། །

མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

དང་སོ་ལ་གཉིས། ཚུལ་རེ་རེའི་སྟོན་ཆགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཚུལ་
གཉིས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ཆགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །

དང་སོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་བར་བཤད་པའོ། །དང་སོ་ནི།
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། རྟོགས་ཚོས་དང་ལྗོན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་

བཞེས་ཏེ། ཚུལ་དེ་དེ་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་འཕམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་ལྟར་སྤང་དུ་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ལྡོག་པ་གཅིག་ཤུ་མ་གྲུབ་པ་འཕམ་
མ་གྲུབ་ཕྱོགས་ལ་མ་ཐོང་ཡང་མི་མ་གྲུབ་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་མ་དེས་པའི་གཏན་
ཚིགས་ལྟར་སྤང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བའདད་པ་
དང་། ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བའདད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
ཕྱོགས་ཚོས་དོན་དང་ཁས་སྲུང་ས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བའདད་པ་
དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བའདད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། དམ་བཅའི་དོན་དུ་མ་འདུས་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བའདད་པ་དང་།
དངོས་སྣོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པ་མ་སློམ་པའི་རྒྱ་
མཚན་དང་། དམ་བཅའི་དོན་དུ་འདུས་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བའདད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་ཚོས་ཚོལ་བ་གཉེས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱི་ཚོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ་
དང་། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་འདོད་ཚོས་
ཅན་དང་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན། ལྷ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷ་བྱ་མ་
གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྒྱས་པར་བའདད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཤིང་གི་འཆི་བ་ཕྱི་ཚོལ་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་སྲུང་ས་བའདད་། འཆི་བ་
ཁས་ལེན་ན་སེམས་པ་ཅན་དུ་བསྐྱུབ་མི་དགོས་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་

པོ་ཞི། སངས་རྒྱལ་པ་ལ་གཅེར་བུ་བས་ཤིང་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཅན། སེམས་པ་ཅན་
 ཡིན་ཏེ། རྒྱན་པ་ཐམས་ཅད་བཤུས་ན་འཆི་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་བཞིན་ཞེས་
 བུ་བའི་ཉམས་ཕྱི་རྒྱུ་སངས་རྒྱལ་པས་ཁས་མ་རྒྱུངས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་པ་ནི་སྟོན་
 གྱི་ལས་གྱིས་འབངས་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དབང་པོ་དང་ཚེའི་རིས་མ་སྐྱབ་
 གསར་དུ་འགགས་པ་ཤི་བ་དང་འགག་པ་འཆི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་
 བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོ་ལོ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་བློ་དེ་རིས་མ་སྐྱབ་གྱི་རྣམ་
 ཤེས་གནས་བའི་རྟེན་ལོ། །འདི་ལྟར་སྟོས་པ་ནི་ལུང་ལས་གྲགས་པའི་གཞུགས་མེད་
 ཁམས་པའི་འཆི་བ་ལ་མ་ཁུབ་པ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 གཅེར་བུ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་སྐྱབ་པོར་དུ་གྲགས་པའི་འཆི་བའི་
 མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། བ་རོལ་བའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱིས་རུས་
 བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤིང་འཆི་བར་སངས་རྒྱལ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ན་སྟོན་ཤིང་
 སངས་རྒྱལ་པས་སེམས་པ་ཅན་དུ་ངེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ཏེ་སེམས་པ་ཅན་དུ་ཉམས་
 གྱིས་བསྐྱབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྟོན་ཤིང་འཆི་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཉམས་ཁས་
 རྒྱུངས། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། འཆི་བའི་སྐྱ་ཤིང་ལ་
 འཇུག་པར་སངས་རྒྱལ་པ་ལ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱ་འཇུག་
 བས་དོན་གྲུབ་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། ལྷན་པ་ལ་འཆི་བར་མིང་བཏགས་ཀྱང་སྟོག་
 ཚགས་ཀྱི་འཆི་བ་ཤིང་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤིང་འཆི་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྟོར་
 དུ་རྒྱག་ཀྱང་དེའི་དབང་གིས་འཆི་བའི་དངོས་པོ་གྲུབ་ཅིང་རྣམ་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་

ཉེ། སྐྱེ་འདོད་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པར་ཐལ། སྐྱེ་ཅམ་གྱིས་དོན་གྲུབ་ན་ཉ་
ཅང་ཐལ་བར་འགྲུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་པ་འདི་ཤིང་འཆི་བར་ཐ་སྙད་འདོགས་སྲུ་ཚུགས་ཀྱང་།
སྐྱམ་པ་ལ་འཆི་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་སློབ་ཆགས་ཀྱི་འཆི་བ་ལ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་
བར་ཐལ། སྐྱེ་ཅམ་ལས་དོན་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། སློབ་ཆགས་ཀྱི་འཆི་བ་འདི་ནི་
ཤིང་དག་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་ཆགས་ཀྱི་འཆི་བ་ནི་སྤང་བ་འདད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
ཡིན་གྱི་སྐྱམ་པ་ཅམ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། མིང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོས་གོ་བར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་
དངོས་པོ་འགྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པ་འདོད་
པས་འཇུག་པའི་སྐྱེ་ཅམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྐྱེ་འཇུག་པར་གྲུབ་པ་ཅམ་གྱིས་དོན་འགྲུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་འདི་ས་ནི་
ཚོས་ཅན། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་གཞན་དག་ཀྱང་བཤད་པ་ཡིན་ཉེ། བྱངས་ཅན་
གྱིས་སློང་དང་བདེ་བ་ཚོས་ཅན། སེམས་པ་མེད་པ་སེམ་པོ་ཡིན་ཉེ། སྐྱེ་བ་ཅན་དང་མི་
རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞོད་པ་དང་། རྩེ་བྲག་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་
དང་ལུས་དང་ཡོངས་སློང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཚོས་ཅན། ལྷན་པར་དུ་འཕགས་པའི་
སྐྱེས་བུས་སློབ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཉིད་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་ཉེ། དབྱིབས་ཀྱི་ལྷན་པར་
དང་ལྟན་པ་དང་། སྟོན་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། དོན་གྲེད་རྣམས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པར་བཞོད་པ་རྣམས་མིང་ཅམ་གྲུབ་ཀྱང་དོན་མ་ལྟན་སྤང་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་

ཆིགས་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་བསྟན་པའི་སྲིད། གཏན་ཆིགས་གཉིས་པོ་དེར་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་
མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཚོད་གཞི་ལ་ཉགས་ཀྱི་སྐྱ་ཙམ་འབའ་ཞིག་གྲུབ་ཀྱི་དོན་ནི་གྲུབ་པ་
མ་ཡིན་ལ། སྐྱེས་བུས་སློ་སློན་དུ་བཏང་ནས་བུས་པ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་དབྱིབས་ཀྱི་
ཁྲད་པར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གངས་ཙན་གྱིས་བཀོད་པའི་གཏན་ཆིགས་དགག་པ་དང་།
གྲེ་བྲག་པས་བཀོད་པའི་གཏན་ཆིགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དགག་པ་
དངོས་དང་། ཚོད་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཙན་གྱིས་བཀོད་པའི་ཉགས་དེ་
སངས་རྒྱས་པའི་སློ་ངོར་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་བཞིན་ཉམས་པ་མེད་
པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། གནས་སྐབས་གཙོ་བོའི་ཁྲུག་མར་ཉེ་བར་ཞི་བའི་མི་ཉག་
པ་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་པ་གཞན་དག་མི་འདོད་ཅིང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྲུང་ཡོད་
གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་མི་ཉག་པ་དང་། གནས་སྐབས་མི་གསལ་བར་སོང་བཙམ་
ཀྱི་མི་ཉག་པའི་ཁྲད་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་མེད་པའི་སྲིད། མི་ཉག་པའི་སྲི་གྲུབ་པ་
ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་དེ་གྲུབ་ན་ཁྲད་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སློན་ནས་མ་གྲུབ་པར་ཚོད་པ་
འདི་སྒྲུབ་ཡང་རང་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་མ་ལུས་པར་འཇུག་པའི་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་
ཚོད་ཡིན་པས་ལན་ལོག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྷག་ཚོད་ཀྱི་
ཡུལ་ངོས་གཞུང་བ་དང་། སྲུང་གི་ལན་དེ་ལྷག་ཚོད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་ཁྲད་པར་ལ་བཏགས་ནས་སློན་བརྗོད་པ་
ལྷག་ཚོད་དུ་འགྱུར་ཡང་གངས་ཙན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ལ་སྲུབ་འབྲིབ་ཡང་དག་ཏུ་

འགྲུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐབ་ལ་བྱས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཏན་
 ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་སྤྱི་བྱས་པ་དང་བྱམ་པའི་བྱས་པ་བཅས་ཚུན་རྗེས་འགོ་མི་
 གྲེད་པས་བྱས་པ་ཚོད་གཞི་དང་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མི་གྲེད་ཅེས་པའི་ཚོད་པ་དེ་འབྲས་
 བཙུངས་ཀྱི་རྟག་ཚོད་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཚམ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབ་པའི་ཚུལ་
 གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་རྟེན་གྲངས་ཅན་གྱིས་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་མི་
 རྟག་པའི་བྱད་པར་ལ་བརྟགས་ནས་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་དེ་སུན་འབྲིན་རྟེན་སྤང་དུ་
 འགྲུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པའི་སྐྱ་འདི་དོན་གང་དང་འབྲེལ་བའི་མི་རྟག་པའི་
 དངོས་པོ་མ་ཐུན་སྤང་དུ་བྱུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྤྱིར་འདོད་པ་
 ཡིན་ན་སྤང་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་དེ་ལན་ལོག་པར་འགྲུང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་མི་རྟག་པ་
 ཚམ་གྱི་དོན་མ་ཐུན་སྤང་དུ་བྱུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མངོན་གསལ་དུ་སྐྱ་བའི་གྲངས་ཅན་དགག་པ་དང་།
 གནས་སྐབས་ལྡོག་པ་མི་རྟག་པའི་དོན་དུ་སྐྱ་བའི་གྲངས་ཅན་དགག་པ་དང་། གཉིས་
 ཀ་ཐུན་མོང་དུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྫོ་ཡུལ་དུ་བསྐལ་བ་ཚམ་མི་རྟག་
 པའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་པ་མི་འདོད་པ་དང་། དེ་མི་རྟག་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་
 གྱི་ཡུལ་དུ་བསྐལ་བ་ཉིད་མི་རྟག་པའི་དོན་དུ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་མ་ཞེ་ན།
 གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་གཞན་དག་མི་རྟག་པར་མི་འདོད་དེ། འོན་ཅི་
 ཞེ་ན་རང་བྱུང་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མེད་པར་འགྲུང་བའི་འཛིག་པ་ལ་མི་རྟག་
 པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚྲོད་པ་དང། ལན་དང། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 གལ་ཏེ་ཁྱོད་འདོད་པའི་ཞིག་པ་དང་ཁོ་མོ་ཅག་འདོད་པའི་བསྐྱལ་བ་དག་སྐྱོ་ཡུལ་དུ་
 མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་མི་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱི་མ་སྐྱུན་
 ལྷང་དུ་ཤུབ་པ་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང། ཇིས་
 པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་མི་རྟག་པའི་དོན་མི་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
 འདི་ཅི་ཞིག་ཅེས་ཇིས་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་མཐོང་བའི་བདག་ཉིད་དོ་ཞེ་ན།
 གཉིས་པ་ནི། གངས་ཅན་པ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་འདིས་གཙོ་
 བོ་དང་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ།
 དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་ཁས་སྤངས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚྲོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་
 དུས་ནམ་ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་ལ་སྤར་ཚོས་གཞན་གསལ་བར་ཡོད་པ་
 ཡིན་པ་ཕྱིས་མི་གསལ་བ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། སྐྱོ་བ་དེ་ཚོས་ཅན།
 ཉམས་པ་མེད་པའི་རྟག་པའི་རྗེས་ཀྱི་བདག་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལེགས་པར་ཐ་སྐྱོད་
 བྱས་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་ཐལ། སྤར་ཚོས་གཞན་ཡང་ཡིན་ལ་ཕྱིས་མི་རྟག་པར་སོང་བ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་མངོན་བསྐྱུན་པ་དང། དེའི་ལན་དགག་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་གསལ་བ་མི་རྟག་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་བཀག་པ་འདིས་ནི་ཚོས་
 ཅན། གནས་སྐབས་ལྗོག་པར་སྐྱོ་བ་ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དེའི་གནས་
 སྐབས་ལྗོག་པ་མི་རྟག་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་ཡང་དགག་པ་བཀའ་བ་ཡིན་པའི་

སྲིད། གང་ཞིག་གནས་སྐབས་ལྡོག་པ་སློ་ཡུལ་དུ་བསྐྱལ་བ་དང་འབྲ་བར་མི་རྟག་པའི་
སྲིད་དོན་དུ་སྐྱ་བ་དེ་ལ་ཡང་སློ་བ་དེ་ཚོས་ཅན། གནས་སྐབས་ལྡོག་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། རང་བཞིན་ཉམས་པ་མེད་པའི་རྟག་དངོས་ཡིན་པའི་སྲིད། བྱད་པར་ཐལ། དེ་རྗེ་
ལྟར་གནས་སྐབས་ལྡོག་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རང་བཞིན་ཉམས་པ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པ་མི་
འཐད་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱབ་པ་མེད་དེ། གནས་
སྐབས་ལྡོག་གི་གནས་སྐབས་ཅན་རང་བཞིན་ནི་ཉམས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉེས་
པ་ལ་གཉེས། རྗེ་བ་དང་། རྗེས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་སྐབས་ཞེས་
བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཅེས་རྗེས་པས་ཚུ་འཛིན་པ་དང་ལེན་པ་དང་ལྡོ་ལྡིར་བ་ལ་སོགས་
པ་དོན་བྱེད་པ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་འབྲ་བ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། འདི་བྱམ་
པའོ་ཞེས་འཛིག་ཉེན་འདི་སྐྱ་དང་འབྲེས་པར་གང་ལ་མཛོན་སྲུམ་དུ་ལྷག་པར་ཞེན་པ་
འདི་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་དེ་ལོག་ན་གཞན་གནས་སྐབས་ཅན་མ་ལོག་ཀྱང་ཚུ་
སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ཅུས་པ་དང་། མཛོན་སྲུམ་གྱི་ཚད་མས་བྱབ་པ་དང་། བྱམ་པའི་ཐ་
སྟད་གྱིས་མཚོན་པ་འདི་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་སྲིད་འོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ།
གནས་སྐབས་ཅན་གྱི་བྱམ་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། ཡོད་ཀྱང་བྱམ་པར་མི་འཇུག་པ་དང་།
དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་གསུམ་ལྡན་དེ་བྱམ་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་
ན་བྱམ་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་བྱམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པ་དེ་ནི་མཛོན་
སྲུམ་གྱིས་མཚོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་གསུམ་པོ་རྗེ་སྐད་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
ཡིན་པའི་སྲིད་འོ། །བྱམ་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཡང་ལོག་ལ་གནས་སྐབས་ཅན་མ་

ལོག་པར་གནས་པ་ནི་བཀའ་ཞིང་བཏག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། གངས་ཅན་གྱིས་
དེ་ལྟར་ཁས་སྦངས་པ་གང་ཞིག །དེ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་བུམ་པའི་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བུམ་
པའི་དངོས་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་ལྷགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བུམ་པའི་དངོས་པོ་
གཅིག་ཉིད་འཛིན་གོང་དང་ཚུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་གྲེད་ལུས་པ་དང་། ལྷོ་དུམ་དུ་སོང་བ་ལ་
སོགས་པ་གནས་སྐབས་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཐ་དད་པར་མངོན་པ་ཡིན་གྱི་
རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་
ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཐ་དད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ཅི་སྟེ་མི་འདོད་དེ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་གསུམ་
པོ་ཐ་དད་པ་དེ་ཉིད་རྗེས་སོ་སོར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་
པའི་དེ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེ་བ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་
དང་གཉི་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་བཞིན་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བར་གཤོན་མི་ཐ་
བར་ཐལ། རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ལྷགས་བསལ་ཁས་སྦངས། འདོད་ན། དེ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གཙོ་བོ་ཆ་
མེད་གཅིག་བྱ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་གསུམ་གནས་
སྐབས་ཐ་དད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཆ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་འགའ་ཞིག་རྗེས་སུ་གྲེད་པའི་ཕྱིར།
རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། བདེ་བ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་གཉི་སྤྱད་

ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཚོས་ཅན། ཐ་མི་དད་དུ་ཐལ། ཆ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བ་འདི་ནི་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་མཚུངས་པའི་སྲིད། གང་ཟག་སོ་སོའི་
བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཚོས་ཅན། ཐ་མི་དད་དུ་ཐལ། བྱང་ལ་ཡང་
ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱེད་པ་སོ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་འགྲུར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
རང་བཞིན་གཅིག་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་མཚུངས་པའི་སྲིད།
སྤྱི་བཙུན་གཉིས་ཀའི་རྟགས་བསལ་ཁས་ལྷངས། བདེ་བའི་རང་བཞིན་དང་སྤྱུག་བསྡུལ་
ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ན། བདེ་སྤྱུག་ཐ་མི་དད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འཛིན་གོང་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་རིམས་
ཀྱིས་མངོན་པར་གསལ་བས་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་
སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འཛིན་གོང་དང་སྤུམ་པ་དང་གྱོ་མོའི་
གནས་སྐབས་གསུམ་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། རིམས་ཀྱིས་མངོན་པར་གསལ་བའི་
སྲིད། རང་བཞིན་ཐ་དད་ན་རིམས་ཀྱིས་མངོན་པར་གསལ་བ་འགལ་བའི་སྲིད་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅིག་ཅར་གསལ་བའི་ཞོ་སྤུམ་རང་བཞིན་དུ་མར་ཐལ་བ་དང་།
རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་ལ་འགལ་བ་དེས་བྱེད་མེད་པ་དང་། གནས་སྐབས་གསུམ་
ལ་སྤྱི་བཙུན་རིམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཅི་དེ་ནི་དུས་མཉམ་པའི་སྤུམ་
པ་དང་བཞོ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་རང་བཞིན་དུ་མར་
ཐལ། རིམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཅིག་ཅར་མངོན་པར་གསལ་བའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། རིམས་ཀྱིས་མངོན་པར་གསལ་བ་དང་། རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་

འགལ་བ་ཡང་ཅི་ཡིན་ཏེ་འགལ་བ་གཉིས་ཀ་མེད་པར་ཐལ། རིམས་ཀྱིས་མངོན་པར་གསལ་བ་ལ་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་པས་ཁྲུབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱི་ན་གསུམ་པོ་དེ་
རིམ་བུ་ཅན་ཏུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཇིག་པ་སོགས་སྲ་མ་སྲ་མ་དེ་སྡོན་ཏུ་
སོང་བ་མ་གྲུབ་པར་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་དེ་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེར་ཐལ། སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་དེ་
སྲ་མ་སྲ་མ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་བུ་ནི། གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དེ་ཆེར་སྲ་སྤྱིའི་རིམ་བུ་མེད་པར་ཐལ།
རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་སྤྱི་མ་བུ་གཅིག་
གི་བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་སྲ་མ་སྲ་མའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། གལ་
ཏེ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། རང་གི་རྒྱ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན་རང་གི་རྒྱ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན་རིགས་པ་ཡིན་ན་ཡང་
འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། འབྲས་བུ་རང་གི་རྒྱ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་
ཚུལ་གྱིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར། ཁྲུབ་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་དེ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བ་མེད་པ་ལ་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་འོག་ནས་བཤད་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། གཞན་ལ་ཡང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་
པས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་ཁྲུང་པར་ལ་བརྟགས་ནས་སྡོན་བརྗོད་པ་འབྲས་
མཚོངས་ཀྱི་སྟུག་ཚོད་ཏུ་ཐལ། རི་སྟར་འབྲེལ་བའི་ཁྲུབ་པར་སྤྱི་དང་སྤྱི་མ་ཡིན་གྱི་
སྤྱི་པ་གཉིས་པོ་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་སྟོགས་ཚོས་ཡིན་པ་སྤྱངས་ཀྱང་སྤྱི་བུ་མ་

གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱེ་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རང་གི་རྒྱ་དག་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་བྱས་པའི་
སྐྱི་སྐྱེ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་སྐྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱས་པའི་སྲིད། དཔེ་དེ་ལྟར་མི་
ཉལ་པའི་བྱད་པར་ཐད་པར་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ཞིག་པ་དང་ཅིག་ཤོས་བསྐྱལ་པ་དག་
ལ་བྱད་པར་མེད་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྐྱེ་མོང་གི་ཚོས་མི་ཉལ་པ་ཙམ་ནི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གང་ལ་མི་ཉལ་པའི་སྐྱེ་འདི་རྒྱོལ་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་མ་སྐྱེ་སྤྲོད་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མི་ཉལ་པ་ཙམ་མ་བྱས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཅེར་བུ་པའི་གཏུན་ཚིགས་ལ་ཡང་ཉེས་བ་དེ་འཇུག་པ་
དང་། སྐྱམ་པ་ལ་འཆི་བའི་མིང་འདོགས་ན་སེམས་པ་ཅན་དང་འབྲེལ་བ་མ་བྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱངས་ཅན་ལ་སྐྱོན་བསྐྱེན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཅེར་བུ་པས་བཞོད་པའི་
གཏུན་ཚིགས་ལ་ཡང་བྱད་པར་ལ་བཏགས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཏུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཤིང་དང་སྐྱེས་སུ་དག་ལ་འཆི་བའི་སྐྱི་ཡང་སྐྱེ་མོང་དུ་བྱས་པ་མེད་
པའི་སྲིད། ཤིང་ལ་འཆི་བ་མ་བྱབ་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་པ་
སོགས་གང་ཞིག་མཐོང་བས་སྲོག་ཆགས་གཞན་ལ་ཤི་བར་རྟོག་པ་དེ་འདྲ་བ་ཤིང་དག་
ལ་དམིགས་ན་ཡང་ཤིང་འཆིའོ་ཤིང་ཤིའོ། །ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱད་དོན་མ་སྐྱེན་པའི་གས་པ་དེ་
ལྟར་འགྱུར་ན་ཡང་འཆི་བ་དང་ཤི་བའི་དོན་ཤིང་ལ་མ་བྱབ་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་སྐྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་འཆི་བའི་སྐྱེར་བརྗོད་ན་སྐྱམ་པ་དེ་
ལ་ཡང་གཏུན་ཚིགས་གང་ལས་སྐྱོན་ཤིང་སེམས་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱམ་པ་དེ་སེམས་པ་ཅན་དང་འབྲེལ་བ་དེས་པར་བཏགས་པར་བྱ་སྟེ་
འབྲེལ་བ་མ་བྱབ་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 བྱངས་ཅན་གྱིས་བཞོད་པའི་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་མ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བཤག་པས་
 བཞོད་པ་དེ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱེས་བྱས་བྱས་པ་ལ་མི་
 འཇུག་པའི་དབྱིབས་ཀྱང་གནས་ལུས་སོགས་ལ་བྱུང་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
 གལ་ཏེ་དབྱིབས་བྱུང་པར་ཅན་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་རྒྱེས་བྱའི་སློ་སློན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་དུ་
 མཐོང་བ་ཡོད་དེ། དཔེ་ཁང་བཟང་དང་ར་བ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བཤག་ལ་
 རྒྱེས་བྱས་སློ་སློན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
 དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་ལྡན་པ་དང་། སློན་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། རོན་བྱེད་པ་ལ་
 སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་འདིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྟོན་
 རྣམས་རྒྱེས་བྱ་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་སློ་སློན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་
 ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་པར་གང་ཞིག་མཐོང་ན་བྱེད་པ་པོ་
 དངོས་སུ་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ཡང་རྒྱེས་བྱས་བྱས་པའི་སློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཁང་
 བཟང་ལ་སོགས་པ་དེ་འདྲ་བ་འདིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་སོགས་ཀྱང་ཡིན་ན། དེ་
 ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར་ན་ཡང་དཔེ་དེ་དང་འདྲ་བར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དབྱིབས་སོགས་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། རོ་བོ་དང་བྱུང་
 པར་གཉེས་ཀྱི་རོ་བོ་གཙོ་བའི་དཔེ་དང་། མིང་དང་རོན་གཉེས་ཀྱི་རོན་གཙོ་བའི་
 དཔེའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། དབྱིབས་བྱུང་པར་ཅན་ཅོད་གཞི་ལ་བྱུང་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པ་
 དང་། དབྱིབས་ཅོམ་བྱུང་པ་མ་དེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྟར་བཤད་པའི་རོན་དེ་སྐྱབ་པའི་
 རིགས་པ་གཞན་ཡང་སློན་པ་ནི། དབྱིབས་སོགས་ཅི་འདྲ་བ་རང་བྱིན་གྱིས་སློ་བ་ཅིང་།

སྐྱེད་པ་པོ་སྐྱེས་བུའི་སློ་སློན་དུ་གཏོང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འདུག་པ་ཅན་དུ་འགྲུབ་
པ་དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་ལྟས་བྱིན་གྱིས་བྱས་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབྱིབས་ཚོས་ཅན།
སྐྱེས་བུས་སློ་སློན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབྱིབས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
ཚུལ་གསུམ་ཚང་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུས་བྱས་པའི་དབྱིབས་དེ་འདྲ་བ་འདི་གཉེན་གྱི་
གནས་ལུས་སོགས་སྐྱེས་བུས་སློ་སློན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོད་གཞི་ལ་ཁུབ་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱིབས་ཅོམ་གྱི་དོན་རྟགས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། དབྱིབས་
ཅོམ་གྱི་སྐྱ་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱིབས་ཅོམ་རྟགས་སུ་མི་
རུང་བའི་དཔེ་དང་། རུང་བ་ཁས་ལེན་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་
ལྟ་ཚོད་དོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱིབས་ཞེས་པའི་སྐྱ་མཚུངས་པའི་བརྗོད་
བྱ་དབྱིབས་ལྡན་ཅོམ་དུ་ཐ་དད་མེད་པའི་རྟགས་ལས་འདི་གཉེན་གྱི་གནས་ལུས་
སོགས་སྐྱེས་བུས་སློ་སློན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་སྐྱེས་བུས་བྱས་པའི་དབྱིབས་དང་རྒྱ་རིགས་ཐ་དད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལས་རབ་དུ་
གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བོའི་རྣམ་ལས་མེད་པོ་གཤམ་བཞེན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབྱིབས་ལྡན་ཅོམ་དུ་གྲུབ་པ་འཁྲུལ་བ་དེ་ལྟ་མིན་ན་གྲོགས་
མཁར་ཡང་རྣ་མཁན་དེས་བྱས་པར་འགྲུབ་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། རྣ་མཁན་གྱིས་
བྱས་པ་ལ་སོགས་འདི་མ་པ་ཡི་རྣམ་འགྲུར་འགའ་ཞིག་བྱེད་པ་དང་དབྱིབས་ལྡན་
ཅོམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལོ། སྤྱི་རྟགས་སུ་བཤོད་པ་ལ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ལ་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་
 བརྗོད་པ་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་ཚོད་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། འབྲས་བུའི་སྤྱི་ས་ཀྱང་སྟེ་ཚོལ་
 བྱང་ཚོས་ཅན། དྲུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱུ་བ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་
 སྐྱུ་བ་ཀྱི་ཕྱོེས་ཚོས་གྲུབ། བསྐྱུ་བ་བྱའི་ཚོས་མི་རྟག་པ་རྗེས་འགྲོའི་ཁྲུབ་པ་ཚད་མས་
 གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚོལ་བ་ལས་གྲུབ་ཟེན་གསལ་བ་དང་ཚོལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཁྲུང་
 པར་ལ་བརྟགས་ནས་ཚོལ་བྱང་ཅམ་དེ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རྩུང་བར་ཚོད་
 བ་ཚོས་ཅན། འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་ཚོད་ཏུ་འདོད་དེ། ཚོལ་བ་ལས་གསལ་བ་དང་
 ཚོལ་བ་ལས་སྐྱེ་བའི་འབྲེལ་བ་ཅན་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་ལ་བརྟགས་ནས་རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་བཞིན་ཏུ་འཇུག་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ལན་ལོག་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཏུ་བྲས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱུ་བ་པ་ལ་ཡང་སྐྱར་རོ། །མ་གྲུབ་པ་དང་
 མ་དེས་པ་ལ་དེའི་སྐྱོན་ནས་བརྗོད་ན་སྤྱོད་འབྲིན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའོ། །པར་ལ་
 འཕངས་པའི་ཉེས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་རང་ཉིད་ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པ་ནི་སྤྱོད་
 འབྲིན་ཀྱི་ཐ་ཚད་འབྲས་བུ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དབྱིབས་ཀྱི་སྐྱ་ཅམ་རྟགས་སུ་མི་རྩུང་བའི་དཔེ་དང་།
 རྩུང་བར་ཁས་ལེན་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ས་བྲས་བུས་པ་དང་མ་བྲས་
 པའི་རིགས་གཞན་ལ་ནི་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་དབྱིབས་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཡི་སྤྱི་ནི་འཇུག་པར་
 མཐོང་བ་ལས་སྤྱི་ས་བྲས་བུས་པའི་སྐྱུ་བ་བྱེད་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྲུབ་པ་འཇུག་
 པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དག་ཕྱོགས་ས་དང་འོད་ཟེར་དང་། །སྐྱུགས་དང་མིག་དང་རྗོ་རྗོ་
 དང་། །མཐོང་རིས་ཚུ་ལ་སོགས་དོན་དགུ་ལ། ཤོ་ཏུའི་སྐྱ་ཉིད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན་ཏུ་

ཅན་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་
ཐལ། སྐྱ་དེ་ཡོད་པ་ཅམ་ཀྱིས་ནི་དོན་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་ནི་ཞེས་སོ། །འབྲུག་པར་ཐལ། རྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྐྱ་རྣམས་དོན་གང་ནའང་འཇུག་པ་
མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྫོང་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཅམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་འབྲུག་པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ངོ་བོ་གཙོ་བོ་
ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཚོད་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་
འདིར་འགྱུར་གྱི། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཚོད་གཞི་ལ་གྲུབ་ན་འབྲུག་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྤོགས་
ཚོས་འགྲུབ་པ་ལ་གཞོན་གྲེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྐྱ་ནི་དེའི་སྤྲེང་དུ་བྱས་པ་
ཅམ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྤུན་པར་གྲུབ་ན་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། ནམ་མཁའའི་
ཡོན་ཏན་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་བྱས་པ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྤོགས་
ཚོས་གྲུབ་པ་ལ་མི་གཞོན་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། མིང་དང་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ།
བྱས་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྟེ་མིང་སྐྱ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་བྱས་པའི་དངོས་པོ་
ནི་སྐྱ་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྤུན་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་གྲུབ་ན་སྤོགས་ཚོས་འགྲུབ་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་ལ་བྱས་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དངོས་སུ་མི་འཇུག་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ།
གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱི་སྐྱ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དོ། །དཔེར་ན། བྱས་པ་
བྱས་སོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཐ་སྟོད་དོན་མ་སྤུན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བྱས་པ་ཞེས་པའི་

མིང་སྐྱའི་དངོས་མིང་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བརྟེན་ཤེས་པས་ཀྱང་མིང་དེ་
 ལས་སྐྱའབུལ་མེད་དུ་གོ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐྱའདོད་སྐྱའབུལ་གྱི་འབྲུག་པ་དང་
 དེའི་དངོས་མིང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་འབྲུག་པ་བ་བྱེ་བྲག་
 པ་ལ་སངས་རྒྱལ་པས་འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་སྐྱའཚོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ལུས་ཅན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སྐྱལ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ལོ། །བྱེ་བྲག་པས་ཚིག་དོན་
 འབྲུག་གི་རྩལ་ལ་བདག་དུས་སྟོགས་ནམ་མཁའ་སྟེ་ཁྱབ་པའི་རྩལ་བཞི་དང་འབྲུང་བ་
 བཞི་དང་ཡིད་དེ་མ་ཁྱབ་པའི་རྩལ་ལྟ་འདོད་དོ། །ཚད་ལ་རྒྱང་དུ་དང་ཆེན་པོ་དང་
 རིང་པོ་དང་སྤང་དུ་བཞིར་འདོད་ཅིང་། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་
 གཉིས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །ཚད་ནི་ཚིག་དོན་འབྲུག་གི་ནང་ནས་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད་
 ལ། ལུས་ཅན་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་དེ་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྩལ་འབྲུང་
 བ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་ཀྱི་དངོས་མིང་དུ་འདོད་ཀྱི། དེག་བྱ་ཅན་ཀྱི་དངོས་མིང་དུ་
 མི་འདོད་ཀྱང་སངས་རྒྱལ་པས་དོན་གང་གི་དངོས་མིང་དུ་འདོད་པའི་དོན་དེག་བྱ་
 ཅན་དེ་འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་སྐྱའལྱེད་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྐྱལ་པར་བྱེ་བྲག་པའི་སྐྱོ་
 རོར་བྱུབ་པས་སྟོགས་ཚོས་འབྲུབ་པ་བཞིན་ལོ། །བྱེ་བྲག་པའི་སྐྱོ་རོར་འབྲུང་བཞིའི་
 རྩལ་སྐྱའལུས་ཅན་དུ་འབྲུབ་ཀྱང་ལུས་ཅན་ཞེས་པའི་མིང་དེ་འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་སྐྱའལྱེད་
 ཀྱི་དངོས་མིང་དུ་མ་བྱུབ་པ་སྤར་བཤད་པའི་དོན་དང་འབྲུག་པར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །སོགས་པས་ཐོགས་བཅས་གསུང་སྟེ། བྱེ་བྲག་པས་རྩལ་སྐྱའལ་ཐོགས་
 བཅས་ཀྱི་མིང་མི་འདོགས་ཀྱང་དོན་གསུགས་ཅན་གཞན་གྱི་གོ་འགོགས་པ་བྱུབ་པ་
 བཞིན་ལོ། །དེ་དག་གི་སྐྱོས་པ་རྒྱས་པར་ནི་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་པ་

ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གང་ཅུང་ལ་
མ་གྲུབ་པ་རྗེས་དབག་གི་ལུལ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱུར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་
ལུལ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལུལ་གཞན་ལ་གསལ་བའི་དཔེ་མ་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་
ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གི་གཞོན་གྱེད་ལུས་པ་མེད་
པ་དང་། དགོས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། སྐྱ་མངོན་པར་གསལ་བར་སྐྱ་བ་
དཔྱོད་པ་བ་དང་བརྟེན་པ་ལ་བྱེ་བྲག་པས་སྐྱ་ཚོས་ཅན་མི་ཉག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་བཀོད་པ་ན་གཉིས་པོ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་ལས་སྐྱ་བྱ་བ་ཟེན་རྒྱེན་གྱིས་གསལ་
བར་བཤད་ཀྱི། གསར་དུ་བྱས་པར་མ་བཤད་པས་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏན་ཅིགས་ཕྱི་
ཚོལ་ལ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཕྱོགས་ཚོས་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གང་ཡང་ཅུང་པ་ལ་མ་གྲུབ་པར་བརྟེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ནི་ཚོས་ཅན། རྗེས་སུ་དབག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱུར་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་མཐོང་བ་ལ་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྐྱེས་པས་མ་གྲུབ་པར་རྟོན་
པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་སྐྱབ་
བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མས་གཞོན་པས་ཕྱོགས་ཚོས་ཕྱི་ཚོལ་ལ་
མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མངོན་པར་གསལ་བར་སྐྱ་བས་
བསྟན་བཅོས་བཀོད་པ་ཅི་ཞེ་གྲ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་
ཉིད་གྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྐྱེས། སྐྱ་བྱས་པ་དེའི་ངོ་བོར་དངོས་སྟོབས་

ཀྱི་ཚད་མས་མ་ཚོགས་ན་ཡང་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དགོས་པ་མེད་
བར་ཐལ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་བརྟན་བཙུག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་ཉིད་ལ་སྐྱབ་བྱེད་བརྟན་བཙུག་གི་སྟོན་ས་ཕྱོགས་ཚོས་ཚོལ་བྱི་ཚོལ་གང་ཡང་
རུང་བ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་སྤོང་སྤིད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་
སྟོབས་དང་ལུང་གི་སྐབས་གང་རུང་ལ་སྤིད་པ་གང་ཞིག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་དགོས་ལུས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། མདོ་མཚན་པས་ཕྱོགས་མཚོན་གྱི་དཔེ་
བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱབ་རྟེན་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་
གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པའི་གསལ་བའི་དཔེར་བརྗོད་པ་མ་སྐྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
ལུང་ལ་བརྟེན་པ་ལས་གཞན་དངོས་སྟོབས་ལ་ནི་སྐྱབ་བྱས་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་སྟོན་
མེད་ལ་མ་གྲུབ་ན་ནི། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་སྟོན་དུ་སོང་གི་
ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པ་དེས་ན་མ་སྐྱས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྤར་
གཅེར་བྱ་བ་དང་གངས་ཅན་པས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་
གཏན་ཚིགས་བཞོད་པ་བྱི་ཚོལ་ལ་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེས། གཏན་
ཚིགས་ལྟར་སྤང་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་རྒྱབ་རྟེན་ལུང་ལ་དེས་པར་བརྟེན་དགོས་པའི་གང་
རུང་ལ་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅེར་བྱ་བ་དང་གངས་ཅན་གྱིས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
རང་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་སྟོན་ས་ཕྱོགས་ཚོས་ཚོལ་བྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་
གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རོན་མདོ་མཛད་པས་བྱེ་བྲག་པས་བཞོད་པའི་བྱས་པ་མདོན་གསལ་དུ་སྐྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་དབེར་བརྗོད་པ་ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། སྐོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པའི་གསལ་བའི་དབེ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དབེར་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་ཅམ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དམ་བཅའི་དོན་དུ་འདུས་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཉམས་སུ་བཞོད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དང་། མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལས་གཞན་ཉམས་སུ་བཞོད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དང་། དངོས་མེད་གཞན་ལས་གོམ་བ་གཙོ་བོ་དངོས་པོར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་བའོ། །དང་བོ་ལ་གཉིས། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཞོད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། དེས་ཅིག་ཤེས་ཀྱང་གྲུབ་པའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཚོད་བ་སྤང་བ་དང་། དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། ཤེས་འདོད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་བའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། ཚོད་གཞི་དང་ཕྱོག་པ་ཐམ་མི་དད་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང་། དེ་ཡིན་ན་སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པ་དོན་མེད་པ་དང་། དམ་བཅའ་ཅམ་ནས་བསྐྱབ་བྱ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའོ། །དང་བོ་ནི། གང་ཡང་དབེར་ན་སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ། སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་ཕྱོག་པ་ཉམས་སུ་བཞོད་པ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་

བརྗོད་པ་དེ་ཡང་རིགས་པར་ཐལ། རྩོགས་ཚོས་ཡིན་ན་བརྒྱུ་བར་བྱ་བ་ཤེས་
འདོད་ཚོས་ཅན་དང་རྒྱུ་བར་བྱེད་པ་དག་ཅི་ལྟོག་པ་ཐད་དང་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། །བརྒྱུ་བར་བྱ་བའི་ཚོས་ཅན་རྒྱ་རང་ཉིད་མི་ཉག་པར་བརྒྱུ་བ་ལ་རྒྱ་དེ་ཉིད་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རོ་པོར་མ་གྲུབ་པར་བརྗོད་རིགས་ཏེ། ཐབས་དང་ཐབས་ལྷུང་གི་
ཚུལ་གྱིས་རྩོགས་བ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། རྒྱ་དེ་ཉིད་རྒྱ་མི་ཉག་པ་དེའི་རྒྱུ་བར་བྱེད་པ་ལོ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱ་
མི་ཉག་པའི་རྒྱུ་བ་བྱེད་ཏུ་བརྟན་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །དེར་ཐལ། རྒྱ་མི་ཉག་པ་
དེའི་རོ་པོ་གྲུབ་ཅུ་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྐབས་དེའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྤར་བརྒྱུ་བ་བྱེད་པར་བཞིན་ཏུ་བརྟན་ལ་ཕྱིས་རྒྱུ་བ་བྱེད་ཏུ་བཞོད་པས་དོན་མེད་པར་
ག་ལ་འགྲུར་ཞེ་ན། དེ་དེའི་རྒྱུ་བ་བྱེད་ཏུ་བཞོད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཚོད་གཞི་
ཉིད་རྒྱུ་བ་བྱེད་ཏུ་བཞོད་ཀྱི་ཚོད་གཞི་ལས་ཁྲུང་པར་གཞན་རྒྱུ་བ་བྱེད་ཏུ་བརྟན་པ་ནི་
མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་མི་ཉག་ཅེས་ཕྱོགས་བརྟན་པ་ཉིད་ན་རྒྱ་མི་ཉག་པ་དེ་ལྟར་
འགྲུབ་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། རྒྱ་མི་ཉག་པ་དེ་རྒྱ་ཉག་ས་སུ་བཞོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་
པ་དེ་ལྟར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། ཁྲུབ་པར་ཐལ། ཕྱིས་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་འཁོད་པའི་ཏུས་
སུ་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་མི་ཉག་པ་འགྲུབ་པ་དེ་ལྟར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རྟོ། །རྒྱ་དེ་རང་ཉིད་
བདག་ཉིད་ཀྱི་མི་ཉག་པ་རྒྱུ་བ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚོས་
མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ཡན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཉེ་རྒྱ་ཞེས་པའི་མིར་

སྐྱེ་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྐྱེན་པར་ཅི་ལྟར་མ་གྲུབ་ཅེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རོ་པོ་
གྲུབ་ཀྱང་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང་། རྗེས་པ་གཅིག་ལ་གཞི་རྟགས་མི་རུང་བ་དང་།
དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་ཉེད་དུ་སྐྱེ་གྲུབ་ཀྱང་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱེ་བའི་
མ་གྲུབ་པར་བརྗོད་རིགས་ཏེ། དེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་མཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སྐྱུབ་བྱེད་བཤོད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། ཚོད་པ་
མེད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་དེ་ནི་སྤྱོད་མཚོས་སུ་བྱས་ལ་གང་ཞིག་སྤྱོད་མཚོས་
ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བའི་སྐྱ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོད་
གཞི་ལས་ཁྲབ་རྒྱུང་བ་དང་ཚོད་གཞི་དང་རྗེས་པ་ཐ་མི་དད་པ་སྤྱོད་མཚོས་སུ་མི་
འདུས་པའི་སྤྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། སྐྱ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱེ་བའི་གཏན་ཚིགས་
ཡིན་ན་ནི། དམ་བཅས་ཅན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྐྱུབ་བྱེད་ཡང་བརྟན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་
བརྗོད་ཟིན་པའི་སྤྱིར།

གཉེས་པ་ནི། སྐྱ་རྟག་མི་རྟག་ཚོད་པ་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱ་གྲུབ་
ཅན་ནས་རྟག་ཏུ་མི་རྟག་པ་དེའི་རོ་བོར་གྲུབ་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་
མ་མཐོང་བའི་སྤྱིར། སྐྱ་གྲུབ་ཅན་ནས་མི་རྟག་པ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ནི།
སྐྱས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱུབ་པའི་རྟགས་ཚོས་གཉེས་ལྡན་གྱི་མ་སྐྱེན་དཔེ་ཡང་དག་མ་
གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ཅི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་
ཀྱི་མ་སྐྱེན་དཔེ་ཚོས་ཅན་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་འཕམ་སྟེ་རྗེས་སུ་མི་འགོ་བའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྒོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བ་འགྲེལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པ་
དང། ཉམས་དང་ཉམས་ཙམ་དེ་དང་མི་མཚུངས་པ་དང། ཚོད་གཞི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་
རང་ཉིད་རྟོགས་ཙམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་བྱུབ་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒོན་མེ་ལ་
སོགས་པ་ནི་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་འགྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒོན་མེ་
རང་ཉིད་སྒོ་ཡུལ་དུ་དེ་ལྟར་གསལ་བས་གཟུགས་དང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཅིག་ཙམ་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། སྒོན་མེ་རང་གི་ངོ་བོ་རུང་བ་རྟེ་
སྒོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དང་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཙམ་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ཅིག་ཙམ་སྐྱེད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཉམས་དང་ཉམས་ཙམ་ནི་སྒོན་མེས་རང་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་
དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་པོ་ནི་ཉམས་ཚེས་ཐ་དང་པའི་འགྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་
བརྟེན་དགོས་པའི་སྲིད་འོ། །ཁྲུབ་པར་ཐལ། སྒོན་མེ་རང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་མཚོང་
བ་ཙམ་དེའི་ཡུལ་དུ་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཉམས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཙམ་རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་རང་ཉིད་གྲུང་བས་ནི་དེའི་ཡུལ་དུ་ཉམས་ཙམ་རྟོགས་པར་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཐལ་
བ་འདིར་འགྲུང་བར་ཐལ། ཚེས་ཙམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱ་དེ་ཉིད་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་རྒྱབ་
པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་སྲིད། གཏན་ཚིགས་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྐྱ་དང་
མི་རྟག་པའི་འགྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱུང་མེད་ལ་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་མི་རྟག་པ་གོ་བར་
བྱེད་ན་ཁྲུབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་དགོས་པས་རྒྱ་ངེས་པའི་

ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་ངེས་པ་མ་གཏོགས་ངེས་བྱེད་གཞན་མེད་པར་
ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་བྱས་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་
བྱུང་བ་དེ་རྗེས་གཅིག་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་ལ་ཅ་ཤས་མེད་པས་ཚོས་
དང་ཚོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་
རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་འདི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། འོན་པ་སྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྡོག་པ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་
གཞག་ཏུ་བཤད་ཟིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། སྐྱ་བྱས་མི་རྟག་པ་འདི་ལ་རྗེས་གཅིག་གྲུང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་
པ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལོགས་ཐ་དད་ལས་
ལོག་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་གྱི་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་། ཚོས་དང་ཚོས་
ཅན་སོགས་ཀྱུན་རྫོབ་པའི་དོན་རྣམས་ཚོས་ཅན། རྗེས་དེ་ཉིད་དང་རྗེས་གཞན་ཉིད་
འབོག་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པ་རྣམ་པར་དབྱུང་ན་ནི་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་དེ་ལྟ་
བུར་གྲུང་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོན་ཅི་ལྟར་ཚོས་ཚོས་ཅན་ཐ་དད་ཀྱི་ཐ་སྐྱད་འཐད་
ཅེ་ན། དེ་གསུམ་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་དོར་ཐ་དད་ཏུ་སྤང་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་ཏུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་དབག་པ་དང་རྗེས་སུ་
དབག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྐྱད་ནི་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་ཅོམ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཐ་དད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་ནས་རང་མཚན་
ཐོབ་པ་འཐད་པ་དང་། འདིར་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ཀྱང་མེད་པས་མ་གྲུབ་
པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཚོས་ཚོས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་
རང་མཚན་མི་ཐོབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱ་བུས་མི་རྟོག་པ་བདག་ཉིད་རི་ལྗེའི་
ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་མཚན་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་
ཤེས་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པར་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་སྣང་བར་གྱུར་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཚོས་
ཅན་གྱི་ཐ་སྣང་འཇུག་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟོག་སྐྱབ་ལ་སྐྱ་རྟོགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་ནི་ཚོས་ཅན།
ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྣང་
ཀྱིས་བཞག་པ་ཐ་དད་ཏུ་རྟོག་ཚོལ་སྣང་བ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཅན་བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཞག་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱ་
བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚོས་ཅན་ནི་ལྡོག་གྱུར་གོ་བྱེད་ཀྱི་
གཏན་ཚིགས་སུ་ཚོལ་བ་གཉེས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། དམ་བཅའ་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང་།
རྗེས་འགོ་མ་གྲུབ་པ་ལན་ཏུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོད་གཞི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་
བར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱང་མི་རུང་བར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་
ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟོག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མི་རྟོག་པ་རྟོགས་སུ་བཀོད་པ་དེར་ཡང་
སྐྱ་མ་བཞིན་དམ་བཅས་ཅམ་ནས་བསྐྱབ་བྱ་གྲུབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བར་བརྗོད་

རིགས་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ལས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པའི་སྲིད། རྟགས་
ཁས་སྐྱེད་སྲིད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་ནི་སྐྱ་མ་ཁོ་ན་དམ་བཅས་ཡན་ལག་
ཏུ་བསྟན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགོ་བ་མ་གྲུབ་པར་དེ་སྐྱབ་པའི་ཚེད་ཏུ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་
བྱེད་ཏུ་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་ལ་རྗེས་སུ་
འགོ་བའི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དག་ལ་མ་གྲུབ་པའི་
སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལོ་ན་གང་གི་ཚེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་སྐྱབ་པའི་
ཕྱོགས་ལས་གཞན་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ་ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། རོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་མེད་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དང། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
མེད་པར་ངེས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ཁྲུབ་པ་འཁྲུལ་བ་དང། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་མི་
མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ཚོད་གཞི་ལ་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་
རུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་དང། དེའི་ལན་དགག་
པ་དང། ལྷན་མེན་བསྐྱབས་པའི་སྐྱོན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་
ལ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལས་གཞན་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ལ་ཡང་
ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་མེད་པ་
ནི་མི་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ལ་དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་ཕྱོག་པ་དེ་
ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚྲོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱོད་པ་དང་
 མ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མི་མ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འགལ་བ་མན་
 ཚུན་ཐ་དད་པའི་སྤྱིར། མི་མ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་སྤྱོད་པ་ཚྲོད་གཞི་ལ་
 འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྤྱོད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སྤྱོད་པ་ཚོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 བཅ་ཞེན། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྩི་བ་དང་། རྩིས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 ལྟོས་གཞི་གསུམ་འགལ་བ་ཐ་དད་པའི་སྤྱོད་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ལ་གང་ལས་གཞན་
 པའི་མི་མ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཀྱང་གང་ཞིག་ཡིན་ཤིས་པས་གཞི་གང་ལ་ཚོས་འགལ་
 ཞིག་སྐྱབ་པར་འདོད་པའི་གཞི་དེ་ནི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ་གཞི་དང་ཚོས་དེ་མེད་པ་ནི་མི་
 མ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེན། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱས་དགག་
 བྱ་ལ་མི་གཞོད་པར་ཐལ་བ་དང་། འདོད་པས་བཞག་ཀྱང་གཞོད་ན་མ་དེས་པའི་
 གཏན་ཚིགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་འོ་ན་ནི་སྤྱོད་པ་དང་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཚོགས་པས་དངོས་པོའི་དབང་གིས་རྣམ་པར་གནས་པའི་མི་
 མ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ལས་གཞན་ཡིན་ཞིང་དེ་སེལ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་
 ཐལ། སྤྱོད་པ་དེ་འདོད་པས་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གཉེས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་འགལ་ཡང་མ་དེས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་
 པས་བཞག་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་གིས་མི་མ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་སེལ་བ་ཡིན་པ་
 དེ་ལྟ་ནའི་སྤྱིར། ལྟོས་གཞི་གསུམ་པོ་འགལ་བ་སོ་སོར་དེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ལྟོས་གཞི་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་མི་མ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཀྱང་འདོད་པས་བྱས་པའི་སྤྱིར་
 རོ་ཞེས་མང་དུ་བཤད་ཟེན་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལོ། གཤམ་ཉེ་བསྐྱབ་བྱ་གང་གི་དོན་དུ་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་བསྐྱབ་
བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྲུང་མ་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་
ཚོས་མ་ཡིན་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཡང་ཚོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་
ཚོས་འཇམ་པའི་ཚོད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་
ཚོས་མ་གྲུབ་པ་ཅོམ་གྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་
ཅི་ཞེན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་མེད་པར་ཚོལ་བྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་དེས་པ་མི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །ཚོད་གཞི་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པར་བྱི་ཚོལ་གྱིས་མ་དེས་པའི་
ཕྱིར་ཚོས་ཅན་ལ་ནི་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་རེ་ལོག་གྲུབ་བོ་དེས་ན་མི་
མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་གཞན་ཡིན་པ་གྲུབ་ན་དེ་ནས་ཅི་ཞིག་སྐྱབ་དུ་ཡོད་ཅེས་
བརྗོད་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱོག་གྲུབ་མ་དེས་པའི་རྟགས་
གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་མི་རུས་པ་དང་། དགག་བྱ་འཕོག་མི་རུས་པ་དང་། ཚོད་པ་སྐྱ་
བ་པོ་བཞད་གང་གི་གནས་སུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་
ཚོས་དངོས་པོ་ལ་མེད་ཀྱང་མེད་པར་མ་དེས་པ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གཞི་འདུས་
མ་གྲུབ་གི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཡང་ཚོས་ཅན། ལྷ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མ་ཐུན་པའི་
ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་ལ་མེད་པར་ཚོད་
མས་དེས་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་པ་ཁས་སྲུང་ས། འདོད་ན་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བཞོད་པའི་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཚོས་ཅན།
བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་དངོས་པོ་ལ་མེད་པ་ལས་ཕྱོག་པར་མ་དེས་པའི་རང་བཞིན་

ཅན་དུ་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དངོས་པོ་ལ་མེད་པ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གཞི་ལ་
ལྷགས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷགས་འདི་སྐྱ་མི་ལྷག་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱབ་པར་བྱེད་
པར་འགྱུར་ཉེ་སྐྱབ་མི་ལུས་པར་ཐལ། ལྷགས་ཡང་དག་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་
གཅིག་ལྗོག་ཁྲབ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོག་
པ་མ་ངེས་པའི་ལྷགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོད་གཞི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྷན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་
དོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ལྗོག་ཁྲབ་མ་ངེས་པ་ལས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་པར་འགྱུར་
ཉེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལྷགས་ཡང་
དག་ཉུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་ལྷག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྷགས་སུ་བཀོད་པའི་མི་མ་ཐུན་
པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པའི་
གཞིར་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་ལས་ལྗོག་པར་ངེས་ཉེ་མ་ངེས་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ལྷོན་པའི་སྐྱས་ནི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པའི་གཞི་ལ་ཁྱོད་ལྷགས་
པར་བསྐྱན་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་ལས་ལྗོག་པ་མ་ངེས་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པར་ངེས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པ་སྐྱ་མི་ལྷག་
པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཚོལ་བ་ཚོས་ཅན། ལེགས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་
པས་ཉེ་བཞད་གང་ཀྱི་གནས་སུ་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན། གཏན་ཚིགས་འདིའི་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གཞི་འདིར་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
བ་དེའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་འདི་མི་མ་ཐུན་པའི་གཞི་འདི་ན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་
བདེན་ཞེན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དངོས་འགལ་དུ་
 སྐྱབ་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཚོད་གཞི་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་ཁྲབ་པ་དཔེའི་
 ཉེང་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤང་གསུམ་མེད་པ་དང་།
 ཚོད་གཞི་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁེགས་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་
 ཚོས་མེད་ལས་གཞན་པ་དང་ཚོས་མེད་དུ་ངེས་པ་ལས་གཞན་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་
 མ་གྲུབ་པ་དང་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་
 ཚིགས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པ་དང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྡོག་པ་
 ལ་ཚོད་གཞི་སྤང་གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་
 ལ་མི་ལྟོས་པ་སྟེ། ཚོད་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གཟུང་ངམ་མ་བཟུང་ཡང་སྤང་གསུམ་
 ཁེགས་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་དེའི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་
 མཐུན་ཕྱོགས་དེ་དག་ནི་ཚོས་ཅན། དགག་ཕྱོགས་དང་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོ་
 གསུམ་པ་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
 དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་གཞན་པ་སྐྱ་མི་རྟག་
 པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོད་གཞི་ལ་མི་རྟག་པར་མེད་པ་
 ལས་ལྡོག་པ་ངེས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཅན་ལ་འགྱུར་བ་ཅེ་
 ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གང་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་
 ཕྱོགས་དེ་དག་ལས་གཅིག་ལྡོག་པ་ནི་གཞན་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་
 ཅིག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་

འདོད་པ་ནི་འདིར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་འདི་དག་དང་འགལ་ཞིང་དངོས་འགལ་མི་
 མིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། མེ་ཡོད་མེད་དངོས་འགལ་དུ་ཁས་ལེན་
 པ་ལ་ཡང་རིགས་པ་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགག་ཕྱོགས་མཁ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་
 བུང་གསུམ་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་ན་པམ་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་འདོར་
 པ་ཡིན་གྱི། དངོས་འགལ་གྱི་ཡ་གྲུལ་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཞི་ཚད་མས་གྲུབ་
 པས་དངོས་འགལ་ག་ལ་འཇིག །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྲི་བ་དང་། དེའི་ལན་ནོ། །དང་
 བོ་ནི། ཚོད་གཞི་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་མ་གྲུབ་ན་ཅི་དེ་ནི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་བྱེ་
 བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྣོང་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
 ལུ་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་རྣམ་གྲངས་
 ཀྱིས་ན་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་དེ་བྱས་པས་སྐྱ་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་
 ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
 ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 སྐྱབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་སྣོང་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་ཤེས་
 འདོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ཕྱོགས་སུ་འཇོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་
 མ་འཚོལ་བར་བརྗོད་ཟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཚོད་གཞི་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་
 བཅད་པའི་དོན་དུ་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོད་གཞི་མི་
 མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཐེ་ཚོམ་མི་བ་བའི་ཕྱིར། ཉགས་མ་གྲུབ་ན། ཚོད་གཞི་རྣམ་
 གྲངས་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་མི་འགྱུར་བ་འགལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། ཚུལ་གསུམ་བསྟན་པས་དམ་བཅའ་ལྷགས་

ལ་འཕེན་པ་དང་། དེས་འཕངས་པའི་སྤྱོད་པ་ལོ་གསུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚྱོད་གཞི་
མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པར་མ་ངེས་ན་ཚྱོད་གཞི་ལ་ཞུགས་པའི་ཉུགས་ལ་བསྐྱུབ་
བྱའི་ཚོས་ཀྱི་ཁྲབ་པ་མི་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚྱོད་གཞི་ཕྱང་གསུམ་དུ་འགྱུར་
བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ཚྱོད་གཞི་ལ་ཉུགས་ཞུགས་ན་ཁྲབ་པ་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱོད་
འདྲིར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱུབ་དག་ཡང་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འབྲེལ་
བ་སྟོན་པའི་དུས་ན་སྤྱོད་པ་ཚྱོད་གཞི་དང་དམ་བཅས་ཁྲབ་པ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་
རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོན་པའི་དུས་ན་ཚྱོད་གཞི་དང་དམ་
བཅས་ཁྲབ་པ་བསྐྱུན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་དེ་འབྲེལ་ཞིག་
བསྐྱུབ་བྱའི་ཚོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་དག་ཏུ་འཇུག་པ་དང་མེད་པ་དག་ཏུ་སྟོན་པ་
ཅན་དུ་བསྐྱུན་པ་ཅམ་དུ་ཟད་ལ་དེ་དང་ཉུགས་དེ་རང་ཉིད་ཚྱོད་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་
འབྲེལ་གྱིས་ཚྱོད་གཞི་དེ་བསྐྱུབ་བྱའི་ཚོས་ལྟན་དེ་ལྟ་བུར་སྐྱུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྐྱུབ་དག་ཡང་དག་དེའི་འབྲེལ་གྱི་ཡུལ་ཚུལ་གསུམ་བསྐྱུན་པའི་
རྗེས་སོགས་པ་དེ་ནི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། སྐྱུབ་དག་ཡང་དག་གཉིས་ཀར་གྱིས་
དམ་བཅའ་འབྲེལ་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་ཀྱི། དངོས་སུ་མི་སྟོན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུབ་པ་ནི། དམ་བཅའ་སྐྱུབ་དག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྟ་ཚང་བ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་འོངས་པའི་ཚོས་དམ་
བཅའ་ནི་འབྲེལ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་དུས་ན་དངོས་ཀྱི་བསྐྱུན་བྱུང་མེད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བསྐྱུན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་པ་

ལས་གཞན་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལྷངས་ན་དམ་བཅའ་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྩོགས་སྡེ་མ་དང་། དེ་སྐོན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱངས་ཅན་པ་ན་རེ། མི་མ་ཐུན་རྩོགས་ལས་གཞན་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་རུང་བ་འོ་ན་གཙོ་བོ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་དེ་ལས་རྫོགས་པའི་དངོས་མེད་གཞན་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་རྩོན་འདི་མེད་དེ་གཙོ་བོ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་མེད་ལས་གྲོལ་བ་ཞེས་པའི་གཞན་སྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་ཅན་དེ་ལས་རྫོགས་པ་དང་བྲལ་བ་འབའ་ཞིག་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་འགྱུར་གྱི། དངོས་པོར་མེད་པ་འགའ་ཞིག་དང་བྲལ་བ་ནི་རྟགས་ཡིན་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྐྱན་པ་དང་། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཞེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་བྱངས་ཅན་རང་གི་འདོད་པ་ལ་གཞོན་པ་དང་། གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་པ་རོལ་པོས་ཁས་མ་ལྷངས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་པོ་ལ་མ་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱངས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་ཡང་གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་ཉེ་བར་བརྱུང་བ་ནི། གཙོ་བོ་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་ཉིད་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པར་ཐལ། རྟགས་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་གཙོ་བོ་དངོས་མེད་དུ་འཕེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་བྱུབ་ཅེ་ན། གཙོ་བོ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་མེད་ལས་གྲོལ་བ་ཞེས་པའི་གཞན་སྟོས་པའི་

རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཙོ་བོ་དེ་དངོས་པོ་མེད་
པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མ་ཐ་པའི་བྱ་བམ་ཟེ་ཡིན་ན་མ་ཐ་པའི་བྱ་བས་
གཞན་པའི་བམ་ཟེ་ལ་ཐན་གྱིན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་རིགས་ཏེ། དེ་བམ་ཟེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་མིན་ན་བམ་ཟེ་ལ་ཐན་གྱིན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་བརྗོད་པ་རིགས་པར་འགྱུར་
ཀྱི་དེའི་བྱ་བས་གཞན་པ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་དོན་མེད་པར་ཐལ། མ་ཐ་པའི་བྱ་བས་
ཟེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་དེས་གཙོ་བོ་
དངོས་མེད་དུ་འཕྲེན་ཡང་གཙོ་བོ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་པ་རོལ་པོ་
སངས་རྒྱས་པའི་བསམ་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་གཙོ་བོ་ལས་
གཞན་པའི་དངོས་མེད་ལས་གྲོལ་བ་ཞེས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་གཙོ་བོ་
དངོས་པོ་མེད་པ་གཞན་དང་བལ་བར་སྤི་ཚོལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལྷངས་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་དོན་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་
པ་དང་། དེ་ལྟར་བརྟགས་པས་རྟགས་དེ་མ་གྲུབ་པའམ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། དངོས་མེད་ལ་རྣམ་གཞན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པ་དང་། ཡོད་ན་དངོས་
པོར་ཐལ་བ་དང་། རྟོག་བརྟགས་ཀྱི་དངོས་མེད་གཞན་ལས་གྲོལ་བས་གཙོ་བོ་དངོས་
པོར་མི་འགྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་མེད་དེ་ལ་ཡང་ཚོས་
ཅན། ལན་ཚུན་རྣམ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། དོན་
དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྣམ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་རྣམ་གཞན་ལ་
མ་མཐོང་ཞིང་མཐོན་སྐྱུལ་གྱིས་སོ་སོར་མཐོང་བས་འདི་འདི་ལས་རྣམ་ཐ་དད་པ་

ཡིན་ནོ་ཞེས་ཚད་མའི་སྒོམ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན་དངོས་སོ་མེད་པ་དེ་འདྲ་ག་ལ་ཡོད་དེ་
མེད་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་སོ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྗེས་གཞན་
གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པའི་སྲིད། ཐུབ་པར་ཐལ། རྗེས་གཞན་དེ་ནི་དངོས་སོར་ཡོད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ནི་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་ཅམ་
དུ་ཟད་པ་དང། དེས་དངོས་སོ་གྲུབ་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང། དངོས་སོར་གྲུབ་ན་དངོས་
མེད་འཇིག་པའོ། །དང་སོ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཞོད་པའི་ཐ་དད་པ་འདི་དག་ཚོས་
ཅན། བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་གཞན་དང་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དེ་
དང་ལྡན་པ་ལྟ་བུར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྲིད་པ་སོ་དག་གི་བརྗོད་པར་
ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཞན་དང་གཞན་གྱིས་ཐ་དད་པ་ཅམ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་
ཏུ་ཟད་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། སྲིད་དང་རྟོག་པ་དེས་བྱས་ཤིང་བཏགས་པའི་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་
དབྱེ་བ་ནི་དངོས་སོ་ཐ་དད་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་འདོད་པ་ཅམ་
གྱིས་འདོད་དོན་འགྲུབ་པར་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། དངོས་མེད་ལ་དོན་གཞན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འདོད་པ་འདིས་ནི་གཙོ་
སོ་དང་རི་བོར་གྱི་དུ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དངོས་སོ་མེད་པ་འཇིག་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། དངོས་མེད་ལ་གཅིག་ལས་གཅིག་རྗེས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཞན་དང་བྲལ་བའི་སྲིད་ཞེས་ཀྱང་
བའི་གཏན་ཚིགས་འདི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དམ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟོག་པས་
བཏགས་པའི་གཞན་ལས་གྲོལ་བ་རྟགས་སུ་འགོད་ན་འཁྲུལ། རྣམ་གཞན་ལས་གྲོལ་
བ་རྟགས་སུ་འགོད་ན་སྲོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། གངས་ཅན་འདོད་པའི་དངོས་མེད་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བ་
གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཞོ་ཞེ་ན། ཅི་སྟེ་ཡང་གངས་ཅན་པ་དེའི་དངོས་མེད་དུ་མངོན་པར་
འདོད་པ་འགའ་ཞིག་ལས་ཐ་དད་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་སྟེ་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་
དངོས་པོ་དེ་ལྟར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ན་ཞེས་ཁས་སྐྱོད་ཀྱིས་སུ་བརྗོད་ནས་དེ་
དགག་པ་ལ་གསུམ། གངས་ཅན་འདོད་པའི་དངོས་མེད་ལས་གྲོལ་བ་གཏན་ཚིགས་
མ་ཡིན་པ་དང་། གངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་དང་། དངོས་མེད་
གཞན་ལས་གྲོལ་བའི་རྟགས་དོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་ཏེ་གཙོ་བོ་གངས་ཅན་
འདོད་པའི་དངོས་མེད་དེ་ལས་དོན་ལ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་སྲིད་དངོས་པོ་དེ་ལྟར་
འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འོན་ཀྱང་གངས་ཅན་པ་དེའི་འདོད་པ་ལས་
འགྲུབ་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། རྟགས་བསལ་ཁས་སྐྱོད་སྟེ། ལྷན་པར་ཐལ། ཡང་གངས་
ཅན་པ་དེའི་འདོད་པ་གཞི་གཞན་དུ་གྱུར་ན་གཙོ་བོ་ལས་གཞན་འི་བོང་གི་དུ་ལ་ཡང་
རྟགས་དེས་དངོས་པོ་དེ་ལྟར་སུ་ཡིན་པར་སྐྱབ་འདོད་ན་སྐྱབ་ཅུས་པའི་སྲིད་
པོ། །རྟགས་ཁས་སྐྱོད་སྟེ། གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་ཅོམ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སོང་བ་དེའི་སྲིད།
གངས་ཅན་དེ་ཉིད་གྱི་འདོད་པ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་
དུ་བརྗོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གངས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འདིར་འདོད་པ་ཉིད་ལ་

བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་པ་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། ཉམས་བསལ་ཁས་སྒྲངས།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། འདོད་པ་ཉམས་སུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས་མེད་གཞན་ལས་གྲོལ་བ་སོགས་འདི་དག་གི་པན་ཚུན་དབེན་པ་ཉམས་སུ་
བཞོད་པས་ཅི་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་པ་དེ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་རིགས་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། གངས་ཅན་གྱིས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བ་
དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ་ཞེས། འདོད་པ་ཉམས་སུ་བྱེད་པ་དེ་
ལ་ཡང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པ་དེ་
ལྟར་ཡིན་ན་ཚོད་གཞི་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དངོས་པོ་བམི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་
དངོས་པོ་ལ་འཁྲུལ་བར་བསྟན་པ་དང་། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་གཏན་ཚིགས་
སྒྲངས་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གནས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་རིགས་
བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་གཏན་
ཚིགས་ལྟར་སྒྲང་དུ་སྟོན་པའི་རིགས་པ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། སྐྱེས་བུས་འདོད་པ་ཅམ་
གྱིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བར་བརྗོད་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་བདག་དང་གཞན་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་དང་། དཔེར་ན་སྐྱ་མི་ཉམས་སུ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་པའི་སྐྱོགས་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྐྱ་མི་ཉམས་སུ་བ་པའི་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་
དེ། དེའི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱེ་དེའི་སྐྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་

བུ་དོན་ལ་འཇུག་པའི་གཏུན་ཚིགས་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་བསྟོན་པའི་སྤྱིར་

གཉེས་པ་ནི། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་གཏུན་ཚིགས་འཇུག་པར་བསྟོན་པའི་སྤྱིགས་འདིས་ཚོས་ཙམ། ལྷོག་གྲུར་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་རྣམ་པར་གཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱི་གཏུན་ཚིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱ་སྟེ། དོན་དང་མ་འབྲེལ་བར་བརྗོད་པ་ཡོངས་སུ་འགྲུར་བས་བྱས་པའི་གཏུན་ཚིགས་འཇུག་པ་སྤངས་ཏེ་གཏུན་ཚིགས་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་རིགས་པའི་སྤྱིར་

གཉེས་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤངས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅའི་སྤྱིགས་གཅིག་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་མ་གྲུབ་པར་འགྲུར་ན་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་ནི་ཚོས་ཙམ། མི་ཉག་སྟེ། ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ལྟར་དམ་བཅའ་བའི་དོན་གྱི་སྤྱིགས་གཅིག་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དམ་བཅའི་སྤྱིགས་གཅིག་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་རོས་བཟུང་བ་དང་། གཏུན་ཚིགས་འདི་ལ་སྤྱོད་དེ་མེད་པ་དང་། དེ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་མི་ཉག་སྐྱབ་ལ་སྐྱ་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་འདིར་ནི་དམ་བཅའ་བའི་དོན་གྱི་སྤྱིགས་གཅིག་ཉིད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། ཉོག་སྤོ་ལ་དོན་སྤྱི་ཐ་མི་དད་པའི་ཡུལ་གཅིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྟོན་གྱིས་ཉེ་བར་བཞག་པ་བསྟོན་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཙམ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ དེར་ཐལ། ཉགས་དང་ཚོད་གཞི་སྤྱིག་པ་ཐ་མི་དད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱིར་

གཉེས་པ་ནི། གཏུན་ཚིགས་འདིར་ཉགས་དང་ཉགས་ཙམ་མི་འགལ་ཞིང་། ཚོད་གཞིའི་སྤྱིག་པ་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉགས་དང་ཚོད་གཞི་སྤྱིག་

ཚོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷན་པར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཅན་དུ་བྱས་སྤྱི་གཏན་
ཚིགས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འགྲུང་པའི་དཔེ་དང་།
དམ་བཅའི་ཡན་ལག་ལ་བཏགས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་སྤང་བ་
དང་། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་རྩོད་གཞི་ཏགས་སུ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། དབེར་ན་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཏག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་བཞིན་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་རྩོད་གཞི་ཏགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་
གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཏགས་དང་ཏགས་ཅན་སོ་སོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་འདོད་
རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷན་པར་དང་སྤྱི་སྟོག་ཚོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྩོལ་བྱུང་དེ་གཏན་ཚིགས་དེའི་སྟོགས་ཉེ་དམ་བཅའི་ཡན་ལག་ཡིན་
དུ་རྒྱལ་ནའང་རྩོད་གཞི་ཚོས་ཅན་དང་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མིན་པར་
ཐལ། ཏགས་དེས་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དབེར་ན་གོང་
བྱ་དུ་ཅན་འདི་ཚོས་ཅན། ཏ་མིན་ཉེ། དུ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དམ་བཅའི་
ཡན་ལག་ཏུ་འདུས་པ་ལས་ཡང་ན་ཚོས་རྩོལ་བྱུང་གི་ཏགས་ཀྱིས་རྩོལ་སྐྱ་མི་ཏག་པར་
སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རྗེས་དབག་གིས་འཇམ་བའི་དུས་སུ་རྩོལ་བྱུང་དེ་དམ་བཅའི་ཡན་
ལག་མིན་པར་ཐལ། རྩོལ་བྱུང་དེས་སྟོགས་ཚོས་འཇམ་བའི་ཆེ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་
སྐྱ་མཚོན་པའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་རྗེས་དབག་གི་དོར་སྟོག་པའི་ཕྱིར། རྩོལ་བ་ལས་སྐྱེས་
པར་མཐོང་བའི་སྐྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་ཏག་གོ་ཞེས་སྐྱའི་དོ་བོ་མཚོན་པར་བྱས་ནས་བྱ་
བའི་དུས་སུ་གཞོན་མི་ཐ་དད་ཉེ་བར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དབེར་ན་གོས་དཀར་ཅན་གྱི་

མི་དེ་ཁྱིད་ལོག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་གོས་དཀར་པོ་འོང་ངམ་མི་འོང་ཡང་སྐྱ་ཁྱིད་འོང་
བའི་བྱ་བའི་ནང་དུ་མི་འདུ་བ་བཞིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སློབ་བཞེད་པའི། རྣམ་
འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་
ཡི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚོད་གཞི་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ།
སྐྱ་དང་མཉན་བྱ་ལྷོག་ཚོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྷ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། སྐྱོར་བ་ལྷ་
མའི་འཕྲོས་འབའ་ཞིག་ལ་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་
ལ་དོགས་པ་གཙུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆ་གཉིས་ཀ་བཤད་པར་བྱ་ལ། དེ་
ལྟར་ན་ཚོལ་བྱང་ཙམ་གྱི་སྤྱི་དེ་ཁྱད་པར་དམ་བཅའ་ཡི་དོན་དུ་འདུས་པ་མིན་ཏེ།
རྟགས་དང་ཚོད་གཞི་ལྷོག་ཚོས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་དོགས་
པ་བཅད་དགོས་པ་ལྟེ་སྐྱ་དང་མཉན་བྱ་དོན་སྤྱི་སོ་སོར་མི་འཆར་བས་ཕྱོགས་ཚོས་
མ་གྲུབ་སྐྱམ་པའོ། །དེ་གཉིས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དེ། མཉན་བྱ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་
དང་། སྐྱ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པར་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ། །

གཉིས་པ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྐྱང་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
དཔེ་དངོས་དང་། ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་མ་གྲུབ་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་
དོན་ལ་མ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་དང་དང་ཉིད་དམ་དེའི་ཚོད་གཞི་ལ་ཐེ་
ཚོམ་ཟ་ན་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལྟར་སྐྱང་དུ་
འགྲུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྲུར་

བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མེ་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་ཡིན་ནམ་རྒྱངས་པ་ཡིན་སྟམ་དུ་རྒྱངས་པའི་
 དཔོན་པོར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་འབྲུང་བ་འདུས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་བ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་ཀྱི་རོ་ལོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། གཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་
 གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡོད་དེ། ཡང་དཔེར་ན་རི་སྐུལ་དབུས་མ་ན་མ་བྱའི་སྐྱ་ཡོད་མེད་
 ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་མ་བྱའི་སྐྱ་ཡོད་པའི་རི་སྐུལ་དབུས་མ་འདི་ན་ཚོས་ཅན། མ་བྱ་ཡོད་
 དེ་མ་བྱའི་སྐྱ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའི་གཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། སྐྱ་དེ་གྲག་པའི་ཡུལ་མི་རྟོགས་པ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞི་རྟགས་ཀྱི་
 འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡོད་དེ། སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ། སྐྱ་ཚོས་
 ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་ན་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་
 ཡོད་དེ། དཔེར་ན་བདག་ནི་ཁྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་དེའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་
 ཏན་སྟོད་སྤང་བར་གསུམ་ཐམས་ཅད་ན་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་གཅིག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་
 མ་གྲུབ་བམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་
 ལྡང་བ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བསྟན་ཟེན་པ་དེ་ལྟར་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཕྱོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་ལྡང་བའདད་པ་ལ་གཉིས།
 ཕྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བའདད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཚོང་བའི་སྐོ་ནས་གཅིག་ཕྱོག་པ་མ་
 གྲུབ་བམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ཚུལ་གསུམ་

ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཅིག་སོ་གང་ཞེན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་
ཀ་ལ་མཚོང་བའི་སྐོན་པ་ཕྱོགས་ལ་གྲུབ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོག་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
བའོ། །དང་སོ་ནི། ཕྱོག་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ནི་དཔེར་ན་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བར་བསྟན་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེར་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་
ཁྲབ་ཅིང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་དང་། དེ་ལས་སྒོག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་
ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པ་བཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་བཤད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སོ་སོར་བཤད་
པའོ། །དང་སོ་ནི། ཕྱོག་ཁྲབ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི་
དཔེར་ན་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ལམ་སོ་ཆེན་གནས་པའི་དག་སྐྱ་བའི་སྐྱེས་བུ་འགའ་
ཞིག་ནི་ཚོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའམ་འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དག་སྐྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བུ་བ་ལྟ་
བུའོ། །སོགས་པས་ལུས་དང་ལྡན་པ་དང་ལག་པ་དང་ལྡན་པ་དང་སྒོ་དང་ལྡན་པ་
སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་རྟགས་ཕྱོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་སྐྱབ་པ་དང་།
སྐྱབ་རྟགས་ཕྱོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ། མཛོད་བསྟན་
པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བཟུ་བའོ། །དང་སོ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་ཡོད་མེད་
ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གང་ཟག་གི་སྐོ་དོར་དག་སྐྱ་བས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའི་

གཞིར་ཀྱུན་མཁྱེན་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་འདིར་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་
ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱབ་པ་མ་དམིགས་པས་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་མི་
དམིགས་པའི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་སྲིད་
ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐམས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་ལོ་ལ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོད་ཀྱང་
བལྟར་མི་རུང་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྲིད་

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དག་སྐྱབ་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་མི་
སྲིད་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པ་དང་། གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་མེད་པ་དང་།
བདག་ལ་མཐོང་བས་གཞན་ལ་དཔོག་མི་རུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་
བསྟན་པ་དང་། མ་དམིགས་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཉ་ཅང་ཐམས་པ་དང་། དེ་མི་འགྲུབ་
པའི་རྒྱ་མཚན་ལོ། །དང་པོ་ནི། དག་སྐྱབ་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་
ཁས་སྐྱབ་པ་འདི་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐམས་ལྷན་གྱི་སྐྱབ་པ་ཡང་
ཡིན་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འགྲུང་མོད་དེ་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པའི་སྲིད་

གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་གནས་པ་མ་མཐོང་བས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ།
གང་མི་འགལ་བ་དེ་ནི་ལྟན་ཅིག་གནས་པར་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་འཛིག་ཉེན་
འདིར་རྫོང་དམིག་གཞན་པ་སྦྱོད་པ་བ་བྱེད་ཀྱིས་མ་དམིགས་པའི་དོན་མེད་དོ་ཞེས་
རྫོང་ན་འོན་དཔྱོད་པ་བ་བྱེད་མངལ་སྦྱེས་ཀྱི་སྦྱེས་བུ་ལས་ཉམས་པར་འགྲུང་བར་
ཐམས་ལྷན་གྱི་པས་མ་ལ་མངལ་འཛོག་པའི་རུས་པ་བྱེད་ཀྱིས་མ་མཐོང་བས་བྱོད་ཀྱི་
པ་དེ་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ལྡོག་པར་ཐམས་པའི་སྲིད་

གསུམ་པ་ནི། སྐྱབ་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱབ་མི་རུས་པར་ཐམས་

སྐྱ་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་དང་མན་ཚུན་སྤངས་
 པའི་འགལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་གང་ཡང་མེད་པའི་སྲིད་རྟོ། །གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་འདི་
 དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བདག་ཉིད་ཚེན་པོ་ཡབ་སྐུ་མ་ཉི་
 རང་གི་ཅུ་བའི་སྟོན་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དང་། དེའི་གསུང་ཚད་མར་སྐྱབ་པ་ལ་
 རིགས་པའི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་བས་ངལ་བ་མང་པོ་མཛད་ལ་ཁྱོད་ནི་དེ་འགོག་མ་
 ལུབ་པས་སྤངས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཚེ་འདྲི་བར་འདོད་པ་མིན་ན་
 མེས་པ་རྣམ་ཏུ་ཞོག་ལ་སྐྱོས་ཤིག །ཁ་ཅིག་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཚམ་དང་ཉན་རང་
 དག་བཅོམ་པ་འཕགས་པ་དང་དག་བཅོམ་པ་རྣམ་མ་མིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་ཁ་
 མ་ཐོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་ཚོགས་པར་དཔྱད་ཏུ་མི་རུང་བའི་གཏམ་ཏུ་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཉན་རང་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་ཁས་
 ལེན་དགོས་པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་
 བདེན་བཞིའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བས་ཕྱི་རོལ་བའི་སྟོན་པ་དང་འབྲ་བར་རྣམ་
 རྟོལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་བཀོད་པ་ཅུང་ཟད་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
 འགྲུང་རྟོ། །འདི་དག་དགག་པ་དང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱབ་པའི་རྩལ་
 ལྷོགས་ཚམ་ཞིག་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 དག་སྐྱ་བ་མ་མཐོང་ཏུ་ཟིན་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་བུ་བའི་དག་སྐྱ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལས་ལྷོག་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་སྐྱ་བ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྲིད་རྟོ། །གཞན་གྱིས་བཀོད་པའི་རྟགས་

དེའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་ལ་བརྟུན་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་ཀུན་མཁུན་ངག་སྦྱོར་བ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་འབྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྗེས་དཔག་གིས་མི་གཞོན་པ་དང། མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གཞོན་པ་དང། གཞོན་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་མཁུན་དུ་བལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚིག་སྦྱོར་བའི་རྟགས་ལས་ཚིག་སྦྱོར་བའི་སྦྱེས་བུ་པ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁུན་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཀུན་མཁུན་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པར་ཡོད་ན་ནི་གཞན་ཀུན་མཁུན་དེ་ལ་མེད་པར་ངེས་པར་བྱེད་ཀུས་ན་ཡང་དེ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚིག་སྦྱོར་བས་ཀུན་མཁུན་ལ་གཞོན་པ་ནི་ཤེས་པར་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་མཁུན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་རྟག་པ་དབང་པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་དེ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཚིག་སྦྱོར་བས་ཀུན་མཁུན་ལ་གཞོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་པ་ལ་ཚུན་སྦྲངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མི་འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་དེ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྲབ་པ་མ་བྲབ་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་པ་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པའི་སྦྱོབ་བྱེད་དང། གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་བ་ལ་ཀུན་མཁུན་མིན་པས་བྲབ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པའི་ལུགས་ལ་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་ལ་གཞོན་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ལུགས་ཀྱིས་མི་གཞོན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུན་གྱི་ཚོས་ཉིད་མ་ལུས་པ་ཀུན་མཁུན་མིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་ཡང་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཏུན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། བའ་ཟལ་དེ་ཉིད་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེས་སྐྱ་བ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚེད་མ་
ལུས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྲིད། འདོད་ན། ཀུན་མཁུན་དགག་
རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རང་ལ་མཚོང་བས་གཞན་ལ་དཔོག་པ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་
དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། རང་ལ་མཚོང་བ་གཞན་ལ་དཔོག་པ་བཞད་གཏང་གི་
གནས་སུ་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚེད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་
བདག་ཉིད་ལ་སྐྱ་བ་དང་ཀུན་མཁུན་མིན་པ་གཉིས་ལྡན་ཅིག་ཏུ་རང་གིས་རིག་པ་
དེས་གཞན་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་གཙོད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
ན་རང་ལ་སྐྱ་བ་དང་སྲོ་བསངས་ལྡན་ཅིག་ཏུ་མཚོང་བས་གཞན་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་
དཔོག་པ་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལ་མཚོང་
བ་དེ་ལྟར་བཞེན་ཏུ་གཞན་ལ་སྐྱབ་རིགས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འགལ་བ་མཚོང་བས་མི་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ལྡོག་པ་
མེད་པས་མི་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚེད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་
པོ་ནི། སྐྱ་བས་སྲོ་བསངས་དཔོག་པ་ལ་སྐྱ་བ་དང་དཀར་ཤམ་གཞི་མ་སྐྱུན་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཚོང་བ་དང་འགལ་བས་སྐྱ་བས་སྲོ་བསངས་མི་སྐྱབ་པོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་
ནི། སྐྱ་བས་སྲོ་བསངས་སུ་ཅི་སྟེ་མི་སྐྱབ་སྟེ་སྐྱབ་རིགས་པར་ཐལ། རང་ལ་ལྡན་ཅིག་
མཚོང་བའི་རིགས་པ་སྐྱ་བ་དང་སྲོ་བསངས་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་སྲིད། ཡང་ན་རང་
ལ་མཚོང་བ་གཞན་ལ་དཔོག་པ་དེ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་སྐྱ་བ་དང་སྲོ་

བསངས་སྒྲུབ་ཅིག་ཏུ་མཐོང་ཡང་གཞན་ལ་དེ་སྐྱོར་དཔོག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་
གཞོན་པའི་སྲིད། འབ་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་གཅིག་ལ་གཞོན་པ་ཡོད་ན་
དེའི་རིགས་ཅན་ཀུན་ལ་གཞོན་པ་སྲིད་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། རང་ལ་སྐྱབ་བ་དང་ཀུན་
མཁུན་མིན་པ་སྒྲུབ་ཅིག་མཐོང་བ་ཅམ་གྱི་ནི་གཞན་ལ་དཔོག་པ་མ་ཡིན་ལོ། །འོ་ན་ཅི་
ཞེན། སྐྱབ་པ་ཀུན་མཁུན་ལ་མཐོག་བ་ལྡོག་པ་ལས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། སྐྱབ་སྲོ་བསངས་མ་
ཡིན་པ་ལ་ལྡོག་བ་དེ་མེད་པའི་སྲིད་གཞན་ལ་མི་སྐྱབ་བོ་ཞེན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
མི་མ་སྐྱབ་སྲོགས་ལ་ཞུགས་པ་དང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སྲོགས་འབྲུབ་པར་
མཚུངས་པ་དང། འདི་ལ་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་གྱི་འགལ་བ་མེད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྐྱབ་པས་ཀུན་མཁུན་མིན་པར་སྐྱབ་པ་དང། དཀར་ཤམ་མིན་པར་སྐྱབ་པ་
གཉིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་མི་མ་སྐྱབ་སྲོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་སྲོགས་འབྲུབ་པར་མཚུངས་པའི་
སྲིད། དེར་ཐལ། སྲི་མ་མི་མ་སྐྱབ་སྲོགས་ལ་ཞུགས་པ་དང་སྲ་མ་མི་མ་སྐྱབ་སྲོགས་
དེར་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དག་གི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། དཀར་ཤམ་དང་དཀར་ཤམ་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་བཟླ་མི་རུང་
བཞེན་ཏུ་འགལ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ཉིད་བཟླ་རུང་བ་ཉིད་གྱིས་
འགལ་བར་དམིགས་པའི་སྲིད། ཚིག་སྐྱབ་བ་དང་ཀུན་མཁུན་དེ་དག་ནི་བདག་ཉིད་
བཟླ་རུང་བ་ཉིད་གྱིས་འགལ་བར་དམིགས་པའི་སྲིད་ཚིག་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ལས་
ཀུན་མཁུན་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྟགས་དང་དགག་

བྱེད་ཚོས་ཀྱི་འགལ་བ་མེད་པའི་སྲིད། ཀུན་མཁུན་ནི་རང་གི་མི་མཚུན་པའི་སྲོགས་
 ཀུན་མཁུན་མ་ཡིན་པ་དག་དང་འགལ་བར་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་བར་མི་
 འགྱུར་བར་ཐལ། མངོན་སུམ་གང་གིས་ཀུན་མཁུན་དེ་ཡོད་ཀྱང་རང་གིས་མི་མཚུན་
 པའི་སྲོགས་བསལ་ནས་གཅིག་ཏུ་ངེས་བར་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་ལ་བཟུང་མི་རུང་
 པའི་སྲིད། ཡང་ཚིག་སྐྱ་བ་གང་གིས་རང་སྲོགས་ཀྱི་སྲུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་མི་མཚུན་
 པའི་སྲོགས་ཀུན་མཁུན་བསལ་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཀུན་མཁུན་མ་ཡིན་པ་ངེས་
 པར་བྱེད་པར་རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་མི་མཚུན་པའི་སྲོགས་ཀུན་མཁུན་
 དག་དང་ཡང་འགལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་སྲིད། དེར་ཐལ། ཀུན་མཁུན་ཡོད་ཀྱང་སྲི་
 ཚོལ་ལ་བཟུང་མི་རུང་བའི་སྲིད། ཡང་གི་སྐྱས་ཀུན་མཁུན་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་
 རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད། ངེས་པ་ཡོད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་ཀུན་
 མཁུན་དང་འགལ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་ངེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཀྱི་ནང་གི་ཚོས་ཀུན་མཁུན་མིན་པ་དང་འདོད་ཆགས་
 དང་ལྡན་པ་དང་། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རིག་
 པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཚིག་སྐྱ་བ་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ལྡན་པར་རིག་པས་གང་
 ཟག་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་མཁུན་མིན་པ་དེ་ཉི་ལར་སྐྱབ་པས་སྐྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀུན་
 མཁུན་མིན་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དཔྱོད་པ་བ་འདི་ཚོས་ཅན། བཟུན་བཙོས་ལ་
 སོགས་པ་རིག་པའི་གནས་ལ་སྦྱངས་པ་དཔའ་བའི་འབྲས་བུ་ཅམ་ཞིག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པར་བྱུབ་པར་ཐལ། རིག་གནས་ལ་སྦྱངས་ཀྱང་བཟུན་བཙོས་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་
 བྱད་མེད་དང་དམངས་རིགས་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་བའི་གཞལ་བྱའི་བྱད་པར་བདག་ལ་

མཐོང་ཡང་གཞན་ལ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེ་ཅམ་ཡང་མི་རྟོགས་པའི་སྲིད། ཡང་ན་དེ་
རྣམས་ཀྱང་བདག་ལ་མཐོང་བ་གཞན་ལ་མི་དཔོག་པ་ལ་ཁྱོད་དཔོག་པས་དེ་དག་སྐྱབ་
མོང་བའི་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པའི་རྣམས་ལ་ཡང་མེད་ཅེས་བཤོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱབ་ལ་གསུམ། རང་ལ་མཐོང་བ་གཞན་ལ་སྐྱབ་མི་རྣམས་པ་
དང་། ཅུ་བའི་རྟོགས་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
བདག་ལ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ནི་གཞན་ལ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པ་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅམ་
གྱིས་གཞན་ལ་ཡོད་པའི་བྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད་རྟོ། །དེར་ཐལ། བྱབ་པ་གྲུབ་པ་ལ་
གཞོད་པ་བསྟན་ཟིན་པ་དེའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་བཞོད་པའི་རྟོགས་དེ་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱབ་པ་ཀུན་མཁུན་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། འདི་འབྲུ་བའི་སྐྱོར་བ་རྣམས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་
རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། དགག་བྱའི་ཚོས་ལ་ཡོད་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་སྤང་བ་ཤད་པའི་
མི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་བསྟན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་
བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚིག་ལས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡང་རྗེས་
སྲིད་པའི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མི་རྟོགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྲིད་རྟོ། །དེར་ཐལ། དེ་བྱང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་གང་ཞིག་དོན་
གཞན་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚིག་འདོད་ཆགས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་འབྲུབ་པ་དང་། མ་སྐྱབ་

ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ཚིག་ལས་འདོད་ཆགས་སྐྱབ་མི་བྱས་པ་དང་། འདོད་
ཆགས་སྐྱེ་བྱུང་དང་བྲལ་བ་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་སྐྱབ་མི་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་འབྲས་བུར་དངོས་སུ་མི་འགྲུབ་པ་
དང་། དོན་གྱིས་མི་འགྲུབ་པའོ། དང་པོ་ནི། ཚིག་ལས་འདོད་ཆགས་སྐྱབ་མི་བྱས་པར་
ཐལ། འདོད་ཆགས་མེད་ན་ཚིག་མེད་དོ་ཞེས་ལྡོག་པ་ངེས་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚིག་ཅམ་ལས་འདོད་ཆགས་མི་རྟོགས་པ་དང་། བྱུང་པར་
འབྲིག་ཚིག་ལས་མི་རྟོགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་
བསྐྱབ་པ་དང་། བརྗོད་འདོད་དང་འདོད་ཆགས་གཅིག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཚིག་སྐྱབ་པར་འདོད་ནས་མཚུ་གཡོ་བ་དང་ཚིག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། འདོད་
ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དང་ལྡོག་པ་མ་
གྲུབ་ཅིང་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིའི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་འདོད་དེ་ཉིད་
ཡུལ་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པས་འདོད་ཆགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ།
བཏགས་མིང་གྲེད་ན་གྲུབ་ཟིན་བསྐྱབ་པ་དང་། བརྗོད་འདོད་ལ་འདོད་ཆགས་གཅིག་
པ་རིགས་པས་མི་འཐད་པ་དང་། ཚིག་ལས་འདོད་ཆགས་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་འདོད་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མིང་འདོགས་ན་མི་འདོད་པ་
བསྐྱབས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཚིག་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དུག་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། སྙིང་རྗེས་ཀྱུན་ནས་
བསྐྲངས་ནས་ཀྱང་སྐྱབ་པས་སྙིང་རྗེ་དང་དུག་གསུམ་མི་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་སྐྱབས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་
 པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏྲན་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་སྐྱབས་པ་སོགས་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་
 རྣོན་ལོད་འོང་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་
 བྱི་ཚོས་ཅན། འདོད་ཆགས་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྐྱབས་པར་སྐྱོ་
 བཏགས་ནས་དོན་གཉེར་གྱི་སྲིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་སྐྱུན་པའི་རྒྱ་
 ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་སྡེ་སྤྱི་གཅིག་ཏུ་འདྲིན་པ་དང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་འགའ་ཞིག་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བར་འདྲིན་པ་དང་ཚོགས་རྒྱུན་ལ་
 བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པའི་རང་དབང་བའི་བདག་དང་དེའི་དབང་བསྐྱུར་བའི་
 བདག་གིར་ལྟ་བུའི་འབངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགའ་བ་དེའི་ཡུལ་དང་མི་མ་སྐྱུན་པ་
 ལ་མི་མ་སྐྱུན་པ་དེས་བྱས་པའི་སེམས་ཀྱི་འཁྲུག་པ་ཞི་ཚོས་ཅན། ཞེས་སྤང་ཡིན་ཏེ།
 ཀུན་ནས་མནར་སེམས་སྐྱེ་བའི་གཞི་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱབ་ཀྱིས་སྤོགས་པའི་རྣམ་
 པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་འཁྲུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་སྤང་གཉིས་ཀའི་སྲོན་དུ་འགྲོ་
 བ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གང་ཟག་གི་བདག་འདྲིན་དེ་ཉིད་ཞི་ཚོས་ཅན། གཉི་སྐྱབས་
 ཡིན་ཏེ། རྟོན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་འདྲིན་
 རྟོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེས་པའི་ལྷགས་ཏེ། འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་
 བ་གྲགས་པ་དང་བཞེད་པ་མ་སྐྱུན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱམས་པ་དང་སྤྱིང་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ནི་དུག་གསུམ་དང་དམིགས་
 རྣམ་མཚུངས་པ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱའི་ཁྱད་པར་དང་དམིགས་རྣམས་ལ་སོགས་པ་
 དེ་ལས་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚིག་ཙམ་གྱི་ཉམས་ལས་ཚིག་སྐྱེ་བའི་གང་ཟག་པ་རོལ་པོ་ལ་
འདོད་ཆགས་ཡོད་པར་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཅི་ལྟར་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་
བའི་གང་ཟག་སྐྱེ་བ་ལྟར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དགྲ་བཙུག་པ་ཡང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚིག་གི་ཁྲད་པར་འཁྲིག་ཚིག་ལས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་རྟོགས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། དག་གི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་དེ་འཁྲིག་ཚིག་འདོད་ཆགས་ལ་འཁྲུལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། འཁྲིག་ཚིག་གི་ཐ་སྙད་ཆགས་བཅས་དང་ཆགས་བྲལ་གང་ལ་
ཡང་འཚོལ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆགས་པ་མེད་ཀྱང་ཆགས་པ་དང་
བཅས་པ་ལྟར་བཙུག་ནས་སྐྱེ་བ་སྲིད་པས་སྐྱེ་བ་པོའི་བསམ་པ་རྟོགས་པར་དཀའ་
བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདག་འཛིན་སྤངས་པ་
འདོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ཚིག་སྐྱེས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བས་
ཚིག་ལས་འདོད་ཆགས་དཔོག་པའོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགོས་པ་མེད་པ་མ་
གྲུབ་པ་དང་། སྤྱིང་རྗེ་ཉིད་འདོད་ཆགས་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱིང་རྗེ་ཅན་གྱི་ཚོམ་
པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉམས་མ་གྲུབ་པ་དང་།
དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་བྲལ་གྱིས་སྐྱེས་པ་དགོས་པ་མེད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ལྟ་བུར་བར་
སྤངས་པ་གང་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་ལ་ཆགས་པ་ཡང་
མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་འབའ་ཞིག་གིས་ཀུན་ནས་བསྤངས་

ནས་ཚིག་སྐྱོ་བ་ལ་ཡིན་ཏེ། ལྷོང་རྗེས་ཀྱང་ཚིག་སྐྱོ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚུང་བ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོང་རྗེས་ཉེད་སེམས་
ཅན་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པས་འདོད་ཆགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྷོང་
རྗེས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བཏགས་མིང་གེད་ན་མི་དགག་བ་དང། རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་
མི་རིགས་བ་དང། ལྷོང་དང་དམིགས་རྣམས་སོགས་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བར་སྐྱབ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོང་རྗེས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མིང་དུ་འདོགས་པར་འདོད་པ་མི་
དགག་ཤི། དོན་གང་ལ་ཡང་མིང་གང་ཡང་གདགས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷོང་རྗེས་དང་འདོད་ཆགས་རང་བཞིན་ནི་ཐ་དད་དེ་མི་སྐྱབ་བ་ལ་
སྐྱབ་པར་སྐྱོ་བཏགས་ནས་མངོན་པར་དགའ་བའི་སྲིད་པ་ནི་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་ཉིང་
མཚམས་སུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷོང་རྗེས་
ཚེན་པོ་དེ་ནི་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆུབ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ལྷོང་ཕྱི་ཅི་
མ་ལོག་བ་ལས་རྒྱང་བའི་ཕྱིར་དང། སྲིད་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་ཆུབ་བྱེད་པ་དེ་ཉིང་
ཀྱི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང། ལྷོང་དང་སྐྱབ་བ་དང། ལྷོང་རྗེས་དང་ཆགས་
སྐྱང་མི་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོང་རྗེས་དང་འདོད་ཆགས་ལྷོང་མི་འདྲ་བ་ལས་སྐྱེས་
པར་ཐལ། འདོད་ཆགས་ནི་བདག་འཇིན་ལས་སྐྱེས་ལ་ལྷོང་རྗེས་ཚེན་པོ་ནི་བདག་ཏུ་
འཇིན་པ་མེད་ཀྱང་དམིགས་ཆུབ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་བ་སྐྱབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་
སེམས་ཅན་གདུངས་པར་མཚོང་བ་ཅོམ་གྱིས་སྐྱེ་ལ། ཉེད་ལེན་རང་གི་རིགས་འདྲ་
སྐྱ་མ་གོམས་པའི་སྐྱོབས་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཆུབ་གོམས་བ་ལས་སྐྱེ་

བ་དང་། ཉེར་ལེན་རིགས་འབྲ་སྤྲུལ་ལས་སྤྱེ་བ་ཚོད་སྤྲུང་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་
རྣམ་འབྲེལ་དུ་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བདག་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་བལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་
སྤྲིང་སློབ་ལོ་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་
སྐབས་སུ་བབས་པ་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་དམིགས་པ་
མེད་པའི་སྤྲིང་རྗེ་ལ་སོགས་པར་བརྟན་ལ་བྱི་མ་གཉེས་བདག་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པེས་
པར་མི་སྟོས་པའི་བྱིད། སྤྲིང་རྗེ་གསུམ་ནི་རིམ་བཞི་དུ་སྤྲིང་རྗེ་གཞན་གཉེས་གྱི་
དམིགས་པའི་ཁྲད་པར་གྱིས་ཁྲད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་སེམས་ཅན་ཅན་ལ་དམིགས་
ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་ཉག་དངོས་གྱིས་སྤོང་བ་
དང་། གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྤོང་བར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཁྲད་པར་དུ་
བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམ་ཐ་དང་གྱིས་སྤོང་བར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་
ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་
པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལོ། །སྤྲིང་རྗེ་གསུམ་དམིགས་པའི་སྤོང་བར་ཁྲད་པར་འབྲེད་པར་
རྣམ་པའི་སྤོང་བར་ཁྲད་པར་འབྲེད་པ་ནི་ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་པ་ལ་མི་མཁས་པའི་
བབ་ཅོལ་དུ་སྤྲུབ་པ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཚོས་ཅན། རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་
པའི་རྒྱལ་པེས་བྱང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་མཐུན་པ་སྤྲུལ་གྲོམས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་
འཇུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིད། འོན་འདོད་ཆགས་ཀྱང་དེ་སྤྲུབ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདོད་

ཆགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། བདག་འདྲིན་མེད་པར་གོམས་པ་ཙམ་ལས་སྐྱེ་བ་
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་ཅི་ལོག་བདག་འདྲིན་རྒྱུར་མེད་ན་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་རྗེ་ཅན་གྱི་ཚོམ་པ་
ཡང་བདག་མེད་པར་མཐོང་བས་རང་དོན་གྲུབ་པ་མེད་བཞིན་དུ་རང་དོན་ལ་འཇུག་
པའི་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཡང་རྒྱ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་འཇུག་ཤེས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་རྗེ་ཚེན་པོ་དང་འདོད་ཆགས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་རྗེ་ཚེན་
པོ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་སྤྱིར། དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་རྗེ་ལྟར་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་འབྲས་བུར་ཐལ། སྤྱིར་རྗེ་བསྐྱོམས་པའི་འདོད་བྱའི་འབྲས་བུའི་མཚན་
ཉིད་ནི་གཞན་དོན་གྲུབ་པ་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་དུན་པར་བྱེད་པ་དང། འགལ་བ་ངེས་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་དང། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཏ་
ཅང་ཐལ་བ་དང། མི་མཚུངས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་བ་པོ་བདག་ཉིད་ལས་
འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ལྟན་ཅིག་མཐོང་བས་དེ་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དཔོག་མི་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་རང་ལ་སྤྱི་བ་དང་སྤོ་བསངས་ལྟན་ཅིག་མཐོང་བས་གཞན་
ལ་དཔོག་དགོས་པར་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བར་བཤད་ཟིན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཇུག་པའི་སྤྱིར་གཞན་སྤྱི་བས་སྤོ་བསངས་རྗེས་སུ་མི་དཔོག་ན་
སྤྱི་བས་འདོད་ཆགས་ཀྱང་སྤྱི་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། འདི་ལ་མི་འཇུག་ལོ་ཞེས་བུ་
བའི་ངེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྤྱིར། ཆགས་བྲལ་ལ་མ་མཐོང་
བས་འདོད་ཆགས་སྤྱི་བ་པ་ལ་ནི་ཉེས་པ་བརྗོད་ཟིན་པར་ཐལ། མི་མཐུན་སྤོགས་ལ་

ལྷགས་པ་དང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོ་མ་ཟ་བ་ལྟོག་བྱས་མ་བྱུང་བར་མཚུངས་བར་
བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དངོས་དང་། སྐྱབ་བྱས་པའི་བྱུང་བར་རོ། །དང་པོ་ནི། ཚུ་
རོལ་མཐོང་བ་འདིས་ཡོད་ན་བལྟར་བྱུང་བའི་བདག་ཉིད་དག་ནི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་
བར་འགྱུར་བའམ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བར་མངོན་སུམ་
གྱིས་མཐོང་གི་སྐྱབ་བ་དང་ཆགས་བྱལ་འགལ་བར་དེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུ་རོལ་
མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པར་གློག་ཏུ་གྱུར་བའི་དོན་མ་
མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མེད་པར་ནི་དེས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ཚིག་གིས་ནི་ཚོས་ཅན། རང་སྟོབས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུང་བའི་གཞིར་
ལྷེ་རྒྱུ་སྤང་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བརྗོད་པར་ཉིད་འདོད་པ་ཉིད་
དག་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་དེ། དེ་དག་གི་འབྲས་བུར་དེས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། ཚུང་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚིག་གིས་བརྗོད་
འདོད་དཔོག་པ་འདིར་ཡང་བདག་ལ་མཐོང་བས་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་རིགས་
པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐལ་བ་འདི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། བརྗོད་
འདོད་དཔོག་བྱས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དཔོག་མི་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐལ་བ་
མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་ཚིག་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་བྱུང་བས་ཚིག་སྐྱབ་
བ་གཞན་ལ་བརྗོད་འདོད་རྗེས་སུ་དཔོག་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། ཚིག་དང་
བརྗོད་འདོད་དེ་དག་འདིར་ཐན་བྱེད་ཏུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྟོག་པ་དག་
ལས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། མི་སྲུག་པ་ལ་སྲུག་པར་སྐྱོ་བ་ཉགས་ནས་དགའ་བ་འདོད་ཆགས་
དང་བདག་ལྷ་སྲིན་ཅི་ལོག་དང་ཚིག་དང་བརྗོད་འདོད་དེ་ལྟར་དེ་གཉེས་རྒྱ་འབྲས་སུ་
བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་གཞན་དུ་གཉེས་པོ་མེད་པར་བརྗོད་འདོད་ལས་
ཚིག་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་སྲིད་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཚིག་དག་འདོད་ཆགས་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ལྡོག་པ་
གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རུས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་བསྐྱེད་པར་རུང་བ་ཉིད་དང་བྲ་བ་ལ་ཚིག་སྐྱེ་བ་མ་
མཐོང་བའི་སྲིད། ཚིག་སྐྱེ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དེ་རྗེས་སུ་དཔོག་ན་ཚིག་དང་འདོད་
ཆགས་སྐྱེ་རུང་ཚོས་ཅན། རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། གཅིག་ལོག་
པའི་སྣོབས་ཀྱིས་ཅིག་ཤོས་ལྡོག་པའི་སྣོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚིང་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་མེད་པ་རྗོད་བའི་
དུམ་སུ་ལ་སོགས་པ་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་རུང་ལོག་པས་ཚིག་ལྡོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དེ་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་པ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། ལྡོག་པ་འགྲུབ་པའི་
རུས་པའི་ཁྲད་པར་དང་། དེ་ཅིག་ཤོས་ལ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་སྐྱེ་
རུང་དང་བྲལ་བའི་རྗོད་བའི་དུམ་སུ་ལ་ཚིག་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བའི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་སུའི་
སྣོག་པས་ནི་རྒྱའི་རུས་པ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མེད་པར་མི་
འགྲུབ་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། གཟུགས་འདྲིན་མིག་ཤོས་ལ་ཡུལ་དབང་ལས་རྒྱ་གཞན་ཡོད་པ་
རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་རུས་ཏེ། ཡིད་བྱེད་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་དབང་རུས་པ་

ཅན་དག་ཡོད་ན་ཡང་འབྲས་བུ་གཟུགས་འཛིན་དབང་གེས་མི་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག་ངེས་
འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་པ་མེད་པ་དག་ལ་ནི་ཚོས་ཅན། འདོད་ཆགས་སྐྱེ་རུང་
ལོག་པའི་ཚིག་ལྡོག་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལྡོག་པ་ནི་མི་སྲིད་དེ། ཚིག་སྐྱོ་བ་མ་
མཐོང་བ་ཙམ་ཡིན་ནམ་ཚིག་གི་རྒྱ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྡོག་པ་ཡིན་སྟུང་བུ་ཐེ་
ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་མེད་དེ་དག་ལ་ནི་སེམས་པ་དང་བྱེད་པའི་ཡོན་
ཏན་ལ་སོགས་པ་ཚིག་འཇུག་པ་ལ་རུས་པ་མཐོང་བའི་རྒྱ་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཕན་མི་འདོགས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་རུང་
གི་རུས་པས་ཕན་འདོགས་སོ་ཞེ་ན། ཚིག་ཚོས་ཅན། ཅི་ལྟར་འདོད་ཆགས་དའི་
རུས་པས་ཕན་འདོགས་པར་འགྱུར་ཉེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཕན་མི་
འདོགས་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པར་ཐལ། འདོད་ཆགས་དེའི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཡོན་ཏན་རང་
དང་གྲུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་ཅིང་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་ལ་དེའི་རུས་པ་ཞེས་ཉེ་
བར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །གང་ལ་འདོད་ཆགས་དེས་ཕན་མི་རུས་པ་དེ་ལ་དེའི་
རུས་པས་ཀྱང་ཕན་རུས་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དེ་དང་དེའི་རུས་པ་གྲུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད་པ་ལ་གསུམ། དབག་བར་རུས་པ་དང་མི་རུས་པའི་ཁྱད་
པར་དང་། བདག་འཛིན་ཅན་འདོད་ཆགས་ཅན་བུ་གྲུབ་པ་དང་། ལྷིའི་དོན་བསྐྱེད་
བའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་འགྲུབ་པས་གོ་རུས་པ་དང་། རྩོགས་གཉིས་ལ་

མཐོང་བའང་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་གོ་མི་བྱས་པ་དང་། དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྒྱ་མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་འབྲས་བུ་ཁོ་ནས་རང་གྲུབ་པའི་གཞི་ལ་རྒྱ་རྗེས་སུ་དཔོག་
པར་བྱེད་དེ། དེར་འབྲེལ་བའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལས་གཞན་མ་སྟོན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ་དང་མི་མ་སྟོན་པའི་
ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཡང་དཔོག་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱབ་པ་འཁྲུལ་བའི་བྱིར་། ཐམས་
ཅད་གཞིགས་པའི་གཞིགས་པ་ལོག་པས་ནི་ཐམས་ཅད་ན་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་དེ།
ཡོད་ན་ཀུན་མཁྲེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞིགས་དགོས་པའི་བྱིར་། དེ་ལས་གཞན་
པའི་གང་ཟག་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བར་མེད་པར་འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། དུལ་ལ་ལན་རྒྱ་རྒྱ་
ར་རོ་མངར་བ་མ་མཐོང་ཞིང་རྒྱར་བ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱང་དུལ་དང་དུས་དང་
སོ་ནམ་གྱི་འདུ་བུ་བའི་ཁྱད་པར་ལས་གཞན་དུ་མངར་བར་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བའི་
བྱིར་། དེར་ཐལ། དཔེར་ན་རྒྱ་རྒྱ་རའི་ཤིང་དག་འོ་མས་བཅུས་ན་འབྲས་བུ་མངར་
པོར་འཆགས་ལ་པལ་ཆེར་ནི་དེ་ལྟར་མི་སྤང་བ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་བྱིར་།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་འདི་སྐད་དུ་བདག་འདྲིན་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་སྐྱ་བ་པོ་ཚོས་
ཅན། འདོད་ཆགས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་སྐྱེ་
བའི་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་གཙང་བདེ་ཉག་བདག་ཏུ་བལྟ་བ་དང་། མི་སྐྱུག་པ་ལ་སྐྱུག་
པར་སྐྱོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྟན་པའི་བྱིར་
རོ། །དཔེར་ན་བདག་ལྟ་བུའི་སྐྱ་བ་པོ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཆེ་ཡང་སྐྱ་བ་ཅམ་མ་སྟོན་
དཔེར་བརྗོད་པ་ནི་དོན་མེད་དེ། ཉགས་ཚོས་གཉིས་ལྟན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར་།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། མ་དེས་པར་གྲུབ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དག་སྐྱ་བ་འདི་ཡང་ཚོས་ཅན། དག་སྐྱ་བའི་སྐྱེས་བུ་པ་རོལ་པོ་ཆགས་ལྡན་ཏུ་
སྐྱབ་པའི་མི་མ་སྐྱུན་པའི་སྐྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རིགས་པས་གྲུབ་པ་དེའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཉགས་འདི་ཡང་ཚོས་ཅན། མ་དེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལྷོགས་ཚོས་
གྲུབ་ལྷོག་པའི་ཚུལ་གཅིག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྲིད། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྐྱུན་ཟིན་པ་
དེ་བས་ནའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ཚུལ་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོན་ཆགས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། རེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་འགལ་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་དང་།
རེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གཉིས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྲས་པ་ཚོས་ཅན། སྐྱ་ཉག་པར་
སྐྱབ་པའི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱོགས་ཚོས་གྲུབ་རེས་སུ་
འགྲོ་ལྷོག་གི་ལྲབ་པ་གཉིས་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ན་སྟེ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དེས་པའི་སྲིད་དང་
གི་སྐྱས་ལྷོག་པ་མ་གྲུབ་ཅིང་རེས་འགྲོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སྤྱད་དོ། །མདོར་བསྐྱུན་གྱི་
གཉིས་མ་གྲུབ་པ་མི་ཞེས་པའི་སྐྱས་བསྐྱུན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འགལ་ཉགས་ཀྱི་དཔེ་དང་། དེ་འགལ་ཉགས་སུ་བསྐྱབ་པ་
དང་། དང་སྐྱས་བསྐྱས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་རུང་སྐྱ་ཉག་པར་
སྐྱབ་པ་ལ་ལྲས་པ་ཉིད་དང་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱབ་བྱེད་དགོད་པ་དང་། ཞེ་འདོད་ལ་གཞོད་པའི་འགལ་

ཉམས་ཀྱི་དཔེ་དངོས་སུ་མ་སློབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཞེ་འདོད་ལ་གཞོན་པའི་གཏན་
ཚིགས་འགལ་ཉམས་སུ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་
ཚོས་ཅན། རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་གི་རྒྱལ་གཉིས་རྣམས་མར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚོས་གང་ཞིག་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་
ལ་གཏན་མེད་པ་དང་མི་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ནོ། །དེས་ན་གཏན་ཚིགས་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཚོས་ཅན། འགལ་བའི་གཏན་
ཚིགས་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱས་ཚོས་ལ་གཞོན་པ་
གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཞེ་བས་འདོད་པ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་འགལ་བ་གསུམ་
པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན།
གཞན་གྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མལ་ཆ་དང་སྟན་ལ་
སོགས་པའི་ཡན་ལག་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་ཞེ་འདོད་
ལ་གཞོན་པའི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱས་ཚོས་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ཏུ་ཞེ་བས་འདོད་པ་རྒྱལ་དང་སྐད་ཅིག་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་བདག་ཉམས་པའི་དོན་བྱེད་
པ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འགལ་ཉམས་ཡིན་ན་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་སློབ་ཤེས། གཉིས་པ་
ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དཔེ་ལོགས་སུ་མ་སློབ་
པའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱས་ཚོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་དཔེ་གཉིས་
ལས་ལོགས་སུ་ཞེ་འདོད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་དཔེ་མ་སློབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱས་ཚོས་དང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་

བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱུང་བར་མེད་པས་དཔེ་ལོགས་སུ་མ་སློངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་བཤམ་གསུམ། ཞེས་འདོད་དང་སྐྱེས་བཤམ་གཉེས་བསྐྱེད་བྱུང་བྱུང་བར་མེད་
པ་དང་། བྱུང་བར་ལོད་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། འགལ་ཉམས་ལ་བཞེད་དེ་བའི་
དགོས་བཤོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་ཚོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་དག་ལས་ཞེ་འདོད་ལ་
གཞོད་པ་འདི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱེད་པ་ཉིད་དུ་ནི་བྱེ་བྱུག་ལོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཞེ་བས་འདོད་པ་དང་སྐྱེས་པས་བསྐྱེད་བྱུང་བྱུང་བས་བྱུང་བ་ཉིད་དུ་ནི་
བྱུང་བར་འགལ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་རྒྱས་བཤམ་དུ་བཤམ་ཞིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་བཤམ་གསུམ། དངོས་དང་། སྐྱེད་དག་ཡང་དག་གཅིག་གིས་གཉེས་ཀ་
བསྐྱེད་བྱུང་བསྐྱེད་པ་དང་། འགལ་ཉམས་ལ་ཡང་གཉེས་ཀ་བསྐྱེད་བྱུང་བ་མཚུངས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འགལ་བ་བཞེན་དུ་ཞེ་བས་འདོད་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་ཀྱང་སྐྱེས་ཚོས་སྐྱེད་པ་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བརྗོད་དགོས་པར་
འགྲུར་བར་ཐལ། ཞེ་འདོད་དང་སྐྱེས་ཚོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་གཉེས་བསྐྱེད་བྱུང་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་བར་ལོད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་བཤམ་ནི། དེ་ལོགས་སུ་བརྗོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྐྱེད་དག་ཡང་དག་
གཅིག་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་གིས་གཉེས་ཀ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱུང་བར་མེད་པར་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བཤམ་ནི། ཞེ་འདོད་དང་སྐྱེས་ཚོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་གཉེས་བསྐྱེད་བྱུང་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱེད་པའི་འགལ་བར་ཡང་གཅིག་བཤམ་ཉིད་དེ། ཞེ་འདོད་དང་སྐྱེས་ཚོས་
སྐྱེད་པའི་ཉམས་ཡང་དག་གཉེས་བསྐྱེད་བྱུང་བྱུང་བུས་སུ་མཚུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འགལ་ཉགས་ཐ་དད་ཏུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང། དགོས་པ་
 ཡོད་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ཡང་དབྱེར་རུང་བ་དང། འགལ་ཉགས་ལ་སྤེ་བའི་
 དགོས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འགལ་ཉགས་བཞིར་དབྱེ་བ་ཞེ་འདོད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་མིན་
 གྱིས་སྤེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འགལ་ཉགས་དེའི་ཐ་དད་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་འགོད་ཚུལ་གྱི་བྱེ་
 བག་ལས་སྤེ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། ལ་ལར་ནི་བསྐྱབ་བྱར་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་
 དང་ལ་ལར་ནི་ཤུགས་དག་གིས་དང་གཉིས་པ་ལ་ཡང་ལ་ལར་ནི་བརྗོད་པར་འདོད་
 བས་རྒྱ་བྱས་པའི་སྐྱས་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འགལ་བ་ལ་བཞི་ཡོད་
 བ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡུང་ཅི་སྟེ་ཐ་དད་པ་བཞིར་མེད་པར་ཐ་མི་དད་
 ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ཡང་སྤྱིར་སྦྱོར་ཚུལ་གྱིས་བཞིར་ནས་
 བར་དབྱེ་བ་ལ་སུ་ཞིག་འགོག་སྟེ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ། དགོས་པ་ཡོད་ན་
 བཞིར་དབྱེར་རུང་བའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་འགལ་བ་ཁོ་ན་བཞིར་འབྱེད་པའི་ཞེ་ན། འགལ་ཉགས་
 བཞིར་སྤེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱས་ཚོས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་ཞེ་འདོད་
 སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་སྐྱས་ཚོས་དབེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་ན་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་གྱི།
 ཞེ་འདོད་དབེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་སྦྱོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་པ་གངས་ཅན་པ་
 དེའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཞེ་བས་འདོད་པ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡང་འགལ་བ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་མི་བྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་

བའི་ཕྱིར་ནི་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་འདོད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་ན་ཡང་འགལ་
 ཉམས་སུ་འགྱུར་ཏེ། རོན་གྱིས་འཕངས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་
 བརྗོད་པ་གངས་ཅན་པ་མ་རོལ་ཤོས་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོན་
 བསྐྱབ་ན་འགལ་ཉམས་བཞིར་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་ཞེ་འདོད་ལ་གཞོད་ན་ཡང་འགལ་
 བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སློམ་བ་སྐྱས་ཚོས་ལ་གཞོད་པ་དང་འགལ་ཉམས་སུ་མི་མཚུངས་པ་
 ལོགས་ཤིག་ཏུ་བྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱས་ཚོས་ལ་གཞོད་ན་འགལ་བར་འགྱུར་གྱི། ཞེ་
 འདོད་ལ་གཞོད་པས་འགལ་བར་མི་འདོད་པའི་གངས་ཅན་གྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་
 ཚེད་ཏུ་སློམ་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི། འགལ་ཉམས་བཞིར་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་དོགས་པ་
 གཚོད་པ་ཡིན་གྱི། སྐབས་འདིར་འགལ་བ་གསུམ་པ་མ་སློམ་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་
 པ་དང་རོན་མི་གཅིག་གོ། །གསུམ་པ་ནི། ཞེ་འདོད་ལ་གཞོད་པའི་འགལ་བ་སྐབས་
 འདིར་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 སྐྱས་ཚོས་དང་མཚན་ཉིད་མཚུངས་པས། དེ་དབུགས་བརྗོད་པས་འདི་ཡང་གོ་བས་
 དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྩོགས་སྣ་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
 གངས་ཅན་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ། རྩལ་དང་སྐད་ཅིག་འདུས་པ་རྣམས་འདུས་པ་མ་ཡིན་
 པ་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཉམས་པ་གཅིག་སུའི་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་
 ཉམས་སུ་འགྱུར་ན། རྣམ་ཤེས་མི་ཉམས་པ་དུ་མའི་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཉམས་ཡང་
 དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ན་རྣམ་ཤེས་མི་ཉམས་པ་དུ་མ་གཞན་ལ་བན་འདོགས་པར་ངེས་
 པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ངེས་པ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ལྟོག་པ་བསྐྱབ་པའི་

ཡང་མ་དེས་བ་ཡིན་བས་འགལ་བ་མ་ཡིན་བ་མ་ཡིན་ནམ་དེ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་
 བའི་འདུས་བ་རྣམས་རྐྱེན་ཁ་ཡར་བ་ཡིན་བས་འདུས་བ་རྣམ་ཤེས་མི་རྟག་བ་གཞན་
 ལ་ཕན་འདོགས་བར་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་དེས་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གལ་
 ཉེ་ཡང་རྐྱེན་ཁ་ཡར་བས་མི་སྐྱེད་ཀྱང་འབྲས་བུ་འགའ་ཞིག་སྐྱེད་བ་ལ་མངོན་དུ་
 རྟོགས་བའི་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་དོན་རྣམས་ཚོགས་ཤིང་འདུས་བས་སྐྱེད་བ་ཡིན་བ་དེ་
 ལྟར་ན་ཡང་ཚོགས་བས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བ་ལ་གོགས་བྱེད་བ་ལ་སོགས་བ་སྲིད་བའི་
 རྱིང་རྒྱ་རྣམས་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་བ་མ་ཡིན་བས་འདུས་ཤིང་
 བསགས་བ་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་མི་རྟག་བ་དུ་མའི་དོན་བྱེད་བའི་ཁྲབ་བ་མ་དེས་བའི་
 རྱིང་འཁྲལ་བ་ཉིད་དོ། །རྐྱེན་གསུམ་རུས་བ་ཐོགས་མེད་ལ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་བས་
 ཁྲབ་ཀྱང་འདུས་བ་རིགས་འབྲ་གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་བའི་དེས་བ་མེད་བ་ནི། རྣམ་
 ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེད་བ་ལ་ཐོགས་བ་མེད་བར་ཕན་འདོགས་བའི་མིག་ལ་
 སོགས་བ་རྣམ་ཤེས་རྟག་བ་གཅིག་གི་དོན་བྱེད་བར་སྐྱབ་བའི་འགལ་བར་མི་འགྱུར་
 རོ་ཞེ་ན། གཉིས་བ་ལ་གཉིས། རྒྱས་བར་བཤད་བ་དང་། དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། རྣམ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དུ་མ་ལ་ཕན་འདོགས་བའི་རྩལ་དང་། ཕན་བ་དོན་
 གཞན་བྱེད་བ་དགག་བ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་བ་བྱེད་བ་དོན་བྱེད་བར་འགལ་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཕན་བ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་སྐྱོར་
 བ་མིག་སོགས་རྐྱེན་གསུམ་པོ་རྣམས་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐྱད་
 ཅིག་ལྟ་བུ་མའི་ཕན་བ་སྐྱབ་བར་བྱེད་བ་འདི་ཡིན་བར་ཐམ། མིག་སོགས་རྐྱེན་
 གསུམ་པོ་དེ་དག་ལས་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་བ་ཉེ་བར་སྐྱོར་བ་རིགས་འབྲ་སྐྱད་ཅིག་ལྟ་

ཕྱི་རེ་རེ་ཞིང་པན་གདགས་པར་བྱ་བ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རང་བཞིན་གཞན་དང་གཞན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། མིག་སོགས་རྒྱུན་གསུམ་སོ་ཚོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མའི་པན་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་གཅིག་སོ་ལ་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྲས་པའི་སྐོ་ནས་མིག་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཞུང་སྤྲ་མ་ལ་རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་དང་སྐྱད་ཅིག་འདུས་པ་གཞན་གྱི་དོན་མི་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་གཞན་དང་གཞན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་པན་བ་དོན་གཞན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། པན་བ་དོན་གཞན་ཉིད་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ནི་རྣམ་ཤེས་དེའི་པན་བ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་བཤད་བེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ནི། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་རྣམ་ཤེས་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་དེའི་དོན་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་པན་བ་དོན་གཞན་དང་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྐྱངས་མིག་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རིགས་འདྲ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་པན་འདོགས་པ་ནི་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པ་ཉིད་གྱིས་པན་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་དེ་རྣམ་ཤེས་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁྱད་པར་སྐྱེད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱད་པར་སྐྱེད་པས་པན་འདོགས་པ་དེ་བས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དང་སྐྱུ་པ་སྐྱུ་པ་འདི་དོན་བཤད་པ་ནི། གཉིས་མ་གྲུབ་ན་འགལ་པ་
 དང་། ཞེས་པའི་དང་གི་སྐྱུ་པ་ནི་གཉིས་མ་གྲུབ་པའི་ལྷར་སྐྱེད་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་
 ཡིན་ཏེ། འོགས་ཚོས་གྲུབ་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ལས་གཅིག་ལོག་པ་མ་གྲུབ་པ་
 གཞན་ཇེས་འགྲོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཁྲུབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ལོ་ཞེས་དོན་གྱིས་བསྟན་
 པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དག་སྐྱུ་པའི་སྐྱེས་བུ་པ་རོལ་པོ་ཚོས་ཅན། འདོད་ཆགས་དང་
 སྐལ་བའམ་ཐམས་ཅད་མཁྲེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བུ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཏུན་
 ཚིགས་འདི་ལ་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། མི་མ་སྐྱུ་སྐྱོགས་ལ་མ་ཐོང་བའི་ཕྱིར། ཇེས་སུ་
 འགྲོ་བ་ལ་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྲེན་པ་དང་འདོད་ཆགས་དང་
 སྐལ་བ་དེ་ལ་ཚིག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའམ་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། དེ་དག་གི་རྒྱུ་རྐྱེད་དེའི་དོར་བསྐྱལ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཉིས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་དེས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲུལ་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། འོག་ལྡན་ཚོས་ཅན། གསོན་སྐྱུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱུབ་པའི་
 འཁྲུལ་པ་ཅན་མ་དེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། འོགས་ཚོས་གྲུབ་ཇེས་སུ་འགྲོ་
 ལྡོག་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྡོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱར་བསྐྱུབ་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉགས་དེ་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅུ་
 བར་བསྟན་པའི་གཉིས་ཞེས་པ་འགལ་ཉགས་སུ་མ་ཟད་འདི་ལ་ཡང་བསྟོགས་ཤིང་
 བར་བར་བུ་བའི་ཕྱིར། གང་ལས་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡོད་དེ།
 དཔེར་ན་གསོན་པའི་སྐྱུ་པ་ནི་ཚོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འོག་ལ་

སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྲིད་རོ་ཞེས་བྲ་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འཇུག་ལྡོག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་
རྒྱར་སྐྱབ་པ་དང་། བསྐྱབ་བྲ་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་མིན་པ་
དགག་པ་དང་། འགྲེལ་བ་ལ་བརྟོས་ནས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བདག་ཡོད་
མེད་དངོས་འགལ་དུ་སྐྱབ་པ་དང་། སློག་ཡ་གྲུལ་དེ་གཉིས་གང་ལ་ཡང་གནས་པར་
མ་གྲུབ་པ་དང་། དེས་ན་རྗེས་སུ་འགོ་ལྡོག་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་
གང་ལ་སློག་ལ་སོགས་པ་གནས་པར་འགྱུར་བའི་གཞི་བདག་དང་བཅས་པ་དང་
བདག་མེད་པ་ལས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་པོ་གཞན་ནི་མེད་དེ། བདག་ཡོད་ཅིང་
གནས་པ་དང་། བདག་རྣམ་པར་གཅོད་པ་བཀག་པ་གང་རུང་དག་གིས་ཤེས་བྲ་
ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སློག་ལྡན་བདག་ཡོད་མེད་འདི་གཉིས་ལས་གཅིག་ལ་གནས་
པར་ཡང་ངེས་པ་མེད་དེ། བདག་བཅས་བདག་མེད་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་
སློག་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྗེས་འགོ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་
ནི། གསོན་པོའི་ལུས་དང་འགྲེལ་བ་ཅན་གྱི་སློགས་ཚོས་སློག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་
ཅན། བདག་ཡོད་མེད་དེ་དག་ལས་ལྡོག་པ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གྱི་བདག་
ཉིད་ལས་སྲི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་མེད་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་སྤང་གསུམ་མེད་
པའི་འགལ་བ་ཡིན་པ་དེ་བས་ནའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། བདག་བཅས་བདག་མེད་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དེས་པ་ལ་ཡིན་ཏེ།
བདག་བཅས་བདག་མེད་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་མས་ལ་གྲུབ་པའི་སྲིད་རྒྱུ། །

གཉེས་པ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་མ་དེས་པ་
ཡིན་ཏེ། རྩོགས་ཚོས་གྲུབ་དེ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་བདག་བཅས་དང་ཅིག་ཤོས་
བདག་མེད་དག་ཏུ་ཡོད་པའི་དེས་པ་མེད་པའི་སྲིད་རྒྱུ། །རྟགས་སྲི་མ་དེར་ཐལ།
བདག་བཅས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ།
བདག་ཡོད་མེད་དང་། དེ་གཉེས་ལས་གཞན་གང་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་དེས་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་
རྒྱར་དཔེས་སྐྱབ་པ་དང་། མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ངོས་གཟུང་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རྩོག་ལྡན་
ཚོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་རྟོགས་
པ་སྟེ་སློ་ཅི་ཡང་མི་སྐྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚོད་གཞི་འགའ་ཞིག་དང་
འབྲེལ་པའི་རྩོགས་ཚོས་གྲུབ་པའི་སྲིད་རྒྱུ། །རྩོག་པའི་དཔེ་ནི་ཚོད་གཞི་དང་མ་
འབྲེལ་བ་ལས་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དཔྱོད་པ་ཡང་མི་སྐྱེ་སྟེ། རྩོགས་ཚོས་ལ་གྲུབ་པའི་སྲིད།
དཔེར་ན་སྐྱ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཤོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ལྟར་སྣང་
གསུམ་པོས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་སྐྱེད་པས་འགལ་
རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ལོག་རྟོག་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འགལ་
རྟགས་སུ་གང་སོང་བ་དེ་རྩོག་རྩོགས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འཕྱུར་བས་གཞི་
གཅིག་ལ་བསྟོས་པའི་ལོག་རྟོག་དང་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་

པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཚུགས་ཚོས་གྲུབ་པ་ལས་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་སྒོ་གང་ཡང་མི་སྤྱིད་པ་མི་
 འཐད་དེ། ལྷུ་པ་རྣམ་ལ་ལོག་གང་དུ་ཡང་མ་དེས་ཤིང་། ཚོད་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཚུགས་ཚོས་གྲུབ་པ་ལས་ནི་ཚོད་གཞི་འདི་ཅི་ཞིག་དང་འབྲེལ་ཞེས་ཅི་ལྟར་མི་དཔྱོད་
 དེ་དཔྱོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ལྟོས་ཀྱིན་དང་མཚོད་སྤྱིན་གང་དང་ཡང་མ་འབྲེལ་བར་
 མི་རུང་བའི་ཕྱིར་མངལ་འདོག་གེད་དེ་གཉེས་ལས་གཞན་དུ་མ་དེས་ལ་དེ་གཉེས་
 གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པའི་མངལ་ཆགས་པ་ལས་སྦྱེས་བྱའི་
 ལྷན་པར་གང་དང་འབྲེལ་བར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ལོ། །དོན་བསྐྱུས་ན། ལྟོ་མཚོད་
 ལས་གཞན་པའི་མངལ་འདོག་གེད་མེད་དེ་གཉེས་གང་གིས་བཞག་མ་དེས་ཤིང་
 མངལ་ཆགས་པར་དེས་པའི་བྱུང་མེད་ཚོས་ཅན། ལྟོ་སྤྱིན་གྱིས་བཞག་གམ་མཚོད་
 སྤྱིན་གྱིས་བཞག་སྐྱུམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་རིགས་ཉེ། མངལ་ཆགས་པར་དེས་ཤིང་ཡ་
 གྲུལ་གཉེས་ལས་གཞན་གྱིས་མ་བཞག་ཡ་གྲུལ་གང་གིས་བཞག་མ་དེས་པའི་ཕྱིར།
 གཏན་ཚིགས་འདིར་ཡང་ཚོས་ཅན། ཐེ་ཚོམ་ཟ་སྟེ། ཚུགས་ཚོས་གྲུབ་བདག་ཡོད་
 མེད་གང་དུ་ཡང་མ་དེས་ཤིང་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་
 དེར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདག་ཡོད་པའམ་མེད་པའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པར་མི་
 རུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེོས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟོག་ལྡན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་
 ལྷུར་བསྐྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་ལྡན་ཚོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་
 ལྷུབ་པའི་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་ཅི་ལྟར་མི་རྟོགས་པ་སྤྱིད་པར་འགྱུར་ཉེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།

དེ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པར་ཐལ། དེ་སྐབས་ཀྱི་མ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་
 པ་དེ་ནི་བདག་ཡོད་མེད་གཉིས་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོད་ན་འགྱུར་གྱི་ནང་ཏུ་
 འདུས་ན་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མིག་གི་གཟུང་བ་ཚོས་ཅན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
 བསྐྱབ་བྱ་ལ་མ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ལུ་བཞོན་པ་གང་ཞིག་
 སྐྱ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀར་ཏེ་ཡ་གྲུལ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་
 སྐྱེད་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱི། ཡང་ན་བདག་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་ཏེ་ཡ་
 གྲུལ་ཏུ་དེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཏུ་ཡང་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡང་མེད་
 པའི་རང་བཞིན་མི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་གཏུན་ཚིགས་དེ་ནི་སྤྱི་གཞུན་གྱིས་གསོན་
 ལུས་བདག་བཅས་ས་སྐྱབ་པ་ལ་མེད་དེ། སྤོག་ཞུན་བདག་ཡོད་མེད་གཉིས་ལས་སྤྱི་
 རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་ན་འགྱུར་ན་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཅི་
 ལྟར་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་རྟག་མི་
 རྟག་གཉིས་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡང་མེད་ཡ་གྲུལ་ལ་དེས་པ་སྐྱེད་པ་ཡང་མེད་པའི་
 ཕྱིར་མིག་གིས་གཟུང་བ་ཉིད་ལས་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་
 རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། རྟགས་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོད་གཞི་དང་
 མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་ཐེན་པའི་ཕྱིར། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཉན་བྱ་ནི་
 ཚོས་ཅན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་
 གྲུབ་མ་ལུན་ཕྱོགས་མི་མ་ལུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྫོག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
དམ་བཅས་ནས་རྫོག་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཚོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་
སྐྱུ་བ་པའི་བསྐྱུ་བ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། རྫོགས་ཚོས་བྱུ་བ་བདག་དེ་ལ་འཇུག་
པ་དང་ལྡོག་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། བདག་ལ་འཇུག་པ་རྗེས་འགོ་དང་
ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱི་ཚོམ་དེའི་དོར་བདག་བསྐྱུ་བ་པའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུ་བ་བྱའི་ཚོས་དང་དོན་གཞན་
གང་ཞིག་དེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བསྐྱུ་བ་བྱའི་ཚོས་ལས་
དོན་གཞན་དང་དེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་ལས་བསྐྱུ་བ་བྱ་མི་འབྲུབ་པའི་ཡང་ཕྱིར་
རོ། །རྫོག་ལ་སོགས་པ་དང་བདག་ནི་ཚོས་ཅན། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་མི་
འབྲུབ་ཤེ། རྒྱ་འབྲས་བུ་དེས་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་དེ་ནི་
གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པ་དང་གཉིས་ཀ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་
ལས་མི་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་དེས་དགོས་པ་གང་
ཞིག་དེ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྫོག་ཡོད་ན་བདག་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ།
རྫོག་བདག་དང་ཐ་དད་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐ་དད་འབྲེལ་བ་
མེད་པ་ཡོད་ན་ཡང་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྐྱུ་བ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བ་
ཡིན་ཏེ། རྫོགས་ཚོས་བྱུ་བ་རྫོགས་གཉིས་གང་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

ཁྱད་པར་དང་སྤྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་

པ།

གཉིས་པ་ཁྱད་པར་དང་སྤྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། ཁྱད་པར་ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་བྱ་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་རྗེས་ཁྱབ་
གཅིག་བྱ་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷོགས་སྤྱི་མ་དང་། དེ་སྤྱན་དབྱེང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱད་པ་
བ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་གཞན་དག་སོགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གསོན་པོའི་
ལུས་ལ་བདག་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལྷོགས་ཚོས་དང་དེའི་ལྷོགས་པ་ནི་གཅིག་
ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་སོགས་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་མ་སྤྱན་པའི་ལྷོགས་
བདག་མེད་ཁོ་ན་ལས་ལྷོགས་པ་ཡིན་གྱི་མ་སྤྱན་པའི་ལྷོགས་བདག་ལས་ནི་ལྷོགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་སངས་རྒྱས་པ་བདག་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པས་དངོས་མེད་ལ་རྟགས་
མེད་པ་དང་དངོས་མེད་ལས་རྟགས་ལྷོགས་ཅེས་པའི་གནས་གཞི་དང་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་
ལྷོགས་སྐྱ་གང་ཡང་སྐྱར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་ལ་དངོས་པོས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་བདག་དངོས་པོར་མེད་པ་ལས་ལྷོགས་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་བས་ན་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་གོ་བྱེད་ཡིན་
པ་ལྟར་ལྷོགས་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡང་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །མཉན་བྱ་ཡང་གོ་བྱེད་
དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མཉན་བྱ་ཉིད་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། མ་སྤྱན་ལྷོགས་མི་མ་སྤྱན་
ལྷོགས་གཉིས་ཀ་ལས་ལྷོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་

གསུམ། རྫོག་མཉམ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་སྐྱབ་པ་དང་། མི་མཚུངས་པར་འདོད་པ་
དགག་པ་དང་། དེས་ན་རྫོག་བདག་གི་གོ་བྱེད་ཀྱི་མི་ཅུང་བའོ། །

ལྷོག་མཉམ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་སྐྱབ་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
དངོས་འབྲེལ་མེད་པས་ལྷོག་ཁྲབ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ལྷོག་འབྲེལ་མེད་པས་ལྷོག་ཁྲབ་
མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་རྒྱད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་མེད་པས་ལྷོག་ཁྲབ་མ་
གྲུབ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷོག་ཁྲབ་འགྲུབ་པ་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟོས་པ་དང་།
འབྲེལ་བ་མེད་ན་ལྷོག་ཁྲབ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང་། འདོད་ན། ལྷོག་ཁྲབ་གཅིག་ཕྱ་ཅན་འགལ་བ་དང་།
འབྲེལ་བ་མེད་པས་ལྷོག་ཁྲབ་མ་གྲུབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེགས་པ་ཅན་པ་དེས་ནི་
ཚོས་ཅན། རྫོག་དེ་བདག་མེད་ན་མི་འགྲུང་བ་ཉིད་བརྗོད་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། རྫོག་
གིས་བདག་སྐྱབ་པ་ལ་མི་མ་ཐུན་ལྷོགས་ལ་མེད་དེས་ཀྱི་ལྷོག་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྐྱབ་
བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། འདི་ལྟར་རྫོག་བདག་མེད་པ་ཉིད་ལ་མེད་དོ་ཞེས་དམ་
བཅས་པས་ནི་དོན་གྱིས་བདག་ལ་གནས་པ་དང་གཞན་བདག་མེད་དང་མ་འབྲེལ་
བར་བསྟན་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྫོག་ལྷན་ཚོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་རྗེས་
འགོ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདག་དང་འབྲེལ་བ་འགྲུབ་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ནའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ལྷོག་པའི་ཁྲབ་པ་ཁོ་ན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་འགོ་བ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་དེས་པ་དང་། དེ་བདག་རྫོག་ལ་མེད་པ་

དང། དེས་ན་ལྷོག་ཁྲབ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན།
གཉིས་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་
ཡང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ལྷོག་ལ་སོགས་པ་བདག་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཅན་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བདག་དེ་གཞི་གང་དུ་ཡང་མཐོང་རུང་དུ་མེད་པའི་སྲིད། ཁྲབ་པར་ཐལ། བདག་
སློག་གི་འབྲེལ་བ་དེ་དག་ཀྱང་བདག་མཐོང་བ་མེད་པར་མི་འབྲུབ་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། ལྷོག་གང་ལ་ལྷོག་པ་གཅིག་སུ་ཅན་ཞེས་བཞེད་པ་བདག་ལོག་
ཀྱང་སློག་འདི་དེས་པར་ལྷོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་སློག་འབྲེལ་བ་མ་
གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷོག་པ་མེད་པ་དང། དེས་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གཉིས་ཀ་
མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་དད་པའི་བདག་འགའ་ཞིག་ལོག་ན་སློག་དེས་པར་ལྷོག་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་སློག་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཁྲད་པར་སློག་ལྡན་ནི་ཚོས་ཅན། དེ་རྒྱབ་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་གི་
ཚུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལྷོག་པ་མེད་པ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷོག་ཁྲབ་མ་
གྲུབ་པ་དེ་བས་ནའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང། མ་མཐོང་
ཅམ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོག་ཁྲབ་འབྲུབ་པ་འབྲེལ་བ་ལ་
བལྟོས་ན་མདོ་མཛད་པས་མཉན་བྱ་ལྷོག་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན།
སློབ་དཔོན་གྱིས་མཉན་པར་བྱ་བ་ཉིད་རྒྱ་མི་ཉག་པར་རྒྱབ་པའི་ལྷོག་པ་ཅན་དུ་

བཤད་པ་ཚོས་ཅན། མི་མ་སྤྱན་སྤྱོད་ལ་མེད་ངེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ལ་དགོངས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་དགག་པའི་ཚེད་དུ་མི་མ་སྤྱན་སྤྱོད་ལ་མ་མཚོང་
བ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་པ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་སྤྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། མ་མཚོང་བ་
དེ་ཅམ་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་མ་སྤྱན་སྤྱོད་ལ་མ་མཚོང་བ་ཅམ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཉིད་དུ་མི་
འགྲུར་བར་ཐལ། མ་མཚོང་ཅམ་གྱིས་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།
རྒྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་གང་ཞིག་དགག་བུའི་ཚོས་གང་ལ་མི་སྤྱིད་པ་དེ་ཚད་མས་
དམིགས་པས་དགག་བུའི་ཚོས་དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་ནི་མི་རིགས་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདག་སྤྱོད་ན་སྤོག་ལ་
སོགས་པ་སྤོག་པར་འགྲུར་ཏེ། སྤོག་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་བདག་མེད་པ་ལ་རྒྱབ་
པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤོག་རྒྱབ་མེད་པ་དང་། སྤོག་རྒྱབ་ངེས་ཀྱིས་
མེད་པ་དང་། སྤོག་རྒྱབ་ངེས་པའི་གཞི་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་མེད་
པར་སྤོག་རྒྱབ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། སྤོག་རྒྱབ་འགྲུབ་པ་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟོན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རྫོག་འབྲེལ་གྱུ་བས་སྤོག་རྒྱབ་གྱུ་བ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྤོག་མེད་པས་
བདག་མེད་པ་ལ་རྒྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། བདག་སྤོག་ཐ་དང་མ་
འབྲེལ་བའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དོན་གཞན་གང་ཞིག་མན་པ་ཉེ་བར་མི་སྤྱོད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤོག་རྒྱབ་སྤྱུ་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་སྤོག་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་
བདག་མེད་པ་ལ་རྒྱབ་པར་འགྲུར་རོ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་
སྤོག་ལ་སོགས་པ་བདག་དེའི་བདག་ཉིད་དམ་དེ་ལས་སྤྱུང་བས་བདག་དང་འབྲེལ་བ་

ཡིན་ན་སློབ་སོགས་དེ་དག་བདག་དེ་ལོག་ན་ལྷོག་པར་འགྱུར་བས་ཁྱབ་ན་ཡང་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་དེ་མེད་ན་སློབ་མེད་པར་གྲུབ་པས་བདག་མེད་ལ་
སློབ་མེད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་ཁྱབ་དེ་ཡང་མི་གྲུབ་ཤེ། ལྷོག་པ་བདག་
སློབ་ལ་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་སློབ་དེ་དག་ནི་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བདག་དེ་
ལོག་ཏུ་སློབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ནི་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་དང་མི་དམིགས་པ་དག་འདྲིན་མངོན་སུམ་ལས་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལོག་ཏུ་སློབ་གྱུར་ནི་བསྐྱལ་པའི་ངོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་
བལྟོས་པ་སོགས་ལེན་པ་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྗེ་བ་དང་། རྗེས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་
ལ་སོགས་པ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་བདག་མེད་པ་ངེས་པའི་གཞི་དེ་ཡང་གང་ཡིན་རྗེས་
པས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདག་སློབ་པ་མི་འགྲུབ་པ་
དང་། དེས་ན་ལྷོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། བདག་སློབ་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚོས་ཅན། བདག་མེད་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ཚད་
མ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བདག་དེ་གཞི་གཞན་དུ་ཡང་ཡོད་ཀྱང་
མཐོང་བར་རྒྱང་བ་དེར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་བདག་ལོག་པས་སློབ་ལྷོག་པའི་ཁྱབ་པ་ཡང་
མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བདག་སློབ་པ་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སློབ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཚོས་ཅན། གཞི་ལ་ལར་ཡོད་པ་དང་གཞི་

གཞན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནར་མཐོང་
བ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིར། བདག་དེ་ལ་ལར་ཡོད་པ་དང་གཞན་དུ་མེད་པར་མི་
རྟོགས་ཏེ། བདག་གི་གཞི་གང་དུ་ཡང་མཐོང་རུང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བདག་སློབ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་བྱུང་བ་མདོར་བསྟན་པ་དང་།
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཡང་གལ་ཏེ་གསོན་པོའི་
ལུས་བདག་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ན་སློབ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་ཏེ། བདག་མེད་པའི་སྤྱིར། ལུས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་
ཡང་རྟགས་ཚོས་དོན་གཞན་གྱི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་མི་
འགྲུབ་པར་ཐལ། རྟགས་ཚོས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྤྱིར། ལྷན་
པར་ཐལ། དོན་གཞན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ནི་དོན་གཞན་བཀག་པ་
གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་དམིགས་པར་སྤར་བཤད་ཟེན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདག་སློབ་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྲུབ་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་
འགྲུབ་པ་རུས་པའི་རྒྱ་གཞན་ཚང་བའི་སློབ་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་། ལུས་སོགས་ལ་དེ་
མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་སློབ་གི་རྒྱའི་དངོས་པོ་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ།
བདག་གཞི་གང་དུ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པའི་སྤྱིར། ལྷན་པར་ཐལ། ཡ་གྲུལ་མེད་པར་
རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་ཟེན་པའི་སྤྱིར། བདག་
མཐོང་དུ་རྒྱུག་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བདག་སློབ་པའི་གཞི་མ་བྱུང་
པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདག་སློབ་པའི་གཞི་

མེད་པ་ལ་གྲུབ་སྟེ། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་བདག་ལྡོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་
པ་ལོ། བྱམ་པ་ལ་བདག་མ་མཐོང་བ་ཙམ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་
ཞི་བདག་དེས་སོག་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་རྒྱའི་ལུས་པ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱ་ལུས་
པ་མ་མུ་ཙན་ཡོད་ཀྱང་འབྲས་བུ་དེ་སྐབས་འགར་མི་སྐྱེ་བས་རྒྱ་གཞན་གཅིག་ཡོད་པ་
དེ་མེད་པར་ཉེ་མ་ཚང་བར་ཉོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་
ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བྱམ་པ་ལ་སོག་གི་ལུས་པའི་རྒྱ་གཞན་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་
མ་གྲུབ་པ་དང་། ལུས་པའི་རྒྱ་གཞན་ཚང་བའི་ཡ་གྲུབ་བདག་ཉུ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་
པོ་ལོ། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སོག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ལུས་པ་མ་མུ་ཙན་གཞན་ཚང་
བའི་བདག་མ་ཚང་བས་སོག་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་སྐོ་ལ་སོགས་པ་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་བྱམ་པ་ལ་བདག་ལྡོག་པ་ཞི་བདག་སོག་གི་རྒྱར་དེས་
བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་དེ་སོག་ལ་ཕན་འདོགས་ལུས་པར་ཐེ་ཚོམ་བ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ལོ། སོག་གི་རྒྱ་གཞན་སྐོ་
ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་བདག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་བདག་མེད་པས་བྱམ་པ་ལ་
སོགས་པ་ལ་བདག་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐོ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་མི་འགྲུར་བས་
སོག་ལྡོག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདག་ལས་
གཞན་གྱི་ལུས་པ་མཐོང་བ་སྐྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བཤུ་
བའོ། །དང་པོ་ལོ། བྱམ་པ་ལ་སྐོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་བདག་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐོ་

ལ་སོགས་པ་ལོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་རྒྱ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
བདག་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པར་མཐོང་བའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དབང་སྐྱོ་མ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་
རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། དབང་སོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་སོ་ནི། རེ་ཤིག་
མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་སྐྱོ་མ་འཁྲུལ་བ་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་རྒྱུན་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུའི་དབང་སོ་དང་དམིགས་རྒྱུན་ལུལ་
དང་རྣམ་པ་ཉམས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྲ་མ་ཡང་དེ་མ་ཟག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་
པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དབང་ཤེས་དེ་དེ་མ་ཟག་རྒྱུན་ཡིད་ཤེས་སྲ་མ་ལ་
སྐྱེས་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་ལུལ་གཞན་ལ་ཡོངས་སམ་སྤངས་ལ་
སོགས་པས་འཁྲུགས་པ་ལ་སོགས་པར་གྱུར་ན་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་སྤིང་མི་སྐྱེ་བ་དང་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་ཞིང་འཚོལ་བ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའི་
སྤྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་ལས་
སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྲ་མ་བཞིན་རང་གི་ཉེར་ལེན་རྣམ་པ་ཉམས་པ་མེད་པའི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་སྲ་མ་ལ་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དབང་སོ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་ཡང་ཚོས་ཅན།
གང་ཟག་གི་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེར་ལེན་སྐྱེས་པ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་སྲ་མ་སྲ་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་དང་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་སྐོ་ནི་ལྟན་ཅིག་གྲེད་པའི་
རྒྱུན་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་མི། དེ་ལྟར་དབང་པོ་དང་སློབ་དེ་དག་ལ་སྲུང་བ་འདད་པ་དེ་ཉིད་རྒྱ་
ཡིན་ཏེ། འདི་དེའི་བདག་ཉིད་འགྲུབ་པ་མི་སྲུང་བ་འདད་པའི་རྒྱ་དེ་ཙམ་དང་མན་
འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་། ལྷོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལྷན་པར་ཐལ། སྐྱེད་པའི་རུས་པ་མ་མཐོང་བ་གཞན་རྒྱུར་བརྟེན་པ་ལེ་ལེ་
མེད་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་མི། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་རྣམས་སྐྱབ་པ་མེད་པར་
འགྲུར་བར་ཐལ། རྒྱ་གང་ཞིག་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་གང་སྐྱེ་བར་འགྲུར་བ་ཉིད་དེ་ལས་
གཞན་པ་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་མ་མཐོང་བ་དེ་ཡི་རྒྱུར་རྟོག་པ་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟོགས་ཁས་སྲུང་ས། ཞེས་བྱ་བ་ལོ་བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་མི། སློག་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སློག་ལྷན་
མ་སྐྱབ་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་ཉིད་སྐྱ་མི་རྟོག་པར་སྐྱབ་པ་དང་སློག་པ་འཁྲུལ་བར་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

མི་མཚུངས་པར་འདོད་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་མི་མཚུངས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། མཉན་བྱ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སློག་ལྷན་སློག་པ་མ་འཁྲུལ་ལ་
མཉན་བྱ་དེའི་སློག་པ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཅི་ལྟར་འཁྲུལ་བྱིས་པས་མཉན་བྱ་དེ་
ནི་མ་སྐྱབ་པའི་སློག་པ་མ་ཡིན་པ་ཞོ་ན་ལས་སློག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སློག་པ་འཁྲུལ་བར་མཚུངས་པར་ཐལ་བ་དང་། སློག་པའི་ངེས་
གཟུང་གིས་རྗེས་འགོ་འཕེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སློག་ལ་སོགས་པ་དང་མཉན་

བྱ་ལྡོག་པ་འཇུག་པར་མི་མཚུངས་ཏེ་མཚུངས་པར་ཐལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་
 འཇུག་པ་དེ་ནི་གཞན་སློག་ལྡན་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་སྲིད། ལྲབ་པ་ཁས་སྦྱངས་པར་
 ཐལ། མཉན་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལས་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པའི་ཚིག་
 དེས་ནི་མཉན་བྱ་འདི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་ལྡོག་པ་འཇུག་པར་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་བརྗོད་པའི་སྲིད། ཉམས་ཁས་
 སྦྱངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱ་མཚན་དང་། རྗེས་འགྲོའི་དེས་གཟུང་གིས་ལྡོག་པ་
 འཕེན་པ་དང་། དེས་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་པན་ཚུན་མི་འཇུག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 དངོས་དང་། རྗེས་འགྲོ་མི་འཕེན་ན་དེས་གཟུང་དོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློག་ལྡན་
 མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་སློག་ལྡན་འདི་
 མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་མ་གོ་
 པའི་སྲིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྡོག་ལྲབ་སྟོན་པའི་དེས་པར་གཟུང་བའི་འབྲས་བུ་ཅིར་འགྱུར་
 འབྲས་བུ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་པར་གཅད་པར་བྱ་བ་མེད་པའི་སྲིད་ཏེ། གཅད་བྱ་
 གཞན་མེད་རྗེས་འགྲོ་འཕེན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། ལྲབ་པར་ཐལ། ལྡོག་པ་སྟོན་
 པའི་ཚིག་གཅིག་ལ་དེས་པར་གཟུང་བ་མེད་ན་ནི་ལྡོག་པ་མི་འཇུག་པར་མི་འགྲུབ་
 པའི་སྲིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པས་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་
 ཡིན་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཞེས་དོན་གྱི་འཇུགས་ཀྱིས་གོ་བར་ཐལ། དེས་གཟུང་གཉིས་
 ཀྱིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་པན་ཚུན་འཕེན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད། ལྲུབ་དག་ཡང་དག་གཉིས་

གི་ཁྱབ་པ་སྟོན་པའི་དཔེ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བས་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་བསྟན་
བར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྗོན་གི་དེས་གཟུང་རེ་རེས་ཅིག་
ལོས་དོན་གྱིས་གོ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལྗོན་ཁྱབ་གཅིག་ལུ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡག་དག་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
རྟགས་ཡང་དག་དེའི་ལྗོན་པ་མི་འཁྲུལ་བ་འདི་འདྲ་བ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་མི་
འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྗོན་ཁྱབ་གྲུབ་ན་ནི་ནན་གྱིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འགྲུགས་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགག་པ་བཀག་པའི་དོ་བོ་ནི་བསྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །

སྟོན་ལྡན་བདག་གི་གོ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དེས་ན་སྟོན་ལྡན་བདག་གི་གོ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བ་ལ་གཉིས། དངོས་
མེད་དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་མི་རུང་བར་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་བཤད་
ཟིན་ཅན་པར་བྱེད་པ་དང་། དངོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་སྲིང་རྒྱ་མིག་པ་ན་རེ། མ་སྐྱབ་པའི་སྟོན་ལྡན་བདག་དངོས་པོར་
མེད་པ་ལས་རྟགས་སྟོན་ལྡན་ལྗོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱབ་པའི་སྟོན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་ཁོ་ན་ལ་མེད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྗོངས་པ་མཁུ་བྱེད་ཏུ་
བསྟན་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ་དང་། དགག་པ་རྒྱས་པར་མི་སྟོ་བའི་རྒྱ་
མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདག་དངོས་པོར་མེད་པ་ལས་སྟོན་ལྡན་ལྗོན་པ་དེ་ཉིད་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་བདག་དངོས་མེད་ལ་མེད་ཅེས་དངོས་མེད་ལས་ལྗོན་པ་ཅི་ལྟར་འདོད་དེ་
འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དངོས་མེད་འཇུག་ལྗོན་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

བར་སྲོང་ཀར་མེག་པ་ནི་ཚོས་ཅན། ལྷན་རྣམས་དགའ་བ་ཤེས་རབ་འབྲུལ་བ་མེད་པ་
ཅན་ཉེ་སྲོངས་པ་མགུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཉེ། སྲོག་མེད་པ་བཀག་པའི་སྲོག་གི་དངོས་
པོ་ནི་བདག་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་ཡང་ཡོད་ལ་སྲོག་གི་དངོས་པོ་བཀག་པ་ནི་བདག་
དངོས་མེད་ལ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་བདེན་གྱིས་དམ་འཆའ་བའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། དག་ཚིག་སྲ་སྲི་དང་དངོས་འབྲུགས་འགའ་བ་དུ་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ།
ལུལ་དངོས་མེད་དེ་ལ་དགག་པའི་སྐྱ་འཇུག་པར་མི་འདོད་པ་ཡིན་བཞིན་དུ་དངོས་
མེད་ལ་ཉུགས་ལྡོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱ་བ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་དངོས་པོ་བཀག་པ་དེ་ལྟ་དུ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྐད་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དངོས་མེད་དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་དོན་འདི་
ནི་འདིར་དགག་པ་རྒྱས་པར་མི་སྲོེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ཚུལ་གསུམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དེའི་ནང་དུ་བསལ་ཟིན་པ་དེས་ན་མི་སྲོེ་
བའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། བདག་མེད་ལས་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པས་བདག་གི་གོ་བྱེད་
དུ་མི་རུང་བ་དང་། བདག་མེད་དང་འགའ་བར་མ་གྲུབ་པས་བདག་གི་གོ་བྱེད་དུ་མི་
རུང་བ་དང་། བདག་མེད་བཀག་པ་ལ་མི་ལྡོས་པར་རང་གི་ངོ་པོའི་སྐྱོན་ས་བདག་གི་
གོ་བྱེད་དུ་རུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྲོག་ལྷན་ཚོས་ཅན། བདག་མེད་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་
གང་རུང་དུ་ཡང་དེས་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་བདག་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཁྲོད་གསོན་པོའི་ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གསོན་པོའི་ལུས་ལ་

བདག་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ཤེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་མ་དེས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ་སྲིད་དུ་རྗེས་སུ་འགོ་ཕྲོག་ལ་མེ་
ཚོམ་ཟ་བའི་སློབས་གཞོན་པ་བསྟན་གྱི་སྐྱབ་ཤེད་འཇུག་ན་ཉགས་དགག་བྱའི་ཚོས་
ལ་མེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། དགག་བྱའི་ཚོས་མི་སྲིད་པས་ཁྲབ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཕྲོག་ཁྲབ་གཞན་གྱི་ཁས་སྐྱོངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མི་འབྲེད་པ་
དང་། རྗེས་སུ་འགོ་ཕྲོག་ལ་མེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། དེས་ན་ཕྲོག་ཁྲབ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་
བོ་ལ་གཉེས། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་
བའོ། །དང་བོ་ནི། སངས་རྒྱས་པས་སློག་ལྡན་བདག་མེད་དུ་གྱུར་པའི་བྱམ་སོགས་
ལ་མེད་པར་ཁས་སྐྱོངས་པས་བདག་མེད་ལས་ཕྲོག་པའི་ཕྲོག་པ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཕྲོག་
ཁྲབ་སངས་རྒྱས་པ་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་སྐྱོངས་པའི་ཕྱིར་ན་ཕྲོག་ཁྲབ་གྲུབ་པ་
དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་ཁས་སྐྱོངས་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སྐྱོངས། སངས་རྒྱས་པས་བདག་མེད་དུ་ཁས་སྐྱོངས་
པས་བདག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གསོན་ལུས་ཀྱང་བདག་མེད་
དུ་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉེས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་ཁས་སྐྱོངས་ཀྱིས་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་།
རིགས་པ་ཅན་པས་ཁས་སྐྱོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་
བཞག་ནས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་འཇུག་
པར་ནི་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་བདག་ལུང་གིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་གྱི་དངོས་
སྟོབས་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སྐྱོངས།

གཉིས་པ་ནི། རྫོག་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། མ་སྐྱོན་པའི་ཕྱོགས་བདག་དངོས་པོ་མེད་
པ་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པ་ལྡོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་
ཟ་བས་དེའི་སྲིད། མི་མ་སྐྱོན་པའི་ཕྱོགས་བདག་མེད་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
སྟེ། མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྡོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད། རྒྱབ་པར་ཐལ།
བདག་གས་བདག་མེད་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པར་གྲུབ་ན་གཞན་ལས་ལྡོག་
པ་གྲུབ་པའི་སྲིད་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྫོག་ལྡན་དེ་མཐོང་བའི་བདག་མེད་འགའ་ཞིག་ལ་མེད་པར་
འགྲུབ་ཀྱང་མ་མཐོང་བའི་བདག་མེད་རྣམས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།
བདག་གས་བདག་མེད་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། བདག་མེད་
འགའ་ཞིག་ལ་མེད་པས་བདག་མེད་མཐོང་དག་ལ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། འདི་
ལྟར་བདག་མེད་ཀྱི་གསལ་བའི་བྱེ་བྲག་མཐོང་དག་ལ་རྒྱབ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
དོན་ཡང་བདག་མེད་དེའི་རིགས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་སྲིད་པ་མཐོང་བའི་སྲིད། དཔེར་
ན་སྲ་བའི་རྣམ་འགའ་ཞིག་མཚོན་ཀྱི་ཚོད་པ་མེད་ཀྱང་སྲ་བ་ལ་མཚོན་ཀྱིས་མི་ཚོས་
བསམ་མ་རྒྱབ་པ་བཞིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། བདག་མེད་ལས་ལྡོག་པས་བདག་
བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྫོག་ལྡན་ཚོས་ཅན། བདག་
མེད་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཉིད་ཟ་སྟེ། བདག་མེད་ལ་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་།
བདག་མེད་ལ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་མཐོང་བ་མེད་པའི་སྲིད། རྫོག་ལྡན་བདག་མེད་པ་
ལས་ལོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་སྟེ། དེ་ལ་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མ་མཐོང་བདག་མེད་པ་དང་།

སྲོག་ལ་སོགས་པ་བཤད་ཟེན་སེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་གང་
ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྲོག་ལ་སོགས་པ་བདག་མེད་དང་འགལ་བར་མ་གྲུབ་པར་
ཐལ། སྲོག་ལ་སོགས་པ་བདག་དེའི་འབྲས་བུའམ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ལ་འབྲེལ་
བ་ངེས་པ་ཡིན་ན་བདག་མེད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འགལ་བར་འགྱུར་ན་ཡང་འབྲེལ་བ་དེ་
ནི་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བཤད་ཟེན་སེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྲོག་ལ་སོགས་པ་བདག་མེད་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་སྲོག་སོགས་
དེ་ཡོད་པའི་གཞིར་བདག་མེད་པ་ལྡོག་ཏུ་རྒྱག་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་མེད་པ་མེད་
པས་གསོན་པོའི་ལྷན་བདག་དང་བཅས་པར་ནི་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བདག་ལ་ལྡོག་
པ་མེད་པ་བདག་ལ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་ཁས་སྐྱོངས། གསོན་
པོའི་ལྷན་བདག་མེད་པ་མེད་པས་བདག་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་
གིས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་འདི་སྲོག་བདག་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་དངོས་པོར་ཉེ་
ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདག་ལ་ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་མ་སྲུན་
པའི་ཕྱོགས་ལ་སྲོག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གསོན་ལྷན་བདག་མེད་པ་ཡིན་ཡང་བདག་བཅས་སུ་འགྲུབ་པ་
མིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྲོག་ལྡན་བདག་ལ་ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་རྗེས་འགྲོ་ཅན་མིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་སྲོག་ལྡན་མ་སྲུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པ་
དེའི་ཕྱིར་རྗེས་འགྲོ་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་ན་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤུ་
བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྲོག་ལ་སོགས་

བ་ཡོད་པས་བདག་མེད་པ་རྫོག་པའི་ཕྱིར། བདག་ཡོད་པ་རྫོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ལོ། །ཚོན་ཅི་ཞེན། དགག་བྱ་བདག་མེད་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སློག་ལ་སོགས་པ་
ནི་རང་སྐྱོ་ཡུལ་དུ་གར་བ་ཙམ་གྱིས་རང་དབང་བའི་སྐྱབ་པའི་སྐོ་ཁོན་ནས་བདག་
རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཏུན་ཚིགས་བཀོད་པ་
འབྲས་བུ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། བདག་མེད་པ་ལས་ལྡོག་པས་བདག་གྲུབ་པ་ལ་མི་
མན་པར་ཐལ་བ་དང་། བདག་སྐྱབ་མི་རུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནི་སློག་ལྡན་བདག་
མེད་པ་ལ་ལྡོག་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཅི་ཡོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་
བཀག་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་བདག་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། སློག་
ལྡན་དེ་བདག་མེད་དེ་ལ་མི་སྲིད་པས་རག་ཡོད་པའི་གཞིར་བདག་མེད་དེ་མེད་པར་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་ཙན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་པ་ལས་ལྡོག་པས་བདག་གྲུབ་པ་ཅི་ལ་མན་ཏེ་མི་མན་
པར་ཐལ། བདག་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་བདག་མེད་བཀག་པ་ལ་བལྟོས་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་ན་སློག་ལ་སོགས་པས་གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཅི་ལྟར་སྐྱབ་
ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་རིགས་ཏེ། བདག་ཉིད་ངེས་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་ལས་དོན་གཞན་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་
ཅད་གྲུབ་པར་ཏེ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱབ་བ་ནི། སློག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་
བཅས་དུ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སློགས་ཚོས་གྲུབ།

མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ་བས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྡེ་མ་དང། དེ་སྐྱུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་
མེད་དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་འདོད་པའི་རིགས་བ་ཅན་བ་ལ་
སོགས་བ་ན་དེ། གཞལ་བྱ་ཉིད་ཉམ་མི་ཉམ་གཉིས་ཀའི་ཁྲབ་བྱེད་སྐྱུན་མོང་བ་ཡིན་ཡང་
སྐྱ་མི་ཉམ་པར་སྐྱབ་བ་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཁྲབ་བ་ཁོ་ན་དང་སྐྱུན་བ་ཉིད་གྱི་གཏན་
ཚིགས་སུ་སྒྲོའོ། །ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་འཁྲུལ་བ་མེད་བ་ཡིན་ཏེ། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་དག་
ཁོ་ན་ལ་ཡོད་བ་ཡིན་བས་སོ། །འདུས་མ་བྱས་ལ་གཞལ་བྱ་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱར་བ་
འདེབས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་པོར་མེད་བ་ལ་གཞལ་བྱ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ཅིང་ལྷོག་བ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་
དོ། །ཕྱོགས་སྡེ་མ་འདི་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྲབ་བ་ཕྱོགས་སྐྱར་
ཡབ་སྐས་གྱི་དགོངས་པར་འདོད་བ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ལྷོག་ཁྲབ་དང་བྲལ་བའི་ཇེས་ཁྲབ་སྐྱིར་དགག་བ་དང།
གཞལ་བྱས་སྐྱ་མི་ཉམ་པར་སྐྱབ་བ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
རྒྱས་པར་བཤད་བ་དང། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་འགལ་ལ་ཡ་
བྱལ་གཉིས་ཀ་འདོར་བ་མི་འཐད་བ་དང། གཞལ་བྱ་ཉམ་པ་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་
གང་ཡང་མི་བྱེད་བ་མི་འཐད་བ་དང། དངོས་མེད་ལ་གཞལ་བྱ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བར་
བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ངེས་
གཟུང་དོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇེས་འགྲོ་གཅིག་སུ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་
ཡང་རི་ལྟར་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་བ་མེད་བ་ཡིན་ཏེ་ལྷོག་བ་ཅན་དུ་ཐལ།

མ་སྐྱེས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཅི་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་སྤྱོད་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་
ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་མ་སྐྱེས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་སྤྱིར།

གཉེས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་ངེས་པར་གཟུང་བ་
འདིའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཡིན་ཏེ་འབྲས་བུ་མེད་པར་ཐལ། ངེས་གཟུང་དེས་མི་མ་སྐྱེས་པའི་
སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པ་ཉིད་རྣམས་པར་བཅད་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རྣམས་གཅད་གཞན་ཡང་
མེད་པའི་སྤྱིར། རྣམས་པར་གཅོད་དོ་ཞེན་ཡང་ཅི་ལྟར་མི་མ་སྐྱེས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་མི་
ལྡོག་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ཐལ། རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་གིས་མི་མ་སྐྱེས་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པ་
རྣམས་པར་བཅད་པའི་སྤྱིར། ལྲབ་པར་ཐལ། མི་མ་སྐྱེས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ལྡོག་པ་ནི་དེ་
ལ་ཡོད་པ་རྣམས་པར་བཅད་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དངོས་དང་། ལྷ་ལྷི་ཚོད་པ་ལྟར་སྤྱང་དེ་ཉིད་སྤྱང་ཡང་
འོངས་པ་ཡིན་པས་ལན་ཡང་དེ་ཉིད་བརྗོད་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་ཚོས་
ཅན། བྱོད་ཉལ་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ལྡོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བ་འདི་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཉལ་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་བཀག་པ་གང་ཞིག་ཉལ་པ་ལ་
མེད་དོ་ཞེས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་བཀག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཉལ་པ་ལ་ལྡོག་པ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཉལ་བ་དངོས་མེད་ཡིན་པས་གཞལ་བྱ་དེ་ལས་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་
ཅེས་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་འགོག་པར་རྗེས་སུ་དངོས་པོར་མེད་པ་ལས་གཞལ་བྱ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བ་དགག་སྤྱོད་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ། དངོས་མེད་དགག་སྤྱོད་གང་གི་ཡང་གཞིར་
མི་རུང་བའི་སྤྱིར། ཞེས་འདིར་ཡང་ལན་དེ་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་མེད་

དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བས་དངོས་པོར་མེད་པ་ལས་ཉགས་ལྡོག་པ་
མི་རུང་བའི་སྲིད་ཞེས་བྱ་བའི་རྩོད་པ་དོ་ཉིད་ཡང་འོངས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་
དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་སྲིད། ཉགས་པ་དངོས་མེད་ལ་དགག་པ་མི་
རུང་བས་གཞལ་བྱ་ལྡོག་པ་ཡང་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་མེད་ལ་དགག་པ་རྗེས་སུ་མི་
འགོ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཕེན་པའི་དགག་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་
ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མི་སྲིད་དུ་རྒྱལ་གྲང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་གཅིག་སུ་ནི་དགག་པའི་
མཚན་གཞི་མ་ཡིན་འོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། མེད་པར་དགག་པ་ཡང་ཡིན་ལ་མེད་དགག་དེ་
ནི་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མི་འགལ་བའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། ལན་འོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་ལ་བདུན་པ་
གནས་གཞི་དང་ལྗང་པ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ལྡོག་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཅན་དགག་པའི་
ཡུལ་སྟོན་པའི་སྐྱའི་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་རྣམས་འདུག་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་སྲིད་ཉེ།
དངོས་མེད་སྐྱའི་བརྗོད་བྱར་མི་རུང་བའི་སྲིད། མེད་དགག་དེ་ཡང་དངོས་མེད་ལ་
རྗེས་སུ་འགོ་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་
ཡིན་པར་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཁྲབ་པར་འདོད་པ་འདི་ལ། དེ་སྲིད་དངོས་དངོས་མེད་
ཉེན་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལན་བཏབ་བེན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགོ་བ་གཅིག་སུ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་ནི་འགལ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། ཁྲབ་པ་གཉིས་པན་ཚུན་མི་འཁྲལ་བ་དེའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞལ་བྱ་དངོས་མེད་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་འཐད་པ་དང་།

དངོས་མེད་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་འབྲེལ་བ་དང་། དངོས་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞལ་བྱ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀའི་ཚོས་སྤྱུ་འབྲེལ་བ་
དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གང་ལ་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞལ་བྱ་ཉིད་ནི་ཚོས་ཅན། སྤྲ་མི་རྟག་པར་སྤྱབ་པའི་མི་མ་སྤྱན་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་
སྤྱུ་འབྲོ་བ་དང་མི་སྤྱན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སྤྱུ་འབྲོ་བའི་
སྤྱན་མོང་བའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་ལ་རྗེས་སྤྱུ་འབྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ཀྱི་
ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། གཉི་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་
ཚོས་སྤྱོད་ནམ་པ་གསུམ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་ནི་རྟེན་ལ་བརྟེན་
པའི་དོན་ཡིན་ལ་དངོས་མེད་རྟེན་ཡིན་ན་དངོས་པོར་ཐལ་བས་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་
ནི་ཚོས་ཅན། འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོས་དང་བྲལ་བ་དེའི་
ཚོས་སྤྱུ་ཁས་སྤངས་པ་དང་། དངོས་པོ་ཁོ་ནའི་ཚོས་མི་འབྲེལ་བ་དང་། དངོས་མེད་ལ་
ཐ་སྤྱད་ཆད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྐད་སྤྱོད་པའི་ཚོས་དང་བྲལ་བ་དེ་ཉིད་
དངོས་མེད་དེའི་ཚོས་སྤྱུ་ཁས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྤྱེ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་མེད་
ཅེས་བརྗོད་པའི་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་དེ་ཚོས་ཅན་དང་། ཚོས་དང་བྲལ་བ་དེའི་བྱུང་
ཚོས་སྤྱུ་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ནི་ཚོས་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་
མེད་དུ་ཟེན་གུར་ཐ་སྤྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གཞོད་མེད་ཀྱི་ཚོས་དང་ཚོས་
ཅན་དེའི་ཐ་སྤྱད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དངོས་མེད་དེ་ལ་ཐ་སྐྱད་གང་ཡང་བྱར་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གང་གི་ཡང་ཐ་སྐྱད་རུང་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དང། རྟོག་པས་
བཏགས་པའི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་དངོས་མེད་ལ་ཡང་དགག་མི་རུས་པོ། །དང་པོ་ནི།
དོན་དམ་པར་ནི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་འགའ་
ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཚོས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་འདི་དག་ནི་རྟོག་པའི་སྒྲོས་བཀོད་
པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ་ཞེས་རྣམས་འགྲེལ་ཏུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱད་མི་རྟོག་པ་དོན་
དམ་པར་གྲུབ་ན་ཚོས་ཅན་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་རང་ལྗོན་དང་
ཐ་དད་པའི་ཆ་དང། འབྲེལ་བའི་རང་ལྗོན་རྣམས་རྟོག་བཏགས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་
འགྲེལ་ཏུ་རིག་བྱེད་འགོག་པའི་སྐབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་སྒྲོས་བྱས་པ་ནི་ཚོས་ཅན།
དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་ཡང་རིགས་པ་གང་གིས་བརྒྲུབ་སྟེ་མི་རུས་པར་ཐལ། དངོས་
མེད་ལ་ཡང་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡོད་མེད་ཏུ་ངེས་པའི་ཐ་སྐྱད་ཚད་མ་ལ་བསྟོས་པ་དང།
དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་དང། དེས་ན་
དངོས་མེད་གཞལ་བྱར་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀླུ་མ་པར་བཤད་པ་དང།
དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་ནི་གཞལ་བུའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དངོས་མེད་ནི་
འགའ་ཡང་རྒྱ་མ་ཡིན་པས་དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བུ་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཤམ་རྟོག་གི་ཁ་དོག་སྟོན་པོར་ཡོད་པ་དེའི་བརྟེན་ཅན་རྣམས་གྱིས་

གཡུ་རྟོག་གི་ཁ་དོག་སྲོན་པོར་རྣམ་པར་གནས་པ་ཚོས་ཅན། སྲོན་པོར་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་ངེས་པར་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྲོན་པོར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་སྡོ་མ་ཡིན་
རྣམ་པར་བཅད་པ་མ་ངེས་པའི་སྲིད། དེ་བཞིན་དུ་དེ་མ་ཡིན་པའི་བརྟེན་རྣམས་
ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་ཤིང་བཞག་པ་སྲོན་པོ་མེད་པ་ཚོས་ཅན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་
པར་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་སྲིད།
དེ་བཞིན་དུ་སྲོན་པོ་དང་སྡོ་མ་ཡིན་གཉིས་ཀ་དང་སྡོ་སེར་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་
རྣམ་པར་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱར་དོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་དངོས་མེད་ཚད་མས་མ་
གཞལ་ན་སྲོན་པོ་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་མེད་དེ་ཅི་ལྟར་ཡང་རུང་སྟེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་མེད་པ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པ་དེས་བྱུབ་པའི་
སྲིད། དེར་ཐལ། དངོས་པོར་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་དེའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ནི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ།
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ནི་གསལ་དུ་མི་སྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་
འཐད་ལྡན་དུ། གལ་ཏེ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཚད་མར་སྐྱར་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་
ནམ། དེ་ཅི་ལྟར་མེད་པ་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པ། གང་གི་སྲིད་དངོས་པོའི་
ཡུལ་ཅན་ཉིད་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ནི་ངེས་པའི་
དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ། །དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་རུང་
སྟེ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ངེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་བཤད་
དོ། །ཅེ་འགྲེལ་འདི་དག་གིས་ནི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་དངོས་པོས་ཁྱབ་པར་འདོད་

བ་ལེགས་པར་བཀག་བ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ནི་ཚད་མའི་བྱེད་པ་འཇུག་
 བའི་ཡུལ་དང་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་པས་དངོས་མེད་ཀྱང་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་
 བའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་དངོས་པོས་བྱུང་བ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །རང་མཚན་ཁོ་ན་གཞལ་བྱར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་ནི་འདི་དག་གི་དོན་ལ་
 ངལ་བ་མང་པོ་མ་བྱས་པར་ཟད་དོ། །དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་ཚད་མའི་མི་སྐྱ་བ་ལས་
 སྐྱ་བུ་བ་དེའི་དོ་བོར་འཇོག་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་སྐྱ་བ་དེ་ནི་གལ་ཏེ་རང་གིས་
 བཅད་པའི་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོར་མེད་
 བ་གཞལ་བུ་ཡིན་ཏེ། དངོས་མེད་ཉོགས་པའི་ཚད་མ་འདི་ལ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པ་དེ་བས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྟེགས་གསལ་བྱེད་
 བ་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དངོས་པོར་ཡོད་དེ། ཡུལ་དུས་དེ་ན་མེད་
 ཀྱང་ཡུལ་དུས་གཞན་ན་ལྷན་པ་འགའ་ཞིག་ལྟར་ཡོད་ལ་དེ་བོར་གི་རྩ་ཡང་རྩ་དང་
 མགོ་བོ་སོ་སོ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བོར་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཡང་དངོས་པོ་
 མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་པ་བྱེད་ཅག་ནི་ཚོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་
 དེ། མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བོར་གི་རྩ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བཞད་གང་གི་
 གནས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ཐལ། དེ་བོར་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་
 དེ་དག་ནི་ཅི་ལྟར་དེ་བོར་གི་མགོ་བོ་དང་འབྲེལ་བར་མེད་པའི་རྣམ་པ་དེ་དངོས་པོ་
 མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྩ་ཙམ་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཅན་རྩ་དང་རྩ་
ཅན་ཐ་དང་དུ་གྲུབ་པས་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་པར་གྲུབ་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྩ་
རྣམས་བཀག་པས་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་པར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། གསལ་བྱེད་
པ་རང་ཉིད་ལ་བཞད་གད་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དང་། རི་བོང་དང་འབྲེལ་བའི་རྩ་བཀག་པ་
ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསལ་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། བདག་ཉིད་ལ་བཞད་གད་བྱེད་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། རི་བོང་དང་རྩ་དག་གཞི་སོ་སོ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་
པར་སྐྱེ་བ་ལ་བཞད་གད་བྱེད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་རང་ལས་གཞན་པའི་སངས་རྒྱུས་པ་
ལ་སོགས་གཞན་བཞད་གད་བྱེད་ཀྱི་གནས་སུ་མི་རུང་ཁྱོད་རང་གི་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་
བཞད་གད་བྱེད་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུས་པས་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་དོ་ཞེས་
སྐྱེས་པ་ལ་རི་བོང་དང་རྩ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་གྱི་སྐབས་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་
མེད་པར་ཐལ། རི་བོང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྩ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་རི་
བོང་དང་རྩ་མེད་པར་ཁས་མ་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། འོག་ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ཚོད་བ་དེས། སངས་
རྒྱུས་པ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱུས་པ་དེ་རྩ་ཙམ་ལ་མེད་
དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་རི་བོང་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྩ་མེད་
དོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གསལ་ཉེ་དེ་ལྟར་ན་རི་
བོང་དང་རྩ་འབྲེལ་བ་མེད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའི་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཅི་བ་དང་། ཅིས་པའི་ལན་དགག་

བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་བོང་གི་རྩ་མེད་ཅེས་བས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་ཙམ་ཞེགས་ཀྱི།
 རི་བོང་གི་རྩ་མེད་པོ་མི་ཞེགས་ན་གཞན་ཀྱི་རྩ་ཡང་རི་བོང་གི་རྩ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་ན་
 འཐད་བས་འི་བ་ནི། ཅི་རྩ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྩ་ལ་འབྲེལ་བ་ཙམ་ལ་ཁྱད་བར་ཡོད་ཀྱི་
 རྩ་ལྡན་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཁྱད་བར་མེད་བར་འགྲུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་འིས་བས། བ་
 ཡང་དང་མ་ཉེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་རྩ་ཡང་རང་བཞིན་ཐ་དད་
 དེ་དེས་བཅུམས་པའི་འབྲས་བུ་ལུས་སོ་སོར་གྲུབ་པའི་སྲིད། ཁྱབ་བ་ཡོད་དེ། འབྲས་
 བུ་སོ་སོ་ལ་རྒྱའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་སྲིད་འོ། །ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རི་
 རྒྱད་བཤད་པའི་ལྷན་ཀ་མི་འཐད་པ་དང་། རྩ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྩ་ལས་གཞན་དུ་མེད་
 བས་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་བར་འགྲུབ་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཙམ་ཡོད་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་བ་
 འདོད་བ་ཙམ་ཀྱིས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་བོང་གི་རྩ་མེད་ཅེས་བརྗོད་བར་བྱ་བ་
 མ་ཡིན་ལ། རི་བོང་དང་རྩ་མེད་འབྲེལ་བ་མེད་ཅེས་བརྗོད་བར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ལྷན་
 ཀ་འདི་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། རྩ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ལ་རི་
 བོང་གི་རྩ་རྣམས་སུ་མེད་པ་དེའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྩ་ཅན་རྣམས་
 ཀྱི་རྩ་མེད་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རི་བོང་གི་རྩ་རྩ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྩ་ལས་རང་
 བཞིན་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་བོ་ཡང་རྩ་
 ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྩ་ལས་རི་བོང་གི་རྩ་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་དུ་སྦྱ་
 རྟེ། དེ་ལྟར་ཞེ་བས་འདོད་པའི་སྲིད། ཡང་ན་དགག་པར་བྱ་བའི་རི་བོང་དང་རྩ་
 འབྲེལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་སོ་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཙམ་རི་

བོད་གི་རྩ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལྟེ། འགྲེལ་བ་ཅན་དེ་བོད་གི་རྩ་མེད་ལ་དེ་བོད་དང་རྩེ་འགྲེལ་བ་ལྟེ་
མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གི་ཚུལ་ཡང་གསལ་བྱེད་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
གསལ་བྱེད་པའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཁས་རྒྱངས་པའི་དེ་
བོད་དང་འགྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྩེ་རྣམ་ཡུང་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ་བོད་གི་རྩེ་
རྣམ་མེད་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མི་འདོད་པ་བསྐྱབས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་པས་འདོད་པ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར། གསལ་བྱེད་པ་ཚོས་ཅན། གལ་ཏེ་དེ་
བོད་གི་རྩེ་རྣམ་མེད་པ་འདི་ཉིད་དང་བོད་བརྗོད་དེ་གསལ་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱབ་
འབྱེན་དུ་མས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

**འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་མ་རྣམས་པའི་རྒྱ་
མཚན།**

གསུམ་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བའི་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་མ་རྣམས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་གསུམ། ལྷིང་བརྟན་པ་དང་། ལྷང་
གི་ལུལ་ལ་སྲིད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བརྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ལུལ་ལ་མི་སྲིད་པ་དང་། ལྷང་ལ་བརྟན་པའི་སྐབས་སུ་སྲིད་པའི་རྒྱ་
མཚན་དང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མི་སྲིད་པ་བརྟུ་ཏེ་བརྟན་བའོ། །དང་པོ་
ནི། འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡང་མེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱར་ཚད་མ་མཛོར་བཤད་ན་དེ་
འདིར་མ་བཤད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་

མཚན་ཡོད་དེ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཡུལ་ལ་མི་སྲིད་བས་མ་བཤད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་སྲིད་བར་ཐལ། ལེ་བུ་གཉེས་པར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གསུམ་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་དག་གས་མི་དམིགས་པ་ལ་ནི་འགལ་
བ་མི་འཁྲུལ་བ་ཅན་མི་སྲིད་ལ། གཏུན་ཚིགས་བཞི་བ་གཞན་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། དངོས་པོ་མ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་ཚུལ་གསུམ་ལུང་
ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏུན་ཚིགས་
ལྟར་སྣང་སྲིད་དེ། དེ་ལ་སྲིད་པར་འོག་ནས་འཆད་ཅིང་དངོས་སྟོབས་ལ་མི་སྲིད་པ་
དེའི་ཕྱིར། ལུང་དེའི་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་ན་འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བ་ཅན་སྐབས་པའི་གཏུན་
ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་སྟོན་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་བྱེད་པ་
རྣམས་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་འཁྲུལ་བས་དོན་རྣམས་ལ་ཁྲབ་བྱའི་རང་བཞིན་
འགལ་བ་གཞི་མཐུན་དུ་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་བཅོས་སུ་ལོག་པར་སྟོན་པ་མཐོང་བས་
སྐབས་དེར་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འདུག་པ་དངོས་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་
སྐབས་ལ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་བདག་དང་འབྲས་བུ་དང་མི་དམིགས་
པའི་གཏུན་ཚིགས་རྣམས་ལ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་གཞེགས་གཟན་གྱིས་རང་གི་བསྟན་
བཅོས་ལས་བ་ཡང་གི་སྤྱི་རྗེས་གཞན་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྟོང་བ་ཅིག་སྟོབས་
བརྩམ་ཐང་ཡས་པའི་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་བ་རེ་རེ་
ནས་འཕྲོད་འདུ་རྗེས་པར་འབྲེལ་བ་ཡང་བཤད་ཀྱང་སྤྱི་དེ་ཡོད་ན་དམིགས་དུང་

དང་གསལ་བ་མེད་པའི་བར་དུ་མ་མཐོང་བར་ཡང་བཤད་པས་བ་ཡང་གི་སྤྱི་གཅིག་
 ལུའི་སྤྲེང་དུ་བྱལ་བུ་འགལ་བ་གཉིས་བཤད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཟེགས་
 གཟན་གི་བའི་ལོག་ཏུ་ཟངས་ལུའི་བུ་མེ་ལུག་དང་སྤང་ལུའི་བུ་མེ་ཐ་ར་གཉིས་བྱང་བ་
 ལས་སྤྲ་མས་བཤད་པ་སྤྲ་མ་མཐོང་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གསལ་བ་མེད་པའི་
 བར་ན་བ་ཡང་གི་སྤྱི་ཡོད་པར་སྐྱབ་ལ་སྤྱི་མས་བསྟན་བཅོས་ལས་སྤྱི་མ་བཤད་པ་
 མཐོང་ནས་གསལ་བའི་བར་ན་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྒྱབ་རྟེན་ལུང་ཚམ་ལ་བརྟེན་ཅིང་
 བསྟན་བཅོས་ལ་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དེ་དགག་པ་ནི། བེ་ལུ་གའི་
 ལུགས་བཀོད་ནས་དགག་པ་དང། བེ་ཐ་རའི་ལུགས་བཀོད་ནས་དགག་པའོ། །དང་
 བོ་ལ་གཉིས། ལུགས་དགོད་པ་དང། དེ་དག་དགག་པའོ། །དང་བོ་ནི། འདི་ལ་སྤྱོར་
 བ་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི་བ་ཡང་གི་སྤྱི་ནི་ཚོས་ཅན། གསལ་བ་མེད་པའི་བར་ཐམས་
 ཅད་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷོགས་བཅུའི་ལུལ་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པ་རང་དང་འབྲེལ་
 བ་ཅན་བ་ཡང་གི་གསལ་བ་དག་དང་དུས་ཅིག་ཅར་འཕྲོད་འདུ་རྗོགས་པར་མངོན་
 པར་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བུ་བའི་ལོ། །བྱལ་བ་སྐྱབ་
 པ་ནི་གསལ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ཆ་ཤས་མེད་པ་གསལ་བ་ཐམས་
 ཅད་ཡོད་ཚམ་དང་རང་ཆས་སུ་འཕྲོད་འདུ་རྗོགས་པར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན།
 གསལ་བ་དེའི་ལུལ་ན་འདུག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་བྱལ་བ་ཉིད་དོ། །ལྷོག་བྱལ་
 བེ་གང་ཞེག་གང་ན་མེད་པ་དེ་ནི་དེའི་ལུལ་དུ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་བྱལ་བར་
 ལྷེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་སྐབས་འདིར་རྗེ་བ་བྱས་ནས་སུན་འབྲིན་བརྗོད་པ་པོ་པེ་

ཐ་ར་ཡིན་ལ་དེས་སུན་འབྲིན་བརྗོད་བ་རྣམས་ཡང་དག་ཏུ་འགྲུང་བར་རང་ལུགས་
 ལ་ཡང་ཁས་ལེན་བ་ཡིན་ནོ། །ཐ་ར་ན་རེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་རྗི་རོ་རེག་བྱ་ལ་
 སོགས་བ་ཡོན་ཏན་བཞི་པོ་བྱམ་བ་གནས་བའི་ཡུལ་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ཀྱང་ནམ་
 མཁའ་དེས་ཡུལ་ན་ཡོད་བ་ཅན་གྱི་བྱམ་བ་ལ་སོགས་བ་ལ་ཁྱབ་བར་བྱེད་བ་མ་ཡིན་
 བམ་ཞེ་ན། ལུགས་དེ་ལ་ལན་བཏབ་ནས་རང་ལུགས་སྐྱབ་བ་ནི་གོ་ས་ཐ་དད་དང་ཐ་
 མི་དད་གྱི་འབྲེལ་བ་ལྡན་བ་དང་འདྲུ་བ་དག་ལས་གང་ན་གནས་བའི་ཡུལ་དང་དེ་ན་
 གནས་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་བ་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་བའི་བརྗོད་
 བེ་རེ་ལེག་བཞག་སྟེ་བྱམ་བ་དང་སྣམ་བྱ་སྟར་རྣམ་བར་ཚད་བ་དང་དྲུང་དང་དེའི་
 དཀར་པོ་སྟར་རྣམ་བར་མ་ཚད་བར་སྣང་བའི་རྣམ་བར་ཤེས་བ་སྐྱེད་བར་རྒྱང་བའི་
 མཚན་ཉིད་འཛིག་རྟེན་བའི་གྲགས་བའི་ཡུལ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་དོ། །ཐ་ར་ན་རེ།
 བསྟན་བཅོས་གྱི་དོན་ལ་ཚོད་བའི་སྐབས་སུ་དེ་དོར་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་བས་
 ཅི་བྱ་ཞེ་ན། ལུ་ག་ན་རེ། སྲར་བཤད་བ་དེ་བསྟན་བཅོས་གྱི་ཡང་རྣམ་བར་བཞག་བ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྐྱེས་བྱ་དང་དབྱུག་བ་ལྟ་བུ་གོ་ས་སོ་སོ་བར་གྲུབ་བའི་འབྲེལ་བ་
 དག་ལ་ནི་ལྡན་བའི་འབྲེལ་བ་དག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱམ་བའི་དབྱིབས་དང་ཁ་
 དོག་ལྟ་བུ་གོ་ས་སོ་སོ་བམ་ཡིན་བར་གྲུབ་བ་དག་ལ་ནི་འདྲུ་བའི་འབྲེལ་བ་དག་གོ་
 ཞེས་བྱ་བ་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་བའི་སྤྱིར། ལུགས་ཁྱབ་བ་གྲུབ་བའི་
 དོན་བསྟུ་བ་ནི། ཁྱབ་བ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་བ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཀས་གྲུབ་
 བ་དེའི་སྤྱིར། གསལ་བ་རང་ཡོད་བ་ཅན་དང་རང་ཚས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་བ་ལང་གི་
 སྤྱི་དེ་གསལ་བ་དེའི་ཡུལ་ན་གནས་བར་བསྐྱབ་བར་བྱ་བ་ལ་གསལ་བ་དེ་དང་དུས་

ཅིག་ཅུ་འཕྲོད་འདྲུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་བ་ཉིད་འདི་ནི་གཏུན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །ཤེ་
 ཐར་མི་འདོད་པའི་དོན་མ་བསྐྱབས་པའི་ཉེས་པ་སྤང་བ་ནི། ལུང་ན་གནས་པ་ཁ་ཅིག་
 བ་རེ། གལ་ཏེ་རང་གི་རྟེན་གསལ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཁྲུབ་པར་སྐྱེ་བ་ཐར་ས་ཀྱང་གསལ་བ་
 དེའི་ཡུལ་ན་སྐྱེ་གནས་པར་འདོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་དེའི་སྲིད། ལུ་གས་ཐར་པ་མི་
 འདོད་པ་བསྐྱབས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་སློང་རོང་མི་འདོད་པ་བསྐྱབས་པའི་སློན་ཡོད་
 བ་རང་ལུགས་དང་ལུ་ག་གཉིས་ཀ་མ་ཐུན་པར་སློན་པ་ནི། ལྷོགས་བཅུ་མཐའ་ཡས་
 པའི་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ན་གནས་པའི་གསལ་བ་དག་དང་དུས་ཅིག་ཅར་འཕྲོད་འདྲུ་
 རྫོགས་པར་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་ནི་གསལ་བ་དེའི་བར་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྲུབ་པ་མ་ཡིན་
 པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དེས་བར་གསལ་བའི་བར་ན་ཡོད་དགོས་པ་
 དེའི་སྲིད། དེར་ཐལ། ཤར་ལྷོགས་ཀྱི་ཡུལ་གཞན་དུ་སྲ་ན་མེད་པའི་བ་ལང་གི་
 གསལ་བ་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ན་སྐྱེ་ཆ་གཅིག་སྤར་ཡོད་ཀྱི་གསལ་བ་ལ་གནས། ཆ་
 གཅིག་གསར་བྱུང་གི་གསལ་བ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་ཆ་མེད་དུ་ཁས་སྤངས་
 པའི་སྲིད། ལུབ་ལྷོགས་ཀྱི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་གཅིག་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་
 གསར་བྱུང་གི་གསལ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་མི་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འགྲོ་འོང་གི་བྱ་བ་
 མེད་པར་ཁས་སྤངས་པའི་སྲིད། ཤར་ལྷོགས་ཀྱི་གསལ་བ་མ་སྐྱེས་པའི་སློན་དེ་ན་
 སྐྱེ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་མེད་པའི་བར་ན་གསལ་བ་མེད་པར་ཁས་སྤངས་པའི་སྲིད།
 དེས་ན་ལུབ་ལྷོགས་ཀྱི་གསལ་བ་གཅིག་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་སྐྱེ་ཆ་མེད་གཅིག་ནི་
 ཡུལ་གཞན་བར་སློང་དུ་མ་སོང་བར་ལུབ་ལྷོགས་ཀྱི་གསལ་བ་དེའི་ཡུལ་ཅན་མ་
 ཡིན་པ་ཤར་ལྷོགས་སྲ་སྲ་ན་མེད་པ་དག་དང་འཕྲོད་འདྲུ་རྫོགས་པར་མཛོན་པར་

འབྲེལ་བ་ཞི་གསལ་བ་གཉིས་པོ་དེའི་བར་ན་ཁྲུབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
 བ་ཉི་མ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་བར་སྐྱོང་བ་ན་
 མེད་ན་སྲུང་ཡོད་ཀྱི་བྱུང་བ་དང་གསར་སྐྱེས་ཀྱི་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་
 ཁྲུབ་པ་མི་རུང་བ་བཞིན་ཅོ། །བྱ་བ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནས་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་པའི་བར་
 གྱི་དོན་བསྐྱུས་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཚོས་ཅན། སྲུང་ཡོད་ཀྱི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་དང་
 གསར་བྱུང་གི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་དེ་གཉིས་གང་ན་གནས་པའི་ཡུལ་དང་། དེ་
 གནས་ཀྱི་བར་ན་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུ་རྗེས་
 བར་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་གང་ཞིག་འགྲོ་འོང་གི་བྱ་བས་སྐྱོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཞེས་པ་
 མན་ཚད་ལ་ཁྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྩོགས་བཅུ་མཐའ་ཡས་པའི་བྱུང་བ་དུ་མ་ལ་ཉི་
 མའི་འོད་དང་ནམ་མཁའ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཁྲུབ་ན། དེའི་བར་ན་ཡང་ཡོད་དགོས་པ་
 བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་པོ་ཐ་དེའི་ལུགས་བཀོད་ནས་དེ་དག་གི་པ་ལ་སྐྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་
 ཞི། སྐྱོར་བ་གཉིས་པ་ལང་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཞི་ཚོས་ཅན། གསལ་བ་དང་དེའི་བར་
 ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བའི་བར་ན་ཡོད་ན་དམིགས་པའི་མཚན་
 ཉིད་དུ་གྱུར་བ་ལས་གསལ་བའི་བར་དག་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་ཡོད་ན་
 དམིགས་རུང་དུ་བསྐྱབ་པ་ཞི། སྤྱི་ཡོད་ན་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་
 ཏེ། བ་ལང་གི་གསལ་བ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་མཛོན་པར་
 གསལ་བ་སྤེ་ཞེས་པའོ། །དཔེ་ལུ་ག་དང་མ་རྒྱན་པར་རང་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་དག་ག་བ་
 ལ། ཐལ་བ་རྣམས་མ་དང་ཐལ་བ་ལོག་པའོ། །དང་པོ་ཞི། དཀར་ཐལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་

གསལ་ཡང་གཞན་ལ་བརྟེན་བ་མི་གསལ་ལོ་ཞེ་ན། གཅིག་ལ་གསལ་བས་ཐམས་
 ཅད་ལ་གསལ་བར་ཐལ། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆ་ཐ་དད་བ་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱི་
 འདོད་ན། དུས་དུས་གང་ལ་ཡང་མི་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བར་ཐལ། རྟེན་
 གསལ་བ་གཅིག་ལ་གསལ་བས་ཐམས་ཅད་གསལ་བའི་སྤྱི་དུ། བར་མ་ཚོད་པ་
 གསལ་ཡང་ཚོད་བ་མི་གསལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བར་མ་ཚོད་པ་
 དང་བར་ཚོད་པའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། ཐག་ཉེ་བ་ན་གནས་པ་
 གསལ་ཡང་རིང་བ་ན་གནས་བ་མི་གསལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐག་
 རིང་པོ་གནས་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ཐག་རིང་པོར་གནས་པའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཅིག་ཡིན་
 པའི་སྤྱི་དུ། དེ་བཞིན་བཟུང་རུང་བའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་གསལ་ལ་བཟུང་མི་རུང་བའི་བ་
 ལང་གི་སྤྱི་མི་གསལ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཟུང་རུང་བའི་བདག་ཉིད་དང་བཟུང་མི་
 རུང་བའི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་དེའི་སྤྱི་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། བ་ལང་གི་སྤྱི་རང་གི་
 རྟེན་བ་ཡང་གི་གསལ་བ་དང་མིག་གི་དབང་པོ་སྐྱོར་བའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་སྤྱི་
 གསལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་མི་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་
 གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། བ་ལང་གི་སྤྱི་རྟེན་གསལ་བ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
 རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའི་སྤྱི་གསལ་ལ། འདུ་འབྲེལ་མེད་པའི་སྤྱི་མི་གསལ་བའི་ཁྱད་
 པར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་རྟོ། །

གཉིས་བ་ཞེ། དུལ་མཚུངས་པའི་རྟེན་གསལ་བ་དབང་པོ་དང་སྐྱོར་བའི་འབྲེལ་
 བ་བྱུང་བ་ལ་བཟོས་ནས་སྤྱི་སྐྱོ་དུས་དུ་གསལ་དགོས་པ་ཡིན་ན་ནི་བ་ལང་གི་སྤྱི་
 ཚོས་ཅན། ཆ་ཐ་དད་བ་མེད་པར་འགལ་བར་ཐལ། རྟེན་གསལ་བ་དང་དབང་པོ་དུལ་

མཚུངས་པ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཡང་ཆ་ཐད་མེད་པར་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཡང་བརྗོད་
བར་བྱ་བར་ཐལ། བཟུང་བྱང་བ་དང་བཟུང་མི་བྱང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གསལ་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ལ་སོགས་པའི་སྐྱུ་ཆ་ཐད་མེད་པ་འགལ་
བར་ཐལ། བར་མ་ཚོད་པ་དང་བར་ཚོད་པའི་གསལ་བ་གཉིས་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ནམས་ལ་ཡང་སྐྱུར་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལ་གསུམ། བསྐྱུ་བ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་དང་། འགལ་བ་
མི་འབྲུལ་བ་སྲིད་པ་དང་མི་སྲིད་པའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། མདོ་མཛད་པས་
བྱས་པ་འགལ་བ་མི་འབྲུལ་བའི་དཔེར་སློབ་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟེགས་
གཟན་གྱི་སློབ་མས་བཀོད་པའི་མི་དམིགས་པ་འདི་དང་རང་བཞིན་ནི་ཚོས་ཅན།
བསྐྱུ་བ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། བ་ལང་གི་སྤྱི་གཅིག་པོ་ལ་གསལ་བའི་བར་
ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཕན་ཚུན་དངོས་སུ་འགལ་བའི་དོན་ཚུལ་གསུམ་ལུང་ལ་
བརྟེན་ནས་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྐྱུ་བའི་ཚུལ་གསུམ་ལུང་ཅམ་ལ་
བརྟེན་པའི་བརྒྱན་འགལ་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་དངོས་འགལ་སྐྱུ་བའི་གཏན་
ཚིགས་གཉིས་བྱང་བ་དེ་བས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལུང་གི་ཡུལ་ལ་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་
ཡུལ་ལ་མི་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། །ཁས་ལྷངས་ལ་བསྟོས་པའི་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ལུང་ལ་བརྟེན་པ་ལ་འགལ་བ་མི་འབྲུལ་བ་ཅན་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ།
གཟེགས་གཟན་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེད་པས་ནི་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་

གཉིས་པོ་དེ་དག་བ་ལང་གི་སྤྱི་ལ་གཞི་མ་སྤྲེལ་དུ་འདུ་བ་མི་འགལ་བར་མཐོང་ནས་
གཉིས་ཀ་བ་ལང་གི་སྤྱི་ལ་ཚོས་སྤྱི་བ་འདད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་མཐོང་
བར་ཐལ། མཐའ་ཡས་པའི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུ་
ཚོགས་པར་འབྲེལ་བ་དང་། གསལ་བ་མེད་པའི་བར་ན་ཡོད་ན་དམིགས་སྤྱི་རུང་བ་
ལས་མ་དམིགས་པ་གཉིས་པོ་དག་གི་ཁྲབ་བྱེད་དངོས་སྤྱི་འགལ་བའི་ཚོས་གསལ་བའི་
བར་ན་ཡོད་པ་དེ་མེད་ན་ཁྲབ་བྱ་སྤྱི་མ་མི་འབྲུང་བ་དང་གསལ་བའི་བར་ན་མེད་པ་དེ་
མེད་ན་ཁྲབ་བྱ་སྤྱི་མ་མི་འབྲུང་བའི་འབྲེལ་བ་མ་མཐོང་བས་བ་ལང་གི་སྤྱི་ལ་ཁྲབ་བྱ་
འགལ་བ་གཉིས་པོ་གཞི་མ་སྤྲེལ་དུ་བསྐྱུས་ནས་བའདད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཞི། དངོས་སྣོབས་རྗེས་དབག་དེ་ལ་འགལ་བ་མི་འབྲུལ་བ་ཅན་མི་སྲིད་
དེ། འགལ་བ་དེ་དག་གཞི་གཅིག་ལ་འདུས་པ་དངོས་སྣོབས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་
ནའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་དང་རྗེས་སྤྱི་འབྲེལ་བའི་རྗེས་སྤྱི་དབག་པ་
ལ་ནི་ཅི་ལྟར་དངོས་འགལ་བ་དག་གཅིག་ལ་འདུ་བ་མི་སྲིད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དེས་ཁྲབ་
པའི་བརྒྱུད་པའི་འགལ་བ་དག་ཡང་གཞི་མ་སྤྲེལ་དུ་མི་འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཞི། འགལ་བ་མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། ཚུལ་
གསུམ་ཁས་རྒྱངས་པའི་སྣོབས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ལུང་ཅམ་ལ་
བརྟེན་པ་དེ་བས་ནའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་སྣོབས་པའི་དགོས་པ་དང་། དཔེ་དངོས་དང་། དེ་
གཉིས་སྣོབས་མི་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་མཚན་པའི་སྣོབ་དཔོན་གྱིས་ནི་
འགལ་བ་མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་བ་བྱས་པ་དང་མཉན་བྱ་འདི་

གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསལ་བའི་དཔེ་མ་ཡིན་པར་ཕྱོགས་ཅམ་མཚོན་
པའི་དཔེར་བརྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང་སྐྱ་རྟག་སྟེ་མཉན་
བྱའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟགས་ཕྱི་མ་སྟོབས་རྒྱུད་བ་དང་། སྐྱ་མ་སྟོབས་དང་ལྡན་
བ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་བྱེ་བཤག་པའི་བརྟན་
བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་མཉན་བྱ་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་
འདི་ལ་ནི་ཚོས་ཅན། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དཔེ་བཅའ་ལྟར་སྐྱང་གསུམ་
ཁས་སྲུང་བར་བྱ་བ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོད་གཞི་དཔེར་མི་རྒྱུད་བས་སྐྱའི་སྐྱི་ཉིད་
རང་གི་གསལ་བ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་བ་དང་རྟགས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་དགོས་པས་
སྐྱའི་སྐྱི་དོན་གཞན་ཉན་པའི་དབང་པོས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱ་རྟག་པ་སྟེ་གསུམ་
ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྐྱང་གསུམ་ཁས་ལེན་པ་དེ་
ལ་མཉན་བྱས་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚད་མ་འདི་འབྲུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མཉན་བྱས་སྐྱ་རྟག་པར་བསྐྱབས་པ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། ཚུལ་
གསུམ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་འོངས་པའི་བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱི་
གོགས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོད་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྲུངས་ན་དཔེ་བཅའ་ལྟར་
སྐྱང་གསུམ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དཔུམ་པ་ནི། བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབས་
སྐྱའི་ཚོས་ཅན། ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ཉེ་བར་དགོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱབ་
རྟེན་ལུང་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་

ཞེས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་འབྲེལ་བ་མི་འབྲུལ་བ་ཡང་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་མ་
བྱུང་བར་ཐལ། ལུང་ལ་བརྟེན་པ་དང་མི་ལྟོས་པ་གང་དུ་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར། འདིས་བྱས་པ་ལ་གོགས་བྱེད་མི་རྣམས་ལ་མཛད་པའི་དཔེ་དེ་ཕྱོགས་
མཚོན་གྱི་དཔེ་ཡིན་ནོ། །

དཔེ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་ལོགས་པ་ཡིན་པ་དགག་པ།

གསུམ་པ་དཔེ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་ལོགས་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས།
གཏན་ཚིགས་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པས་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་ལོགས་པ་
མ་ཡིན་པ་དང་། དཔེ་རང་རྒྱུད་དུ་སློབ་གྲུར་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚུ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་ནི་གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་ལས་ལོགས་ལེག་ཏུ་སློབ་གྲུར་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་
པར་ཐལ། སློབ་གྲུར་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚུ་ལ་
གསུམ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་ཁྱབ་པ་བྲན་པར་བྱེད་པས་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡན་
ལག་ཡིན་ནམ། རང་རྒྱུད་དུ་སློབ་གྲུར་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
ཁྱབ་པའི་ནང་དུ་འདུས་པ་འབྲེལ་པས་འཆད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དགོས་རུས་མེད་
པར་ལོག་ནས་འཆད་དོ། །གཞུང་འདི་དག་བཅུ་དགོས་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལྱི་བསམ་པ་
ནི། སློབ་གྲུར་གོ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་
དང་། ལུང་ལ་མི་བརྟེན་པར་ཚུ་ལ་གསུམ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་དཔེ་
ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་གསུམ་ལས་འདི་ནི་ཕྱོགས་ཚོས་དང་ཁྱབ་པ་བྲན་པ་མེད་ཀྱང་
དཔེ་དང་ཚོས་མཚུངས་པ་ཅན་དུ་ཉེ་བར་འཇལ་བས་དཔེ་ཅམ་སྐྱབ་བྱེད་ལོགས་པར་

འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་ཡང་དག་གིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྲབ་པ་སྟོན་
པའི་ཚུལ་དང་། དཔེ་སྟོན་ཅན་གྱིས་ཁྲབ་པ་སྟོན་མེད་བསྟན་མི་རུས་པ་དང་། དཔེ་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་དེའི་ལྡོག་སྟོགས་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གྱི་རྟོན་པའི་ཚུལ་དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་སྟོན་
པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཚུལ་གསུམ་དུ་མ་
གཏོགས་པ་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཚུལ་གསུམ་བཤད་པ་དེ་ཅེས་གྱིས་རྟོགས་ཚུལ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་ཡང་དག་གི་
དོན་དང་སྟོགས་སྐྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ཡང་དག་དེའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ལོགས་ལོགས་ཏུ་མ་བཤད་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་
དེ་ཅེས་གྱིས་དོན་གོ་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དཔེ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་པས་དཔེའི་
མཚན་ཉིད་ལོགས་ལོགས་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེ་ན། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་ལས་ལོགས་སུ་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ནི་མ་སྟན་པའི་སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་མི་མ་སྟན་པའི་
སྟོགས་ཐམས་ཅད་ལས་སྟོགས་པའི་ཚུལ་དུ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་དཔེ་ཡང་དག་ལ་བཤད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་རྩར་དུ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་ཁྲབ་པ་བསྟན་པར་བྱ་
བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ནི་འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་ཡང་དག་

གི་དཔེ་དག་ཁྲབ་པ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་བ་དེ་
 བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་དང་བདག་གཅིག་པའི་དེ་ཅུམ་གྱིས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་དཔེ་ཡང་
 དག་གིས་བཤད་པར་བྱ་བ་ཅུམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། སྐྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི། དེ་
 ཡང་རྒྱལ་བས་སྤྱི་རྒྱལ་ལ་འབྲེལ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ཁྲབ་པ་གཉིས་དཔེ་ལ་སྟོན་
 པ་ནི་གང་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་ན་མེ་ཡོད་ལ་དཔེར་ན་ཚང་མར་བཞིན་དང། མེ་མེད་ན་
 བེ་གང་ན་ཡང་དུ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཞན་པ་ཚུ་སྐྱུང་དག་བཞིན་
 འོ། །རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་ཁྲབ་པ་སྟོན་པ་ན་གང་བྱས་པ་དེ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་ལ།
 དཔེར་ན་བྱས་པ་དང། མི་རྟག་པ་ཉིད་མེད་ན་ནི་བྱས་པ་མི་སྲིད་དེ་དཔེར་ན་ནས་
 མཁའ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་བསྟུས་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་
 ལྡོག་གི་ཁྲབ་པ་དཔེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་རག་ཡང་དག་གིས་
 ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་སྟན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་
 མི་མ་སྟན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་མེད་པར་སྤྱིར་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་རྣམ་པ་དག་གམ་གྱེ་
 བཤག་གཏན་ཚིགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོའི་
 ཁྲབ་པ་གཞི་ལ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པར་མི་རུས་པར་ཐལ། རྗེས་
 སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྲབ་པ་དཔེ་ཡང་དག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྲབ་པའི་དོན་འདི་བསྟན་ན་ཡང་དཔེ་གཉིས་པོ་བསྟན་པ་ཉིད་དུ་
 འགྱུར་བ་ཉིད་དེ་དཔེ་གཉིས་པོའི་མཚན་ཉིད་དེའི་ཚུལ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྲབ་
 པ་སྟོན་པ་དེ་ཅུམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་འོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཀླུ་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་
བསྐྱབ་པོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། དཔེ་ཡང་
དག་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་དཔེའི་ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
གཞོན་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་སྲིད་པོ། །

གཉེས་པ་དཔེ་ལྟར་སྤང་ལ་གཉིས། མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྟར་སྤང་དང་། མི་མ་སྐྱུན་དཔེ་
ལྟར་སྤང་ངོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རོན་སྐྱོན་ཞུགས་པ་དང་། རྫོགས་ཞུགས་པ་དང་།
སྐྱ་སྐྱོན་ཞུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སྐྱ་ཉག་སྟེ་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད།
དཔེར་ན་སེམས་པའི་ལས་བཞིན་དག་བྱམ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་
དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་དང་། ལ་སོགས་པས་གཏན་ཚིགས་དང་ཉགས་ཚོས་
གཉིས་ཀས་སྟོང་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་མ་སྐྱུན་དཔེར་བཀོད་པའི་སྲིད། རོན་སྐྱོན་
ཞུགས་པའི་མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྟར་སྤང་དུ་ཐལ་ཞེས་ཚན་པ་གསུམ་དུ་སྦྱར་པོ། །དེ་ཡང་བྱེ་
བྲག་པས་སེམས་པའི་ལས་མི་ཉག་ཅིང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་སྐྱུན་ཉག་
ཅིང་རེག་བྱ་ཅན་དུ་འདོད་པ་དང་། བྱམ་པ་གཉིས་ཀར་དུ་མི་འདོད་པས་དེའི་སྐྱོ་ལ་
བལྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། དག་སྐྱུ་བའི་སྐྱེས་བུ་པ་རོལ་པོ་ཚོས་ཅན། འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱུ་བའི་སྲིད། ལམ་པོ་ཆེའི་མི་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
དང་། ལ་སོགས་པ་ཚོད་གཞི་དང་དཔེ་དེ་ལ་འཆི་བའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཆགས་ལྡན་
ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་པ་དང་། ཀྱུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་ལྡན་ཡིན་པའི་སྲིད་
ཞེས་བཀོད་པ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཚོས་དང་གཏན་ཚིགས་དང་གཉིས་ཀ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་

བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ནི་དབེར་ན་གང་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་
 དང་ལྡན་བ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཚོས་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་མི་བཞིན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡོད་ཀྱང་རབ་ཏུ་མ་བསྟན་པ་ན། དབེར་ན་སྐྱེ་བེ་
 རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་སྲིད། བྱམ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་
 འགྲོ་བ་བསྟན་ཡང་སྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། དབེར་ན་གང་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་བྱས་
 བ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཚོས་མ་སྐྱབ་པས་བསྟན་པའི་དབེ་
 ལྟར་སྤང་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལ་དབེ་གསུམ་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། མ་སྐྱབ་དབེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་
 ཏེ། མ་སྐྱབ་དབེར་བཞོད་པ་གང་ཞིག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྗེས་འགྲོ་མ་ཚང་བ་བསྟན་པ་
 དང་། རྗེས་འགྲོ་མ་བསྟན་པ་དང་། རྗེས་འགྲོ་སྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པའི་སྲིད། གཉིས་
 པ་ལ་གསུམ། རོན་སྐྱོན་ལྷགས་དང་། རློ་སྐྱོན་ལྷགས་པ་དང་། སྐྱ་སྐྱོན་ལྷགས་པའི་
 དབེ་ལྟར་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། ཚོས་མི་མ་སྐྱབ་དབེས་ཀྱང་དབེ་ལྟར་སྤང་དུ་འགྱུར་བ་
 ཡོད་དེ། སྐྱ་ཚོས་ཅན། རྟག་སྟེ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དབེར་ན་རྒྱལ་སྤང་རབ་
 བཞིན་དང་ལས་བཞིན་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
 བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པ་དང་། ལ་སོགས་པ་རྟགས་ལས་ལྡོག་
 པ་མེད་པ་དང་རྟགས་ཚོས་གཉིས་ཀ་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པའོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་
 བ། དབེ་གསུམ་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། མི་མ་སྐྱབ་དབེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། མི་མ་སྐྱབ་དབེར་
 བཞོད་པ་གང་ཞིག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་རྟགས་དང་གཉིས་ཀ་ལས་
 ལྡོག་པ་མེད་པའི་སྲིད་ངོ་། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མི་མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྟར་སྤང་ནི།
 དང་སྤོང་སེར་སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཉེས་པ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐར་མ་ཤེས་པའི་བསྟན་
 བཅོས་མ་བརྩམས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཅེར་བུ་བའི་སྟོན་པ་ལྷུ་མཚོག་བཞིན་ཞེས་
 པ་བསྐྱུབ་བྱའི་ཚོས་ལྷོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང། དེ་ཚོས་ཅན། གསུམ་རིག་པའི་
 བམ་བེས་ཚིག་ཚད་མར་གཟུང་བར་མི་འོས་ཏེ། ཚགས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
 ན་གཅེར་བུ་བའི་སྟོན་པ་གོ་བྱ་ཏ་མ་བཞིན་ཞེས་པ་རྟགས་ལྷོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་
 དང། དེ་ཚོས་ཅན། ཚགས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་འཛིན་དང་ཀྱན་འཛིན་གཉིས་དང་
 ལྡན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཅེར་བུ་བའི་སྟོན་པ་ལྷོང་རིས་བཞིན་ཞེས་པ་གཉིས་ཀ་
 ལྷོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའོ། །དཔེ་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། མི་མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་
 ཏེ། མི་མ་སྐྱུན་དཔེར་བཞོད་པ་གང་ཞིག་ཚོས་ལྷོག་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞེས་རིམ་པ་
 བཞིན་དུ་སྤྱང་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལྷོག་པ་ཡོད་ཀྱང་རབ་ཏུ་མ་བསྟན་པ། དཔེར་ན་སྐྱ་མི་ཉག་སྟེ།
 བྱས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་པ་དང་ལ་སོགས་པ་ལྷོག་པ་མ་ཚང་བ་
 བརྗོད་པ་ཚགས་ལྡན་ལོག་ན་སྐྱ་བ་ལྷོག་སྟེ། དཔེར་ན་དོའི་དུམ་བུ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
 པ་དང། ལྷོག་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྗོད་པ་གང་མ་བྱས་པ་དེ་ནི་ཉག་པར་ངེས་ཏེ།
 རྣམ་མཁའ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དཔེ་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། མི་
 མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། མི་མ་སྐྱུན་དཔེར་བཞོད་པ་གང་ཞིག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
 ལྷོག་པ་ཡོད་ཀྱང་མ་བསྟན་པ་དང་ལྷོག་པ་མ་ཚང་བ་བརྗོད་པ་དང། ལྷོག་པ་ཕྱིན་ཅི་
 ལོག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དཔེ་ལྟར་སྤང་བཙོ་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་གིས་ནི་ཚོས་ཅན། གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་གི་ཁྲབ་པ་རྣམ་མར་བསྟན་པར་མི་བྱས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་སྤྱི་འཇོག་ཉིད་དམ་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཁྲབ་པ་རྣམ་མར་བསྟན་
པར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞིའི་སྤྱི་དོན་གྱིས་གོ་བས་
དཔེ་ལྟར་སྤང་འདི་དག་བསལ་བར་རེག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་སྤྱི་
དང་བྱེ་བྲག་གི་ཁྲབ་པ་སྟོན་མེད་རྣམ་མར་བསྟན་པར་མི་བྱས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁས་སྤངས་བརྗོད་པ་དང། དེ་དག་ག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁྲབ་པའི་ཚུལ་ལ་མ་རེག་པར་རང་རྒྱད་ཉིད་དུ་དཔེ་ཉེར་
འཇལ་སྟོག་གྲུར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཡང་དག་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཚེ་དགོས་པ་
མེད་པ་དང། བྱས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང། འགྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེ་བར་འཇལ་བའི་དཔེ་ཚོས་ཅན། སྟོག་གྲུར་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་
དོན་མེད་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དེའི་ཚུལ་ལ་མ་རེག་ནའང་
སྟེ་དེ་ལ་མ་རེག་པའི་གོ་བྱེད་གང་ཞིག་བསྐྱབ་བྱེད་ཚོས་དང་མ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཁྲབ་པ་དྲན་བྱེད་མ་ཡིན་ན་སྟོག་གྲུར་གོ་བ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པ་དང། ལྟོགས་གཅིག་འདྲ་བས་སྟོག་གྲུར་གོ་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བ་དང། ཁྲབ་པ་
དྲན་བྱེད་ཡིན་པས་རང་རྒྱད་པས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལག་ཏེ་
དཔེས་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་སྟོག་གྲུར་བསྐྱབ་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་
མེད་པར་ཐལ། དཔེར་བཞོན་པ་གང་ཞིག་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མི་འབྲུལ་བ་ཉིད་ཁྲབ་པ་
གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། བསྐྱབ་བྱེད་ཚོས་དང་འགྲེལ་བ་མེད་པའི་

ཕྱིར་ལོ།

གཉེས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ལ་མི་བལྟོས་པའི་དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་བ་ལས་སློབ་གྲུང་རྣམས་མར་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་ཚབ་གང་གིས་ན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་དང་རྣམ་པ་འགས་འདྲ་བ་ཙམ་གྱིས་ནི་སློབ་གྲུང་བདག་ཉིད་གཞན་དུ་འཁྲུལ་མེད་དུ་ངེས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གོ་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཚ་འགས་འདྲ་བ་དེས་ན་གཞན་དེའི་གོ་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་དེ་ལྟར་ནི་མི་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་ལ་མཛོན་སུམ་རྗེས་དབག་དུ་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ལ་ཁྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚ་འགའ་ཞིག་དང་རྣམ་པ་འགས་མི་མཚུངས་པའི་དོན་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རང་རྒྱུད་དུ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་འདིའི་ཁྲུབ་པ་དཔེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷོགས་ཚོས་དང་དཔེ་ཡང་དག་དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེས་ཁྲུབ་པའི་རྟགས་ཚོས་གཉེས་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ལས་ཚོད་གཞི་དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་དང་ལྡན་པར་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེ་ཡང་དག་འདི་ཚོས་ཅན། སློབ་གྲུང་གོ་བྱེད་རང་རྒྱུད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྲུབ་པ་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་མི་སྟོན་པའི་དཔེ་ཚོས་ཅན། སློབ་གྲུང་གོ་བྱེད་དུ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དཔེ་གང་ཞིག་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། སློབ་གྲུང་གོ་བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ལ་མ་བལྟོས་པའི་དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་

ཆེགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྲུབ་པའི་སྲིད་རྟོ། །

མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ཡོག་རྟོག་ཟིལ་གཞོན་ཡན་ལག་སུན་
འབྲིན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་གིས་ཀྱིས་གཞོན་པའི་ཡན་
ལག་སུན་འབྲིན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སུན་འབྲིན་ཡང་དག་དང་། སུན་འབྲིན་ལྟར་
སྤྱད་རྟོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་
ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་སྐྱབས་ནས་དོན་སྦྱོར་སོགས་ཞུགས་པ་དང་ཁུབ་པ་
སོགས་བརྗོད་པ་མ་ཚང་བ་དང་། ལྷག་པ་བརྗོད་པ་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་གྱིས་ཁུབ་པ་མ་ཚང་
བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྐབས་དང་འཚམ་པར་བརྗོད་པའི་དག་ཚོས་ཅན། སུན་འབྲིན་
ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་མཛོན་པར་འདོད་པ་འགྲུབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་སྤྱི་
རྒྱུ་གྱི་དག་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་རོང་
སྤྱི་རྒྱུ་གྱིས་སྤོགས་ཚོས་མ་ཚང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་
དོན་སྦྱོར་ཞུགས་པ་སོགས་སྤྱད་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཇི་སྟེན་འོས་པར་
བརྗོད་པ་ནི་ཚོས་ཅན། སུན་འབྲིན་པ་ཡང་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་པ་རོལ་པོ་རྒྱལ་བའི་
མཛོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་གོགས་བྱེད་པའི་སྲིད་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སུན་འབྲིན་གྱི་དག་དགོས་པ་མེད་པའི་ཚོད་སྤང་དང་།
བྱས་པ་མེད་པའི་ཚོད་སྤང་དང་། སུན་འབྲིན་བརྗོད་པའི་དུས་རོས་གསུང་བའོ། །དང་

བོ་ལ་གཉིས། ཚེད་པ་དང། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཚོལ་བས་སྐྱབ་ཤེད་ལྟར་
 ལྟར་བཀོད་པ་ལ་སྤི་ཚོལ་གྱིས་སྤྱོན་མ་བརྗོད་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྐྱབ་གི་དོན་
 ཉིད་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམས་པ་མེད་པས་ཚོལ་བའི་འདོད་དོན་འབྱུང་བར་མི་
 འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པས་ཚོལ་བའི་འདོད་དོན་འབྱུང་བའི་གོགས་ཤེད་པ་
 ལ་སྤི་ཚོལ་གྱི་སྲུང་འབྲིན་མི་དགོས་སོ། །ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་
 བེ་དེ་ལྟར་ཡིན་མེད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྐྱབ་གི་དོན་རྣམས་
 གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བ་དང་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་པའི་དག་དང་སྲུང་འབྲིན་པ་དག་གིས་
 གསར་དུ་ཤེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་དག་ནི་
 ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སོགས་སྐྱབ་རྣམས་པ་དེའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དང། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྐྱབ་རྣམས་ནི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་མི་རྣམས་པ་དེའི་རང་བཞིན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྐྱབ་དག་དང་སྲུང་འབྲིན་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞེ་ན།
 ཕྱི་ཚོལ་གྱི་དོར་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་དོར་
 ཚོལ་བའི་སྤྱི་ས་ཤུའི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམས་པ་ཡོད་པ་གྲུབ་པ་སྟེ་གསལ་བར་ཤེད་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲུང་འབྲིན་ཡང་དག་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོལ་བའི་
 སྤྱི་ས་ཤུའི་སྤོ་དོར་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམས་པ་མེད་པ་གྲུབ་པ་སྟེ་གསལ་བར་ཤེད་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐམ། ཚོལ་བས་སྐྱབ་ཤེད་བཀོད་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམས་
 པ་ཡོད་པ་དང་རྣམས་པ་མེད་པ་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་སྤོ་དོར་གྲུབ་པ་དེ་ནི་སྐྱབ་དག་དང་
 སྲུང་འབྲིན་གྱི་ཚིག་མེད་པར་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། ཚོལ་བས་ཕྱི་ཚོལ་ལ་རྗེས་དཔག་
 སྤེད་པ་དང། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་ཚོལ་བའི་སྤོ་མ་པ་ཞི་བར་ཤེད་པ་དེའི་ཤེད་པ་བོར་བརྗོད་

པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་བྱས་པ་
ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་སྐྱབ་པ་སྟེ་གང་ཟག་གཉེས་ཀྱི་ཚད་མའི་ངོར་རྣམ་
བར་འཛོག་པ་ནི་ཚིག་དེ་གཉེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བསྟོན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚད་པ་དང་། ལན་ལོ། །དང་ལོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱལ་བས་སྐྱི་
རྒྱལ་གྱི་ངོར་སྐྱ་བྱས་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་དག་བཀོད་པ་ན་སྐྱི་རྒྱལ་གྱིས་
ཕྱོགས་ཚོས་མ་ཚང་ངོ་ཞེས་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ན་ཡང་རྒྱལ་བས་རྒྱལ་གསུམ་མ་ཚང་
བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཀྱང་ལན་བཏབ་པ་ན་སྐྱི་རྒྱལ་གྱི་ཚིག་དེ་ནི་
སུན་འབྲིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་གོགས་མ་
ཡིན་པར་སྐྱི་རྒྱལ་གྱི་སློང་ངོར་རྗེས་དབག་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ངོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་ནི། ཕྱིས་
རྒྱལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་བཀོད་ནས་སྐྱི་རྒྱལ་གྱི་ངོར་རྗེས་དབག་སྐྱེས་པས་
སྐྱར་སྐྱི་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱོགས་ཚོས་མ་ཚང་བར་བརྗོད་པའི་དག་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཏུ་
མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་སྐྱི་རྒྱལ་བའི་སྐྱབ་དག་དེ་ནི་སྐྱ་མ་སུན་སྐྱར་རྗེས་སུ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་གཞན་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་རྒྱལ་བས་གང་བྱས་མི་རྟག་ །དཔེར་ན་བྱུམ་པ་བཞིན་ཞེས་
སྐྱ་འཕྲོ་ལ་སྐྱི་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱོགས་ཚོས་མ་ཚང་ངོ་། །ཞེས་བརྗོད་པ་སུན་འབྲིན་ཡང་
དག་ཏུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཚོས་མ་ཚང་བ་ལ་མ་ཚང་བར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་
དེ་འདྲའི་སྐྱི་རྒྱལ་གྱི་དག་ཚོས་ཅན། སུན་འབྲིན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སུན་
འབྲིན་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པ་ལ་སུན་འབྲིན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སུན་འབྲིན་པའི་
སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་དག་མ་རྗོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྐྱ་མ་སྐྱབ་

སྐྱལ་མ་ལ་བསྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྲུང་འབྲིན་སྐབས་སུ་
བབ་པའི་དུས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པའི་དག་རྫོགས་པར་
ཁས་ལེན་པ་ན་དེ་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་དེ་སྲུང་འབྲིན་པར་བྱེད་
པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྲུང་འབྲིན་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དུས་མེད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པའི་དག་རྫོགས་པར་ཁས་ལེན་པ་ན་དེ་ལ་སྤྱི་
རྒྱུ་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་དེ་སྲུང་འབྲིན་པར་བྱེད་པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སྲུང་འབྲིན་ལྟར་སྤང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། གསལ་བའི་
དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་མི་སྟོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བའམ་སྤྱིར་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཡང་སྐབས་སུ་བབ་
པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྤྱི་རྒྱུ་གྱིས་རྒྱལ་བའི་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་དག་ཚེས་ཅན།
དེར་སྤང་བ་སྟེ་སྲུང་འབྲིན་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། སྐྱོན་མིན་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་ས་
རྒྱལ་བའི་འདོད་པ་འགྲུབ་པའི་གོགས་མི་བྱེད་པའི་སྤྱི་རྒྱུ་གྱི་ལྷག་ཚོད་ཀྱི་ཚིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། སྲུང་འབྲིན་པ་ལྟར་སྤང་བ་ནི་ལྷགས་ཚོད་དོ། །ཞེས་པ་ལ་ཡང་དེ་
ལྟར་རོ། །ལྷག་ཚོད་ནི་འདྲ་བའི་དོན་དེ་སྲུང་འབྲིན་ཡང་དག་དང་འདྲ་བའི་ཚིག་
གོ། །གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྲུང་འབྲིན་ལྟར་སྤང་
གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་དེ་དག་མ་ལུས་པ་སྐབས་འདིར་ནི་སྟོབ་བར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། ལོག་
པའི་ལན་ལ་མཐའ་མེད་པས་མི་སྟོབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱས་པར་མི་སྟོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་།

དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལན་ལོག་པ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྒྲུང་ནི་སྤར་བ་ཤད་
པའི་ལྷག་ཚོད་ཡིན་ལ། དེའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་འདིར་མི་སྐྱོ་བའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ནི་མཐའ་མེད་པས་མི་སྐྱོ་བའི་སྲིད། མཐའ་མེད་པར་ཐལ།
ལྷག་ཚོད་ཀྱི་རྒྱ་རྩལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་
བ་འདི་ཅམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་སྤར་བྱུག་པའི་རྩལ་གྱིས་གནས་པ་མེད་པའི་སྲིད་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་ཚོད་དང་རྒྱས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་སྤར་
ནས་སམ་མ་སྤད་པས་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་དུས་མཉམ་དུ་འགྲུང་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་
ན་མ་སྤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་འགྲུང་འོ། །ཞེས་སྤད་པ་
མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་གཉིས་སུ་འདུ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་
པའི་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྒྲུང་ལ་དམ་བཅའི་སྐྱོན་མིན་པ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་དཔེ་དང་།
རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་མིན་པ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་དཔེ་དང་། དེ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྒྲུང་མིན་ན་
སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཏུ་ནམ་ཡང་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་རིགས་པ་ཅན་
པ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་པས་བདག་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅས་པ་ནི་དམ་བཅས་པ་
དང་རང་གི་ཚིག་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅའ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། བདག་གི་དོན་ལ་
མེད་དོ་ཞེས་སྤར་བ་འདེབས་ན་བདག་ཅེས་པའི་སྐྱ་སྐྱོར་བ་མི་སྲིད་པའི་སྲིད། བདག་
ཅེས་སྐྱ་སྐྱོར་བས་ནི་བདག་གི་དོན་ཡོད་ཉེ་བར་འཛོག་པ་ཡིན་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྤར་
བ་ཡང་ཡིན་པའི་སྲིད། དམ་བཅས་པའི་ཚིག་དག་འགལ་བས་དམ་བཅའ་བའི་སྐྱོན་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་ནི་མི་
རྟག་སྟེ། ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྲིད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་

གཅིག་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་ཉིད་ཏུ་ཉེ་བར་
བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེ་དག་སྤར་བཤད་པའི་ལྷག་ཚོད་ཏུ་མི་འདུ་བ་དང་། སུན་
འབྲིན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅའ་སྐྱོན་མེད་སྐྱོན་ཏུ་བརྗོད་པ་
དང་། ཉགས་སྐྱོན་མེད་སྐྱོན་ཏུ་བརྗོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཚོས་ཅན།
ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་མཚན་ཉིད་གྱི་ལྷག་ཚོད་གྱི་ནང་ཏུ་འདུ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
དག་ལས་གཞན་པའི་ལྷག་ཚོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོན་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་བརྗོད་དེ་དག་སུན་
འབྲིན་པ་ཡང་དག་གྲང་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་བདག་གི་སྤྱིའི་དོན་ལ་མི་
བསྐྱོན་པར་བདག་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འགོག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་ཡང་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་ཅན་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་
ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཉིས་པོ་དེ་
དག་གྲང་ཆ་འགས་ལྷག་ཚོད་དེ་དག་ཉིད་གྱི་ནང་ཏུ་འདུའོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ།
ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་
ལུས་པ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤར་འདི་དག་གྲང་
ཚོས་ཅན། བན་ཚུན་གཅིག་གི་ནང་ཏུ་གཅིག་འདུས་པ་དེ་ལྟར་ཐལ་བར་འགྱུར་བར་
ཐལ། སྐྱོན་མིན་སྐྱོན་ཏུ་བརྗོད་པ་ཅམ་ཏུ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཉགས་དང་བྱུང་བ་ཁས་
ལྷན་གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱང་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་སྐྱོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།

སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་བཤད་ཟེན་པ་དང་། དེ་སྐབས་དག་ཡང་དག་དང་སྤྱོད་འབྲེན་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆ་ལག་ལེག་འདྲ་བས་ནང་དུ་འདུས་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བ་དེའི་སྤྱིར་སྤྱོད་འབྲེན་ལྟར་སྤྲང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་བརྗོད་རིགས་ཀྱང་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཉིད་དུ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། དེའི་ནང་དུ་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་མི་འདུ་བའི་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་དགའ་བའི་སྤྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་འབྲེན་ལྟར་སྤྲང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་དེ་ནི་བརྗོད་ཟེན་པ་ཉིད་དེ་སྤྱོད་འབྲེན་པ་ལྟར་སྤྲང་བའི་ལྷག་ཚོད་དོ་ཞེས་བཤད་ཟེན་པའི་སྤྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱོད་འབྲེན་ལྟར་སྤྲང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་དེ་ནི་མི་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་མེད་དེ། སྐབས་པ་ཡང་དག་དང་སྤྱོད་འབྲེན་ཡང་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་ཉིད་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ལོ། ། དེར་ཐལ། སྤྱོད་འབྲེན་འཇུག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱོད་འབྲེན་ཡང་དག་མི་འཇུག་པའི་སྤྱིར་དང་དེ་ལ་སྤྱོད་འབྲེན་བརྗོད་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པའི་གོགས་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ལོ། ། སྤྱོད་འབྲེན་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱོད་འབྲེན་བརྗོད་པའི་དག་དེ་ཚོས་ཅན། སྤྱོད་འབྲེན་ཡང་དག་མིན་པའི་ལན་ལྟར་སྤྲང་བ་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། སྤྱོད་འབྲེན་དུ་བརྗོད་པ་གང་ཞིག་ཚོལ་བའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་པའི་གོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པའི་སྤྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱོད་འབྲེན་ལྟར་སྤྲང་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ནི་མ་བསྟན་ཏེ། བསྟན་པར་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་ལོ། །

གཉེས་པ་ལེ་འུ་འཛུགས་ཀྱི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་པའི་ལམ་ཀླུ་ལ་
བའི་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་ལ་བར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
སྟེ། ལེ་འུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བའོ། །

གསུམ་པ་བརྩམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡན་ལག་ཀྱི། གལ་ཏེ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་
བརྩམ་པ་འཆད་པར་འདོད་ན། དེའི་འགྲེལ་པར་ཚུལ་གསུམ་པ་ལོགས་སུ་སློབ་པ་ངེས་
པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་བཀག་ནས་སློབ་པའི་དབྱེ་བ་བརྟན་པའི་དོན་ཅན་དུ་འཆད་ཅེ་ན།
ཀུན་ལས་བརྩམ་གྱི་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་བཀག་པ་དང་། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྩམ་གྱི་
མདོའི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞུགས་དུ་འཆད་པ་མི་འགལ་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབང་ལྷན་གྱི་
ལ་སོགས་པས་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་སློབ་ཅན་གྱི་ལུང་ཡང་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་དོར་
ནས། མདོ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་རིགས་པ་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོས་གྱི་གྲགས་པ་
ངེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། མདོ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་རིགས་པ་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་
བཤད་དེ། དོན་ཡོད་པའི་ལྷན་གས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་
བཅས་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་གཟིགས་པའི་སློབ་དཔོན་དེས་མཛད་པའི་
མདོའི་དོན་འདི་ཁོ་ནར་རིགས་སོ་ཞེས་སློབ་མེད་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་
པའི་ཕྱིར། འོན་པས་མ་འདི་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་གྱི། སློབ་དཔོན་གྱི་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་མ་
བརྒྱད་པ་ཆད་པ་མ་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོས་བཤད་པ་མདོ་མཛད་པའི་
དགོངས་པ་དང་འགལ་བའི་སློབ་མེད་དེ། རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྲུལ་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་
རྟོགས་པ་འབའ་ཞིག་མངའ་བ་མདོ་མཛད་པ་དེའི་དགོངས་པ་འང་ངེས་པར་ནི་ཁོ་བོས་

བཤད་པ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྲིད། འདི་དག་གིས་ནི་མངོ་མཚན་པའི་རང་འགྲེལ་
ལ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་སྤྲད་བཅུག་པར་བསྟན་ཏོ། །ཅི་ལྟར་འགྲེལ་བ་བྱེད་པ་གཞན་
གྱིས་མ་རྟོགས་ཤེ་ན། མངོ་མཚན་པའི་དགོངས་པ་དེ་མི་གསལ་བའི་སློ་ཅན་གྱི་སྲེ་བོས་
རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་གསལ་བ་ཁོ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བུ་
བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་སྲིད་ལོ། །

མཚུག་གི་དོན་བཤད་པ།

བཞི་པ་མཚུག་གི་དོན་ལ་གཉེས། མཚན་པ་ལོ་གང་གིས་མཚན་པ་དང་། ལྷུང་
བྱེད་གང་གིས་བསྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཚེས་ཀྱི་
གཤམ་པས་ཚད་མ་མདོའི་དོན་རྫོགས་པར་འཆད་པའི་སྡེ་བདུན་མཚན་པ་ལས་
རིགས་པའི་གཞན་ཅུང་ཟད་བསྐྱུས་པ་ཚད་མ་རྣམས་པར་ངེས་པ་རྫོགས་སོ། ། །

གཉེས་པ་ནི། རྒྱ་གར་ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་པཎྜི་ཏ་གཞན་ལ་ཕན་པ་བཟང་པོ་ལ་
སོགས་པ་དང་། དམ་པའི་ཚེས་འཛིན་པའི་སློན་ལམ་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་བོད་ཀྱི་
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ལོ་རྩེ་བ་ལྷ་གྱའི་དགེ་སློང་སློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཁ་ཆེའི་གོང་ཁྲིར་
དཔེ་མེད་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱིས་ལེགས་
པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། ། །

གསུང་རབ་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཐབས་ཀྱི་མཚོག།

མངོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་མཚན་པའི་རིགས་པའི་ལམ། །

གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་བའི་ཕན་དག་གིས། །

རྒྱལ་རྩ་བདུན་པས་བཀའ་བའི་ལུགས་བཞིན་བཤད། །

སེར་སྐྱ་གཟེགས་ཟུན་སོགས་གྱིས་བསྟན་པའི་ལམ། །
འབྲས་མེད་སྐྱོན་པ་འབྱུང་བ་བཞིན་མཐོང་ནས། །
བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་འདོད་ན། །
ཟླགས་པའི་གཞུང་བཟང་འདི་ལ་འཇུག་པར་རིགས། །

མཁས་མཚོག་ཀུན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་གཞི། །
འཕགས་པའི་བདེན་བཞི་དངོས་སྟོབས་རིགས་པ་ཡིས། །
ཚུལ་བཞིན་རྟོགས་ནས་རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་འདོད་ན། །
ཟླགས་པའི་གཞུང་བཟང་འདི་ལ་འཇུག་པར་རིགས། །

གང་ཞིག་རྟོགས་ན་ཉེས་ཚོགས་དུངས་འབྱིན་ཞིང་། །
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་བྱིན་བྱེད་པ། །
བདག་མེད་ལྟ་བུའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་འདོད་ན། །
ཟླགས་པའི་གཞུང་བཟང་འདི་ཉིད་བསྟེན་པར་རིགས། །

གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་བའི་མན་ངག་མེད། །
ལུང་དོན་རིགས་པས་དཔྱོད་པའི་མ་ཐུ་མེད་པར། །
གཞན་ལ་སྟོན་དང་རྣམ་བཤད་ཚོམ་བྱེད་པའི། །
སྐྱ་བ་དེ་དག་སྐྱོན་པའི་རྩོམ་མེན་ཡིན། །

དལ་འབྱོན་ལིན་ཏུ་རྙེད་པར་དགལ། །
བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ་སྤད་པར་དགལ། །

རིགས་ལམ་ལྷོ་རྟོགས་དགའ་བ། །

གཞུང་འདི་འདོར་བར་ག་ལ་རིགས། །

ལྷགས་དང་པ་རོལ་གྱིན་པའི་ལམ་གྱི་སྟོལ། །

དྲི་མེད་རིགས་པའི་མིག་གིས་ལེགས་བསྟུས་ནས། །

ཚུལ་བཞིན་སྐྱབ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་མཛད་པ། །

ལྷ་མ་དེ་ལ་བདག་ནི་བྱུག་འཆོལ་ལོ། །

རྒྱལ་པའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་དྲང་ངེས་དོན། །

ལྷབ་པའི་བསྟན་པ་ཚད་མར་བསྐྱབ་པ་ཡི། །

རིགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཁོང་དུ་ཚུད་མཛད་པ། །

རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པ་དེ་ལ་བདག་བྱུག་འཆོལ། །

ཚེད་དང་བཀུར་སྟེའི་བསམ་པས་འདི་མ་བརྩམས། །

ཕྱི་མའི་དུས་ན་ཀུན་གྱི་མིག་གཅིག་ཏུ། །

རྒྱལ་སྐས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ལྷང་བསྟན་པ། །

སྟོགས་སྤང་བྲགས་པའི་ལྷགས་འདི་གནས་སྟེར་བས། །

བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །

དྲི་མེད་རིགས་པའི་མིག་དང་མི་འབྲལ་ཞིང། །

ལྷབ་པའི་བསྟན་པ་སྟོགས་བཅུར་རྒྱས་བྱེད་པས། །

རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཚོས་འདྲིན་གྱུར་ཅིག། །

རྣམ་ལྟག་པའི་ལྷ་ལ་གསོལ་བཏབ་ནས། །
 ཚུལ་བཞིན་སེམས་པའི་རིགས་པས་འདི་བྱས་མོད། །
 མ་བཤད་ལོག་པར་བཤད་པའི་ནོངས་པ་གང་། །
 ཡེ་ཤེས་སྤྱན་དྲོན་རྣམས་ཀྱི་བཟོད་པར་མཛོད། །

 དེ་ལྟར་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་ཅི་ཡོད་དེས། །
 སྲིད་པའི་བཙོན་རར་བསྐྱམས་པའི་འགོ་བ་རྣམས། །
 ཡང་དག་རིགས་པའི་སྤང་བས་ལེགས་བརྒྱན་ནས། །
 རྒྱན་མཁེེན་རྒྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ཤོག །

རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་དང་ཁྱད་པར་དུ་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་
 དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འབྲེལ་བ་ལྟག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་
 རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནང་རིག་པའི་བསྐྱན་བཙོན་ཚད་མ་རྣམས་པར་དེས་
 པའི་རྣམ་བཤད་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་བཟོད་པ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་རབ་དུ་
 གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་ཇི་བཙུན་
 དམ་པ་དེད་མདའ་བ་རྒྱ་མ་ར་མ་ཉིའི་ཞལ་སྤྱན་ལས་ཐོས་ཤིང་། ཐོག་མར་མཁས་
 གུལ་ཆེན་པོ་རྒྱན་དགའ་དཔལ་བའི་ཞལ་སྤྱན་ལས་གཞུང་འདི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པའི་གདམས་ངག་མཛོས་པ་དང་། སྡེ་སྡོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་དགོངས་འབྲེལ་
 དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པའི་ལམ་གྱི་གནད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྤྱགས་སུ་རྒྱུད་
 བས། སྤྱགས་བརྟེ་བ་ཆེན་པོས་སྤྱབ་པའི་བསྐྱན་པ་རྒྱས་པ་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་
 གཞན་ལ་འདོམས་པར་མཛད་པ་སྤྱགས་ཇི་དང་སྡོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཐ་མལ་

པའི་སྐྱའི་བཀོད་པ་བཟུང་ནས་གདུལ་བྱ་འོས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་
 དམ་པའི་ཚོས་འཛིན་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ། ས་གསུམ་ན་འགྲན་པའི་ཆོ་དང་
 བལ་བ་ཡེ་ཤེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁའི་པ་སྐོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་
 ཞལ་སྤྲོས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་རྒྱལ་རྣོག་པ་མེད་པ་དུས་ལྷུན་རིང་པོའི་བར་དུ་བརྟེན་ཅིང་
 གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གདམས་ངག་དུ་འཆར་བའི་བཀའ་རིན་
 ལེགས་པར་མཛོལ་ནས། སྤྲུགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་གདམས་ངག་དང་བཅས་པ་
 ལ་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་པ་རིགས་པ་སྐྱེ་བ་དར་མ་རིན་ཚེན་གྱིས། འོད་གསལ་
 ལྷའི་རིགས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་དུ་འཇུག་པའི་ལྷག་པ་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་
 གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པ་གཞུང་འདི་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་
 ཡང་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་འགོད་ཅེ་བ་སྡོམ་བཙོན་རིན་ཚེན་རྒྱ་མཚོའི་སློབ་གྲོས་
 ཞེས་བྱ་བས་འབྲུལ་བ་མེ་ཏོག་དང་བཅས་ཏེ་ཤིན་དུ་རྒྱས་པ་གཅིག་གྱིས་ཞེས་
 བསྐྱལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་སྡོམ་བཙོན་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་དུམས་བསྐྱལ་ནས། ཡེ་
 ཤེ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་པའི་གནས་འགོག་རི་པོ་ཆེ་དགེ་ལྷན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
 མིང་དུ་དབྱ་བཙུགས་ཏེ། ཀོ་ཏུ་ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་ལ་སོགས་པ་དམ་པ་མང་པོ་
 ལྷོན་པའི་གནས་དམུ་པ་ཤམ་འབར་གྱི་མགུལ་དགེ་འཕེལ་དུ། རིགས་བརྒྱུད་ཚོ་
 འབྲང་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྷན་པ་སྤུབ་པའི་བསྟན་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ཅན།
 གཉེར་ཚེན་དཔོན་པོ་ཀུན་རྣོར་བས་སྦྱིན་བདག་མཛད་དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
 རྒྱར་བཤོ། ། །

ཡི་གེ་བ་ནི་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་པ་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་བྱང་ཚུབ་

དབལ་ལྡན་ལོ། །འདི་ས་ཀྱང་སྲབ་བའི་བསྟན་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་
ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་བར་གྱུར་ཅིག །
སེམས་ལྡན་ལོ། ། །

༡༡། ཚེ་མ་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་
སྤྱང་པོའི་གཏེར་བཞུགས་སོ། །

༡༡། རྗེ་བཙུན་སྐྱེ་མ་དམ་བ་རྣམས་ལ་གྲུས་བས་སྤྲུག་འཚལ་ལོ། །གང་གི་གསུང་
མཚོག་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས། །བདག་སྒྲོའི་གཏི་ལྷག་ལྷན་བ་སེལ་མཛད་ཅིང་། །ཐར་
བར་འཇུག་པའི་ལམ་བཟང་གསལ་མཛད་པ། །སྐྱེ་མ་ལྟར་བཅས་ཞབས་ལ་སྦྱི་བོས་
འདུད། །རིགས་ཅན་ཐར་བར་འཇུག་པའི་སློབ་གཅིག་ལ། །རིགས་དང་མི་རིགས་ཚུལ་
བཞིན་སྤྱང་བ་ལོ། །རིགས་ལམ་རྗེ་མེད་ཤེས་ལ་རག་ལས་བས། །རིགས་པའི་ཐིགས་
བ་ལེགས་བར་བཤད་ཀྱིས་ཉོན། །

དེ་ལ་དལ་བའི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར། རྟོགས་པ་སློན་ཏུ་གཏོང་བ་
དག་ལོ་འདི་གཞིན་པའི་ཀན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་རྗེས་སུ་མི་འཇུག་པར། བྱི་མ་པན་
ཚད་ཀྱི་གཏན་ཀྱི་བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་གྲུས་བར་སྤྱེད་ལ། དེའི་ཐབས་ཀྱང་ཤིང་རྟ་
ཚེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལམ་སྤོང་ཅི་མ་ལོག་པ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་
བས་ལེགས་བར་གཏན་ལ་བབ་ནས་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འབད་བར་
བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལོ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་
དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་། ལུབ་པའི་བསྟན་པ་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་བར་མཛད་པ་
བདག་ཉིད་ཚེན་པོ་སློབ་དཔོན་སྤོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། དོན་ཚན་རྣམས་ཏུ་བསྐྱས་ནས་
སློན་པ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏས་བར་གསལ་བར་མཛད་དེ། དེ་ལ་མདོན་སུམ་དང་།
རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་དང་། དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྤང་བརྟག་པ་དང་།
གཞན་སེལ་བརྟག་པ་དང་། ལྷག་ཚོད་བརྟག་པ་དང་། རྣམ་གྱིས་བཏན་ལ་འབེབས་

བར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྐབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་
 རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་ལ་ཚད་མའི་སྐྱེས་ལྷུང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྐྱབས་
 པས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་པར་གཟེགས་ནས།
 རོག་མར་སྐབ་པ་ཚད་མར་ལྷུང་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་མཛད་དོ། །དེའི་བརྗོད་བྱ་
 རྣམས་ཀྱང་རིགས་པའི་སྟོར། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་ཤུར་སྤངས་བཅས་པ་
 བདག་རིག་གྲེད། །སྐབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྲིན་པག་ཤུར་སྤངས་བཅས་པ་གཞན་རྟོགས་
 གྲེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་དག་ཀྱང་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་སྟེ། མངོན་སུམ་དང་མངོན་
 སུམ་ལྟར་སྤང་དང་། རྗེས་དཔག་དང་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྤང་དང་། སྐབ་པ་དང་སྐབ་
 པ་ག་ལྟར་སྤང་དང་། སུན་འབྲིན་དང་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་དོ། །དེ་དག་གི་དོན་ས་
 བཅུའི་དབང་རྒྱལ་རྒྱལ་སྲས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཉིད་དུ་གྲགས་པ་སྟོབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་
 གྲགས་པས། རབ་ཏུ་གྲེད་པ་སྟེ་བདུན་གྱི་སྟོན་པ་གསལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་རྣམས་
 ལས་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཙུན་གསུམ་ལས། རྣམ་འགྲེལ་དང་། རྣམ་ངེས་དང་།
 རིགས་ཐེགས་རྣམས་སོ། །

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་གནས་མཐའ་དག་ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་
 འཛིན་པའི་ཐབས། རྟོག་གའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བདུས་པའི་གཞུང་
 གི་ཚད་སྤྱར་ནས། རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབ་ཤིང་། དེ་ལས་ཀྱང་མངོན་སུམ་
 ལེ་འུའི་དོན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐྱབ་པ་དཀའ་བའི་
 གནས་དང་། གཙོ་པོའི་དོན་དུ་གཟེགས་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་ཀྱི་སྤྱང་པོས་
 སྐབ་པ་ཚད་མར་བསྐྱབ་པའི་སྟོན་པ། གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་

རོ་མཚར་སྐྱེད་པའི་ཚེད་དུ་བསྟན་པ་དང་། རྟོན་པ་ཚད་མར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་
 བས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལེ་ལུ་རྒྱར་པ་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་
 མཁེན་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པ་དང་། ལམ་འདི་འདྲ་བ་གོམས་པས་ཐམས་ཅད་
 མཁེན་པར་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལམ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མེད་དོ་ཞེས་ལོག་པར་
 རྟོག་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བསལ་ནས། རྟོན་པ་ལམ་གང་ནས་ག་ཤེས་པ་རྟོགས་
 པའི་ཚེད་དུ། ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་བྱེད་སྣ་མ་ལ་རྩེ་
 ལྷར་འབྱུང་བའི་རིམ་བ་དང་མ་ཐུན་པའི་བཤའ་པ་མཛད། ལོག་པར་རྟོགས་པ་གཉིས་
 བ་བསལ་ནས་རྟོན་པ་ལ་མ་དེ་ནས་འབྲས་བུ་དེར་བྱོན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་
 རྟོགས་པའི་ཚེད་དུ་ཚིགས་བཅད་དེ་ལ་ལུགས་ལས་སྟོག་པའི་བཤའ་པ་མཛད་
 དོ། །ཚད་མ་རྣམ་དེས་ལས་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱང་པོ་ལ་རྟོག་གེ་མེ་ཤེས་སོ་
 ཞེས་ཚོལ་བ་དག་གི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བརྒྱུག་པའི་དོན་དུ་སྤྱིར་རྩེ་ཚེན་པོས་ཀུན་
 བས་བསྐྱངས་ནས། དེ་དག་གི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཚེད་དང་ཚད་མ་དང་
 གཞལ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཚད་མ་སྤྱིར་ཞིང་།
 སྣ་མ་ལས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་བསྐྱས་པ་ཙམ་གྱི་རིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་
 འདོད་པ་དག་རྩེས་སུ་བརྒྱུང་བའི་དོན་དུ་མཛད་དོ། །ཆ་ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
 བ་སྣ་མ་ལས་མི་རྒྱས་མོད། རྟོག་གའི་ཚིག་དོན་བརྒྱུད་ཚང་བར་རྟོན་ཞིང་། གཞན་
 དོན་ནི་སྣ་མ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་སོ། །རིགས་ཐིགས་ནི། སྟོབ་པ་རྒྱས་པའི་
 རྩེས་སུ་འཇུག་མི་བྱས་པ་དང་། ཚིག་ཅུང་དུས་དོན་རྒྱ་ཚེན་པོ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་བྱས་
 པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྟོག་གའི་ལུས་བསྐྱས་ནས་བསྟན་པ་

ཡིན་ནོ། །ལུས་དེ་དག་གི་ཆ་ཤས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། བཞི་སྟེ། གཏན་ཚིགས་
ཐེགས་པ་དང་། འབྲེལ་པ་བརྟག་པ་དང་། རླུང་གཞན་བསྐྱབ་པ་དང་། རྩོད་པའི་
རིགས་པའོ། །

དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ནི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཡན་ལག་སྟེ། དང་པོ་ནི། རྫོག་
གྲུང་རྫོགས་པ་གཏན་ཚིགས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་མཐའ་ཚིང་བར་རྫོགས་པ།
རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ལ་རག་ལས་པས། ཚུལ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་
པ་དང་། གཅིག་ཏུ་ཟད་པའི་ལོག་པར་རྫོགས་པ་བསལ་ནས། ཚུལ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་
བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ། རྫོགས་ཚོས་དེ་“ཆས་”ཀྱི་བ་ལི། ཞེས་པའི་གཞུང་སྟོན་ནས་
འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་གསུམ་གྱི་ཅ་བ་ཡང་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། གཞན་
དག་ལྟར་འདུལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་རྗེས་གྲུབ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་པར་རྫོགས་པ་
བསལ་ནས། འབྲེལ་པའི་དོ་བོ་དང་། གངས་ལ་སོགས་པ་ངེས་པའི་ཆེད་དང་། ཐར་བ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི། བདག་མེད་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཅིང་། འཁོར་
བའི་ཅ་བ་ནི་བདག་འདི་ན་ཡིན་ལ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་གང་ཟག་གི་བདག་ །འབྲེལ་བ་
རྗེས་གྲུབ་བཀག་པས་ཁེགས་པར་དགོངས་ནས་འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་མཛད་དེ། མེད་
ན་མི་འབྲུང་ངེས་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་གཞུང་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དོན་
གྱི་ཡན་ལག་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ཡིན།
གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡུལ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས། དེའི་དོན་བྱེད་པ་
མི་འཐད་པར་རྒྱུ་བ་ལ། ལུས་དག་གི་བྱ་བ་ལས་དེའི་ཀུན་སྟོང་དཔགས་ནས། དེ་

༡ །མ་ཕྱི། ༣བཏུན། ཆས། རྫོག་རྫོགས། རྫོག་རྫོགས། རྫོག་རྫོགས། ཆས།

རང་གི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་བཀག་པས་གཞན་རྒྱུད་བསྐྱབ་པའི་ཚེད་དུ། རྒྱུད་གཞན་
བསྐྱབ་པ་མཛད་དེ། རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་མབ་པས།
དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ནི། མངོན་སུམ་ལེ་འུ་ཡིན་ལ། ལོག་པར་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་སེལ་
བ་ནི་གཞན་དོན་གྱི་ཡན་ལག་གོ།

ཚོད་པའི་རིགས་པ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་པ་པའི་ཚེ་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་
སོགས་གྱིས་རེ་ལེག་པའི་བདེ་བ་ལ་སྦྱོར་ཡང་གཏན་དུ་བ་མིན་ལ། གཏན་གྱི་བདེ་
བ་བསྐྱབ་པ་ནི། གཞི་དང་། ལམ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདྲིན་པའི་
ལོག་རྟོག་དང་། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཚད་པའི་མཐའ་ཅན་གྱི་སུན་
འབྲིན་དང་། སྐྱབ་དག་གིས་བསལ་ནས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་སྦྱར་བ་ཁོ་ནས་
འབྲུབ་པའི་ཚོད་པའི་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མཛད་དོ། །དེས་ན་ཚད་མ་སྡེ་
བདུན་པོས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
སུ་བཟོད་པའི་ལམ་དང་། སངས་རྒྱས་ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་
ལམ་རྣམས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་། དགེ་སྟོང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་
གྱིས། །བསྐྱེད་པ་བཅད་བཅད་པའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་
བཀའ། །ལྷང་བར་བྱ་ཡི་གྲུས་སྲིང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞལ་བུའི་གནས་
དང་པོ་གཉིས་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱུད་པ་དག་པར་བྱེད་པ་
དང་། ལེན་ཏུ་སྐློག་གྲུར་སྟོན་པའི་སྐབས་ལ་ཡང་། སྡེ་སྡེ་འགལ་བ་དང་། དངོས་
ལུགས་འགལ་བ་ཡོད་མེད་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱུད་པར་བྱེད་ལ། ལེན་
ཏུ་སྐློག་གྲུར་གྱི་དོན་ཉིད་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་

ནས་དཔོག་པའི་ཚུལ་གཏུན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་རྣམ་འགྲེལ་
 གྱི་མ་ཚུངས་ཤིག་ཡིན་ནོ། རྟོག་པའི་ཏུ་བ་རྣམས་བསལ་ཅིང་ཞེས་པ་སྤྱིའི་མཚོན་
 བརྗོད་ཡིན་གྱི། ཀླུ་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་པ་དག །ལེ་ལུའི་གོ་རིམས་ལྡོག་ནས་
 ཚོད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུ་དང་པོར་བྱེད་པ་ནི། རེ་ཤིག་འཁལ་གོ། རོན་བསྐྱུས་ན་བསྐྱུས་
 བཅོས་སྡེ་བདུན་པོ་འདྲི། བདག་མེད་གཉིས་རིགས་པས་རྩལ་ཏུ་བཏོན་ནས་འཚད་
 བ་ནང་རིག་གི་བསྐྱུས་བཅོས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་མངོན་པའི་བསྐྱུས་བཅོས་ཡིན་པས་
 བད་རིག་པའི་གསེབ་ནས་འདོན་པ་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་བསྐྱུབ་
 པའི་སྐྱབ་པ་སྤྱིང་པོར་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་གི་གཙུག་པོ་མི་སྟོན་པར། ལྷིའི་གོ་རྒྱ་
 གཙུག་པོ་ཚམ་མོ་ཞེས་པ་རང་ཡང་ལུང་བར་བྱེད་ལ་གཞན་ཡང་ལུང་བར་བྱེད་པའི་
 ཐབས་ལ་འབད་པར་མི་བྱའོ། །དེས་པར་ལེགས་པ་ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་མི་བརྟེན་
 པར་རིགས་པས་ཐོག་མར་བསྐྱབས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་
 མཐོ་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་ནི། ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་སྐྱུང་དང་། ལྷོགས་སྐྱང་ཚོས་གྲགས་སོགས་
 བཞེད་པ་མ་ཐུན་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་སྤོང་བ་བཞི་བརྒྱ་བ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
 གསུང་ལྡོག་གྱུར་ལ། །གང་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་སྤྱེ་འགྱུར་བ། །དེ་ཡིས་སྤོང་བ་ཉིད་བསྟེན་
 ཏེ། །འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ལྷང་
 དང་དོན་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་ཏུ་དེས་པ་ཡིས། །གཙུག་པོའི་དོན་ལ་མི་
 སྤྱིའི་བྱིར། །གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དབག་བ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་དོན་མཚུངས་
 པའོ། །དེ་ལ་འདིར་རིགས་པའི་ཐོགས་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མཚན་གྱི་དོན།
 འགྱུར་གྱི་ཕྱག །གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ཏོ། །

དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ། ལྷ་ཡི་དང་བེན་དུ་དང་རྣམ་དང་། སྲ་ཀ་ར་ཏ་
 རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། བོད་གྱི་སྐད་དུ། རིགས་པ་དང་། ཐིགས་པ་དང་། ཞེས་བྲུ་བ་
 དང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྲུའོ། །གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་ལ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ལྷུང་
 ལྷུང་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ཞེས་པ་སྟེ། བསྐྱར་བའི་བར་ཚད་ཞི་བ་དང་། ལྷག་པ་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོན་གྱི་དགོངས་
 འབྲེལ་དུ་ཤེས་པའི་ཚད་དུ་ལོ་རྒྱུ་བས་བཀོད་པའོ། །བལྟ་བ་དང་འཚད་པ་སོགས་ཀྱི་
 ཚེ་ཡང་སྐྱབས་འགྲོའི་དོན་ལེགས་པར་བྲན་པར་བྲུས་ན། སྐབས་ཀྱི་བར་ཚད་ཞི་བ་
 སོགས་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱན་བཅོས་བརྩམས་པ་དང་། བལྟ་བ་དང་། ཉན་པ་
 སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་རྣམས་པར་བཞག་པ་དང་། དགོས་པ་དེ་
 ལྡན་གྱི་བསྐྱན་བཅོས་བཤམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་
 དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ། དགོས་འབྲེལ་གྱི་དག་བཀོད་པའི་དགོས་པ་དང་། ཚད་མ་སྤྱིའི་
 རྣམ་གཞག་གོ། དང་པོ་ནི། དགོས་པའི་དོན་དང་། བསྐྱབ་པའི་དོན་དང་། ཚིག་དོན་
 རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མ་རྟོགས་པར། སྲ་མ་སྲ་མ་མི་རྟོགས་པས། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉན་
 པའི་སྟོན་དུ། བརྗོད་བྲུ་དང་། དགོས་པ་སོགས་ཡོད་པར་བསྐྱན་དུ་བེན་ཀྱང་། དེ་དག་
 རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པས། རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་དག །ཚིག་ཚམ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་
 འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནམ། བརྩམ་པའི་ཚེ་དེ་བསྐྱན་པས་ཅི་བྲུ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། རབ་
 ཏུ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིའི་ལུས་དང་དོན་གྱི་ལུས་སོ། །རྗོད་བྲུད་
 སྤྱིའི་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། དོན་བརྗོད་པ་ཚམ་ཡིན་པས། དེ་ཚམ་གྱིས་རྟོན་ལྡན་

འཇུག་པ་དང་ཕྱོག་པའི་ཡན་ལག་གང་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ལུས་ལ་བྱ་རོག་གི་སོ་^༡ ཉོག་པ་ལྟར་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན། ཉོག་ལྡན་དེ་སྟོན་པའི་བྱ་བ་བརྩམ་པར་མི་རིགས་པས། བསྟན་བཅོས་བརྩམ་པའི་སོག་མར་བརྗོད་བྱ་དང་དགོས་པ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དགོས་འབྲེལ་གྱི་དག་མ་བསྟན་ན། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདིའི་བརྗོད་བྱའི་དགོས་པ་པལ་ཆེར་མེད་སྟུང་པ་དང་། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་། འཇོག་པའི་གཙུག་རྒྱན་ལེན་པའི་མན་དག་བཞིན་དུ། དགོས་པ་བསྐྱབ་མི་རུས་པ་དང་། མ་བག་མར་ལེན་པའི་མན་དག་བཞིན་དུ། དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། དགོས་པ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་བས་སྐྱ་བ་གཞན་ཡོད་པའམ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཐབས་མ་ཡིན་པ་སྲིད་སྟུང་ན་ཉོག་ལྡན་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ལ། འཆད་པ་སོ་རྣམས་ནི་བརྟེན་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས། དངོས་སོ་ལ་མི་གནས་པ་གང་གི་བསམ་པ་དང་མ་ཐུན་པའི་དོན་སྟོན་པ་སྲིད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཚོམ་པ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་དེ། བལྟ་བ་དང་ཉན་པ་སོགས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་དག་ལ་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་བསྟན་དགོས་པ་སྲིད་མཐའ་ཚམ་དུ་ཟད་ལ། ཉོག་ལྡན་བརྗོད་བྱ་སོགས་ལོག་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམ་པ་ཡང་མ་མཐོང་བས། དགོས་འབྲེལ་གྱི་དག་མཐོང་བ་ན། སྲུང་བཤད་པའི་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དང་འགལ་བ། དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བཞི་དང་ས་ནས། ཉོག་ལྡན་འཇུག་པར་འགྱུར་བས། བརྗོད་བྱ་དང་དགོས་པ་སོགས་ཆོད་མས་མ་ཉོགས་ཀྱང་ཉན་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་པར་འགྱུར་བས་སྲུང་བཤད་པའི་

^༡ [མ་གྲི། ༥ནེན། ཉོག་སྐྱ། ༥བལན། ཉོག]

མུན་ཀའི་སྐབས་མེད་པ་ཞོན་པོ། །

གཉིས་པ་ནི། སན་པ་མཐའ་དག་སྐྱབ་པ་དང། མི་སན་པ་མཐའ་དག་སྐྱོང་པ་
 སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་བསྐྱབ་པ་ལ་ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སློབ་དུ་འགྲོ་
 དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་སློབ་དུ་མ་སོང་བར་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་
 བསྐྱབ་བར་བྱེད་པས་མངོན་མཚོ་དང་ངེས་ལེགས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་མཁས་པ་རྣམས་
 གྱིས་དེ་དག་རྒྱ་འབྲས་ཚད་མས་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་
 རྒྱང་བར་བྱའོ། །འདི་གཉེན་ན་བརྟན་པའི་དོན་དང་སྤང་བར་བྱེད་པ་ལ་མི་སྐྱབ་བར་བྱེད་
 བ་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡང་བརྟན་པའི་དོན་དང་སྤང་བར་བྱེད་ན་མི་
 སྐྱབ་བར་རིགས་ལ་སྤང་བར་བྱེད་པ་ཡང་དོན་ལ་སྐྱེས་བུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི།
 ཤེས་པས་དོན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །འཇུག་པར་བྱེད་པའི་དོན་
 ཡང་འཇུག་ཡུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པས་སྐྱེས་བུའི་ལག་ནས་བཟུང་
 བས། དོན་གྱི་བྱང་དུ་ཁྲིད་པར་བྱེད་པ་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དོན་གསར་དུ་རྟོགས་པ་
 ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས། དེ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མའི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་
 ཡིན་གྱི། སྐྱེས་བུ་དོན་གྱི་བྱང་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་ན་ཡང་དེ་བསྐྱབ་བར་བྱེད་པ་མི་སྤིང་
 དོ། །སྐྱེས་བུས་ལག་ཏུ་བཟུང་བར་མི་རུས་ལ། རྟོག་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་གསར་
 དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་འཇུག་ཡུལ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དང་སྐྱེས་བུ་ངེས་པར་སྤང་བ་
 དགོས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ལོ། །རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེད་མྱིར་ཕོ། ཞེས་
 པའི་སྐབས་ཀྱི་ལྷ་དབང་སློབ་འབྲེལ་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་འྲིམ་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་ཚད་
 མའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་བྱབ་པར་བསམས་ནས་དངོས་མེད་རྟོགས་

བའི་རྗེས་དཔག་གི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་དེའི་འཇུག་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་སོགས་སྲིན་ཅི་
 ལོག་ཏུ་སྐྱབ་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་འགྲེལ་བར་ཐམས་ཅད་དུ་དངོས་སོ་ལ་རེག་པ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་པའི་དོན་ནི། མཐར་རང་མཚན་ལ་མ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་སྟོན་པ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་
 དཔག་ཚོས་ཅན་འཇུག་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ལ། ཚོས་ཅན་འཇུག་པའི་ཚད་མ་ནི།
 ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་གཞན་འཇུག་པའི་གོས་རྟེན་པའི་རྟོགས་ལས་བར་གྱི་
 ལྷང་བ་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་བཀག་པ་
 ཡོད་པར་བསྐྱབ་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཐར་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་
 གཟུགས་རང་མཚན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་
 བར་བྱའོ། །གཞལ་བྱ་དངོས་སོའམ་དངོས་མེད་གང་ཡིན་ཡང་རུང་ཚད་མས་རྟོགས་
 པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་ཡུལ་ཞེས་བྱའོ། །ཚད་མ་ལས་གཞན་གྱིས་ནི།
 དོན་རང་དབང་དུ་རྟོགས་ནས་སྤང་བར་བྱེད་ཀྱིས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བཅད་ཤེས་ནི་སྔ་
 མས་རྟོགས་ཐེན་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཐེ་ཚོམ་ནི། དངོས་སོ་དང་
 དངོས་སོ་མེད་པ་གང་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་པ་ཡིན་ལ། དོན་དེས་པ་མེད་པ་
 དང་། སྤང་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། ལོག་ཤེས་ནི། ཇི་སྟར་བརྒྱང་བ་ལྟར། དོན་དང་འགྲེལ་བ་
 མེད་པས། དེས་བསྟན་པའི་དོན་དང་སྤང་བ་ལྷན་སོ། །ཡིད་དཔྱོད་གྱིས་ཀྱང་རྒྱ་
 མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་མེད་པས། ཡོད་དེས་ཀྱི་རྒྱ་
 མཚན་མེད་པས་དོན་དང་སྤང་བར་མི་རུས་པས། འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་གྱིས་དང་
 སོར་བསྐྱབ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དོན་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བཅའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ།

བསྟན་བཅོས་སྤྱུ་ཡང་། དེ་ཉིད་དབྱུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་དང་དུས་དང་རྣམ་པ་
 འགལ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཚད་མར་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་འགལ་བ་སྐྱེའི་བྱ་
 གའི་གསེབ་ཀྱི་ཡུལ་ན། རོར་བུའི་འོད་གནས་པ་ལ་རོར་བུའོ་སྟེ་ལྷ་ལ་དུ་འཛིན་པའི་
 ཤེས་པ་ཚད་མ་མིན་ཏེ། དེ་ནི་རོར་བུ་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། ཁང་པའི་ཕྱག་ལ་རོར་བུ་
 གནས་པ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དངོས་ཤུགས་གང་ལ་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་སྤྱིར་
 རོ། །དུས་འགལ་བ་ན་མ་སྤྱེད་ཡིན་པ་ལ། ཉིན་སྤྱེད་ཀྱི་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་མི་
 ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་འགལ་བ་དུང་དཀར་པོ་ལ་
 སེར་པོར་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཀྱི་
 ལུགས་སྤྱི་བསམས་ནས། དུང་གི་དབྱིབས་ལ་ཚད་མར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ།
 དུང་གི་དབྱིབས་ལ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་དང་བདག་གཅིག་པ་ཡིན་གྱི་སེར་པོ་དང་
 འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། སེར་པོའི་རྣམ་པ་ཅམ་ཞིག་སྤྱང་བས་དུང་གི་དབྱིབས་
 དངོས་ཤུགས་གང་ལ་ཡང་རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མ་ནི། ཡུལ་
 དུས་རྣམ་པ་འགལ་བ་ལ་མི་སྦྱོར་བར་འགྱུར་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚད་མ་རྣམ་
 འབྲེལ་དང་། རྣམ་ངེས་སུ་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་དགོས་འབྲེལ་གྱི་
 ངག་ལས་ལོགས་ན་ཡོད་པ་ལྟར་འདིར་མེད་ཅིང་། ངག་འདིས་ཀྱང་ཚད་མའི་མཚན་
 ཉིད་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་ཚད་མ་
 སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་སྐབས་འདིར་མཛད་པ་ལྟར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ནི། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཚིག་དོན་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོ་
 བས་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ནི་སྤྱིས་བུའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་

གི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་ཐབས་སུ་ངེས་པར་སྡོམ་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ན་
 དེ་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོག་། དོན་ནི་རྣམ་ངེས་ལྟར་དེ་བསྟན་
 པའི་དོན་དུ་འདི་བརྩམ་མོ། ཞེས་པར་འགྲུང་བས་འབྲས་བུ་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱ་བསྟན་
 པའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་དངོས་
 ལ་གཞི་དེ་བྱེད་གོ་བར་བྱེད་ལ། བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ལ་
 རྩོས་པའི་ཤེས་རབ་སྡོམ་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལོ། དེས་ན་ཡང་
 དག་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དང་། དེ་ཞེས་པས་བརྗོད་བྱ་བསྟན་ལ། །བསྟན་ཉོ་ཞེས་
 པས་དགོས་པ་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བསྟན་ལ། རྒྱུས་བུའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
 ཉིང་དགོས་དང་གསུམ་པོ་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་དུ་བསྟན་པས་འབྲེལ་བ་འབངས་
 སོ། །དག་དོན་ནི་བསྟན་བཅོས་རིགས་པའི་ཐིགས་པ་ཚོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་མེད་པ་མ་
 ཡིན་ཉེ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་འཁོར་བཅས་ཁྲོད་ཀྱིས་བརྗོད་བྱུང་སྟོན་པའི་སྲིད།
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བདེ་སྐྲུབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྲིད། ཉིང་དགོས་
 ཡོད་དེ། ཁྲོད་ཀྱི་དོན་བདེ་སྐྲུབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུས་བུའི་གནས་སྐབས་
 དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་འགྲུབ་པའི་སྲིད། འབྲེལ་བ་ཡོད་དེ། ཁྲོད་དང་ཁྲོད་ཀྱི་དགོས་
 པ་དང་། ཉིང་དགོས་རྣམས་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་དུ་གནས་པའི་སྲིད།

དགོས་པ་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དགོས་པ་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རང་གིས་
 གཞུལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་དང་། རེས་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
 ཐབས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལོག་རྟོག་བཞི་བསམ་པའི་སྡོམ་མངོན་

སྲུང་ལེ་འུ་བཤད་པ་དང་། རྫོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་རང་དོན་ལེ་འུ་བཤད་པའོ། །

ལེ་འུ་དང་པོའི་འབྲེལ་བ།

ལོག་རྟོག་བཞི་བསལ་བའི་རྫོ་ནས་མངོན་སྲུང་ལེ་འུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེ་འུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ཚད་མའི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། མངོན་སྲུང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། མངོན་སྲུང་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའོ། །

ཚད་མའི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ།

དང་པོ་ལ། ལྷིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་རྟོ། །དང་པོ་ལ། དབྱེ་གཞི་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་དང་། དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི་སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། འདོད་དོན་ཐོབ་པའི་རང་བཞིན་དོན་གྱི་སྣང་ཅན་དང་། ལྷུ་གེ་དུ་སྣང་བའམ་འཇུག་པར་གྱེད་པའི་ཤེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱེད་པ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་དབྱེད་པ་ནི་རྒྱང་དོར་བྱ་བའི་ཐབས་ཤེས་པའི་ཚད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དོན་ཐོབ་པའི་དུས་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད་པོ། །

གཉིས་པ་ནི། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐོབ་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་སྲུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ།

སྲ་རབས་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་དགག་པ་མཛད་པ་མི། དེའི་བཞེད་པ་མ་ལོངས་བཞེན་དུ་
 དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་པས་ཆེས་མི་རིགས་པར་ཚད་མ་རྣམས་པར་ངེས་པའི་རྣམ་
 བཤད་ཆེན་མོར་བཤད་ཟིན་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་དོན་མདོར་བསྡུས་ན།
 དང་པོར་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞིར་ཤེས་
 པའི་ཆེད་དུ་དང་པོར་མི་སྣུ་བ་དང་། གསལ་དུ་མི་སྣུ་བ་ཞེས་དང་པོའི་དོན་ལ་དོགས་
 པ་བཅད་པ་ཡིན་ནོ། །མདོན་སྲུལ་དང་རྗེས་དབུགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱི།
 རིགས་རྒྱན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་གཞལ་བྱ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ཡང་། བཅད་ཤེས་
 ཡིན་ཀྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། འཐད་ལྡན་དུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་པོའི་མདོན་སྲུལ་དང་
 རྗེས་སྲུ་དབུགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པར་རུས་པའི་དངོས་པོའི་རྒྱན་
 ངེས་པས་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་རུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱན་དུ་སྲུར་བ་ལྷུབ་པ་
 དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དང་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་
 པས་གཞལ་བྱ་ལ་ངེས་ཤེས་ཐོག་མར་འདྲེན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱི།
 གཞལ་བྱ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་རུས་རྒྱན་ཕྱི་མ་རྣམས་ཉོགས་ཟིན་ཀྱི་དོན་ཉོགས་པར་
 བྱེད་པའི་བཅད་ཤེས་སོ། །ཚད་མ་སྡེ་བདུན་དང་། དེའི་འགྲེལ་བྱེད་རྒྱ་གར་གྱི་
 མཁས་པ་སྲུས་ཀྱང་བཅད་ཤེས་ལ་ཉོགས་པས་ཁྲུབ་པར་བཤད་པ་མེད་དོ། །ཚད་མ་དེ་
 ལ་ཡང་། རང་ལས་ངེས་དང་གཞན་ལས་ངེས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་ངེས་
 ལས། མདོན་སྲུལ་ཡང་ནི་དོན་མེད་ན། །མི་འབྱུང་བ་ལས་ཚད་མ་ཉིད། །འགྲེལ་བ་ཡི་
 བེ་རང་བཞེན་དེ། །རྒྱ་ཡིན་པས་ན་གཉིས་ཀ་མཚུངས། །ཞེས་བཤད་པས་རང་གི་
 གཞལ་བྱའི་དོན་མེད་ན། རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ན།

རང་ངེས་དང་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་བར་བྱེད་པ་གཞན་ངེས་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱང་
 རིང་པོའི་མེར་སྐྱང་གི་ཁ་དོག་དམར་འབར་བ་འཇམ་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
 ཚད་མ་དེ་སྐྱང་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་མ་སྐྱེས་པའི་སྐྱོལ་ཏུ་ངེས་པ་འདྲེན་པས་ཁྲུབ་ལ།
 མེར་སྐྱང་བ་དེ་སྐྱང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་མེ་མེད་ན་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་མ་
 བྱངས་པའི་སྐྱོལ་ཏུ་ངེས་པ་བྱངས་ན་རང་ངེས་དང་། ཐེ་ཚོམ་འདྲེན་ན་གཞན་ངེས་
 ལོ། །རྗེས་དབུག་ཚད་མ་ནི། དཔེར་ན་སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་
 ཁྲུབ་པ་ངེས་ཐེན་མ་བརྗེད་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་མེད་ན། དེ་རྟོགས་ཀྱི་ཚད་མ་རང་ཉིད་
 མི་འབྱུང་བ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པས་རང་ངེས་ཁོ་ནའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་
 གསལ་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །རང་གི་གཞལ་བུའི་དོན་སྐྱང་བ་ལྟར་དུ་བྱུབ་
 པ་མེད་ན། རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་འདྲེན་པ་གཞན་ངེས་དང་། མི་འདྲེན་པ་
 རང་ངེས་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱངས་ངེས་བབཤད་པའི་སྐོ་ནས་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ནི་
 ཚད་མ་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་
 ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་ཏེ། མི་སྐྱ་བ་འཇུག་པའི་གཞི་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་གཞན་མེད་པར་
 ངེས་བས་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་མཐའ་ཚོད་ལ་འདིར་འོག་ཏུ་གཟུང་ཡུལ་བབཤད་པ་དང་།
 རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞལ་བུ་གཉིས་སྟེང་ཚད་མ་གཉིས་ཞེས་བྱངས་ངེས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་བབཤད་པ་ལྟ་བུས་གསལ་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །རང་མཚན་གཟུང་
 ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཁྲུང་བར་དུ་བྱས་པ་དང་། སྐྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཁྲུང་
 པར་དུ་བྱས་པ་དང་། ཞེས་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པར་དག་པར་

རྟོགས་པར་འགྲུང་རྟོ།

གཉེས་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉེས་སུ་ངེས་ཏེ།
མངོན་སུམ་ཚན་མ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་གཉེས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར་རྟོ། །འོ་
ཞེས་པ་ནི་རྟོགས་པའི་ཚིག་སྟེ། འདི་གཉེས་ཁོ་ནར་བད་དོ་ཞེས་པའོ། །རྣམ་པ་གཉེས་
ཏེ། ཞེས་པ་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་འོ་ཞེས་པ་དེ་ལྟར་གྱི་དོན་ཏེ། སྐྱ་དང་ཉེར་
འཇལ་སོགས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཅེས་པའོ། །དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པས་མངོན་སུམ་
ཞེས་པ་ནི་སྐྱ་བཤའ་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་རང་
མཚན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་མངོན་སུམ་བཞི་ག་ལ་མངོན་
སུམ་གྱི་ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །ཉམས་གཟུང་ཞིང་འབྲེལ་བ་བྲན་པའི་རྗེས་
ལ་དཔོག་པས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚད་མ་གཉེས་
སྟོབས་མཚུངས་པར་ཡང་དག་ཤེས་པས་བསྟུས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་འོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་
བཤའ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། དངོས་དང་། ཇིགས་མི་མཐུན་ངོས་བཟུང་ནས་
མཚན་ཉིད་བཤའ་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་
པོ་ནི། མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་མཚོན་བྱ་ཡང་བསྟན་མོད་གྱི། གཙོ་བོ་ནི་
མཚོན་པར་བྱེད་པའི་གཞི་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པའི་སྐྱས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ།
མཚན་ཉིད་ནི་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་པའི་སྐྱས་བསྟན་པས་མཚན་གཞི་འམ་མཚོན་བྱ་
རྗེས་བརྗོད་གྱི་སྐྱ་དང་། མཚན་ཉིད་བསྐྱབ་པའི་སྐྱ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་དོན་ཡང་

གཟུགས་མཚོང་དབང་ཤེས་ལྷ་བྱ་དོན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་མངོན་སུམ་ཞེས་
 པའི་མཚན་གཞི་སྡོད་པ་པས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་པ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་མཚན་ཉིད་རྟོག་
 བཤམ་མ་འཇུག་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་དབང་ཤེས་འཇུག་པ་
 མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཚེད་དུ་མངོན་སུམ་ལ་མ་འཇུག་པས་ཁྲབ་པ་
 གྲུབ་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མ་འཇུག་པ་མ་སྟོས་ན་ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ཀུན་ལས་
 བཏུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་པའི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་ །མཚན་ཉིད་
 ཡོངས་རྫོགས་རྟོན་པར་བསམས་ནས། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་
 སུམ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཞུགས་པས་ལྡོན་ཤིང་ཅམ་དང་སྤང་བུས་པས་མི་སྐྱ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཚད་མར་དོགས་པ་བསམ་པའི་ཕྱིར་མ་འཇུག་པ་སྟོས་སོ། །སྡོད་པ་དང་གྲུབ་
 བའི་རྗེས་གཅིག་པའི་ལྡོན་ཤིང་མ་བཟུང་ལ། ལྡོན་ཤིང་འགོ་བར་སྤང་ཡང་དེ་སྡོད་པ་
 དང་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། ཕྱིས་ལྡོན་ཤིང་དང་སྤང་བ་ནི། ལྡོན་ཤིང་རང་
 མཚན་འཛིན་པའི་ཕྱིས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཞན་གྱི་བྱེད་ལས་ཡིན་ནོ། །ཡང་འབྲེལ་
 བྱེད་ཁ་ཅིག་མ་འཇུག་པའི་དོན་མི་སྐྱ་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡང་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་
 ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྐྱ་བ་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་ཡང་མི་སྐྱ་བར་བརྟུག་
 བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པས་མ་འཇུག་པའི་དོན་ནི་དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་སྤང་དང་བཤམ་
 པའི་སྟོན་ས། རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་སྤང་བ་
 འཇུག་པའི་དོན་དུ། ལྡོབ་དཔོན་གྱིས་སྐབས་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་
 མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཉིས་ཀ་ཡང་དག་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་
 མངོན་སུམ་གྱི་རིགས་མི་མཐུན་རྗེས་དབག་གཅིག་སུ་ལས་མེད་པས་རྟོག་བཤམ་

ལྷོས་པས་ཀྱང་སེལ་བྱས་ལ། འོ་ན་མ་འཇུག་པ་སྣོས་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྤར་བ་འདྲ་བ་ལྟར་
 ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་འཇུག་པ་གཅིག་ཤུས་ཀྱང་རིགས་
 མི་མ་ཐུན་སེལ་བྱས་ལ། འོ་ན་རྟོག་བྲལ་སྣོས་པ་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་རྟོག་པར་
 འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས་སྣོབ་དཔོན་
 ཚོས་མཚོག་གིས་གཉིས་ཀ་སྣོས་པ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་སྲིང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལ། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆ་བའི་སྣོབ་མ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཉིས་ཀ་
 སྣོས་པ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་ཆེད་ཡིན་ན། རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་
 གང་ཡིན་ཅེས་ཟེར་བ་ནི། རྣམས་སྤང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རིགས་པའི་གསང་ལེགས་པར་
 རུགས་སུ་རྩྭ་བའི་སྣོབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་རྩུང་བྱ་བ་ཅམ་ཡང་མ་
 གོ་བཞིན་དུ་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཡང་གཟུ་བྱུངས་ཆེས་པ་མཁས་པས་
 བརྟགས་ན་ངོ་ཆ་བའི་གནས་སུ་སྤང་ངོ། །མཚན་ཉིད་འདི་དོན་སེམས་གང་གི་དབང་
 དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ཐ་སྤྱད་པའི་མངོན་སུམ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་
 ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་མདོ་སྡེ་བ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་བྱེད་པ་ནི།
 ལེགས་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དོན་སེམས་སྲིང་ལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཚོད་པའི་ཆེ་
 ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འཇུག་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཉིས་ཀས་
 ཀྱང་ཚོད་པ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་མ་ཐུན་
 སྤང་དུ་མ་གྲུབ་པས། དེ་སྲིང་ལ་གྱི་དོན་ཡིན་མིན་ཚོད་པའི་གཞི་མེད་པར་འགྱུར་
 བར་སྲིང་ངོ། །རང་སྡེ་སེམས་ཅམ་པ་དང་། གཞན་སྡེ་ཚོད་པ་ན་ཡང་། སྲིད་ལྟར་ན་
 དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་ཚོད་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སེམས་

ཅམ་བས་ཀྱང་མངོན་སྲུང་བཞིའི་དབྱེ་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་
 བ་རེ་འདིར་བཤད་པའི་རྟོག་བྲལ་ནི་འབྲེས་རྱུང་འཛིན་པའི་རྟོག་བྲལ་ཡིན་ལ། མ་
 འཇུག་བའི་དོན་ནི། འཇུག་པའི་རྒྱ་བཞི་ལོ་གང་གིས་ཀྱང་འཇུག་པར་མ་སྐྱེད་པ་ཡིན་
 ཅིང་། སེམས་ཅམ་བས་ཀྱང་། ལྡོ་འཛིན་དཔེ་ལྟ་བུ་འདིའི་རྟོག་བྲལ་དང་། འཇུག་རྒྱ་
 བཞེས་མ་སྐྱེད་པར་འདོད་པས་མངོན་སྲུང་གི་མཚན་ཉིད་འདི་ནི། མདོ་སྡེ་པ་དང་།
 སེམས་ཅམ་བ་གཉིས་ཀའི་སྐྱེན་མོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་
 བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་བཤད་པའི་མ་འཇུག་བའི་དོན་སྲར་བཤད་པ་ལྟར་དང་། ལྡོ་
 འཛིན་དབང་ཤེས་འཇུག་རྒྱ་བཞེས་མ་སྐྱེད་པར་དོན་སེམས་གཉིས་ཀས་འདོད་པར་
 བདེན་མོད་ཀྱི། སེམས་ཅམ་བ་འཇུག་རྒྱ་བཞི་ལོ་དེས་མ་སྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་མ་
 འཇུག་བའི་ཁྲབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། མ་རིགས་གིས་
 བསྐྱེད་བདག་ཉིད་ལ། །རི་ལྗེའི་རང་རྒྱུན་ལ་བལྟོས་ནས། །རྣམ་རིག་དེ་བཞིན་མིན་
 རྣམ་པ། །སྐྱེ་འགྱུར་རབ་རིབ་ལ་སོགས་བཞིན། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། གྱིས་པའི་
 དབང་མངོན་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དང་དུ་ཞེན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་
 རིག་པས་བསྐྱེད་པས་འཇུག་པ་ཡིན་ཡང་། མངོན་སྲུང་མ་ཡིན་པར་མི་བཞེད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེ་འཇུག་པར་རྟོགས་པ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་ཀྱང་།
 ཀུན་ཏུ་ཐ་སྐྱེད་པའི་ཚད་མའི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ། དེ་མངོན་
 སྲུང་ཚད་མར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཅམ་བས་ཐ་སྐྱེད་དུ་
 ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྐྱེད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བུ་དོན་དམ་
 པའི་ཚད་མས་སྐྱེན་འབྱེན་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཚད་གང་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་

རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཏུ་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་
 པར་བྱའོ། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ནི། རྗེ་ཐམས་ཅད་མ་ཁྲིན་པ་དང་། ཚོས་མཚོག་
 ཚེན་པོའི་བཞེད་པ་ལྟར་མངོ་སྤེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སྤྱོད་པར་བྱའོ། །སྤོབ་དཔོན་
 ཚོས་མཚོག་གིས་འཐད་ལྡན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱི་སྐབས་སྤྱོད་ཞིབ་ཏུ་
 བཤད་པ་དང་། གོང་དུ་འདི་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་
 མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་མ་སྤྱོད་ཡིས་ནི་ཞེས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ལས་
 འདས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །དོན་སེམས་ཅམ་པའི་མངོན་
 སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐབས་གང་དུ་ཡང་མ་བརྟན་པར་འགྱུར་དོ་ཞེན། ལྷོན་མེད་དེ།
 ཚང་མ་རྣམ་དེས་སྤྱོད་གནས་སྤྱོད་མཐར་མ་ཕྱིན་པའི་བར་དུ་དེས་པར་མི་སྤྱོད་པར་ཁས་
 ལེན་དགོས་པའི་བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་སྤྱོད་པའི་འདྲེས་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་
 དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཞེས་པ་དུས་གྱི་
 བདུན་པ་དང་གནས་གཞིའི་བདུན་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པ་ལ་གཞིའི་བདུན་པ་སྟེ།
 དམིགས་གྱི་དགའ་ཏེ་སྟོན་པའོ། །དོན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་ན། མངོན་སུམ་སྟེ་
 གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ནི་མཚན་གཞི་མངོན་སུམ་དུ་མཚོན་རྟོག་པ་དང་
 བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའོ། །མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་པའི་མཚན་གཞི་རྗེས་བརྗོད་དང་། མཚོན་
 བྱའི་རང་ལྟོག་གཉིས་ཀ་བརྟན་པས་སྤྱོད་པས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཚོས་མཚོག་ཚེན་པོ་
 ལ་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་མི་འཐད་པའི་གཞོན་པ་བརྗོད་པ་
 བྱོ། དེའི་བཞེད་པ་རྒྱུད་ཟད་ཀྱང་མ་གོ་བ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟོག་བྲལ་བ་འད་པ་དང་། མ་འཇུག་པ་བ་འད་པ་ལོ། །དང་
 ལོ་ནི། རྩམ་པ་ལི་དོན་སྤྱི་འདྲིན་པ་ལི་ཤེས་པ་མཚན་གཞི་རྟོག་པ་ནི་མཚན་
 བྲལོ། །བ་འད་མ་ཐག་པ་ལི་མཚན་གཞི་ཤེས་པ་ལ་བརྗོད་པ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་འདྲེས་
 རྩལ་བ་སྤང་བ་མཚན་ཉིད་དེ། དོན་བསྐྱུས་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་འདྲེས་རྩལ་འདྲིན་
 པ་ལི་ཤེས་པ་ལོ། །མངོན་སུམ་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཞུགས་པ་ས་རྟོག་པ་དེ་དང་བྲལ་
 པ་ལོ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཇུག་པ་ལི་ཤེས་པ་དེ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ལོག་པ་
 དང་ཡང་སྤྱད་རོ། །དེ་ལ་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་འདྲེས་པ་འདྲིན་པ་
 ཡིན་ཏེ། ལྟོ་ལྟོ་བའི་དོན་སྤྱི་དང་། རྩམ་པ་ཞེས་པ་ལི་སྤྱི་གཉིས་བརྗོད་པ་བྱང་པ་ལི་
 ཤེས་པ་གཅིག་གི་གཟུང་ཕྱུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལོ། །བརྗོད་པ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ། དེ་
 གཉིས་གང་རྩལ་དུ་སྤང་བ་ནི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་འདྲེས་རྩལ་སྤང་བས་རྩལ་བ་ཞེས་
 ལྟོས་ལ། འདྲེས་པ་འདྲིན་པ་ཡང་འདྲེས་རྩལ་འདྲིན་པ་ཡིན་པས་རྩལ་བ་སྤོས་པས་
 གཉིས་ཀ་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །བརྗོད་པ་དང་འདྲེས་པ་མི་འདྲིན་ན། རྩལ་བ་འདྲིན་
 པར་གང་ལས་ཤེས་ཞེ་ན། སྤང་ཕྱུལ་དེས་པ་མེད་པ་ཡིན་པ་ལི་སྤྱིར་རོ། །གཟུགས་
 འདྲིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་གཟུང་དོན་གྱི་མ་སྤྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན་སྤང་བ་དེས་པ་ཡིན་
 ཡང་། རྟོག་པ་ལ་སྤང་བ་དེས་པ་ལི་རྒྱ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། རྟོག་པ་གཟུང་དོན་ལ་མི་སྤོས་
 པ་ཡང་བྱིས་པ་རྒྱང་དུ་རི་སྤྱིད་དུ་བྱ་མ་མཐོང་བ་ན། དེ་ཉིད་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤོན་
 མཐོང་བ་ཉིད་དུ་མི་འདྲིན་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་བྱ་བ་བཏང་ནས་བྱ་མ་ཁར་འཇུག་པར་མི་
 བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱི་གཅིག་དུ་འདྲིན་པ་ཡིན་ན་གཟུང་དོན་ཉེ་བ་ལ་བསྤོས་པ་
 འགལ་ཏེ། དོན་སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་དུས་ན་མེད་པ་ལི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་རང་མཚན་ཁ་

ཅིག་ནི། འོན་ཀྱང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ། ཁ་ཅིག་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འགྱུར་
 ཞིང་། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་རྗོད་བྱེད་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་
 བརྗོད་པ་དང་འདྲེས་རུང་བ་འདྲིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་བུ་རྟོག་པར་འགྱུར་འོ་ཞེ་ན།
 སྐྱོན་མེད་དེ། རང་མཚན་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་
 ཡོད་ཀྱང་། བརྗོད་དུས་ན་མཚོང་བ་ཉིད་དུ། རྣམ་པའི་ཤེས་པས་མི་འདྲིན་པས་རྟོག་
 པར་མི་འགྱུར་ལ། རྣམ་འབྱོར་བའི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་སྐྱ་དང་དོན་མཐའ་དག་སྤང་ཡང་
 བརྗོད་དུས་གྱི་མཚོང་བ་དེའི་ཆེ་མི་འདྲིན་པས་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་མཚན་
 ཡིན་ན་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་དུ་འགལ་བར་འདྲིན་པ་ནི། བཞི་བརྒྱ་བར། རི་ལྗང་
 རྒྱུན་ལ་བལྟ་ཉེས་ན། །རྟོག་པ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
 གཞན་སྒྲིའི་འདོད་པ་ལ་རང་གི་སྒྲེ་པའི་ལུགས་སུ་སྦྱ་བ། འཁྲིམ་པ་འབའ་ཞིག་གི་
 ལུགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། མིག་ལ་རབ་རིབ་གྱིས་གཞོན་པ་འབྲུལ་རྒྱ་དབང་པོ་ལ་ཡོད་པ་
 དང་། མགལ་མེ་རླུང་དུ་བསྐྱོར་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་དང་། དལ་རུས་བསྐྱོར་ན་འཁོར་
 འོར་འབྲུལ་བ་མི་སྐྱེ་བས་རླུང་དུ་ཞེས་སྒྲོས་སོ། །ཤར་ལུགས་པ་ནི་གུས་འགྲོ་བ་སྟེ།
 སྤྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་དང་འབྲུགས་པ་ནི། རྒྱལ་མཁའི་བད་ཀན་སོགས་
 འབྲུགས་ནས། ཀ་བ་འབར་བར་འབྲུལ་བ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཉན་གྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་
 པའོ། །བཞི་གས་དབང་པོ་གཞན་དུ་བསྐྱུར་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའོ། །ཁ་ཅིག་མི་
 ལམ་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པ་འབྲུལ་རྒྱ་བཞི་བར་འཆད་པ་ནི། རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་
 པའི་གཏམ་སོ། །སོགས་པས་རིམ་བཞིན་དུ། ཡིང་རྟོག་དང་། མགལ་མེ་ཡན་མན་དུ་

སྐྱུར་དུ་བསྐྱུར་བ་དང་། སྐྱང་པོའི་བཞོན་པ་དང་། མཁར་མི་བཟོད་པར་མཁན་པ་
སོགས་སོ། རྟོག་པ་དང་བལ་ཞིང་། འཇུག་རྒྱ་བཞི་པོ་གང་གི་ཀྱང་འཇུག་པར་མི་
སྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་སོ། །གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། མངོན་
སུམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་དང་བལ་ཞིང་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་མ་
འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པའི་རྒྱ་བཞི་པོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་སྐྱེད་པའི་དབང་པོའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་གཟུང་འཛིན་རྗེས་ཐ་དང་དུ་ཞེན་པ་འཇུག་
རྒྱར་བྱེད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། མངོར་བསྐྱུར་པ་དང་། སོ་སོར་བཤམ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ་དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། རང་རིག་
མངོན་སུམ་དང་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞིར་དབྱེ་བ་ནི།
རྟོན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ཁོ་ན་བལྟ་བ་པོར་འདོད་པ་དང་། མདོ་ལས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་གསུངས་པ་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་དང་། རྗེ་བྲག་སྐྱ་བ་སོགས་རང་རིག་ཁས་མི་
ལེན་པ་དང་། སྐྱོད་པ་བ་སོགས་རྣམ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་དག་གི་
ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་བྱིར། དགོས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གངས་ངེས་སོ། །གཞན་
སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཡིན་མོད་ཀྱི་བཞི་པོ་འདི་གང་གི་
ཡང་ནང་དུ་དབྱེ་བར་མ་བཞུགས་ལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་འདི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡང་ཡོད་
པས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ནང་དུ་བསྐྱུར་བར་མི་རིགས་
ལ། སྐབས་མཐའ་མན་ཚུན་ཅོད་པའི་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཅ་བ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་
བརྟེན་དགོས་ལ་དེ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྐབས་པའི་རྒྱལ་བསྐྱུར་ནས་གཞོད་

བ་བསྟན་དགོས་བསམ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྟུ་བར་མི་རིགས་པའོ། །དེ་ལ་དགོངས་
ནས་རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྣམ་འབྱོར་རྟོགས་པ་བསམ་མི་ཐུབ། ཅེས་བཤད་དོ། །གལ་ཏེ་
སྟུང་ན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ནས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་
སྟུང་བར་རིགས་སམ། ལེན་ཏུ་སྦྱ་བའི་སྒོ་གོས་ཅན་གྱིས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །འདིར་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡིད་མངོན་དུ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད་སྟུམ་པའི་དོགས་པའི་གནས་
མེད་དོ། །

གཉིས་བ་ལ་བཞི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། རང་
རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་རང་གི་བདག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་བ་ལས་སྦྱེས་པས་ན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་
རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིག་མ་འབྲལ་བ་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ནི།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། མཚན་ཉིད་ནི་གོ་བར་བྱད་དོ། །དམིགས་རྒྱུན་དང་
བདག་རྒྱུན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གསུམ་གས་ལག་རྗེས་གསུམ་གསུང་མོད་ཀྱི་རང་
རང་གི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྗེས་ནི། རིམ་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་
དང་། ཡུལ་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་ཆ་དང་། རྫོང་བའི་ཆ་རྣམས་སོ། །རྗེས་སྟན་མོང་བར་ནི་
བཤད་ཟིན་ལ། རིགས་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུའོ། །དབང་ཤེས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་
འདྲེས་པ་འཛིན་པ་དང་། འདིའོ་སྟུམ་པའི་རྟོག་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་བྱུང་
མོད་ཀྱི། འདྲེས་རྒྱུང་འཛིན་པའི་རྟོག་བྲལ་དུ་རྟགས་གྱིས་བསྟུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་
སོགས་ནི་རྣམ་འགྲེལ་དང་། རྣམ་འཇུག་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་པས་དེར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བརྟམ་ལས་རྣམ་ཕྱག་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཚད་
 དུ་ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་ཡིད་གི་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་ཚད་
 མ་གཞན་ཡོད་པ་མི་འཐད་དེ། དབང་མངོན་གྱིས་བརྟམས་ཟིན་འཛིན་ན་ཚད་མར་མི་
 རུང་ལ། མ་བརྟམ་བ་འཛིན་ན་འོན་འོང་སོགས་གིས་སྒྲ་ཐོས་པ་དང་། གཟུགས་
 འཛིན་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལ་སློན་མེད་དོ། །དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་
 སྐད་ཅིག་མཁམ། ཉག་པ་ལས་མི་འདའ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡིད་མངོན་གྱི་དངོས་
 རྒྱུའི་དུས་ན་འདས་ཟིན་པས་གཟུང་ཟིན་འཛིན་པའི་སློན་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་
 མངོན་སུམ་དང་ཚད་མ་གང་དུ་ཡང་མི་རུང་ཡང་དེ་ལྟར་མི་འདོད་དེ། དབང་མངོན་
 གྱིས་མ་བརྟམ་བའི་དོན་འཛིན་ཡང་ཐལ་བ་གཉིས་པའི་སློན་མེད་པ་ནི། དེ་མ་ཐག་
 རྒྱུན་དོས་བརྟམ་བས་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རང་གི་གཟུང་ཕྱུལ་
 གྱི་དེ་མ་ཐག་པ་བར་མ་ཚད་པར་དེས་དངོས་གི་ཉེར་ལེན་བྱས་པའི་རང་དང་རྒྱད་
 གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཕྱུལ་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་
 པས་དམིགས་རྒྱུན་བྱས་དེ་ལྟར་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་དབང་པོའི་
 ཤེས་པས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡིད་གི་དབང་པོ་
 བདག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། མངོན་
 སུམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་གི་མངོན་སུམ་
 ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཉེར་ལེན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཡིད་དབང་གི་བདག་རྒྱུན་
 ལས་སྐྱེས་པའི་དོན་རིག་གི་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་
 དབང་ཤེས་གྱིས་གཞོན་པའི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་གི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་པ་སྲིད་པས་དེ་

བསམ་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་ཞེས་སྟོན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཤེས་པ་
 ཡིན་པས་མཚུངས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། བར་མ་ཚོད་བས་དེ་མ་ཐག་པ་ཞེས་བྱའོ། །མིག་
 རྒྱུད་པ་དང་ལྡན་བཞིན་པའི་ཚེ་གཟུགས་གསལ་བར་མཚོང་བའི་ཤེས་པ་མིག་ཤེས་
 ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་ཤེས་པ་གང་ཡང་མིག་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་
 རོ། །གཟུགས་འདྲིན་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་། ཚད་
 མའི་མཚན་ཉིད་རྟེན་ཅམ་དུ་མཚོན་པ་ཡིན་པས། ཚད་མར་ཡང་མཚོན་རྒྱས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ཁོ་ནས་ཁྲུང་བར་དུ་བྱས་པའི་ཚད་མ་དུས་མཐའི་སྐད་
 ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཞག་པ་ལ་འགལ་བ་
 མེད་དོ། །བདག་པོའི་རྒྱུན་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་སྐྱང་ན་ཡོད་
 པའི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པས་གཟུགས་རང་མཚན་འདྲིན་རྒྱས་སྐྱེད་པའི་ཆ་དེ་ཡིན་གྱི་
 འདས་མ་ཐག་པ་བདག་རྒྱུད་དུ་བྱེད་པའི་ལུགས་གཞན་སྣང་བ་ནི། བདག་ཉིད་ཚེན་
 པོའི་བཞེད་པ་མ་གོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཡང་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་
 དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཚད་
 མ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་མི་རྒྱས་སོ། །མངོན་སུམ་གྱི་ལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 ཡང་རྒྱས་པར་རྣམ་འབྲེལ་རྣམ་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤམ་དུ་བཤམ་བའི་ཐེན་པས་འདྲིར་
 མ་སྟོན་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདྲིན་པའི་རྣམ་
 པ་ཚོས་ཅན། རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་
 བལྟོས་ཏེ། གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས།

རྟོག་པའང་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད། །དོན་ལ་མ་ཡིན་དེར་རྟོགས་ཕྱིར། ཅེས་པའི་དོན་
 རྣམ་འབྲེལ་དུ། ཤེས་གང་གང་ལ་སྐྱོདོན་འཛིན། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡང་
 འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་
 སོགས་ཤེས་པ་ཀུན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ཡི། ཤེས་པ་ཡིན་ན།
 རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། གཟུང་དེ་དག་
 གི་ཚིག་དོན་མ་གོ་ཞིང་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཏུ་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚད་
 མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། ཆགས་ལ་སོགས། རང་རིག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ཞེས་
 པའི་དོན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་བ་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། རྣམ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མས་བསྟན། །མ་
 འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཅམ་མཐོང་ཞེས་པ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དུག་དངོས་
 ལྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཐེབས་པའི་དོན་སྐྱོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས།
 གོམས་པར་བྱས་པས་སྐྱ་སྐྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་འཕགས་པའི་བདེན་
 པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དུག་སྐྱོམ་པའི་རབ་ཀྱི་མཐའ་ན་གསལ་སྤང་ཅུང་ཟད་མ་རྫོགས་པ་
 ལྟེ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་གསལ་སྤང་རྫོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། རྣམ་
 འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་མཐོང་དང་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཞི་གནས་ཀྱི་བདག་སྐྱེན་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
 རོ། །སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གི་གསུང་ནས། ལྷང་ཚེར་གྱིས་བར་དུ་ཚོད་པ་བཞེན་དུ།
 སྐྱོམ་བྱའི་དོན་མཐོང་བ་དེ་ནི་རབ་ཀྱི་མཐའི་གནས་སྐྱབས་ཡིན་ལ། ལག་མཐིལ་དུ་ཤེས་

གོང་བཞག་པ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །འོ་ཞེས་པའི་
སྐྱའི་རྫོགས་པའི་ཚིག་སྟེ། མངོན་སུམ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་པའོ། །བདེན་པ་བཞིན་
རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་ཉོན་དང་། གཉེན་
པོའི་སྟོབས་གྱིས་སྤྲུག་ཀུན་གྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་
དུ་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་པོ། །

འཐད་ལྡན་གྱི་འགྲུང་གྱི་ཚིག་ཟིན་ལ་བསམས་ནས་འགོག་བདེན་སེམས་སུ་
འདོད་པ་ནི། དེའི་དོན་མིན་ཉེ། སེམས་གྱི་སྟངས་གི་ངེས་པར་ལེགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་
གྲུང་པའི་བྲལ་བ་འདུས་མ་བྲས་ལ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་གྱི་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྫོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ངོར་རྒྱལ་སྤྲ་རབ་བམ་
སེམས་སྐྱད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་སྤང་བ་ཡིན་གྱི། མེད་པར་དགག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་ནི་ཤུགས་ལ་རྫོགས་པར་འདོད་དོ། །སྦྱོར་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཟམའི་གནས་སྐབས་
གྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་དེ་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཚོས་བཟོད་གྱི་ངོ་བོར་གྲུང་
པའི་བདེན་བཞི་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ལ་ལྷག་མཐོང་དེ་ཉེ་བར་
ལེན་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཚང་མ་གྲུབ་པར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི། དངོས་པོ་སྟོབས་
ལུགས་གྱི་རིགས་པས་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཉན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་མ་རྫོགས་
པར་ཤིན་ཏུ་ལློག་གྲུང་དུ་འདོད་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡལ་སྲས་གྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་
བསམ་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་སུ་མཐོང་ངོ། །

ཚང་མ་གཉིས་གྱི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྫོགས་པ་བསལ་བ།

གསུམ་པ་ཚང་མ་གཉིས་གྱི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྫོགས་པ་བསལ་བ་ལ་གསུམ།

མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་བཤད་བ་དང་། ཞར་བྱུང་རྗེས་
 དཔག་གི་གཟུང་ཡུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེའི་
 གཟུང་ཡུལ་ནི་ཚོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་
 བར་དངོས་པོ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་སྲིབ་
 རོ། །བྱབ་སྟེ། ལྡོག་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གང་ཐག་ཉེ་བ་ན་གནས་པའི་ཚེ་གསལ་
 བར་སྤང་བ་དང་མི་ཉེ་བ་དག་ལས་ཤེས་པ་ལ་ཅུང་ཟད་མི་གསལ་བར་སྤང་བའི་སྤང་
 བ་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དངོས་ཏེ། རང་མཚན་ཡིན་པས་
 བྱབ་པའི་སྲིབ་རོ། །ཚད་མ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཟུང་ཡུལ་དང་
 ཞེན་ཡུལ་ལོ། །མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ནི། སྤང་བཤད་པ་ལྟར་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་གཟུང་ངོར་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་སུ་མི་སྤང་ཞིང་།
 ཆ་ཅན་གྱི་སྟོག་པ་ཡང་མི་སྤང་བར་ཡུལ་དང་དུས་ཀྱི་ཆས་དབེན་བ་ལྟར་སྤང་བ་
 ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་ཆ་མེད་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ནི་མི་
 བསམ་མོ། །རྗེས་དཔག་གི་གཟུང་ཡུལ་ནི་འདུག་ཚུགས་སུབ་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། དོན་
 བེ་རྟོག་པས་སྟོ་བཏགས་པ་ལྟར་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའོ། །ཞེན་པའི་ཡུལ་ནི། ཚད་
 མས་རྟོགས་པའི་དོན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པའི་དོན་སྟོག་གྱུར་རང་མཚན་
 དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་རང་མཚན་གཉིས་ཀ་ཞེན་པའི་ཡུལ་ཡིན་
 བོ། །སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་
 ཤེས་ཀྱིས་ཞེན་པར་བྱས་པ་ལ་བཏགས་ནས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཡང་ཞེན་ཡུལ་
 ཡོད་པའི་ཐ་སྟོད་མཛད་དོ། །ཚད་མ་གཉིས་ཀས་རང་མཚན་གཞལ་ཡང་རྟོགས་ཚུལ་

གྱི་དབང་གི་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་མཚན་རང་རྒྱུད་པ་
ཇིའི་དབང་གི་གཞལ་བྱར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐག་ཉེ་རིང་གི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་ལ་སྤང་ཚུལ་ཐ་དང་དུ་
འགྱུར་བའི་རང་མཚན་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན། རོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སྟེ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷན་སྟེ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ཁོ་ན་པའི་སྤྱིར་
རོ། །རང་མཚན་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་པན་ཚུན་ལྲབ་པར་
གསུངས་གྱི། དངོས་པོ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་མ་ལྲབ་པ་དང་། དངོས་པོ་ཅམ་དོན་བྱེད་
ལུས་སྟོང་དུ་འདོད་པ་སོགས་ནི། ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྟེ་བདུན་
མདོ་དང་བཅས་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་སོ། །རང་མཚན་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱར་མི་
རུང་བ་དང་། དགག་སྐྱབ་གྱི་གཞིར་མི་རུང་བར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱང་རིགས་པ་མི་
ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། འདི་ལྟར་དངོས་པོའི་དགག་སྐྱབ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་
སྤང་མེད་གསུང་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུས་བསྐྱབས་པ་དང་། སྤྱིས་བེན་"བཞིག"པ་ལ་
འགགས་པར་ཐ་སྟོན་བྱས་པའི་དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བའི་དོན་དུ་
འདོད་ན་ནི། རང་མཚན་ཡིན་ན་སྤྱིས་པ་དང་འགགས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་
དགོས་པས་རང་མཚན་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་ལུས་སྟོང་དང་། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་
ལུས་པས་ལྲབ་པོ་ཞེས་སྤྱི་ཅེ་ལོག་འབའ་ཞིག་སྤྱི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་
ཡང་ཁྱོད་གཉེན་པོ་སྤང་མེད་གསུང་དུ་བསྐྱབས་པ་དང་། སྤང་བའི་ས་ཐོན་སྤྱི་ཚད་
སྤྱིར་མི་རུང་བར་བྱས་པའི་དགག་སྐྱབ་གྱི་གཞི་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པ་འགགས་

༡ [མ་ཕྱི། ༡༩བཅན། བཞིག་སྤྱི། ༡༤ནམ། ཞིག]

ལོ་ཞེས་སྐྱ་བ་ཡིན་ན་ནི་ཚད་མས་སྐྱོ་འདོགས་བསལ་བ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

ཡང་སྡེ་བདུན་ནས་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཙོ་ཆེ་བར་གཏུན་ལ་པབ་བ་ནི། ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་ཚད་མས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཚད་མས་བསྐྱབ་བ་དང་། མེད་བ་ལ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་དགག་བྱ་བ་གཞག་པའི་ཐ་སྙད་གསུངས་ལ། རང་མཚན་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དགག་པ་དང་བསྐྱབ་པ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་ཁས་ལེན་བ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་ན་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པས་ཚད་མའི་གཞག་བྱ་ལ་སྐྱི་མཚན་གྱི་ཁུབ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་འབད་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རང་མཚན་ཡིན་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཡིན་པས་ཁུབ་བོ། ཞེས་སྐྱ་བ་ན་མ་དེས་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱོད་ལ་རང་མཚན་དུ་བསྐྱབ་ཅུས་པའི་གཞི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར། ཡང་རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་ཞེས་སྐྱས་པས་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་བཞག་པའི་གཞི་དེ་ནི་སྐྱི་མཚན་ཡིན་ལོ། ཞེས་སྐྱ་བ་ཡིན་ན་སྐྱི་མཚན་དང་རང་མཚན་གང་ཡང་དགག་པ་དང་། བསྐྱབ་པའི་གཞི་གང་དུ་ཡང་མི་རུང་ངོ་ཞེས་སྐྱ་བ་དེ་ལས་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་བཞག་པའི་དགག་གཞི་ཡིན་ན་སྐྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁུབ་པ་ཁས་ལེན་ན། རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བ་ཞེས་སྐྱས་པས་དོན་ཅི་ཞིག་བརྗོད་པ་ཡིན། རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་ཁས་སྐྱར་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་དེས་སྟ། བ་རོ་པ་པོས་བདག་དངོས་མེད་

ཡིན་པས། རྫོག་ལྡོག་པའི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་བདག་ལས་ལྡོག་
 པ་མེད་ཅེས་ཁས་སྐྱེས་པ་ལ་ཁས་སྐྱེས་པ་འགལ་བ་སྟོན་པ་ན་རྫོག་དེ་བདག་
 ལས་ལྡོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བདག་དེ་རྫོག་ལྡོག་པ་བཀག་པའི་གཞིར་ཡང་མི་རུང་
 བར་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཁྲོད་ལྟར་ན་སྐྱུན་འབྲིན་ལྟར་སྐྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཐལ་
 ལོ། །རང་མཚན་སྐྱེའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྫོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ན་སྟོན་དཔོན་ཡེ་ཤེས་
 སྤྱིང་པོས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། སེམས་ཅམ་པས་གཞན་དབང་བདེན་
 གྲུབ་ཁས་སྐྱེས་པ་ལ་གཤམ་ཏེ་ཁྲོད་རང་མཚན་སྐྱེའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས་བསྟན་མི་
 ལུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་ན་ཁས་སྐྱེས་འགལ་བར་སྟོན་བཞེད་ནས། དེ་ལྟ་མིན་
 བ་སྐྱ་རྣམས་ཀྱིས། །རང་གི་མཚན་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་ཁྲོད་
 ལྟར་ན། སྟོན་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོས་ཕྱོགས་སྐྱ་མ་གོ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །

རྗེ་སྐྱེད་བཤད་པ་དེ་ནི། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱིས། ཞེས་སོགས་
 ཀྱི་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། སྐྱ་དེ་དག་ཐ་དད་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཕེན་ཡང་ཐ་
 དད་པ་གཅིག་བརྗོད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཁོ་ནར་འཇུག་ཏེ། ཞེས་
 སོགས་དང་འགལ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་མཚན་རྫོག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ན་སོ་སོ་
 སྐྱེ་བོ་ལ་རུལ་སྐྱ་བར་དང་དུས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཐར་སྐྱབ་པ་རྫོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་
 པར་འཇུག་རོ། །ལོག་རྫོག་གི་ཐ་ཚད་འདི་ནི་དངོས་པོའི་དགག་སྐྱབ་དང་ཚད་མའི་
 དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཁྲུང་པར་མ་ཕྱེད་ཅིང་། བསྟན་བཅོས་ལ་ངལ་བ་མ་བྱས་པར། གཞི་
 ཡིན་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྫོགས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཞེས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
 དབྱེ་བའི་ཐ་སྐྱེད་བྱས་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཚད་མའི་དགག་སྐྱབ་འདོད་

བའི་ལུགས་ངན་པ་དེ་ཉིད་འདིར་འོངས་པ་ཡིན་ལོ། །བསྟན་པ་བྱས་པའི་སྐྱེན་དུ་ཡང་
འདི་ཆེ་སྟེ། རྒྱལ་བ་དོན་གཉེར་ཐར་པར་འཇུག་པའི་འཇུག་དོགས་དམ་པ་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་སྟོབས་སྤང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་འདི་དག་ལ་ཞེ་བཅིས་མེད་པར་འདོད་
བར་འགྱུར་བའི་སྲིད་རྟོ། །རྒྱས་པར་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཡང་ཚིག་མངས་སུ་
དོགས་ནས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྟོས་སོ། །ཚོལ་ངན་སྐལ་ཆད་ལོག་པའི་བཤེས་དང་
སྤང། །བསྟན་པ་ཉམས་བྱེད་བདུད་ཀྱི་གཞན་དབང་གྱུར། །རྟག་ཆད་མཐར་ལྷེའི་ལྷ་
ངན་གདོན་གྱིས་ཐེན། །སློང་ན་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་འདི་དགྲགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚིག་དོན་དང་། རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་འདིར་བཤད་པའི་
དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་བྱེད་བྱས་པ་དེ་ལས་གཞན་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་
ནི་ཚོས་ཅན། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དེ་རྗོད་བྱེད་སྤྱིའི་བདག་སྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་སློལ་
མཚན་ཉིད་རྗོགས་པར་འཆར་བྱས་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཡང་ན་རྟོག་པས་
བཏགས་ཙམ་གྱི་ཚོས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅས་སྤྱུར་རོ། །དོན་སྤྱི་དེ་ནི་ཚོས་ཅན་རྗེས་སུ་
དཔག་པའི་གཟུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་ཏེ་སྤང་བ་ལྷར་དོན་བྱེད་མི་བྱས་ཀྱང་། སྐྱ་མི་རྟག་
རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚམ་མས་དངོས་སུ་གཟུང་བའི་སློན་ནས་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་སྐྱ་
མི་རྟག་པ་གསར་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྟོག་པ་རང་གི་སྤང་བ་དོན་མེད་
པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པར་བཤད་པའི་དོན་ཡང་གཟུང་ཡུལ་དེ་ཉིད་རང་
མཚན་ལོ། །སྟམ་དུ་ཞེན་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲལ་བས་བསྐྱུ་བར་
འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །དཔེར་ན། མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་བཞེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་
ན་གཟུགས་བརྟན་དེ་ཉིད་བྱུང་བཞེན་ལོ་སྟམ་དུ་མི་ཞེན་པར། གཟུགས་བརྟན་མཐོང་

བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བཞིན་ཞེན་ལུལ་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱོན་ཡོད་མེད་རྟོག་པ་བཞིན་དུ།
སྐྱ་མི་རྟག་པའི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་ངེས་ཤིང་ཞེན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་གི་ལུལ་ལོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ཡང་། འདིར་བཤད་པ་ནི་རང་མཚན་བཤད་པའི་གཞུང་འདི་ཡང་བརྟེན་པར་
བྱ་དགོས་པས་ཚིག་ཚོགས་རྩལ་བའི་དོན་དུ་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་ལོ། །རྗེས་དཔག་
གི་ཞེན་ལུལ་གྱི་ངོས་ནས་དངོས་སུ་མ་བཤད་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ལུལ་
རང་མཚན་དང་སྐྱི་མཚན་སོ་སོར་ངེས་པ་མེད་ཅིང་གཟུང་ལུལ་སོ་སོར་ངེས་པས་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ལུས་པའོ། །

མངོན་སུམ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ།

བཞི་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ལ་
གཉིས། བསྐྱུས་པའི་དོན་དང་། ཚིག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚད་འབྲས་
བཤད་པའི་དགོས་པ་དང་། ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་ཡི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་དང་།
ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཏུན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་གསར་
དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་སྐྱབ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དེ་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་མཚན་གཞི་
བསྐྱབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་དོན་ལེགས་པར་གོ་བ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་
ལེགས་པར་ཤར་བས་འཇོག་པར་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་རིགས་པའི་བརྟན་བཙོས་སུ་
ཡང་། དོན་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བྱུང་པར་རྣམ་པ་ཤར་བ་དང་མ་ཤར་བས་
འཇོག་པ་ཡིན་ལོ། །དེས་ན་གཞོན་པ་མེད་པའི་མངོན་གྲུང་གི་རྣམ་པ་གསར་དུ་ཤར་
བ་དང་། རྟོག་གྲུང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་སློབ་གཉིས་ཀྱི་སློབ་ས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་

མཚན་གཞི་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་གྱིས་གཞལ་བྱ་གཉིས་རྟོགས་པའི་
 ཚད་མ་འཛོགས་པ་ཡང་ཚད་མའི་མཚན་གཞི་བསྐྱབ་པའི་དགོས་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀྱུན་ལས་བཏུས་ལས། དུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡི། །བྱེ་བྲག་
 ལས་ནི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད། ཅེས་དང། དུས་སྤྱིས་བྲན་པ་ལས་ཀྱང་ཡིན། ཞེས་པའི་
 རོན་རྣམ་འགྲེལ་ལེ་བྱ་གསུམ་པའི་མཇུག་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཤད་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་
 དུ་མས་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སློན་པོ་གོ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་གནས་ལུགས་
 གྱི་དོན་གོ་བའི་བར་གྱིས་ཚིགས་འདི་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་ཡོད་པས་མཁས་པ་
 རྣམས་གྱིས་ལེགས་པར་དབྱེད་པར་བྱའོ། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ཚད་མའི་འབྲས་
 བུ་དང། མ་ཚད་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཡོད་ལ།

དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་རྟོགས་ནས་ཞུགས་པས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་
 པའི་བར་དུ་ཐོབ་རུས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་ནི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཉིད་
 ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསར་དུ་ཤར་བའི་སློན་པོ་འཛོགས་བྱེད་གཞན་གྱིས་བར་མ་
 ཚད་པར་བཞག་རུས་དགོས་པ་ཡིན་འོ། །གཉིས་པ་ནི། མཚན་བྱ་ཚད་མའི་རང་
 ལྡོག་དང། མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚད་མར་ཐ་སྙད་བྱས་པ་འདིར་སློན་པོ་མ་ཡིན་
 ཉེ། མཚན་གཞི་མ་བྱུབ་པའི་སྤྱི་རོལ་དུ་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་བྱ་དེས་མི་རུས་པའི་
 སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མའི་མཚན་གཞི་ལ་ཚད་མའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འབྲས་
 བུ་ཞེས་པ་ནི་ཚད་མ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་དགོས་པ་ཡིན་འོ། །དེ་ཡང་དངོས་གྱི་དགོས་
 པ་དང། བརྒྱུད་པའི་དགོས་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་སྤྱི་དང་
 བར་གྱི་བྱུབ་མཐའ་སྐྱབ་རྣམས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མའི་འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་

བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ལ་དེ་འཛོགས་པའི་ཚད་མ་ལ་མི་མ་སྐྱུན་ཏེ། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་དང་
 གཞན་སྡེ་འབྲས་བུ་ལས་རྗེས་གཞན་གྱི་ཚད་མས་འཛོགས་པར་འདོད་དེ། རྗེ་བྲག་སྐྱ་
 བ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། གྲངས་ཅན་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་
 དབང་པོའི་འཇུག་པ་ལ་འདོད་པ་དང་། རྗེ་བྲག་པ་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་
 འཛིན་པའི་སློབ་འདོད་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་དབང་དོན་སྲད་པ་ལ་འདོད་པ་དང་།
 སྤྱོད་པ་བ་དང་པོར་དོན་ལ་བལྟ་བ་ལ་འདོད་པ་སོགས་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་
 རྣམ་པ་ཁས་མི་ལེན་ན་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གང་ཡང་མི་འགྲུབ་རྣམ་པ་ཁས་ལེན་ན་
 འཛོགས་བྱེད་གཞན་མི་རིགས་ཏེ། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་གཞུགས་བྱ་རྟོགས་པ་འཛོགས་ན་
 བར་དུ་ཚད་མ་དུ་མ་བརྒྱུད་དགོས་པས་བར་མ་ཚད་པར་འཛོགས་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་
 རོ། །སྐྱ་ལེགས་པར་ཐོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཅེས་བ་ལྟ་བུར་འགྲུང་
 བས་སོ། །

འདིར་ནི་མདོ་སྡེ་བ་དང་སེམས་ཅམ་བ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་བཞག་པར་བྱ་བ་
 ཡིན་ལ། དེ་ཡང་། སྡོན་པོ་གཞུག་བྱ་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྡོན་པ་སྡོན་པོ་
 ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། སྡོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུར་
 བཞན་པ་དང་། གཟུང་རྣམ་གཞུག་གྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་
 རུས་པའི་རྣམ་གཞུག་ནི་གཉིས་ཀས་སྐྱུན་མོང་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། སྡོན་པོ་སྤྱི་རོལ་
 གྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་མདོ་སྡེ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་
 བ་སེམས་ཅམ་པའི་ཁྱད་པར་ཏེ། སྤྱི་མ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མ་གཉིས་པ་དང་
 གསུམ་པའི་རྣམ་གཞུག་རྒྱང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱིར་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་བཀག་

སའི་ལག་རྗེས་ལ་རྣམ་གཞག་གཉིས་པ་དང་། བྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བྱེད་ན་ཡང་། རང་
 རིག་འབྲས་བྱར་རིགས་སོ་ཞེས་མདོ་སྡེ་བ་ལ་ཁས་སྒྲུངས་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་སྐོ་
 བས་རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལོ། །ཁ་ཅིག་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བྱི་རོལ་
 གཞལ་བྱར་བྱེད་པ་རང་ལུགས། ཡང་མདོ་སྡེ་སའི་ལུགས་ལ་འཆད་པ་ལྟ་བུ་ཤུག་དང་།
 ཚོས་མཚོག་གི་བཞེད་པར་འདོད་པ་ནི་དོན་མ་ཉོགས་པའི་རྣམ་འགྲུར་དུ་གསལ་ཏེ།
 དེ་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད། ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སློབ་མི་
 འདོད་མོད་ཀྱི་གཞན་དགག་པར་བཞེད་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་དང་། དོན་རིག་
 ཏུ་བཏགས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་བས་སོ། །བྱི་རོལ་དོན་གྱི་ཚུལ་ལ་
 འབྲས་བུའི་རྟོགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ལོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ལ་འབྲུལ་བར་མི་བྱ་
 རྟེ། སློབ་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཐ་སྟན་ཐོར་ཡང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་
 བཏགས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྣམ་དེས་ལས། དེ་བྱིར་སྒྲུང་
 དོན་དེ་སློབ་དག །བྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་ཐ་དད་མིན། ཞེས་སྟན་ཅིག་དམིགས་དེས་དང་།
 གསལ་ཞིང་རིག་པའི་རྟོགས་ཀྱི་དོན་བསྐྱེད་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ལྟར། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་
 ཡོད་ཀྱང་སློབ་པོ་སློབ་སྒྲུང་ཤེས་པ་དང་རྣམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཀྱང་སློབ་
 ཤིག །བྱུང་མཐའ་བཞི་པོ་གང་གི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅམ་རྣམ་
 བདེན་པའི་ལུགས་སུ་སྐྱུ་བ་ནི། ལུག་ལུང་དུ་རྟོ་བ་འཕེན་པར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ནི། སློབ་པོ་རྟོགས་པའི་མདོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་མཚན་གཞི་
 དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཆེད་མའི་ཆ་ཆེད་མའི་འབྲས་བུ་སྟེ་སློབ་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་
 བའི་དབང་གིས་དོན་སློབ་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་མ་འཛོག་པའི་རོ་བོ་ཁོ་ན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡོམ་པོའི་དོན་དང་འབྲ་བ་ཉིད་སྡོམ་པོ་གསུང་དུ་རྟོགས་པའི་སྡོམ་
 དེའི་འཛོགས་བྱེད་ཚད་མ་སྟེ། དེའི་དབང་གིས་སྡོམ་པོའི་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་
 འབྲུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡོམ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་ལ་གཟུང་དོན་གྱི་བྱུང་
 བདེ་རྗེས་གཅིག་གི་ཚོས་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ཡང་གཟུང་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཤར་
 བའི་གཟུང་རྣམ་སྲོང་བའི་འཛིན་རྣམ་གྱི་སྲོང་བྱ་གང་ལ་ངེས་པ་བྲངས་པའི་གཟུང་
 རྣམ་དེའི་དབང་གིས་གཟུང་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་དེ་རྟོགས་པར་འཛོགས་
 སྟེ། དཔེར་ན་སྡོམ་འཛིན་སྲོང་བའི་རང་རིག་གིས་སྡོམ་པོའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་ཚེ་སྡོམ་
 འཛིན་དབང་ཤེས་གྱིས་སྡོམ་པོ་རྟོགས་པར་འཛོགས་པ་ཡིན་པས། སྡོམ་པོ་ལ་
 ཅིག་གིས་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོས་དབང་དོན་སྤང་བ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལ།
 རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་ཡང་མགོ་མཚུངས་བྱེད་པ་ནི། ཚོས་མཚོག་གི་བཞེད་པ་ཅུང་ཟད་
 ཅོམ་ཡང་མ་གོ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ལེགས་པར་
 བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཉེར་ཞེས་བྱ་བ་རིགས་པའི་ཐིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་
 བྱེད་པ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་དང་པོའི་འབྲེལ་བ་རྟོགས་པའོ། ། །

ལེའུ་གཉིས་པའི་འབྲེལ་བ།

རྟོག་བྱུང་རྟོགས་པའི་ཐབས་རང་དོན་ལེའུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྟོག་བྱུང་རྟོགས་པའི་ཐབས་རང་དོན་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
 ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇིས་
 དཔག་གི་དབྱེ་བ་དང་། རང་དོན་ཇིས་དཔག་བྱེ་བཤག་ཏུ་བཤད་པའོ། །

རྗེས་དཔག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། རྗེས་སྤྱད་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ནི་ཚོས་
 ཅན་ཞུས་པ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སྤྱད་པ་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་
 སྤྱད་པ་གཉིས་སྤྱི་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པར་
 རིགས་པ་ལ་དབྱེ་བ་སློབ་བྱུང་དུ་ཅིའི་སྤྱིར་བསྟན་ཅེ་ན། བཤད་པ་གཞན་དོན་རྗེས་
 དཔག་ནི་སྤྱིའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་
 ཀ་མཚན་གཞིར་བྱས་ནས་རྗེས་དཔག་ཏུ་མཚན་པའི་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་མེད་
 པས་མ་བསྟན་ལ། དབྱེ་བ་བཤད་པ་ནི་གཉིས་པོ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཆེད་
 ཁོ་ནར་ཡིན་ལ། དབྱེ་བ་མ་བསྟན་པར་ཡང་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་མི་
 བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དོན་ལེ་ཏུ་ལས་རང་དོན་ལེ་ཏུ་ལོགས་སྤྱད་བཅའ་པར་བྱ་བ་
 མ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་ལེ་ཏུ་འདྲི་ཚུལ་གསུམ་ཅའ་གཅིག་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་
 བྱི་གཞན་དོན་དུ་ཡང་སྟོན་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། གཞན་དོན་ལེ་ཏུ་འདྲི་བརྗོད་
 བྱའི་གཙོ་བོ་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པའི་དག་ཡིན་ལ། རང་དོན་ལེ་ཏུ་འདྲི་ཚུལ་གསུམ་པའི་
 རྟགས་ཡིན་པས། དེ་སློབ་ལུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པ་
 ཡིན་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་སློབ་ལུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། ཚུལ་
 གསུམ་ལ་བྱལ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་ལེ་ཏུ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་བྱ་བ་
 ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་མཁས་པས་ཚུལ་གསུམ་རྟོགས་པ་ན། རྟགས་
 ཀྱི་བརྗོད་ཚུལ་ཤེས་ཀྱང་མི་མཁས་པས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ན་དག་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་
 སྤྱོད་པ་མཚོང་བས་དེ་དག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གཞན་དོན་ལོགས་སྤྱད་སྟོས་ལ། རང་

དོན་དང་གཞན་དོན་གྱི་མི་དོན་གི་གོ་བར་ཟད་དོ། །

རང་དོན་རྗེས་དཔག་གྱི་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་བཤད་པ།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཚད་འབྲས་མངོན་སུམ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ་དང་། ཉེན་གཏན་ཚིགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་དོན་གཉེས་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་མཚན་གཞི། རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གྱི་མཚན་གྲུའོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་བསྐྱུ་བྱ་ལ་དམིགས་པ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྲུང་བཤད་ཟེན་ཏོ། །ཡུལ་དང་རྟེན་གཉེས་ཀྱི་སྐྱོན་ས་མངོན་སུམ་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལས་ཁྲུང་བར་དུ་བྱས་པའོ། །གཉེས་པ་ནི། རང་དོན་གྱི་སྐྱབས་འདེར་ཡང་ཚོས་ཅན། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་གི་མངོན་སུམ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ལ་གཏོགས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱ་ལ་དང་མཚུངས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་རྟག་པ་གཞན་གྱི་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་ལ། དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །

གཏན་ཚིགས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ཚུལ་གསུམ་གྱི་བསྟོས་གཞི་དོས་བཟུང་བ་དང་། ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་

བའོ། །

དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཞར་ལ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྐབས་སུ་
 བབ་བས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་ཞེས་བཤད་པའི་ཚུལ་གསུམ་བ་ཉིད་ཀྱི་
 རྟགས་ནི་འཆད་པར་འགྲུབ་བའདེ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བའོ། །ཚད་མ་ཀྱུན་ལས་བཏུས་
 ལས། རྗེས་དབག་བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། །ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ནི། །དེས་བ་
 ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། ཐ་མར་སློབ་པའི་དེས་བ་ཉིད་ནི། ཚུལ་གསུམ་ག་ལ་བཏུ་
 བར་བྱའོ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་ཐ་མའི་དེས་བ་གོང་མ་གཉིས་ལའང་སྤྱར་
 བར་བྱའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱད་བཞིན་དུ་རུང་བ་ཙམ་གྱི་སྐོ་
 བས་སྐོག་གྱུར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་མ་རྟོགས་པའི་དུ་བ་ལས་མེ་མི་
 རྟོགས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ལུན་ལྷང་གི་བྱམ་བ་སྐོན་མེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བ་བཞིན་དུ་
 རྟགས་ཀྱི་དོ་བོ་དེས་བ་ཙམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་དང་འབྲེལ་བ་མ་དེས་
 བར་མི་རྟོགས་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་
 མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེས་བ་ཞེས་སྤྲོ་བ། རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་བ་ཡིན་པས་ཚུལ་
 གསུམ་ཡིན་པའམ་ཚད་བ་ཞེས་བྱའོ། །

སྟོགས་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་རྗེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་
 འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྟན་པར་ཡོད་བ་ཉིད་དུ་དེས་བ་དང། ཚིག་གི་ལཱ་ལ་རྟགས་ཤེས་
 འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་དང། ཡོད་པ་ཁོ་ན་དང། དེ་ལྟར་དེས་བ་བཞི་ལས་དང་ཕོ་
 མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱས་སྤྲོ་མི་རྟག་པར་སྤྱབ་བ་ལྟ་དུ་ཚོས་ཅན་ལ་མེད་པ་ལ་སྟོགས་
 ཚོས་བྱུབ་པ་སེལ་ལ། གཉིས་བས་སྟོན་ཤིང་ཚོས་ཅན། སྟོག་ལྡན་ཡིན་ཏེ། མཚན་མོ་

ལོ་མ་འཁུམས་ནས་ཉལ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྩོད་གཞི་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པ་སེལ་
བ་ལ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་ལོ། །མ་གྲུབ་པའི་
གཏུན་ཚིགས་ལྟར་སྒྲིབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱལོ། །

རྗེས་ཁྲབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མ་སྐྱབ་
པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། འདྲིར་ཡང་རྟགས་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་
པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞི་ལས། དང་པོས་བྱས་པ་སྐྱ་མི་
རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པ་སེལ་ལ། གཉིས་པས་སྐྱབ་མོང་གི་མ་
ངེས་པ་ཡིན་པ་སེལ་ཏེ། དེ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པའོ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས། མ་སྐྱབ་
ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་དོགས་པ་དང་། མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་དོགས་པ་
སེལ་ལོ། །རྟགས་ཁོ་ན་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ། མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་ཆ་
གཉིས་པའི་གཏུན་ཚིགས་ལ་རྗེས་ཁྲབ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་
མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། ཉེས་བ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་གཞན་
ལྡན་ཚུལ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྐྱར་བར་བྱལོ། །ཕྱོག་ཁྲབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་དང་། འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མི་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་
པའོ། །དེ་ལ་ཡང་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དང་། མེད་པ་ཁོ་ན་དང་། དེ་ལྟར་ངེས་
པ་བཞི་ལས། དང་པོས་བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པ་
སེལ་ལ། གཉིས་པས་མི་རྟག་པས་ཚོལ་བུང་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་ཆ་
གཉིས་པའི་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་ཡིན་པ་སེལ་ལ། མི་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཁོ་
ན་ལ་མེད་ཅེས་སྟོས་ན། མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མེད་པ་ལ་ཕྱོག་ཁྲབ་མ་

ལྷན་པར་འཇུག་པས། ལྷན་གྱི་དུ་ལྷོག་པའི་ལྷོག་ཚུལ་སྦྲུང་བ་ཡིན་ལ། ལྷོ་མ་
 གཉིས་ཀྱིས་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་པ་སེལ་ལོ། །རྟགས་ཁོ་ན་མི་མཐུན་
 ལྷོགས་ལ་མེད་ཅེས་ཀྱང་སྦྲུང་བར་མི་བྱའོ། །མཐུན་ལྷོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་
 བ་མི་མཐུན་ལྷོགས་ལས་ལྷོག་པ་ལྷན་ཟེན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་ལས་བཏུས་ལས། རྗེས་
 འགོ་ལས་ལོགས་སུ་ལྷོག་པ་སློས་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་དབང་ལྷན་གྱི་
 བ་དེ། དེ་ལྟར་ལྷན་ཟེན་ཡང་ལྷོག་ཡུལ་མི་མཐུན་ལྷོགས་ངོས་བརྒྱུད་ས་ནས་སྐྱ་མ་དེ་
 ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ལྷོ་བདུན་མཛད་པས། དེ་བཀག་
 བས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་གི་ལྷན་པ་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་
 འཕེན་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་དོན་ཅན་དུ་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དང་པོ་ལྷོགས་ཚོས་ཀྱི་ལྷོས་གཞི་ནི། རྗེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བ་ནི་
 ཚོས་ཅན། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཤེས་པར་འདོད་པའི་མི་རྟག་པ་
 ལྷ་བུའི་ཚོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དང་ལྷན་པའི་ཚོས་ཅན་ལ་མིང་དུ་སྦྲུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 ལ་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བཏགས་པའི་དགོས་པ་ལྟར་པར་
 ཅན་དང་། དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཚོད་གཞི་སྐྱ་ལྷ་བུ་ཚོས་
 ཅན། ལྷན་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་
 ཀྱི་ཕྱིར་ཚོལ་ཤེས་འདོད་དང་ལྷན་པའི་ངོར་ཚོལ་བ་ཡང་དག་གིས་བསྐྱབ་བུའི་ཚོས་
 ཀྱི་དབག་གཞིར་གཟུང་བའི་ཕྱིར། ཚོད་གཞི་ལ། ལྷོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་
 བསྟན་པའི་དགོས་པ་སོགས་རྣམ་འགྲེལ་རྣམ་ངེས་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་བཞེན་ལོགས་
 བ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རྗེས་ལྷན་ཀྱི་

ལྷོས་གཞི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པའི་བསྐྱབ་
བར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་མ་ཐུན་པའོ། །ཤོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་ལྡན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མངོན་ཅན་ལ། མི་རྟག་པ་རང་ཉིད་རང་
དང་ལྡན་པ་མི་འཐད་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་རང་ལྡོག་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་མངོན་
བ་ཡང་རིགས་བསམ་བྱུང་བར་མི་སེམས་སོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ཚོད་གཞི་དང་མཚུངས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བྱས་ནས། ཚོད་གཞི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་མི་བྱེད་པ་ཡང་རྣམ་བར་ངེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་ལེགས་བར་མ་
རྟོགས་ཤིང་། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཀྱང་སྐབས་འདིར་སྐྱབ་པའདད་པ་དང་འཇུག་པའི་
ཁྱད་པར་མ་བྱེད་པར་ཟད་དོ། །ཡང་མེ་ཡོད་དུ་ངེས་ན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། མེ་མེད་
དུ་ངེས་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཞི་སྤང་གསུམ་ཡིན་
བས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཡང་
རིགས་བར་མི་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མེ་ཡོད་མེད་ཀྱང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་
ནས་མཚུངས་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པར་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ཚད་མས་
ངེས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་
ཉམས་བར་ག་ལ་འགྱུར། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། བན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་པས། སྤང་བོ་གསུམ་པ་ལྡོག་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་
སེམས་བར་རིགས་སོ། །གསུམ་པ་ལྡོག་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་འབྲེལ་བའི་དོན་
ལྡོག་གི་ལྷོས་གཞི་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པའི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་མི་མ་ཐུན་པ་ཞེས་པ། མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ་

དེ་ལ་དབྱེ་བ་དུ་བས་མེ་བསྐྱབ་བ་ལ་མཚོན་ན། མ་སྐྱུན་པའི་སྤྱོད་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་
མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་པ་གང་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རེག་བྱ་བ་ཉང་སྟོམས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
དེ་དང་འགལ་བ་མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་པ་གང་རེག་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་མེད་པ་
མ་སྐྱུན་སྤྱོད་པ་མེས་སྟོང་བའོ། །མེད་པ་མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་པ་ནི། དངོས་སུ་མ་སྐྱུན་
སྤྱོད་པ་གིས་སྟོང་བར་རྟོགས་ལ། གཞན་གཉིས་ཤུགས་ཀྱི་དེས་སྟོང་བར་རྟོགས་
ཤིང་། གསུམ་ག་ཡང་མི་མ་སྐྱུན་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དབྱེ་
བ་དཔེར་བརྗོད་བ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའི་
མྱོན་པ་གངས་ངེས་བསྐྱབ་པའོ། །

ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པ་ཡང་ཚོས་ཅན། རྟགས་གསུམ་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པ་སྟེ།
མི་དགོས་པ་དང་རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་ངེས་
པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཡང་གི་སྐྱུས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་གིས་པའི་ལན་སྟེད་པའོ། །

**མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའི་སྐོན་པ་གངས་
ངེས་སྐྱབ་པ།**

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཀྱི་དང་པོ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་ལ་
གཉིས། སྟོང་བ་དཔེར་བརྗོད་བ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ལ་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་དཔེར་ན་སྤྱོད་པ་གི་བྱེ་བྲག་སྣང་རྒྱང་
བྱམ་པ་མ་དམིགས་པའི་གཞི་འགའ་ཞིག་ན་ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་མེད་དེ། བྱམ་པ་ཡོད་

ན་དམིགས་པའི་རིག་གྲུང་གྲུང་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
 བུའོ། །སློབ་ལྡན་བས་དག་པའི་ས་སྤྱོད་མཚོས་ཅན། བྱམ་བ་མེད་དེ། ལྟོ་སྤྱིར་བ་
 དམིགས་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་གྲུང་རྒྱང་མོད་ཀྱི། བྱམ་བས་དག་པའི་
 གཞི་ཚོས་ཅན། བྱམ་བ་མེད་དེ། ཞེས་མི་བུའོ། །སྤང་རྒྱང་བྱམ་བ་མ་དམིགས་པའི་
 གཞི་ཚོས་ཅན། བྱམ་བ་མེད་དེ། བྱམ་བ་སྤང་རྒྱང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་
 བྱི་ཡང་དག་ཏུ་འགྲུང་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་ཡོད་པས་འོག་ཏུ་
 བཤད་པར་བུའོ། །དམིགས་པའི་རིག་གྲུང་གྲུང་པ་ཞེས་སམ། དམིགས་པའི་མཚན་
 ཉིད་"ཀྱིར་གྲུང་བ་' ཞེས་པ་ལ། དམིགས་པ་བྱི་བྱམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེའི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཚོགས་པ་སྟེ། དེས་དམིགས་པ་མཚན་པའི་དོན་ཡིན་
 འོ། །དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྲུང་བ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་སྤང་རྒྱང་སྟེ། དེ་མི་
 དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་གཏན་ཚིགས་སོ། །བྱམ་བ་མེད་པ་རི་ལྟར་རྒྱང་ཡིན་
 ཅེ་ན། འདི་ཡོད་ན་ངེས་པ་ཁོ་ནར་སྤང་བར་འགྲུང་བས་སྤང་རྒྱང་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་
 འོ། །ཡོད་ན་ངེས་པར་སྤང་དུ་རྒྱང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་མཚོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་
 ཚོགས་གཞན་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་དང་མངོན་སུམ་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འབྲེ་
 རྒྱང་བའི་ས་སྤྱོད་མཚོན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
 ཡོད་ན་ངེས་པ་ཁོ་ནར་དམིགས་པར་འགྲུང་རོ། །སྤང་རྒྱང་དུ་སློབ་བཏགས་པའི་བྱམ་
 པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚང་མ་མེད་པ་ནི་སྤང་རྒྱང་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བུའོ། །བྱམ་
 བས་དབེན་པའི་ས་སྤྱོད་མཚང་། དེ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ནི། བྱམ་བ་སྤང་བ་མི་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༧བཅུ། ཀྱིར་གྲུང་པ་ ཟླ། ༡༧ནེན། དུ་འགྲུང་བ།

དམིགས་པར་ངེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་སྤྲང་བ་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བུདོ། །མངོན་
སྤྲུལ་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འདྲེས་རུང་གི་གཞི་མ་དམིགས་པ་དེ་སྤིད་དུ། སྤྲང་
རུང་མ་དམིགས་པར་ངེས་པ་མེད་པས་ས་ཕྱོགས་དང་མངོན་སྤྲུལ་གཉིས་ཀ་ལ་བུམ་
བ་སྤྲང་རུང་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་ནི་བུམ་པ་དམིགས་པའི་རིག་
བྱར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་དམིགས་པའི་རྒྱུན་གཞན་དབང་སོ་དང་ཡིན་བྱེད་ཚང་བ་
དེ་ཉིད་དང་བུམ་པ་ནི་ས་ཕྱོགས་ལས་རང་བཞིན་ཁྲད་པར་ཅན་ཏེ། རང་བཞིན་གང་
བུམ་པ་ཡོད་པ་དམིགས་པའི་རྒྱུན་གཞན་དབང་ཡིན་དག་ཀྱང་ཡོད་ན་བུམ་པ་མངོན་
སྤྲུལ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བའོ། །དོན་ནི་བུམ་པས་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་ཚོས་ཅན། བུམ་
པ་ཡོད་ན་དམིགས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས་བྱབ་སྟེ། དེ་ཡོད་ན་ས་ཕྱོགས་འདྲིན་པའི་
མངོན་སྤྲུལ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འདྲེས་རུང་བ་གང་ཞིག་རྒྱུན་གཞན་དབང་ཡིན་ཏུས་
བ་མ་སྤྲུ་ཅན་དུ་ཚང་བའི་སྤྱིར་ཅེས་པའོ། །སྤྲང་རུང་མ་དམིགས་པ་ལས་མེད་པའི་ཐ་
སྤྲད་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་མེད་པར་མངོན་སྤྲུལ་གྱི་ལག་རྗེས་ལས་མེད་པའི་ཐ་སྤྲད་
ཏུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་དམིགས་སོ་ཞེས་བུ་བའམ་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོག་ཅན་
གྱི་ཞེས་བའཤད་པ་སྟུལ། ས་ཕྱོགས་དམིགས་པ་དང་། བུམ་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་མེད་པ་དེ་ཅུ་མ་ཞིག་མངོན་སྤྲུལ་གྱི་ལག་རྗེས་ལ་ངེས་པར་ཏུས་པ་ཡིན་
ལོ། །གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཉལ་ཞི་གཏན་ཚིགས་རང་ཡོད་པ་ཅུ་མ་དུ་རང་ཆས་
སྤྲུ་རྗེས་སྤྲུ་འབྲེལ་བར་གྱུར་པའི་བསྐྱབ་པར་བུ་བའི་ཚོས་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཏེ།
དཔེར་ན་ཤིང་ཤ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཤིང་ཤ་བ་སྤྲང་དུ་འདྲི་ཚོས་ཅན། ཤིང་ངོ་ཞེས་བུ་

བ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་ཤིང་ཤ་བ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ན་ཤིང་ཤ་བའི་མ་སྙད་མི་ཤེས་
 པའི་སློན་པ་གཅིག་ལ་ཤ་བ་རིང་པོ་ཞིག་བསྟན་ནས། འདི་ཤིང་ཡིན་ཅོད་ཞེས་བརྗོད་
 སྐྱུང་བ་ན་སློན་པ་དེས་ཤ་བ་རིང་པོས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་ཤིང་གི་མ་སྙད་ཀྱི་རྒྱ་
 མཚན་དུ་བཟུང་ནས། སྐྱུང་དུ་མཚོང་ན་ཤིང་མ་ཡིན་ཅོད་སྟུང་དུ་གོ་བས་དེ་ལ་ཤིང་ཤ་
 བར་རྟོགས་པའི་ཡལ་ག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་རྒྱ་མཚན་ཡིན་གྱི་རིང་པོ་སོགས་
 མ་ཡིན་ཅོད། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པས་མ་སྙད་བསྐྱབ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་
 འབྲས་བུའི་གཏུན་ཚིགས་ནི་དཔེར་ན་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་
 འདི་ན་ཚོས་ཅན། མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་
 གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གོ་བར་བྱད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་གསུམ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། གསུམ་དུ་བྲངས་
 དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅོད། །དང་པོ་ནི་རྟོགས་གྱི་མཚན་གཞི་སྟོན་པ་ན་གཅིག་ཁོ་ན་བསྟན་
 བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་སྟོན་ན། རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་ལ་ཡང་
 མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་དུ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟོགས་འདི་ལ་
 ཚོས་ཅན། གསུམ་ཁོ་ནར་དེས་ཏེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་གཏུན་ཚིགས་གཉིས་ནི་
 དངོས་བསྐྱབ་པའོ་སྟེ། སྐྱབ་རྟོགས་གཉིས་ཁོ་ནར་དེས་པ་དང་། གཅིག་ནི་དགག་པའི་
 གཏུན་ཚིགས་སོ་སྟེ། དགག་རྟོགས་དང་གསུམ་དུ་འབྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱབ་བྱའི་སྟོ་
 བས་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་དབྱེ་མི་ཅུས་ལ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་དགག་པ་དང་། སྐྱབ་པ་
 གཉིས་སུ་དེས་ལ། ཕྱི་མ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་། རོ་བོ་མ་དང་རྟོགས་སུ་བཞོད་པ་
 དང་། རོ་བོ་མ་མི་དང་རྟོགས་སུ་བཞོད་པ་གཉིས་སུ་དེས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་ལྟ་སྟོན་དེ་

ལ་གཉིས་ནི། དངོས་པོ་བསྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ཞེས་བྱའི་དངོས་པོ་ཁོ་ན་སྐྱབ་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ།
 དགག་པ་ཡང་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་ནི་དགག་པ་ཁོ་ན་འཇུག་ཚིགས་ཞེས་
 བཤད་པ་ལྟར་འབྲས་རང་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་དགག་པ་བསྐྱབ་ཅིང། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་
 དཔག་གིས་དགག་པ་འཇུག་པ་དག་དང། དགག་རྟོག་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་
 དངོས་ཀྱི་ལྷུལ་ལ་བརྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་ཚོས་ཅན་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་
 ཅེས་པ་ལྟ་བུ་འགལ་ཁྲབ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་སུ་འགྱུར་བས་སོ། །འོ་ན་དུ་བ་
 དང་ལྷན་པའི་ལ་ཚོས་ཅན། གང་རེག་གིས་སྟོང་པའི་མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 ཅེས་པ་ཡང་དགག་རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་འབྲས་རྟགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ།
 ཞེན། ཕྱིར་རྟོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་དང། རྟོལ་བའི་དཔག་འདོད་གང་རེག་གིས་སྟོང་བ་ལ་
 གཙོ་བོར་འབྲས་རྟགས་མེ་ཡོད་སྟོང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་གྱི། རོན་དགག་རྟགས་སུ་འགྱུར་བས་
 སོ། །འོ་ན་མེ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེན། ཁྲབ་པ་མེད་ལ་མེ་ལ་གཙོ་བོར་ཤེས་འདོད་
 འབྲས་རྟགས་འབྲས་རྟགས་ཡིན་གྱི། གང་རེག་གིས་སྟོང་བ་སྟོང་ཚུལ་ཅན་དུ་བྱུང་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་པ་ལ་བརྟོས་ནས་སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་
 བསྐྱབ་པ་དང། དགག་རྟགས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་བོ་རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང། དེས་སྐྱབ་
 རྟགས་གཉིས་ཁོ་ནར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་གསུམ་ཡང་དག་པའི་གཏན་
 ཚིགས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་མེད་ཅེ་ན། འབྲས་བུ་དང་ཁྲབ་བྱའི་དོན་གྱིས་རྒྱད་
 དང་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་གོ་བར་བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་དེ་ལ་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་ཡོད་ན་སྟེ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་པ་མེད་ན་མི་འགྲུབ་སྟེ། རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་ལ་འབྲས་བུ་དང་

ཁྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེས་མ་འབྲེལ་ན་རྒྱ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་འཇུག་པར་དེས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་སྐྱོན་མེ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་
འབྲེལ་པ་དེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལོ། །

གོ་བྱེད་དེ་གཉིས་གང་ཞིག་གང་ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཅེ་ན། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་
ཚོས་ཀྱི་དོན་ལ་རྟགས་འབྲེལ་པ་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ལྷན་པ་ལྟ་བུ་
དངོས་སུ་ནི་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱི་དོན་གྱི་བདག་གཅིག་པའི་
ཁྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དུ་བ་ལྟ་བུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་དོན་མེ་ལྟ་
བུ་ལས་ལྷང་བའི་ཕྱིར་ཉེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེའི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་དེ་ལས་ལྷང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི། དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རང་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དམ་བཅའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་
གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་པ་ནི། དངོས་
སུ་ནི་ཞེས་སྐྱོས་ཉེ། སྐྱ་བུས་མི་རྟག་པ་གསུམ་དོན་དམ་པར་ཐ་དང་མ་ཡིན་གྱི་རྟོག་
པས་བཏགས་པའི་ཐ་དང་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་དེས་དཀའ་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་ཉེས་པ་
མེད་ལ། ལྷན་པ་དེ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་བྱེད་སྐྱ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་སེལ་བའི་
དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་བསྐྱབ་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་དང་། ལྷན་པ་ཁོ་ན་
ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་གནས་ཚོད་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྗེས་དུ་
ཡོད་པའི་ཚུལ་འབད་མེད་དུ་ལྷན་པ་སོགས་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་
འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ཐད་མོད་སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་སུ་རྗེ་ལྟར་དེས་

ཞེན། དངོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེའི་བདག་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཀྱང་བསྐྱབ་ཀྱི་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་ཁོ་ནའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་དེ་བས་ལ། དེ་གཉིས་ཁོ་ནས་བསྐྱབ་ཀྱི་དངོས་པོ་གྲུབ་པོ། །སྐྱབ་ཉམས་གཉིས་སྲུངས་ཏེ། འབྲེལ་བ་གཉིས་སྲུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་བསྐྱབས་པས་དགག་ཉམས་འབད་མེད་ཏུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི་གཞན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཐིག་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་ཉམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེས་པའི་ཚུལ་དང་། དགག་ཉམས་ཀྱི་སྐྱོར་པའི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དགག་པ་འགྲུབ་པ་སྣང་རྒྱུ་དམིགས་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པས་མེད་དེས་མི་འགྲུབ་པ་དང་། སྣང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འཇུག་ཏུས་དང་བྱེད་ལས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོང་ཏུ་དགག་པ་འགྲུབ་པ་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་ལ་བལྟོས་པར་བཤད་ན་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མེད་དེས་དང་མེད་པའི་ཐ་སྣང་གིས་དགག་པ་བསྐྱབ་པ་ཡང་ཚོས་ཅན། སྣང་རྒྱུ་མི་དམིགས་པ་ཇི་སྐད་སྟོས་པ་ཁོ་ནས་དངོས་སྲུང་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྣང་རྒྱུ་གི་དངོས་པོ་ཡོད་ན་ནི་སྣང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱུན་གཞན་ཚད་མའི་སྣང་རྒྱུ་བུམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་པས་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྣང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དེ་ལས་གཞན་ཏུ་ན་མེད་དེས་དངོས་སྲུང་གྲུབ་པར་མི་རུས་ཏེ། དུལ་ཏུ་མས་བར་ཏུ་ཚོད་པའི་དུལ་དང་བསྐྱལ་བ་ཏུ་མས་བར་ཏུ་ཚོད་པའི་ཏུས་དང་ཡོད་ཀྱང་ཚོལ་གང་གིས་ཀྱང་དམིགས་སྲུང་མི་རྒྱུད་བ་རང་།

བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་རྒྱུན་གཞན་ཚོགས་པ་དང་། རང་བཞིན་ཁྱད་པར་ཅན་
 དང་བྲལ་བས་དམིགས་པའི་རིག་བྱུང་མ་གྱུར་བ་རྣམས་ལ་རང་གི་མངོན་སྲུང་རང་
 འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་མངོན་སྲུང་ལོག་གྱུར་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་
 མེད་པར་ངེས་པ་མེད་པའི་སྲིད་རྟོ། །དེ་ཡང་རང་དང་མངོན་སྲུང་གཅིག་གི་གཟུང་
 དུལ་དུ་འབྲེས་རུང་བའི་ས་སྤོགས་འཛིན་པའི་མངོན་སྲུང་གི་དབང་ཡིད་གཉིས་དང་
 བྲལ་བ་དང་། ས་སྤོགས་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱེད་པའི་དོན་ལས་འདས་
 བ་མ་ཡིན་པས་དམིགས་པའི་རིག་བྱུང་མ་གྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ས་སྤོགས་
 ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤ་ཟ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡིན་གྱི་ས་སྤོགས་ཤ་ཟ་དང་གྲུབ་བདེ་
 རྗེས་གཅིག་འགོག་པ་ལ་ནི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །

གསུང་བ་ནི། ལྷང་བ་མ་དམིགས་པ་སྦྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་དུས་དང་། རོ་ཕོ་
 དང་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅེ་ན། ལུས་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་དུ་ཟིན་གྱུར་ས་སྤོགས་དང་
 ཤེས་པ་གཅིག་ལ་འབྲེར་རུང་བར་མཐོང་བ་ན་སྣང་རུང་ཉིད་དུ་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 པའི་སྲིད། མངོན་སྲུང་ཞེས་སྣང་བ་ཤར་བ་ཤར་བ་ལྟར་བརྟགས་ནས་བཞག་གོ། ས་སྤོགས་
 དང་དེ་འཛིན་གྱི་མངོན་སྲུང་གཉིས་ལ་མངོན་སྲུང་གི་བྱུང་བ་མེད་ཅེས་བྱའོ། ལུས་
 བ་ལོག་ཅེས་དང་དེར་འཛིན་གྱི་མངོན་སྲུང་ལོག་ཅེས་ལ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལོག་ཅེས་
 ལས་སྣང་རུང་གི་བྱུང་བ་ལོག་པར་ངེས་པ་མེད་པའི་སྲིད་རྟོ། །འོ་ན་སྣང་རུང་མ་
 དམིགས་པ་ལས་སྣང་རུང་གི་བྱུང་བ་མེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདེན་
 མོད་གྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་འབྲེར་རུང་གི་ས་སྤོགས་འབའ་ཞིག་སྣང་བ་ན། ལུས་པ་
 ཡོད་ན་སྣང་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཤུགས་

ལ་སྐྱང་རྒྱུད་གི་དོན་མེད་བར་ལེས་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་རྒྱུད་གི་དོན་ཡོད་ན་སྐྱང་བ་མ་
དམིགས་བ་མི་བྱུང་བའི་སྲིད་རྟོ། །དེས་ན་ཁ་སང་དང་དེ་རིང་གི་བྱམ་བས་དཔེན་
བའི་ས་ཕྱོགས་དང་། བྱམ་བ་དམིགས་རྒྱུད་མ་དམིགས་བ་ལ་མ་ཚོངས་བར་དེ་བྲན་
བའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་བར་ཡོད་པའི་སྐྱུབ་བ་ལོ་རྒྱུ་བའི་མངོན་སུམ་འདས་བ་དང་
ད་ལྟར་གྱི་ཡུལ་ཁ་སང་དང་། ད་ལྟར་གྱི་སྐྱང་རྒྱུད་གི་བྱམ་བ་ལོ་གཞུང་བྱམ་བའི་དངོས་
ལོ་མེད་པའི་ཐ་སྐྱད་འཇུག་སྟེ། རི་སྐྱད་བཤའ་བའི་དུས་ཀྱི་སྐྱང་རྒྱུད་མ་དམིགས་བ་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱང་རྒྱུད་གི་དངོས་ལོ་མེད་བར་ལེས་བར་འབྲུབ་པའི་སྲིད་རྟོ། །

དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཁ་སང་གི་ས་ཕྱོགས་དང་། དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་
དང་། བྱམ་བ་སྐྱང་རྒྱུད་མ་དམིགས་བ་གསལ་བར་བྲན་བ་ན། ཁ་སང་འདི་ན་བྱམ་བ་
མེད་དེ། ལྷ་རྒྱུད་མ་དམིགས་བའི་སྲིད་ཅེས་བ་དང་། དེ་རིང་འདི་ན་བྱམ་བ་མེད་དེ།
སྐྱང་རྒྱུད་མ་དམིགས་བའི་སྲིད་ཅེས་བསྐྱུབ་བྱས་ཀྱི། བྱིས་འདི་ན་བྱམ་བ་ཡོད་བར་
མི་འགྲུང་ཏེ། མ་དམིགས་བའི་སྲིད་རྟོ། །ཞེས་སྐྱུབ་མི་བྱས་ཏེ། མ་འོངས་པའི་བྱམ་
བ་མ་དམིགས་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བའི་སྲིད་རྟོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་སྐྱང་
རྒྱུད་བྱམ་བ་མ་དམིགས་བ་ཚོས་ཅན། ལྷ་རྒྱུད་བྱམ་བ་མ་དམིགས་བའི་ས་ཕྱོགས་
ན། ལྷ་རྒྱུད་བྱམ་བ་མེད་བར་བསྐྱུབ་བྱས་ཏེ། དེ་བསྐྱུབ་བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་
སྲིད་ཅེས་བའོ། །དངོས་ལོ་མེད་པའི་ཐ་སྐྱད་ནི་འདི་ན་བྱམ་བ་མེད་དོ་སྐྱམ་བ་དང་།
དེས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་བའི་བྱམ་བ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་སྐྱད་དང་། དགོས་བ་མེད་བར་
བྱམ་བ་ལེན་བར་འགོ་བ་དང་འོང་བའི་སྐྱུས་ཀྱི་མེད་པའི་ཐ་སྐྱད་གསུམ་འཇུག་བར་
བྱེད་དོ། །དོན་བྱུང་ཐེན་བ་ལ་བསམ་ནས་བྱམ་བའི་མི་སྐྱུབ་བར་འདོད་བ་དང་། ལྷོར་

བ་འགོད་པའི་ཆེ་བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྐད་བྱར་རུང་སྟེ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རྣམ་གཞག་
མ་ཚགས་པའོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་ས་ཕྱོགས་ཉི་ཆེ་དམིགས་པ་ན། བུམ་པ་མེད་དོ་
སྐམ་དུ་ངེས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། སྐང་རུང་མ་
དམིགས་པ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་ཉིད་ལས་སྐང་རུང་གི་བུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་
ཡིན་པས། སྐང་བ་མ་དམིགས་པ་ལ་མ་སྟོམ་པར་མངོན་སུམ་གྱི་བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་
སྐད་ཅུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱོར་བའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང། རང་དོན་དུ་སྐྱོར་བའི་
དབྱེ་བ་བཤད་པའི་དགོས་པ་དང། དགག་པ་འགྲུབ་པ་སྐང་རུང་མ་དམིགས་པ་ལ་
བསྟོམ་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བྲངས་མདོར་བསྟན་པ་དང། སོ་སོའི་
དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དགག་རྟོགས་བཅུ་
རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་
དེ་ནི་ཚོས་ཅན། སྐྱ་སྐྱོར་བའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་སྟེ།
འགལ་ཟླ་བསྐྱབ་པ་དང། འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པའི་སྐོན་ས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
ལ་བརྟེན་པའི་དགག་རྟོགས་བཅུ་པན་ཚུན་སྐངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་བྲབ་
དམིགས་པའི་དགག་རྟོགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དང་འགལ་དམིགས་ཀྱི་
གཙོ་བོ་གཉིས་བཤད་པ་དང། བན་ཚུན་སྐངས་འགལ་གྱི་འགལ་དམིགས་བཤད་པ་
དང། འབྲས་བུ་འགལ་དམིགས་སོགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་གཞི་དེར་
དགག་བྱའི་ཚོས་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྐང་རུང་ཡིན་ན་པལ་ཆེར་མངོན་སུམ་གྱིས་

དགག་པ་བྱེད་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་དགོས་ན་ཐ་སྐྱད་ལ་སྐོངས་པར་ཟད་
 པས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་འཇུག་དུས་ཡིན་པས་རང་
 བཞིན་མ་དམིགས་པ་ནི་དཔེར་ན་དུ་བ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ས་སྤྱོད་ལ་འདི་ན་
 ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། དུ་བ་ཡོད་ན་དམིགས་པའི་རིག་བྱུང་བྱུང་པ་ལས་མ་དམིགས་
 པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་
 ཡིན་ཏེ། དུ་མེད་བསྐྱབ་བྱེད་ཚོས་དང་དེའི་དོན་ལྡོག་ཏུ་གསུམ་སུ་བཞོད་པ་ལ་འབྲེལ་ཆེ་མ་
 དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་
 དམིགས་པ་ནི་དཔེར་ན་སྟང་གི་ཚར་དུ་བ་ཡོད་ན་ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་
 རུང་ལོག་གི་ཚར་མེད་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་དུ་བ་
 སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དང་ར་ཀུན་ནས་བསྐྱོར་བའི་སྐྱབ་བའེད་པ་འདི་ན་ཚོས་ཅན།
 དུ་བའི་དངོས་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དག་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ། དུ་བ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

འདི་ཡང་མེ་སྣང་རུང་གི་གཞིར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་སྐྱུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་
 ཀྱང་མེ་སྣང་དུ་མི་རུང་དུ་བ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བའི་ཆེ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡང་
 དངོས་རྒྱ་ཐ་མ་མ་གཏོགས་མེ་ཅམ་མེད་པ་ནི། དུ་བ་མེད་པས་བསྐྱབ་རྒྱས་པ་མ་
 ཡིན་ནོ། །དུ་བས་དཔེན་པའི་ནམ་མཁའི་ཡུལ་དང་བཅས་ཏེ་ཚོས་ནས་དུ་འགྱུར་བ་
 ཡིན་ནོ། །རྣམ་ངེས་སུ་འདིར་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་བཤད་དོ། །གཞི་དེར་
 དགག་བྱེད་ཚོས་དེའི་བྱེད་ཡོད་ན། སྣང་རུང་ཡིན་ན་བྱེད་མ་དམིགས་པ་
 འཇུག་པས་བྱེད་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པ་ནི་དཔེར་ན་རིའི་ཅེ་མོ་མཐོ་བ་གཉིས་

ལས་གཡས་ཀྱི་རིའི་ངོས་ལ་ཤིང་གི་ཚོགས་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཤ་བ་དང་ཤིང་གཞན་གྱི་ཁྱད་བར་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་བྱས་པ་དང་ཐག་ཉེ་རིང་སོགས་མཚུངས་པའི་གཡོན་གྱི་རིའི་ངོས་ལ་ཤིང་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་བྱས། ཤ་བ་ཡོད་ཀྱང་དེའི་སྟོབས་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་མི་བྱས་པའི་ཤིང་གིས་དག་པའི་གཡོན་གྱི་རིའི་ངོས་འདི་ན་ཚོས་ཅན། ཤིང་མེད་པའི་སྲིང་ཤིང་ཤ་བ་མེད་དོ་ཤེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པར་བསྐྱབ་པ་ནི་གོ་བར་སྤོའོ། །གཞི་དེར་གྲང་རེག་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་བྱས། མེ་ཡོད་ན་ངེས་བྱས་པའི་གཞིར་འགལ་སྒྲིབ་སྐྱབས་ནས་འགོག་པ་རང་བཞིན་འགལ་བ་དམིགས་པ་ནི་དཔེར་ན་མེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞི་འདི་ན་ཚོས་ཅན། མེས་ཁྱབ་པར་ཡོད་པའི་སྲིང་། གྲང་པའི་རེག་པ་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གྲང་རེག་སྟོབས་ཅན་རྒྱན་ཆགས་པ་མེད་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ། མེ་དང་སྟོབས་མཉམ་པ་དང་དེ་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་རྟོགས་ཀྱིས་འགོག་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་འབྲུགས་པས་སོ། །

འགལ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། འགལ་འབྲེལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱར་ན་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དགག་བྱའི་ཚོས་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་མེའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་རྟོགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་དཔེར་ན་མེ་དང་གྲང་རེག་ཡོད་ཀྱང་སྲིང་ཚོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྤྲང་དུ་མི་རུང་། དུ་བ་སྤྲང་དུ་རུང་བའི་དུ་བའི་ཚོགས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པའི་ཁང་མིག་འདི་ན་ཚོས་ཅན། གྲང་པའི་རེག་པས་ཁྱབ་

༡ [མ་ཕྱི། ༡༥བཤམ། བ་དང་སྐྱ། ༣༡བཤམ། དེ་དང་]

བ་རྒྱན་ཚགས་སུ་གནས་བ་མེད་དེ། དུ་བའི་ཚོགས་ཆེན་པོས་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །སྐར་ཁུང་གི་སྟོགས་ནས་དུ་བ་སྣང་བ་དང། ཁང་པའི་ནང་
 གི་སྟོགས་ཀྱང་ཚོས་ཅན་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ལོ། །ཁང་རེག་དང་མེ་སྣང་རྩང་
 ཡིན་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་སྦྱོར་ལ་གཉིས་
 མི་སྣང་ཞིང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཆེ་འདི་འཇུག་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ཡང་
 དུ་བས་ཁང་མིག་གི་ནང་ན་ཁང་བས་ཁྱབ་པར་ཡོད་པ་སེལ་བྱས་པའི་མེ་རྗེས་སུ་
 དཔག་པ་ལས་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགག་བྱའི་ཚོས་དང་འགལ་བས་ཁྱབ་པ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་
 བཞོན་པ་ནི་དཔེར་ན་དངོས་པོ་བྱུང་བ་ཡང་ཚོས་ཅན། བཞོན་མི་ཟ་བར་འཇིག་པར་
 འགྱུར་བར་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་
 བལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་སྐྱས་མ་སྦྱེས་པ་ལྟ་ཅི་སྦྱོས་ཞེས་
 པའོ། །ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཐལ་བའི་སྦྱོར་བ་སྐྱས་པར་ཟད་ཀྱི་དེས་འབངས་
 པ་ནི། དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་
 དེ། འཇིག་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །ཐལ་བ་ལྟར་རང་རྒྱུད་དཔེ་ལ་སྦྱར་ན།
 རས་དཀར་པོ་ཚོས་ཅན། སྟོན་པའི་ངོ་བོར་ངེས་པ་མེད་དེ་སྟོན་པོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་
 ཀྱི་ཚོན་དོན་གཞན་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱ་ལ་རྟག་པ་བདག་གཅིག་
 པ་འགོག་པ་ནི། རྟག་པ་སྣང་རྩང་དུ་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
 བྱས་པ་ཤ་ཟ་ཡིན་འགོག་པ་ན། བྱས་པ་དང་འབྲ་བར་སྣང་རྩང་མ་དམིགས་པས་
 དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །དེས་ན་རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུ་པན་ཚུན་སྣངས་འགལ་དུ་ངེས་

བར་བྱེད་པ་ན། ལྷང་རུང་གི་སྐྱེ་ལ་རྟག་པ་འགོག་པ་ཡང་ལྷང་རུང་མ་དམིགས་པ་ཁོ་
ན་ལས་ཡིན་ལོ། །དེས་ན་གཏམ་ཚིགས་འདི་ཡང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་འདི་ནང་དུ་
འདུས་པ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་དམིགས་
པ་ནི་དཔེར་ན་གང་རེག་གི་རྒྱ་སྤྱིར་ཚོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་ལྷང་རུང་དུ་མི་རུང་བའི་
མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་སློབ་པ་འདི་ན་ཚོས་ཅན། གང་བའི་རྒྱ་རུས་པ་ཐོགས་པ་
མེད་པ་དག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ་མེས་ཁྲབ་པར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཅེས་བྱ་
བ་ལྟ་བུའོ། །གང་རེག་དང་གང་རེག་གི་རྒྱ་སྤྱིར་རུང་ཡིན་ན། དངོས་འབྲས་མ་
དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གོ་བྱེད་དུ་འགྲུབ་ལ་དེ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་
རྒྱང་རིང་པོ་ནས་མི་སྣང་ལ་མེ་གསལ་བའི་ཁ་དོག་ཅན་ཡིན་པས་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་
སྣང་བ་དེར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འབྲས་སུ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏམ་ཚིགས་ཡིན་ཏེ་
དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་དངོས་འབྲས་དང་། དངོས་སུ་འགལ་བ་དམིགས་པ་ལ་ཚིལ་
གསུམ་ཚང་བའི་སྤྱིར། བོང་ལོག་གཞན་ལ་ཡང་དེ་དང་འབྲས་བུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཁྲབ་
པར་བྱེད་པ་འགལ་བ་དམིགས་པ་ནི་དཔེར་ན། “བ་རེག་ཉི་དང་གང་རེག་གཉིས་ཀ་
སྤྱིར་ཚོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་ལྷང་རུང་དུ་མི་རུང་། མེ་སྣང་དུ་རུང་ཞིང་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་
པའི་སློབ་པ་འདི་ན་ཚོས་ཅན། བ་མའི་རེག་པ་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ།
མེས་ཁྲབ་པར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་གཉིས་སྣང་དུ་རུང་བའི་གཞི་
དེར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་

༡ །མ་བྱི། ༣༡ན་༣ན། ལྷ། ༣༣ན་༧ན། བ་རེག། ཞོལ། ༣༠བ་༧ན། ལྷ། ༣༠བ་༣ན། ཚོ་རེག།

ལ། མེ་ལས་ཀྱང་རེག་མེད་བར་བསྐྱབས་ནས་དེ་ལས་བ་རེག་མེད་བར་རེས་བར་
བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མི་དམིགས་བ་ནི་དབེར་ན་མཚོ་ཆེན་སོ་མི་གཡོ་བ་དགུ་
རྒྱུ་ལས་བ་འབྲུལ་བ་ནས་མཁའོ་ཟེ་ཅམ་དུ་ཀྱང་བ་ན། ཏུ་བ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སྲིད་གྱི་
སྟོབས་གྱིས་རེས་མི་ཉུས། མེ་ཡོད་ན་རེས་ཉུས་སའི་མེས་དབེན་སའི་མཚོ་ཆེན་སོ་
འདི་ན་ཚོས་ཅན། ཏུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་སའི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེར་ཡང་ཏུ་བ་
སྣང་ཏུང་ཡིན་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་བ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་འོ། །

རྒྱ་དང་འགལ་བ་དམིགས་བ་ནི་དབེར་ན་ཀྱང་བའི་རེག་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་
སྤྱ་ལོང་བྱེད་བ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱིར་རྒྱུ་གྱི་མངོན་སྲིད་སྲིད་སྲིད་ཏུ་མི་རུང་། ཀྱང་བ་སེལ་
བར་བྱེད་སའི་མེ་སྣང་ཏུ་རུང་བའི་མེས་ཁྲུབ་བར་ཚོན་སའི་སྟོབས་འདི་ན་ཚོས་ཅན།
ཀྱང་ནས་སྤྱ་ལོང་ཞེས་བྱེད་བ་ལ་སོགས་སའི་བྱེ་བྲག་དག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་བ་
མེད་དེ། གཏུང་བར་བྱེད་སའི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་བ་སེལ་བའི་མེས་ཁྲུབ་སའི་རྩལ་གྱིས་ཉེ་
བ་ཉེད་གྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །སོགས་བས་སོ་ཉག་ཉག་བྱེད་སའོ། །རྒྱ་དང་
འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་བ་ནི་དབེར་ན་སྤྱ་ལོང་བྱེད་སའི་བྱེ་བྲག་དང་། རྒྱ་ཀྱང་
རེག་དང་མེ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱིར་རྒྱུ་གྱི་མངོན་སྲིད་སྲིད་སྲིད་ཏུ་སྟོབས་གྱིས་རེས་མི་ཉུས། ཏུ་བ་ཡོད་
ན་རེས་ཉུས་སའི་རྒྱུང་རིང་སའི་ཏུ་བས་ཁྲུབ་བར་ཚོན་སའི་སྟོབས་འདི་ན་ཚོས་ཅན།
སྤྱ་ལོང་ཞེས་བྱེད་བ་ལ་སོགས་སའི་བྱེ་བྲག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་བ་དང་ལྡན་སའི་
མེ་དང་ལྡན་བ་མ་ཡིན་ཉེ་ཏུ་བས་ཁྲུབ་བར་ཡོད་སའི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་
གསུམ་སྣང་ཏུང་ཡིན་ན། རིམ་བ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་བ་དང་རྒྱ་མ་
དམིགས་བ་དང་རྒྱ་འགལ་དམིགས་སྤྱར་བར་བྱ་ལ། གསུམ་ཆར་མི་སྣང་བ་དེར་

སྐྱོར་བ་འདི་བྱའོ། །རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཡིན་
ཏེ། དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་རྟགས་
སུ་བཀོད་པ་ལ་རྩལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྤྱིར་རྟོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་བྱ་དགག་པའི་གཏུན་
ཚིགས་སུ་བཤད་ནས་འདིར་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་བཤད་པ་ཅི་ཞེན། དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
མི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྣམ་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་མི་དམིགས་
པའི་སྐྱོར་བ་བཅུ་ལོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཚོས་ཅན། དོན་གཞན་ཡོད་པ་འགལ་ཟླ་
སྐྱབ་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་འབྲེལ་ཡུལ་དགག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དག་གི་
སྐྱོར་བ་འབོད་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱང་མཐར་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པའི་ནང་དུ་འདུ་བར་
འབྱུང་རྟོ། །སྐྱོར་བའི་འབོད་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱང་མཐར་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚང་
མ་བཀག་པའི་སྐྱོ་ནས་དགག་བྱ་འབོག་པར་འདུས་པའི་སྤྱིར་རྟོ། །དངོས་སུ་རང་
བཞིན་མ་དམིགས་པ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱི་ཐོ་རྩལ་བརྒྱུད་མོ་བཞིན་དུ་བརྒྱུད་པའི་སྐྱོ་
ནས་དེའི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཞེན། ལ་ལར་ནི་འབྲས་བུ་ཡོད་ན་སྤང་
རུང་བཀག་ནས་དེའི་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་འབོག་པར་བྱེད་ལ། ལ་ལར་སྤང་རུང་
གི་ཁྲབ་བྱེད་བཀག་ནས་ཁྲབ་བྱ་འབོག་པ་སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོར་བ་མི་འབྲ་བ་ཐ་དད་པ་དེ་དག་ནི་གཞན་དོན་ལེའུར་བཤད་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། རང་དོན་དུ་སྐྱོན་ན་གཞན་དོན་ལེའུ་ལོགས་སུ་བརྩམས་པ་
དོན་མེད་པར་འབྱུང་ཞེན་སྐྱོན་མེད་དེ། བདག་གི་དོན་ཀྱི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལ་ཡང་
དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་ཤེས་པའི་སྤྱིར་དུ་སྐྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་

བསྟན་ཏོ། རྟོགས་ལྡན་རང་ཉིད་བསྟན་བཅོས་སུ་སྐྱོར་བ་བྲིས་པ་མཐོང་བ་ཡང་དང་
ཡང་དུ་འབྲིས་ཤིང་གོམས་བར་བྱས་པ་ལས་རྒྱལ་བས་བཞོན་པ་ལ་མི་སྟོན་བར་
བདག་ཉིད་ཀྱང་སྤར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་བྱ་རྣམ་པར་
བཅད་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཤེས་པའི་སྲིར་ཏུ་འདིར་བཤད་པའི་སྲིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་ལས་མེད་དེས་འགྲུབ་པ་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པ་
ལ་བཟོས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པས་དགག་བྱ་ཡོད་མེད་གང་
དུ་ཡང་དེས་མི་བྱས་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་རུང་གི་དོན་འགོག་པར་
འདུས་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འགྱུར་བས། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་
གཞི་དེར་དགག་བྱའི་ཚོས་སྤང་མི་རུང་འགོག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། སྤང་བ་
མ་དམིགས་པས་འགོག་པ་མ་ཡིན་ན། དེར་འདུས་པར་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན།
དགག་བྱ་མེད་པའི་དོན་བསྐྱབ་པ་ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་སོགས་དང་ཐ་སྙད་འབབ་
ཞིག་བསྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཚོས་ཅན། སྤང་
རུང་མ་དམིགས་པར་འདུས་ཏེ། སྤང་རུང་གི་དོན་བསྐྱབ་པ་དང་། བཀག་པ་ལ་
བཟོས་ནས་དགག་པ་དངོས་སུ་བསྐྱབ་པར་འདུས་པའི་སྲིར་རོ། །རི་ལྟར་ཞེ་ན། རང་
བཞིན་འགལ་བ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཞོན་པ་དང་། རྒྱ་དང་ཁྲབ་
བྱེད་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཞོན་པས་དགག་པ་བསྐྱབ་པར་བཤད་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཚོས་ཅན། དགག་པ་འགྲུབ་པ་སྤང་རུང་གི་ཁྲབ་པར་ལ་
བཟོས་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་ཁོ་ན་དག་ལས་ལྡན་ཅིག་མི་
གནས་པའི་འགལ་བ་དང་། ཁྲབ་བྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་དང་། རྒྱ་འབྲས་སོགས་རྟོགས་

ནས་རང་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་འགལ་བ་དམིགས་པ་དང་བྱུང་བྱེད་སོགས་མི་
དམིགས་པ་འགྲུབ་པར་ཡང་རིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འོན་པ་སྐྱུས་ན་སྐྱུར་བཤད་པའི་
དགག་ཉགས་འདི་དག་སྐྱང་རྒྱང་མ་དམིགས་པར་འདུས་ཏེ། འགལ་འབྲེལ་སོགས་
ཚད་མས་དམིགས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་མེད་པ་དངོས་སུ་སྐྱུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ལ་ཉགས་ནི་ཡོད་ཀྱང་སྐྱང་དུ་མི་རྒྱུང་བ་གཞན་དག་ལ་ནི་ལྡན་
ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་བྱུང་བྱེད་མེད་ན་
བྱུང་བྱེད་མེད་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་མཚོན་ན་བྱུང་བྱེད་མེད་པར་ངེས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བྱེད་པར་ངེས་པ་ལ་ནི་ངེས་པར་བལྟོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་བ་མ་དམིགས་པས་དགག་བྱ་མེད་པ་དང་། མེད་པའི་ཐ་སྙད་
གོ་བར་བྱེད་ན་མི་སྐྱང་བ་མ་དམིགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅེ་ན། དུལ་དང་དུས་དང་
རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དུལ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་རྒྱང་བ་བསྐྱེད་དོན་དུ་སོང་
བའི་གང་ཟག་དེས་མི་དམིགས་པ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པ་
ལོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཉགས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། བསྐྱེད་དོན་ཡོད་མེད་ལ་ཐེ་
ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་མེད་ངེས་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་མོལ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེད་
དོན་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལོག་ཀྱང་བསྐྱེད་པའི་དོན་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཚད་མ་ཡོད་པས་གཞལ་བྱ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་མེད་པས་
གཞལ་བྱ་མེད་པར་བཞག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་མཐའ་གཙོད་པ་རྣམས་འགྲེལ་
གྱི་རྣམས་བཤད་དུ་བཤད་ཟེན་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་ནི། ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཉེར་ཞེས་བྱ་

བ་རིགས་པའི་ཐིགས་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས་རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་
དཔག་པའི་མེ་ཏུ་སྟེ་མེ་ཏུ་གཉིས་པའི་བཤད་པའོ། །།

མེ་ཏུ་གསུམ་པའི་འབྲེལ་བ།

གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཞན་དོན་མེ་ཏུ་
བཤད་པ།

གཉིས་པ་རང་གི་གཞལ་བྱ་དེས་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
ཐབས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཐའ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་དོགས་བ་སེལ་བྱེད་སྐྱབ་
དག་བཤད་པ་དང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་ཉོག་སེལ་བྱེད་སྐྱབ་འབྲེལ་
བཤད་པའོ། །

མཐའ་གཉིས་འཛིན་པའི་དོགས་པ་སེལ་བྱེད་སྐྱབ་དག་བཤད་
པ།

དང་ལོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་དཔེ་བཤད་
པའོ། །དང་ལོ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་དག་ཡང་དག་དང་ཉམ་སྐྱང་རོ། །དང་ལོ་ལ་གཉིས།
རྗོད་བྱེད་དག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་། རྒྱགས་བསྟན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
བཤད་པའོ། །

རྗེ་བྱེད་དག་གི་དང་བཞིན་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་སྟུང་དཔག་པ་ནི། །རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། ཅེས་པའི་དོན་བསྐྱུས་ནས་འདིར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། ཚིག་དེས་ནི། ཀུན་སྲོང་དང་ཡུལ་དང་ངོ་བོ་དང་བྱེད་པའི་བྱུང་པར་རྣམས་སྟོན་ཞིང་གཞན་རྣམས་རྟོགས་པར་སྦྱོར་ལ། རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི། རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་ཐར་པར་བཞི་བར་བྱེད་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལས་སུ་བྱ་བ་བསྟན་ཏེ། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ནི། ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཅམ་ཡང་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་མི་ལུས་ལ་གདུལ་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་དག་གྲང་། དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ལས་སྦྱེས་པ་གཅིག་བྱུང་ན་མཁས་པས་གཞན་དོན་བྱས་ཞེས་པའི་གངས་སུ་འགོ་བཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་དམུས་ལོང་གིས་ལམ་སྟོན་པ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་གྱིས་འདི་ལན་ན་ཉན་ཆེར་མཚོང་ལ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་རྟོག་པ་དང་བྱིར་རྟོག་པ་གཉིས་ཀས་གྲུབ་པ་དགོས་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །རྒྱས་པར་ཚད་མ་རྣམས་དེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟེན་ཏེ། །

རྟོག་པས་སྐབས་དང་མཐུན་པར་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་བྱུལ་པ་བཞིན། སྦྱ་ཡང་བྱས་སོ། ། ཞེས་པའི་དག་མཚན་གཞི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སྟུང་དཔག་པ་ནི་མཚོན་བྱ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྐབས་དང་མཐུན་པར་བྱིར་རྟོག་ཀྱི་དོར་སྟུག་ཚད་དང་བྲལ་བར་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་སྟོན་གྱི་དག་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་

དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཚིག་གི་བདག་ཉིད་ལ་
 རྗེས་དཔག་ཅེས་རི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་
 བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དང་། དགོས་པ་ནི་ཚོལ་བས་སྐྱབ་དག་བཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་
 རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཚོས་པའི་ཤེས་
 རབ་སྐྱོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་ནི་ཚིག་
 ཡིན་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མངོན་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རྒྱབ་
 དག་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
 གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། སྐྱོར་བའི་འགོད་ཚུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་པ་
 གཉིས་ཉེ། དཔེ་དང་ཚོད་གཞི་གཉིས་ཏུགས་དང་ཚོས་ཀྱི་གཞིར་མཚུངས་པར་སྐྱོར་
 བ་ཚོས་མ་ཐུན་བ་ཉིད་ཅན་དང་མི་མཚུངས་པར་སྐྱོར་བ་ཚོས་མི་མ་ཐུན་བ་ཉིད་ཅན་
 གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྗོད་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་ཡིན་ན་བསྟན་བྱ་ཡང་མི་འབྲ་བ་སོ་
 སོ་ཐ་དད་པར་འཇུག་རོ་ཞེ་ན། རྒྱབ་དག་འདི་གཉིས་ཚོས་ཅན། བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་
 གྲང་བསྟན་བྱ་འགལ་བ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ཉེ། སྐྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་མ་གཏོགས་པར་ཚུལ་
 གསུམ་སྟོན་པ་དང་། རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་བརྗོད་བྱ་དང་། དགོས་པའི་དོན་དུ་ནི་
 བྱེ་བྲག་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་ཕྱོགས་
 ཚོས་དང་ཁྱབ་པ་ཤེས་ཟེན་མ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྲང་། ཚོལ་བས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ན།
 རྒྱབ་དག་དགོད་དགོས་ལ། ཤེས་གྲང་རྒྱབ་དག་འགོད་ན་གྲུབ་ཟེན་བསྐྱབ་པ་ཚོལ་

བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །སྲར་ཤེས་ཀྱང་བརྗེད་ནས་བྲན་རུང་དུ་ཡོད་པ་ནི། སྐྱབ་དག་
འགོད་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། སྐྱབ་མཐའ་མི་མ་སྐྱབ་པ་ཚོད་པའི་སྐབས་དང་།
རང་གི་གདུལ་བྱ་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་གསུམ་ག་གཞི་ནས་བསྐྱབ་དགོས་པ་
ཡང་མིན་དོ། །ཁྱབ་པ་ཤེས་ཟེན་མ་བརྗེད་ཕྱོགས་ཚོས་བརྗེད་པ་ལ། སྐྱ་ཡང་བྱས་
ཞེས་པ་ཙམ་གྱིས་བྲན་བྱས་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་བྲན་མི་བྱས་ན། སྐྱེས་ན་བྱས་པས་
ཁྱབ་རྗེའི་བྱས་པ་བཞིན་སྐྱ་ཡང་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་ལ་དབང་བོ་རྣ་
བས་སྐྱའི་བྱས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཁྱབ་པ་མི་བྲན་པ་ལ་ཡང་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོས་མ་སྐྱབ་སྐྱོར་གྱི་སྐྱབ་དག་བཤའ་བ་དང་། མི་མ་སྐྱབ་
སྐྱོར་བཤའ་བ་དང་། སྐྱོར་བ་གཉིས་གྱིས་ཁྱབ་པ་གཉིས་མན་ཚུན་འཕེན་པའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། མ་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་འབྲས་ཉུགས་གྱི་སྐྱོར་
བ་བཤའ་བའོ། །

དང་བོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེ་ཤིག་མི་དམིགས་
པའི་ཉུགས་གྱི་ཚོས་མ་སྐྱབ་པ་ཉིད་ཅན་ནི་ཚོས་གང་ཡོད་ན། དམིགས་པའི་རིག་བྱར་
གྱུར་པ་གང་མ་དམིགས་པ་དེ་ལ་ནི་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བས་ཁྱབ་སྟེ།
དཔེར་ན་རི་བོང་གི་མགོ་ལ་རྩ་ལ་སོགས་པ་གཞན་འགའ་ཞིག་མེད་པར་མཐོང་བ་
བཞིན་ཏེ། ལྷང་རུང་བྱམ་པས་དབེན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གང་ན་ཡོད་ན།
དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པའི་བྱམ་པ་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་
ནི་ཚོད་གཞི་ལས་གཞན་པའོ། །དོན་བཤུས་ན། དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚོས་མ་སྐྱབ་སྐྱོར་གྱི་སྐྱབ་

དག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་གི་སྤྱོད་ས་ཚོས་དང། རྗེས་ཁྲུབ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་
སྤོག་ཁྲུབ་ལུགས་ལ་འཕེན་པའི་ལྷག་ཚད་དང་བྲལ་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གི་
དག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེས་པ་སྟེ། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ། ཁྲུབ་པ་
བཤད་པ་དང། སྤྱོད་ས་ཚོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་དག་པ་བ་
སྟོན་པའི་སྦྱོར་བ་དང། བཟོས་པ་བ་སྟོན་པའི་སྦྱོར་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གི་གཏན་ཚིགས་གི་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་གང་
དངོས་པོར་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པས་ཁྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་བྲམ་པ་ལ་
སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱེ་ཡང་དངོས་པོར་ཡོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་དག་པའི་
སྦྱོར་བའོ། །རང་བཞིན་དག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དོན་ནི་རང་བཞིན་གི་
ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་རང་སྤོག་སྟོ་ཡུལ་དུ་ཤར་བ་ན། ཁྲུང་པར་བྱེད་ཚོས་སྟོ་ཡུལ་
དུ་འཕེན་པ་ལ་མི་སྟོས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་བྱེད་ཚོས་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་འཕངས་པ་ལ་
བཟོས་པ་ནི། གང་སྐྱེས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་པས་ཁྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་བྲམ་པ་
བཞིན་སྐྱེ་ཡང་སྐྱེས་ལྡན་ཡིན་ལོ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་རང་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་
ཚོས་གི་བྱེ་བྲག་གིས་ཁྲུང་པར་དུ་བྲམ་པ་འཕེན་པའི་རང་བཞིན་གི་སྦྱོར་བའོ། །སྐྱེ་
བ་རང་གི་ངོ་བོར་ཐོབ་པས་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའོ། །བྱེད་ཚོས་དོན་གཞན་ལུགས་
ལ་འཕངས་པ་ལ་བཟོས་པ་ནི། གང་བྲམ་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་པའོ། །དཔེར་ན་བྲམ་པ་
བཞིན་སྐྱེ་ཡང་བྲམ་སོ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་ཚོས་དོན་གཞན་གི་ཁྲུང་པར་བྱེ་བྲག་
གིས་ཁྲུང་པར་དུ་བྲམ་ནས་འཕེན་པ་ཡིན་ལོ་སྟེ། བྲམ་པ་ཞེས་བཟོད་པའི་སྐྱས་བྲམ་

དེ་ཡང་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་མཚོན་ན། རོག་མར་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་
མས་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྡོག་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྟག་པ་ཚོས་ཅན།
བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་བའི་སྲིད། ཅེས་པའི་
རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །

རྟོམ་མེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་
ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། རང་ཡོད་ཅམ་ནས་འཇིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཏེ། སྐྱེས་པ་གང་ཞིག་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་
འཇིག་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་སྲིད། ཅེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་
བྱེད་དོ། །སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་སྐབས་འདིར། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱུང་བ།
སྐྱིར་བྲན་པའི་སྟོ་རྟགས་འཇིན་སེམས་དང་། སྐྱ་ལ་ཡོད་པའི་བྱས་པ་ཉིད་མི་རྟག་པའི་
རང་བཞིན་དུ་བྲན་པ་ནི། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཏུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སྟོབ་དཔོན་
རྒྱན་མཁའ་པོས་གཞོན་པ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་མོད་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཚོན་ཉི་
ལུ་ཅ་གཅིག་གི་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་ཚད་མའི་ལམ་ནས་ལེགས་པར་
བྲངས་ཏེ། ལམ་ལེགས་པར་བསྟོན་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་
ཤིན་ཏུ་རིག་པ་དགའོ། །འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་ཚུལ་ཅམ་
ཡང་མི་ཤེས་པར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་རྣམས་ལ་གཞོན་པ་བརྗོད་པ་སྐད་བྱེད་པའི་
སྟེན་པ་དེ་རྣམས་ནི་མཁས་པས་བརྟགས་ན་ཤིན་ཏུ་ངོ་ཚ་བའི་གནས་སུ་སྤང་ངོ། །

གཞུང་དེ་དག་ནི་དོན་བསྐྱབ་ན། རྟགས་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་མཐོང་ཅམ་སོགས་
ལ་བསྟོན་ནས་གོ་བྱེད་དུ་སྐྱར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་འབྲེལ་བ་

ཚད་མས་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་པར་འབྲེལ་བ་བཅའ་བར་གྱ་
 བ་ཡིན་ཏེ། མི་ཉག་པ་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་བྱས་པ་དེའི་རང་བཞིན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བྱས་པ་ཡང་སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་
 པའི་གཏུན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ཉག་པ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཀྱ
 དམ་བཅའའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གཏུན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
 དངོས་སུ་ན་སྟེ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་དམ་བཅའའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉག་པ་
 སུ་བཀོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོག་པ་དེས་དཀའ་སྤྲིའི་དབང་གིས་ཉག་པ་ཡང་
 དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་དོན་ལ་ཤ་བ་ཡིན་ཀྱང་ཐག་རིང་པོ་ནས་ཡལ་
 ག་སོགས་དང་ལྡན་པ་མཐོང་ན། ཤིང་སྐྱམ་དུ་དེས་ཀྱི་ཤིང་ཤ་བའོ་སྐྱམ་དུ་མ་ཡིན་
 ལ། ཐག་ཉེ་བ་ན་ཤ་བའོ་སྐྱམ་དུ་དེས་པ་ལྟར་དེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་གནས་པའི་ཕྱོག་
 པ་ལ་བལྟོས་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱང་གཞན་ལ་བསྐྱབ་བུའི་ཚོས་ཀྱང་གཞན་ཡིན་པས་
 རྐྱོན་མེད་དོ། །བྱས་མི་ཉག་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ཏེ་རང་གི་རྒྱ་ལས་བྱས་པ་དེ་
 གྲུབ་ལ་དེའི་ཆེ་འདིག་པ་མ་གྲུབ་པ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བལྟོས་ན། མི་ཉག་པ་བྱས་པ་
 དེའི་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་བྱས་པ་མི་ཉག་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡང་སྲིད་ན་
 དེས་པར་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཕྱིས་གྲུབ་པ་སྤར་སྐྱེས་པ་དེའི་རང་བཞིན་མ་
 ཡིན་མོད། དེས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། བྱས་པ་སྤར་སྐྱེས་པས་
 ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བལྟོས་པའི་མི་ཉག་པ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་འཇུག་པ་
 ཡང་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྐྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུར་བ་དང་འབྲེལ་བ་དེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་

བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ནི་གང་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་ན་མེ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཚང་
 "མལ་¹ལ་སོགས་པ་བཞིན། དུ་བ་དང་ལྷན་པའི་ལ་འདི་ན་ཡང་དུ་བ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་
 ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སུ་མ་ཟད་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་
 འདིར་ཡང་ཚོས་ཅན། འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་གོ་བྱེད་དུ་སྐྱོར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
 ཏེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཚོད་གཞིའི་
 ལྷན་དུ་རྒྱ་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །མེ་དུ་གཉིས་ཀ་སྣང་རུང་གི་གཞིར་དང་པོ་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པའི་དག་
 འཛིན་མངོན་སུམ་རྒྱང་གཅིག་། དེའི་རྗེས་སུ་མེ་དམིགས་དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་དམིགས་
 པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དོ་སོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་རྒྱང་གཅིག་། དེའི་རྗེས་སུ་མེ་མ་
 དམིགས་དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་རྒྱང་གཅིག་སྟེ།
 མངོན་སུམ་སྲུགས་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་སྐྱབ་པ་རྒྱུར་འཛིན་པའི་
 དོགས་པ་བསལ་ནས་རྗེས་སུ་མ་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་དེ། གཞན་དུ་
 རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བུའི་གཏན་
 ཚིགས་ཀྱི་ཚོས་མི་མ་སྐྱབ་པའི་སྐྱོར་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་དང་ཚོད་གཞི་
 ཉགས་ཚོས་གཉིས་སུ་ཚོས་མི་མ་སྐྱབ་པ་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱོར་བ་ནི། དང་པོར་མ་
 དམིགས་པས་སྟོན་ཏེ། ཚོས་གང་ཡོད་ལ་དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་དེ་ལ་ནི་
 དམིགས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས་ཁྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་བྱ་ལྟ་

¹ [མ་གྱི་ ༣་ན་པེ། མལ་ ལྷ། ༣༤བཅུ། མང]

བྱ་ཡིན་ལ། ལྷང་རུང་བྱམ་པས་དབེན་པའི་གཞི་འདི་ན་ནི་དམིགས་པའི་རིག་བྱར་
བྱར་བ་བྱམ་པ་དེ་ལྟར་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་པ་ནི་མི་དམིགས་པའི་སྐྱོར་བའོ། །སྤང་
རུང་གི་ཡོད་པ་ལ་དམིགས་པས་བྱམ་པ་བསྟན་ཏེ། མེད་པ་ལོག་པ་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་
ལ། མི་དམིགས་པ་ལོག་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལོག་
པས་སྐྱབ་བྱེད་ལོག་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལོ། །འདིའི་ལྟར་ན་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ། དུ་བ་གང་
ཞིག་མེ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལ། མེ་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། དུ་བ་གང་ཞིག་
རྒྱ་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ལྡོག་བྱེད་ཏུ་སྐྱར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་རྟག་པ་ཉིད་མེད་ན་དངོས་པོར་ཡོད་པའམ་སྐྱེ་བ་དང་ལྡན་པའམ་
བྱས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་བྱམ་སྟེ། དབེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྐྱ་
ནི་དངོས་པོར་ཡོད་པའམ་སྐྱེ་བ་དང་ལྡན་པའམ་བྱས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚོས་མི་མ་སྐྱབ་པའི་སྐྱོར་བའོ། །དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚོས་མི་མ་སྐྱབ་སྐྱོར་གྱི་
སྐྱབ་ངག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱོགས་ཚོས་དང་ལྡོག་པ་དངོས་སུ་བསྟན། རྗེས་བྱམ་
འབྲུགས་ལ་འཕེན་པའི་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཡང་སྐྱར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། མེ་མེད་ན་ཡང་དུ་བ་མི་
འབྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་བྱམ་ལ། དབེར་ན་རྒྱ་སྐྱང་བཞིན་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་འདི་ན་
དུ་བ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོར་བའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོར་བས་བྱམ་པ་གཉིས་པ་ཚུན་འཕེན་
པའི་ཚུལ་དང་། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོར་བས་འཕེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། དངོས་དང་། རྗེས་སུ་འགོ་སྐྱོག་འཕེན་པ་འབྲེལ་བ་ལ་བསྐྱོས་པ་དང་།

བསྐྱབ་བྱ་གཅིག་བསྐྱབ་བ་ལ་སྐྱོར་བ་གཉིས་ཀ་དེས་བར་སྐྱར་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནོ། །

དང་པོ་ལ་རྗེས་འགོས་ལྡོག་པ་འཕེན་པའི་ཚུལ་ནི། བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་
སྐྱབ་པའི་ཚོས་མ་ཐུན་པས་ཀྱང་སྐྱོར་བ་ལ་ཚོས་ཅན། རོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་མི་
ཚོས་མི་མ་ཐུན་པ་ལྡོག་ཁྲབ་ཉིད་རྟོགས་ཏེ་མི་ཉག་པ་ལོག་སྐྱོབས་ཀྱིས་བྱས་པ་ལྡོག་
བ་དེ་མེད་ན་ཉག་པ་བྱས་པ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགལ་བས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་
མི་ཉག་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱས་པ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་གཏན་ཚིགས་རྗེས་སུ་འགོ་བ་བྱུབ་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྡོག་པས་རྗེས་འགོ་འཕེན་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ཚོས་མ་ཐུན་
པའི་སྐྱོར་བས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཤུགས་ལ་འཕེན་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ཏེ།
བྱས་པ་མི་ཉག་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་འགོ་དེ་མེད་ན་ནི་ཉག་པ་ལ་ཡོད་པ་མི་
འགལ་བས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་མི་ཉག་པ་མེད་ན་གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་མེད་
པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་མེད་ན་ལྡོག་པ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། འབྲེལ་པའི་
དབྱེ་བ་དང་། ལྡོག་པ་བརྗོད་པའི་ཚིག་གིས་འབྲེལ་བ་བསྟན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
ནམ་མཁའ་སོགས་ལ་མི་ཉག་པ་མེད་པས་བྱས་པ་མེད་ཀྱང་། བྱས་ན་མི་ཉག་པའི་
ཁྲབ་པ་རི་ལྟར་བྱུབ་ཅེ་ན། ལྡོག་པ་འགྲུབ་པ་དེས་བར་འབྲེལ་བ་ལ་བསྐྱོས་ཏེ། བྱས་
མི་ཉག་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་མེད་ན་གཅིག་མི་ཉག་པ་ལོག་པས་གཞན་བྱས་པ་དེས་
བར་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་དེ་

༡ །མ་ཕྱི། ༣༤ན་ཅན། ཅི། ལྷ། ༧༠བ་༥ན། ཅན།

ཡང་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་
 འབྲེལ་པ་ཞེས་སྒྲོས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི། ལྡོག་པ་
 བརྗོད་པས་འབྲེལ་པ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་ཡོད་ན། ལྡོག་བྱ་སྟོགས་
 གྲེད་དུ་ངེས་པ་དེས་ནའི་སྲིད། སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་མི་མ་ཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྦྱུབ་དག་གིས་
 འབྲེལ་པའི་དོན་ལྡོག་གི་སྤྱོད་པ་གཅིག་མི་རྟག་པ་ལོག་པའི་སྦྱོབ་ས་ཀྱིས་བྱས་པ་
 ལྡོག་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་
 དཔག་གིས་འཇལ་ཞིང་། བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་ཡིན་
 འོ། །འབྲེལ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་བསྟན་ན་རྗེས་
 འགྲོའི་བྲལ་པ་བསྟན་ཏེ། ལྡོག་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་ནི་འབྲེལ་པ་བསྟན་པ་བསྐྱུས་པ་
 ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྲིད་ཏེ། བོད་དུ་བསྟན་པ་དེ་ལྟ་བུས་ནའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལྡོར་བ་གཉིས་ཀྱི་བྲལ་པ་གཉིས་པན་ཚུན་འཕེན་པ་དེ་ལྟ་བུས་ན་
 བསྐྱུབ་བྱ་གཅིག་བསྐྱུབ་པ་ལ་སྲིད་ཚོལ་གྱི་དོར་བྲལ་པ་གཉིས་སྟོན་པའི་ཚིག་གཉིས་
 ཀྱིས་སྦྱོར་བར་ངེས་པ་མེད་དོ། །གང་དུང་གཅིག་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་ཅིག་ཤོས་
 འཕེན་པས་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དགོས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟ་ནའི་སྲིད། དེ་ལྟར་
 འཕེན་ཏེ། རྗེས་བྲལ་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་གོ་ཡང་དུང་ལྡོག་བྲལ་
 དངོས་སུ་སྟོན་པ་སྟོགས་པའི་གོ་ཡང་དུང་སྟེ། སྦྱུབ་དག་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་གཅིག་བརྗོད་
 པས་ཀྱང་མ་ཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་ཁོ་ན་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་
 རྟགས་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་གཉིས་ཀར་བསྟན་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ཡང་འགལ་
 བའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེན་ན་མ་ཐུན་སྦྱོར་དང་། མ་ངེས་པའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེན་མི་

མ་སྐྱེན་སྦྱོར་གྱི་ངག་བསྟན་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དངོས་དང་། སྦྱོར་བ་གཉེས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་དམིགས་པ་ལ་ཡང་སྣང་རྒྱུ་བྱམ་པ་གང་ཡོད་ལ་དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་དེ་ནི་དམིགས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དངོས་སུ་བསྟན་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འགྲུབ་པོ། །དེ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་སྣང་རྒྱུ་བྱམ་པ་མི་དམིགས་ན་དེ་ལྟ་བུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་སྤྱིར། གཉེས་པ་ནི། ཚོས་མ་སྐྱེན་པ་དང་མི་མ་སྐྱེན་པའི་སྦྱོར་བ་འདི་གཉེས་ཀྱི་ལ་ཡང་སྤྱོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ངེས་པ་མེད་དེ། དེ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་ཤུགས་ལ་སྟོན་ཅིང་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་མ་ཟད་ངག་ལྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་སྦྱར་ཉེ་བཞག་པ་ནི་འདི་ལྟར་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚོས་མ་སྐྱེན་པ་ཉིད་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་སྤྱོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཉེ། སྣང་རྒྱུ་བྱམ་པ་དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་གང་མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་སྣང་རྒྱུ་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་བྲུབ་ལ། སྣང་རྒྱུ་བྱམ་པས་དབེན་པའི་གཞི་འདི་ན་ཡང་དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་བྱམ་པ་དེ་ལྟར་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞི་འདི་ན་བྱམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་བསྟན་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོས་མི་མ་སྐྱེན་པ་ཉིད་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་སྤྱོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་ཉེ། ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་སྣང་རྒྱུ་བྱམ་པ་གང་ཡོད་ལ་དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་དེ་ནི་དམིགས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས་

ཐུབ་ན་སྣང་བྱང་བྱམ་པས་དབེན་པའི་གཞི་འདི་ན་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་བྱམ་པ་དེ་ལྟར་མི་
དམིགས་སོ་ཞེས་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཤུགས་ཀྱིས་གཞི་དེ་ན་ཡོད་པའི་ཐ་སྣང་གི་
ལུལ་སྣང་བྱང་བྱམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་པར་འགྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཤུགས་བསྟན་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

གཉེས་པ་ཤུགས་བསྟན་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མདོར་
བསྟན་པ་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ནི།
སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ན་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་མི་རིགས་
པར་འགྲུང་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། སྐྱབ་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་མི་རིགས་པར་
བཤད་པ་ཡིན་ལ། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་དམ་བཅའ་སྐྱབ་དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་
འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དང་། ཡང་དག་
གིས་དངོས་སུ་མ་སྐྱབ་པར་ཞེ་བས་འདོད་པའི་དམ་བཅའ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་
པར་འདོད་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་
བྱར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་བཅོས་སུ་བཤད་པ་ལ།
ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དམ་བཅའ་སྐྱབ་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གལ་ཏེ་དངོས་སུ་སྟོན་ན་ཡང་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་དང་
ལྟན་པ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཚད་མ་
ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་ལ་རིགས་པའི་སྐོར་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་
བའི་མཚན་ཉིད་ཅམ་ཞིག་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་སུ་སྟོན་ན་
མཚན་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་ལྟན་པ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིར་མོལ་གྱིས་བྱབ་

མ་ཟེན་པའི་རང་གི་དོ་བོ་དང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཞི་མ་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་
 བྱ་ཁོ་ན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་དོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། །བསྐྱབ་བཙུག་མཁུན་པོའི་
 འདོད་པ་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་བྱས་པར་ཚོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ལུལ་དུ་བྱས་
 བ་དང་། དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྐྱས་ཀྱང་ཚོལ་བས་ཞེ་བས་འདོད་པ་དང་ཚད་མ་
 བཞེས་མ་བསལ་བ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་
 ཞེག་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སྐྱབ་དག་ལ་བསྐྱོས་ན་བཏག་པའི་མཐའ་གཟུང་བ་དང་།
 བསྐྱབ་བཙུག་སུ་རང་རྒྱུད་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྐྱ་དང་མི་ཏྟག་པའི་ཚོགས་
 དོན་མཚན་གཞི། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའོ་མཚོན་དོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྷ་ཚང་བ་
 ཞེས་པ་ལ། དོ་བོ་དང་མ་བསལ་བས་སྐྱབས་ཀྱི་ཕྱིར་ཚོལ་དེས་བྱུབ་བསལ་ཞུགས་
 བ་སེལ་ལ་ཁོ་ན་དང་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞེན་པ་དང་། ཚོལ་བ་ཁོ་
 བའི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་སེལ། འདོད་པས་ཚོལ་བའི་ཞེ་འདོད་མ་ཡིན་པ་སེལ་
 ལོ། །དོན་བསྐྱབ་ན་ཚོལ་བ་རང་ཁོ་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ནར་འདོད་ཅིང་ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་
 དོར་བྱུབ་བསལ་མ་ཞུགས་པའོ། །སྐྱོར་བ་དེ་ལ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་ན་
 ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དོ་བོའི་དོན་མ་ཚང་བས་དོ་བོའི་དོན་
 སོགས་ཚོས་ལྷ་ཚང་བ་མ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཏྟག་ཡང་དག་
 ཏུ་མི་རུང་དོ་ཞེས་ཟེད། དེ་ནི་གཞི་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་། གཞི་དེ་ཚད་མས་མ་
 གྲུབ་པ་དེའི་ཚད་མའི་དོར་ཡོད་པ་འགལ་བར་གཟུང་བའི་ལོག་ཏོག་སྟེ། དཔེར་ན་
 བྱམ་པ་ཚད་མའི་དོར་ཡོད་པ་དང་། བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཚད་མའི་དོར་ཡོད་
 པ་འགལ་བར་འཇིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟེན་

ཏོ། །བསྐྱབ་བྱར་འོས་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་པ་རིགས་མི་མ་སྐྱེན་སེལ་བའི་
 མཚན་ཉིད་དོ། །ཕྱོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྷུང་ཡིན་ན། ཉག་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྦང་
 བར་འོས་པ་ཉག་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྦངས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
 ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། ཀུན་ཏུ་མི་མཚུངས་ཏེ། ཚོལ་བས་ཁས་མ་སྦངས་པ་ཚོལ་བའི་
 དམ་བཅའ་མི་རིགས་ཤིང་། ཞེ་བས་འདོད་པ་ཁས་སྦངས་པ་ཅམ་གྱིས་དམ་བཅའ་
 རྫོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཏན་ཚིགས་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་ན།
 ཚོལ་བས་ཁས་སྦངས་ཀྱང་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ལ། ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ན་ཚོལ་བས་
 ཁས་མ་སྦངས་ཀྱང་ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་
 མ་གྲུབ་པ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་སྐྱོན་ཡིན་ལ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་བྱུང་བར་གྱི་ཚོས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་དོ། །ལྷ་མ་ལོ་རྩུ་བ་ཆེན་པོ་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་ཡང་། མཚན་
 ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་ལ། མི་འཐད་དེ། དེ་ཚད་བས་དགག་
 ཏུས་པའི་ཕྱིར་དོ་སྐྱམ་ན། སྐྱ་མི་ཉག་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། ཕྱིས་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་
 གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོ་བོ་དང་ཚིག་ཕྱད་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ལ་ལྷ། དོ་བོ་དང་། ཚིག་སྤད་དང་། རང་ཉིད་དང་། འདོད་པ་དང་། མ་
 བསལ་བ་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ནི། ཕྱོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལྷུང་དུ་རང་གི་དོ་བོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པ་ཕྱོགས་
 ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་གི་ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་དོར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ལས་དོ་
 བོ་གཞན་མེད་པའོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་གྱི་

མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་ཏུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
 རྩོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་
 བཀོད་བཞེན་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་རྒྱུད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཞི་མཐུན་
 པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོ། །དཔེར་ན་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་བསྐྱབ་
 པར་བྱ་བ་ལ་གཏན་ཚིགས་མིག་གིས་བརྒྱུད་བར་བྱ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཉིད་ནི་སྐྱ་
 ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། སྲིད་ཚོལ་གྱི་ངོར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་
 འདིར་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པའི་སྲིད། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཁོ་ནར་
 བེ་མི་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་བཞེན་པ་ཡིན་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་ཡང་
 འདོད་པས་བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ནར་མ་བརྒྱུད་བས་དེ་ལྟ་བུ་དེ་རྩོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་
 བཅད་པའི་སྲིད་ཏུ་ཁོ་ནའི་ངེས་བརྒྱུད་སྟོས་སོ། །ཁོ་ནའི་སྐྱ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཤད་
 པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་ལྡན་ཅིག་སྐྱར་ནས་སྟོན་པ་ཅི་ཞེན། གང་
 དང་ཡང་མ་སྐྱར་བར་ཁོ་ནའི་སྐྱས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་མི་རུས་པས།
 གཞན་དང་ལྡན་ཅིག་སྐྱར་བ་ན་ནམ་གཅོད་ཏུ་མར་འགྱུར་ལ་འདི་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དང་
 སྐྱབ་བྱེད་གཞི་མཐུན་པ་རྩོགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྩོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་བྱུང་ཏུ་
 སྟོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ་ཚོལ་སྲིད་ཚོལ་ཅོད་པའི་དུས་དེའི་ཆེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
 ཉིད་ཏུ་སྐྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི་བསྐྱབ་བཅོས་མཁན་པོས་ཁས་
 གྲུངས་ཀྱང་། ཅོད་གཞི་དེའི་ཚོས་སུ་བཤད་མ་ཐག་དེའི་ཆེ་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
 ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད། རང་སྲེ་ཁ་ཅིག་དང་གཞན་སྲེ་ནམས་ཚོལ་སྲིད་ཚོལ་

ཚོད་པ་མཐའ་དག་རང་གི་ས་ཚད་མར་ཁས་སྒྲངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་ཡིན་
 མིན་ཚོད་པ་ཡིན་ལ། དམ་བཅའ་ཞེས་པ་ཡང་བསྟན་བཅོས་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་པ་
 རོལ་པོའི་སློང་རོལ་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ་དེའི་ཆེ་དམ་བཅའ་དེ་
 བསྐྱབས་པས་ལུང་དེའི་ཕྱོགས་གཞན་དུ་ཡང་གཞོད་པ་མ་བྱས་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ།
 གལ་ཏེ་གཞོད་ན་ལུང་དེ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཡང་
 གཞོད་པར་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་ཉོག་དགག་བཞེད་ནས་ཚོད་པའི་དུས་སུ་བསྐྱབ་
 བྱང་ཁས་སྒྲངས་པ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་བྱས་མི་བྱས་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་སྐབས་གཞན་
 ལ་གཞོད་པས་སྐབས་དེའི་དམ་བཅའ་འགལ་བར་འདོད་པ་ནི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་ཡང་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དག་གི་ལུགས་ཡིན་པས། དེ་དགག་བཞེད་
 བས་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོས་འགའ་ཞིག་ཚད་མར་ཁས་སྒྲངས་པ་
 ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྐྱབ་པ་སྐྱེན་པ་ཡང་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོས་དེ་བྱེད་པས། ཚོས་ཅན་སྐྱ་
 ལྟ་བུ་དེ་ལ་རྟག་པ་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ནམ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་པ་
 སོགས་ཚོས་མང་པོ་ཞིག་ཁས་ལེན་དུ་བྱིན་ཀྱང་། དེའི་ཆེ་ཚོལ་བ་དེ་ཚོས་གང་
 བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་བསྐྱབ་པར་མི་འདོད་པ་ཅིག་
 ལོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་པོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱི་ལྷན་དུ་རང་ཉིད་སྐྱོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོད་པའི་ཆེ་བསྟན་བཅོས་མཁན་
 པོས་ཚད་མར་ཁས་སྒྲངས་ཀྱང་ཚོལ་བས་འདོད་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི་
 རྟགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོས་དེ་ལས་བཤད་པའི་དོན་

མཐའ་དག་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཚེད་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོ། །

བཞི་པ་ནི། རྩོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱི་རྒྱུ་དུ་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྣོས་པ་ནི་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། བརྒྱུ་བ་བྱའི་དོན་གང་ལ་ཚོལ་བྱེད་ཚོལ་ཚུད་པས་བརྒྱུ་བ་བཞུགས་
པ་དེ་དག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་སྦྱས་ཀྱང་བྱུ་བ་པར་འདོད་པ་སྟེ། ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་གྱི་
བརྒྱུ་བ་བྱེད་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཚེད་ཡིན་པའི་སྲིད། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་
དེ་ནི་ཚིག་ཏུ་མ་སྦྱས་ཀྱང་ཚོལ་བས་བརྒྱུ་བ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཚོལ་བས་ཞེ་
བས་བརྒྱུ་བ་འདོད་ནས་བརྒྱུ་བ་བྱེད་བཞུགས་པས་ཚོལ་བ་གཉིས་ཚུད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་
སྲིད་རྟོ། །དཔེར་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་
ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་མལ་ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡན་
ལག་བཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །སྐབས་འདིར་སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་མིག་ལ་
སོགས་པའི་སོགས་སྐྱས་སུ་དུང་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་ན་བ་ལ་སོགས་པ་
བརྒྱུངས་པ་ནི། བེམ་པོ་ཉིད་བཞི་ཚོད་གཞིར་བརྒྱུངས་ནས་དེ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་
བྱེད་པར་བརྒྱུ་བ་པའི་དགོས་པ་ནི། བེམ་པོ་ཉིད་བཞི་ལས་གཞན་པ་ཤེས་བྱ་ཉིད་ལྔ་
པ་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་སུ་ལས་མེད་པས་དེ་འགྲུབ་པར་བསམས་ནས་གངས་
ཅན་གྱིས་ཐོལ་སྦྱོར་བཞུགས་པ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སོགས་པ་སྣོས་པས་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ཡང་། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་འགྲུབ་པར་འདོད་དོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ལས་གཞན་པ་ནི། བདག་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཏོ། །སྐྱེན་གསུམ་
གྱི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་
བརྒྱུང་བའི་རྣམ་པ་ལ། གངས་ཅན་སྣོ་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་དུ་འདོད་པས་

དེ་སོགས་སྐྱེས་སྤུང་བ་ཡིན་ལ། དོན་བསྐྱེས་ན། སངས་རྒྱལ་བས་ཁས་ལྷངས་པའི་
 བདག་རྒྱུན་དངོས་སུ་སློབ་ཀྱིས། རྒྱུན་གཞན་གཉིས་སོགས་སྐྱེས་སྤུང་ཅིང། རྒྱུན་
 གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཤེས་པ་དང། རྒྱུང་བ་དང། རིག་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
 སངས་རྒྱལ་བས་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པར་འདོད་ཀྱང། གངས་ཅན་སྐྱེས་བུ་རྒྱུང་
 རིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་མཁའི་དོན་བྱེད་པར་འདོད་དོ། །བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་
 སྐྱེས་འདོད་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཚོས་ཅན། འདིར་བདག་
 གི་དོན་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་སུ་མ་བཟོད་ཀྱང་བདག་གི་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་
 པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་བ་དང། གངས་ཅན་གཉིས་བདག་ཡོད་མེད་ཅོད་པའི་
 སྐབས་སུ་གངས་ཅན་གྱིས་མིག་སོགས་བདག་ཉམ་པའི་དོན་བྱེད་པར་སྐྱེས་འདོད་
 བས། དེའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་དུ་ལྷོད་བཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱི་ལུང་དུ་འདོད་པ་སློབ་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོལ་པའི་ཞེ་བས་འདོད་པ་བསྐྱེས་
 བུ་ཡིན་གྱི་སྐྱེས་པ་ཚམ་ཁོ་ན་ནི་བསྐྱེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོན་གྱིས་བསྐྱེན་
 བས་རྟོགས་པར་འགྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ་ནི། སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལུང་དུ་མ་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་པ་ནི།
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་བཞི་པ་དེ་དག་དང་ལྷན་དུ་ཟེན་ཀྱང་བསྐྱེས་པར་འདོད་
 པའི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང། གྲགས་པ་དང། རང་གི་ཚིག་
 རྣམས་ཀྱིས་སེལ་བ་དེ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་ཡིན་
 ནོ། །ཞེས་བསྐྱེན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྐྱེས་ན་ཚོལ་བས་གང་དམ་བཅས་
 པ་དེ་ལ། ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་བསལ་བ་མ་ཞུགས་པར་མ་ཟད་སྐྱེས་པའི་ཆེ་པ་རོལ་

པོའི་སློབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་སྐྱམ་པ་ལྟ་བུའི་གཞོན་པ་ཡང་མ་
 ལྷགས་པ་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །གཞོན་བྱེད་བཞེས་བསལ་བ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་
 བསལ་བ་ནི་དབང་ལྡན་གྱི་མཉན་དུ་མི་རུང་ཞེས་བྱ་བ་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །དོན་
 དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷོག་སྟོགས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱ་བ་
 པའི་སྲིང་རོ། །ཡུལ་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་
 གཞོན་པ་ཞེས་བརྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་ཅན་དངོས་སུ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་
 ལྡན་འཛིན་ཉན་ཤེས་ཚོས་ཅན། སྤྱི་སྤྱོད་དུ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་དངོས་སུ་གཞོན་
 བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ལ་ལྷགས་པའི་སྲིང་རོ། །དེ་ལྟར་
 རྣམ་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞུལ་བྱ་ལ། །འཇམ་བྱེད་སྐྱོ་བཏགས་
 ལས་བརྗོད། ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ཡུལ་ཅན་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་པར་འདོད་པ་ནི་ལོག་པར་
 ལྟོན་པའོ། །རྗེས་སུ་དབག་པས་བསལ་བ་ནི་དབང་ལྡན་སུམ་པ་ནི་རྟག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་
 ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་གངས་ཅན་སུམ་པ་ལ། དབྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་བརྟེན་བརྗོད་
 པར་མཐོང་བ་ལས་རྟག་པར་འདོད་པ་ལ། སྤྱིས་ལྡན་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
 འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་སྤྱིར་མིང་བཏགས་པའི་སྐྱུ་པོ་སུ་ཚོར་སྐྱ་བ་ཁ་
 ཅིག །སུམ་པ་རྟག་པར་འདོད་པ་ནི་གངས་ཅན་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་འཇུལ་པ་ཤས་
 ཆེ་བར་སྣང་རོ། །བྲགས་པས་བསལ་བ་ནི་དབང་ལྡན་ རི་བོང་ཅན་ནི་སྐྱ་བ་ཞེས་པའི་
 སྐྱས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་རི་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན།
 རྐ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་སྲིད། ཅེས་པའི་རྟགས་

ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་བར་བྱེད་དེ། རྩོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་ཁྲབ་པ་
མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་པ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ལོ། །འདི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་ཚད་
མའི་གཞལ་བྱ་སྐྱོན་མེད་ལེགས་པར་འདོག་མི་ཤེས་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་པས་
སོ། །གཞལ་དུ་ན་རྣམ་འབྲེལ་རྣམ་དེས་གཉིས་སྟེ། རིག་བྱེད་ཚད་མ་ཡིན་པ་རྒྱས་
བར་བཀག་པ་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །

རང་ཚིག་གིས་བསལ་བ་ནི་དཔེར་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལྟར་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྱས་པ་ན། རྟུགས་ལ་འོངས་པའི་དམ་
བཅས་དངོས་ཀྱི་དོན་དང་འགལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གཞི་ཚོས་ཅན་རྗེས་དཔག་
གི་སྟེང་དུ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅས་པ་ན་ཚིག་དེ་ལས་བརྗོད་
བྱ་དེ་འབྲེལ་མེད་དུ་གོ་བའི་རྗེས་དཔག་ཁས་སྦྱངས་པས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་
དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་རྟུགས་ལ་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ལོ། །ཚིག་དེ་སྤར་
བཤད་པ་ལྟར་ཚོལ་བས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྱས་པ་ན། བ་ཚོལ་པོས་དངོས་རྟུགས་
འགལ་འདུག་སྟུམ་དུ་དེས་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་སུ་ཁས་སྦྱངས་པས་འགལ་བ་ཞུགས་
པ་ལ་ཡིད་ཆེས་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་སུ་རྗེས་དཔག་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་
གཉིས་ཀའི་གཞི་མ་ཐུན་སེལ་བ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མའོ། །དེ་བཞིན་
དུ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན། གཞི་ཚོས་
ཅན་ཚད་མ་གཅིག་སྟེང་དུ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་དངོས་
རྟུགས་ལ་དམ་བཅས་པའི་འགལ་བ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་

ཚིགས་ཡང་དག་གིས་གཞོན་པའི་ཡིད་ཆེས་བསལ་བ་ནི། སྤྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་
ཚོས་ནི་བདེ་བ་སྟེང་བྱེད་མ་ཡིན་ལོ། ཞེས་དམ་བཅས་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞལ་བྱའི་
གནས་གསུམ་བ་ལ་སྐྱུང་བ་འདེབས་པའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབལ་
ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་སྐྱུང་བ་ནི། གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟེན་ཏོ། །དེ་ལྟར་བ་སྤྱོད་ས་
སྐྱུང་སྐྱུང་བ་བཞི་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་བ་ནི། ལོག་རྟོག་སེལ་བ་དང་རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་
རིག་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཚོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་དེས་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱུབ་
པར་བྱེད་བ་ཉིད་དུ་འདོད་བ་སྐྱུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་བ་དང་། ཚུད་པའི་དུས་དེའི་
ཚོ་ཚོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་བ་བསྐྱུབ་བཅོས་མཁན་
པོའི་འདོད་པ་ཅེས་དང་ཞེ་བས་མི་འདོད་བ་^༡དག་ཉུ་སྐྱུས་པ་ཅེས་དང་ཚད་མས་
བསལ་བ་ལས་སློབ་པ་ནི་བསྐྱུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །སྤྱིར་ཚོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་
སོགས་སྤྱོད་ས་སྐྱུང་དུ་སྐྱུབ་ཟིན་པ་དེ་ལྟར་ནའི་སྤྱིར་སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་
གིས་འདིར་གྲགས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། རང་གི་ཚིག་ནི་
འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་དུ་བཏགས་པར་འདོད་ཀྱི་དངོས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ལོ།
ཞེས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲགས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ལ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་བཤད་པ་ནི་ཚིག་སྐྱུ་
བ་པོས་ངའི་ཚིག་འདི་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་པ་ཡིན་པས་འདི་ལས་དོན་འདི་རྟོགས་པར་
གྱིས་ཤིག་སྐྱུས་པས་ངག་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དཔོག་པའི་འབྲེལ་རྟོགས་སུ་རྫོམ་པའི་

¹ [མ་ཕྱི། ༧༧བལ་ན། དག། སྐྱུང་བ་ལྟན། དག།]

དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་འབྲུག་ལྗོངས་ཀྱི་དེ་ལྟར་བ་ཡང་སྐྱབ་བ་པོའི་ར་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་སུ་
དཔག་པོའི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་བ་ལྟར་རོ། །ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་
བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་དེས་ཀྱི་དབང་པོ་འདས་ལ་ལུང་དོན་གྱི། །རྟེན་ཅན་ལས་
གཞན་རིག་པ་མེད་ཅེས་པའི་འགྲེལ་བར་གསལ་བར་བསྐྱབ་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉེས་བ་ནི། སྲིད་ཚོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་།
ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་དུ་བྱས་པ་དང་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ནི་སྤྱོད་པ་ཡིན་
ནོ། །སྤྱོད་པ་གྱི་རིགས་མི་མ་གྲུབ་སེལ་བ་དེ་ཅུ་གྱིས་རྫོགས་པའི་སྲིད་ཏེ། ཚོལ་
བས་འདོད་ལུལ་དུ་བྱས་ཤིང་སྲིད་ཚོལ་གྱི་སློང་བྱུང་བསལ་མ་ཞུགས་པའི་དོན་
ཏོ། །གཞན་གཉེས་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཚད་ཡིན་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞེན་པའི་
ཚེ་སྲིད་ཚོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་སྐྱབ་དགོས་པས། བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་བ་སེལ་བ་
ལ་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཞེས་བ་དང་། རང་གིས་ཁས་སྲུངས་པའི་བརྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་
འདོད་པ་དང་མི་འགལ་བ་ཞིག་ཅོད་པའི་ཚེ་ཡང་བསྐྱབ་བྱུང་བྱེད་དགོས་སྐྱམ་བ་
སེལ་བ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱོས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྲུང་བཤད་བ་དེ་དག་གིས་སྤྱོད་པ་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཉེས་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་བསྐྱབ་བ་ཡིན་ནོ། །

སྐྱབ་དག་ལྟར་སྐྱང་བཤད་པ།

གཉེས་བ་སྐྱབ་དག་ལྟར་སྐྱང་བཤད་པ་ལ་གཉེས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་འགལ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྐྱང་གི་དཔེ་མ་
སྐྱོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བརྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟོགས་བཤད་པའི་ཞར་ལ་

ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་ནས། གཏུན་ཚིགས་ལྟར་སྒྲུབ་སྟོན་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་
 གྱི་རྗེས་སྲུང་བཀའ་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་བརྗོད་པ་སྟེ། ཞེས་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་སྟེ་
 དེའི་ཕྱིར། སྐྱུབ་དག་ཏུ་བཀོད་ནས་ཚུལ་གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་
 མ་སྒྲུབ་ན་ཡང་སྐྱུབ་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཅོ། །ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་མ་བརྟན་
 བ་ཡང་སྐྱུབ་དག་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ག་
 ལྷག་ཚད་དང་བྲམ་བར་སྟོན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། ཞེས་པའོ། །ཕྱོགས་ལ་མ་སྲུ་མེད་
 སོམ་ཉི་དང་། །མི་འདོད་འདོད་པའི་ངེས་སྐྱུབ་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མ་སྲུབ་
 པའི་གཏུན་ཚིགས་ཀྱིས་ནི་རྟོགས་པ་རུང་བཅད་ཀྱང་མི་སྐྱེད་ལ། མ་ངེས་པའི་གཏུན་
 ཚིགས་ཀྱིས་ནི་སྲ་ནས་གནས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལས་མ་འདས་པར་བྱེད་དེ། སྐྱ་མི་རྟག་
 སྐྱུབ་ལ་གཞལ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱ་འདི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 བྱམ་པ་ལྟར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནས། འོན་ཏེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲམ་མཁའ་ལྟར་
 རྟག་པ་ཡིན་ནམ་སྟམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །འགལ་རྟགས་ཀྱིས་མི་འདོད་
 པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་ཀྱི་རང་གི་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་། འོག་རྟོག་
 སོགས་གང་ཡང་མི་སྐྱེད་དོ། །ཁ་ཅིག་འགལ་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་འོག་རྟོག་
 བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་ནི། འཇུལ་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འགལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་ཆེ་
 འོག་ཕྱོགས་བསྐྱུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བས་བྱུབ་ལ་ཡང་དག་ཤེས་པ་
 དང་། དེའི་གཞལ་བྱ་དང་། དངོས་འགལ་འདྲིན་པའི་འོག་རྟོག་གཉིས་སྐྱེས་བྱ་གཅིག་
 གི་རྒྱུད་ལ་དུས་གཅིག་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མ་སྲུབ་པ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། འགལ་པའི་གཏུན་

ཚིགས་བཤད་པའོ། །

མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྲིར་རྒྱོལ་གྱི་རོར་
སྐྱུ་བ་སྲེད་ཏུ་སྐྱུས་ཀྱང་གོ་བར་བྱ་བ་སྲིར་རྒྱོལ་བ་དང་གོ་བར་སྲེད་པ་རྒྱོལ་བ་གཉིས་
ཀའམ་གང་རུང་ལ་སློབ་ཚུལ་ཚོས་མ་གྲུབ་པའམ་མེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་
སྲིར་ཏུ་འགོད་ཚུལ་དང་མ་སྐྱུ་བར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་མ་དེས་པའི་སྲིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉགས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྲིར་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། མེ་ཚོམ་ཟ་
བའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་ནས་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སློབ་ཚུལ་
ཚོས་རྒྱོལ་བ་དང་། སྲིར་རྒྱོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། སྲིར་རྒྱོལ་ལ་མ་གྲུབ་
པ་དང་། རྒྱོལ་བ་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉགས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང་
འབྲེལ་བའི་ཚུལ་གཅིག་མ་གྲུབ་པའམ་མེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་
ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ནི་སྲ་མ་སྣང་སྣང་རོ། །དབེར་ན་སྐྱུ་མི་ཉག་པའི་
ཞེས་བསྐྱུབ་པ་ལ་མིག་གིས་གཟུང་བ་ཉིད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་རྒྱོལ་བ་གཉིས་ཀ་
ལ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྡོན་ཤིང་རྣམས་ལ་གཅེར་བྱ་བས་སེམས་བ་ཡོད་པ་བསྐྱུབ་པར་
བྱ་བ་ལ་ཤུན་པ་ཐམས་ཅད་བཤུས་ན་འཆི་བ་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་སྲིར་རྒྱོལ་བ་
སངས་རྒྱས་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ཚོས་མ་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་པ་ཤིང་འཆི་བར་ཁས་མི་
ལེན་པའི་སྲིར་རོ། །སངས་རྒྱས་པ་དེ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་

དབང་པོ་དང་། སྡོན་གྱི་འཕེན་པས་འབངས་པའི་ལས་གྱི་རྣམས་པ་རྫོགས་ནས་ཡིད་
གྱི་ཤེས་པ་གནས་པའི་རྟེན་ཆེ་ལགག་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་འཆི་བ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་
པའི་སྲིད་རྟོ། །ཤིང་ལ་རྣམ་ཤེས་མེད་ན་དེ་ལགག་པ་ག་ལ་ཡོད། ཤིང་སྐྱམ་པ་ལ་ཁོ་
བོ་ཅག་འཆི་བར་འདོད་ལ་དེ་བྱེད་ལ་ཡང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་འཆི་བའི་
དོན་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྲིད་རྟོ། །དེས་ན་ཤིང་ལ་འཆི་བ་མ་གྲུབ་སྟེ།
སྡོན་གྱི་ལས་གྱི་རྣམས་པ་ཟད་ནས་ཆེ་ལགག་པ་ལ་འཆི་བར་འདོད་ལ་དེ་ཡང་ཤིང་
དག་ལ་མི་སྲིད་པའི་སྲིད་རྟོ། །

གསུམ་པ་ནི། གངས་ཅན་གྱིས་སློང་དང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་པའི་
དོར་སེམས་པ་མེད་པར་བརྒྱབ་པ་ལ་སྐྱེ་བ་ཅན་ནམ་མི་རྟག་པ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་
པ་ནི་སྤྱོད་པ་ཆོས་རྒྱལ་བ་གངས་ཅན་བདག་ཉིད་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་
ཆིགས་གྱི་དོན་ཚོད་གཞི་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་། མ་སྐྱབ་པར་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད་
རྟོ། །གངས་ཅན་གྱིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ལ་སེམས་མེད་བེམ་པོ་ཡིན་པས་བྱབ་སྟེ།
དཔེར་ན་གསུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཅམ་ལྟ་བོ་བཞིན། སློང་དང་བདེ་བ་ཡང་སྐྱེ་འཇིག་
ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད། སེམས་མེད་བེམ་པོ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་པ་ཆོས་དང་རྗེས་
འགོ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་བཤད་པས་སྲིད་རྒྱལ་ལ་གྲུབ་སྟམ་དུ་བསམ་
པའོ། །དེ་ཡང་གངས་ཅན་སྲུང་ཡོད་གསལ་དུ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་ལ་སྐྱེ་
འཇིག་ཏུ་འདོད་ཀྱི། སྲུང་མེད་གསལ་སྐྱེ་དང་ཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱེ་འཇིག་གངས་
ཅན་མི་འདོད་པས་སྤྱོད་པ་ཆོས་རྒྱལ་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཅོ། །སྤྱོད་པ་ནི། གངས་
ཅན་རང་ལ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཏེ། སེམས་པ་ཅན་གྱི་བདག་བཅེངས་ལྟོ་ལ་ཀུན་གྱི་

གཞི་ཡིན་པས་སྐྱེ་འདྲིག་དང་བྲལ་ལོ་སྦྲུལ་དུ་བསམས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་བདག་ཉིད་དམ་དེའི་གཞི་ཚོས་ཅན་ལ་
ཐེ་ཚོམ་ཟེན་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་ཚོད་གཞི་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་
མ་གྲུབ་པར་སྒོས་མ་དེས་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཉགས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟེན་པ་ནི།
དཔེར་ན་མེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་དུ་བ་ཡིན་ནམ་རྒྱངས་བ་ཡིན་སྦྲུལ་དུ་རྒྱངས་བ་ལ་
སོགས་པའི་དངོས་པོར་ཐེ་ཚོམ་ཟེན་བའི་འབྲུང་བ་འདུས་བ་ལ་མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཅེས་བཞེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དུ་བ་ཉིད་དུ་མ་དེས་ན་ཐེ་ཚོམ་ཟེན་པས་མེའི་
རྟོགས་པ་སྐྱེད་མི་རུས་སོ། །གཞི་ཚོས་ཅན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟེན་དཔེར་ན་རི་སྐལ་
དབྱས་མ་ན་མ་བྱའི་སྐྱ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟེན་བཞིན་དུ་མ་བྱའི་སྐྱ་གྲག་པའི་རི་སྐལ་
དབྱས་མ་འདི་ན་ཚོས་ཅན། མ་བྱ་ཡོད་དེ། མ་བྱའི་སྐྱ་གྲག་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ལ་དེ་
གྲགས་པའི་ཡུལ་ཚད་མས་མི་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི།
གཞི་ཚོས་ཅན་དང་། ཉགས་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་
པ་གསུམ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟེན་གསུམ་དང་། རྒྱག་ཏུ་པལ་ཆེར་འདུས་ལ་འགྲེལ་པ་
ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟེན་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་ཡང་། གྲུབ་ཟེན་པར་ཤེས་
གྲང་སྒྲར་ཡང་སྐྱབ་ན་ཚོལ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་བྱ་གྲུབ་ཟེན་སྐྱབ་ན་
ཡང་སྐྱོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞི་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་ན་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲར་སྒྲར་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་སྤེལ་གསུམ་
བདག་ཁྱབ་སྤེད་དུ་ཡོད་པར་སྐྱབ་འདོད་ནས། ལུས་ཀྱི་སྤྲོད་འོག་ཐམས་ཅད་ན་གང་

ཟག་གི་བདག་གནས་བར་སྐྱབ་པ་ལ་ཐམས་ཅད་ན་དམིགས་པའི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་
 ཉིད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་ནི་བདེ་སྤྱད་དང་། འདོད་པ་
 དང་། ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པའོ། །ཡོན་ཏན་ནི་ཡོན་ཏན་ཅན་མེད་པར་མི་གནས་པས་
 བདག་ཁྲབ་བར་བསྐྱབ་པའོ། །ལུས་ཀྱི་སྤྱིང་འོག་བར་གསུམ་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པ་
 སྐྱབ་འདོད་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་ཚོས་ཅན། དེ་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་དེ། དེ་ཐམས་
 ཅད་ན་ཁྲོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་
 མ་གྲུབ་ན་ཉགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དུ་འགལ་བར་འདོད་པ་ནི། ཚད་
 མ་ཀྱང་ལས་བརྟུས་ཀྱི་རང་རྟེན་ལའོ། ཞེས་པའི་དོན་རྣམས་འགྲེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་
 པ་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་པའི་རྣམས་འགྲུར་དུ་གསལ་ཏེ། དེའི་དོན་དུ་མ་སྤང་བར་མཁས་
 པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་བཤད་དོ། །དེས་ན་ཉགས་ཡང་དག་
 ཡིན་ན་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྲུབ་པས་ཁྲབ་ཀྱང་ཉགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་
 ཚོས་ཅན་ཡིན་ན་གྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་འགྲུར་དུ་
 མའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་དངོས་སུ་ཉགས་ཡང་དག་གིས་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་རག་གི་ལྡོག་པ་བསྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དགག་
 ཉགས་དང་སྐྱབ་ཉགས་ཀྱི་སློན་སྤྱོད་ཀྱི་འདུག་པའོ། །

མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་དང་ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་བཤད་པ་
 དང་། འགལ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་དང་། འགལ་བ་ལྷག་ལྷན་དང་ཐུན་མིང་མ་
 ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་དང་། ཡང་

དག་ལྷག་ལྷན་བཤད་པའོ། །

དང་སོ་མི། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱོགས་ཚོས་གྲུབ་མཐུན་སྐྱོགས་ལ་མཛོང་ཡང་། མི་
 མཐུན་པའི་སྐྱོགས་ལ་མེད་པའི་ཚུལ་གཅིག་མ་གྲུབ་ན་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཏན་
 ཚིགས་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་དེའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཡང་མཐུན་སྐྱོགས་དང་མི་
 མཐུན་སྐྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། གཉི་ག་ལ་ཆ་གཉིས་པ་དང་།
 མཐུན་སྐྱོགས་ལ་ཁྲབ་ཅིང་མི་མཐུན་སྐྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་དང་། དེ་ལས་ལོག་པ་
 ལྟེ་བཞིའོ། །དཔེར་ན་སྐྱ་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་སུ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་ཉིད་རྟགས་སུ་
 བཀོད་པ་ཚོས་ནི་མཐུན་པའི་སྐྱོགས་དང་། མི་མཐུན་པའི་སྐྱོགས་ཐམས་ཅད་ལ་
 ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའོ། །ལ་སོགས་པའི་སྐྱས་སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཚོལ་བྱུང་མ་ཡིན་ཏེ། ལ་
 སོགས་པའི་ཚོས་མི་རྟག་པའི་སྤྱིར། ཅེས་པ་ལྟ་བུ། མི་མཐུན་སྐྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་
 འཇུག་པ་དང་། མཐུན་སྐྱོགས་ཀྱི་སྐྱོགས་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་ཆ་གཉིས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་
 ཡང་མཐུན་སྐྱོགས་སློབ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོད་ལ། རྣམ་མཁའ་སོགས་ལ་མེད་པས་
 སོ། །སྐྱ་ཚོལ་བྱུང་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་སྤྲ་མ་ལས་ལོག་
 པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱ་རྟག་སྟེ་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེས་པ་ནི། གཉིས་ཀ་ལ་
 ཆ་གཉིས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མི་མཐུན་སྐྱོགས་ཀྱི་སྐྱོགས་གཅིག་
 སེམས་པའི་ལས་ལ་འཇུག་བྱམ་པ་ལ་མི་འཇུག། མཐུན་སྐྱོགས་ཀྱི་སྐྱོགས་གཅིག་
 རྣམ་མཁའ་ལ་འཇུག། རྟུལ་སྤང་རབ་ལ་མི་འཇུག་སྟེ། རྟེན་གཤམ་རྟུལ་སྤང་རབ་རྟག་
 པར་ཁས་ལེན་ཅིང་། ལུས་ཅན་གྱི་དོན་ཁས་སྤངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་ལྷོག་པའི་རྒྱལ་དེ་ཉིད་ལ་
 ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཡང་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཁོན་སྟེ། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲིང་
 རོ། །དཔེར་ན་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་མི་ལ་ལ་ཞིག་ནི། དག་སྐྱ་བར་འདོད་པའི་ལམ་
 སོ་ཚེའི་མི་ཚོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྲེན་པ་མ་ཡིན་པས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་
 དང་ལྡན་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་དག་སྐྱ་བ་དང་། མིག་འབྲེད་འཇུ་མ་བྲེད་པ་ལ་སོགས་པའི་
 ཚོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་དེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་
 ཚོས་གྲུབ་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མི་མ་བྱུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་
 ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་པའི་སྲིང་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དག་སྐྱ་ཀུན་མཁྲེན་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
 བར་བསྐྱན་པ་དང་། ཆགས་ལྡན་དུ་བསྐྱབ་པ་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བསྐྱན་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་ལྷོག་པ་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་
 བསྐྱན་པ་དང་། ལྷོག་བྲབ་མི་འགྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱན་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། རྟགས་དེའི་ལྷོག་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡང་ཀུན་མཁྲེན་དག་སྐྱ་བ་མེད་དེ། མ་
 དམིགས་པའི་སྲིང་རོ་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་མཁྲེན་པ་དག་སྐྱ་བ་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་བུ་
 བའི་མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་མེད་དེས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་
 མཁྲེན་དག་སྐྱ་བ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་པའི་སྲིང་རོ། །དེར་ཐལ། དུལ་ཀུན་
 མཁྲེན་དག་སྐྱ་བ་ཡོད་ཀྱང་སྲིང་རྒྱུ་ལ་བསྐྱར་མི་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འདི་དག་ནི་

“སྤྱོད་¹ བ་བ་ཀུན་མཁུན་དང་ཆགས་བྲལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་མེད་བར་སྐྱེ་ལ།
 མཚོག་གི་སྐྱུལ་བའི་སྐྱེ་ཚོས་གསུང་བ་སོགས་མཐོང་བ་ཉིད་ཀུན་མཁུན་དང་ཆགས་
 བ་དང་བྲལ་བ་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤྱོད་ཏེ་བསྐྱུབ་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ཀུན་
 མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་རྗེས་བ་དེ་དག་ལ་བཏུར་མི་སྤྱོད་
 བར་སྤྱོད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཀུན་མཁུན་དང་ཆགས་བྲལ་ཡོད་ཀྱང་ཚད་མས་
 དམིགས་སུ་མི་བྱང་བར་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རིགས་བས་
 ལེགས་བར་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སངས་
 རྒྱས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་སྐྱེ་ཚད་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དང་མཚུངས་བའོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཀུན་མཁུན་དག་སྐྱེ་བ་མ་དམིགས་བས་མེད་ཅམ་མི་སྐྱེ་ཡི། ཀུན་
 མཁུན་དང་དག་སྐྱེ་བ་ལྟན་ཅིག་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེན། ལོང་དུ་བསྟན་བ་དེ་བས་
 བ་ཐམས་ཅད་མཁུན་བ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་ཀུན་མཁུན་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྡོག་
 བ་ནི་ཐེ་ཚོམ་དུ་སྤྱང་བ་ཡིན་གྱི། མེད་དེས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྲབ་འགྲུབ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་
 དང་ཐམས་ཅད་མཁུན་བ་ཉིད་གཉིས་ལ་འགལ་བ་གང་ཡང་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་
 མཁུན་དག་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་དུ་བེན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁུན་བ་གང་ཡིན་བ་དེ་ཡང་དག་
 སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྡོག་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ། ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་མཚོན་ཉིད་སྟོན་བ་ནི་དངོས་རྣམས་ཀྱི་འགལ་
 བ་ནི་ཚོས་ཅན། རྣམ་བ་གཉིས་ཏེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་དང་། བན་ཚུན་
 སྤངས་པའི་འགལ་བར་དེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞོན་བྱ་རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་བར་འགྲུང་

¹ [མ་ཕྱི] རྒྱུ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་ སྐྱེ་ ༡༩༩༩། དེའོད།

བ་ལ་གཞན་གཞོན་གྱི་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་ན་གཞོན་གྱི་རྒྱན་མེད་བར་གྱི་པའི་
ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་སྟེ། གང་བ་དང་ཚ་བའི་རེག་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱ་
མ་ཚང་ནས་མེད་པ་དེ་ལས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མ་
ཚང་བ་མེད་པ་ཞེས་སྟོས་སོ། །

འོན་ཀྱང་ཚང་བ་སྲུང་གྲང་དགག་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གྲང་འགལ་བར་མི་
རྟོགས་པར་ཐལ་བར་འགྲུང་རོ་ཞེན། ལྷན་མེད་དེ། རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཡང་གཞན་
གྱི་རྟོགས་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཚད་དུ་རྒྱ་མ་ཚང་བར་གྱི་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོགས་ཅིག་མ་
གཅིག་དང་ཐག་རིང་པོའི་བར་དུ་ཚོད་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་འགལ་བ་འདི་དེས་མི་
ལུས་པས་རྒྱན་དང་། གཞོན་གྱི་གཞོན་གྱི་ཐག་ཉེ་བ་ལས་དེས་བར་གྱི་པའི་
འོ། །དེ་ཡང་རྟོགས་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཚོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གང་རེག་རིགས་འདྲ་
ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་པ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རུང་བར་གྱི་པའོ། །དེ་ཡང་དེའི་
རྟོགས་ཅིག་མ་སྲ་མ་མེས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་འོ། །སྤང་བའི་དུས་ཀྱི་ཚ་རེག་དེས་རྟོགས་ཅིག་
གཉིས་པའི་གང་རེག་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་པ་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་
ནས་རྟོགས་ཅིག་གསུམ་བ་ལ་གང་རེག་གི་རྒྱན་འགལས་བ་ཞི་གཞོན་གྱི་ལྟོག་པ་ལྷུང་
བའི་དུས་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་དུས་སྤང་བ་ལ་ཚ་རེག་གི་གཞོན་གྱི་པའི་ཚུལ་མི་
རྟོགས་ཤིང་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་མི་ལུས་སོ། །སྤང་བ་དང་ལྷན་བ་གཞོན་གྱི་
གཞོན་གྱི་དུ་དེས་པའི་ཚུལ་ཡང་། ཁང་པའི་གྲུའི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་ལྷན་བ་དང་།
ཕྱོགས་གཞན་ན་སྤང་བ་གནས་བ་ལས་ལྷན་བ་སེལ་བར་གྱི་པའི་ཡིན་ཏེ། ལྷན་
པས་འོན་པའི་ཕྱོགས་སུ་སྤང་བའི་རྟོགས་ཅིག་གཞན་སྐྱེད་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་

ན་ལུན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་སྣང་བ་ནི། འགྲོ་བའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལྷ་རྒྱལ་གྱི་
 ལྷ་ལ་དུ་རིམ་གྱིས་ཡུལ་གཞོན་པ་ན་ལུན་པ་དང་བར་མ་ཚོད་པའི་སྣང་བའི་སྐད་ཅིག་
 གཞན་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཚེ། སྣང་བ་དང་ཉེ་བའི་ལུན་པ་རིགས་འབྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་
 ལུས་མེད་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང། སྣང་བ་དང་ཉེ་བར་འདུག་པ་དེ་རིགས་འབྲ་ཕྱི་མ་
 བསྐྱེད་པའི་ལུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡུལ་དེར་ལུན་པ་འགགས་པ་དང། སྣང་བ་
 སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པས་དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་སྣང་བས་ལུན་པ་སེལ་བར་བྱེད་དེ། དེ་
 ཡང་ཁང་པའི་སྣང་གཡོགས་ཤིང་བྱ་བ་གཞན་མེད་པའི་ལུན་པའི་རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་
 པ་ན། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྣང་བའི་དངོས་རྒྱ་སྐྱེ། དེས་ལུན་པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་རིགས་
 འབྲ་ཕྱི་མ་བྱེད་པའི་ལུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་སྣང་བ་སྐྱེས་པ་ན་ལུན་པ་འགགས་པས་སྐད་
 ཅིག་གསུམ་པ་ལ་སྐྱོག་པ་ཡིན་ནོ། །

སྣ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་སུ་སྣང་ལུན་དང་
 འདས་ལམ་གྱིས་ས་བོན་སྣོད་བ་དཔེ་དོན་དུ་མཛད་པའི་དོན་ཞིབ་ཏུ་མ་ཉོགས་པར་
 སྣང་བའི་བརྒྱད་རྒྱས་གཞོན་པ་དང། སྣང་བའི་ས་བོན་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་
 དངོས་རྒྱས་དངོས་སུ་གཞོན་པར་གཟུང་ནས་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་ངོ་སྤྲོད་
 གྱི་སྣང་བའི་ས་བོན་ཡོད་པ་དང། དེ་ལ་སྐྱོར་ལམ་ཚོས་མཚོག་སོགས་གྱིས་དངོས་
 སུ་གཞོན་པར་འདོད་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་འགའ་ཞིག་ཡིན་པས་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་
 བཀག་ཟེན་ཏོ། །དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཚོས་ཅན། བན་
 ཚུན་སྣངས་འགའ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་གིས་གཅིག་མཚན་ཉིད་པན་ཚུན་སྣངས་ཏེ་
 གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ནས་ཐ་དད་གཞི་མ་སྐྱུན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན།

གཞུང་ལ་ཁོ་མོ་སྲོལ་སྲིད་ལོངས་སྤྱོད་གཙོ་བོ་སྲོལ་སྲིད་ལོ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་གཙོ་བོ་པ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་པར་མ་བཅད་ན་སྲོལ་སྲིད་ལོངས་སྤྱོད་མི་རྣམས་པའི་སྲིད་
 རྒྱུ་ལོ། །སྲོལ་སྲིད་ལོ་མ་སེར་སོ་འགོག་པ་ན་སེར་སོ་སྤང་རྒྱུ་ལོ། །བརྟམས་ནས་དགག་པར་བྱ་
 བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ཀྱང་སྤང་རྒྱུ་མི་རྒྱུང་བ་མངོན་སྲུང་གྱིས་དགག་མི་རྣམས་པའི་སྲིད་
 རྒྱུ་ལོ། །དེས་ན་སྲོལ་སྲིད་ལོ་འདི་ལ་སེར་སོ་མེད་དེ། ཡོད་ན་སྤང་རྒྱུ་རྒྱུང་བ་ལས་མ་དམིགས་
 བས་སྤང་བ་མ་དམིགས་པ་ལས་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་སྲོལ་སྲིད་ལོ་
 ལ་ཟེ་འགོག་པ་ཡང་སྲོལ་སྲིད་ལོ་ཉིད་ལ་ཟེ་ཡིན་པ་དང་། ལ་ཟེ་འགོག་ལོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་
 མངོན་སྲུང་གྱིས་དགག་ལོ་ལ་ལ་ཟེ་དོན་གཞན་ནི་མངོན་སྲུང་གྱིས་དགག་མི་
 ལོ་ལོ། །རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་མེད་པར་དེས་མི་རྣམས་སོ། །སྲོལ་སྲིད་རྣམས་ལོ་ལོ་
 བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སྲུང་གྱིས་རྟོགས་མི་རྣམས་པས་དེ་རྟོག་པ་ཡིན་པ་རྗེས་
 དཔག་གིས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། །སྤྱོད་པ་ལོ་ལོ་སྲོལ་སྲིད་མཚན་ཉིད་ལྷགས་པ་དེར་
 སྲོལ་སྲིད་ལོ་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ལྷགས། སྲོལ་སྲིད་ལོ་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ལྷགས་
 པ་དེར། སྲོལ་སྲིད་མཚན་ཉིད་མ་ལྷགས་པས་མཚན་ཉིད་མན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་
 པ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྱིར་འགལ་བ་མཐའ་དག་མན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་འདུས་ཀྱང་
 དངོས་ཀྱི་འགལ་བ་གཉིས་གཅིག་གི་ནང་དུ་གཅིག་མི་འདུ་ཞིང་། རྗེས་ལས་ཀྱང་ཐ་
 དད་པ་ཡིན་ཏེ། །

གསུམ་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་དག་སྤྱོད་པ་མི་དམིགས་ཀྱང་མེད་པ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་
 ཏེ། །འགལ་བ་རྣམས་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་སྤྱོད་ལོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་མི་
 སྤྱིད་ལ། མི་འགལ་བ་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པའི་སྲིད་རྒྱུ་ལོ། །སྤྱོད་པ་དང་ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་

ལ་གཞི་མ་ཐུན་འགོག་པའི་ཚད་མ་རྩུང་ཟང་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཚིག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་
བདག་གཅིག་པ་དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཚིག་སྒྲ་བས་
ཆགས་བྲལ་འགོག་ཏུ་མ་མ་ཡིན་ལོ། །འདོད་ཆགས་ཚིག་གི་རྒྱ་ཡིན་ན་དེ་ལོག་
པས་ཚིག་སྒྲ་བ་ལྡོག་པ་ངེས་ཀྱང་དོན་གཞན་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་འདོད་ཆགས་ལོག་པས་
ཚིག་ལ་སོགས་པ་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་ལོ། །དེ་དག་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་མ་
བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་བརྗོད་འདོད་ལས་སྐྱེ་བར་བྱེད་ཀྱིས་ཁས་སྦྲངས་པས་
བརྗོད་འདོད་དེ་ཉིད་འདོད་ཆགས་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། མིང་འདོགས་ལ་རང་གི་དོན་སོ་སོ་
ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ལྷིང་རྗེས་ཀུན་ནས་ཀྱང་བསྦྲངས་ནས་སྒྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་དོན་བསྐྱེ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཚིག་སྒྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། དག་སྒྲ་
བའི་སྐྱེས་བུ་པ་རོལ་སོ་ཆགས་བྲལ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པའི་ལྡོག་པ་
ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་ལྡན་པའི་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་བྱུང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་
མཐོང་ཡང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།

གཉེས་པ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ལ་གཉེས། བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
བསྐྱབ་པའི་འགལ་ཉགས་ཀྱི་དཔེ་གཉེས་བཤད་པ་དང་། ཞེ་འདོད་ལ་གཞོད་པའི་འགལ་
ཉགས་གསུམ་པ་ཡོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་བྱུང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་
གི་བྱུང་བའི་ཚུལ་གཉེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ།
ཕྱོགས་ཚོས་བྱུང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་གཉེས་སོ་གང་ཞེ་

ན་མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་
 དེས་བཤོ། །བྱས་པ་ཉིད་དང་། ལྷུ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བ་ཉིད་ནི་ཚོས་ཅན། དུང་སྐྱེ་རྟག་པ་
 ཉིད་བསྐྱབ་པ་ལ་འགལ་བའི་གཏུག་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ཁྲབ་
 པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏུག་ཚིགས་འདི་གཉིས་ནི་ཚོས་ཅན།
 ཁྲབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་
 པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པས་སོ། །དེ་གཉིས་ནི་ཚོས་ཅན། འགལ་བའི་གཏུག་ཚིགས་
 དག་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ལོག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་སྡེ་མ་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་
 གྱི་རྟགས་དང་། ཕྱི་མ་འབྲས་རྟགས་དང་། མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་
 གྱི་རྟགས་གཉིས་ཀའི་དབེལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཏུག་ཚིགས་གཉིས་པོ་
 དེ་ནི། ལྷུ་མ་ཚོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱི་ཟུར་དུ་
 འདོད་པ་སློས་པས་ཞེ་འདོད་བསྐྱབ་བྱུང་བ་སྐྱུན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་གཞོན་པ་འགལ་
 རྟགས་ཡིན་པས། དག་ཏུ་མ་སྐྱུས་ཀྱང་ཞེ་བས་འདོད་པ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་འགལ་
 པ་གསུམ་པ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། དཔེར་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན།
 གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མལ་ཆ་དང་སྐྱུན་ལ་
 སོགས་པའི་ཡན་ལག་བཞིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སློས་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
 འདོད་ལ་གཞོན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་རྩལ་སྤར་བ་འདུས་ཤིང་
 བསགས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་རྩལ་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་ཤེས་རིག་རྟག་པ་གཞན་གྱི་དོན་

བྱེད་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད་དེ། དེས་ན་མིག་སོགས་བདག་ཉལ་པའི་དོན་བྱེད་པ་འགོག་
ལུས་པས་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་གཏན་ཚིགས་འགལ་
བའོ། །སློབ་དཔོན་སློགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་འགལ་ཉལ་པའི་ཡང་བསྐྱབ་ན། རྣམ་འགྲེལ་
བྱེད་པ་བྱེད་ཀྱིས་དེ་ཅིའི་བྱིར་མ་སྤྲོ་ཞེ་ན།

གཉེས་པ་ནི། ཞེ་འདོད་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་སློན་ནས་སྤྲོ་མ་འདི་གཉེས་
དང་རིགས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཞེས་སློས་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ཀྱི་དོན་ཏེ་ཞེ་
འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལོག་པར་སྐྱབ་པའི་སློན་ནས་སྤྲོ་མ་འདི་གཉེས་ཁོ་ནའི་ནང་
ཏུ་མཚོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདུས་པའི་བྱིར། མཚུག་བསྐྱབ་པ་ནི། དག་ཏུ་སྤྲོས་ཀྱང་རུང་
མ་སྤྲོས་ཀྱང་རུང་། མ་སྤྲོས་པ་ཞེ་བས་འདོད་པ་དང་ཞེ་བས་འདོད་པ་དག་ཏུ་སྤྲོས་པ་
གཉེས་ལ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་ནི་བྱེ་བྲག་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །སྤྱི་སྤྱོད་
ཚུལ་ཐ་དད་ཅམ་མ་གཏོགས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་པ་ལ་འགལ་ཉལ་ས་
བཞི་ཀ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མིག་སོགས་ཚོས་ཅན།
ཞེས་སློས་ན་མིག་སོགས་ཁྱད་གཞི་དང་། བདག་ཉལ་པ་ཁྱད་ཚོས་སུ་གཟུང་བ་ཡིན་
ལ། མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ།
ཞེས་སློས་ན་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཁྱད་གཞི་དང་། ཅིག་ཕོས་ཁྱད་ཚོས་སུ་གཟུང་ནས་
སྤྱར་བ་མ་གཏོགས་མིག་སོགས་བདག་ཉལ་པའི་དོན་བྱེད་པ་འགོག་པ་ལ་ཁྱད་པར་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །འདིར་སློས་པ་ལྟར་ཅོད་གཞི་ལ། ཚོས་ཀྱི་དོ་མོ་འགོག་པ་
དང་། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་ཚོས་ཅན་ཏུ་གཟུང་ནས་ཚོས་ཅན་གྱི་དོ་མོ་
ལ་གཞོན་པ་གཉེས་ཀྱང་། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་འགོག་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་

དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་གཞི་མ་སྐྱེ་ཚད་མས་མཐོང་བས་རྗེས་ཁྱབ་དེའི་དོར་མེད་དེས་
ཡིན་ལ། རྟགས་མ་སྐྱེ་སྤྱོད་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྐྱེད་པ་དང་བཤད་པ་དང། རོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྤྱོད་ཚོས་ཚན་དུ་སོང་བའི་ཚེ་མཉམ་བུ་ཚོས་ཚན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་
དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་ཚོས་བྱུང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཚུལ་
དེ་གཉིས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཡང་སྟེ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་དོ། །མ་སྐྱེ་སྤྱོད་མི་མ་སྐྱེ་
སྤྱོད་ལ་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་ཚད་མས་དེས་ཀྱང། མ་སྐྱེ་སྤྱོད་ལ་ཡང་མ་
མཐོང། མི་མ་སྐྱེ་སྤྱོད་ལ་ཡང་མ་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷ་སྦྱིན་དང། མཚོད་
སྦྱིན་ལས་གཞན་པའི་མངལ་འདྲིལ་པར་བྱེད་པ་མེད། ཡ་གྲུལ་གང་གིས་བཞག་པ་
མ་དེས་ཀྱང་མངལ་ཆགས་པར་དེས་པ་བཞིན་ནོ། །དཔེར་ན་གསོན་པོའི་ལུས་ནི་
ཚོས་ཚན། བདག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ་སློབ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
དོ། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱེ་བྲག་པ་གསོན་ལུས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་སྐྱབ་
འདོད་ནས། སློབ་ནི་དབྱུགས་རྒྱ་བ་སོགས་དང། སོགས་སྐྱས་མིག་འབྱེད་པ་དང།
འཇུ་མ་པ་སོགས་གཏན་ཚིགས་སུ་འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་དེ་བདག་ཡོད་མེད་ལས་གཞན་པའི་སྤྱང་
གསུམ་ལ་གནས་པ་མེད་པ་དང། དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་གྲུབ་པ་དང།
དེས་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང། ལྡོག་པ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཚན་དུ་བསྐྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གསོན་པོའི་ལུས་བདག་དང་བཅས་པ་དང། བདག་མེད་པར་སྐྱབ་
པ་ལ་གཏན་ཚིགས་སློབ་ལ་སོགས་པ་གནས་པར་འགྱུར་བའི་གཞི་དེ་གཉིས་ལས་

ཕྱང་ལོ་གཞན་མེད་དེ་བདག་གཞན་ས་པ་དང་། བདག་རྣམས་པར་གཅོད་པ་དག་གིས་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པའི་སྲིད་རྡོ། །ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། དེ་དང་
ཐུན་པ་དེས་བསྐྱུས་པའི་སྲིད་དང་། གཅིག་ཉུང་ས་པ་ལྡོག་པའི་སྲིད་རྡོ། ཞེས་པའི་སྲ་
སྲི་གཉིས་ཀྱི་དོན་འདི་དང་གཞུང་འོག་མས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷོག་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། མ་ཐུན་སྲོགས་མི་མ་ཐུན་སྲོགས་
འདི་གཉིས་ལས་གཅིག་ལ་གཞན་ས་པར་ཡང་ངེས་པ་མེད་དེ་མ་ཐུན་སྲོགས་བདག་
དང་བཅས་པའམ་མི་མ་ཐུན་སྲོགས་བདག་མེད་པ་གང་ལ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད་
རྡོ། །མ་ཐུན་སྲོགས་མི་མ་ཐུན་སྲོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ལ། དེ་
གཉིས་གཅིག་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་མཐོང་བས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཡིན་
ལོ། །གཞི་གྲུབ་ན་ཡ་གྲུལ་གང་རུང་གིས་ཁྲུབ་ཅིང་དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་
གཞི་ཚད་མས་ངེས་ཀྱང་། ཡ་གྲུལ་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པ་ལ་མི་གཞོད་ན། ཡ་
གྲུལ་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཞི་ཚད་མས་ངེས་ན། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་སྤངས་
འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའི་
འཇུག་པ་ཆེན་པོའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདག་ཡོད་མེད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཤིང་དེ་གཉིས་གང་ལ་
ཡོད་མ་ངེས་པ་དེ་བས་ན་གསོན་པོའི་ལྷུས་དང་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་ཅན་
གྱི་སྲོག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། གསོན་ལྷུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་
སྲོགས་མི་མ་ཐུན་སྲོགས་དེ་གཉིས་དང་། མ་གྲུལ་ཉེ་བདག་དང་བཅས་པ་དང་།
བདག་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། མ་ཐུན་སྲོགས་མི་

མ་ཐུན་སློབ་པ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡང་མེད་དེ། བདག་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཅིག་ལ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་དོ། །སློབ་དེ་བདག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡང་མེད་ལྡོག་པ་ཡང་མེད་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་མེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་གཉིས་ལ་ཇི་ལྟར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེ་ན། བདག་དང་བཅས་བའམ་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀ་ལས་སློབ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པར་ངེས་པ་མེད་དེ། བདག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་ངེས་ན། བདག་མེད་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས། དེ་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པར་ངེས་ན། དེ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་པའི་སྤྱིར་ཉེ། བདག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། བདག་ལ་ལྡོག་པ་གཉིས་ནི་མན་ཚུན་རྣམས་པར་གཅོད་པའི་དངོས་འགལ་གྱི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེ་ཡང་གཅིག་བདག་མེད་པར་ངེས་ན་ཅིག་ཤོས་བདག་མེད་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་མི་ཟ་བའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མ་མཐོང་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཡོད་ན་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་ལ་མེད་པར་ངེས་ན་བདག་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། བདག་མེད་ལ་ཡོད་པར་ཚད་མས་མ་མཐོང་བས། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་། དེ་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པས་བདག་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་སློབ་ལྡན་ཚོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཉེ། ལྷོགས་ཚོས་གྲུབ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྤྱིར་ཉེ། ལྷོགས་ཚོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་བདག་དང་བཅས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་བདག་མེད་གང་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ངེས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ཞི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་སྤར་བཤད་པ་དེ་
 དག་ཅི་རིགས་པར་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤར་བ་གསུམ་པོ་མ་གྲུབ་པ་དང་། འགལ་བ་
 དང་། མ་དེས་པ་དག་ཡིན་ལོ། །ཅི་རིགས་པར་ཚུལ་གསུམ་པ་དག་ལས་ཚུལ་དེ་འཕ་
 གཉིས་གཉིས་ལ་མ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་ཡིན་པའི་བྱིད། ཚད་མ་རྣམས་དེས་ལས།
 གཅིག་རབ་མ་གྲུབ་ཐེ་ཚོམ་ན། །མ་གྲུབ་པ་དག་འཁྲུལ་པ་ཅན། །གཉིས་མ་གྲུབ་
 པའམ་ཐེ་ཚོམ་ན། །འགལ་བ་དང་ནི་འཁྲུལ་པ་ཅན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་
 ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེར་ཡང་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་
 མཉན་བྱས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྟུབ་པའི་སྟོགས་ཚོས་སུ་སོང་བ་གཞིར་བྱས་པ་ལ།
 མཐུན་སྟོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་མདོན་འགྱུར་དང་བཅས་པ་དང་། ཡིད་དཔྱོད་གྱིས་དེས་པ་
 དང་། མེད་པར་འདྲིན་པའི་ལོག་རྟོག་དང་། མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་འདྲིན་
 པའི་ལོག་རྟོག་དང་། ཐེ་ཚོམ་མདོན་གྱུར་དང་བཅས་པ་སོགས་དུ་མ་དབྱེ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་དངོས་སྟོབས་གྱི་སྐབས་སུ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་
 ལྟར་སྤར་གི་དཔེ་མ་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་གསུམ། རྒྱ་མཚན་དངོས་དང་། གང་ལ་
 སྲིད་པའི་ཕྱུལ་ངོས་གཟུང་བ་དང་དཔེ་བཟོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་
 གྲང་གིས་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གྱི་དཔེ་སྟོས་པ་མ་ཡིན། འདིར་
 མ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་
 དག་གྲང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱར་བཤད་ན་ཡང་དེ་འདིར་ནི་མ་སྟོས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
 ལྷང་གི་ཕྱུལ་ལ་སྲིད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཕྱུལ་
 ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ལ་མི་སྲིད་པས་དེ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་འདིར་མ་བཤད་པའི་བྱིད་

རོ། །དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགལ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་གཏན་ཚིགས་
མི་སྲིད་དེ། འབྲས་བུའམ་རང་བཞིན་ནམ་མི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་
བ་ཅན་སྲང་དེ་སྐད་སྟོས་བ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྲིད་ལ་མི་འཇུག་བ་ཅན་
ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གསུམ་པོ་ལས་གཞན་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་བ་ལ་གསུམ། ལུང་གི་ཡུལ་ལ་སྲིད་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་དང་། དངོས་
སྟོབས་ལ་མི་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོན་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐང་
པོས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་འདི་གང་ལ་གསུང་ཞེ་ན། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་
ཡུལ་ལ་མི་སྲིད་པ་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཚུལ་གསུམ་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་བཤང་
བརྟེན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་དེ་བཤད་དེ། མི་མཁས་པ་ལུང་དེའི་དོན་དཔྱོད་པ་
དག་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཇུག་བ་ཅན་ནི་བསྐྱབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། འོན་ལུང་ལས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
ལུང་གི་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུང་མ་མཐོང་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷགས་པ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པས་བཞག་པའི་ལུང་ལས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལྟར་སྤང་ཁོ་ན་
ཡིན་པས་ན་སྐྱོན་མེད་དོ། །

གཉེས་བ་ནི། དེ་ཡང་གཞེགས་གཞན་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤེད་པ་
རྣམས་ནི་སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་འཇུག་བས་རང་བཞིན་ལོག་པར་སྟོན་པ་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞེགས་གཞན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ལས་སྤྱི་རང་གི་གསལ་བ་
མཐའ་དག་ལ་དུས་གཅིག་དུ་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་བར་ཡང་བཤད། གསལ་
བ་མེད་པའི་བར་ན། སྤྱི་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པར་ཡང་བཤད་པས་སྤྱི་

གཅིག་ཤུའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་བྱ་འགལ་བ་གཉིས་གཞི་མ་སྟེན་དུ་ཁས་སྐྱབས་བས་དེའི་
 རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཚུལ་གསུམ་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་གཏུན་ཚིགས་མི་མ་སྟེན་བ་གཉིས་
 བཞོན་ནས་གསལ་བའི་བར་ན་སྤྱི་ཡོད་མེད་མི་མ་སྟེན་པར་ཚོད་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་
 མཁམ་པོས་དངོས་འགལ་གྱི་ཡ་གྲུལ་སོ་སོ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་གཉིས་ཁས་
 སྐྱབས་བ་རྟགས་སུ་བཞོན་པ་འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་གཏུན་ཚིགས་ཞེས་
 བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་རྟོབས་ལྷགས་གྱི་བདག་དང་། འབྲས་བུ་དང་མི་
 དམིགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཡང་དག་དག་ལ་ནི་འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་དེ་མི་སྲིད་
 དེ་ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་གསུན་པར་འདུག་པ་ཚང་
 བའི་བྱིར། དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་དངོས་འགལ་གྱི་ཡ་
 གྲུལ་སོ་སོ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་འགལ་བ་གཉིས་གཞི་མ་སྟེན་དུ་འདུས་པ་མི་
 སྲིད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བེ་ལུ་ཀས་བཞོན་པའི་གཏུན་ཚིགས་དང་། བེ་ཐ་རས་
 བཞོན་པའི་གཏུན་ཚིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། གཞེགས་གཞེན་གྱི་སྟོབས་མ་གཉིས་ལས།
 ལུ་ཀས་སྤྱི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་
 བར་བཞད་པ་མཐོང་ནས། གསལ་བའི་བར་ན་ཡང་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་
 གྱི་རྟགས་ནི། འདིར་དཔེ་ནི་གང་ཞིག་སྟོགས་བཅུ་མཐའ་ཡས་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅན་
 བ་གནས་པ་སྤྱི་རང་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གསལ་བ་དག་དང་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཕྲོད་
 འདུ་རྫོགས་པར་མངོན་པར་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་གསལ་བ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བར་
 ཐམས་ཅན་གནས་པས་ཁྱབ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ་སྤྱི་ཡང་

སྐྱོགས་བཅུ་མཐའ་ཡས་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ན་གསལ་བ་རང་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གསལ་བ་དག་དང་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་ལོ། །འབྲེལ་བ་བརྒྱབ་པ་ནི། འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གསལ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་རང་ཅན་ཆ་མེད་གྱི་ཉལ་པ་དེ། དེའི་ཡུལ་ན་འདུག་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་འབྲེལ་བའི་སྲིད་དོ། །དེར་ཐལ། ཡུལ་གང་ན་རྗེས་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེའི་ཡུལ་ལ་བདག་ཉིད་གྱིས་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་འབྲེལ་བའི་སྲིད་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་གཏན་ཚིགས་གྱི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །

གཉིས་བ་ནི། སྐྱོར་བ་གཉིས་བ་ཡང་ལེ་ཟ་རས་གསལ་བའི་བར་ན་ཡོད་ན། དམིགས་དུང་མ་དམིགས་པར་བཤད་པ་མཐོང་ནས་གསལ་བའི་བར་ན་ཡོད་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ནི་ཡོད་ན། དམིགས་པའི་རིག་བྱུང་གྱུར་པ་ལས་གང་ཞིག་གང་ན་མི་དམིགས་པ་དེ་ནི་དེ་ན་མེད་དེ། དཔེར་ན་གཞི་འགའ་ཞིག་ན་བུམ་པ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གསལ་བའི་བར་ན་མས་ན་ཡང་ཡོད་ན། དམིགས་པའི་རིག་བྱུང་གྱུར་པའི་སྲིད་མི་དམིགས་ཞེས་བྱ་བའོ། །དོན་བསྟུ་བ་ནི། མི་དམིགས་པ་འདི་དང་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། གཞི་ཚོས་ཅན་སྲིད་གཅིག་ལ་གསལ་བ་མེད་པའི་བར་སྐྱོང་ན་ཡོད་དམ་མེད་ཟེ་ཚོམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཚུལ་གསུམ་ལུང་ལ་བཞེན་ནས་སྲིད་གཅིག་པོ་འདི་ལ་སན་ཚུན་དངོས་སུ་འགལ་བའི་དོན་དུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་སོ། །

སྐྱབ་པ་དག་གི་ཡན་ལག་དཔེ་བཤད་པ།

གཉིས་བ་སྐྱབ་པ་དག་གི་ཡན་ལག་དཔེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་ཡང་དག་གི་

མཚན་ཉིད་དང། དཔེ་ལྟར་སྤང་བ་ཤད་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལས་ལོགས་སུ་དཔེའི་མཚན་
ཉིད་དངོས་སུ་སློབ་མི་དགོས་པ་དང། རྒྱ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། བྲལ་བ་
མི་སྟོན་ན་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་
བས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་དང། ལྟར་སྤང་བ་སྟོན་པ་བཞིན་ཏུ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་སུ་དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྤང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་དང་
བཅས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན་ཅེ་ན། དཔེ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ནི་
ཚུལ་གསུམ་ལས་ལོགས་ཤིག་ན་བསྟན་དགོས་པ་ཡང་མེད་དེ། གཏན་ཚིགས་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་སློབ་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་དཔེ་ཡང་དག་གི་དོན་རྟོགས་བས་
སོ། །དཔེ་མེད་ན་བྲལ་བ་རྗེས་ལྟར་འཇུག་ཞེ་ན། དཔེ་མེད་ཅེས་མི་ཟེར་གྱི་གཏན་ཚིགས་
གྱི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་པལ་བ་ལས་ལོགས་ཤིག་ན། དེར་མ་འདས་པའི་བཤད་པར་
བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དཔེའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ནི། དཔེ་ཁོང་ཏུ་ཚུད་པའི་
ཚེད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པས་ཁོང་ཏུ་ཚུད་ལུས་པའི་
ཕྱིར་མ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་དཔེ་ཡང་དག་དེའི་མཚན་ཉིད་གཏན་ཚིགས་གྱི་མཚན་
ཉིད་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བརྗོད་མི་དགོས་ཤིང་མ་བརྗོད་དེ། དེ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་
ཀྱང་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཕྱིར་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པས་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང། བྱེ་
བྲག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པས་དོན་གྱིས་གོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་གྱི་
མཚན་ཉིད་བཤད་པས་དཔེའི་མཚན་ཉིད་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་

ནི་གཞི་ལག་འཛིན་གྱི་སྐྱོད་དུ་མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་པའི་
ཕྱོགས་ཐམས་ཅན་ལས་སྡོག་པའི་ཚུལ་དུ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་བཤད་ལ་ཁྲབ་པ་དེས་
པའི་གཞི་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཡང་བྱེ་བྲག་ཉུ་ནི་ཁྲབ་པ་སྐྱོན་པའི་ཆེ་འབྲེལ་བ་དེས་པར་བསྐྱུན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་གཉེས་ནི་རང་གི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བས་
མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང་། མི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་དང་བདག་
གཅིག་པའི་ཁྲབ་བྱེད་དེ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་པས་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་བསྐྱུན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱི་
གསལ་བའི་མཐར་ཐུག་པས་སྐྱིའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་སྐྱོན་པར་བྱེད་པས་བྱེ་བྲག་གི་
མཚན་ཉི་ལ་མ་སྐྱོས་པར་གང་ཡང་རུང་བས་བསྐྱུན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ན་དུ་
བ་ཡོད་པ་དེ་ན་མེ་ཡོད་ལ་དཔེར་ན་ཚང་མང་བཞིན། མེ་མེད་ན་དུ་བ་གང་ན་ཡང་
མེད་དེ། དཔེར་ན་གཞན་པ་ཚུ་གྲུང་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་བསྐྱུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། གང་
ན་བྱས་པ་ཉིད་ཡོད་པ་དེ་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཡོད་པས་ཁྲབ་ལ་དཔེར་ན་བྱས་པ་བཞིན།
མི་རྟག་པ་ཉིད་མེད་ན་བྱས་པ་ཡང་མི་སྲིད་དེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བདག་ལྟ་བུའོ་
ཞེས་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དཔེ་ཡང་དག་གིས་ཁྲབ་པ་དེས་པར་སྐྱོན་ཅིང་ཁྲབ་པ་དེས་པ་
ཡང་དཔེ་ཡང་དག་ལ་དེས་པར་བསྐྱོས་ཏེ། ཁྲབ་པ་དཔེས་སྐྱོན་པ་ལས་གཞན་དུ་ན་
མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་མེད་པས་རི་
རྐྱད་བསྐྱུན་པའི་ཁྲབ་པའི་ནམ་པ་དག་བསྐྱུན་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེ་བྲག་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དུ་བསྟན་པར་མི་བྱས་ཏེ། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་
ནི་བསྐྱབ་བུའི་ཚོས་དེའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་དཔེ་ལ་དེས་པའམ་རང་བཞིན་གྱི་ཉལ་ནི་
བསྐྱབ་བུའི་ཚོས་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ཁྲབ་པ་དཔེས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དཔེ་ཡང་དག་
དེའི་ཚུལ་ནི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་གི་ཁྲབ་པ་སྟོན་པ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཁྲབ་པ་སྟོན་པ་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པས་དེ་སྟོན་མི་
བྱས་པའི་དཔེ་རྣམས་ལྟར་སྣང་དུ་གོ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། རོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་ཡང་དག་གི་ཁྲབ་པ་སྟོན་པར་བཤད་པ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་འདིས་ནི་ཁྲབ་པ་སྟོན་མི་བྱས་པའི་དཔེའི་ཉེས་པ་རྣམས་
ཀྱང་ཡང་དག་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཐུན་དཔེ་
ལྟར་སྣང་དགུ་བཤད་པ་དང་། མི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་དགུ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། རོན་སྐྱོན་ལྷགས་པའི་དཔེ་ལྟར་སྣང་གསུམ་དང་། རྫོ་སྐྱོན་
ལྷགས་པ་གསུམ་དང་། རྫོ་སྐྱོན་ལྷགས་པ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། རྫོ་ནི་ཚོས་ཅན།
ཉལ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སེམས་པའི་ལས་བཞིན་ལོ།
ཞེས་བཤོད་པའི་དཔེ་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ། མཐུན་དཔེར་བཤོད་པ་གང་ཞིག་
དེ་བསྐྱབ་པར་བུ་བའི་ཚོས་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཉེ་སེམས་པའི་ལས་མི་ཉལ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱལ་མ་རབ་བཞིན་ལོ་ཞེས་པ་གཞན་འབྲ་བ་ལ་སྐྱབ་པའི་ཚོས་གཏན་
ཚིགས་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྒྱལ་མ་རབ་རྣམས་ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བསྐྱབ་བུའི་ཚོས་གྱིས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བྲག་པ་རྒྱལ་མ་རབ་འདོད་
པའི་ཕྱིར། ལུས་པ་བཞིན་ལོ་ཞེས་བུ་བའི་གཞན་འབྲ་བ་ལ་ཉལ་བུ་རྗེ་མ་ཉལ་ས་

ཚོས་ཅན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་ཀྱི། ལུས་པ་མི་རྟག་པ་དང་ལུས་ཅན་ཡིན་
བའི་སྲིད་རྟོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་དག་སྲུ་
བའི་སྲིད་ཀྱི་ལུ་པ་ལོ་ལོ་ཚོས་ཅན། འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ་སྲུ་བའི་སྲིད་
དཔེར་ན་ལམ་པོ་ཆེའི་མི་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བཀོད་པའི་དཔེ་དེ་སྲུ་སྲིད་ཅན་གྱི་
མ་སྲུན་དཔེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། མ་སྲུན་དཔེར་བཀོད་པ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་
ཚོས་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་མི་འགྲོ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྲིད་རྟོ། །མི་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། འཆི་
བའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྲིད་རྟོ། །དཔེར་ན།
ལམ་པོ་ཆེའི་མི་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་འདྲ་བ་ལ་རྟགས་ཟུར་སྲི་མ་ལ་སོགས་
པ་གཏན་ཆོགས་དེ་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྲིད་རྟོ། །ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྲིད་ཀྱི། ལམ་པོ་
ཆེའི་མི་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་རྟགས་ཟུར་སྲི་མ་རྟགས་ཚོས་གཉིས་ཀ་དེ་ལ་ཡོད་
མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྲིད་རྟོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ནི་དཔེར་ན་གང་སྲུ་བ་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་
ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། སྤང་རང་ལ་ཚོལ་བར་འདོད་པའི་མི་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བའི་དཔེ་དེ་སྲུ་སྲིད་ཅན་གྱི་མ་སྲུན་དཔེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། མ་སྲུན་དཔེར་བཀོད་པ་
གང་ཞིག་རྗེས་སུ་ཐེད་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་དང་ལྡན་པ་ལྟར། སྤང་བཀོད་པའི་སྲིད་རྟོ། །རྗེ་
སུ་འགྲོ་བ་ཡོད་ཀྱང་རབ་ཏུ་མ་བསྐྱབ་པ་ནི་དཔེར་ན་ལུས་པའི་སྲིད་སྲུ་ནི་མི་རྟག་པ་
སྟེ། ལུས་པ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་འདྲ་བ་ལ་རྟགས་ཟུར་སྲི་མ་རྗེས་སུ་བ་

ཡོད་ཀྱང་སྐྱེས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་གང་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་བྱས་པའོ། །དབེར་ན་བྱས་པ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་རྗེས་ཁྲམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་ཚོས་མ་ཐུན་པས་དབེ་ལྟར་སྐྱང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྐྱ་བ་པོའི་ཉེས་པས་སྐྱའི་སྐྱོན་ལྷགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་སྐྱབས་སུ་སྐྱའི་སྐྱོན་ལྷགས་པས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་པ་ལས་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དོན་སྐྱོན་ལྷགས་པ་དང་། རྫོང་སྐྱོན་ལྷགས་པ་དང་། རྒྱ་སྐྱོན་ལྷགས་པའི་དབེ་ལྟར་སྐྱང་བ་ལྟར་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་མི་མ་ཐུན་པ་ནི་དབེར་ན་སྐྱ་རྟག་སྟེ་ལྷན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དབེར་ན་རྒྱལ་བ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་དབེ་དེ་དོན་སྐྱོན་ཅན་གྱི་དབེ་ལྟར་སྐྱང་ཡིན་ཏེ། མི་མ་ཐུན་དབེར་བཞོད་པ་གང་ཞིག་རྫོང་སྐྱོན་དང་རྒྱ་སྐྱོན་མ་ལྷགས་ཀྱང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ལས་མི་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་པ་རྟག་པར་ཁས་སྲུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལ་སོགས་པས་སེམས་པའི་ལས་ནི་རྟག་པ་ལས་མ་ལོག་པ་སྟེ་ལྷན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་རྟགས་ཚོས་གཉིས་ཀ་ལས་མི་ལྟོག་པ་ཅན་དག་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་ཡང་སྐྱ་མ་ལྟར་རིགས་པར་སྐྱར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་དང་ཚོས་དང་གཉི་ག་ལས་ལྟོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དབེར་ན་བྱང་སྐྱོང་སེར་སྐྱུ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པའང་ཡིད་ཚེས་པ་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྟགས་སུ་གྱུར་བ་སྐྱར་

མའི་རྒྱ་མཚན་ལ་སོགས་པའི་མན་ངག་སྐར་མའི་དབྱུང་ཤེས་པའི་ཚད་མ་ལུས་ཏུ་
 སྤྱོད་པ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ནས་བསྟན་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་རྟོག་ཞེས་
 བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དཔེ་གཏན་ཚིགས་འདིའི་བསྐྱབ་
 པར་བྱ་བའི་ཚོས་ལས་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་མཁུན་དང་ཆགས་བྲལ་
 ལས་ལོག་མ་ལོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་སྤྱིར་རྟོག་། །འདིར་ཚོས་མི་མཐུན་དཔེ་ནི་གང་ཞིག་
 ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིན་བ་དེས་ནི་སྐར་མའི་
 དབྱུང་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ནས་བསྟན་པས་བྲལ་
 རྟེ། དཔེར་ན་གཅེར་བྱ་བའི་སྟོན་པ་བྲུ་མཚོག་དང་སྟོད་རིས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རྟེ།
 ཚོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ལས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དཔེ་
 ལྟར་སྐར་མའི་ཉེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མཐུན་དཔེར་བཀོད་པ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་
 ཚོས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལས་
 ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྟོག་། །

སྤྱིར་བ་སྤྱི་མ་ནི་གཏན་ཚིགས་སྤྱི་མའི་མི་མཐུན་དཔེ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། གཏན་
 ཚིགས་ནི་སྤྱི་མ་ཡིན་ཏེ་དང་སྤོང་སེར་སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དང་
 ཆགས་བྲལ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐར་མ་ཤེས་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་བརྩམས་པའི་སྤྱིར་ཅེས་
 པ་སྟེ་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་གཏན་ཚིགས་
 ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་མི་མཐུན་དཔེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
 བའི་སྤྱིར་ཡང་མི་རུང་རྟོ། །སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལས་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི་དཔེར་
 བ་དེས་བརྗོད་ཀྱི་རིག་བྱེད་དང་། ལྷན་ངག་གི་རིག་བྱེད་དང་། མཚོད་སྤྱིན་ཅན་གྱི་

རིག་བྱེད་དང་། རིག་བྱེད་གསུམ་རིག་པའི་བྲམ་ཟེས་ནི་ཚོས་ཅན། སེར་སྐྱུ་ལ་
 སོགས་པའི་མི་འགའ་ཞིག་གིས་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཚིག་ཚད་མར་བརྒྱང་བར་མི་
 བྱ་སྟེ། སེར་སྐྱུ་སོགས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱ་བ་
 ལྟ་བུའོ། །འདིར་གཏན་ཚིགས་དེ་ལྗོག་པ་སྟོན་པའི་ཚོས་མི་མ་སྐྱུན་པའི་དཔེ་ནི་གང་
 གི་ཚིག་གསུམ་རིག་པའི་བྲམ་ཟེས་ཚད་མར་བརྒྱང་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
 འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་ཏེ། དཔེར་ན་བྲང་སྟོང་གོ་ལྷ་ཉ་མ་དང་བྲང་
 སྟོང་རྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ཀླ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐར་མ་ཤེས་པའི་བསྟན་
 བཅོས་རྣམས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །གོ་ལྷ་ཉ་མ་ནི་བྲག་སྟོང་ཡིད་ལས་བྱུང་བའོ། །གོ་ལྷ་ཉ་
 མ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱབ་པའི་ཚོས་གཏན་ཚིགས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་
 ལྡན་པ་ལྗོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ཏོ། །མི་མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྟར་སྐར་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མ་སྐྱུན་
 དཔེར་བཞོན་པ་གང་ཞིག་གཏན་ཚིགས་ཆགས་ལྡན་ལས་ལོག་མ་ལོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཉགས་ཚོས་གཉི་ག་ལྗོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་རྩ་བའི་གཏན་ཚིགས་ནི་དཔེར་ན་
 སེར་སྐྱུ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། འདོད་ཆགས་དང་བྲམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་
 ཐོབ་པ་བདག་གིར་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལྗོག་པར་སྐྱེད་པ་
 ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་དེའི་ཚོས་མ་སྐྱུན་པའི་
 དཔེ་ནི་གང་ཞིག་འདོད་ཆགས་དང་བྲམ་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་
 འཛིན་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན་ལྷ་མཚོག་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ལྷ་མཚོག་ནི་བྱིན་པ་ན་
 རྩུང་ཟད་ཀྱང་མི་ལེན་པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད། དེ་མེད་པས་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་

ཡང་མེད་དོ། །བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
 དང་། བསྐྱབ་པའི་ཚོས་ཉུགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་དག་མི་
 མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྷ་མཚོག་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན་ནོ། །ཉུགས་
 དེའི་མི་མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྷ་རྣམས་ཡིན་ཏེ་མི་མ་སྐྱུན་དཔེར་བཞོད་པ་གང་ཞིག་ཉུགས་
 ཚོས་གཉིས་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་དོ། །དཔེར་ན་ཉུགས་མ་བྱས་པས་
 ལྷག་ དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་པའི་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་པའི་མི་མ་སྐྱུན་དཔེ་བྱས་
 མི་ཉུག་ལས་ལོག་མ་ལོག་དཔྱོད་པ་ལྷར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ། ལྡོག་པའི་ལྷག་པ་གཏན་མེད་པ་ནི་དཔེར་ན་དག་སྐྱ་བའི་སྐྱེས་བུ་
 པ་རོལ་པོ་ཚོས་ཅན། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལྷ་
 བྱའོ། །དེའི་མི་མ་སྐྱུན་དཔེ་སྟོན་པ་ནི། གང་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཉིད་མེད་
 པ་དེ་ནི་དག་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དོའི་དུམ་བུ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལྷ་བྱ་སྟེ། གལ་
 ཉེ་དོའི་དུམ་བུ་ལས་ཆགས་ལྡན་དང་དག་སྐྱ་བ་གཉི་ག་ལྡོག་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་
 ལྡོག་པའི་ལྷག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཉུགས་ཚོས་གཉིས་མེད་ཀྱང་འདོད་ཆགས་དང་
 བྲལ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་ཆགས་པ་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་དག་སྐྱ་བ་
 ལྡོག་པས་ལྷག་པར་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོའི་དུམ་བུ་ཚོས་ཅན་གཏན་ཚིགས་
 དེའི་ལྡོག་ལྷག་ཡོད་མེད་ཀྱི་མི་མ་སྐྱུན་དཔེ་ལྷ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེའི་མི་མ་སྐྱུན་དཔེར་
 བཞོད་པ་གང་ཞིག་ཉུགས་ཚོས་གཉིས་མེད་པ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་ཡང་ལྡོག་ལྷག་མེད་
 པས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་པའི་ལྷག་པ་ཡོད་ཀྱང་རབ་ཏུ་མ་བསྟན་པ་ནི་བྱས་
 པས་སྐྱ་མི་ཉུག་པར་བསྐྱབ་པའི་ཚོས་མི་མ་སྐྱུན་པ་དཔེར་ན་སྐྱ་ནི་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་

རྟག་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །སྟོང་
 བ་དེས་ནི་རྩ་བའི་གཏུན་ཚིགས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྟོག་ཁྲབ་ཡོད་ཀྱང་མ་བསྟན་
 པའི་དཔེ་ནི། སྤྱི་ནི་མ་བྱས་པའི་སྤྱིར་རྟག་པ་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་
 བྱའོ། །རྟོག་པ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་པ་ནི་དཔེར་ན། གང་མ་བྱས་པ་དེ་ནི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ།
 དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དཔེ་དེ་ནི་ཚོས་མི་
 མ་སྟུན་དཔེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ་མི་མ་སྟུན་དཔེར་བཞོད་པ་གང་ཞིག་སྤྱི་མས་སྟོག་ཁྲབ་
 ཡོད་ཀྱང་མ་བསྟན་པ་དང་། སྤྱི་མས་སྟོག་པ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པའི་སྤྱིར་
 རོ། །རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྲབ་ཅེས་པ་ལས་ལོག་ནས་བསྟན་པའོ། །གཞན་དོན་རྗེས་
 དཔག་ལྟར་སྤང་འདི་དག་ནི། ལོ་ལ་བ་དབྱེད་པ་མ་དག་པས་ཁ་ཅིག་དོན་སྟོན་མ་
 ལྷགས་ཀྱང་སྤྱི་ལོག་པར་སྤྱིར་བ་ཡིན་ལ། སལ་ཆེར་དོན་སྟོན་དང་། སྤྱི་སྟོན་
 གཉིས་ཀ་དང་བཅས་པས་དཔེ་བཙོ་བརྒྱུད་པོ་དེ་རྣམས་ནི་དཔེ་ལྟར་སྤང་བར་ཤེས་
 པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྲབ་པ་
 སྤྱི་སྟོན་དོན་གསུམ་གྱི་སྟོན་གསུམ་དང་བྲལ་བ་སྟོན་རྣམས་པར་བཤད་པའི་དོན་གྱི་
 དབང་གིས་སྤང་བཤད་པའི་དཔེ་དེ་རྣམས་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པ་གསལ་བར་རིག་
 པར་བྱའོ། །དཔེ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་དག་གི་ནི་གཏུན་ཚིགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་མ་སྟུན་
 པའི་སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་རྗེས་ཁྲབ་དང་། མི་མ་སྟུན་པའི་སྟོགས་ཐམས་ཅད་ལ་
 མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ཉིད་དམ་གྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
 འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྲབ་པ་བསྟན་པར་མི་རྣམས་པ་དེའི་སྤྱིར། དཔེ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་དག་ལ་

བརྟེན་ནས་སྤྱི་འཇོག་ཉེད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་མི་རྒྱས་ཀྱང་། རྗེ་བཀའ་གི་མཚན་ཉེད་ཁོང་དུ་
རྒྱུད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་པ་སྤྱི་ཅི་ལོག་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་པ་
རོལ་པོའི་དོན་ངེས་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

**མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བྱེད་སྲུང་འབྲིན་
བཤད་པ།**

གཉིས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བྱེད་སྲུང་འབྲིན་བཤད་པ་
ལ་གཉིས། སྲུང་འབྲིན་ཡང་དག་དང་། སྲུང་འབྲིན་ལྟར་སྤང་རོ། །དང་པོ་ནི། ལྟར་
བཤད་པའི་སྐབ་དག་གི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་ཉིད་དང་ལ་སོགས་པས་མ་གྲུབ་པ་
དང་། འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པ་བསྟན་པ་ལ་སྤོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡན་
སྤྱིར་ཚོལ་གྱིས་སྐབ་ཀྱི་སྲུང་འབྲིན་པ་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སྐབ་དག་ནི་ཚོལ་བའི་
རྟེན་ཅན་དང་། སྲུང་འབྲིན་ནི་སྤྱིར་ཚོལ་གྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཚོལ་བས་སྐབ་
བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་སྤངས་ནས་སྐབ་དག་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་བརྟེན་པ་
དང་། འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་བཞེད་པ་ན་སྤྱིར་ཚོལ་གྱིས་འདི་ནི་
འགལ་བའོ། །འདི་ནི་མ་ངེས་པའོ་ཞེས་སོགས་སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྟེན་པ་ནི་ཚོལ་བའི་
མཛོན་པར་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་པའི་གོགས་བྱེད་པས་སྲུང་འབྲིན་ཡང་དག་ཡིན་
ནོ། །ཚོལ་བའི་འདོད་ལུལ་སྤྱི་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་སྲུང་འབྲིན་དུ་འགྱུར་བ་
མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཚོལ་བའི་འདོད་པ་མ་གྲུབ་པ་བྱས་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་
སྲུང་འབྲིན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཚོལ་བ་རང་གི་འདོད་པའི་དོན་གཞན་
གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་འདོད་པ་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་བྱས་པས་སྤྱི་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱས་པ་

ཞེས་གྲང་བུའོ། །སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་སྐྱོན་མ་ཚང་བ་དང་འགལ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྐྱོན་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་སྤར་ཚོལ་གྱི་སྐྱོན་ཏུ་
བརྗོད་པ་ནི་སྐྱོན་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་པ་རོལ་པོ་ཚོལ་བའི་འདོད་པའི་འགྲུབ་པ་ལ་
གོགས་བྱེད་པའི་སྤར་ཚོ། །དཔེའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ཡང་སྐྱོན་འབྱེད་ཏུ་འདུས་པ་ཡིན་
འོ། །སྐྱོན་དཔོན་ཏུ་ལ་བ་ལྟས་ཚིག་གང་གིས་སྐྱོན་རྣམས་སྐྱོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་
སྐྱོན་འབྱེད་པ་ཞེས་བུའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོན་འབྱེད་པ་ལྟར་སྤར་བ་ནི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐྱོན་ཏུ་བརྗོད་
པའི་ལྷག་ཚོད་རྣམས་ཏེ། ལན་རྣམས་མ་མ་ཡིན་པ་ལ་ལན་ལྟར་སྤར་བ་ཡང་དག་མ་
ཡིན་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ནི་ལྷག་ཚོད་རྣམས་ཡིན་འོ། །ལྷག་ཚོད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་
རང་གིས་པ་རོལ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་རི་ལྟ་བུ་བཞེད་ཏུ་མཚུངས་པར་འཇུག་
པ་རྣམས་ཡིན་ལ། རྒྱས་པར་ནི་ལན་ལོག་པ་མཐའ་དག་ལྷག་ཚོག་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་
ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བུའོ། །པ་རོལ་པོའི་འདོད་པ་སྐྱོན་མེད་ལ་
སྐྱོན་ཏུ་བརྗོད་པ་ད་ལྟའི་ཚོད་པ་སྐྱོན་བ་དན་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སྐྱོན་ལྟར་ན་ནི་ཚད་བཅད་
པར་བུ་བའི་གནས་མཐར་ཐུག་པར་བཤད་ལ། དེ་ནས་ལྷགས་དན་པ་མི་འདོད་ན་
ཚོད་པ་བུ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས་བཏང་སྐྱོམས་སུ་བུ་བར་གསུངས་
སོ། །སྤར་གོང་ཏུ་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་ན་སྐྱེ་བོ་མཁས་པས་གཏུལ་བུ་
འོས་སུ་གྲུར་པ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་ཏུ་བཀྱི་བར་བྱེད་པ་ལ་ནི་
ཐོག་མར་རང་གིས་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་དང་གོ་རིམས་རྣམས་ཚད་མས་ལེགས་
པར་ངེས་ནས། དེ་ནས་གཏུལ་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇིན་པའི་ལོག་ཏོག་

སུན་འབྲེན་གྱིས་ཉམས་སྲོད་པར་བྱེད་ལ། སྐབ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་
 འཛིན་པའི་ཟེ་ཚོམ་སེལ་ཞིང་། སྤྱི་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་
 པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་དམུས་ལོང་གིས་མིག་དང་མི་ལྡན་པ་གཞན་ལམ་དུ་ཁྲིད་
 པར་བྱེད་པ་དང་འབྲ་བས་གཏུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་འདོད་པའམ་རང་ཉིད་
 གཅིག་སུ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྐབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
 གཞུང་རྒྱས་པར་ཉན་པར་མ་རུས་ནའང་། འདི་ཚམ་གྱིས་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་བྱས་
 བས་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་ལྟར་སྤང་བུའི་མན་ངག་གིས་ལོག་པའི་ལམ་ལ་གཞན་
 ཀྱིས་བགྱི་མི་རུས་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

སྤྲེ་སྲོད་འཛིན་པར་རྫོམ་པ་རྣམས་ཀྱང་། གཞུང་འདི་དག་ནི་གང་མས་དག་གི་
 གནད་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཅོད་པ་ཚམ་དུ་མཐོང་ནས་སྐབ་པ་བྱེད་འདོད་སྐྱེས་
 པའི་ཚེ། འདོད་པར་སྤང་བས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་འདི་ལ་
 གཟབ་པར་བྱའོ། །ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་སྤྲེ་བརྟུན་པོ་
 གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་ཅིང་། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བསྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་
 པའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་རྒྱད་པར་ཚད་མ་མདོའི་མཇུག་ཏུ། སྤྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གེ་ལ་བརྟེན་
 བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱད་མི་རུས་པར་གསུངས་པ་ཡང་ལོག་པར་གོ་ནས་ནང་
 རིག་གི་བསྟན་བཅོས་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པར་འདོད་པ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་
 ཡིན་པས་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་

ཞེས་བྱ་བ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ལེ་ལུ་སྟེ་ལེ་ལུ་གསུམ་པའི་བཤད་
བའོ། །

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། མཚན་པ་ལོ་གང་གིས་མཚན་པ་དང་། སྐྱུར་
བྱེད་གང་གིས་བསྐྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་རིགས་པའི་ཐིགས་པ་ཞེས་
བྱའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཚོས་གྱི་གྲགས་པས་མཚན་པ་རྫོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་གང་གྱི་མཁན་པོ་རི་ན་མི་ལྟ་དང་། རྒྱ་ན་ལྷོ་ལ་དང་ལུ་ཆེན་གྱི་
ལོ་རྒྱུ་བ་བརྗེ་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ལ་སོགས་པས་རྒྱ་གང་གྱི་སྐད་ལས་པོད་གྱི་སྐད་ཏུ་བསྐྱུར་
བའོ། ། །

སྐྱུར་དང་སུན་འབྲིན་འོད་སྟོང་སྟོས་པ་ཡིས། །ལོ་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་སུན་པ་ཀུན་
བཅོས་སྟེ། །ལམ་དང་ལམ་མིན་འབྲེད་པའི་ཐབས་གྱི་མཚོག། །གཞུང་འདིའི་ཚིག་
དོན་ཅམ་ཞིག་གསལ་བར་བཤད། །ཕྱི་རོལ་དོན་བསྐྱུབ་རྣམ་འབྱོར་སྟོན་པའི་
ལུགས། །ཚུལ་གཉིས་འབྲེད་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཡི། །རྒྱལ་རྒྱུན་པ་དབལ་ཆེན་
ཚོས་མཚོག་གིས། །རི་ལྗང་བཀའ་བའི་བཞེད་པ་རི་བཞེན་བཤད། །སྟེ་བདུན་
རིགས་པའི་དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་པར། །ཅེ་གཅིག་དབེན་པར་སྐྱབ་ལ་བཅོམ་བྱེད་
ཅིང་། །རིམ་གཉིས་ཐབ་དོན་སྟོམ་པར་འདོད་པ་ཡང་། །གཞུགས་ལ་དུས་ལོང་རྣམ་
དབྱེ་བྱེད་དང་མཚུངས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྷ། །རྫོ་ལྷོས་ཉམ་
ཚུང་སྐྱུངས་པའི་སྟོབས་དམན་པས། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་འོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་
ན། །རྒྱ་མ་ལྗང་བཅས་རྣམས་གྱིས་བཟོད་པར་མཚོད། །བདག་གྲུང་དེར་ནས་ཆེ་
རབས་ཐམས་ཅད་ཏུ། །ལམ་ངན་སྟོན་པའི་བཤེས་དང་མི་བྲད་ཅིང་། །ཐེག་མཚོག་

དགོ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་རྗེས་བརྒྱང་སྟེ། །ཡང་དག་རིགས་པའི་སྣང་བ་རྒྱས་ཀྱིང་
ཤོག །དེ་ལྟའི་དགོ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་དེས། །སྤྱག་བསྐྱེད་གཞན་དབང་གྱུར་པའི་
མ་རྣམས་ཀྱང། །འཆིང་གྱིང་སྟེང་འི་ཞགས་བ་ཀྱན་བཅད་དེ། །ཀྱན་མཁྱེན་རྒྱལ་
བའི་གོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ཤོག །

རིགས་པའི་ཐེགས་པའི་འགྲེལ་བ་ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཉེར་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རེད་མདའ་བ་ཀྱུ་མ་
ར་མ་ཉིའི་ཞལ་སྤྱན་ས་དང་། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཚོས་འཛིན་པའི་སྟོན་ལམ་
ལེགས་པར་གྲུབ་པ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་
བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱན་ས་དང་། མཁས་གྲུབ་གངས་ཅན་བ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་གྱི་ཞལ་
སྤྱན་ས་དང་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་བཀའ་བྱིན་ལས། བཤེས་
གཉེན་ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོའི་སྟོ་གོས་ལ་སོགས་པ་སྟོམ་བཙོན་སྟེ་སྟོང་འཛིན་
བ་དུ་མས་བསྐྱེད་ནས་རིགས་པ་སྤྱོད་དམ་པ་རིན་ཆེན་གྱིས་འགྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགོ་
ལྷན་རྣམས་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ། །ཡི་གེ་བའི་སྟོམ་བཙོན་སྟེ་སྟོང་འཛིན་བ་
རིན་ཆེན་ཚོས་རྒྱལ་ལོ། །འདིས་རྒྱལ་བའི་བསྐྱེད་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་ཐམས་ཅད་ནས་
སྟོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱལ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །

༥ ཞོ་སྤྱི་སྟེ། བན་བདེའི་འབྲུང་གནས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཡོངས་འདུའི་སྟོན། །རབ་
རྒྱས་འགོ་ཀྱན་ཐར་མཚོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྟོང་སྦྱིར་བཀའ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་ཚོས་གྲ་
ཆེད། །ཚོས་སྦྱིན་འཇོད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱན་འདི་སྟེལ། །།སམ་མཚན་ཡི། །།

༡ །མ་གྱི། ༤༣༡༡། ཞོལ། ༤༣༡༤། ལྷ། ༤༣༡༤། སྟེང་། ལྷ། ༤༣༡༤། སྟེང་།

བར་བྱང་སྒོན་ཚིག་

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
 གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་རྩལ་དལ་འབབ་སྐྱུང། །
 ཚིག་གི་གཞེགས་མ་རེས་ཡུང་དུག་གསུམ་གྱི། །
 ཇི་མ་ཡོངས་འཁྱུང་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི། །

 དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་རྣམ་དཀར་བྱང་པོའི་མཐུས། །
 ཡང་དག་ཚོས་གྱི་སྒོ་མོ་སྒོར་བྲག་བརྒྱ། །
 གདངས་ཉེ་རྒྱུད་ལྗེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ། །
 དེས་ལེགས་ཚོར་བྱའི་མཚོན་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྒོན་རྣམ་འབྲེན་ལྟ་སེལ་རྒྱུ་འདི་
 རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་བ་ཤོགས་འབྲེལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས།
 ཅན་བསྐྱུན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་གྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་
 ལྷུང་ཚོག་པའི་དགོ་བསྐྱེད་སྒོན་ཚིག་ཏུ་ལྟའི་དགོ་སྐྱོང་ཚོས་སྐྱ་བ་རྣམ་དབང་སྒོ་བཟང་བསྐྱུན་
 འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྐྱར་བཤོ།

༡༣། བམམ་ སམ་རྒྱུད་རྒྱུ་ ། ཨཱི་འུ་དུ་ལྷུ་ལྷུ་ ། ཏུ་ལྷུ་ །

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྒྱུག་ས་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཆེ་འགོ་ལུག་གི་ཉི་མ་པ་མི་
 འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ། །